

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровицька ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламациі неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на шість місяців	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Чим гірше, тим ліпше.

Румунізаторська гидра лютує далі ізза іменования Русина професором рускої катедри. Очевидно се тільки зачіпка до борби проти слабих початків рівноуправлення православних Русинів на полі церковнім, претекст, щоби утримати виключне панованне румунізаторів в справах церковних, котре не так через іменование професора-Русина, як через настановлене двох совітників-Русинів загрожене. Румунізаторський шовінізм гадає в своїм засліпленю, що коли не вдалось ему піддими інтригами спинити дрібну уступку в користь Русинів пригноблених „великим“ Сільвестром, то досягнуть се тероризмом. Ну й накинулася п'яна „Sentinela“ в простацький спосіб на Митрополита, обезчестила его не тільки в передовій статті уличною лайкою, але найшов ся ще румунізатор-піп, що у фелетоні спрофанував церковну молитву, уложивши акафист (!) до Eidaera (перевернене ім'я Митрополита) повний лайки осмішень і неморальних обчорнень.

Сей орган, заложений звістним автором памфлету „Quousque tandem“, а видаваний его братом жадає, щоби професори теології зложили свій уряд, що дай Боже, бо тоді могло би міністерство з новими іменованиями усунути відразу довголітню кривду волоских викладів і запровадити німців.

Панрумунська „Patria“ оплювавши голову православної церкви вже в другій статті, жадає, щоби Митрополита замкнути в монастир, а конгрес щоби вибрав на его місце гідного наслідника „великого“

Сільвестра. Румунізаторська кліка розміняла вже цілий мішок франків і розсилає їх на агітацію за вічем против Митрополита, котрий посмів в користь рускої більшости своєї православної пастви зробити таку незначну уступку, котра не годна навіть зменшити, не то спинити румунізацію прав. церкви, що поступає невчинно вперед.

Ось так лютує та сама кліка, що ізза поважного, спокійного і приличного протесту посла Пігуляка на тогдінм вічу зажадала его росп'яти. На нікчемні і простацькі напасти панрумунської преси на голову церкви мовчить навіть та сама консисторія, що анатемизувала „Буковину“ за далеко лагіднішу і оправдану борбу проти „великого“ румунізатора; ба, румунізатори з консисторії стоять навіть на чолі румунізаторської кліки.

Русинам не страшна лютя румунізаторів, противно, чим вона гірша, тим ліпше; бо ачей же провидять тепер всі міродайні сфери і зрозуміють, що тільки розділ управи церковної на осібну руску і волоску зможе положити кінець роздорови, запевнити мир і добро прав. церкви і належачих до неї Русинів і Волохів; бо коли румунізатори зводять таке ізза удержання свого пановань над Русинами, то ніхто не подивуєсь, коли Русини боротись муть до загину за рівноправність, котра їм належить ся після Божого, цісарського і людського закону. Румунізатори показали нам, що задля безправних своїх аспірацій не знають пошани для нікого, тим сміливіше і безоглядно можуть поступати Русини за свою тяжку кривду. Лютуйте-ж, вороги, чим гірше, тим ліпше!

Положене в Австрії.

Німецькі послы чеського союму одержали від маршала краєвого письмо, в котрім він звиває їх, щоби вступили до союму або оправдали свою неприсутність, бо в противнім случаю стратять свої мандати. — Не треба й говорити, що Німці не вступлять до союму, але здаєсь і не стратять своїх мандатів, бо ось що доносить тепер з Праги: Тепер єсть вже певною річю, що німецькі члени чеського союму не стратять своїх мандатів сеї сесії. Маршалок наміряє іменню поставити їм речинєць 14 днів до появиення ся в союмі, але той речинєць не буде числитися ся після днів слідуючих по собі, але після засідань союмових, а тільки засідань в чеськім союмі вже не буде. — Як видно, на все знайде ся спосіб. Зачувати також, що чеський сойм має бути закритий зараз по скінченю дебат бюджетової.

Narod. Listy доносять, що запрошення на конференцію езекутивного комітету правниці були первістко розіслані на день 13. с. м., але в педілю відкликано їх, позаяк проводирям партій більшости дано знати, що проєктowana нарада може відбутися аж по сесії соймів краєвих, мабуть в другій половині мая. До сеї вісти додає згадана газета: Хоч легко зрозуміти, що для членів комітету є річ неприємна відкрити ся від праць соймових, то все-таки зі взгляду на акцію лівниці було би відповідно, щоби правниці зазначила своє становище і щоби правительство виявило свої наміри, відносячі ся до найближньої будучности, вже

в теперішній хвили, а не аж за місяць.

Перехід Німців католиків на протестантизм в Австрії прибрав вже досить великі розміри. Протестантський пастор у Відні Ціммерман потверджує, що від початку сего року перейшло з католицизму на протестантизм в самім Відні 300 осіб, а богато інших заповіло свій перехід. В Граці прийняло протестантизм 100 осіб, а в Чехії в різних місцевостях по кількесот. Загальний оказ того руху — додає пастор Ціммерман — не дасть ся тепер представити, бо з кожним днем переходять люди з католицької віри на протестантизм.

Робітники селяські на Угорщині.

В Будапешті відбув ся минувшої неділі зїзд різних робітників і дрібних селян, котрий в цілій наготі відкрив нечувану нужду рільного пролетаріяту на Угорщині. В наслідок викінчення будови сіти залізних доріг і зменшеня публичних робіт регуляцій рік велике число рільних робітників, зайнятих в тих підприємствах, опинилось без хліба і побільшило ряди аграрного пролетаріяту. Се викликало небезпечний робітничий рух, котрого наслідки відбили ся на економічнім стані Угорщини. Перед двома роками вибух грізний рух рільного пролетаріяту в часі жнив в Альфельді і з нечуваною силою розширив ся в полудневій Угорщині. Тепер знов грозить страйк робітників в часі жнив. Правительство хоче заздальгидь не допустити до того, бо страйк робітників в часі жнив є для угорських панів елементарним несчасем.

КАРА.

ОПОВІДАННЯ НЕЕРІ.

(Даліше.)

Дні минали; Ріта не вставала з ліжка.

Легка фебра, вічний кашель, загальне ослаблене вказували на то, що тут є якась глибока недуга, що може стати о много серйознішою, як то видавало ся в перших днях.

Бронхітис не виступала отверто і явно, але прибирала якийсь неозначений характер, що мав часті лікаря. Він ждав і не висказував ся рішучо.

Графиня мати і очка приходили ці вечери зі своїми ручними роботами, щоби розвеселити трохи недужу. Говорили ся много, часом приходило до сміху.

На дворі стало погано і всі уважали се за причину слабости Ріти. Стара графиня впевнилася, що при такій темпатурі навіть здоровий чоловік тратить гумор і чує себе невдоволеним.

Доки були люди коло неї, то Лавра легко вірила їх потішачим словам; чула себе спокійнішою і рішучо сподівалась, що дитина як найскорше оддоровіє. Але в ночи, коли вона була сама з Рітою, тоді дочерка тратила відвагу. Дрожаючи, ставала при найменшій шелесії з ліжка; мерзла, а мимо того похилившись над ліжком Ріти, дивилась

ся в ню, напів мертва, немов би хотіла очі а вислати ту всю слабість, що була в Ріті і слабувати місто неї.

Хоть як був Андрій хорий і змучений, а все приходив що дня на гору до Ріти. Лавра бояла ся о судбу Ріти і тому вічно засипувала его питаннями. Що він думає про Ріту? Що він гадає? Чи він як антикар, не пригадає собі подібних випадків? Може знає він яке сильне, добре діляче лікарство?

Старий чоловік, що не привик до таких питань і відповідей, загикавав ся, і говорив Бог знає що. Лице его паленіло, видно було, що він був зворушений, чи роздражений. Глядів довго на Ріту допитливим, змученим зором, але не казав рішучого слова про її стан.

Терпеливістю Лаври кінчила ся. Раз при такій нагоді сказала ему в злости забирати ся з неї. А Ріта спитала є: Мамцю, що ти маєш против тата? Чи ти его любиш?

А перше ніколи таких заміток не робив!

Се ти більше вразило Лавру! Вона відповіла виминаючи.

Одного вечера просила графиня о призові привести також свого сина. Се втішило Лавру. Ріту надзвичайно. Ріта просила матір, щоби її старанно зачесала і волосся завязала рожевою стрічкою, тою самою, якою, що її мала Ріта тоді, коли танцювала з графом під молодими деревами.

Відвідиняла, але вид

сей роздирав серце. З очей молодого графа видно було, як він страшно терпів. Лавра замітила се, як він значучо поглянув на свою матір, і виділа також, як він плакав при відході. Від тепер вже стратила спокій душі.

День пізніше запитала лікаря, щоби сказав чисту правду про Ріту. Він сказав, що сам не може тут рішати, що треба констатуючи.

Спровоковано дві знаменитости, одну з Медіолану, другу з Павії, але погляди їх розійшли ся. Один казав, що то легка скоро виличима бронхітис, другий знов заявив, що Ріта пропана.

Лавра, що досі не могла повірити в то, що то тяжка недуга, і потішувала себе, тепер в наслідок реакції була пересвідчена, що ворожачий смерть лікар має рацію. Баїда, дрожаючи, як яка мара сиділа при ліжку Ріти. Кидала ся на підлогу і цілувала дошки, унокоряючи ся перед Богом, молила ся зі зложеними руками о виздоровлене своєї дочки, плакала як мучениця, грозилась як яка фурия.

Графині полишили ся і на далі приятельками єї. Сиділи цілими годинами при Ріті і потішали єї. Але Лавра на се не звала. Вона не чула і не виділа нічо більше крім свого болю. Спираючись на ліжку і цілувала білі, прозорі руки Ріти; цілими годинами вдивляла ся в дитину, степенувала свій біль до божовілля.

Надмір болю має таку саму принаду як надмір радості.

Лавра казала читати служби Божі, святила свічки перед образами, повісила на шні Ріти хрестик, що їй колись дав єпископ. Ах! то були колись гарні дні!

Ріта не страдала дуже. Була спокійна і сміяла ся; вона не думала про смерть. Одного разу спитала: Чого плачеш мамцю? Чи так дійсно зі мною зле?

Був при тім парох, старий приятель дому Тарамеллів. При відході пригадав він Лаврі, що треба буде вже прийти до Ріти зі св. Тайнами.

Лавра посумніла.

— Всечеснійший — сказала — чи я маю мой дитині проголосити засуд смерти?

Священник поступив пару кроків в зад.

— Ані слова більше, — говорила далі Лавра. — Змилосердїть ся над нами обома, бо я збожеволію.

І всі думали, що так дійсно стане ся. Священник трясучи головою, відійшов; він не міг погодити в своїй голові, як така побожна жєнщина може зборонювати привести священника до смертельно хорой!

Того самого дня прибігла Лавра з якимсь лихорадочним поспіхом, з серпанком на лиці, несподівано до дому пароха. Вона впала перед ним на колїва і просила, щоби йшов до її дитини.

* * * (Кінець буде).

Для того міністер рільництва Дарані заповів онюди в угорськїм соїмі, що правительство мусить поліпшити долю рільних робітників на Угорщині. Треба взяти ся до суспільних реформ, завести обезпечене рільних робітників від нещастя і на час недуги, треба дати їм образоване і засновувати рільничі спілки, котрі селянина хоронили би від викупу збіжжєвої лихви. Передовсім мушу подумати о резерві робітників на случай страйку, бо зі спокійним перебігом жнив лучать ся такі інтереси, що з тим не можна жартувати — мовив Дарані. Угорське правительство за довго зволікало з переведенем суспільних реформ. Нині вже зрозуміло, що довше проволікати не вільно. Мара аграрного руху зависла над Угорщиною.

Мирова конференція.

Скликане мирової конференції вже рішене. Відбуде ся вона в Га-зі, столиці Голяндії, дня 18-го мая с. р. Голяндське правительство вже розіслало запросини на ту конференцію 19 державам; папі запрошення не вислано, хочь він того домагав ся, а то з тої причини, що папа не удержує сталого войска:

Програма нарад конференції обіймає вісім точок:

1) Порозуміти ся, щоби через якийсь означений час не збільшати теперішнього стану оружних сил, так сухопутних як морських, а так само военних бюджетів, а тим часом обдумати способи, щоби опісля можна зменшити оружну силу і военні бюджети.

2) Заборонити запровадження у війську і на фльотах якого-небудь нового стрільного оружя і нових вибухових матерій, як і дальшого уживання доси уживаних вибухових набойів для карабінів і гармат.

3) Обмежити уживане існуючих вже вибухових, страшно ділаючих матерій в сухопутних війнах і заборонити стрільня і уживання яких-небудь вибухових матерій з баллонів або чогось такого иншого.

4) Забороняти уживання в морських війнах підводних торпедових човен і подібних руйнуючих машин та зобов'язати ся не будувати на будуче жадних воєнних кораблів з острогами.

5) Постанови жєневської конвенції з р. 1854 приміняти до морських воєн на основі додаткових артикулів з р. 1868.

6) Заявити, що кораблі і судна, заняті підчас морської битви або після неї ратованем розбитків, є неутральні.

7) Провірити виготовлену на бруксельській конференції 1874 р. доси не ратифіковану заяву що-до законів і звичаїв війни.

8) Приняти в засаді уживане приязних услуг в цілі посередництва, як і факультативного суду роз'ємного в відповідних до сего випадках, щоби запобігти оружним конфліктам між народами; порозуміти ся і установити одностайну практику, як уживати повисших способів.

НОВИНИ.

Чернівці, 13-го цвітня 1899.

Іменованя в суді. Ад'юнктами судовими іменовані асесуланти Франц Гашлер для Серету, Фрідріх Драха для Чернівців, Георгій Тома для Радівців, Йосиф Бартошек для Ванківців і Емануїл Варніцький для Сторожинця.

Руске акад. товариство „Союз“ уряджує 10. мая с. р. вечерок з танцями у Вишній. Запрошена вписала ся сими днями. Вступ від особи 3 корони, карта фамілійна на 4 особи 10 корон. Стрій для пань вечерковий, для мужчин базевий.

„Бун. Боян“ запрошає сим всіх співлюбивих Русинів (з винятком учеників) на виправи мужеского хору, що розпочнуть ся сеї суботи в салі „Народного Дому“ о 8. годині вечером.

Застрілив ся на Владичій горі ученик VI-ої класи р. шк. Андрій Грігорча, син властительки дібр Анни Грігорча. Що спонукало молодого хлопця відібрати собі жите, — не знати, але тут дасть вияснене здаєсь лист, який він полишив до своєї тітки Анни Грігорча мешкаючої в Чернівцях.

Редакция „Добрих Рад“ видала „Приказки“, збірку гумористичних анекдотів, по дешевій ціні 8 кр. З того призначила редакция даром на „Народний Дім“ 500 примірників, отже з огляду на ту цінь, як також на саму вартість книжочки, що дає багато смішного, повинна вона як найскорше розійти ся.

Румунізатор з Вовчинців, пін Ієопескул, зібрав перекиначиків, що вишдекали собі румунізатори в Вовчинцях, а то адвоката Лупула і довгого Галіпа й пішли під проводом Жоржа Поповича до президента краю в імени громади (!) жалити волоскоу школи в руській Вовчинці. Справедливість п. президента ручить нам за те, що румунізаторські забави, проти котрих запротестувала громада, не вдалуть ся. Надіємось також, що в інтересі спокою і добра громадського видають пона-румунізатора із руського села, чого громада домагала ся вже кілька раз і передала навіть петицію до соїму; бо не можемо припустити, щоби міродаїній сфери пригладалась рівнодушно підбурюючому інтригнім попу, хочь би він був зятем „великого“ Цуркана. А громадська рада повинна сейчас запротестувати против румунізаторської депутації що сьміє виступати в імя громади.

На „Народний Дім“ в Чернівцях зложили пн. Василь Івасюк 25 зр., яко вкладку членську, Артемій Українець 5 зр., за бльок, Георгій Равлюк 2 зр. 80 кр., на що зложили ся п. Михайло Сиротюк 1 зр., п. Марія Сиротюк 50 кр., Іван Сиротюк 15 кр., о. Іван Карнюк парох 50 кр., п. Георгій Стрийко 25 кр., п. Георгій Кавюк 40 кр., п. Віктор Івасюк з Лашківки 17 зр. 26 кр. П. учитель Іван Брага прислав 2 зр. 85 кр., на що зложили ся пн. Павліна Тонієвич 50 кр., Михайло Бодлах 25 кр., Іван Брага 30 кр., п-ї Мінодора Брага 25 кр., п-на Сидонія Брага 20 кр., п-ї А. Брага вдова по пароху 25 кр., Іван Певтюк 5 кр., і Онуфрій Лукан 5 кр. П. Йосиф Лучанський дав 10 зр., яко членську вкладку, а 2 зр. 50 кр., за бльок. Далі членську вкладку зложили пн. Іван Прокопович 35 зр. Дмитро Гришук 15 зр., Іля Бойчук 1 зр., Евгеній Недільський 2 зр., Юрій Майновський 2 зр., Василь Стефюк 3 зр., Іван Бажанський 4 зр., Йоганна Ільницька 2 зр., Юрій Казинюк 5 зр., Дмитро Альбота 2 зр., Стефан Цяганюк 5 зр., Олександр Барбар 5 зр. — П. Танаско Макаренко із Топорівців прислав 32 зр. 72 кр., зібраних на книжочку. На ту суму зложили ся: п. Стефан Неделька надуч. 5 зр., п. Марія Стасюк 2 зр., по 1 зр. дали пн. Марія Пекарска учителька, В. Волошенко, Г. Вільчинський і Миколай Неделько, по 50 кр., зложили пн. А. Рибка ресніціят, Ізидор Остапович, Миколай Гелюх і Зенобія Коверчук, по 20 кр., дали Митро Дутка і Георгій Лупула; по 15 кр., Іван Срібний і Іван Миронюк, по 10 кр., Адольф Шмайден, Миколай Кушнір, Григорій Борденюк, Григорій Корнецький, В. Смольницький, Миколай

Кашул, Манолій Кашул, Іван Кашул, Іван Сорочан, Петро Сміжар, Василь Майструк, Григорій Кадик, Василь Василіччук, Миколай Ріпийчук, Григорій Вовчарюк, Петро Лупул, Василь Кушнірюк, Григорій Цуркан, Юзак Василічшин, Семен Карнецький, Сандик Карнецький, Іван Тулик, Тодір Коломійчук, Миколай Буренда, Василь Требиш і Григорій Гавриш; по 8 кр. дали: Настазія Тулик, Михайло Гідаковський і Луць Коршилян; по 7 кр., Василь Сорочан і Луць Бойко; по 6 кр., Микола Сазагуб і Іван Сазагуб, по 5 кр., Антін Гриниук, Іван Кмата, Дьордій Кушнірюк, Іван Марчук, Іван Мигайчук, Андрій Кучерян, Елена Михайлюк, Миколай Василіччук, Грігорій Кашул, Василь Кашул, Тодор Бурленюк, Домітраш Морараш 5 + 5 кр., Миколай Коршман, Іван Михайлюк, Іван Олійник, Василь Кадук, Грігорій Ватаманюк, Грігорій Бублик, Домітраш Каранда, Костян Шупарський, Георгій Сорочан, Тодір Красовський, Іван Дутка 5 + 5 кр., Василь Житарюк, Микола Тулик, Грігорій Тулик, Микола Білецький, Микола Требиш, Василь Василічшин, Грігорій Мафетійчук, Семен Сазагуб, Митро Лупул, Василь Тулик, Іван Румениш. Другі дали менше чим по 5 кр. Жертводавці записані в другій книжці до збираня п. Макаренка будуть оголошені в слідуємій числі. — Магістрат черновецький дав за допомогу в сумі 150 зр., а правительство дало субвенцію в сумі 600 зр. — За буреу зложили пн. Святинчук 10 зр., Петро Дарійчук 10 зр., А. Гриник 5 зр., Зворот за парю бурсаки 1 зр. 35 кр., В. Андрієвич 11 зр., Дарій Пігулак 10 зр., Дмитро Дучак 6 зр., Загороднюк 2 зр., Смерчанський 11 зр. і Прадка 4 зр.

На 4% зникає стопу процентову від вкладок щадничих Товариство взаємного кредиту „Дістєтер“ стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою у Львові почавши від 1. липня 1899. До 1. липня 1899. будуть вкладки опростовані ще на 4 1/2%

Святкованє 28-их роковин смерті Шевченка в Київі. У вечері 27-го марта в салі Літ. Арт. Товариства відбуло ся святко 28-их роковин смерті Т. Шевченка. Бажаючих бути на сьому великому національному святі, яке звичайно буває що-року, було далеко більше, ніж скільки могло вмістити помешканє клубу, так що о девятій годині правлене товариства мусіло зачинити двері і не пустити на святко чимдала скількість людей, що не встигли вчасно прийти. — Святко свого року було бідне на реферати; був прочитаний лише один реферат О. Кониського — „Біографія Т. Шевченка“, да й той був знадто не цікавий, позаяк не давав нічого нового; біографія-ж Шевченка і без того була добре відома присутнім. За те деякі нумери з вокальної частини програми були дуже вдатні, особливо гарно виконав мужеський хор під управою М. Лисенка дві пєси: „Кругом неправда і неволя“ та з „Гамалії“: „Ой нема, нема ні вітру ні хвиля“. — Що до декламації, то вона свого року крім декламаций М. Старицького майже вся була невдавна, особливо одного добродія, котрий цується на зовсім невідомий для його шлях — декламувати кобзаря, не знаючи української мови. — Не дивлячись на то, що вечір в частинах не зовсім удав ся, публіка була досить езаальтирована і по укінченю святка горляло вітала своїх улюблених артистів — М. Лисенка та М. Старицького. — В. К.

„Зреформований“ славянський благодотворительний комітет в Петербурзі під проводом звітного загално „генерала“ Комарова розпочав вже в своїм органі „Новостях“ боротьбу против Австро-Угорщини. Нагоду до того дала тій газеті сербська позичка, котру як кажуть „Новости“, затягнула Сербія за порукою віденьського правительства. В очак благодотворительних має то бути ознаком заборчої політики Австро-Угорщини на балканськїм півострові, а згадана газета грозить тим, що приїде до зірвання тих добрих відносин, які в 1897 році наважано межі Віднем а Петербургом. Ті що знають добре політичні обставини, кажуть, що нема о то ніякої обави; того хотіли би лиш „благодотворительні комітети“ і тому зачинають юдити.

Скликане мирової конференції вже здійснено ся, хочь з початку багато людей сумнівало ся, чи щось подібного

взагалі можливе. Де-хто підозрівав навіть щирість намірів царя. Інші, не сумніваючись о тій щирости, не могли зважитись признати намірену царем цінь за можливу до здійснення. Не бракло і таких, що стали при тій нагоді відзивати ся з неполадженими доси справами національними і міжнародними та тим самим викликували обаву, чи міжнародна конференція, коли би прийшло до неї, замість довести до розоружєня держав і до трєваня мира, не доведе до заколотів і війни. Розоружєня — казали они — мусіло би санкціонувати теперішній стан посіданя, з котрим не всякий може погодити ся; конференція повинна длатого справити також і мапу Європи. — Між тим програма конференції, уложена російським міністром заграничних справ, яку подіємо на иньшій місці, уєсуєє з одної сторони всякі сумніви що-до нещирости намірів царя, а з другої також і обаву, щоби не прийшло на конференції до яких заколотів, бо безумовно виняті з під нарад всякі справи міжнародної політики. Але разом не дає програма підстави до надто рожевих надій. Все-ж таки сам факт, що не тільки народи тяжко учувають татар мілітаризму, але навіть вже і правительства, і що правительства глядають способів, як би сьому лихови зарадити, велить надіятися, що у всякім разі, який там небудь успіх буде поки-що мати ся перша конференція, справа на тім не скінчиться; буде се тільки перший крок до загального розоружєня, котрого домагає ся добро людськості і до котрого колись, хоч і не за нашої пам'яті, дійти мусити.

Всі університети в Росії замкнені. В сій хвилі російська молодіж не має нагоди образовати ся в висших школах. Правительством визначило день 25-го марта с. ст. яко день нових записів, але студенти заявили, що домагають ся сатисфакції за заповільну їм петербургською поліцією обиду. В московськїм університеті прийшло навіть до острого конфлікту з властями. Студенти порозбирили лавки, в залах перетрінали лавуни, котрі в своїм сервілізмі хотіли вломити ся з під товариської солідарности і покинули університет. Правительством дістало тут твердий орїх до згрізєня, бо зі студентами симпатизують дуже широкі круги російської інтелігенції. Мірою тої симпатії, є бойкот одного з найбільших російських дневників „Нового Времени“. За се, що згаданий дневник посьмів станути в обороні властей і скартав студентські забурєня, інтелігентні его предплатники, зачали звертати чиєсла. Навіть професори університетів дучать ся солідарно з рухом молодіжи. Всі наукові товариства, навіть царське товариство історичне, звернули примірники „Нов. Врем.“ редакції зі словами обурєня. Знаменитий правник Арєєєєєє, оголосив публічний протест против постановя локайського дневника. Рух за студентами є живим протестом певної частини російської інтелігенції против жандармського духа і реакції в Росії.

Австрійська маринарка торговельна. В Триєсті з'організував ся кружок фінансистів і спедиторів і виє поданє о дозвіл на утворєне нового акційного товариства парової плавби, котре має одержувати правильний рух межі Австріїєю і пудудієюєю Америкуєю та Австралієюєю. Основний капітал виносить 3 мільони. Подучєне мовархіїєю Триєст особливо з Австралієюєю має для Галичини деяке безпосереднє значінє. Австраліяєю західна відібрає доволі багато галицьких горілок, котрі доси йшли на Гамбургією.

ЛЮДИНА.

Повість з життя жіночною — Ольги Кобилянської.

(Присвячено Вп. Наталі Кобринській.)

(Кінець.)

Тихо стало між сестрами. Іринка і не ворухилась більше. Олена лежала немов в пошуміні і думала неустанно про него. Неустанно, однак нічого ясного, нічого, щоб купи держало ся. Барвні думки, чудні образи сльозовали та гнали, неначе сльезиєю одна за одною. Аж по довгій часі вона задрімала. Їй здавалось, неначе-б величезні шумлячі морські філі,

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Бібліотека „Добрих Рад“ ч. 1.

ПРИКАЗКИ

(Передрук „Смійного“ з 1. роки „Добрих Рад“)

Необходима книжочка
для веселих людей.

Ціна 8 кр.

Біла (коло Чернівців)

Накладом Видавництва: „Добрих Рад“
1899.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення з позо міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні
найновіші плащі
жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могоару
з перших відецьких і берайн-
ських робітень.

Одяги

для
панів, хлопців і дити, за-
гортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони
і всі річи входячі в той фак з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль-паки і хіньского срібла В. Бахмана і Сп. у Відни.

Мужескі капелюхи.

Виключна продаж виробів
італійської фабрики „капелю-
хів“ в Алессандрії.
Виключна продаж виробів
з д. к. надвірної фабрики
капелюхів І. Гейлар. Іта у
Відни, Антона Ніхлера Си-
нів в Грацу, П. & Ц. Га-
біга, як також інші до-
брі виробы.

Великий склад твердих мужеских капелюхів чорних і в
красках від 1 зр. 50 кр. до 5 зр.

Капелюхи хлопчачі Loden, суконні і повстянні від 85 кр.
до 2 зр. 50 кр. — Шпани найновішого рода, циліндри,
кляки.

Обув для дам, панів і дити.

Виключна продаж елзної
фабрики обуви Антона
Чапека у Відни, специ-
аліста від виробу фран-
цузского Chevreux.

Найліпші черевки для мужиц, чорні і брунатні з гумою,
до зашнуровки і т. зв. Bergsteiger від 3 зр. 75 кр. до 10 зр.

Найліпші черевки для дам, чорні і брунатні, з гумою,
до зашнуровки від 3 зр. до 8 зр.

Найліпші черевки для дити і дівчат, чорні і брунатні
з гумою, до зашнуровки, від 1 зр. 10 кр. до 4 зр.

Черевки домашні, до гімнастики, сандали, до ливн-теніса.

Кальшони на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до вишани
т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 зр.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат,
Glacé, Chair, шовкові і нитні.

Сорочки

для мужиц білі і в модних красках, ковній-
ці, манжети, хустки до носа, шийки, нан-
чохи, шкарпетки.

ПАРАСОЛІ en tous caser чорні і в красках від найдешев-
ших до найліпших. — Парасолі від дощу, з чистого ан-
глійского шовку і півшовку, як також палиці до проходу.
Товари бронзові, срібні, жералодні, вази, годинники, стільці, гар-
нітури до куреня і півеня, столики до куреня, рами, фігури і різні
кріпильні.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних совісно виконаних, відповідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних чере-
виків та чобіт до лавів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшонів і черевиків до
гімнастичних вирав.

Нова книжка

В друкарні Товариства „Руска Рада“ в Черівцях

вийшла книжка:

„БЕСІДИ
про часи козацькі на Україні“.

Сторн 159. — Ціна 70 кр.

Замовляти можна в „Народнім Домі“, Чернівці ул.

Петровича ч. 2.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

е на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Хто хоче мати добру і дешеву
МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю
дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані по-
чавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто
купить у мене нову чи стару машину, за репарацию не потребує жу-
рити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обеду жу Ває по братньому

З поважанем
В. ДАНИЛЕВИЧ,

машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зеленицькій (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Вже давно опустила душа Ріти свою земну поволоку, а Лавра сиділа ще все при покійниці. Ніяка намова не могла її переконати, щоб вона відійшла від

ка. Але чи ступила злука реальна? Конференція не обмежила ся на поставлене національних постулатів. Она зажадала і політичних концесій, як німецького державного язика, незрушності конституції і прогнання славянських елементів з центральної управи. То вже краще було просто сказати, що жаден Славянин не сьміє учитись, шоби відтак не міг вступити в державну службу. Німці боять ся федералізму, а самі поділили свої реферати після коронних країв і сказали, що не можна потреб всіх країв брати під одну міру.

Відносини Туреччини і Болгарії.

В останніх часах заострили ся відносини між Болгарією а Туреччиною. В Царгороді починають з пляном, здасть ся з гори обдуманим, що раз частійше і виразнійше пригадувати Болгарії, що она ленна держава, а султан єї верховний. До недавня султан і єго до радники дуже обережно сходили з дороги погроз, а турецька дипломатія все старала ся сповняти бажання Болгарії. Тепер Порта в наслідок користного для неї міжнародного положення набрала певности себе, покинула оборонне становище і починає що раз частійше переходити до заціпної ролі. В Білграді і Букарешті прийшло в останніх часах до дуже поважних конфліктів між болгарським а турецьким представителем. Тут і там турецькі послы заявили, що не можуть брати участі в офіційних прийомах, на котрі одержують запросини також болгарські дипломатичні агенти. В Софії турецький агент що раз нагальнійше домагає ся признання єму упривілейованого становища, покликуючи ся на се, що він є представителем верховника Болгарії. Шоби се доказати в практиці, султан мимо великих заходів Болгарії не затвердив договора заключеного з міжнародною групою капіталістів в справі будови східної залізничі.

помершої дитини. Цілу ніч перебула в горячці, тримаючи єї в своїх обнятих.

Коли єї відорвали від Ріти, вона думала, що збожеволіє; молила ся до Бога, шоби він в своїй доброті і милосерді взяв їй жите або розум; але жите і розум полишили ся при неї; вона ще не випала чаші до дна.

Нараз побачила вона, як з одного кута кімнати виходить біла стать єї мужа. Два дні сидів він там скулений, ніхто на нього не зважав. З трудом ступав вперед. Очи єго зайшли сльозами; але під сивим волосом, на поритім лиці лежав вираз болючого спокою.

— Лавро! — сказав він, кладучи свою руку на плечі жінки. — Лавро! я простив тобі, але Бог був твердший від мене!

Що? — злиновіла без тямки Лавра, угинаючи ся під рукою старого, немов би та рука була з заліза!

— Гуго помер на сухоти!

Ані слова на се не відповіла Лавра. Безсильна зсунула ся до землі і зі схиленою неподвижно головою приняла сей страшний жестокий удар.

— Се страшний удар, — додав дрозжачи Андрій. — Але для мене жите було також карою... а я не мав за що покутувати.

Пер. Л. Т.

Положене Американців на Филиппінах

не є так добре, як би се виглядало з телеграмів американських генералів до Вашингтону. Европа довідує ся лиш о тих битвах, в котрих Американці що найменше не розбито. Але приміром о битві коло Мандуми, де щастє було по стороні повстанців, мовчать урядові телеграми до Вашингтону. Відділ зложений з 1000 Американців мусів утікати до Яро, де схоронили ся в сильній як кріпость церкві. В офіційних справозданнях Американці тратять в кожній, найкровавішій битві найбільше по трох воєнків, ну, і по 5—10 ранених. Звичайно не мають Американці „ні яких страт“, а повстанці „засівають трупом поле“. Тимчасом в битві під Мальбоном Американці стратили 100 людей, а повстанці 400.

Вся филиппінська людність стала по стороні повстанців. Шоби ослабити акцію флоти, підпалювано побережні міста. В деяких округах поуряджувано фабрики оружжя і амуніції. Північні провінції Люзону і населене острова Неґрос також збунтували ся і уоружене в луки і списи, зачало нищити плянтации всіх білих без ріжниць народности: Іспанці утікли до Ільойло, не діждавши ся обіцяного Американцями оружжя. Американській відділ не важив ся висісти на острів Мінандао, шоби не викликати повстання людности, котре жожна би здавити лиш великою силою. Американці бачучи, що оружжєм не богато вдіють, від часу до часу балять ся в дипломатію, але Филиппіні за кожним разом відсилають їх до Агрінальда. В наслідок того Американці видали прокламацію зрадаговану в усіх місцевих діалектах, з запевненем, що їх цілею є виключно установлене автономічного заряду для островів.

В Манілі заведено дуже строгую цензуру для телеграмів, котра не пропускає ніяких не вигідних для Американців вістий.

ВІДОЗВА

до співлюбів Русинів і Русинок і всіх любителів рускої пісні.

Дотеперішнє літературно-драматичне товариство в Чернівцях змінило свої статуті й стало тов. „Буковинський Боян“, що поставив собі за ціль: плекати руску пісню, музику і штуку драматичну.

Членами дійствующими можуть бути всі любителі рускої пісні, музики і штуки драматичної. Дійствующі члени місцеві платять 1 к. вступного, а 2 к. річної вкладки, замісцеві ж увільнені від вкладок, отже платять тільки вступну таку 1 к. раз на все.

Відзиваємось проте до всіх любителів рускої пісні, аби зводили вписати ся в члени „Бук. Бояна“. Черновецьких панів і панів просимо зголошуватись підчас проб, що будуть правильно для мужеского хору що суботи від 8 — 9, а для мішаного що середі від 6 — 7. години в салі „Народного Дому“.

Замісцевих співачків і співачок просимо зголошуватись письменно й надати, котрим голосом співвають, шоби їм висилано ноти.

Надіємось на численну участь особливо нашого патріотичного учительства, що таким способом мало би при кожній філії „Рускої Школи“ свій хор, а в потребі був би в „Бук. Бояні“ хор, що приніс би загалови славу і користь.

Просимо пановні виділи філії „Рускої Школи“, шоби заняли ся придбанем членів для „Бук. Бояна“, зложенем хору

і єго виравами хочби лиш при нагоді зборів філії „Рускої Школи“.

До діла! нехай

„наша дума, наша пісня не вмере, не загине!“

Від видлу тов. „Бук. Боян“.

Чернівці, в цьвітні 1899.

З Відня.

(Коня кують — „Галичанін“ витягає жєбручу руку. — Національні прамованя серед української молодєжи Австрії, їх мотиви. — Панове! вам дисципліни!

Першим відгомом на поклик української молодєжи академічної у Відні явила ся нотатка в 64. числі „Галичанина“. Шоби пізнати усю мізерню москвофільского птабна в цілій єї блискучости, вистарчить порівняти замітку його з тим що пише про наш поклик віденьський дневник „Neues Wiener Journal“ в ч. 1961. В противности до поважного трактованя річі німецького дневника містить в собі згадана нотатка „Галичанина“ не тільки квітесенцію некультурности редакції, — але є також доказом крайньої деморалізації серед москвофільского штабу. Некультурна вона тим, що не подавши навіть короткого змісту згаданого поклику, клеймать підписаних під ним грубими а неприличними словами, перекручує провідну думку (поклик звернений до молодєжи, називає маніфестом до народів Європи, каже про якийсь королівство українське, про котре в поклику нема згадки) і допускає в сей спосіб мерзкого насильства морального, котре можливе хіба тільки в того рода публіцистиці. Перфідна ж вона тим, що з аліцим рублів поглядом звертає на північ, простягає свою осмарану жменю, та верещить: Глядїть ось молодїж домагає ся основаня українського королівства, — тільки я тут стою на стороні царських інтересів, я вам даю про все знати, все вам немиле намагаюсь осьмішити... але мені належить ся щось за „мітрєнг“!

Розуміє ся, що в виду такої интенції не могла редакція помістити сего „маніфесту“, бо з него дізнали-б ся усі, що наша молодїж виїшла з дуже скромного становища, та що вона не домагала ся нічо більше як справедливости.

Після сєї короткої прелюдії перейду до властивої річі. Я поклав собі задачею обговорити в коротці значінє й мотиви найновішого руху серед моїх товаришів та серед української молодєжи Австрії взагалі. Розумієсь не скажу тут нічо нового, повторю лиш та зреаємую старе, всім звісне.

Кожному, що слїдив за ходом розвитку нашої суспільности за останній час, впадає в очи дивовижна на перший погляд, але в сути річі зовсім раціональна поява нових прамовань серед нашої молодєжи, що носить закраску радикально-національну. Дивовижною видаєсь ся поява через те, що сего днешня молодїж живе ідеалами радикалізму... Головний вплив на молодїж і єї погляди має Франко. Франко одиникий у нас провідник моральний, що ніколи не був хуруговкою на дає, — він не подавав ся ніколи перед офіційально патріотичним вітром... Він викоренив національний фетишизм та виховав цілу фалангу свідомих борців за нашу народну ідею. — Але ж се виключає ся взаїмно — замітить може дехто. Пригляньмо ся отже ближше тим двом зовсім не тотожним поняттям: шовінізм а самосвідомість національна.

Шовініст підносить прикмети національні до ідеалу. Предметом його любови не єсть народ, але „святотіпці національні“, — святотіпці — пераз дуже проблематичної вартости, що часто спинають поступ. Поза сим не бачить він ніяких чинників соціальних, він не знає ніякої ширшої ідеї, лиш нишпорить виключно у своїх „святотіпах“. Шовінізм подібнє як старинне поганство, вкритий все таємничою опаною невіжества, самодурства. Суть його більш негативна. Ненависть шовініста до ворогів свого народа єсть завжди більша, чим любов до сего народу. І то ворогом вважає він заєвдги сего, що є під боком, з котрим він безпосередно стикає ся, — бо йому треба все видимого ідеалу, без взгляду на се, які чвства він має в тім ідолі зсередоточити.

Поборювати якусь систему, якусь ідею, се після гадки шовініста утопія! У него можлива борба тільки з личностями. В той лиш спосіб дасть ся пояснити та дивовижна обставина, що наші народівці получили ся з найобкурїйшїми ворогами нашої (невидимої, отже їм неясної) ідеї народної, ворогами лиш їм лично не страшними, проти безпосередного ворога — Поляків.

Зовсім що иншого самосвідомість національна. Чоловік національно самосвідомий не підносить слабих сторін свого народу до значіння авислє „святотіпці національні“ (у нас єсть такі дві кардинальські святотіпці: лїнївство національне фїлістерство), але противно він старає ся їх направити, намагає ся присвоїти своему народови здобудки духа людского, поставити його на рівні поруч других цивілізованих народів. Він працює около добра свого народу не тому, що сєй народ має такі або такі святотіпці національні, — але тому що сєй вимагає загално людский поступ. Бо як не може лежати в інтересі ніякого народу продукувати фізичних, а тим менше моральних калік, так окаянілі організми національні єуть колодою в поступі людськості — і на оборот вєд, що величавого доси людськості видала було заєвдги ділом поодиноких народів, не звихнених під взглядом націоналізму. Цілею-ж усеї людськості дати всім народам спрємогу свєбідного розвитку своїх моральних і фізичних спєсєбностей. Тим то тільки загвожджений докториєр може бачити якийсь мнимий контраст між нашими національними змаганнями а загално людськими ідеалами. Вирочїм чоловік як животиєна є перш усеїєю членом загално людської порооди, відтак членом певної раси. Проте на єство чоловіка складають ся загално людські прикмети і спєциально національні. Сї то якраз, так сказати дві природи чоловіка, відбивають ся у всєї ієсторії людськості. Відповідно до сего бачимо в ієсторії русієкономічній, з характером більш міжнародним, і метушній національній, що стрємлять до освєбоджєня певної національної ієдївїдуальности спїєсної в єї розвитку. І єсли-б сєгодні уже дійшла людськость до своєї ієдеалу, наєко-б ми сєгодні уже стерли з лица землі єкономічний гнет, — через се зовсім не уєвємо ще антагонїзмів та питань національних. Бо чоловіка при уже сама природа до сего ієнстиктивно, шоби розвивав свої спєсєбности (і домагав ся відповідної свєбоди в тім напрямі) не тільки як животиєна, що зве ся в ієсторії природи „homo sapiens“, але також як частиєна сего або того народу. Сего права свєбідного розвитку не може і не сьміє зрєкти ся ніякий тамуючий чоловік!

Тим то наша молодїж хопивши живий в болото нашими патентованими патрієтами (бєсїда про Галичину) стиг народний, сьміло стала пропаягувати наші народні постулати та не жахалась проголосити усеї правди в цілій єї нагоді. Ми сьвідомі сего, що справа наша усеїєю забута, то-ж треба нам самим о нїї пам'ятати. Ми ї не стрємїмо до сего, шоби сєгодні уже вернемо нам офіційно нашу народну свєбоду. Но хочемо підготувити опінію Європи. Хочемо плазати моральним провідником цивілізованого свєта хто ми, і що ми! Тут уже не вільно нам оминуті ніякої нагоди. Що-ж кажуть на наші змаганя „патєнтовані патрієти“ (Романчукїєти) враз із своїм органом? Вони мовчанкою дають нам до пізнаня, що їм із взгляду на союзників не впадає отворити рот. Панове! „Wer die Wahrheit kennet und sagt sie nicht, der ist fürwahr ein erbärmlicher Wicht!“ Ба, що більш, наші народівці прямо виступають проти народних ієдеалів, порівнюють їх з фразами польських шовіністєв „од моржа до моржа“. Се вже не тільки прамовчуванє правди, але прямо поборюванє єї. Правдоподібно єї панове вірають в те, що свєтї самодурством стоїть. Сєю лиш глибокою її вірою дасть ся пояснити ся обставина, що як раз ті з поміж них, що з невідної уже політичної печі хлїб спєживали, і з невідної ще їєти муть, кличуть до молодєжи, котра витрєвало стоїть при своїх ієдеалах: „Панове! вам дисципліни!“

Роман Сембратович

НОВИНИ.

Чернівці, 15-го цвітня 1899.

Іменоване. Надрадник рахунковий при дирекції фінансовій в Чернівцях Леопольд Лейфер іменований директором рахунковим в Празі.

На інспекцію тутешнього суду кр. приїхав президент висного суду краєв. зі Львова Тхоржніцький враз з радником висного суду кр. Чарнецьким.

Письменний іспит зрілості у всіх гімназіях і школі реальній відбуде ся 8., 9., 10., 12. і 13. мая с. р.

Спростоване. В попереднім числі подано ошибочно, що ц. к. правительством дало 600 зр. запомог. Се є рата за перший семестр 1898/9 року субвенції на бурсу з гр. ор. релігійного фонду, а не запомога на „Народний Дім“.

Товариські сходни уряджує сей неділі, 16. с. м. „Бук. Боян“ в сазі „Народного Дому“ о 8. годині вечером.

Наш сойм радив цілий сей тиждень тільки в комісіях і ще не впорав ся, тільки набиравсь матеріалу ріжвого. З неділі доперва розпочнуть ся повні засіданя і прийде вже до розправи шкільної, до котрої румунізатори посписували собі всі напасті „Patrii“ та „Sentinel“ але німецька приповідка каже: „Schreiben allein hilft nicht, nur That-sachen beweisen.“ буде крику багато, але правди в нім дасть Бог. Сесія закінчить ся мабуть перед святами, а може й скорше.

„Бук. Боян.“ Головні збори сего товариства, що відбулись минулої неділі при численній участі, одобрили проект хоругви, відзнак для членів і регулямін для виділу, вибрали виділ, котрого склад ми вже подали і іменовали проф. д-ра Стоцького за его великі заслуги яко невтомого учителя і дрігента ріжних руских хорів почесним управителем хоругви. „Бук. Боян.“ Желаети шире, щоб се відновлене товариство розвивалось як найкраще на славу і користь бук. Руси, що при добрій волі виділу і дійсуючих членів дуже легко досягнути.

Самоубійцю Грігорчу, ученика 6. класу реальної, поховано вчера з великою нарадою, до котрої виступила ціла школа.

„Patria“ вповідає з ціною на устах, що Митрополит мав підписати акт, котрим годить ся на удержуване 10 руских учеників, що хотять посвятити ся духовному станову, в дух. семинарії. Є й чого лютити ся, коли се правда, бо-ж „великий“ Морар задля румунізації хотів лишити руский нарід без душпастирів.

Молода, але велика „блудниця“ з улиці Енценберга (загально „Patria“ звана) містить в посляднім числі лайдаку сплетню, а іменно каже вона, що др. Стоцький на бенкеті у Вир. Володимира привитав о. проф. Єремичука словами: „І ти тут лайдаче? Перечити тій підлітці вигаді не оплатити ся, замітити лиш що пр. Стоцький з о. проф. Єремичуком не говорять собі „ти“, а по друге, проф. Стоцький, если би був вже уживав слова „лайдак“, то сказав би був певно „лайдаку“ а не „лайдаче“, та не до о. проф. Єремичука, а до безличного і підлого автора тої нотатки в „Patrii“, котрий має мідианне чоло видумувати і пускати в світ такі сплетні. Впрочім, тому добродієви і слово „лайдаку“ не помогло би, бо если би ему навіть хто плюнув в очи, то він скаже, що то дощ паде.

Огонь. Вночі з 13-ого на 14-го с. м. заняв ся дім і будинки господарскі Фішля Корія за мостом на Пруті. Причина огню незвістна, шкода доходить до 3000 зр.

Обезпеченє академиків. Віденський сенат академічний, порозумівши ся з товариствами обезпеченя, представив слухачам університету, особливо медикам, хемікам і фізикам услівя, на яких можуть обезпечити ся від нещасливых случайв підчас наукових занятя. Оплата за обезпеченє на один пірвік виносить 2 зр. 53 кр., за що академик в случаю каліцтва може дістати 12.000 зр., і в случаю хвилевого ушкодження здоровля по 3 зр. девно. Обезпечати ся можна лише від тих нещасливых пригод, котрі дучат ся в окрузі мурів університету.

Журналістика в Японії. Около року 1871 журналістика в Японії, мож сказати, ще рахувала на руках і ногах. Редактори або наклади по цілоденній і нужденній праці, складаючи листок до листка, вечером мусіли повнити обовязки листовоса. Напхавши примірників поза широкі рукави, они ходили вечером удіями і клали свою працю на пороги предприятників. Часом в нагороду за труд їх запрошувано на гербатку. Редакція не мала грошей оплачувати ди-стососів. Але від того часу японська журналістика піднесла ся і розвинулась до непізнання. Тепер виходить в Японії 130 часосписів розличного рода і на-прямку. Часоспис „Niski-Niski“ є ультра-консервативною, „Kokumin“ поступово-ліберальною, „Nippon“ витикає всякі о-шибки, а „Miyako“ і „Yamato“ розпо-сигт найновіші скандали. Веї редакції устроєні на англійський лад. Однак за-няте редактора не дуже там приманчиве. Як котрий з них заробляє 100 марок місячно, то вже світло стоїть. Здібний репортер при одній з найперших часо-писий одержує 40 до 60 марок. Оче-видно, що одна марка то вже великий гріш в таким краю, де за пять феників можна провести день вигідно.

Література українсько-руська.*).

Писав др. Іван Франко.

II.

(Українсько-руська драматична література, її початки. Містерії, інтермедії, діалози, канти, вертеп і їх решти в наших часах. Влия сї літератури на инші роди письменства: вірші, колядки. Нова драма: Котляревський, Кайка і перші аматорські театри на Україні. Перші драматичні вистави рускі в Галичій 1848 р. Перший українсько-руський театр в Галичій від 1864 р. Початок українсько-руської театру на Україні. М. Крошвинський, М. Старицький, і Ів. Карпенко-Карий. Українські артисти. Теперішній стан українсько-руського театру в Галичій.)

В попереднім огляді я навмисно лишив на боці одну интересну часть української літератури, про котру хотів би поговорити тепер спеціально. Розу-мію драматичну літературу, котра у кожного народа вважаєть ся по треха свідомством дозрілості. Бо-ж розвій драматичної літератури основує ся на співділаню писателів і ширших або вузших кругів народа, значить, може дати добре свідомство про те, на стільки ті народні маси заінтересовані тим ідей-ним житєм, яке зображує література, на скільки їх смак і уподобаня окрілюють писателів, або придавлюють і стісняють їх. І коли в чисто книжковій літературі писатель може вибігти далеко поза круг інтересів і норми смаку своего народа, писати, так мовлячи, для будучицї, то на полі драматичної літератури, коли він не хоче продукувати чисто книжко-вих, значить мертвих драм, він мусить стояти в тісній звязку зі своєю публі-кою і через те розвій драматичної шту-ки більше надаєть ся до характеристик духоваго життя і ступня культури народа, ніж инші роди літератури.

(Українська драматична література интересна ще й з иньшого боку. Почав-ши ся первісно в містах, при школах, вона индивіду, під впливом аномального розвою соціальних відносин українського народа перейшла на села, почала про-мовляти до сільських мас, значить, мо-вою тих мас, почала з жити тих мас брати свої сюжети і свій колорит, і в тім напрямі розвиває ся й доси. Відеи плывуть її слабї сторони і її орі-гінальність. До слабих сторін треба зачислити брак сталості, брак великої постійної спени, яку можуть держати великі міста, бо таких міст з доміную-чим українсько-руським характером по-ши що нема. Відеи впливає й брак одно-стайної артистичної традиції, певна, так сказати хаотичність розвою і разом з тим певна монотонність в драматичній продукції, котру зрештою в значній мірі треба показати на карб стісненого юридичного положеня української сцени в Росії. За те орігінальність україн-

ської драми лежить в тім, що вона з природної конечности є глибоко на-родна, переважно хлопська і в найкращих своїх творах дозволяє нам глибоко зазірнути в душу тих верств народа, котрих тільки рідко доторкаєть ся перо драматичних писателів західної Європи.)

Перші початки українсько-руського театру сягають другої половини XVI. віку. Уже при кінці XVI. в. український мораліст Іван Вишенський жалувєть ся на тих Русинів, що навчивши ся в езу-їтських колежіях „комедій і машкар“ переносять се і на руський ґрунт, цура-ють ся давньої руської простоти і разом з Езуїтами бачуть поступ у „розширеню машкарського і комедійського набожен-ства“. Маємо тут вказівку, що вже в тім часі Русини любовали ся театром, і нереймали його від Польків. Розумієть ся, се був тодішній звичайний театр, духовний в формі т. зв. містерий або діалогів, що в Польщі, як і в иньших європейських краях зразу був у руках духовенства і виставляв ся в церквах, що мала був широтий у церковну ого-розу, а відси витіснений на вулицю, на ринок, перед широкі купи простого народа. Рівночасно з тим рухом перехо-дили важні зміни в структурі драми; зробиши ся доменю єврейських людей, цехів, міщан, николярів вона стратила свою церковну церемоніальність, з ла-тинської мови перейшла до народної, спосіб трактованя самих релігійних сю-жетів зробив ся євобіднійший і поети-чний, а надто в перервах між пооди-нокими актами церковної історії виста-вленої в драмі (Різдва, Воскресення і т. п.) чим раз більше місця почали займати сцени з простого побуту, грубі фарси, драматизовані фанеції і новелі, так звані інтермедії і інтерлюдії.

Українсько-руський театр не пере-ходив усіх тих фаз. Православна пер-ков відразу станула супроти него коли не ворожо, то відносно і до неї він ніколи не мав доступу. Але інтелігентні Русини XVI. в. зрозуміли его вагу для розбудженя навіть чисто релігійного життя і для пропанди певних ідей. Одні з найдавніших творів у діалого-вій формі, дохований до наших часів, п. з. „Диалогъ христіанскій, въ которомъ ся показуєть, кто єсть христіанинъ прав-дивный“ написаний в перших роках XVII. в., має виразний полемичний характер против унії. Здаєть ся, що таку саму ціль мав також (виданий у Львові) переклад грецької трагедії „Христосъ пачеухъ“: показати шире прав-ославну віру у її автора (Григорія Назіанзена?). І хоча з XVI. і по-чатку XVII. в. до нас дійшло мало на-миток і сльдів української релігійної драми, то ми не тільки знаємо на певно, що вона була, але мусимо догадувати ся, що вже тоді вона полюбила ся не тільки міщанству, але й селянам, коли до того-ж кінця XVI. в. відносять ся перші сльди її популяризації в маріонет-ковім театрі, т. зв. вертепї. Той маріо-нетковий театр, занесений до нас також із заходу, з Польщі, а може і з Чехії, продержав ся серед українського народа в своїй традиційній формі аж до нашо-го часу, счез майже на наших очах. Переділений у своїй висотї на двї части, немов будинок у один поверх, він пока-зував у верхнім поверсі якусь подію із святаї історії (Різдво Ісусове, при-хід пастухів, трех королів, різню дїтей, смерть Ірода), а в нижнім цілий ряд сцен із життя народного; дїтан одуреве мужика, Лих пуджає жидя, Запорожець пуджає Ляха, чорти підноють Запо-рожця і хотять тагти його пняго до неща, але він і їх розганяє і кінчить гру радісним співом:

Та не буде дуче,
Та не буде краше,
Як у нас на Україні,
Що не має жидя,
Що не має Ляха,
Не буде й ізімнї.

Важним чинником розширеня сїї на-пів релігійної драми були школи, які від кінця XVI. в. почали закладати ся при церковних православних братцях зразу у Львові, в Острові, в Вілнї, далї в Ки-їві, Мінську, Пінську, Могилеві і т. п. На взір езуїтських шкіл і тут істнували т. зв. рекреції, підчас котрих студенти забавляли ся, між иньшим співачи пі-снї духовного змісту (канти), виставля-ючи драми або діалогї, виголошючи віршовані промови. Виробив ся звичай, що підчас великих свят (Різдвяних, Ве-ликодних) студенти ходили по домах,

співали там, говорили віршовані орації або відгравали (поребрані) певні не ве-личкі драматичні образки (розмови пасту-хів при Різдві Христовім, Три Царі у Ірода, нарада Ірода з Жидями і его смерть і т. п.) і потім діставали угощенє і якийсь даток для школи. Все те розносило упо-добанє в драматичних виставах в ши-рокі маси народа і полишало свої сльди і останки ще й доси.

З другої половини XVII. в. маємо кілька українсько-руських релігійних драм, а з 1618 р. дійшли до нас двї інтерме-дії, писані Поляком, львовянином Яковом Гавятом і вставлені в его релігійну драму про смерть св. Івана Хрестителя. Ся драма враз з інтермедіями була і в тім році виставлена на ярмарку у Ка-менці Подільськїм і потім надрукована. Цікаво, що автор, Поляк, покористував ся руською мовою для досягненя більшого комізму своїх інтермедій. Ми знаємо ще декілька прикладів, де польські автори укладали коли не цілі пєси, то пооди-нокі комічні ролї в своїх інтермедіях руською мовою. І мусїли ті інтермедії, виставлювані на ярмарках, дуже подо-бати ся простому народови, коли сама їх латинська назва доси заховала ся в его устах і він усяку комічну, несподі-вану подію, напасть, сварку і т. і. на-зиває „термедією“.

З XVII і XVIII в. до нас дійшло поважне число драматичних творів тої старої форми. Интересно, як під впливом обставин, ся стара форма часом наби-рала нового змісту. І так знаменитий Теофан Прокопович, помічник Петра В. в справі заведеня реформ у Росії, ще будиши професором Київської Академії, написав драму „Милость Божія Україні чудно євободившия“, де виведено не-давню війну укр. народа з Польщею під Богданом Хмельницьким і звелічано са-мого Хмельницького хоч невадними, але горячим українським патріотизмом нади-ханими віршами. Аж сими драмами XVII. в. особливо интересна одна (від-найдена мною), котрої темою є апокри-фічне оповіданє т. зв. Никодимового єван-гелія про похід Христа по смерти до неща і про его збурєнє; ся драма на-писана майже чистою народною мовою і віршами подібними до українських ко-зачьих дум. Вона мусїла бути дуже по-пулярна на цілїм обширі заселенїм украї-нсько-руським народом, коли рукопис її знайшов ся в Галичїні, в казуємї повіті, а перероблена з неї євїчна вірша заховала ся в паматї народа в харків-ській губернії в Росії, а уступив з неї в устних оповіданях народних повто-рюєть ся тепер зарівно на Кавказі, як над Дніпром, у карпатських горах і в угорській Русі. І що цікаве, що ся дра-ма, хоч в західно-європейських літерату-рах мала багато взірців, являєть ся не копією, а наскільки можна судити при браку аналогічного польського твору, орігінальною руською композицією.

В XVIII в. талановитим автором драм і гумористичних інтерлюдий був Митрофан Довгалецький, професор по-етики при київській Академії. Обік него варто згадати релігійну драму св. Димитрія Ростовського, драму і интер-медію Варлаама Лавровського, єпископа Георгія Кониського і иньших. Варто згадати, що коли з половини XVII. в. українсько-руські вчені потягли у Мо-сковщину, вони понесли з собою також заминаване до незвісних там доси дра-матичних вистав. Строгі закованї в Московщині зразу криво дивили ся на єю новість, але з часом засмакували в нїї; українсько-руська релігійна драма перша почала будити любов до драм-атичної штуки не тільки в Москві, але і в Ростові, Полодску, Рязані, а навіть у да-лекім Тобольску, де єпископом поставле-но Українця Максимовича і де реїти української релігійної драми заховали ся серед простих міщан ще до недавнього часу. А Українець Емануїл Козачин-ський, спроваджений коду 1770 р. до Нового Саду яко ректор першої „Сло-вено-сербської духовної колеї“ написав на взір київських шкільних драм перший подібний твір у сербській літературі: се була „Трагедія свр҃хч починаєн повєсть о смерти посляданого сербского царя Уроша V по разрушеніи сербскїи держави.“ видана друком 1798 р. в пе-реробці і під іменем Райча (див. Пянін і Снагович. Історія слав. літератур, т. I. стор. 278).

(Дальше буде).

* Гл. „Буковину“ за р. 1898 тч. 131, 132, 133 і 134.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Бібліотека „Добрих Рад“ ч. 1.

ПРИКАЗКИ

(Передрук „Сьмійного“ з 1. роки „Добрих Рад“)

Необходима книжочка
для веселих людей.

Ціна 8 кр.

Біла (коло Черновець)

Накладом Видавництва: „Добрих Рад“
1899.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Ченівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні
найновіші плащі
жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, ретунди, по-
рохівники з шовку і могоару
з перших віденських і берлін-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всі річи входячі в той ґах з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хінського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Мужескі капелюхи.

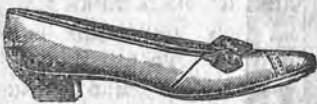
Виключна продаж виробів
італійської фабрики капелюхів
„Борсачіно Джозеппе“ в Алессандрії.

Виключна продаж виробів
з ц. к. надвірної фабрики
капелюхів І. Гейнр. Іта у
Відні, Антона Піхлера Си-
нів в Грацу, П. & П. Га-
біґа, як також інші до-
брі виробі.

Великий склад твердих мужеских капелюхів чорних і в
красках від 1 зр. 50 кр. до 5 зр.

Капелюхи хлопчачі Loden, суконні і повстянні від 85 кр.
до 2 зр. 50 кр. — Шапки найновішого рода, циліндри,
кляки.

Обув для дам, панів і дітей.

Виключна продаж славної
фабрики обуви Антона
Чапска у Відні, специ-
аліста від виробу фран-
цузкого Chevreux.

Найліпші черевики для мужчин, чорні і брунатні з гумою,
до зашнурованя і т. зв. Bergsteiger від 3 зр. 75 кр. до 10 зр.

Найліпші черевики для дам, чорні і брунатні, з гумою,
до зашнурованя від 3 зр. до 8 зр.

Найліпші черевики для дітей і дівчат, чорні і брунатні
з гумою, до зашнурованя, від 1 зр. 10 кр. до 4 зр.

Черевики домашні, до гімнастики, сандали, до лави-теніса.

Кальшони на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до в'язави
т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 зр.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат,
Glace, Chair, шовкові і нитяні.

Сорочки

для мужчин білі і в модних красках, ковир-
ні, маншети, хустки до носа, шийки, пан-
чохи, шкарпетки.

ПАРАСОЛІ en tous caser чорні і в красках від найдешев-
ших до найліпших. — Парасолі від дощу, з чистого ан-
глійського шовку і півшовку, як також палиці до проходу.
Товари бронзові, сьвітлички, зібралдоші, вази, годінички, столики, гар-
нітури до куреня і писаня, столики до куреня, рами, фігури і різні
дрібниці.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Варбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних чере-
виків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальшонів і черевиків до
гімнастичних вправ.

Нова книжка

В друкарні Товариства „Руска Рада“ в Черівцях

вийшла книжка:

„БЕСІДИ
про часи козацькі на Україні“.

Стори 159. — Ціна 70 кр.

Замовляти можна в „Народнім Домі“, Чернівці ул.
Петровича ч. 2.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

е на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Хто хоче мати добру і дешеву
МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю
дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані по-
чавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто
купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує жу-
рити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий Р.
Русини, удавайте ся до мене бо я також Р. син і обслужу Вас по братньому
з поважанем

В. ДАНИЛЕВИЧ,

машинист у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зеліничій (Bahnhofstrasse) ч. 24.

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

друкарня „Рускої Ради“

в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровська ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіди неопечатані
вільні під порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20	Кор.	—	сот.
на пів року	10	„	—	„
на чверть року	5	„	—	„
на місяць	1	„	70	„

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Демонстрація волоських студентів против Впр. Аркадія.

Патентовані оборонці православія, що називали нас уніятами, соціялістами, нігілістами і Бог зна чим за то, що ми вели рішучу, але і в границях всякої приличности борбу против ромунизаторської консисторії і „великого“ ромунизатора, дають тепер найліпше свідомство, як вони привязані до православія, і як вони уміють віддати честь найвишній голові православної церкви на Буковині.

І так вчора т. зн. в понеділок від'їжджав Впр. Аркадій в товаристві своєї дочки пані Косович до Відня. Довідали ся про се деякі волоські студенти і пішли на дворець залізничний, щоби там задемонструвати против Високопреосвященного. Коли Високопреосв. Аркадій вийшов з повою зачали кричати волоські студенти Pereat!, а один з них Служанський замахнувся палицею, по одній версії на Впр. Аркадія по другій на паню Косович, а коли пані Косович заслонила ся парасолькою, то він вдарив її по руці. Служанського на двірші арештовано і переведено до арештів міських.

Факт сей свідчить наглядно про те, як волоські шовіністи відносять ся до православія, яко релігії, і до її найвишних представителів. Огорнені пан-романським дуром не вагають ся вони піднести руки на найвишних достойників церкви! І се ті патентовані оборонці православія, що нас за конечну, а в границях чести ведену народну самооборону против ромунизации називали Бог зна чим! Що-ж тепер можна про них сказати? Лиш то, що ми вже нераз казали, що ромунизаторам не йде ні о православіє, ні о церкву, а лиш о ромунизацию.

Міродайні сфери видять тепер, що ромунизатори за крихітку прав даних Русинам потрапляють взяти ся до таких брутальних кроків, як сей, і се є також доказом для всіх, що супротив такого поведення ромунизаторів розділ дієцезії є річю конечною.

Впрочім про сю справу ще поговоримо!

Буковинський сойм краєвий

відбув в понеділок дня 17-го с. м. два засідання рано і пополудні з важним порядком денним. Основне справоздане з тих засідань подамо в слідуєчій числі.

Положене в Австрії.

Sonn u. Montags-Ztg. пише о ситуації, що несподіване опізнане в сформулюваню національно-політичних жадань Німців викликає відложенє акції правительств на пізнійший час. З тої такої причини наступлять пізніше, як се було намірене, переговори з угорським правительством в справі угоди, іменю аж тоді, коли угорський сойм подагодить бюджет і ухвалить закон о куріальнім судівництві в виборчих справах. Тамчасом буде усталена і оголошена і оголошена програма австрійських Німців. В тім також часі правительсто зачне свою акцію в скорійшій темні і скомунізує ся з виконуючим комітетом правий. Поки що існує тільки один намір правительств, іменю скликання ради державної в цілі вибору делегаций. По за сим правительство поки що не має ніяких інших планів. „Ждати“, се головна засада теперішнього правительств, на тім полягає ціла его „акція“.

З Праги доносять, що оноді прибув тут секційний шеф бр. Штуммер, котрий уходить за автора проєктів на змодифікованих розпоряджен. Теперішній его

побут в Празі, де він був колись віцепрезидентом чеського намістництва, лутать зі справою наміреного управління язикової справи в Чехії.

Кардинал Груша видав пастирське посланіє до католицьких Німців, звернене против агітативі веденої під гаслом Los von Rom! В тім посланію замітні слідуєчі уступи: Від кількох тижнів кличуть до нас „Los von Rom!“ то значить: „Відступіть від церкви, котра в Римі має свого начальника!“ Подумайте чому тепер в тілї місцевостях лунає сей оклик? З причини подій в політичній життї, з котрими анї католицької віри, анї римського папи жадною мірою не мож дучити. Прецінь католицька віра ні не є инша, як колись була. Політичні події не можуть віри зробити анї правдивою, анї фальшивою. Коли католицька церква була доси правдива, то і нині мусить бути такою. Підносять закид: „Римська церква не є національна“. Се правда і се фальш, після того, як хто сею річ розуміє. Римська церква не є національна, бо се церква заснована Христом для всіх народів і націй. Але в иншій значіню, можна з повним правом сказати: Римско-католицька церква є національна, бо она обіймає любовию всі нації, і як се доказує світова історія, піднесла всі нації світла з темряви варварства до цивілізації. Инший закид, котрим нас хочуть звести, звучить: Католицька церква приводить реакцію, бо на всі католицькі нації звало ся в послидних часах багато нещастя. Але католицькі народи донерва від тої хвилі зачали упадати, коли відвернули ся від папи католицької церкви, а навіть ворожо дретив них виступили.“

Всі німецькі часописи подають повний текст „посланія“ і обговорюють его в початкових статях. N. fr. Presse пише: Рух під гаслом Los von Rom! не міг зродити ся з нічого. О любовию, котрою католицька церква обіймає рівномірно всі народи, могли би може багато сказати щось Французи, Ірландці, Славяни, але німецький нарід в Австрії не має причини хвалити ся тою спеціальною любовію і опікою католицької церкви. Навіть

католицькі святищенники мусять признати що теперішній рух викликає по-части брак німецьких кат. святищенників в Чехії, і се, що ті святищенники не боронять як світ німецьких прав національних. Епископат зробив би ліпше, як би постарав ся о усуненє причин недоволення і вирвав агітаторам ґрунт з під ніг.

Папа лишив в тій справі повну свободу діяння австрійським епископам. Сам папа не гадає ще виступати лично, бо в Римі плазує переконанє, що цілий сей рух не прибрав ще небезпечних розмірів. Що-до північної Чехії, то Рим хоче Німців зробити відвічальними, коли би національна борба прибрала більші розміри. Протию річ маєсь в подуєчїх провінціях Австрії. Римська курия не дуже солідаризує ся зі славянофільським поступованєм епископів в Далматії і Побережжю. Тих епископів уніменно, щоби зі своїми симпатіями не цілком ставали по стороні Славян, зражаючи собі в той спосіб Італійців.

Управа в сільських громадах на Буковині.

(Реферат комісії адміністративної, референт бр. Смал-Стоцький.)

Високий Сойм!

Діяльність виділу краєвого в справах громадських обіймала за р. 1898 4395 кавалків, отже більше як половину всього діловодства виділу. Вона дотикала головню заряду громадськими фондами убогих, що само виказує 2300 чисел. Після вказу про стан фонду убогих при кінці р. 1897, доходив сей фонд до суми 174.235 зр. 98 кр.; в році 1898 прийшло ще 8200 зр. 33 кр., так, що з кінцем року 1898 той фонд виносить разом 182.436 зр. 31 кр., не рахуючи процентів за сей рік. З тих капіталів фонду убогих давало ся при захованю відповідної остерожности позички, в части для громад, в части для приватних, а в части також для новозаложеных кас рай-фазанських, а по найбільшій части скла-

ЕНОХ АРДЕН.

Альфреда Теніссона.

Між скелями пропасть, а в тій пропасти піна і жовтий пісок; по тім боці ряд червоних дахів округи вузкої пристани; далі старенька капличка; а там пнесь в гору стежка до млина, поза тим ще вище мріють могили, а за ними ліщина, де осеню збирають оріхи.

На отім березі забавляло ся, мабуть сто літ вже тому, трое діточок із трох хат; найкрасша на всю оселю дівчинка Анничка, мельників Пилип і одинак Енох Арден, син моряка, що погіб підчас бурі. Там они забавлялись між всякими приборами моряків та рибалок. А печера в скалі була їх хатою, нині був у ній господарем Енох, завтра Пилип, а Анничка все господинею. Але, бувало, Енох хотів бути господарем цілий тиждень:

— Се моя хатка, моя жіночка!

— І моя! — обзивавсь тоді Пилип, — кождому по черзі.

Тоді счиналась буча, Енох був сильніший і поборював Пилипа, і він розплачесь було з немічної злости й кричить:

— Енох, я ненавиджу тебе!

Тоді починала й Анничка плакати та прохати, щоби не сперечались ізза неї, вона-ж хоче радо бути жіночкою обоїх.

Коли-ж проминув рожевий розсвіт дитинства, а сонце життя піднеслось и гору й наповнило обох новим теплом, тоді спалахнула в їх серцях любов до тої-ж дівчини. Енох говорив о любови, Пилип же любив мовчки; а дівчина, бачилось, прихилилась більш до Пилипа, як до Еноха; однак вона любила Еноха несвідомо, а хоч була-б заперечила се, коли-б її хто був спитав. І все більш постановляв Енох, шадити що мога, аби купити собі чайку, й придбати свій куток для Аннички. І пощастилось ему так, що небаром на тім березі не було рибалки щасливішого, відважнішого і зручнішого понад него. Пробув рік і на кораблі, спас тричі людське житє з розбухалих хвиль; всюди бачили его радо. І він ще скінчилось ему двадцять і один рік, мав він вже свою чайку, свою хатку для Аннички, чепурну та милу, недалеко млина.

Діялось те одної осені, коли молодіж поспішала з мішками та кошиками в ліщину по оріхи. Пилип вийшов пізніше, (его батько лежав тоді хорий). Входячи стежкою

в ліс, побачив пару, Еноха й Анничку, що сиділи побіч себе; він держав її руку в своїй, а его осмалене від сонця і вітру обличчє палало від внутрішнього огню. Пилип бачив те й вичитав із їх очей і лиця свою долю. Коли-ж притулились їх палаючі личка одно до другого, зітхнув Пилип тяжко, поволох ся далі і немов ранений звір скрив ся в гущавині. А коли вони обоє жартували й голосно сміялись щасливі, перебув він тяжку годину, потім встав і пішов з тоскою в серці на віки.

Коли побирались Енох і Анничка, заграли весело дзвони. Промайнуло весело сім років, сім щасливих літ, сім років достатку й добра, повних взаємної любови і ревної праці. І діточки післяв їм Бог: перш дівчинку. Енох повзяв при першій звуку своєї першої дитини похвальну гадку, шадити що мога, щоб своїм дітям дати красше вихованє, як его і її було. Се бажанє відновилось, коли по двох роках прибув їм хлопчина, її найбільша потіха на самоті, коли Енох пробував на морю, чи де в дорозі. Бо й справді, Енохів кінє, его рибби а й лице осмалене тиєчню бур, знані були далеко довкола, на тор-

говиці і в замку, де доставляв пісної страви на п'ятницю.

*

Потім настала зміна; все на землі змінєсь. Десять миль на північ від оселі повстала нова більша пристань. Енох ходив туди чайкою тай пішки. Разу одного впав він там із машини, его підняли із зломленою ногою. Саме в час страшних его боїв і мук народивсь ему дома другий синок, дити хирляве. Другий хтось відняв ему заробок, а ему і її кусень хліба. Тоді то взялась его розпука. Ему привиджались его діти в нужді, а Анничка з протягнутою о милостиню рукою. Він моливсь тоді: „О змилуй ся над нею, що будь мене ще жде!“ Властитель корабля, на котрому служив Енох, почув про Енохову нещастє й прийшов до него. Він знав і поважав Еноха та прибув, щоб заохотити его в дорогу до Китаю, куде власне збирав ся. Ему не доставало вмілого керманяча, тому прийшов спитати Еноха, чи би не став за керманяча на его кораблі, що мав виїжджати за кілька днів в дорогу. Енох притакнув, рад, що Бог так скоро вислухав его молитву.

Так то... у тепер его

дає ся їх на процент в Буковинській Касі шадничій. Процент від тих капіталів віддає ся до розпорядимости дотичних громад, если громада викаже, що зужие ті гроші відповідно до їх цілі. Належить ся сконстатувати той потішачий факт, що громади уживають чим раз більше тих процентів на запомогане бідних дитинь шкільних, купуванням їм одєжи і т. и., через що не лиш заосмотрює ся бідних, але також помагає ся їм до укінчення школи. Можна-б собі лиш желати, щоби ті проценти уживали ся так у всіх громадах Буковини. Даванем пожичок з фонду для убогих для кас райфазенських осягає ся також дуже гуманну ціль. Тепер є коло 10000 зр. умічених в тих касах; з другого боку при таких самім пупілярно безпечнім поміщенню гроший як в Буковинській шадничій побільшає ся процент, чого можна собі лиш желати в інтересі того фонду. Против рішень виділу краєвого внесенного в чотирох випадках за жалєнє до трибуналу адміністративного; в однім випадку зніє триб. адмін. рішенє виділу краєвого, в однім випадку не уважлявнє зажалєнє, а в двох випадках ще до рішеня в трибун адміністр. не прийшло.

Виділ краєвий займає ся також змінами в посіданю громад і обшарів двірських. Дотично петиції присілка Плєшниця при громаді Зелєнів о перенєсєнє сєго присілка до уряду податкового в Станівцях н. Ч., яку то петицію передав сойм на засіданю 28-го лютого 1898 виділови краєвому до дальшого загалодженя з завізанєм вчинити по можливости волю нетентів, — то завізанє виділу краєвий присілок Плєшницю внести прошенє о відділенє єго від громади Зелєнева а приділенє до Костинців, възглядно о зміну границь між Зелєневом а Костинцям по гадї §. 4. порядку громадского. Для поалагодженя тої справи пійшов виділ краєвий тому тою дорогою, бо з нагоди попередньої петиції присілка Плєшниця о переданє єго до уряду под. в Станівцях н. Ч. заявила фінансова дирекция, що на случай відділеня того присілка від Зелєнева то може стати ся. Тоді передали нетенти прошенє о снованє з сєго присілка нової самостійної громади. На ту прозбу виділ краєвий не міг згодити ся, бо при малім річнім оподаткованю 278 зр. 32 кр., і при браку иньшого маєтку присілок Плєшниця не міг оплатити навіть найбільше обмежєних коштів самостійної управи; тим то ціла справа і поалагодженє.

(Дальше буде.)

НОВИНИ.

Чернівці, 18-го цвітня 1899.

Почесну медалю ювілейну за 40-літню бездоганну службу получив пан надучитель Іван Мандичевский в Шинківцях.

Засіданє ради шк. кр. з дня 10-го цвітня. Дотично науки релігії в школах нар. в Чернівцях видано відповідні розпорядженя. Громадам Камена, Оршівці і Чорнавка продовжено речєницє плаченя рат. Потверджєно в їх уряді учитель середних шкїл д-ра Теодора Кукулу і Давіда Мадера. Іменовані Іван Брага в Конятині учителем в Мєзі, Цилин Андрюк в Іспаї учителем тамже; підучителька пров. в Тишівцях Людвика Крулїковска дійсною підучителькою в Карлсбергу; пров. підучителька в Гурагуморі Антонія Кравє дефіант. підучителькою у Фірсенталю; пров. підучитель Хиряк Карстян в Білці, іменованій дефіантивним учителем в Стражі. Пенсіоновані: Стефан Мандичевский, учитель в Рєвії, Софія Вайєман, учителька в Кіцмани і Каміля Коморошан підучителька в Сучаві. Додатки службові получили: перший: учителька Веронїка Стефуряк і учитель Василь Завадюк; третій додаток: учитель Михайло Сиротюк.

Години урядові в урядах податкових установив міністер фінансів такі: в будні дні: від 8-ої до 12-ої перед полуднем і від 2-ої до 6-ої по полудні. В сьвята від 8-ої до 12-ої. Каса в урядах податкових отворєна в будні дні лиш до 5-ої по полудні, в сьвята до пів до 12-ої, а послїдного дня кожного місяця до 12-ої.

„Sentinela“ перестала, як редакция повідомляє, зади браку франків виходити на час неозначений. Конаючи, обкидала ще раз болотом Митрополита і „старих і молодих“ Русинів, що по єї думці однакові вороги Волохів.

„Бук. Вѣдомости“ напечатали в послїднім числі „Слово Румунам“, в котрім забороняють Волохам мішати ся до справи іменованя проф. Єремїчука, яко домашньої справи Русинів, до котрої Волохам засї. „Б. В.“ грозять тим Русинам, котрі би стали єї справі по сторонї румунїзаторів, напаяннованєм.

Цїкава новинка. Звістний агент еміграційний і редактор покойного „Селянина“ а тепер „Народного Вѣстника“ Савчук із Мамаївців, що на кіцманьскім

вічу баламугів народу побивав фонетикю, подав онюди до правительства поданє писанє ненавистною сєму „ученому“ фонетикю і, що ще цікавіше, зробив в тім богато менше правописних похибок, як в своїх етимологічних „ізданїях“, котрі другі люди поправляти мусять. І такі людиска мають у наших твердих важний голос!

Кацапска агітация між гімназістами видає все красші плоди. Ото за прикладом Геровских переступили й другі гр. кат. гімназісти з чистого переконаня на православїє. З межі них вернув ся на днїх один назад до католицизма, як пишуть „Б. Вѣд.“ зі страху перед „гонєніями“. Гарні плоди видає кацапска агітация, що плекаючи рєвєнатство, заставляє вже й молокососів навіть Богом торгувати.

Мішаний хор тов. „Буковинський Боян“ мати ме сєгодня в сєреду дня 19. с. м. о 7. год. в салі „Нар. Дому“ першу пробу мішаного хору, на котру виділ запрашає всіх сьпіволюбивих пань і панів. Від участи завісіти ме дальше продовженє або занєханє сїх проб, устроєнє майвіки і т. п. забав сєго літа.

В справі фонду запомог. для молодїжи шк. в Милїсві присилає нам знов п. Іван Крилатий писємо, де супротив писєма п. Богосєвича акцентує, що заслуга заснованя того фонду не принадлежить виключно о. Данилевичови, але чотиром: о. Данилевичови, дїдичови Богосєвичови, п. Ів. Крилатому і двірникови п. Кузикови. П. Крилатий дав ініціативу, а всі иньші причинили ся до зрєалїзованя тої гадки. — Поміщаючи зміст сєго писєма п. Крилатого, думаємо, що основатеї сєго фонду перестають вже раз спорити над тим, чия там заслуга найбільша, — а стануть далі працювати над єго розвоєм.

Еміграция, що вже богато жертв забрала і з Буковини, проявила ся з елементарною силою в Галичині. Власти обчисляють, що сєї весни виїхало вже до 15.000 людей. Кожний день приносить нові вїсти з еміграційного руху. З повіта чортківського виїхало на днїх до Канади 63 сєлян, з сьнятинського 40, а в Чернівцях всєло онюди до залїзничого поїзду 114 емігрантів до Канади. З Небилосєць, повіта калуского, виїхало також кілька родин під проводом якогось Думина, котрий приїхав по них умисне з Канади. Карти їзди мають до Вінніпеґ. Дня 11 і 12-го с. м. переїхало через Краків до Канади поверх 600 осіб, головнє з чортківського повіта. За причину до еміграції подають недостачу зарібків і податкові тягарі. Як звїстно,

з західної Галичини виїжджають сєляни дуже численно за границу на зарібки. Німєцка жандармерия в Мисловцях обчисляє число галицьких емігрантів за зарібком в ріжні сторони Німєччини до Данії на 35 до 40 тисяч людей, між ними дві третини жєнщин, а лєво одна третя часть мужчин. Дві пати части ішли на роботу певну, на замованє, а прочі сїустились на щастє. Найліпші услїва мають емігранти до Данії, переважно дївчата, котрі їдуть туди вже вдругє і втретє. Гірші сьуть услїва в Королївстві польськєм, а найгірші в Польнї. В Німєччині поводять ся робітникам сєреднє, але добро болято, що тамошні власти уважають пияно, щоби робітників не використовувано і принєводують бюра, котрі вербують робітників, щоби заклєчали з ними контракти. І жандармерия німєцка обходиться з нашими людьми по людски. В єрєни привозять з собою робітники з Німєччини по 130 — 160 зр., а навіть по 200 зр., дївчата менше, по 110 зр. до 150 зр. Контракти звучать: з харчом від 20 до 30 марок місячно, без харчу 40 до 50 марок і 20 кгр. бульби тиждєвно з иньшими додатками. Робота на умову дає 1-50 зр. до 2 зр. денно. Зарібки в Данії висїи о 5 марок, в Польнї иньші низїи о 6 — 10 мар. (Марка — 60 кр.) Недостача організації відбиває ся на австрійських робітників тяжко.

Студентські розрухи в Росїї, мимо строгих зарядженєй властей, не перестали, але противно, грозять ще сьмєлїйшим вибухом, як перший. В минувший вїсторон мали відбути ся в пєтербургємї університетї піврічні іспити. До іспитів зголосила ся сотка студентів, але товариші обкинули їх на улиці грозьбами. Брами університету обєсадили поліційні агєнти, а на їх чолї стояв зєнаменитий студентами барон Ноллє, котрий відограє головну роль в нещаснім нападї поліції, що розганяла студентів нагайками. Молодіж обурєна присутностю поліції в університетї, зачала наново бурити ся так, що остаточно лиш сєрок студентів приступило до іспитів. Наступили нові арештованя, так, що тепер сидить в вязниці 150 студентів. Рівночасно вибухли нові забурєня також в иньших вишних інєституциях наукових, як в інєститутї цивільних інженєрів, в корупєї дїєніків, в інєститутї технологічнім і гірничім інєститутї ім. царя Кєтерини. Всюди студенти заявили, що не будуть складати річних іспитів, доки не будуть приняті їх товариші виключєні з причини розрухів. Також в жіночїх наукових інєститутах киють і бурять ся

нещастє нічим більш, як тою малою хмаркою, що заставляє величавє сонцє. Але-ж Анничка, — дїти — що буде з ними як він піде?... Що почати? Довго роздумував Енох над своїми замірами: Чайку продати? Він же-ж полюбив єї так дуже! Кілько то бур перебув він у нїї! Він знав єї, як козак свого коня, — а прєцїнь: продати, скупити товару потрібного морякам і їх жінкам, ним торгувала-б Анничка, як єго не буде. А він, чи не може завєсти торгєвлю в Китаю? Переїжджати туди частїйше? Двїчи — тричи — кілько треба буде; на остаток повернути богачєм, наняти більшу чайку, розжитись, виховати гарно дїточки і доживати віку в супокєю.

Оттак роздумував і уложив собі Енох. Повернувши, побачив Анничку блїду, як годувала найменше дидятко слабєньке. Анничка скрикнула з радощів, скочила й подала єму немовля. Енох взяв єго, погладив, погойдав на руках і поцілував. Але не важив ся сказати їй що задумав; відложив на завтра.

*

По раз перший, відколи Анничка носить слєбуну обручку на пальцї, оперлась вона волї свого чоловіка, не криком і сваркою, а просьбою, слєозами й сумними поцілунками в дєнь і в ночи, віщуючи ли-

хо; просила, молила не йти від них, коли дорогі єму вона і дрібні дїточки. За себе він не боїть ся, тільки за неї й дїток. На дармо просила, не вмолила; хоч гірко, перепер своє.

Попрацавшись із милою чайкою, накупив товару, приладив в комнатї склєпок, полицї, шафки, дєнь в дєнь до самого відїзду рубав, пилив, вертів, збивав, а Анничка здавалось, що він задить для неї домовину. А коли скінчив роботу, приладивши все гарно, наче природа задить пупїночок і цвіт, виїз на під спочивати.

Енох повитав ранок радо й з відвагою. Він сьміяв ся з неспокою Анниччиного, тільки єму жаль було єї. І як слїд доброму христианинови, помолив ся Енох, благючи у Бога благословєнства для жінки й дїтий, що небудь єму приключить ся. Потім озвавсь:

— Анничко, як Бог поможе, принєсє нам ся подорож щастє, не плач а дбай, я верну, нїм ти станєш сподіватись мене. Він, мій хороший, віжний, слабєнький хлопчина, — ох, я єго тим дужше люблю, — Боже, єго благослови, на колїнах він менї сидїти ме, я єму вповідаю про чужї краї, а він буде сьміятись, як поверну. Ходи, Анничко, повєсєлішай, нїм піду.

Від такої надїйної рєчі стала й вона майже надїятись; коли-ж звер-

нув він на иньші справи, став по звичаєви моряків напаминати єї, щоб була осторожною, здалась на Бога, чула й не чула вона єго слів, так як на сєлі дївчина, що поставила під чуркач коновку й задумалась про того, що ту коновку колєсь наповняв, чєє й не чєє, як вона перелєсь.

На остаток озвалась:

— Енох, ти розсудний чоловік, але помимо твого розсудку, віщую я, що не побачу тебе вже більш ніколи.

— Добре! — відрік він. — Я-ж побачу тебе, Анничко, мій корабель, (він назвав їй дєнь) проїжджати ме оттут, позич собі далєвид, гляди за мною й сьмії ся з своєї обави!

Відтак наступила послїдних хвиль послїдня:

— Анничко, голубко, не смутись, не плач, глянь на дїточки і, доки поверну, дбай про них, бо я мушу йти; не журись про мене, коли-ж зажуриш ся, здай все на Бога! Він найбезпечнїйша пристань. Чи-ж не є він і там далєко на сходї? І чи втєчу від него, коли втєчу туди? І морє Єго, і морє те-ж: Він сотворив єго.

Енох устав, обняв сильними раменами зажурену невісту й обцілував нїмі із дива дїточки. Коли-ж Анничка захотїла підняти й третю хору дитину, що по безсонній ночи заснула тихим сном, сказав він:

— Не буди єго, най снить, воно-ж не знає нічо про се — і поцілував єго в колєсцї.

Анничка-ж втяла з єго головки кучерик і дала єго батьковї на спомин. Він взяв єго, сховав на віки; підняв скоро клуночок, кивнув рукою на прощанє й пішов.

Коли-ж настала днина, про котру споминав Енох, позичила Анничка собі далєвид, але на дармо: може не вміла наставити єго, не слїд, або може трясла ся їй рука, чи заслонили їй слєози очі; вона не видїла єго; наколи він стояв на покладї й махав до неї рукою, промайнула хвиля, а з нею й корабель.

Доки корабель зник з виднокруга, поглядала вона за ним, потім пішла, заливаючись гіркими слєозами, оплакуючи єго мертвого, підняючи при тім єго волї свою.

*

Торгєвля не велась, вона не вміла прихвалювати, недостатки скривати, не знала требувати багато й описля спускати з цїни і пераз в хвилї потреби відпускала товар понизше цїни, питаючись сама себе: „Що скаже на те Енох?“ Запас меншав, вона заприймала се зі смутком; і так, вижидючи вїсти, котрої як не було, так не було, тручала дєнь за днєм і життям повним нїмого смутку.

Третя дитина, що вродилась

і заповідають ся нові демонстрації на всіх російських університетах. В Петербурзі говорять, що з петербургського університету виключено 400, а з московського до 2400 студентів. Чи сеся поелідна цюра не переселена, годі повірити, бо в наслідок спеціальної заборони російської цензури, російські дивняки о тій справі не подають ніяких інформацій.

Помер бар. Александер Петріно, бувший міністер хліборобства і президент банку: „Buk. Boden-Credit-Anstalt“ дня 16-го с. м. Уродив ся він 1824 р. у Вашківцях н. Ч., скінчив тутешню висшу гімназію, а на права ходив у Відні і довго подорожував по світі. Р. 1861 був вибраний послом до бук. сойму, а звідси депутатом до ради державної. В р. 1870 і 1871 був він міністром хліборобства в міністерстві Потоцького. Від 17-го лїт був він президентом „Buk. Boden-Credit-Anstalt“, котрий то банк він оснував. Вже від багатьох лїт провадив він домашнє житє і нігде публично не виступав. Похорон відбув ся нині вівторок о г. 9-й рано.

Література українсько-руська.

Пише др. Іван Франко.

(Дальше.)

Нема що мовити, перестаріла форма, мова і манера сих духовних драм у XVIII-го віку не могла вже вдовольнити ані інтелігенції, ані народу. Народ переробляв по своєму їх теми, але даючи їм гумористичну і сатиричну заправку; так повстали т. зв. „вірші“ або „орації“, характерні продукти української музи, попередники „Енеїди“ Котляревського. Лишали ся в пам'яті і далі розвивали ся самостійні також духовні „канти“, що первісно були частинами драм, а в XVIII-го в. дали почин до зросту великої сили духовних пісень, зібраних і виданих у-перше 1790 р. в так званім „Богословнику“ в Почаєві. Серед народа держав ся вертеп, держали ся декуди незалежно від драм інтермедії або комічні спеси (як Содоман вимудрував ся з пекла, як мужики з дяком пишуть супілку на попа і т. п.). Українська інтелігенція, абсорбована 100 лїт російськими центрами, Москвою і Петербургом, в часах Катерини II і потім являєть ся в першій радї творців новочасної драматичної штуки — російської. Українець Кавіст у своїй „Ябеді“ дав перший у Росії приклад смілої політичної сатири і був

слабою, ослабала чим раз більше, хоч єї доглядала мама, як тільки мама доглядати може; і мимо того, чи через те, що заняте матери відтягало єї нераз від дитини, чи через недостатки, чи задля браку лікарської помочи, котру не могла оплатити, доста того: дитина хирляла і, — мати не стямилась, — як мала невинна душка улетіла, скоро неначе пташечка з клітки.

Того самого тижня, коли Анничка поховала сина, забилося вірне серце Пилипове; заклопотаний о єї супокій, (він єї не бачив, від коли Енох відїхав), журился він що Еноха так довго ве було.

— Я-б хотів єї тепер побачити — сказав Пилип сам до себе, — хотів би єї трохи потішити.

І він пішов, перейшов порожні сїни, остановив ся на хвилику перед дверми й зачукав тричі; а коли ніхто єму не відчинив дверей, увійшов. Анничка сиділа сама зі своїм смутком, повернувши від свіжої могили своєї дитини; їй не хотїлось поглянути нікому в вічі, відвернувшись до стїни; плакала гірко. Пилип стояв, а далі сказав, загикуючись:

— Анничко, я прийшов, прохати у тебе одної ласки.

Біль, з яким она простогнала у відповідь: „Ох, ласки, у такої не-

попередником геніального Гоголя, що своїм „Ревізором“ у перше потряс основи самодержавно-бюрократичної Росії царів Николая I.

Тільки з 1819 р. треба датувати початок новочасної драматичної штуки на українській мові. В тім році автор перелицьованої Енеїди, Іван Котляревський написав свою „Наталку Полтавку“ для вольного театру в Полтаві, на жаданє князя Репніна; швидко потім він написав і другу пєсу „Москаль Чарівник“. Обі вони були виставлені в Полтаві і дуже подобались. Вони ввійшли в постійний репертуар в домашніх театрах багатьох українських панів, що по своїх дворах творили собі для власної забави театральні трупи із своїх підданих. Із одної такої трупи підданих вийшов також геніальний артист Щенкін, що довгі часи був одного з перших зьїзді головного театру в Москві і найперші свої лаври здобув власне в ролях із пєс Котляревського.

Майже рівночасно з Котляревським писав для одного такого приватного театру свої українські комедії талановитий Василь Гоголь, батько автора „Мертвих душ“, але єго комедії затратили ся всі крім одної, що має титул „Простак“. Зрівню Котляревський як і Гоголь в тих перших своїх драматичних пробах виявляють відразу характерні прикмети української драми: вони беруть живцем фігури з місцевого, народного життя, пишуть живою і гарною народною мовою і хоча в будові своїх пєс ідуть за французькими і пересадженими з Франції російськими взірцями, то все таки глибоке знанє рідного народа і шпра любов до него додають їх творам такої живости, правди і теплоти, що вони й доси не перестают держати ся на сцені. Особливо се треба сказати про Котляревського „Наталку Полтавку“.

В 30-их роках повстає друге огнище українського духовного життя в Харкові. Єго осередком і головним діячем є Грицько Квітка, талановитий повістяр. Сам він був великим любителем театру і зорганізувавши трупу, написав для неї крім значного числа російських пєс також українську комічну оперету „Сватанє на Гончарівцї“ і кілька комедій, в котрих персонажі з народа говорять по українськи, а інтелігенти по московськи, як ось „Шельменко волостний писар“, „Шельменко деньщик“, „Щара любов“. „Сватанє на Гончарівцї“ до недавня держало ся на сцені завдяки гарній музицї і пописовій ролї Стецька, тупоного парубка, що своїм блаженством заповняє сцену. Дуже сценічний є також „Шельменко деньщик“ — интересна пе-

щасливої, як я!“ приголомшив єго на хвилику, але поборовши несміливість, сїв непрощений біля неї й сказав:

— Я прийшов, щоб поговорити з тобою про те, чого він хотїв, твій чоловік. Енох; я все казав, що ти забрала нам найліпшого товариша, чоковика сильного; бо, що він захотів, того доконав. І на що-ж пішов він в таку далеку дорогу й оставив тебе самостійною? — Не щоб побачити світа, так для охоти, ні, щоб придбати дещо, виховати ліпше свої діти, як єго й тебе, виховали: се було єго бажанєм. А скоро поверне, буде сердитись, що дорога молодість діток ваших пропала безповоротно. Так, воно гризло-б єго до самого гробу, коли-б побачив, як єго діти вганяють ся, як дикі коні по толоцї. То-ж, Анничко! Чи ми не знаєм з собою з дитинства? Пронї тебе й закликаю на твою любов до него й єго діток, на відкажи менї сего. Коли хочеш, зверне менї Енох все, як поверне домів, коли хочеш, Анничко; я-ж багатий і маю ся добре. Позволь післати діток ваших до школи. Отсе та ласка, котрої я в тебе прохати хотїв.

(Дальше буде.)

реробка одної з дїйних пєс італійського писателя Гольдоні. Тепер Квітчині пєси єсезли з українського репертуару; при всій талановитості автора в них багато жарту, а менше тої теплої любови до народа, якою визначають ся твори Котляревського і власні Квітчині українські оповіданя.

Від тепер українські театральні пєси зробили ся майже необхідною частиною репертуару російського не тільки на Україні, але і в столицях. Також польські трупи на правобережній Україні, в Камениї, Житомирі, Одесі і Київї, не цурали ся деколи виставляти їх.

В Галичинї перші руську театральні вистави почали ся в 1848 р. Початок зробив у Коломиї о. Іван Озаркевич, батько пізнішого посла, виставивши свої переробки „Наталки Полтавки“ Котляревського, одної поеми Писаревського і також, здаєть ся, „Москаль Чарівника“. Перед 1848 роком давали питомі духовної семінарії кілька разів театральні вистави в будинку семінарії, але виставляли польські штуки; так само перед 1848 роком, деє ще в 1830-их роках, написав пару водвілів о. Степан Петрушевич (батько вчєного канонїка), тоді парох в Добричах коло Стрия, але ті штуки, здаєть ся, не були виставлювані на сцені. А в 1848 році, заохочені успіхом українських пєс, кинули ся деякі Русини перекладати чужі театральні пєси для руської сцени. І так Іван Аїталевич переробив водвіль „Козак і Охотник“, Іван Наумович Молієрову комедію „Georges Dandin“, Келестин Скоморівський віршовану трагедію Хомякова „Ермак“. Але весна відродженя була коротка; вже 1849 р. настала реакція і Русинам відхотїло ся театру.

Тільки з подихом конституційної свободи в Австрії віджило бажанє мати свій народий театр. Особливо живо заняв ся єєю справою віце-маршал галицького крайового сойму Юліян Лаврівський. Він порушив її в соймі, а потім особистими заходами довів до того, що 1864 справді зложено у Львові першу, вже не аматорську трупу для даваня руських сценічних вистав у Галичині.

Почавши від Львова ся нова трупа під управою Еміля Бачинського давала вистави на всіх важніших містах східної Галичини; всюди красага руської мови і чарівна сила руської піснї збуджувала правдивий ентузіазм не тільки серед Русинів, а й серед Поляків і інших народностей. Репертуар був скромний. Дба-ло ся головню про чистоту мови. Пєси Котляревського і Квітки були головним центром власного репертуару; надто драматизовані деякі популярні повісти, як нпр. „Маруся“ Квітки. Над збогаченєм репертуару працювали Климкович, Свеніцкий, Остап Левіцкий. Перероблювано на мєльдрами деякі популярні опери, як ось „Гальку“ Монюшка, „Прєціозу“ Вебера, „Роберта Диявола“; перекладено кращі драми Корженєвського: „Верховицї“, „Цигани“; було де-що й свогого хоч слабого, якось мєльдрами „Підгірєне“ та „Сельські пленіпотенти“, котрих атракційною силою була музика Вербїцького. Не обійшло ся і без низькопробних мєльдрам в роді „Чорних дияволів“, „Дон Жуана“, і без німецьких фарс старого Коцебує та пізнішого Бенедікса; не обійшло ся в кінцї й без не менше страшних проб виставляти частки або цілости архїтворів класичної драми в роді Шіллерових „Розбійників“; не обійшло ся й без Оєнбахів, що певно виглядали як карикатура карикатури. Одним словом, руський театр у Галичині в ту пору, а властиво добрих 20 лїт свогого істнованя зовсім підходив під тип польської провінціальної вандрівної трупи, або так званої по німєцки „Schmiere“; і репертуар і декорації і костюми і гра артистів — все сголо на однаковім рівні, все було примітивне до крайности. Правда, театр одержував пару тисяч зр. крайової субвенції (з разу 4000, потім 6000, далі 7250); провінціо-нальна публіка любила за ним задля сміху і танців, газети хвалили вистави і гру артистів по часті для того, що привикли до маловаженя і безкритичного трактованя театру взагалі, а по часті для того, щоб не зашкодити тим „бідним людям“ і не спровоадити для них утрати субвенції.

(Конець буде.)

Справозданє касове „Рускої Каси“

за місяць марець 1899 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протязі місяця прибуло		З кінцем місяця	
зр.	гр.	зр.	гр.	зр.	гр.
13	38	1. На фонд резерв. загальний	18 91	32	29
—	—	2. „ „ „ товариства	186 21	186	21
436	—	3. Вложено Паїв	247 83	683	83
6819	29	4. Вложено вкладок щадн.	3902 93	10722	22
708	18	5. Звернено позичок на скрипта	771 02	1479	20
449	50	6. „ „ на векслї	758 —	1207	50
315	98	7. Побрано відсотків	211 03	527	01
500	—	8. З банку гіпотечн. вибрано	1200 —	1700	—
58	12	9. На адміністрацію побрано	46 71	104	83
9300	45		7342 64	16643	09
1335	40	10. Готівка	6 02	1335	40
10635	85		7348 66	17978	49

Б) Розходи.

На початку місяця		в протязі місяця убуло		З кінцем місяця	
зр.	гр.	зр.	гр.	зр.	гр.
1	28	1. На фонд резервний загальний	—	1	28
—	—	2. „ „ „ товариства	—	—	—
51	50	3. Виплачено паїв	34 55	86	05
2610	82	4. Виплачено вкладок щадн.	293 05	2903	87
4925	—	5. Дано позичок на скрипта	2082 63	7007	63
1235	10	6. „ „ на векслї	2380 —	3615	10
27	50	7. Виплачено відсотків	8 75	36	25
1700	—	8. Вложено до банку гіп.	—	1700	—
—	—	9. Виплачено коштів спору	12 —	12	—
67	49	10. Виплачено коштів адм.	45 16	112	65
7	30	11. Виплачено коштів основ.	—	7	30
3	48	12. Оплати скарбові	—	3	84
—	—	13. Розділ чистого зиску	620 72	620	72
10629	83		5476 86	16106	69
6	02	14. Готівка (Сальдо)	1871 80	1871	80
10635	85		7348 66	17978	49

В місяць марти вступило 13 нових членів з паями декларованими на суму 260 зр., виплаченими на суму 247 зр. 83 гр. Виступило 4 членів з паями виплаченими на суму 34 зр. 55 гр.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Бібліотека „Добрих Рад“ ч. 1.

ПРИКАЗКИ

(Передрук „Ожмітного“ в 1. розд. „Добрих Рад“)

Необходима книжочка
для веселих людей.

Ціна 8 кр.

Біла (коло Черновець)

Накладом Видавництва: „Добрих Рад“
1899.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сей час.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей

(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могоару

з перших віденських і берлін-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всі річи входячі в той фак з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з аль-паки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Мужескі капелюхи.

Виключна продаж виробів
італійської фабрики капелю-
хів „Борсальіно Джюзеппе“ в
Алессандрії.

Виключна продаж виробів
з п. к. надвірної фабрики
капелюхів І. Гейнр. Іта у
Відні, Антона Піхлера Си-
нів в Грацу, П. & Ц. Га-
біґа, як також інші до-
брі виробі.

Великий склад твердих мужеских капелюхів чорних і в
красках від 1 ар. 50 кр. до 5 ар.

Капелюхи хлопчачі Loden, суконні і повстянні від 85 кр.
до 2 ар. 50 кр. — Шанки найновішого рода, циліндри,
кляки.

Обув для дам, панів і дітей.

Виключна продаж славної
фабрики обуви Антона
Чапек у Відні, спеція-
ліста від виробу фран-
цузького Chevreux.

Найліпші черевки для мужчин, чорні і брунатні з гумою,
до зашнурованні і т. зв. Bergsteiger від 3 ар. 75 кр. до 10 ар.

Найліпші черевки для дам, чорні і брунатні, з гумою,
до зашнурованні від 3 ар. до 8 ар.

Найліпші черевки для дітей і дівчат, чорні і брунатні
з гумою, до зашнурованні, від 1 ар. 10 кр. до 4 ар.

Черевки домашні, до гімнастики, сандали, до лави-теніса.

Кальшони на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до звичай-
т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 ар.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат,
Glaçe, Chair, шовкові і лютні.

Сорочки

для мужчин білі і в модних красках, ковир-
ці, манжети, хустки до носів, шалі, пан-
чоки, шарварки.

ПАРАСОЛІ en tous caser чорні і в красках від найдешев-
ших до найліпших. — Парасолі від дощу, з чистого ан-
глійського шовку і шівшовку, як також наліпці до проходу.
Топари бронзові, сьвітляки, шпиралі, лані, годинники, столці, гар-
нітури до куреня і мебелі, еголіки до куреня, рами, фігури і різні
артефакти.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Варбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних чере-
виків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшів і черевиків до
гімнастичних вправ.

Нова книжка

В друкарні Товариства „Руска Рада“ в Чернівцях

вийшла книжка:

„БЕСІДИ

про часи козацькі на Україні“.

Сторн 159. — Ціна 70 кр.

Замовляти можна в „Народнім Домі“, Чернівці ул.

Петровича ч. 2.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

в на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю
дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані по-
чавши від 20 ар. і то за готові гроші і на виплат. Хто
купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує жу-
рити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обеду жу Вас по братньому

З поважанем

В. ДАНИЛЕВИЧ,

машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зеліничій (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Червоного

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламациї неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і наджитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Клевета і денунціяція.

Один з великих волоских патріотів, барон, фідейкомісовий пан і такий великий волоский патріот, що аж часті своїх дитий виховує по російськи, щоб вони були колись добрими російськими патріотами, бо він має також маєток в Росії, в Бесарабії, — осямліл ся на засіданню соймовім в четвер вечер пустити ся на дорогу клевети і денунціяції, так як би то було якою призодбою его баронівської честі. Тим великим патріотом волоским був п. бар. Жорж Василько, а річ сама мала ся так:

П. Жорж Василько мав довгу промову звернену проти інспектора краюого шкільного п. Тумліржа і закидаючи ему між иньшими „grobe Unterlassungen“, вказав він на то, що оркестр шкільний зі школи народної при улиці палати краюого грав на однім концерті, „Ще не вмерла Україна“. Але щоби він був сказав „грав“, — ні, він таки зараз розминув ся з правдою і сказав, що ученики сьпівали ту пісню, бо такий неправдивий висказ видно також збільшив баронівську честь п. Жоржа Василька серед Волохів.

Далі взяв пан барон німецький переклад першої строки „Ще не вмерла Україна“, переклад зовсім фальшивий з перевертаним значінем слів і фраз, дошукав ся в словах „пора встати“ значіня „es ist Zeit zum Aufstehen“, сказав, що автором тої пісні є Шевченко (сказав неправду) і мимо того, що чув і видів обурене рускої публіки і міг дорозуміти ся, що напів небилець, — він таки опер ся о стіну і розкладаючи руками зачав „рикаючим“ голосом виставляти свій австрійський патріотизм і патріотизм свого народу, що не позваляє терпіти таких противавстрійських і противросійських (!) пісень! Wir protestieren dagegen! — кричав фідейкомісовий пан, а звадив се в вини інспектору Тумліржови яко „grobe Unterlassung“, що інсп. Тумлірж не увійшов в

ту справу. Крім того бар. Василько хотів ще докучити п. президентови краюому, що він встав тоді, коли підчас святачного поранку в честь Котляревського сьпівано „Ще не вмерла Україна“, — а хотів докучити новою неправдою, кажучи, що конзуль російський вийшов з театру, коли того самого дня у вечер на представленню театральнім сьпівано „Ще не вмерла“.

Ціла та часті промови пана барона була лиш бажорою клевети і денунціяції, а треба було видіти его баронівське лице, як воно злорадно тішило ся і радувало ся, що ось то пан барон міг кинути таку купу болота на Русинів. Публіка руска, що була тоді в соймі, була сям до крайности обурена, бо-ж і найбільше холоднокровний чоловік не міг би знести такої обиди, кивеної бутним волоским бароном на руский нарід.

Вже того самого засідання хотів др. Смоль-Стоцький відповісти бутному волоскому панкові, але до голосу були записані ще иньші послі, а крім того ізза зніженої пори відложено засідане на п'ятницю.

І в п'ятницю рано відповів др. Стоцький Волохам, прочитав їм цілий текст „Ще не вмерла Україна“, не знаючим рускої мови переклав то на німецьке, і сьчитав, де є тут то, що найшов там пан барон. Нап'янував сильно таке поведіне п. Жоржа Василька і закінчив промову, кажучи, щоби Волохи не шукали тріски в рускім оці, але заняли ся колодою, що є в очах у них.

В доповненню до промови д-ра Стоцького заакцентував п. Єротей Пігуля в безхарактерність сих волоских клевет і денунціяцій, а щоби показати Волохам, які вони самі гарні, які їх національні пісні, то навів пісню „Drumhub“, де завзиває ся нарід іти з оружем в руках поза беріг Пруту і відобрати землю, що була колись волоска! „А мимо того, — казав п. Пігуляк — ніколи нам не прийшло на гадку підносити того в соймі, наколи Волохи напали на пісню, що сьпіває ся від десятків лїт веїми австрійськими Русинами.

Промови обох наших послів зробили сильне вражіне, п. Жорж Василько пробував з початку відгризати ся глупими жартами, але потім спустив ніс і голову в долину супротив доказів д-ра Стоцького і виніс ся до бічної кімнати.

Справа ся попри свою мерзоту, дає ще доказ, як високо морально стоять деякі круги на Буковині, бо чи-ж до чогось подібного взяв би ся чоловік, що має якесь моральне почуте і чи важив би ся так сьвідомо клеветати і денунціювати?

Але сям разом дістали Волохи добру відповід і здає ся так скоро не пустять ся на ту дорогу. А впрочім, хто знає. У них не треба на то довго ждати!

Буковинський сойм краювий.

(Засідане з дня 20-го цвітня с. р.)

На початку засідання поставив бар. Жорж Василько запитане до голови комісії посольської нетикальности, коли вона здасть справоздане про п. Пігуляка, котрого видана зажадав суд черновецький (обжаловане митрополичої консисторії). Голова комісії др. Ротт заявив, що члени сеї комісії є також членами комісії адміністративної, а при такий масі роботи не мали доси часу зібрати ся на засідане, але то стане ся небавом.

Потім здавав др. Скедль іменем комісії адміністративної основне справоздане про стан доріг на Буковині. Справоздане то помістимо з недостачі місця пізнійше. Комісія адміністративна поставила внесення: 1) Завізвати виділ краювий до обчислення, чи система доріг краювих під зарядом виділу краюого не була би дешевша, а если би так було, то має виділ предложити на сьлідуючій сесії проект закона зміняючий в згаданім напрямі закон дороговий; 2) Если би система доріг краювих була дорожша, то виділ краювий має предложити проект закона признаючого виділови краюому

більше право інгеренції і нагляду над комітетами дорогами; 3) Взиває ся ц. к. правительство перемінити уряд почтовий в Сторожинці на ерарияльний; і 4) Справоздане виділу краюого про справи дорогові приймає ся до відомости. — В розправі над сям предметом забирали слово др. Кіншер і гр. Делла Скаля. Перший жалував ся на стан доріг в радовецькім, а другий обговорював мілітарно-гумористичним стан доріг в сторожинецькім повіті. Всі внесення комісії прийнято.

Потім перейшов сойм до розправи над справами шкільними. Референтом тої справи є радник правительственный Помпе. Основний реферат его про справи шкільні подамо також пізнійше з браку місця. Резолюції знов подамо при голосованню.

Перший промовляв п. Абрамович. Він поклянувши ся на арт. XIX основних законів державних, жалував ся, що наука мови польської занедбана на Буковині, хоть тут є 30.000 Поляків і ілюстрував се своє тверджене примірами. Вінци поставив сьлідуючі внесення: 1. щоби наглядано ліпше науку польської мови; 2. щоби уживано в школах ліпших підручників; 3. щоби польські діти побирали науку релігії в польській мові і 4. щоби видано польський сьпіванник для дітей, бо доси уживає ся німецького.

Внесення ті понирав також п. Веселовський, а позаяк вони найшли відповідне попєрте в палаті, то взято їх також до дискусії.

Сьлідуючим бесідником був барон Жорж Василько. Він назвав той поступ в шкільництві, який є, мінімальним. Школа народна не відповідає ціли, бо тут натискають на науку німецької мови, а забувають про мови краюві. Бесідник шанує німецьку мову і знає її значіне, але мимо того її за багато вимагають в народних школах і то для розвитку школи не може бути пожиточне. За одну причину лихого стану вважає він то, що інспектор краювий не знає мов краювих і нападає остро п. Тумліржа і его діяльність, при чім приходить до афери, „Ще не

ЕНОХ АРДЕН.

Альфреда Тенісона.

(Далше).

Коли їх вінчали, заграли весело дзвони, весело заграли дзвони, коли їх вінчали. Але не весело тьохкало Анниччине серденько. Їй здавало ся, що чиясь нога тупає коло неї, вона не знала, відки се; в устах щось шептало, не знати що; і ніколи не оставала ся она радо сама дома, і не виходила сама нікуди. Що їй, що вона, входячи, тримала клямку в руках, як коли-б бояла ся увійти в хату. Пилип думав, що сему винен надійний єї стан. Коли-ж народилось дитя, тоді й вона немов народилась на ново, нове щасте материнське увійшло в єї серце. Тоді був їй добрий Пилип веїм а веїм, а та дивна лянність счезла зовсім.

*

Де-ж був Енох? Корабель плыв щасливо, хоч хвилююче море трясло ним з першу чимало і майже що его не затопило. Але він переплив земске літо, погуляв по хвилях, перебувши погоду і непогоду, плыв знову через літний сьвіт, а постійний легіт заніс его в кінці до східної пристани на спочинок.

Там став Енох торгувати, накуповував всякі дивні дива тодішних часів, і золотого вірла для діточок.

Не так щасливо вертали домів. Зразу правда колисав ся корабель ніч і день на ясных хвилях морських, але відтак не стало вітру зовсім, далі повівав він то відси, то відти, то знов дули противні вітри, аж на конєць заграла бура й серед темної ночі розбила корабель.

Все пропало, тільки Енох і ще два ні. Вони пили пів ночі на дереві з розбитого корабля, аж над ранком дістались до берега богатого, але пустого острова.

Поживи там не бракувало, поживного коріння, сосистої садовини і орхів повно; легко було також сьпівати — коли не чув милосердія — безпомічну дичину, що з дикости посмирніла. В одній пропасти зробили вони собі на пів салап, на пів печеру й укрили єї пальмовим листем. Тут жили в сїм раю серед постійного літа ті три, незадоволені.

Один з них, наймолодший, майже хлопчина, покалічений тої страшної ночі, коли корабель розбив ся, лежав довго, зо три роки, живий мертвець. Вони доглядали его. Коли-ж сконав, найшли оба его товариші зломлене дерево, товариш Еноха хотів на ньому Індіанів випалити

в нїм дупло, і тоді убив неуважного удар соняшним, і Енох остав сам один. Смерть обох немов говорила ему: Жди.

Ліс аж до шпилів гір, через них прорізи мов стежки до неба, гнучкого кокосу хиткі вершки, хрущів і пташків сьвітлий блеск, роскш вючих ся ростин, що обіймали високі пні, й сягали до найдаљшого рубця тої країни, жар і краса широкого пояса землі: се все бачив він, але, що він більш рад був побачити, приязної твари людскої не бачив; нїде не чути милого звука людського, тільки міліоновий крик морських птиць. Гук морських филь, шелест великанських дерев, і скорий біг потока туди до моря, коли ступав его берегами, або коли цілими днями просиджував в печері, виждаючи корабля. — Дарма, нема!

Ждучи так день у день бачив він в уяві томячий душу знайомих людей, знані місця гень там на країнах небосклону: свої діти, їх гутірку, Анничку, хату, дорогу, млин, свого копя, чайку, що спродав, холонду мраку, зівалий лист, і сивих хвиль тихий стоїн...

Так разу одного задзвонило ему в усі, тихо, любо, далеко, дуже далеко, причулись ему родинні дзвони. Тоді то зірвався він з переляку

і сам не знав, чому. А коли побачив перед собою прокляту роскш острова, був би згинув із самотности, наколи-б его бідне серце не говорило з Тим, що не опускає нікого, хто з ним говорить.

Так минав понад посивілою перед часом головою Еноха рік за роком. Его не покинула була ще надія, що він верне домів, ходити ме по сьвятій батьківській землі, наколи его самітна доля нараз змінилась. Иньший корабель загнали противні вітри з дороги, і він, потребуючи води, причалив до берега того острова. Керманіч побачив був блеск води, що стікала з гір, і тому вьряджено людей на острів, що глядали води, прийшли аж до печери. З неї виступив з довгим волосем і такою-ж бородою пустинник, осмалений, ледви на чоловіка подобоючий, в чужинецькім уборі, бормосаючи неначе божевільний, і показує щось, чого ніхто не розуміє; але повів їх до води. Коли-ж опісля пристав до гурту і почув їх бесіду, розв'язав ся ему язик, его зрозуміли. Коли наповнили бочки, взяли і его на корабель, там добув і він із себе слово по слову, неймовірне майже, і зрушені дивувались веї, що чули. Дали ему одіж і взяли з собою. Ніхто не був з его околиці,

вмерла Україна", про що пишемо на інших місцях.

По сій бесіді вніс п. Марія цілий ряд внесень, котрі наведемо при кінці дебати шкільної.

Потім тоном евангелія відчитав архимандрит Чунтуляк свою промову (а радше явесь пропам'ятне писмо) в справі заведення волоскої мови у висшій гімназії в Радівцях.

По ній знов промовляв п. Де-Льож, домагаючи ся введення науки французкої мови, рисунків і гімнастики в тій же самій гімназії.

Позаяк пора була звізнена, засідане відложено на п'ятницю дня 21-го цвітня.

(Ранішнє засіданє з дня 21-го с. м.)

На порядку деннім далі справи шкільні.

Перший промовляє др. Стоцький і в промові, котру ми подамо по *стенографічним запискам*, доказує, що на полі шкільництва за останніх двацять п'ять літ зробило ся багато. Поступ на тім полі є безперечний і можна надіятися, що з часом дійдемо до того, що в краю не буде аналіфетизму. Бесідник годить ся з резолюціями поставленими послом Маріном. З даними статистичними в руці доказував п. Стоцький, що хотів відновити шкільні для Русинів поправили ся, то все там Русини стоять ще по заду. Меншости волоскі є вусюди уважені і є такі школи, де зовсім Волохів нема, а вчуть там волоскої мови яко предмету, а меншости рускі не уважені. Потім перейшов бесідник до справи "Ще не вмерла Україна", про котру пишемо в передовій статті.

Слідуючий бесідник др. Вольчинський говорить делікатніше як Жорж Попович, критикує справоздане про стан шкільництва за р. 1898, признає деякі заслуги п. президентова, обговорює коначність іменована інспектора такого, що знав би мови краєві, а вкінці, полемізує з д-ром Стоцьким, кажучи, що Русини не є уноспідажені.

Далі промовив п. Пігуляк і розказував історію руских учеників релігійних, що вандрували до консисторії і ніколи потвердження не дождали ся. Бесідник ставляє резолюцію завизаючи правительству, зарадити браку руских підручників релігійних, і другу резолюцію, завести в гімназії в Сучаві і Радівцях обовязково руску мову. А далі відповідав п. Жоржови Васильови (гляди передню статтю) і полемізує з д-ром Вольчинським, доказуючи, що Русини супротив Волохів на полі шкільництва уноспідажені. *Промову сю подамо пізнішше цілу.*

На внесене п. Маріна засідане відложено.

ніхто не міг ему вповісти, кого не питає, що рад був довідатись. Ізда йшла поводи, остановлялась довго, але він линув думками вперед до мів, висаючи немов залюблений вохкий воздух весняний рідної країни. Всі скинулись по лепті й висадили его на беріг родинний.

*

Там не промовив він до нікого, тільки до мів! Домів? — Чи-ж мав він ще рідний дім? Домів спішив він. Ясне полудне, соняшне, але холодне, мрякою повите. І через густу мряку побачив він світло, давно ожидану ціл. Через довгу улицю поспішав він крадьки, серце чуло своє нещасте. Так дійшов він до хатини, де Анничка любила і жила, де діточки в семи щастливих роках ему народились; коли-ж побачив, що всюди темно і тихо, пішов далі, прошептуючи про себе: "Умерла або мертва для мене!"

І пішов далі, шукаючи корчми, що колись єй знав; похила хатина, він не надіявсь єй ще найти, не найшов шинкаря, тільки его вдова шинкувала ще, але не було тут вже як колись, повно моряків, тільки господар для вандрівників. Тут пробував Енох мовчки багато днів.

Але шинкаря була добра і дуже говірлива, вона заходила до Еноха й оповідала ему, — не пізнавши

(Засіданє вечірнє дня 21-го цвітня с. р.)

На сім засіданні оспівали ся Янку Флоридор і товариші его, волоскі посли внести інтерпеляцію в справі Служавського, котрого поліція задержала який час в арешті, мимо того, що він показав свою університетську карту легітимний.

По ній промовляв Калінеску обговорюючи справи шкільні і відносини консисторії до Русинів, далі бар. Жорж Васильові відповідав д-рови Стоцькому і Пігулякови, застерігаючи ся, що він їх обох на думці не мав.

О годині 7-й починає говорити бар. Бургінон і говорить п'ятрети години збиваючи закиди Волохів, і зазначаючи становище правительства до поставлених резолюцій.

Далі промовляв Жорж Попович, а потім п. Николай Васильові відповідав архимандриту Калінеску. Бесіда его зробила незвичайне вражінє.

Потім промовляє ще др. Вольчинський.

(Основнішє справозданє з сего засіданя і дальшого году дебат а судоту в слідуючій числі.)

Задля браку місця відпало і в сім числі продовжене реферату д-ра Стоцького про справи громадські. Подамо его далі в слідуючій числі.

Внутрішнє положенє.

Plzensky Obzor оголосив розмову свого кореспондента з п. д-ром Едвардом Греггом о ситуації, котрого виводи не будуть без інтересу для ширшого загалу. Між иншим Грегг сказав, що Тун, хоч перед Чехами грає роль прихильника державного права, цілком не думає о приверненню державного права чеської корони. Его місія скінчить ся з хвилиною, коли ему поведе ся перекласти угоду з Угорщиною. Теперішню "станову політику" Молодо-Чехів треба уважати лиш як пробу, зміряючи до узицання кількох важних поступатів в языковій справі і розширення автономії.

На питає: чи існує порука, що Тун не знесе, або чи не змінить языковий розпоряджень без дозволу Чехів? Грегг відповів: Міністер дав відповідне приреченє, але в тім нема такої поруки, котра не дала би ся обійти. Що до парламентарної правди, то она на всякий случай не є федералістична в чеській думі. Ані Поляки, ані Словинці не бажать собі федерацийної Австрії на підставі історичних індивідуальностей. Спільна програма правди є більше автономістична, а навіть можна побоювати ся, що правди не в однім не буде підляти становиска Чехів в справі языкового рівноуправлення. Скорше чи пізнішше чеський наріз буде мусів знов перейти до опозиції, як лиш покаже ся, що теперішня опортуністична політика не веде до ціля.

На питає: чи буде голосувати за бюджетом краєвої оборони? — др. Грегг відповів, що буде міг зробити се лиш в такому случаю, коли гр. Тун дасть чеському народови сатисфакцію, за виражені ему в останніх часах обиди. Чехи не будуть могли в тім році зайняти в делегациях супротив прелімінара такого прихильного становиска, як в попередній році.

Linzor Volksblatt умістив статтю якогось посла до ради державної, здасть ся п. Ебенгоха, в котрій обговорює національні жаданя Німців. Автор статті приходить до слідуючого заключеня: "Посол Лехер перед кількома днями знов протестував на зборах в Знаймі против §. 14-го. Як отже Німці хочуть видобути ся з магі, в котру дали ся загнати радикалами, і в який спосіб хочуть досягнути законодавнє управління языкової справи? Сойми уважають за некомпетентні до того, а рада державна неспосібна до ухваленя языкового закона вже з тої причини, що в палаті послів німцї опозиційні партії стоять під пресною радикалів. Лишає ся отже одна дорога, дорога розпорядження при помочи §. 14-го. Але і о тім способі Німці голосать, що се дорога противна конституції. Отже ані языкові розпорядження, ані державний закон. Як же-ж ті паии хочуть розв'язати языкове питає?"

Slovenec пише, що правительство цілком не думає в найближшій часі видати розпорядженє в языковій справі. В лїтї правительство буде переговорювати з сторонництвом, а рішаючи ухвалювати сподівати ся деперва в осени. З Відня доносять, що там приїхали намістники Чехії гр. Буденгове і намістник Морави барон Спенс-Боден та конферували в четвер через дві години з президентом міністрів гр. Туном. Ходить чутка, що оба намістники мають бути також на аудієнції у цесаря.

В стирійскім соїмі прийшло на засіданню в четвер до характеристичної ухвали. Пос. Децко поставив був внесене, щоби в місцевості Сьв. Юр (St. Georgen), положений при полудневій залізничі основано краєву школу виділову зі словінським языком викладовим. Бесідник мотивував своє внесене тим, що в окрузі Сьв. Юрскім живе 98 процент словінської людности, отже жаданє, що

би там язык словінський був викладовим, єсть зовсім оправданє. Бесідник додав ще, що, розумієсь, в школі тій будуть учити і німецького языка. При голосуванню відявлено внесене пос. Децка 20 голосами против 20. По оголошенню того результату голосована Словинці вийшли з сали нарад.

НОВИНИ.

Чернівці, 22-го цвітня 1899.

Товарискі сходини будуть ще й севі неділі, 23-го с. м. в сали "Народного Дому."

"Sein Gewährsmann". З ненависти противної партії служити ворогові цілого народу, — се поступок, на котрого напатюване слів нема... А сего допустився один "руський" деневникар, що пішов на службу до Волохів і з ненависти до нас, став прислугувати ся Волохам, а до того ще брехливими способами. Що про такого чоловіка думати, — то кождий може собі сам виробити погляди; если у нього ще лишала ся хоча мільйонна часть совісті, — то можна хотіла рушила би ся ще і сказала ему "verba veritatis" про его особу. Ми слав на напатюване сего не маємо...

Виділ Товариства імени Т. Шевченка в Петербурзі, котре має ціл: допомогати потребуєчим поміч студентів родом з полудневої Русі (України) навчаючих до виспих шкіл петербургських, устроїв для 20. ст. ст. марта на дохід Товариства представлене театральне в сали "Одінського собораня армії і флоту." Доходу brutto було з того представлення 1.600 рублів, а що кошти винесли 811 руб., то чистого доходу прийшло до каси Товариства 849 рублів (на австрійскі гроші звиз 1000 ар.). З того можна вже бачити, як шире відклинулось публіка на поклик виділу Товариства імени Шевченка.

Австрія в Хінах. Від якогось часу ходила чутка навіть за границею, що Австро-Угорщина рішила ся набути землю в Хіні і вступити там так само як другі держави. Отже о сій справі пишуть тепер з Відня до Kreutz Ztg.: В останніх днях виринули вісти, після котрих в поглядах австро-угорського правительства мала настати зміна в справі набути землі в Хіні і що австро-угорська держава готова вже стати там до конкуренції з другими державами. Вісти ті суть о стілько недокладні, що в дотичних поглядах австро-угорського правитель-

ретинала огородець. Під той оріх закрив ся Енох і побачив відти, чого ліпше був би не бачив, наколи горе, як его, знало ще щось ліпшого, чи гіршого.

Начинє улискувало ся на стіні, по правій стороні коло печі сидів Пилип, що дармо колись залицявсь до Аннички, здоров і рум'яний, гойдав на колінах дитину. Побіч свого другого батька стояла дівчина, молодша й стрункіша Анничка, з русавою косою, висока; піднесена в гору рука держала стяжечку, а на ній висів перетенець, щоб дитину дражнити, що простирала пухленькі рученята, хапала, не піймала; вони-ж сьміяли ся. Відтак по лівій руці від печі бачив він маму, що споглядала на дитину, то звертала ся до сина, високого, сильного, що стояв побіч неї; вона говорила щось до него, що ему подобалось, бо він усьміхав ся.

Тепер бачив він неначе мертвець, що воскрес, свою жінку, та вже не свою, єй дитину, але не свою, на колінах батька, бачив домашнє їх щастє, сьвятий мир, і свої діти великі, здорові, і его, що був паном на его місці, в любови дітий; тепер, побачивши все те, що ему давно его господаря оповідала, — а що чоловік побачить, те сильнішє вражає, як те, що чув — тепер захитавсь і задрожав він, імив ся

за корч, боячись, щоб не крикнути зі всеї сили страшним голосом, котрий би неначе голос труби на страшнім суді розбив усе щастє сего дому...

Тому завернув ся він тихенько немов злодій, щоб не заскрипів пісок під ногами, тримаючи ся плота, щоб не повалитись на землю, де-б его потім найшли. Заволікнись до фіртки, отворив і замкнув єй легесенько, немов, щоб не збудити спячого і виїшов на поле. Тут хотів він клякнути, але ноги не здержали его, він упав ниць і вкочан пальцї в сиру землю молячись:

"Боже, Боже! Чому Ти мене так тяжко, та гірко навістив? Чом не лишив мене там? Ох, Боже, Ти не опустив мене на пустім острові, не опустив-ж мене опущеного й тут! Ще тільки хвилину! Поможі мені, додай сили, не сказати їй нічого, нічо. Поможі мені не закалутити єї спокій, єї щастє!"

Але-ж, чи не сьмію я заговорити до моїх дітий? Вони мене не знають... Та я зрадив би ся сам... Ніколи: нема вже для мене батьківського поцілунку. Дівчина така подібна до своєї неньки, а мій син...

Тут стратив мову і притомність, лежав мов трун; відтак підняв ся, пішов назад до своєї пучлої хатини. Ідучи довгою, вузкою улицею, вбивав собі в струджену голову,

ства не настала ніяка зміна. Але того ніхто не говорив, щоб Австро-Угорщина взагалі і на будуче не старалася набутти землі в Хині. На тепер такий намір не стоїть на порядку деннім.

В Києві малий стан облоги. Генерал-губернатор Драгомиров видав, безперечно з огляду на студентські розрухи, слідуюче розпорядження: 1) Всіх учасників демонстрацій і збіговиса на улицах, площах, бульварах і огородах міста Києва, як також на залізничній дівірці (не вижучи очевидно звичайного руху подорожних і торговлі на торгах) строго забороняю. 2) На вівзане поліції зібрана товна, або поодинокі порушители порядку, без огляду на се; хто они, повинні безпробовочно і без суперечки поступити цілком зарадження власті. 3. Упереджаю, що на случай непослуху буде примінена ціла строгість закова, при чім, на жадає цивільної власті, виступити войско з оружж. Сесе оповіщене має губернатр оголошати в місті і на случай потреби безпробовочно виконати. Винувників може карати після §. 2. арт. 15. закона о скріпленій обороні.

На сьвітотій виставі в Парижі в 1900 р. у відділі російським будуть в особним залізізім навілліоні виставлені всі корони царів; а їх однацять, а вартість їх неозначена. Перше місце займе корона теперішнього царя Миколая II. вартості 1,100,000 рублів; зроблена она ще в 1762 р. в Женеві для царя Катерини II. Украпує єї 58 білих а 4.878 малих бриліантів і 58 перел. Відтак ідуть корони: царя Петра Алексеевича, астраханська корона, сибірська, казанська, корона Петра Великого, корона царя Івана, корона сьв. Володимира, великий царський скріп з бриліантом „Орлов“ (ваги 194 $\frac{3}{4}$ каратів) і другий менший, яблуко Петра II і кубок на олій до помазування при коронаціях.

Література українсько-руська.

Пише др. Іван Франко.

(Далше).

Тимчасом на Україні стало ся щось таке, що з боку дивлячись могло-б видати ся неможливим, неправдоподібним. Як звісно, там 16. мая 1876 р. вишла заборона українського слова в друку: в публічному життю воно й перед тим уже підо не було допущене. І нараз, у 80-тих роках там постане український театр і стає відразу на такий висоті, про яку в Галичині довго ще навіть снити не можна. Як се стало ся — не

місце тут оповідати. Головна заслуга належить ся трьом людям: Михайлови Старицькому, Маркові Кропивницькому і Івану Тобілевичу (Карпенкові Карому). Старицький, талановитий поет, перекладач Сербських пісень, Андерсена та Шекспірового Гамлета на українську мову, вложив значний капітал в театральне підприємство; Кропивницький, талановитий і рутинований драматичний артист, що здобув собі вже голосне ім'я в російських театрах, а надто проявив значний талант також як драматичний автор; в ній Тобілевич, дуже талановитий актор, оказав ся також перворядним автором драматичним в українській літературі. Оті три люди зложили першу українську трупу, котрої головними оздобами стали надто брати Ів. Тобілевича, звісні широкі артисти Садовський і Саксаганський, надто пані Заньковецька і Затиркевич і цілий ряд інших талановитих артистів і артисток. Зложила ся трупа, якої Україна не бачила ані перед тим, ані по тому, трупа, котра робила фурор не тільки по українських містах, але також у Москві і в Петербурзі, де публіка часто має нагоду бачити найкращих артистів сьвітотій слави. Гра українських артистів, то не була дилетантська імпровізація, але здобуток сумлінних студій, глибокого знання українського народу і его життя, освітленого інтуїцією великих талантів. А надто ся українська трупа відразу виступила зі своїм оригінальним, українським і широким народним репертуаром. Цензурні обставини, серед яких повстав український театр, мали рішучий вплив на повстанє і характер его репертуару. Українська трупа мусіла виставляти тільки оригінальні українські штуки з сучасного людського життя. Ані перекладаних п'єс, ані історичних, ані таких, де би виступали і по українськи говорили інтелігентні люди, їй не вільно було виставляти. І ось під тиском цих цензурних вимог повстала наша людова драма в Росії, котрої головними репрезентантами є Кропивницький і Карпенко-Карий. В їх драматичних творах стає перед нами як живе українське село з его поезією і з его темнотою, з его природною красою і з его півками та визискувачами. Сільська вулиця, сьпів і забави дівчат і парубків, коршма з неминучим жидом, старшина і громадська управа, сільські лихварі і сільські вчителі, сільський пролетаріат і сільські дуки, богачі та дідичі — все те виведено тут в ряді прекрасно оброблених і нераз глибоко вистудіованих типів. Особливо твори Карпенка-Карого, першого нині майстра на полі української драматичної літератури, виявляють велике багатство observa-

ції, вірність спостережень і вмільсть схоплювати на лету нові явища в життю сучасного українського села. Надіюсь, що буду мав нагоду поговорити докладніше про сего писателя, а тепер вількома словами доповню нарис історичного розвою українського театру в Росії і в Галичині.

І сказав, що цензурні умови зразу були користні для розвою української драматургії, змусивши її стати міцно на національній і до того на людській ґрунті. Але з часом ті самі умови показали ся шкідливими, стіснивши розвій тої драматургії. Сільське жите само в собі досить монотонне і по за певним циклом драматичних конфліктів (сімейні незгоди і класові контрасти) виявляє мало поля для розвою драми. Виключаючи з обсягу української драми інтелігенцію з її багатим духовим життєм, цензура зробила те, що мотиви українських драм почали повторяти ся, а поглублювати їх при примітивності сільських відносин і духових інтересів не було куди. Додайте до того, що трупа зорганізована Старицьким по кількох роках великих тріумфів розділила ся, що майже кождий виднійший артист схилював ся зложити собі трупу і робити інтереси на власну руку; що бачучи, як українське слово: українська пісня притягає публіку, на се діло наинули ся спекулянти, хрещені й нехрещені жиди, так що з часом українських труп намножило ся в Росії без кінця (тепер є їх знин 40); що в кінці з огляду на закон про літературну власність кожда така трупа схилювала ся мати свій хоч троха окремий репертуар, — а зрозуміте, що не тільки на поле театру, але й на поле драматичного авторства мусіла набігти ціла зграя спекулантів, бездарних і безцеремонних фабриканти, плагіаторів і карикатуристів. Не маючи ані таланту, ані обсерваций людської душі, ані знання української мови, вони почали писати по шаблону, почали подавати публіці збірники пісень зафіксовані механічно, сцени халосських п'єс, повні цинізму і неправди. З серед тої товкїтї визискувачів на українське слово ледво дві-три трупи держать стару добру традицію і силкують ся грою артистів задовольнити смак найбільше розвиненої публіки, а репертуаром дати вираз найкращим змаганням і ідеалам українського народу. Між тими групами перше місце займає та, на чолі котрої стоять тепер всі три брати Тобілевичі (Карпенко-Карий, Садовський і Саксаганський). Вона давала сьїзми вистави в Києві.

(Кінець буде).

Новий Апостол.*)

(Л. М. Толстому).

Тільки ти, в нечисті дні.

Як справляють підле сьвято

Скрізь язичники одні,

Правди кажеш нам багато!

Знов приніс ти з крашчих літ

В мир євангельського слова

Незабутній заповіт,

Ратник войнства Христова:

Зостаєть ся мало вас,

Де царює лиш Мамова,

Бо давно вже сьвіт погас,

Що горів во время оно!

Ті, що в серці крають злість —

І безстижі й темні сили —

Рабства верстви, на користь,

Віру єю занепастиши,

Бо вигоди їм нема.

В братськїм та благім Учїню:

Кат, кайдани і тюрма,

Лїше навчать нас терпїню!...

В християнствї-ж ти шукав,

Ще й тепер нам оборону, —

Як Апостол людських прав,

Хтїв шляхи знайти закону!

Де звенів грубо він,

Ти за його вчав поведати:

Нарід вів з гнилих руїн

До підновленої хати!

Лев російської землі,

Пинно ти, мов сонце ясне,

Нині сьвітїш в душній маї,

Де жите таке нещасне!

С. Бердяев.

*) Вірш сьїх п. С. Бердяева друкуємо як прилогу до спору між п. Бердяевим а п. Маковським, щоб читачі могли собі виробити в тїй справі свою власну гадку.

Складайте ся

на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях.

неначе слова піснї, що повторяють ся: „Нїчо їй не казати, нїчого не зрадити.“ *

Він не був вже зовсім нещасливий, бо его намір додав ему сили, а сильна віра і молитва, що впливали живо з его волї і вибквались через гореч сьвіта, як сонце через густі хмари, відсьвіжували его душу.

— Мельничка, — говорив він до своєї господинї, — про котру ви менї оповідали, чи не боїть ся вона, що єї чоловік ще жие?

— Відна, ох, — відповіла та — ще й як боїть ся! Скажіть їй, що ви виділи его мертвого, се була-б відрада для неї.

А Енох подумав: „Як мене Господь покличе, най дізнаєсь, а жду тїєї години.“

І він за гордий, щоб жити з милостинї, працював на хлїб насущний. Зручний до всякої роботи, був він і теслею і боднарем, сплітав саки для рибалок, або помагав носити товар на чайки і з них. І так заробляв на малий кусник хлїба.

Але від коли він вже тільки про себе дбав, безнадїйна робота, не було життя в тїм, з чого він жив; а коли рік вернув назад до того дня, коли Енох домів повернув, ослаб він, хирів поволі, аж доки его хвороба мало по мало зовсім не згризла й до роботи нездїбним зробила, доки не мусїв оставати в хатї на кріслі, в ліжку. Але Енох

зносив все радо. Ба, на розбитім кораблі не споглядають з більшою радістю на недалекий вже човен, що має спасти людей, що втратили були вже надїю на жите, як тепер Енох, глядїв на близьку вже смерть і свій кінець.

Але в темряві жевріла радісна надїя, бо Енох думав: скоро умру, най дізнаєсь вона, що я єї любив до останку. Він закликав господиню, й сказав до неї:

— Я маю тайну, присягнїть, нїм вам єї зраджу, присягнїть, що не зрадите нїчо, доки не побачите мене вмерлого.

— Вмерлого? — крикнула добра жінка — ви-ж говорите; я кажу вам, чоловіче, ми вас виїчимо.

— Присягнїть! — сказав Енох. І жінка налякана присягла.

Енох вдививсь у ню своїми сивими очима й спитав:

— Чи знали ви Еноха Ардена?

— Чи знала? — відказала вона, — так з далека. Бачу его ще, як іде гордо улицю, не оглядаючись на нїкого.

На те сказав Енох поволі й сумно:

— Его гордість минула ся, нїхто не глїне тепер на него. Хто зна, чи жити му ще три днї... Я — Енох Арден.

Тодї скрикнула жінка на пів з дива, на пів з переляку:

— Ви Енох Арден? Вп?

Нї, він був о голову висший від вас!...

А Енох сказав:

— Бог похилив мене, а самотність і смуток зломив мене. А все-ж, я чоловік — двічі змінилось єї ім'я — я чоловік тої, що єї чоловік тепер зве ся Пилип Рай. Сядьте і послухайте!

І він оповїв їй, як він пішов в дорогу, як вертав, як корабель розбив ся, про свою самотність, як повернув домів, як заглянув до Аннички і про свою постанову, котру додержав.

Господиня слухала й заливалась слезами; вона вибігла-б на двір, щоб по цілому селї розголосити Енохове горе, та вона присягла мовчати й сказала тільки:

— Подивїть ся хоть ще раз на ваші дїти! Я їх прикличу, і встала, щоб побічи. Енох захитав ся зразу, але відтак сказав:

— Жінко, не захитуйте на послїд мою постанову, най я єї додержу, доки не вму. Сядьте знов і слухайте, доки я ще говорити можу. Наказую вам, скоро єї побачите, скажіть єї, що я вмираючий, благословив єї, моливсь за неї, любив єї, як тоді, коли не було ще між нами тої перешкоди, любив як тоді, коли ще вона тулила свою голову до моїй. Скажіть моїй дочечцї Анничцї, що я бачив єї такою подїбною до єї неньки, що я моїм послїдним віддихом благословив єї, молив ся за неї. Скажіть моему

синові, що я благословив его, вмираючи. Скажіть і Пилипові, що я благословив его, він був для нас все добрим... Коли дїти, що ледво знали мене живого, схотять мене побачити вмерлого, то най прийдуть, а-ж їх батько. В о п а - ж най не приходить! Моє мертве лице могло-б їй пізнійше докучави... А там є тепер тільки один моєй крові, що мене обїме на тїм сьвітї. Сєй волос его; вона відтила й дала менї его, а я носив его гілько років і гадав забрати з собою в грїб; однак я надумавсь иначе, а-ж побачу мою дитину там; тому, коли попрощаєсь, то дайте їй се, най воно буде їй відрадою, а разом і на знак, що справді я єє був.

Він замовк, а вона обїцала, вчинити его волю, він поглянув ще раз на неї, повторив ще раз, чого бажав, ще раз приобїцала їй вона.

Відтак третьої ночі, коли Енох лежав блїдий не ворочаючись, а его господиня сидїла при нїм дрїмаючи, тоді розляг ся із над моря крик, що аж всі хати задрожали. Енох збудив ся, зїрвавсь, розпростер руки й крикнув голосно:

— Корабель! корабель! Спасєніє! подавсь назад і не говорив бїльш.

Так розпрощалась сильна, героїська душа, а коли его ховали, не бачили доти в пристани такого величаєвого похорону.

Перекладив О. П.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Б. БАЛЬТІНЕСТЕР,

дім торговельний в Чернівцях, ул. Головна ч. 3.

Склад ц. к. привілейованої фабрики товарів з альпаки і хіньського срібла В. Бахмана і Сп. у Відні.

Мужескі капелюхи.

Виключна продаж виробів італійської фабрики капелюхів „Борсально Джозеппе“ в Алессандрії. Виключна продаж виробів з ц. к. надвірної фабрики капелюхів І. Гейнр. Іта у Відні, Антона Піхлера Синів в Грацу, П. & Ц. Габіга, як також інші добрі виробі.

Великий склад твердих мужеских капелюхів чорних і в красках від 1 ар. 50 кр. до 5 ар. Капелюхи хлопчачі Loden, сукольні і поветянні від 85 кр. до 2 ар. 50 кр. — Шапки найновішого рода, циліндри, кляки.

Обув для дам, панів і дітей.

Виключна продаж славної фабрики обуви Антона Чапека у Відні, спеціяліста від виробу французького Chevreauх.

Найліпші черевики для мужчин, чорні і брунатні з гумою, до запинання і т. зв. Bergsteiger від 3 ар. 75 кр. до 10 ар.

Найліпші черевики для дам, чорні і брунатні, з гумою, до запинання від 3 ар. до 8 ар.

Найліпші черевики для дітей і дівчат, чорні і брунатні з гумою, до запинання, від 1 ар. 10 кр. до 4 ар.

Черевики домашні, до гімнастики, сандали, до лави-тенніса.

Кальшні на тіло т. зв. Storm Slipper.

Краватки.

Найновішого рода мотилькові, до визані т. зв. Regatt від 25 кр. до 2 ар.

Рукавички

доброї якості, для дам, панів і дівчат, Glace, Chair, шовкові і втиані.

Сорочки

для мужчин білі і в модних красках, ковирці, маншети, хустки до носа, шийки, панчохи, шарпінгетти.

ПАРАСОЛІ en tous caser чорні і в красках від найдешевших до найліпших. — Парасолі від дощу, з чистого англійського шовку і пішпошку, як також палиці до проходу. Тонари бронзові, срібні, жірандолі, вази, годинники стоячі, гарнітури до куреня і писала, столики до куреня, рами, фігури і різні дрібниці.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсі шкільні друки на складі:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейських усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і дешевше як де инде.

Перворядна американська пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковиріки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, швейоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всіляких родів матерій.

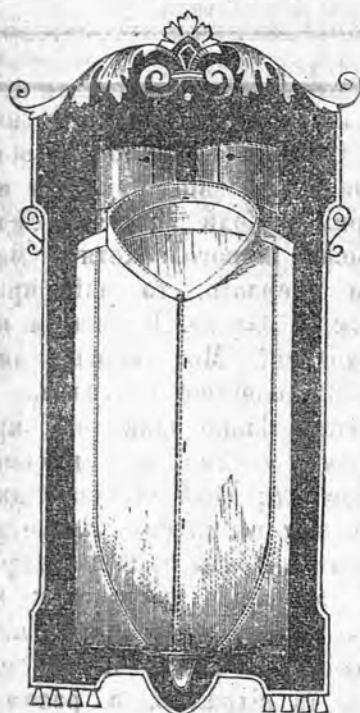
Приймає ся чисто пране біле до прасовання з поодиноких домів.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротнім часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявський,
улиця Палати кравової число 16 А,
власний дім.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Руска Рада“

„Руска Рада“

в Чернівцях під зарядом Голодислава Северського

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх апіках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Газета „Добрі Ради“

виходить раз на місяць предлага 3 кор.

Адреса:

„ДОБРІ РАДИ“, Чернівці — Біла.

Жадайте числа на показ!

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибилянської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковей	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток	10 „
Хлопці-садівники	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки	75 „
З села, Богдан Лешкий	20 „
Гадки про потреби Українців	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефанік лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит	10 „

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
вулиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламациі неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— ест.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Церковно-шкільна дебата.

Наша шкільна дебата в другій своїй часті переміняла ся в церковно-шкільну, а радше консисторсько-шкільну. Коли п. Пігуляк поставив роздвоюючу взиваючу правительству зарадити недо-статковим руским підручникам до науки релігії і вказав при тім на поступоване консисторій з Русинами, — то архіман-дрит Калінеску почував ся до обов'язку стати в обороні консисторії. Що до-си нема підручників руских, то за причи-ну подав фонетичку. Крім того сказав він дуже відважно, що всі підручники були подтверджені консисторією, а що не були друковані, то не вина консисторії.

Далі знов Жорж Попович витягнув справу іменования о. Єремійчука.

Але зараз того самого дня дав Калінеску довести належну відправу п. Нико-лай Василько, що свою довшу промову зачав острою критикою промови посла о. Калінеску, котрого уважає найбіль-шим ворогом руского народу. Він запримчує, що то правда, що правитель-ство, заглядаючи заряд гр. пр. релігійного фонду не хотів дати до друку подтверджен-них консисторією рукописів задля їх неру-скої мови, але тому винна консисторія, що перед тим перекладала рукописи з рускої на церковно-словенську мову, котрої годі розуміти руским дітям. Як би була консисторія ті рукописи поли-шила так, як вони були первісно напи-сані, то не було б причини їх відкидати. Отже закид Калінеску, що ніби то правитель-ство веліло „зробити рускі рукописи більше рускими“ несправедли-вий. Добре, каже бесідник, коли конси-сторія тепер не хоче друкувати руских рукописів задля фонетичної правопис-и, якої жадає правитель-ство, то чей же був час постаратись о потрібні учеб-ники до 1893 р., від котрого то року почавши заведена фонетична правопис-а, а не лишати руску православну молодіж конечних учебників для релігії майже 40 літ! Але їй йшло очевидно о то, щоб

як найдовше спиняти просвіту між руским народом, щоб тим легше його зрумуляувати, на що показує й та обставина, що церковний заряд духо-вної православної семинарії довів пони-жаючим поведенем з рускими семинари-стами і нечуваною жорстокістю супроти них до того, що до духовної семинарії, в котрій в доморарівській добі була біль-шість Русинів, тепер Русини не хочуть вступати, так що в минувших 2 роках жаден Русин до семинарії не вступив. Так Русини, й так бідні, полишені й тої віради, почути Боже слово в своїй рідній мові. Коли тепер Русини, щоб усеунути такий на дальше неухватимий стан, своїм заходом постарались о іме-новане двох руских професорів богосло-вія при ц. к. університеті черновецькім, то Волохи воюють ріжними можливими способами. Се справи домашні Русинів, до котрих Волохам засі! (Оклики з воло-ської сторони: „Коли так, то ми вже більше Русинами не будемо займатися“). Оклики з рускої сторони: „Богу дякува-ти! Богу дякувати!“ Лишть нас самих, ми вже собі поможемо. Коли між нами є спори, то ми вже якось поладим ся. А втім і Волохи не всі так в згоді, як вони видають ся...

Простувати вискази п. Николая Ва-силька вибрав ся досить неудатно п. Вольчинський.

Слідуючого дня промовив ректор університету др. Седль і заявив, що в іменования о. Єремійчука не було жад-ної несправильності, бо нема жадного закону, котрий би жадав степеня докто-ра. Впрочім бесідник видить в теперіш-ній сердитості і злості Волохів лиш національну зайлість, яка єму стає тим дивнішою, що приміром в Грацу на ка-толицькій теології є професором Німці і Словенці і Німці в справу іменования словенських професорів ніколи не міша-ють ся, а тут хотіли би Волохи навіть одного професора Русинам відмовити.

В тім самім дусі промовляв і бар. Бургінбон, доказуючи повну законність і оправданість іменования о. Єремійчука.

Калінеску пробував ще боронити ся, але дуже неудачно.

Крім того дав добру науку Волохам на тему „словянщина“ п. Тітгінгер, а да-лі нападав на Русинів Фльондор.

На то відповідав ему в суботу ве-чер ще раз п. Василько. Коли лиш він починає говорити, всі волоскі послы ви-ходять з салі. Бесідник звертає на то увагу мовлячи, що він добре знає, що вони, хоть тепер вийшли з салі, завтра оден другому з рук буде рвати газети, аби довідатись, що він говорив. А впрочім Волохів годі переконати. О. Калінеску уважавсь лично обидженим, хоть бесід-ник ужив в попередній мові як най-більшій остроті супроти него. Однак годі Русини мовчати бачу-чи такі несправедливості. Мимо ви-водів о. Калінеску, мов би то конси-сторія в нічмі не винна, бесідник пере-реконаний, що до теперішнього стану духовенства, де священники не в стані заговорити до Русинів руским словом, найбільше причинилась консисторія і взагалі духовний заряд. О. Калінеску каже, що запомогу 100 зр. на видане руского православного календаря заста-новлено задля то, що ніби то деяких православних св'ят не друковано чер-воно в тім календарі, як св. Івана су-чавського, Михайла і т. д. Але він забу-ває на то, що він бувши управителем Морарівської друкарні, велів робітникам робити власне в такі св'ята, як св. Іван сучавський, св. Михайло, св. Я-нолай і т. д., і не вважав то за гріх. На закид п. д-ра Фльондора відповідає бе-сідник, що він радо не хоче належати до таких крутків, в яких обертає ся о. Калінеску et consortes. Супроти закиду, що бесідника Волохи не беруть на се-рце і що він був би Хінцем, накли-б його Хінці були вибрали послом, відпо-відає п. Василько, що він таке посту-поване припоручав і другим послам, щоб будучи вибрані якимсь елементом також і заступали тих, що їх вибрали. Між Волохами є також послы, котрих ви-брали й Русини, — мужики, як сирець

кого повіту, сторожинецького і т. д., а тимчасом ті послы боронять волоских інтересів. На закид що-до обиди па-м'яті Мораря, вказує п. Василько на теперішні виступи волоскої преси против Впр. Аркадія.

На самім кінці промовив п. Пігуляк і відсправ в своїй промові закид Во-лохів.

Буковинський сойм краєвий.

По переведеню другої часті шкіль-ної дебати, що перейшла була на відно-сини консисторії до Русинів (гляди пере-дову статтю) ухвалив сойм всі так референ-том комісії як і поодинокими послами поставлені резолюції, котрі подамо в слідуючій числі. Нині ще є засідане з досить важним порядком денним, а завтра вже конець сойму.

Голод в Росії

(Письмо з України.)

Харчове питання — се саме бо-люче тепер питання у нас в Росії. Сливе кожний номер кожного жур-нала пише на сю тему, з усіх бо-ків розбирає, вишукує його ріж-ні причини, пише відозви до росій-ської суспільности — і все таки питання се в тому-ж самому ста-новищі, і люди по давньому пух-нуть і мруть з голоду.

„Русское Богатство“ каже, що воно просто пригнічено тою тьмою звісток, які що дня одержує зі схо-ду все більш і більш, і які малюють сумними фарбами важке становище народу. „Русскимъ Вѣдомостямъ“ пишуть з Вятської губ., що недорід сего року далеко переважає недорід

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

Ев. Матей, гл. 18, ст. 21.
Тоді Петро приступив до Него і сказав: Господи! кілька разів маю прощати братови мійому, що согри-шив против мене? Чи сім разів? 22. Ісус відповів: Не кажу тобі сім разів, але сімдесят і сім.

Ев. Матей, гл. 7, ст. 3.
І що ти глядиш на трі-сочку в оці брата твого, а не видиш колоди в тво-їм оці?

Ев. Іоана, гл. 8, ст. 7.
Хто-ж з вас без гріха, най-перший кине на неї ка-менем.

Ев. Луки гл. 6, ст. 40.
Учень не буває висшим від свого учителя; але прийшовши до совершен-ства стане всякий таким, як его учитель.

І.

Хоть як старали ся люди, зібрав-шись в кільканайцять тисяч душ на од-но місце, обезобразити ту землю, на ко-трій вони душились, хоть як забивали землю камінем, щоби на ній нічо не росло, хоть як вищипували кождо про-сябаючу травку, хоть як димали камі-ням вуглем і нафтою, хоть як обрізува-ли дерева і виганяли всяку звірину і птиці, — весна була весною, навіть і в місті. Сонце гріло, трава, обжизаюча, ро-сла і зеленіла всюди, де єї лиш не зі-скребли, не лиш на газонах бульварів,

але також і межі плитами каміня; бе-рези, тополі, черемшина розпускали своє листя і пахуче листя, на липах грубіли пупінки і тріскали; кавки, воробії і го-луби по веснянному, весело лагодили свої гнізда, а мухи, припріті сонцем, брели коло стін. Веселили ся і росли-ни і птиці і наскомі і діти. Лиш люди, великі, дорослі люди не переставали об-манювати і мучити себе і других. Лю-ди вважали, що св'ятим і важним не той весняний ранок, не та красота Бо-жого св'їта, дана на щасте всім ествам, красота, що веде до миролюбства, згоди, любови, — а що св'яте і важне то, що вони самі вдумали, щоби панувати один над другим.

Так в конторі губерньської тюрми вважалося св'ятим і важним не то, що весна прийшла на радість всім людям і всім живущим сотворіним, а вважалося св'ятим і важним то, що день перед тим прийшов папір з чилом, заголов-ком і урядовою печаткою, щоби на де-в'яту годину рано, нині, дня 28-го цвіт-ня доставлено в суд трох находлячих ся в слідстві арештантів, — дві жінчини і одного мужчину. Одну з тих жінчин, як дуже велику переступницю, мало доставити ся окремо. І от по тій то при-чині увійшов о 8-ій годині рано, 28-го цвітня старший в'язничий надзирач в темний вонючий коридор жіночого відділу. В слід за ним увійшла в коридор жінчина зі змученим лицем і вочим ся сивим воло-сем, одіта в кафтан з рукавами обшити-ми гальонами і підперезана поясом з си-ним краєм. То була Маслова.

— Вам Маслової треба? — спита-ла вона, підходячи з дежурним надзира-чем до одних дверей келії, що отворяли ся на коридор.

Надзирач, гремлячи залізем, отворив колодку і розтворивши двері келії, з ко-трої дунув ще більше вонючий, як на ко-ридорі, воздух, крикнув:

— Маслова, до суду! — і знов примкнув двері, дожидаючи.

Навіть на в'язничім подвір'ю несло св'яжим, оживляючим повітрям піль, на-несенним вітром в г'ород. А на коридорі був давячий воздух, просяканий запахом дехто і гнилі, що приводив сум на ко-ждого св'їжо увійшовшого чоловіка. Се-го досвідчувала на собі, — хоть і як привикла до такого повітря, — сама надзирачка. Вона переходячи через ко-ридор, чула себе змученою і їй хотілось спати.

В келії щось метушило ся; чути було голоси жінчин і кроки босих ніг.

— Скорше рухайте ся, Маслова, кажу вам! — крикнув старший надзирач через двері келії.

За які дві мінути, вийшла відваж-ним кроком з дверей, скоро обернулась і станула поруч надзирача невисока і дуже повногруда молода жінка в сірім халаті, надітій на білий кафтан і білу спідницю. На ногах жінки були полотня-ні пончохи, а на пончохах в'язничні пов'язанні ходаки, голова була завязана білою хусткою, з під якої висіло оче-видно нарочно випущених кілька пасем-вючого ся чорного волоса. Ціле лице жінчини було біле, як то буває на ли-цю у людей, що провели довгий час в запертю; та білість нагадує кілці барабана, що кільчать ся в ямі. В тім матово-білім лицю вражали передовсім чорні, блестячі, трохи підпухлі, але дуже оживлені очі, з котрих одно гла-діло трохи зизом. Вона тримала ся дуже просто, виставляючи повні груди вперед.

Вийшовши на коридор, підняла трохи голову, і споглянула просто в очі надзирачеві і стояла готова ро-бити то все, чого від неї жадають. Надзирач хотів вже заперти двері, коли зідтам висунулось бліде, строгє, змор-щене лице простоволосої сивої баби. Вона зачала говорити щось до Маслової. Та надзирач потиснув дверми і голова счезла. В келії зареготав ся жіночий голос. Маслова також усміхнулась і по-вернула ся назад до закратованого ма-лого віконця у дверях. Стара притисну-ла ся також до віконця і говорила за-хриплим голосом:

— Не говори того, що не потрібне, тримай ся одного і конець!

— Ах! то все одно, гірше не бу-де, — сказала Маслова.

— Розуміє ся, що одно, а не два, — сказав старший надзирач, св'ято переко-наний, що сказав щось дуже дотепного. — За мною, марш!

Видіючи у віконці око старої сче-зла, а Маслова вийшла на середину ко-ридора, і пішла скоро дрібними кроками в слід за старшим надзирачем. Обоє зішли по камінних сходах, перейшли цопри ще більше вонючі і голосні, чим жіночі, келії для мужчин, де з віконців дверей всюди проводили їх очі ареш-тантів і увійшли до б'ора, де на них ждали два конвойні жовніри з багнета-ми. Сидячий там писар дав одному з жовніврів пересякий запахом тютюне-вого диму папір і вказавши на арештант-ку, сказав: „Бери єї!“ Жовнір, — нижно-городський мужик, з червоним, рябим лицем — всунув папір за обшите рука-ва плаща і вказуючи очима на ареш-тантку, моргнув усміхаючись на свого товариша, чуваша, а потім пішли вони

91-го року. „Тепер навіть лободи не виродило“ — кажуть селяне. Кореспондент з Самарської губ. оповідає, що по селах панує цинга, (шкорбут), що люде годують ся злиденно, погано, і що можна дивуватись тільки, як при таких умовах вони ще живі. Діти так схудли, що іноді схожі на справжні кістяки; вони наче недужі, не бігають, не сміють ся, не грають ся. Є такі села, де не можна знайти ніякої поживи, рогату худобу порізали, коний за безцін попродали, позводили собак і котів, а кури давно по-здохли.

Князь С. І. Шаховський, побувши в Самарській і Уфимській губ. розповідає про ті враження, які зворушили там його душу. Він бачив там хати з поздираними дахами, бачив цілі сім'ї, що попухли від голоду; бачив дітей, що не мають жадної одєжини, бачив старого діда, що не їв цілий тиждень і прохав тепер подорожного пана продати свою шубу і дати йому напиться перед смертю чаю. „Петербурзькі Вѣдомости“ пишуть, що взагалі нужда селян страшна, що увесь свій маєток вони позаставляли і попроїдали, що є сім'ї, де зовсім немає у що одягти ся і всі сидять голі і голодні. З Казанської губ. оповідають, як страшенно хворіють селяне на тиф і цингу (шкорбут), а в Симбірській губ. на тиф, цингу і курячу сліпоту. В яких важких формах з'являють ся єї хвороби видно з тих оповіщень, що подають лікарі: у цинготних недужих наприклад випадають усі зуби, волосся, викручують ся ноги і т. н. Всі амбулаторії перелюднені мало-крівними, яким потрібно не медикаментів, а хліба. Діти мруть від усякої незначної хвороби; усі вони страшенно схудли, з сухими ногами, з опухлими животами, з запалими грудьми, з бідними обличчями.

От такими оповіщеннями наповнені усі часописи і журнали, і багато ще подібних до сего цитат можливо було-б подати тут. Але й без того видно, яке страшенне лихо панує в Росії, і як безсила харчова

компанія, при своїх незначних засобах, допомогти такій біді. „Русское Богатство“ з приводу усього сего каже, що причини такого великого лиха лежать не тільки в однім недороді сего року, але й в тих нужденних економічних обставинах, в яких живуть селяне, в тих хатах в 1 куб. сажень, в землянках, де мостять ся іноді десятидушні сім'ї, в недостатку яких-небудь запасів і т. н. Але крім сего в безсилі допомогти сему лихові, не малу роль відіграють і деякі хиби усього харчового механізму. Кн. Шаховський каже, що рядом з оповіщеннями про великі жертви царя Миколаа II. на голодаючих, місцевий уряд просить земське зібрання відвестись з обережністю до питання про голод, бо се питання наче-б то „роздути“. Далі в такому-ж роді маємо звістки і в „Русских Вѣдомостях“ : їм пишуть з Малмижського повіту, що селяне дуже сподівались на допомогу від земства і уряду, але на превеликий жаль сеуди на харч затримують ся по два місяці, а іноді й більш, і, як з усього видно, тут мають такий погляд, що потрібність допомоги селянам в недорідних місцевостях дуже прибільшена. Такі суперечні вісті про силу нужди траплялись і раніш, з тією тільки різницею, що сю стримуючу політику ми вбачаємо тепер серед місцевого елементу, а раніш вона йшла з гори. Причину такого недовірення до селянської нужди „Русское Бог.“ бачить в тому, що ті інстанції, яким поручено харчове питання, не бачать самі сего лиха: до них воно походить тільки під виглядом купи канцелярських паперів і, як якесь „соображеніє“, зважене разом з усіма іншими, воно іде в вишчі інстанції, де підлягає тій самій долі. А „соображеніє“ таких багато знайдеть ся. Серед них ми знаходимо усе, починаючи від страху покласти за великий тягар на державну скарбівню, страху, який висловлюють навіть волосні писарі, до бажання потрафити в тон начальству, від не-

ймовірності до того, що оповідають самі селяне про свою нужду, до старих рахунків поміж ріжними закладами, або до бажання зарекомендувати себе дотепним урядником. А з сего постане те, що урядова політика тримаєть ся не наказів життя, а ріжних „соображеній“, які іноді утворюють якісь особливі інтереси уряду, ледви не протилежні інтересам народу.

Але й інші міркування, не маючи нічого спільного з харчованем, не менш гніять харчову компанію. Для розширення єї діяльності могла-б помочи приватна добродійність; вона-б крім простого харчування мала-б багато иншого праці серед недужих, безсилюх, темних селян. Оскільки велика там в недорідних місцевостях потреба в добрих людях, в приватному добродійстві, видно з тих незчисленних відозв, які друкують ся раз-у-раз по часописах місцевими діячами. І не вважаючи на се усе, на всі ті страхоти, які переживає голодний народ, — звідусюди чують ся нарікання на байдужність суспільності, на недовіру приватного добродійства.

Але в чому-ж лежать причини таких холодних відносин суспільності до такого великого лиха? На се ми маємо відповідь у багатьох кореспондентів з ріжних місцевостей. З Казані пишуть, що „Красний Крест“ зовсім немає ніякої допомоги від суспільності, але на се існують свої причини. Такі-ж многозначні натяки одержують ся і з інших міст. Так наприклад скажуть ся на брак в місцевих часописах хоч яких-небудь відомостей про недорід, додаючи далі, що се постане не через вину преси. Далі Шаховський каже, що в Самарі спектаклі на користь голодників заборонені; а коли й дозволяють ся, так в часописах (знов не через їх вину) не можна нічого про них писати. Самарському „кружку для допомоги голодним дітям“ забороняють ся друкувати по часописах свої справоздання, бо такі відомости можуть бути рекламою для діячів се-

го кружка. Подібних міркувань можливо багато знайти по ріжних часописах і журналах. „Русское Бог.“ від себе додає з приводу їх, що воно не розуміє, до чого вони йдуть. Але нам здаєть ся, для кожного ясно, що немалу роль в таких міркуваннях відіграють і накази з гори. Російський уряд знає, що такому лихові треба допомогти, але по тихеньку, щоб про се лихо не знали не тільки поза Росією, але й в самій Росії. На порозі 20-го віку признатись отверто що в цивілізованій державі люди пухнуть і мруть, з голоду, в той час коли фінанси Росії „дів' блєстятємь состояннї“ о, се трохи соромно. Соромно, і через те старанє правительства, щоб усе було шито й кри-то; хай краще самі Росіяне не знають муть, що дієть ся тут під боком у них, хай через байдужність повстаючи з сего, зводять ся ні на що і мруть з голоду люди, але за те голод не буде признаний офіційно другими державами, і Росія не встигаєть ся переступити у 20-ий вік. Але що робить ся там в середині єї, які трагедії повстають з такого „заматчіванія голода“, з ла-конічної фрази „все обстоит благополучно“ — про се старають ся мовчати, але від одних згадок про такі факти мороз поза шиєю йде. От що читаємо у „Мірѣ Божьей“ : податковий інспектор Ирчиського повіту, Тургайської області, повідомив крайовий уряд, що серед Кіргізів починаєть ся голод і що їм доконче потрібна допомога. Але, маючи на увазі донесення повітового начальника Краснокутського, уряд відмовив єї допомогти, бо Красн. упевняв, що голоду не має і що всі звістки про голод, то тільки каверзи його ворогів. Щоб „уничтожить голод вь корнѣ“ сей дотепний урядовець наказав усім своїм волосним старшинам не давати ніяких відомостей про него. Тоді Кіргізи запротестували і самі звернулись до крайового уряду; сей останній послав туди на розвідки комісію. Але Краснокутський і в засіданнях єї комісії твердив, що голоду немає. Аж тут якраз в самий час засідання в хату увійшла купа Кіргізів; один з них звернувшись до зібрання, хотів щось сказати, але без сили впав до долу. Зібрання зворушилось... особливо коли лікар засвідчав, що Кіргіз зомлів від довгочасного голоду.

І от після такого „все обстоит благополучно“ вияснилось, що в Тургайському повіті загинуло з голоду 200.000 штук худоби, а в Ирчиському 350.000; людий же ще в осєні померло з голоду близько до 75 душ.

З. Х.

Австрія і справа Хін.

Міністер заграничних справ гр. Голуховський їздив до Будапешту, щоби з угорським міністерством порозуміти ся в кількох важких біжучих справах. Сесе подорож стоїть також в звязи з хінською справою. Перед кількома тижнями внесено в угорським соїмі інтерпеляцію в справі поголоєки о наміреній міністром окупації взгладно аренди якогось заливу в Хінах. Президент міністрів Сель доси не відповів на сесею інтерпеляцію, але гадають, що зробить се на однім з найблизших засідань соїму, по докладнім обго-

оба враз з арештанткою по сходах і направили ся до головного виходу.

В брамі головного виходу отворила ся фіртка. Переступивши через поріг фіртки на двір, вийшли жовніри враз з арештанткою з мурів і пішли через місто середньою мощених улиць.

Візники, купці, кухарки, робітнички, урядники ставали і з цікавістю гляділи на арештантку; де-хто кивав головою і думав: „от до чого доводить зле, не таке, як наше, поведєне“. Діти зі страхом гляділи на розбійницю і тільки успокуювали ся тим, що за нею йдуть жовніри і що вона вже тепер нічого злого не може вділати. Сельський мужик, що продав був уголь і вступив до трактира напийти ся чаю, підійшов до неї, верехрестив ся і дав їй копійку. Арештантка спаленіла, похилила голову в долину і сказала єму щось невразно.

Чуючи, що всі їй приглядають ся і вона незаметно, не обертаючи голови, споглядала на тих, що смотріли на неї. Тишило єї то, що на єї звертають увагу. Радував єї також чистий — в порівнянню з вязницею, — весняний воздух, лиш їти по камінях ногами, що відвелили від ходу і були обуті в незугарні повстанні арештантські ходаки, — се було їй тяжко і вона дивилась під ноги і ступила як можна найлегше. Переходячи попри мучний склеп, перед котрим ходили собі свобідно і безчечно голуби, арештантка мало що не зачепила ногою сивого голуба; голуб злетів і бючи крильми, перелетів попри саме ухо арештантки, на котрій лице линула філя повітря. Вона усміхнула ся, а потім тяжко вздохнула, пригадавши собі своє положєне.

II.

Історія арештантки Маслової була дуже звичайна. Маслова була дочкою незамужної двірської жінки, що жила при матері і пасла худобу в дворі у поміщиць*). Незамужна та жінка родила що року, і, як то звичайно дїє ся на селі, дитину хрестили, потім мати переставала кормити дитину, що зовсім нежелано появилась на світ, нікому не було потрібно і лиш перешкаждала роботі, — і дитина скоро вмирала з голоду.

Так умерло п'ятеро дітей. Всіх їх хрестили, потім не кормили, і діти вмирали. Шеста дитина, що єї батьком був якийсь вандрівний циган, була дівчина; і єї доля була би така сама, як би не то, що одна з тих двох старих поміщиць, зайшла в коровачу стайню, щоби посварити доїльницю за то, що солодка сметанка чутна була боровою. В стайні лежала поліжниця з гарною здоровою дитиною. Стара поміщиця насварила і за сметанку і за то, що дозволили поліжницю лежати в стайні і хотіла вже відходити, але коли побачила дитину, якось зм'якло єї серце і вона сама виросила ся бути дитині хрестною мамою. Вона і охрестила дівчину, а потім якось жалко зробило ся їй своєї похрестниці, давала отже молока і гроший матері, і дівчинка остала ся при живих. Обі поміщиці і називали єї „спасеною“.

Дитині було три роки, як мати єї занедужала і померла. Бабці єї, що пасла худобу, було тяжко тримати при собі внучку, і тоді старі поміщиці взя-

ли дівчину до себе. Чорноока дівчина була незвичайно жива і миленка і старі поміщиці мали з неї потіху.

Поміщиць було дві: менша, добрійша — Софія Іванівна, вона то і хрестила дівчинку, — і старша острійша — Марія Іванівна. Софія Іванівна вбирала, учила дівчинку читати і хотіла з неї зробити вихованницю. Марія Іванівна говорила, що з дівчини треба зробити роботящу, добру покоївку і тому то вимагала багато, карала а навіть і побивала дитину, коли була не в гуморі. Так з поміж тих двох впливів вийшла на пів покоївка, на пів вихованниця. Єї і звали так середнім іменем, не Катля, і не Катенька, а Катюша. Вона шила, робила порядок по кімнатах, чистила крейдю образи, падила, молола і подавала каву, прала делікатніші річи, а часом сиділа разом з поміщицями і читала їм.

Приходили до неї сваті, та вона не хотіла йти ні за кого, знаючи, що для неї розпещеної панським житєм, буде тяжким жите з тими людьми праці, що єї сватали.

Так жила вона до 16-ти літ. Коли їй минуло 16 літ, до поміщиць приїхав в гості, їх свояк, багатий студент, і Катюша влюбила ся в нього, але не осмілилась признати ся до того ні єму, ні навіть собі. Потім за два роки той сам свояк заїхав по дорозі на війну до тіток, був у них чотири дні, привів Катюшу до гріха і відїхав, вернувши їй посліднього дня в руку стурублений банкет.

(Дальше буде).

*) Поміщик, поміщиця — дідич, дідичка.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарскі знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся **безплатно**. Подіси „Дністра“ приймає **Банк** **красивий** при пожикках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнійших** комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотаришенє зареєстрованє з обмеженою порукою, уділяє **пожички** за оплатою 6 1/2 % за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **вкладки** до опроцентованія по 4 1/2 %, до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опроцентовані по 4 %.

Зголошенє о **уділенє агенції** в окрестностях, где **нема** близько агенції „Дністра“ **приймають ся**.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей

(зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, пороховники з шовку і могоару

з перших відецьких і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей, загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всі річи входячі в той фаш з перших найславнійших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошеня, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошеня весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польскій і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з аптики Ріхтера і для остерожености приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відажує ся гаявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлює всякого рода обуви для мушин, жєнщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушуваня.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, танюю обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляє ся тільки заграничних шкір.

Шкільні повідомленя і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі виданя:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковей	1.20 „
Чума горілачана, Омелян Попович	20 „
25 повісток	10 „
Хлопці-садівники	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бєсїди про часи козацьки	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українців	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефанів лич	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит	10 „

здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерації
платні в Чернівцях.

По сесії.

Вчора (в середу) закінчила ся сегорічна сесія сеймова, довга і интересна як рідко.

В першій своїй часті показала вона, що в справах економічних може бути ще в соймі згода, що тут всі партії сходять ся досить близько і що можуть спільно працювати на тім полі.

За то в другій своїй часті показала ся знов давня брутальна заїлість волоска, заїлість з певною дозою брудоти... Бо коли Волохи давніше мали більшість в соймі, то якими то вони були ворогами Німців, а тепер коли вони в меншості, то й як же прилизують ся до Німців, що б їх приєднати на свою сторону.

Заїлість волоска і виступи Волохів супроти Русинів утвердили лиш нас в тім пересвідченню, що борба з Волохами так скоро не скінчиться ся, бо у Волохів не найде ся ні одробина терпимости супроти другої автохтонної нації в краю. Сим разом однак дістали вони добру наущку, напасти на Русинів вийшли хіба їм самим на шкоду, бо освітили належито Волохів, і так цілий край, як і правительство набрали ясного поняття про поведене Волохів супротив других народностей...

Не зашкодить пригадати також, що то робила колись більшість волоска, як вона тероризувала всіх, як недопускала до крихітки прав на користь партій меншості...

А теперішня більшість так не поступала, лиш узвгядняла всі жаданя і постулати волоскі, очевидно, жаданя оправдані і справедливі... Благородна то месть над Волохами...

Буковинський сойм краєвий.

(Засіданє з дня 25-го цвітня с. р.)

Справоздавець адміністративної комісії п. Ончюл здає справозданє в справі збудованя ізольованого павільйона для заразливо хорих при краєвій шпіталі в Чернівцях, годить ся з дотичним внесеном виділу краєвого і ставляє дотичну резолюцію:

Признає ся виділові краєвому на понесенє коштів будови і внутрішнього урядженя окремого ізольованого павільйону для заразливо хорих 60.000 зр. в двох ратах платних в р. 1899 і 1900, які має взяти ся з краєвого фонду. Павільйон має вистарчити на 64 заразливих недужих, а плани павільйону мають розсідити відповідні експерти і ц. к. краєва рада санітарна. Про ужитє сего кредиту має виділу краєвий здати справозданє на слідуючій сесії.

Внесєне прийнято.

Далі п. Стефанович, промавляє яко справоздавець комісії адміністративної в справі податку на ців і урядженя гнидівців на Буковині.

Против сего промовляв граф деля Скаля, і поставив знесенє, щоби ту справу взяти з порядку днешного назад, бо посли мали доси за мало часу в ній поінформувати ся.

Радник правительственный п. Феке, заявив, що він не противний внесєню на відірченє тої справи, але і заявив, що до того предложєня нахилили правительство дуже важні мотиви, а іменно велике число покусаних скаженими псами людий і кошта транспорту тих людий до Букареншту. Правительство признає мотиви гр. деля Скаля

важними, але знає також важність цілої справи і внесє єї на слідуючій сесії.

Референт п. Стефанович признає також, що принципіально ніхто не противив ся в комісії сєму внесєню, але мимо того посли не знають навіть кілько ців є на Буковині і який би наслідок фінансовий мав згаданий податок.

Далі ставляє др. Кінпер 2 внесєня:
1.) Щоб правительство постарало ся о перерібку відпадків мясних і зв'ярчих трупів парюю.

2.) Уповажнє ся виділу краєвий уділити правительство 1000 зр. яко премії за забиванє ців.

Внесєня д-ра Кінпера і гр. Деля Скаля прийнято.

(Вечірнє засіданє 25-го цвітня с. р.)

П. бар. Жорж Василько вніє інтерпеляцію до правительства в справі розкладу їзди на лінії Чернівці-Новоселиця.

Далі мотивує др. Фльондор своє внесєнє дотично заснованя краєвої інституції іпотечної, а яко причину вказує нещасливе положєнє мужика, котрий чим раз більше бідніє. Бєсідник не входить в обговорєнє всім добре знаних відносин, але ставляє внесєнє передати єго предложєнє до комісії адміністративної до наглагого полагождєня.

Внесєнє прийнято.

Др. Скедль ставить іменем комісії адміністративної внесєнє на поставленє роґачок на дорожі у Вапківцях над Чер., а далі внесєнє на зачисленє дороги Кабин-Драчинці-Бобівці-Бросківці-Крива і дороги Салагура-Горішні-Шпрівці до категорії доріг повітових.

Бар. Жорж Василько ставляє внесєнє іменем комісії адміністративної на поставленє роґачки на дорожі в обшарі двірським Кошуя.

Др. Стоцкий противить ся тому в генеральній дебаті, а в спеціальній ставить інакше внесєнє, але внесєнє єго достаточно не підперли.

Внесєнє бар. Жоржа Василька перейшло.

(Засіданє з дня 26-го цвітня с. р.)

П. Помпе здає справозданє іменем комісії адміністративної в справі Грегора Галіпа учителя рільничої школи в Чернівцях і вносить зачислити єму десять літ вислужених при тій школі до дійсних літ служби і поєунути єго о два степені при побираню п'ятирічних додатків. Крім того ставляє ще внесєнє на уділенє єму одноразової заповоги в сумі 300 зр.

Внесєнє прийнято.

Посол Николай Василько ставляє іменем комісії адміністративної внесєнє на зачисленє дороги ведучої з Киселева через Веренчанку до Заставни до категорії доріг повітових.

П. др. Скедль ставляє іменем комісії для нетикальности посольської внесєнє, щоби п. Пігуляка не видати судови в цілі переведєня слідства в справі звістної бєсідни на вічу в зелений понеділок, і мотивує своє внесєнє дуже широко і подрібно.

Внесєнє то прийнято одноголосно, ані один Волох не важив ся голосувати против внесєня.

П. бар. Мустаца здає справозданє над внесєном п. Фльондора в справі заснованя краєвого інституту іпотечного для уділюваня дешєвих позичок для селян. Внесєнє се передано виділові краєвому для поставленя відповідного предложєня на слідуючій сесії.

(Засіданє вечірнє дня 26-го цвітня с. р.)

З промов пополудневих замітна була бєсідка п. Николая Василька в справі волоского банку у Сторожинци і реферат д-ра Стоцкого в справі еміґрації. Про се поговоримо пізнійше.

А по вичерпанім порядку, по ріжних куртуазійних промовах з ріжних партій, президії і правительства замінєно теперішню сєсію окликами „Hoch!“ „Многая літа!“ і „Să trăescă!“ на честь Найяєнішого Пана.

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

(Далше).

Від тої пори все їй остогидло, і дівчина думала лиш над тим, як би прикрити свій сором, що єї очидав в будучности. Вона стала не лиш неохотно і зле сповняти свої обовязки, але одного разу, — вона сама не знала, як то стало ся, — терпєливість єї урвала ся. Вона наговорила своїм поміщикам грубостей, — чого потім щиро каяла ся, — і подякувала за службу.

І поміщиці дуже невдоволені нею, пустили єї, а вона прийняла місце покоївки у станового. Та служила там лиш три місяці, тому, що становий, 50-літній старик, став єї зачіпати, і один раз, коли пішов трохи за далеко, вона розсердилася, назвала єго дураком і старим дїтьком і так штовхнула єго в груди, що він впав на землю. За грубість прогнано єї знов зі служби. Ставати знов на службу не було як, бо зближались ся злоги і вона замешкала у селської вдови-повитухи що торгувала вином. Порід був легкий. Але повитуха заразила Катюшу злоговою горячкою від иньшої подіжницї, і дитину, хлопця, треба було віддати до виховачого дому, де хлопець зараз по приїзді помер, як то розказувала та баба, що єго возила.

Коли Катюша замешкала у повитухи, було у неї всіх грошей 127 рублів: 27 зароблєних і тих 100, що єї дав той

своєй поміщиці. Коли-ж вийшла від повитухи, мала всего на всего 6 рублів. Вона не уміла щадити грошми і видавала багато на себе і давала всім, хто просив. Повитуха взяла у неї за прожитє, — за харч і чай — за два місяці 40 рублів, 25 рублів пішло на дитину, 40 рублів позичила на прозьбу повитухи їй на корову, 20 рублів розіп'єсь так, на одїж, на гостинці, так що коли Катюша виздоровіла, то гроший у неї вже зовсім не було і треба було шукати собі місця. Місце найшлося у лісничого. Лісничий був женатий чоловік, але також так як і становий від першого дня став єї зачіпати. Жінка довідала ся і, заставши раз мужа самого в кімнаті з Катюшею, кинулась бити єї. Катюша не дала ся і з того вийшла бійка, а в наслідок того єї вигнали з дому, не заплативши, що їй належало ся. Тоді Катюша поїхала в город і замешкала у тітки. Муж тітки був переплетником і перше велєсь єму добре, але тепер стратив роботу і піячив, пропиваючи все, що попало єму під руку.

Тітка-ж мала знов малу прачкарню і тим годувала своїх дїтей і пропащого мужа. Вона зробила Масловій предложєнє станути у неї в прачки, але та, видячи то тяжке житє, яке вели жінки-прачки, що жили у тітці, зволікала і шукала по конторах якої служби. І місце найшла вона у одної панї, що жила з двома студентами, гімназистами. Якось в тиждєнь від того часу, коли вона станула на службу, старший, вустатий гімназист з 6-ої класи перестав учити ся і не давав спокою Масловій. Мати думала, що тому винна Маслова,

і відправила єї. Нове місце якось не трафляло ся, але думалось якось так, що коли Маслова прийшла в контору, доставляючи прислугу, то натрапила там на паню в перестєнях і блазєтах на товєтих, голїх руках. Панї та, довідавши ся про положєнє Маслової, про то, що вона шукає місця, дала їй свою адресу і запросила до себе. Маслова пішла до неї. Панї ласкаво прийняла єї, угостила тієточками і солодким вином і післала кудись свою покоївку з листом. Вечером увійшов в кімнату високий чоловік з довгим сивючим волосєм і сивючою бородою; старик сей присїв ся зараз до Маслової і став з нею жартувати. Хозяйка запросила єго в другу кімнату і Маслова чула, як вона говорила: сьвіженька, з села. Потім хозяйка взяла на бік Маслову і сказала, що то писатель, що у нього багато гроший і що він нічого не пожадує для неї, если вона єму подобає ся. Вона подобала ся і писатель дав їй 25 рублів і обіцяв часто видати ся з нею. Гроші пішли скоро на заплату довгу у тітки, на нову одїж, капєлюх і стяжки. За кілька днів писатель прислав за нею другий раз. Вона пішла. Він дав їй ще 25 рублів і зробив предложєнє перенести ся на окреме помешканє.

Живучи в окремім помешканю, занятім писателем, Маслова полюбила веселого помічника купецкого, що жив на тім самім подвірю. Вона сама сказала о тім писателю і перенєсла ся на друге маленьке помешканє. Та помічник, що обіцяв з нею ожєнити ся, не сказавши їй нічо і очевидно покинувши єї, поїхав в Нижній Новгород і Маслова осталась

сама. Вона хотіла жити сама, але їй не позволили. Тоді вона пішла знов до тітки. Тітка, видячи на ній модну одїж, загортку і капєлюх, з певного рода поважанєм прийняла єї і не сьміла робити предложєня стати прачкою, вважаючи, що вона тепер вже стоїть на виєшнім степені суєспільнім. А і сама Маслова ані подумати не могла, щоб вона стала прачкою. Вона з жалєм гляділа тепер на то каторжне житє, яке вели в передних кімнатах, блді, з худими руками прачки, що діставали сухі, перуци і прасуючи в мильній парі, доходячий нераз до 30 степенів тепла, при отвертих зимю і літом виєнах. Страх приходив на ню від самої гадки, що вона могла була дістати ся в таку каторгу.

Маслова курила вже давно, але послїдними часами приучилась чим раз більше пити. Вино тягнуло єї не лиш тому, що видавалось їй смачним, але більше тому, що давало їй можливість забути все своє нещастє, яке вона пережила, робило єї свободнійшою і давало пересвідченє про власну гідність, чого не могла відчувати без вина. Без вина було їй все сумно і стидно. Маслова могла тепер вибирати: або низьке положєнє служницї, в котрім наєвно будуть єї знов переслідувати мужчини, або обезпечєнє спокійне положєнє під опікою права. Крім того, вона тим думала відплатити і тому, що єї звів, і тому помічнику, що утік від неї, і всім, хто їй коли небудь зробив що злого. Послїдною покусєю і одною з причин єї кінцевого рішеня було то, що вона буде могла собі справляти сукаї, які зхоче, аксамітні, фулярів, шовковї,

3 політики.

В German-її, берлінським тижневнику, появилася стаття, котрої автором як кажуть, має бути князь Ліхтенштайн. В тій статті знаходимо такі комбінації. Теперішня більшість зложена з Молодочехів (61), Поляків (57), полудневих Славян і Русинів (34), католицьких людовців (28), феодалів чеських і німецьких консервативів (19), Румунів (5), групи Трайінфельса (5) і диких (10), числить ледви 219 членів, а 6 голосів понад абсолютну більшість. Ся більшість парламентарія не конче певна. Она вже два рази завела гр. Туна на останній сесії. Від сеї більшості легко буде відтягнути кількадесят голосів і витворити нову, розуміє ся, довкола Німців, котрих ядром суть антисеміти. Від правниці відпадуть скоро кат. людовці (28), Румуни (5), що ідуть за кожним правительством, і Поляки (57). А наколи би Поляки схотіли остати ся при Чехах, то треба позискати Русинів та Італійців. Русинів позискати можна, як лише в Галичині змінити ся адміністративну систему. В такий спосіб з'ізолює ся Чехів і — справа покінчена, Австрія спасена. Дописувач German-її підносить нуждене становище галицької Руси, котра становить 13-2 населення долитавського, а не має відповідного числа заступників в парламенті.

Narodni Listy в дописи з Відня доносять, що правительство виготовило вже план акції, яка має почати ся по закриттю обрадуючих ще деяких соймів. Тому і могли міністри др. Рубер і Вітек виїхати до Дальмації. Те саме каже і Montagspresse, додаючи, що правительство жде не лише на кінець соймового сезону, але і на виготовлене поступлять через субкомітет. Екзекутивний комітет правниці збере ся в половині мая, щоби застановитись над ситуацією. Гр. Тун видасть відтак мовний закон, а в осени скличе парламент.

балеви з відкритими плечами і руками. І коли Маслова бачила себе видекольтовану, в ярко-жовтій шовковій сукні, прибраній чорним аксамітом, — не могла оперти ся.

І від тої пори зачалось для Маслової то жите, яке ведуть сотки і сотки тисяч жінок і яке кінчить ся для дев'яти десятих тяжкими недугами, передчасною старістю і смертю.

Рано і день спить ся тяжко після нічних оргій. О третій, четвертій по полудні встає ся з брудної постелі, не ся сольцеску воду на переніте, потім кава, далі ходить ся з кута в кут по кімнатах в пенюярах, каштаніках, шляфках, виглядає ся через вікно, і сварить ся по трохи з товаришками!... Потім перфумує ся тіло і волосся, примірює ся сукні, дехто посварить ся з хозяйкою, другі знов заглядають до зеркал, підмалюють собі лице і брови. А пополювши масно і солодко, треба одівати ся в аркі шовкові сукні і йти в гарно прибрану, ясно освіщену салю. Приїжджають гості, музика грає, танці, конфетти, вино, папіроски...

Так прожила Маслова сім літ. На восьмим році, коли їй було всего 26 літ, з нею трапило ся то, за що її посадили в тюрму і тепер вели на суд, після шести місяців пережиття в тюрмі серед убійників і злодійниць. III.

В той час, коли Маслова, змучена довгим ходом підійшла зведучими її жовнірами до будинку окружного суду, той сам свояк її опікунок, князь Дмитрій Іванович Нехлюдов, що її звів колись, лежав ще на своїй високій зм'ятій постелі, на пружинах і з пуховою периною і розіпнявши ковчир голландської,

Sonn- und Montagszeitung подає вість, що в найновіших часах угорське правительство увійшло в переговори з кількома фабрикантами текстильних полотняних і шовкових виробів і запроєило їх до засновання своїх фабрик на угорській території. Як своїм промисловцям, так і австрійським дає угорське правительство значні полекші, іменю: грунт під будову фабрик і увільнене нового заводу від всяких державних і комунальних податків і додатків на 15 літ. Вість ся затревожила деякі фабричні австрійські круги. У нас застою, в Угорщині поступ. В нас фіскалізм, там податкові полекші. В нас апатія, там рух. Там міністри суть агентами нових промислових підприємств, а державні потреби лагодять лише в краєвих продуцентів. Там і кожний Мадар купує з патріотизму свій хоч і гірший краєвий продукт після оклику: los von Oesterreich!

Борба межі сторонництвами лівниці продовжує ся. Перед в тій борбі ведуть партійні дивізи. Лехера лавровий вінець обціпує сам гр. Штірк в своїй Montagspresse, називаючи его Anpremler-ом, все одно що звичайним нападником за те, що сеї славний Dauerredner на зборах в Знаймі напав на антисемітів і німецьку шляхту. Чи німецька справа має лише на Лехері опиратись? — питає гр. Штірк. Хтож стоїть за ним? Екстемпорації его суть наскрізь пусті. Але минули часи пустословія. Reichenberger Ztg. сьміє ся з протестантської пропаганди і подає до відомости своїх кругів, що в ліберекім повіті всего на все приймало протестантизм лише 10 осіб. Вольфа називає сеї орган поступовців шукою в ставку німецьким, що уганяє ся лише за грішми і посьольськими мандатами. Про другі елюкубрації на сю тему не згадуємо.

Тимчасом пореє ся др. Катрайн безнастанно над приборканем тирольських Італійців. Сойм тирольський визначив зпосеред всіх німецьких сторонництв 11 мужів довіря до переговорів з Італійцями, що

чистої, нічної сорочки з запросованими складками на груди, куряв папіроску. Глядів неподвижними очима перед себе і думав про се, що він має нині робити, і що було вчера.

Згадуючи вчерашній вечер, проведений у Корчагінх, богатих і знаних людей, з котрих дочкою мав він жени-ти ся, — як то люди собі розказували, — він вздохнув і кинувши викурену папіроску, хотів дістати з серебряної цигорничі другу, але роздумав ся і спустивши гладкі білі ноги, найшов ними пантофлі, накинув на повні плечі шовковий плазюрок і скорим, але тяжким ходом пішов в туалетну кімнату, що була обік спальні, переповнену штучним запахом еліксирів, води кольтонської, ефісатурів, перфум. Там він вичистив якимсь особливим порошком свої пальмовані в різних місцях зуби, виполомав їх якимсь запашишим полоканем, потім став мити ся зі всіх боків і втирати ся різкими ручниками. Вимивши запашишим милом руки, старанно вичистив щіточками довгі нігті і обмивши при великій мармурній умивальниці собі лице і грубу шию, він пішов ще до третьої кімнати, де був душ. Обливши там холодною водою мускулатуру, товсте біле тіло і витершись волохатим простиралом, він налів чисте, випрасоване біле, як зеркала вичищені черевики і сів перед туалетним зеркалом розчісувати двома щітками невеличку, чорну, кучеряву бороду і поріділе вже з передку голови вчорісь волосся.

Всі речі, яких він уживав — часті одягу: біле, одіж, обув, краватки, шпильки, запинки були першого, дорогого сор-та, незамітні, прості, тревали і цінні.

вишлють вже в сім тижні 4 своїх відпоручників до Інсбруку. Сьмішною притім преоставляє ся акція радикалів тирольських, котрі, зібравши ся недавно в Боєні, ухвалили запротестувати проти всяких переговорів з Італійцями, уступств і наміреного поділу краю. А в Чехії ті самі радикали горляють за окремою мовною областю німецькою.

Пос. Пацак о мовній справі.

Пос. др. Пацак, член парламентної комісії правниці, один з визначніших і найбільше інтелігентних послів молодоческих, мав на днях розмову з дописувачем Breslauer Generalanzeiger-a. Погляди его на спір чесько-німецький подаємо в скороченню.

На запитанє дописувача, чи Чехи згодились би на заведенє німецького державного мови? — відповів др. Пацак: Такого закону Австрії не потрібно. Німецький мови є нині де facto мовою діловодства центральних властей в переписці їх з властями краєвими, в парламенті і в армії.

На запитанє, чи можливе порозумінє чесько-німецьке? — відповів др. Пацак: Порозумінє було би можливе, але не тепер в часі бою. Основною порозуміння може бути лише рівноправність. Ми признаємо Німцям всі їх права в чисто німецькій області, але жадаємо таких самих прав для чисто чеської області. Крім сего мусить бути постановлено, що Чех і Німець в цілім краю можуть доходити свого права в матернім мові. На територіяльний поділ краю Чехи згодитись не можуть. Порозумінє лежить близько нас, треба лише доброї волі. Мовні розпорядження гр. Баденього жадали від всіх урядників знання обох краєвих мов, Бар. Гавч обмежив се розпорядженє до двоязиковости урядів (не урядників). Се значне уступство для Німців. Не наша вина, що Німці і сим невдоволені. Впрочім, додає др. Пацак, ви самі знаєте, що

парламент неактивний та що краєві сойми удержують лише конституцію в Австрії. Треба проте облегчити парламентові его задачи, а мовні справи переказати соймам.

Др. Пацак не сказав вправді нічого нового дописувачеві вородавського дневника і ми були би не згадували про его виводи, наколи би молодоческий полуд до своїх виводів політичних не додав погляду, що ось то по переказаню краєвим соймам мовних справ в Австрії. З сим поглядом д-ра Пацака тяжко згодити ся. Поминувши факт, що в такім случаю мовна боротьба переслась би до кільканайцятьох соймів і спинила би тут всяку позитивну роботу на шкоду коронних країв, не можна узнати більшостий соймів в мішаних краях компетентним ареонагом до лагодження так дразливого питання, яким є мовна. Др. Пацак станув тут на становищі егоїстичнім і спеціально чеським, не узвгядляючи, що по переказаню мовного питання соймам потерпіли би на тім полуднені Славяни і Русини. Бо годі припускати, щоби альпейські Німці і Італійці були справедливими для Словінців та Хорватів, а Поляки в Галичині для Русинів. Торік галицький сойм перейшов над мовним внесенєм пос. Вахлянича до дневного порядку, а ухвалив резолюцію, котрої правительство центральне доси ще не виконало. Чи др. Пацак міг би рішенє мовного питання в Чехії віддати чеському сойму, як би там засідала німецька більшість? Чого-ж домагали ся Старочехи мовних розпоряджень від Штремаєра в 1880 р., а Молодочехи від гр. Баденього? От! Кожда рука д собі крива, і Чехи дують в ту дутку, яка для них найкористітійша.

Управа в сільських громадах на Буковині.

(Реферат комісії адміністративної, референт др. Смоль-Стоцький.)

(Далше.)

Позаяк однак право надзору зі сторони виділу краєвого супротив громад можна виконувати лиш в обмеженім виді, бо невеличке число урядників стоячих до розпорядимости виділу краєвого і перетяжене їх щоденною роботою в уряді не допускає до основнішого догляду, — то виділ краєвий покладає свою надію в повнім переведеню закону з дня 19-го грудня 1889 В. з. кр. ч. 24. дотично обсаджених місць секретарів громадських, що є рівнож одвічальними за занедбанє або не належне виконанє поручених їм справ. Надійти ся можна також богато на закон з дня 28-го чвітня 1898 В. з. кр. ч. 21., силою котрого урядні податкові побирають додатки громадські, в котрій то справі видає виділ краєвий рескрипт до громад, щоби ті в час укладу прелімінарі і повідомляли дирекцію фінансову про ухваленний процент додатків громадських найдалше до дня 15-го грудня того року, котрий попереджає рік, за який мають бути додатки стягані. За виконанє сего є особисто одвічальний начальник громадський.

З того представлення тих кроків, які поробив виділ краєвий в цілі переведення соймового поручення показує ся, що виділ краєвий виконав се, в дуже обмеженім виді, бо зібрав лиш деякий пожиточний матеріал, а не поставив ніяких умотивованих внесенєв, як то жадав сойм. Хоть комісія адміністративна знає добре, що устним поученєм і неустаним доглядом виконання уділених наук, — можна трохи помочи, то не згоджує ся, щоби се могло основно зарадити тій справі.

То було також причиною, длячого комісія адміністративна, а потім і сойм уважав конечним розширенє впливу виділу краєвого на господарку громад, і зажадав в тій цілі оствореня відповід-

(Далше буде.)

них законних постанов від виділу краєвого.

Бо коли виділ краєвий тепер, — мимо того, що закон громадський істнує на Буковині від р. 1863, — може сконстатувати лиш рудименти порядної господарки, то мусимо припустити, що в тім законі громадскім є причина, для чого на тім полі ще так багато у нас панує браків і що вони мимо численних старань, не дадуть так легко усунути ся.

Наш край не стоїть тут олінаком; зовсім подібні досвіді з законом громадским, поробили також инші краї і пізнали, що той закон не вистарчає, — але коли на Буковині досі нічого важливішого в тім напрямі не зроблено, щоби то основно змінити, то в инших королівствах і краях пороблено вже перше зарядженя, щоби тим недостаткам в управі громадами зановігичи.

Як з дотичних відповідей виділів краєвих можна поінформувати ся, що приміром в Сальцбургу є цілий систем контрольних заряджень, котрими покори- стовує ся виділ краєвий, беручи до помочи „краєву бухгалтерію“ (Land-schaftsbuchhaltung).

Іменно та інституція (Land-schaftsbuchhaltung) робить що року ревізію урядів громадських, шкентрує книжки і дивенки що-до їх ретельності і порядного ведення, заряджує несподівані шкентра кас і усеває всякі браки в заряді громад. Ті ревізії, про які що року здає ся соймаю коротке справоздаче, показали ся дуже користними, як то виразно зазначає сальцбурзький виділ краєвий.

Також в Далішній Австрії займають ся урядники рахункові виділу краєвого ревізією урядів громадських що-до управи їх майном. В Горішній Австрії видав виділ краєвий на поручення сойму в р. 1893 знамените поучення, як управляти громадским майном, і натискає на то, щоби постанови того поучення виконувати. Так само видав моравський виділ краєвий ще в р. 1885 розпоряджене дотично управи громадским майном, до котрого то розпорядження додучено інструкцію до закладання інвентарів, потім до виказування виділов краєвому щорічних змін дотично інвентаря і витгів з річних рахунків.

В Стирії вийшов в р. 1882, 5-го мая, В. з. кр. ч. 25, закон, що управи- тельств повітових. Крім того вийшло оголошене з дня 14-го липня 1882, на основі котрого громади мають предкладати виділов краєвому замкнені рахунків, так що виділ краєвий може ті рахунки справ- джувати і мати правильний вгляд в госпо- дарку громадску, як також може видавати дотичні постанови що-до заряду публич- ним грошем. Побирати додатки громад- скі можна в Стирії аж тоді, коли виділ повітовий потвердить законність того додатку, а в тій цілі має виділ пові- товий право і обовязок справджувати прелімінарі і відмовити потвердження.

В Далматії розширено право до- гляду виділу краєвого дотично заряду громадским майном законом з дня 24-го лютого 1884. В. з. кр. ч. 8.

В Форальбергу вийшов також за- кон з дня 27-го грудня 1882 (В. з. кр. ч. 8, роки 1883) дотично заряду вла- сностію громадскою і доходами громад- скими і постанови дотично догляду го- сподарки громадскої.

(Далше буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 27-го цвітня 1899.

Перенесення. Перенесені: Партемій Серетян надінспектор податковий з Радівців до адміністрації податкової в Чернівцях, інспектор податковий др. Епа- мійондає Ірігорович з Кимполунга до Радівців, комісар фінансовий др. Ферди- нанд Гавелка з дирекції до інспекто- рату податкового в Чернівцях, конципіст фінансовий Франц Машек з дирекції до адміністрації, і конципіст фінансовий Макс Готерд з уряду виміру належи- тостей до дирекції.

З нотаріату. Нотаріат в Селетині перебирає від 1-го мая др. Павло Бе- р а с.

Курс приготавляючий для рускої мназії уряджує ся при шкільній на- р о д ній

при улиці палати краєвої, і на разі буде відбувати ся у вівторок і четвор від 5-ої до 6-ої години по полудні. Зголошувати ся треба до п. Руснака, учителя при тій школі. Если би зго- лошило ся більше учасників, то курс буде відбувати ся 4 рази тижнево.

Іспит судейський зложили авскуль- танти судові др. Юлій Шейдт в Чер- нівцях і Евген Тарнавський в Сучаві.

Письменна матура в середній шко- лі рілльничій в Чернівцях розпочинає 15-го мая, а уетна матура 12-го липня.

Руских карт листових не було на гошовій почті в Чернівцях в понеділок, о годині 6-ій по полудні. Дотичний урядник толкував ся тим, що карти як- раз тоді вийшли... Чи дирекція почт не була би ласкава розслідити ту справу?

До відомости п. старості в Кіц- мани. В місяці грудня 1898 р. присла- ло ц. к. староство в Кіцмани на руки писаря громадского Frimeth-a відозву, в котрій заохочувано людей до замовлю- вання ювілейних образків — цісарської нарі — прислаючи одну нарку таких образків на оказ. Рівночасно з відозвою, прислало правительство готовий виказ, в котрім замовляючі мали свої імена виписати, а в відповідній рубриці і на- лежитість 40 кр., яку писар зараз по- бирає. — Пятій місяць вже минає, а образків як нема, так нема. Запитаний писар в тій справі, відповідає: Ich weiss nicht, wenden Sie sich an die Bezirks- hauptmannschaft. — Осміляю ся для того запитати, як стоїть справа з юві- лейними образками і до кого треба звер- нути ся по повизні образки взадно, по 40 кр.? — *Интересований.*

В Мамаївцях Нових відбули ся 18-го с. м. громадські вибори. На підставі закону оголошено старшина громадска термін виборів і казала прибити на брамі церковній оголошене написане в нім- ецькій мові. Часть селянів передала для 25-го цвітня рекурсею против тих громад- ских виборів і наводить в тім рекурсі межі иншими точками то, що таке оголошене виборів повинно було бути написане по руски, бо для кого-ж воно призначене як не для громадян? Ми на селі і наші діти, старша молодіж і газди читаємо по руски, для чого-ж то оголо- шене лише ся по німецьки, а не по ру- ски? Селяни вже-ж самі до того прихо- дять і просять, щоби такі оголошеня в рускій мові писати. — *Селянин.*

Чудо яких мало — стало ся у Львові! П. Романчук виконав ухвалу виділу своєї „Народної Ради“ і „Діло“ — виступило раз преці так трошечки против безличної своєї спілки, против тої самої платної кацапії, що мимо ні- би-то — ко не солідациї все і всто- ди без найменшої жести, рогоуче, плюгавила й плюгавить народівців. Що правда, усіх був не аби який: зараз опісля якийсь сконсолідований питомець тутешної дух. семинарії ошлюгавив Шевченка „Народна Рада“, що правда, вже кілька рази перед тим ухвалювала таке саме, та її голова робив собі як звичайно — своє, то зн. — полишав ухвали свого власного виділу любенько на боці. Тепер нараз поступив инакше, то-ж дехто тут з великого дива навіть вже догадує ся, що в кружках т. зв. сконсолідованих народівців „занахло мандатами“, і п. Романчук готовить ся до якоїсь нової „нової ерм“. Сі „манда- ти“, моглиб бути запантою за недавнє нікчемне побороване незалежності кан- дидатури п. Франка ніби-то — незалеж- ними народівцями, та за попиране тих- дем, на спіл з правительством, кандида- турі п. Гладішовського. Не чим, а як раз своїми самовільними сделками звів п. Романчук „Діло“ з органу громадского до позему органу лхонплатної принагід- ної „редакції“...

Новий фінансовий скандал у Львові. Канцелярія голосних у Львові адво- катів братів Шидловських мала між инши- ми „товесими“ клієнтами також ордина- та Чарковського-Голєвського. Ведучи его справи, канцелярія есконтувала багато векселів з его підписом, а потім в речин- ці платності прольонгувала. Так бодай думав ординат. Але по лігах показало ся тепер, що — як инше Kurjer lwowski — канцелярія Шидловських призна- чені до прольонгати векселів блянкетні ордината есконтувала яко нові векселі, а

се з часом зросло на 300.000 зр. і таку претенсію має тепер ординат до Ши- дловських. А спостеріг ся він аж тепер, як не міг уже нігде дістати кредиту. По- бачивши, що стало ся, сейчас відо- брав дану повновасть Шидловским а віддав адвокату Пайонкові. — Др. Пайонк зажадав від Шидловських вирів- нання претенсії. Шидловські не мали від- повідної готівки, отже доперва мусів утворити ся комітет із їх кривяків і знакомих для уладнання тої прикрої і небезпечної справи. До комітету нало- жать ин. Дуземби, Стройновські, Згурекі, др. Бик і др. Левенштайн. Комітет зло- жив на разі 80.000 зр. готівкою, а крім того обняв два доми Шидловських (хотій они по набуто були сейчас перепису- вані на жінку д-ра Тадея Шидловського) і зараз продав дім при площі Домбров- ского враз з урядженем. Елегантну тую палатку купив, кажуть, др. Бик; часть урядження (цінні образи) набув др. Ле- венштайн, а клейноти пані Шидловської набула пані Дузембина, її своячка. Крім того закондировано на літа пенсії д-ра Генрика Шидловського, котрий єсть син- диком ц. к. проінанційного фонду. Тим чином комітет рагунковий має надію поладати справу Шидловських з ор- динатом Чарковским-Голєвским. — Адвокати Шидловські довгі літа грали визначну роль в „висшій товаристві“ львівськ, займали ся і виборами яко сторонники т. зв. „магістратської кліки“, а один з них, др. Генрик, був якийсь час директором львівського театру. За прикладом Мархвінського і т. п. грали в біржу — і се мабуть довело до ска- дальної катастрофи, бо канцелярія їх — як каже Kurjer lw. — неслі й такі знамениті доходи, що могло вистарчити і на подений шампан при обіді і на- віть на прогульки до Відня туди і назад блискавичним поїздом — лише для при- мірення суні... — Scandalizien — та й тільки!

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Сина книжечка. Образки Василя Стефаніка. Чернівці. Накладом друкарні товариства „Рускої Ради“, 1899. Ціна 70 кр. — Др. Смаль-Стоцький, яко вида- вець сеї книжечки, лише в передній слові про сеї образки Василя Стефаніка сльдує:

„Припала мені честь, видати друком отсю „Сину Книжечку“, уважаю проте своїм обовязком сказати кілька слів з тої нагоди.

Образки, які містять ся в сій „Си- ній Книжечці“, зробили на мене сильне вражіння, порушили мою душу до глущи- ни. Се дійсно образки-малюнки. Тло у них темне, навіть дуже темне. На тім темнім тлі поєдиничні, але різкими ри- сами, не всілякими добірними, але про- стими яркими красками виведений ма- люнок так артистично, що годі очий відвести вдивившись в него, що наво- дить глибоку задуму на душу, сильно настрює її після себе, очаровує своєю високою поетичністю. Правда, не всі вони однаково артистично викінчені, є деякі недокінчені до самого краю, або, уживши иншого образу, недогладжені, рапаві, але у всіх сльдна рука хоті мо- лодого ще, але все таки майстра. Умі- лоство кількома рисами-словами визна- чити дуже релезно контури образа, осві- тити особи, показати їх душу, надати цілости настрої, нагадує п. Василь Сте- фанік Федьковича. Судячи по тім всім, думаю, що таке саме глибоке вражіння як на мене, зроблять тоті образки і на всіх читачів.

Про самого Василя Стефаніка ска- жу лиш тільки, що він, син мужика з Русова, Снятинського повіту, є студен- том медицини; маю повну надію, що він нашу літературу обдарує ще не од- ним гарним твором.

Образки ті дійсно надзвичайної вар- тости. Дрібні то перли, повисяні з до- лин гашицького Покутя... Писані тамош- ним диялентом, зображають вони сценки ріжного характеру з життя мужика, але ті всі сценки виконані так пластично, всю характеристичне піднесене, зазна- чене сильніше, а при тім так вірно зхоплене з життя, — що кожний майже образок стає нерлою літературною.

Я пригадую собі, що, коли лиш п. Стефанік виступив на поле літературне і зачав містити свої образки в „Праці“ п. Будзиновського, — а зайшов якоє- случайно до п. Будзиновського і застав его при коректі. — „Слухайте! — каже п. Будзиновський, прочитаю вам щось гарного!“ І став читати з коректи Сте- фаніка образки: „Лист з криміналу“. Небагом почув я на моїх очах сльози, а видів то само і у п. Будзиновського.

А коли той сам образок: „Лист з криміналу“ післаню в німецькй пере- воді до редакції журналу „Gesellschaft“, — то редактор той-ж відписав, що коли література наша має такі таланти, то може числится на одно з перших місць поміж літературами сльговими.

Отсе і найліпше сльвідонство про нартість тих образків, бо в „Синій кни- жечці“ мало котрий образок обнижає ся понизше вартости „Листу з криміналу.“

Л. Т.

Людина. Повість з жіночого життя Ольги Кобилянської. Чернівці. Накладом редакції „Буковини.“ З друкарні „Рускої Ради.“ 1899. Ціна 40 кр.

Беата і Гальшка. Історична тра- гедія в 5 актах з другої половини XVI. віку Льва Лопатинського. Львів 1899. З друкарні В. А. Шийковського.

В обороні правди.

Бувший співробітник „Буковини“, п. Кравчук, просить нас о поміщенє сль- дуєчого письма:

В послідній книжці „Літературно- Наукового Вістника“ за місяць цвітень с. р. помістив п. Осип Маковей, бувший редактор „Буковини“, розвідку, в котрій обговорює літературну часть руских ча- еописей. Снімнувши „Буковину“, він загадав також час, коли самий був редактором „Буковини“ і при тій нагоді не поминув і мене, бувшого співробіт- ника в редагуваню „Буковини“. Та коли не назвав мене по імені — за що я ему вдячний, — то за те загадав мене так, що годі не відповісти ему. А годі не відповісти п. Маковееви вже тому, аби читачам „Л. Н. В.“ не здавало ся, що справді „Буковину“ редагували лю- ди, котрих що й не треба було „вчити по руски“.

Про се може кожний читач найліп- ше пересльвідчити ся, коли перегляне річниць „Буковини“ з перед часів реда- кторства п. Маковей, отже з рр. 1892, 1893 і 1894. Пересльвідчить ся іменно читач, що вже тоді мова, в якій видавано „Буковину“, була справді чисто руска. А коли додам, — роблю се лише з при- мусу оборони, — що я вже в тих ро- ках, хоті не постійно, брав участь в реда- гуваню „Буковини“, то вийде з того ясно, що п. Маковей своїм висказом про мене — як би то сказати делікатно? — ну, переборщив. Розуміє ся, чим більше я працював в рускій мові, тим більше з нею ознакомив ся, але в тім мені лу- чило ся те саме, що і всім иншим Ру- синам, а між ними і п. Маковееви... Се-ж цілком природно! Стілько для сконстатована правди.

Вкінці не могу не виявити мого сльдування, чому в гадках п. Маковей про его бувших посередних чи безпосеред- них помічників у видаваню „Буковини“ виявляє ся тепер стілько несеимізму, скептизму, а иноді — sit venia verbo — і нескромности. Читаючи ті загадки, ви- ходить: „Бідні ті буковинські Русини! Справді жалі їх, бо там тепер тьма кривізна, відколи між ними не стало п. Маковей. А то він між ними був — на полі літературнім і в загалі що-до знання рускої мови — чи не одинокий „lux in tenebris“. Шануючи талант і заслуги п. Маковей на тім полі, мущу рішучо сказати, що такі натяки чи ви- сновки цілком неоправдані, і я певний, що коли-б не ті „маловартні“ помічни- ки, не „тьма“, то п. Маковееви певно не було би вдало ся, видавати „Буко- вину“ в таким виді, з таким змістом, що она стала на першому місці між руски- ми газетам... Sapienti sat!

Степан Кравчук.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєх. Духовенству і всєм вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всєх трєх єпархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарскі знаряди, збіжє в зерні і соломі, сїно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	.	.	.	96.775 зр. 05 кр.	} гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	.	.	.	64.263 " 12 "	
Фонд основний	.	.	.	45.000 " — "	
Резерва спеціальна	.	.	.	842 " 40 "	
Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.					

Шкоди ліквідують ся **безпроволочно**. Полїси „Дністра“ приймає **Банк краєвий** при позичках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористийших** комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стопаришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, удїляє **позички** за оплатою 6 1/2 % за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає **вкладки** до опрєцентованя по 4 1/2 %, до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опрєцентовані по 4 %.

Зголошеня о удїленє **агенцій** в окрєстностях, где **нема** близько агенцій „Дністра“ **приймають ся**.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсі шкільні друки на складї:

Катальогі, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulschriften, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свїдѣдства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейских усе викинченє на добрім папері дуже гарним друком і *дешевше як де инде.*

Перворядна американська пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до праня і прасованя сорочки, ковпирики, маншети, фіранки і то в вських красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портїєри, білє не крохмалєне свїлякого сорта мужєску гардеробу з вовни, шевїоту і піки, далї виправи весїльні, всїлякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужєскі лїтні камизельки з всїляких родів материй.

Приймає ся чисто пранє білє до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінцій виконують ся в найкоротшій часї.

За сумлінне виконанє, уміркovanу ціну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанєм:

Август Чернявский,
улиця Палати краєвої число 16 А.,
власний дїм.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже танє жерело

до закуппа паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядїв бюрових є в

Йосифа Горовїца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одїжи для дам і панїв

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Порученя з поза міста виконують ся сейчас.

В кождїм сезонї

найновїйші плащі

жіночі, для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватованї)

жакети, мантильки, ретунди, по-рохївники з шовку і могару

з перших відєньських і берлїньських робїтєнь.

Одяги

для

панїв, хлопцїв і дїтий,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Меичикови, Гавельони

і всї річи входячі в той фак в
перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Сезон зимовий і лїтний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталї, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совїстно виконаних, відповїдаючих всїм вимогам правдиво карльсбадских дамских і дїтячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборї вигідних і вільних черевиків та чобїт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургских кальонів і черевиків до гімнастичних вправ.

Хто хоче мати добру і дешеву

МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обєслужу Вас по братньому

З поважанєм

В. ДАНИЛВИЧ,

машинїст у броварі Штаїнера в Чернівцях, при ул. Зелїничїй (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Г. Файлєс

оператор нагїток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Рїхтера в Празї,

загально признаний знаменитий усмирюючий лїк на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всїх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лїк

всє дїше в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Рїхтера і для остерожности приймати лишє флашки з тим охоронним знаком яко правдивї.

Антика Рїхтера

під золотим львом у Празї.

„Руска Бєсїда“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складї отсі свої виданя:

„Ілюстрована Бібліотека“

для молодїжї, мїщан і селян з р. 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всї 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезий Тараса Шевченка. Цїна 10 кр.

„25 повісток для чємних дїточок“

32 сторїн. Цїна 10 кр.

„Проскурка“

даруночок для руских дїточок. Ю. Федьковича 10 кр.

„Чума Горїлчана,“

сумна історія, для перестороги і науки. 80 сторїн за 20 кр.

„Хлопці Садівники“

з 33 образками 20 кр.

„Образки з природи.“

Цїна 5 кр.

На поchtову пересилку треба додати по 5 кр. за річний „Бібліотеки“ аш. 2 кр. за кождо поодинокє книжочку

З давнє товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секєрекого

За редакцію відповїдає **Іван Созанський.**

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація, і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Реклямація неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Христос воскрес!

Христос воскрес! — сї слова лунають по церквах, дзвони переймають їх в гору і несуть далеко полями, лугами, лісами. Цілий світ православний має одно слово на устах: Христос воскрес! і радує ся весь мир тим святом, що є святом перемоги над темнотою.

І хочь як давно вже пролунали ті слова по перший раз, а від того часу все таки давить неправда, правда, темнота панує над світлом. Люди, краї, народи живуть в гнеті, неправді, а одиноким мовчазним протестом хита та свідомість, що правда по боці гнетених, що вона колись побідить.

Наш нарід також гнетений ріжними фарисеями на цілій просторій широкій українській землі. І хочь неправда і кривда дають нас, то у нас є та жива надія, що праця наша, праця на нашій рідній ниві, доведе нас до перемоги над неправдою.

І з тою надією, що прийде час, коли вольними грудьми ціла Русь-Україна привітає сей празник Воскресення Христового, — вітаємо наших читачів і всіх синів Русь-України старим, а все новим привітом:

Христос воскрес!

Народне шкільництво на Буковині.

В минулому році шкільним (1898/99) минуло якраз 25 літ, відколи видало краєвий закон шкільний (з дня 30-го січня, 1873, В. з. і р. кр. ч. 9.). Минуло отже чверть століття, чверть століття праці веденої може з ріжним темпом, з ріжним вкладом сил, — то-ж і цікаво розглянути ся в успіхах тої праці.

В р. шк. 1873/74 було на Буковині всього на всього 174 школи, з 218 класами, до котрих ходило 9.606 учеників; припадало отже на одну школу 55 уч., а на одну класу 44 уч.

В слідуєщих роках зараз замітний приріст шкіл, класів і учеників; беручи під увагу приріст що п'ять літ, маємо: в р. 1877/78—190 шкіл, з 251 класом і 13.643 учениками; в р. 1882/83 216 шкіл з 309 класами і 18.291 учениками, в р. 1887/88 270 шкіл з 389 класами і 33.700 учениками, в р. 1892/93 316 шкіл з 498 класами і 54.372 учениками і вкінці в минулому р. шк. 349 публичних шкіл з 829 класами, 22 приватні школи з 44 класами, до котрих разом ходило 72.848 дітей будучих у віці шкільнім. Припадає отже тепер пересічно на одну школу 109, а на одну класу 83 дітей. За час отже від 1873/74 крім розширення тої існуючих 174 шкіл, основано одно- і більше класових шкіл 197, а класів 655.

Найбільший поступ видний в останніх 5 роках, бо за той час отворено 55 одно- і більше класових шкіл, а 375 класів. Припадає отже

на один рік з послідньої періоди 11 новостворених шкіл, а 75 класів.

Ті дані дають доказ, що шкільництво народне розвиває ся, а если той розвій не осяг свого найвищого можливого степеня, то у великій мірі причиною є брак средств фінансових і ті границі, які на розвій шкільництва накладає прелімінар шкільний.

Найбільше дає відчувати ся брак шкіл виділових; бракує тому зараджувано ся доси заснованем курсів доповняючих, як от прим. при семінарії учительській в Чернівцях, при 6-класовій школі дівочій в Радівцях, при 6-кл. школі дівочій в Сучаві і при 5-класовій школі дівочій в Гурагуморі. Крім того при 6-класовій школі дівочій в Чернівцях (при ул. палати краєвої) засновано ліцей дівочий. Все то заступає місце шкіл виділових, але за дорогою, як на буковинські відносини, оплатою шкільною.

Поступ в шкільництві народнім ішов не лиш в тім напрямі, що число шкіл збільшало ся, але самі школи розвивали ся.

І так в році 1897/98 було 1-класових шкіл 137, 2-класових 102, 3-класових 40, 4-класових 39, 5-класових 20 і 6-класових 11, отже всіх разом 349 шкіл.

В р. попереднім 1896/97 було: 1-класових шкіл 147, 2-класових 97, 3-класових 31, 4-класових 45, 5-класових 10, 6-класових 10, отже разом 340.

В р. шк. 1892/93 було: 1-класових шкіл 220, 2-класових 50, 3-класових 12, 4-класових 24, 5-класових 2, 6-класових 6, разом 316.

Клас було в р. 1897/98 — 829, в р. 1896/97 — 760, а в р. 1892/93 — 498.

Після тих дат школи 1-класові виявляють тенденцію замінювати ся в більше класові. І так число шкіл 1-класових мимо того що приросли нових 7 шкіл, зменшило ся о 10, число шкіл 4-класових зменшило ся о 6, за то зросло число шкіл 2-класових о 5, число 3-класових шкіл зросло о 9, число 5-класових шкіл зросло о 10, а шестикласових о одну. Крім того також повстали класи паралельні, так що приріст класів за один рік шкільний дає 6%. В порівнянню з р. 1892/93 число 1-класових шкіл зменшило ся о 83, за то число 2-класових шкіл зросло о 52, 3-класових о 28, 4-класових о 15, а 6-класових о 5.

Розклад шкіл за р. 1897/8 на поодинокі повіті представляє табеля, поміщена на другій стороні.

Бачимо з тої табелі, що число шкіл більшекласових в місті Чернівцях, і повітах Кимполунг, Сучава і Вижиця в порівнянню з попереднім роком шкільним 1896/97 не змінило ся, за то збільшило ся в повіті селіськ черновецькій в 2, в гурагуморській о 4, в кіцманській о 3, в радовецькій о 8, в серетській о 1 і в сторожинецькій о 6. В порівнянню з р. 1892/93 зросло число більшекласових шкіл: в черновецькій селіській повіті о 17, в гурагуморській о 15, в кимполунгській о 7, в кіцманській о 17, в радовецькій о 6, в серетській о 4, в сторожинецькій о 24, а в сучавській о 4 і вижицькій о 2, так що лиш в місті

ВІДРОДЖЕНЕ.

ПОВІСТЬ

Гр. Л. Н. Толстого.

(Даліше).

Аграфена Петровна з десять літ провела ріжними часами з матірню Нехлюдова за границею і мала вигляд і поведене пані. Вона жила в домі Нехлюдових ще від дитини, і знала Дмитрія Івановича ще тоді, коли его кликали Митенькою.

— Добрий день, Дмитрію Івановичу.
— А! Здорові були, Аграфено Петровно. Що нового? — спитав жартом Нехлюдов.

— Письмо від княгині, чи від княгини. Покойка давно принесла і жде у мене — сказала Аграфена Петровна подаючи лист і усміхаючи ся значучо.

— Добре, зараз — сказав Нехлюдов, взявши лист і замітивши усміх Аграфени Петровни, нахмурился.

Усміх Аграфени Петровни значив, що письмо було від княгини Корчагіної, з котрою, по думці Аграфени Петровни, Нехлюдов мав женити ся. І думка ся, виражена усміхом Аграфени Петровни була неприємна Нехлюдову.

— Отже я скажу їй заждати! — сказала Аграфена і поставивши на своїм місці щіточку до стирання стола, вийшла зі столової кімнати.

Нехлюдов розпочав записаний лист, поданий ему Аграфеною Петровною і став читати его.

„Виповняючи взятий на себе обо-

в'язок бути Вашою пам'ятю, — було написано на аркуші сірого, грубого паперу з нерівними краями, острым та замашним почерком — пригадую Вам, що Ви, нині 28-го цвітня, маєте бути на суді присяжних і тому не можете ніяким чином поїхати з нами і Колосовим на виставу образів, як то Ви вчера нам обіцяли з властивою Вам легкодушністю; à moins que vous ne soyez disposé à payer à la cour d'assises les 300 roubles d'amende que vous vous refusez pour votre cheval* за то, що не появилисте ся на час. Я пригадала то собі вчера, як Ви лиш вийшли. Отже не забудьте-ж.

Кн. М. Корчагіна⁴.

На другім боці було дописано:
„Maman vous fait dire que votre couvert vout attendra jusqu'à la nuit. Venez absolument à quelle heure que cela soit.“^{***}

М. К.

Нехлюдов скривив ся. Лист був продовженням тої штучної гри, яку вела княжна вже два місяці, хочаби зв'язати его незаметними нитками з собою чим раз більше і більше. А міжтим, крім тої звичайної нерішучості перед женитьбою у людей не першої молодості і не влюблених пристрасно, Нехлюдов мав ще важну причину, ізза котрої він, хоть би навіть рішив женити ся, то не міг освід-

^{*)} Хіба хочете заплатити в суді присяжних 300 рублів кари, котрих відмовляєте собі на купно коня.

^{**)} Мати каже Вам сказати, що Ваше накрите буде на Вас ждати хоть би до ночі. Ветуйте до нас ковечко хоть би була і спізнена година.

чити ся. Причина та не лежала в тім, що він десять літ тому назад звів Катюшу і покинув еї, він то зовсім забув і не вважав за перешкоду до женитьби; причина та лежала в тім, що він рівночасно мав зв'язь з замужньою жінкою. Зв'язь та вже майже була зірвана, але вона так ще про се не думала.

Нехлюдов був дуже неспокійний з жінками і та іменно неспокійність викликала у тої замужньої жінки желане покорити его. Була то жінка предводителі⁴ того уїзду, де Нехлюдов їздив на вибори. І жінка та затигнула его в зв'язь, котра чим раз більше обмотувала Нехлюдова, але і ставала чим раз незноснійшою. З початку Нехлюдов не був в силі опирати ся покусі, а потім чуючи себе винним, не міг зірвати зносин з нею без еї згоди. От і се якраз неясне положення було причиною, задля котрої Нехлюдов не чув себе в праві освідчити ся Корчагіній, хоть би і хотів.

На столі якраз лежало письмо від мужа тої жінки. Побачивши той почерк і печатку почтову, Нехлюдов спаленів, а рівночасно і почув в собі той прилив енергій, який все у нього проявляв ся при близькій небезпечности. Але зворушене его було без причини: муж, предводитель дворянства⁴ того самого уїзду, в котрім були головні маєтності Нехлюдова, повідомляв его, що на коней мав назначені надзвичайні збори земства, і що він просить Нехлюдова вичекати приїхати і donner un coup

⁴) предводитель уїзду (повіту) щось в роді маршала повітового в Галичині.

^{**)} дворянство — шляхта.

d'épaulement^{***}) у важних справах, що дотичили шкіл і місцевих доріг, при чім належало очікувати сильної опозиції зі сторони реакційної партії.

Предводитель належав до лібералів і цілий був перенятий борбою з реакційними елементами, так що і не знав нічого про своє нещасне родинне життя.

Нехлюдов пригадав собі всі ті тяжкі хвили, які він пережив у своїх зносинах з тим чоловіком; пригадав собі, як одного разу він вже думав, що муж довідає ся про все і лагодить ся до двобою з ним. Нехлюдов рішив ся був тоді стріляти в воздух. Або та страшна сцена з нею, коли вона в розпачі вибігла в сад до ставу тонити ся а Нехлюдов бігав шукати еї. „Не можу я тепер їхати і не можу нічого зачинати, доки вона мені не дасть відповіді.“ — подумав Нехлюдов. Він тиждень тому написав був до неї рішучий лист, в котрім признавав себе винним, готовим до кожного роду покути, але заявляв, що він вважає за дла еї добра їх зносини розірваними. От і на то письмо він ждав і не доставав відповіді. То, що відповіді доси не було, було по часті добрим знаком. Если би вона не згоджувалась на розрив, то була би вже давно написала або сама приїхала, як то вона перше робила. Нехлюдов зачував також, що там крутиться ся тепер коло неї якийсь офіцер і хоть се викликувало у нього певного рода заздрість, то з другого боку тішила его та надія, що він вже раз освободить ся від того життєвого фальшу.

^{***}) допомогти.

П о в і т	Всїх шкіл в р. 1897/8	Більшеклассових шкіл в р. 1897/8	Більшеклассових шкіл в р. 1896/7	Всїх клас в р. 1897/8
Місто Чернівці	13	13	13	109
Чернівці (сільські громади)	46	31	29	105
Гурагумора	32	21	17	72
Кімполунг	39	17	17	76
Кіцмань	53	33	30	108
Радівці	31	25	22	86
Серет	28	11	10	53
Сторожинець	45	29	23	93
Сучава	27	19	19	64
Вижиця	35	13	13	63

Чернівцях число більшеклассових шкіл від року 1892/93 до нині не змінилося.

Що до управління мови викладової в школах, то референт комісії адміністративної п. Помпе сказав так: „Die Regelung der Unterrichtssprache schreitet zwar langsam, aber doch stetig fort.“ Що воно однак йде трохи за поволи, що воно відбиває ся на меншостях національних по громадах а передовсім на Русинах, бо Волохи під тим взглядом стоять дуже добре, на то вказав і дав докази статистичні др. Смоль-Стоцкий в своїй промові в справах шкільних.

Власти шкільні старали ся також о скільки можливо о будову відповідних будинків шкільних, а если на тім поли не зробило ся того, що було би потрібне, то причиною того було зле положення фінансове краєвого фонду шкільного. Мимо того знаходять ся 244 будинків шкільних в зовсім добрім стані. Що до внутрішнього урядження то в зовсім вдовольняючій стані знаходять ся 268 шкіл, а 81 шкіль в невідповідній стані, але в тім напрямі робить ся що можливо, щоби ті браки усунути.

Що-до приватних шкіл народних, то стан їх в порівнянню з поперед-

нім роком шкільним майже не змінився, бо лиш одну школу розширено. З існуючих 22 приватних шкіл народних з 44 класами в 3 однокласові, 1 двокласова, 4 чотирокласові і 1 п'ятикласова з правом публічності, накоп 9 однокласових, 3 двокласових, 1 трикласова і 1 чотирокласова того права не мають.

Число обов'язаних ходити до школи дітей виносило в минулому році 96,087 супротив 95,346 попереднього року (1896/97).

Число дітей ходячих дійсно до шкіл народних публічних або приватних в минулому році шкільним 72,848. Число обов'язаних ходити до школи народної дітей, а ходячих дійсно до школи промислової або рільничої, або побираючих науку приватно виносить 2936, разом отже 75,848 супротив 71,212 попереднього року (1896/97).

Ті числа вказують, що фреквенція шкільна обов'язаних ходити до школи дітей поробила значні поступки. І так число обов'язаних ходити до школи зросло в останньому році шкільним в порівнянню з попереднім роком о 741, але рівночасно зросло число неспосібних о 579, отже надвизка спосібних до школи дітей в порівнянню з попереднім роком виносить 162, а за то надвизка ходячих до школи дітей в порівнянню з роком попереднім виносить 3962 в публічних школах, 335 в приватних школах, а 275 в середніх школах, так що надвизка виносить разом 4572 дітей і 79% здібних до школи в порівнянню з 74,8% попереднього року (1896/7). Найліпший процент ходячих до школи дітей показує місто Чернівці, де ходить 90% дітей супротив 84% попереднього року (1896/7).

В інших повітах процент дійсно ходячих до школи дітей представляє ся так:

Повіт:	Процент ходячих до шкіл дітей в р. 1897/8	Процент ходячих до шкіл дітей в р. 1896/7
Кіцмань	82%	78%
Кімполунг	81 „	88 „
Радівці	81 „	88 „
Гурагумора	75 „	70 „

двох: або зрічи ся тої спадщини, так як перед 10 роком зрік ся своїх 200 десятин*, або приймаючи той маєток, мовчки признати всі свої гадки ошибочними і фальшивими.

Першого він не міг вчинити, тому що він не мав крім землі жадних інших засобів до життя. Йти на службу він не хотів, а до того він привик до розкішного життя і думав, що від того не буде міг відвикнути. Та і не було до того причини, бо в нім не було жадної сили пересвідчення, ні тої рішучості, ні жадної слави і желання викликати вражіння, як то було в молодості. Але те-ж не міг зрічи ся і другого — тих поглядів про незаконність приватної власності, котрі він колись зачепив із „Соціальної статистики“ Спенсера, а котрих потверджене він знайшов о много пізнійше в творах Генрі Джорджа.

І тому писемно управителя було ему неприємно.

IV.

Написавши кави, Нехлюдов пішов в кабінет, щоби побачити, о котрій годині має бути в суді і щоби відписати князю.

Йдучи в кабінет, треба було перейти через артистичну робітню. В робітні стояв мольберт з переверненими зачатим образом, а по стінах розвішані були студії. Вид того образу, над котрим він працював два роки, студий і цілої робітні пригадали ему

* Десятина має до шістсот моргів австрійського.

Сучава	73%	88%
Сторожинець	72 „	64 „
Чернівці (сільські громади)	71 „	63 „
Серет	68 „	62 „
Вижиця	60 „	62 „

Показує ся також, що опір населення супроти посилення дітей до школи зменшує ся і що кари зменшили ся в останньому році о 900, а сума кар зменшилася ся з 33,121 зр. попереднього року на 16,132 зр.

Число сил учительських виносило в минулому році 844, між тим 195 без свідництва і побільшило ся в порівнянню з попереднім роком о 70. Число іспитованих сил учительських зросло о 25. Крім того було при приватних школах народних 50 сил учительських, з того 7 неіспитованих.

Науку релігії уділювало 15 учителів іменованих правительством, 340 учителів іменованих властями релігійними і товариствами релігійними і 37 світських учителів. Успіхи науки збільшують ся, але стоїть на перешкоді лиш брак кваліфікованих учителів і декуди фактичним відношенням не відповідаюча мова викладова.

Наука зручності (слідку) уділяє ся в 21 школі і дає успішні наслідки, науку жіночих робіт уділювали в 218 школах кваліфіковані сили також дуже успішно і у виконанню резолюції соймової з р. 1896 чим раз більше на то звертає ся увагу.

Городські шкільні знаходили ся при 164 школах, 314 шкіл має бібліотеки для учеників, а 311 шкіл всі потрібні средства наукові.

Треба також піднести, що учительство буковинське стоїть на відповідній ступені образования і сповняє свої обов'язки дуже совістно.

Семинарія учительська мужеска і дівоча вказує також сталий приріст. В обох тих заведеннях находило ся при кінці року шкільного 295 учеників і учениць супротив 280 з попереднього року, отже о 15 більше. Крім того ходило 98 уч. на курс приготавляючий супротив 59 попереднього року, о 32 учениці ходили на курс робіт ручних супротив 26 попереднього року.

До іспиту зрілості сідало 48 учеників і 52 учениць, разом 100. З того зложили іспит 90, а то 37 з німецькою мовою викладовою, 9 з волоскою, 15 з рускою, 1 з угорською, 5 з волоскою і німецькою, 11 з рускою і німецькою а 2 з німецькою, волоскою і рускою мовою викладовою.

До іспиту кваліфікаційного ставало 32 учителів і 3 учительки, разом 35; з поміж тих дістали кваліфікацію 2 з німецькою мовою викладовою, 7 з волоскою, 7 з рускою, 1 з угорською, 5 з волоскою і німецькою, 11 з рускою і німецькою, а 2 з німецькою, рускою і волоскою.

Великий поступок проявила заведена на підставі постанови закону краєвого з 20-го марта 1894 В. з. і р. кр. ч. 9 повторююча наука.

Науки тої уділювано в минулому році шкільним в 157 школах, а іменно при 21 школі в німецькій мові, в 60 школах в рускій мові, в 53 шк. у волоскій мові, в одній школі в польській мові, в 2 школах в угорській мові і в 20 школах в різних мовах. Курсів таких доповнюючих було 227.

Число учеників виносить 5937, а кошти 10,259 зр. 68 кр. Найбільшу фреквенцію вказує повіт кіцманський, що мав 1119 учеників в минулому році. Далі слідує повіт Сучава з 868 уч., Радівці з 843 уч., Кімполунг з 802 уч., Гурагумора з 792 уч., пов. сільський червоногородський з 483 уч., Сторожинець з 386 уч., Вижиця з 377 уч., і Серет з 267 учениками.

Можна отже після висше сказаного сконстатувати поступок, — в двох лиш напрямках полишили ся браки. Стан будинків шкільних є, як згадано, ще в многих громадах лихий, а по друге знаходять ся ще на Буковині 29 громад без шкіл, але в 10-ох з тих громад є вже школи системізовані, лиш нема на них будинків. Щоби отже тому зарадити, треба буде підвищити додатов до краєвого фонду шкільного на безпроцентові позички і субвенції.

Годі також не запримітити, що інспекція шкіл відбувала ся зовсім правильно.

„Негарно з мого боку, але не можу писати! Все одно, ще нині з нею побачу ся“ — подумав Нехлюдов і пішов одягати ся.

Коли він, одягнувшись, вийшов на ганок, знайомий фінкер на гумових об'ручачах вже ждав на него:

— А вчора Ви що лиш відіхали від князя Корчагіна, — сказав візник, обернувшись своєю обгорілою, в білім ковчирі сорочки, шию, — як і я приїхав, та швейцар сказав, що Вас вже нема.

„І фінкери знають про мої відносини до Корчагіна“, — подумав Нехлюдов і нерішуче питає, — питає, що тільки займало його останніми часами: жінки ся, чи не жінки ся з Корчагіною, знов стояло перед ним. І він не міг рішити ся ні на один, ні на другий бік.

На користи женитьби взагалі було передовсім те, що подружжя крім приємностей домашнього життя, давало ще можливість морального життя, як він то називав таке родинне життя; по друге, що вільніше, Нехлюдов надіяв ся, що родина, діти виповнять змістом его пуста життя. То було за женитьбою. Протів подружжя був передовсім сильний всім немолодим кавалерам страх перед стратою свободи, а по друге несподіваний страх перед таємничим септом жінки.

(Далі буде.)

— Слухайте, пішли за фінкером!

— Слухаю!

— І скажіть — тут ждуть від Корчагіна, — що я дякую і буду старати ся бути.

— Слухаю!

3 політики...

В Триєсті відбула ся на днях конференція словінських і хорватських союзових послів з Триєсту, Істрії і Горичі, щоби нарадитись над політичною ситуацією. Посли всіх трьох соювів провірили, що їм як заступникам національних більшостей в згаданих краях в нинішніх обставинах не можна брати участі в союмах. Є се доказом, в як сумні положення находит ся полудневі Славяни супроти Італійців. На конференції ухвалено такі резолюції: 1) Поведене пануючого італійського стороництва в краях Побережя супроти Словінців і Хорватів осуджується зібрані посли як найострішше. 2) Посли возмуть ся до спільної оборонної акції проти італійського насильства і 3) виберуть постійний комітет для згаданої оборонної акції. Згадати треба що в Істрії, Горичіях, Горичині і Триєсті живе 347.876 Славян побіч 352.007 Італійців.

Словінські посли горичкого союму вступили, як звісно, на дорогу абетиценційної політики. Провідник їх і zarazом заступник краевого маршала, о. Грегорич, повідомив о сїм краевого маршала під днем 15. цвітня, додавши, що словінські посли являть ся в союмі аж тоді, коли італійські посли уложать ся з ними поза союмом на якийсь modus vivendi. На се писемло відповів маршалок Паєр дуже виминаючо, заявивши, що відчитав доніс словінських послів прилюдно в союмі, що се доніс „дуже заємутула“ весь сойм, що однакж ані правительство, ані більшість соймова (11 проти 10 послів) не уновномочили его до позитивної відповіді. Він однакж буде старати ся зладити існуючі межі обома стороництвами ріжницю. Сам не почувась до того, щоби бажав якоїнебудь кривди словінському народові і не надіє ся, щоби сойм бажав чогось подібного.

З Праги доносять: Посол др. Енгель виголосив в неділю на зборах виборців в Голці бесіду, в котрій згадав також про побут міністра фінансів др. Кайцля в Празі. Др. Енгель заперечив рішучо тому, мов би міністер др. Кайцль показував чеському комітету ескекутивному проект закона язикового, котрий президент міністрів гр. Тун хоче видати на основі §. 14. Др. Кайцль перебував в Празі як член чеського союму і що з подорожними послани не говорив о погоді, то річ певна. Далше сказав др. Енгель: Жиемо в тяжких часах і грозить нам велика небезпечність. Наконеш завизвав др. Енгель до згоди. Коли его запитано, що дїє ся з проектом що до поділу повітів, відповів др. Енгель, що ся справа мабут не прийде в сїм союмі під мериторичну раду.

На засіданю угорського парламенту в четвер відновив президент міністрів Сель на інтерпеляцію посла Майора в справі хінської. Майор запитував іменно правительство, чи звістно ему, що Австро-Угорщина хоче винайти один з хінських портів? Отже Сель відповів на то, що міністерство справ заграничних не займало ся тою справою і що нема плану наймати порт. Далше сказав президент міністрів що мусить багато з мотивів інтерпелянта признати оправданними. В часі, коли всі держави європейскі старають ся навазати заморські зносини, повинна і Австро-Угорщина постарати ся о укріплене дотеперішних ринків абути і позискане нових. На жал показує ся, що на Угорщині і в сильно промислово розвиненій Австрії єсть замало змислу в тім напрямі, а правительство не може більше нічого зробити, як лиш дати почин і підпирати заходи. Коли би торгівля хотїла сама, дати відповідний почин і наважала заморські зносини, то в таким случая угорське правительство, в порозуміню з міністерством справ заграничних, забезпечить їй підпору, поміч і охорону. Однакж до виконання тої охорони потреба відповідного розвою австро-угорської флотії. На жал, досі тої розвій зі взглянів фінансових позіставляв багато до бажаня. Дословно же сказав президент міністрів: Гр. Голуховський займає ся з як найбільшою увагою интересами австро-угорського промислу і торгівлі, як також і цілої монархії, та готов той интерес по можности підпирати, але поки-що нема наміру винайти ніякого порту в Хині, отже не можна говорити о тім, яко о довершенім факті.

В сїй самій справі доносять з Відня:

Півурядово потверджують, що міністер справ заграничних гр. Голуховський відвідував ся підчас своєї гостини в Будапешті о погляди міродайних політиків що до евентуального позисканя хінського порту, як також, що здав справу, де потреба, з набраних в тім напрямі вражів. Із вчерашньої заяви президента міністрів Селя, що гр. Голуховський „поки-що“ не наміряє винайти хінської землі, виходить, що плян такий єсть дійсно, лиш хвилю з причини якихсь трудностей, не може бути виконаний.

НОВИНКИ.

Чернівці, 29-го цвітня 1899.

Слідуюче число „Буковини“ вийде аж в четвер дня 22-го цвітня (4-го мая.)

Христос воскрес! При радістних святі Боскресенія Христового складаємо нашим читачам сердечні желаня *Веселия свят!*

Впр. Митрополит Аркадій відправив в неділю Великодну службу Богу в православній церкві пресвятої Тройці у Відні при участі обох тамошних Архимандритів і черновецького дїякона катедрального Урзуляка.

Помер в послїдних днях гр. Карол Гогенварт, що відіграв важну ролу в політиці австрійській. Родив ся він 1824 р. у Відні, вчив школи в Терезіум і вступив зараз до державної служби. З управителя комітату в Реці аванзував 1860 р. на президента краевого правительства в Люблянї. Під Белькредим в 1866 р. став президентом Каринтії, а в два роки пізнійше повликав его Гіска на намістника Австрій горішної. Дня 2-го лютого 1871 р. став президентом міністрів і міністром справ внутрішніх, однак недовго, бо вже 30-го жовтня 1871 уступив. Як відомо, Гогенварт старав ся змінити конституцію в дуї федералістичнім і своїм фундаментальним артикулами та цїсарским рескриптом в справі королівства чеського викликав бурю серед німецької вірноконституційної опозиції. В радї державній засїдав від 1873 до 1897 р., коли то цїсар покликав его до палати панів. Від 1885 р. був президентом найвищої комітати обрахункової у Відні. Яко посол був проводирем німецької консервативної партії і держав з партіями автономістичними. За Тафого мав дуже великий вплив і він поволно причинив ся до упадку кабінету Тафого.

Самосуд. В одній з віденських торговців (Markthalle) дучила ся в минулу неділю така сумна пригода. В відділі, де продають мясо en gros, пробував від якогось часу різницький помічник Урбанек. Занятий его було вигоджувати покупням. Коли кілька газдинь закупило гуртом частину вода, Урбанек ділив куплену штуку між них після впадобі. Практика така була виправді зборонена в самім будинку; але єї толеровано. Надзиратель торговині, Прок може не злюбив собі Урбанка, або був так дуже службовий, що кілька разів заборонив ему ділити мясо між покупців. Се обидило Урбанка, а може і озлобило, бо через те тратив він свою мацу винагороду за нислугу. Урбанек зненавидів Прока і постановив на нїм пимстити ся. В минулу неділю явив ся він в будинку торговачим і хотїв опять прислужитись купуючим партіям за кілька крайцарів, тим більше, що був без сталої служби. Прок заборонив ему ділеж. Тоді Урбанек вигладив нагідну хвилю і ножем, що носив при собі, хотїв з плеча влучити Прока. Прок швидко обернувся в тій хвилі, а ніж зсунув ся лиш не его грубій одежі. На крик Прока збігли ся покупці і тут почав ся самосуд (lunch). Чим хто мав, тим бито Урбанка. З трипять мужчин і женщин обступили его і доті били, доки Урбанек окровавлений не упав на землю. Побитого перевезла поліція на сторожницю, а звідтам до інвезіційного шпиталю. Але Урбанек вже не прийшов до себе. Помер в кілька годин на зрушене мозку. Суд хоче доходити винуватників, але чи дійде їх? Кажуть, що Урбанек, вступивши до торговині, відгрожував ся наперед словами: Нині мусить хтось трупом упасти! Отже і проповів — собі.

В обороні сиріт. Міністерство просвіт видало обіжниц до зарадів між народних і виділових і до надолікунчих

властий, де взиває шкільні заряди, щоби звертали пильну увагу на случаи злого або неморального виховуваня дїтїй онікунами, а навіть родичами і щоби на случаи безуспішних анимень доносили судам, аби покарати винуватків. Візвано також надолікунчі властї, щоби печалили ся не лише маєтвом, але й здоровлем та моральним вихованем сиріт.

Напад круків на чоловіка. Незвичайна пригода дучила ся в місцевості Рояме коло Парижа. Однак рибак вертав з полюву домі і нїс на плечах мішок з рибою. Втїм немов на даний знак кинуло ся на него множество круків. Они задохали рибу і порішили відобрати єї чоловікові. Напад був такий сильний, що чоловік в борбі з сотною птиць не міг дати собі ради і уступив. Круки зачали насамперед бити дзьобами в мішок, коли-ж рибак не винюскав его з рук, итахи стали бити его крилами і кігтями. Дармо боронив ся руками, заслаивав і кричав, чим раз більше круків надїтало з усіх сторін і калїчили его. Показічений, утомлений, в смертельнім страху о своє житє, рибак почав утікати до села; однак був би може не утік з житєм перед крилатими розбійниками, коли-б був не вив мішка. Риби висипали ся з него на землю, і круки в одній хвилі подїлили ся між собою добочею. Рибак переплатив стрічу з круками тяжкою недугою.

З Риму.

Понеслась вість по світі, що папа римський захорував. І ему сталоє щось людського.

Задрожав світ католицкий, а мурі ватиканські почали шептатись.

Кардинальскі шлени шовкові багрянці почали шипуркати по ступенях ватиканських коридорів. Le roi est mort, vive le roi.

Шу! — шу! шу! Хто з нас надїне тіру?!

Пет! тихо! ша!

Живє ще отець найсвятїйший. Оди Горацієві цитує і вірші латинські сходястячнї віршує сей святїйший 96 лїтний старець.

Здоров папа!

І посилаєсь адреси і телеграми від коронованих і некоронованих голов і від соймів і від інших репрезентацій.

По усіх церквах католицких пішли благодарственні молебї.

А що-ж сам Рим?!

„Roma o morte“ стоїть золотими буквами вирито на величавім памятнику Гарибальді, що его поставили у Римі Італійці своєму обєдинителєви. „Або Рим або смерть! — Триєнуло кілька капель крові коло Porta-Pia в тїй мініатурній битві між королївськими bersagli-eri а напекими швайцарцями.

З Риму папського став Рим королївський столиця обєдиненої італійської держави. І пішов розділ!

Рим білий, Рим чорний, Рим квірінальський-королївський, Рим ватиканський-папський.

Рим офіційний. Банкруцтво і крадіж в Валєса готала. Панама італійська. Великодержавний „Größenwahn“, болюча заушниця від абисинського Менеліка. Податки, податки і ще раз податки. Голод в Сицилії, революція голодова на півночі. Хрести заслуги за хоробрість войску, що здусило багнетами повстанє голодных земляків своїх. — Голодні мужики італійські тиняють ся по цілїм світі хлїба шукаючи, котрого їм не стало під синім небом della bella Italia.

А високі роди ті prince і ducs, що в їх жилах пливе сама найсвітїша кров?

Сидять они хирляві та мізерні по римських готелях, хіщним оком спзираючи на американські misses, торг їм предлагаючи.

Тут долари, а там корони. Торг їде. Доньки американської републики дуже ласї на корони, а італійскї корони шлїхецї стоять тепер найдешевше на світовій биржі. — Business легкий!

Італійський публіцист Bonghi сказав раз шипучи про усю латинську расу: „Siamo vecchi.“ Наша велика минувшина вишла шлїк жєстим нашим. Постарїлиє і пережилиє ми! —

А Рим ватиканський, чорний католицкий? Кажуть, що уряд квірінальський робить усія пакости ватиканови. — Менї у се віритись не хоче. Італійці усе не лиш великі майстри до сїв великих, бундючних, але і великий хист у них

є до того, щоби то пожититись собі так то хитро-мудро та не великим коштом.

Що-ж Рим варта без ния? Great attraction, кажучи по американськи, пропало-б з Риму. І Петровий грїш пропав би, що їде з цілого католицкого світа, а котрому сили нїхто не знає, ті усеї паломники вірні, що із усіх усеїх аїзджають ся в Італію, щоби уїдлати ноги отця найсвятїйшого і ті перестали би.

Що як що, але сего уже італійський суспільний ерархї закинути не можна, що она рахувати не вміє. Рахують они ладно, по жидівськи, доказом того банєса готала, доказом того революційного голодові мужики. Ти мужиче італійський плати, ти вірний паломнику плати, плати нехай весь дух, що забачне неба італійського, що забачне пригнїтє дїлам іскуства давного, а яке назбирала у своїх музеях слава минувшина медіцейска, папска і нїшня.

Про збори ватиканські, про бібліотеку, про церкви ті монументальні пречудні говорити не стану. У кого лиш воля є і охота та крейцарі в монетї най їде, нехай дивить ся і подивляє.

Ватикан з усім тим, що до него приналежить, з тими церквами величїлїними, з тими однокими на цілий світ зборами іскуства старогрецького то музей над музеями. Музей, але нїчо иньшого як лиш музей!

Хто думі у Ватикані шукає, хто серце віруюче хоче там загрїти, той най їкає, нехай хоронить ся у яку церковцю білєску деревляну, та там най шєнє, свою ширю молитву до Всевшнього на небесах. До Риму нехай він не їде.

Порожньо тут та холодно у тих величїлїних церквах, та так порожньо, що аж мороз по хребті перебігає. Лиш лєді англійскі швиндають ся з своїм стїлїчками, що їх дістати можна у церковного портїєра за 20 сантїмів, біноклями образ оглядаючи або товєті Німцї з червоными писками, та червоными Baedeker аями в руках. А те усе дїєсь так беззєнадно, так свєбїдно, як би се не були святїй божї, а ресторани.

Великі святїй римскї осталиєсь без вірних. У Римі між Римлянами нема віруючої пастви.

При приборчїм престолї у величїлїнім храмі сьв. Петра загули органи.

Яєні сопрани ватиканських хлопцїв підняли гимн, баси загули. Церковні туриєти згнїнуєсь між собою. — Вірних у церкві не видко було. Лєді забрали свої стїлїчки, та примїстїлиєсь бльзше до канцїї. Зглотїлась юрба.

Дивлюсь, розгладяєсь на „вірних.“ У кожного в руках книжочка — та не до молитви а звичайна червона guida (провідник.) Театральна публіка тай годї.

З обох дверїй, що були коло престола, виринули євєщенослужителї. По переду парками маленькі хлопята в чорних сутанах в ротатках на голові. Звали они перед престолом свої шапочки, а тїма у тих хлопцїв виголєне як у католицких євєндзїв. — Відтак вийшли поєтатї багрянї в шлєнах та гермєлінах, кардинали здаєсь, а було їх бльше як трицять. Поклонїлиєсь они друг другу і перед престолом зняли шапочки свої багрянї і розєїлиєсь вигїдно на крилєсї.

Розєїлиєсь свєбїдно, єтєтєчно, дєхто табакїрку свою вивів, дєхто хустку свою червону величїлїську. І гимн зняв ся на небеса. Голоси яких не чувати. Концерт то був над концертами.

„Вірні“ всєдухувалиєсь і на крилєсї пружмурювалиєсь очі, щоби всєдухатїєсь лїпше в ті голоси небєснї із хору, дєхто і такт бив рукою.

Концерт се був а не „Служба Божє.“

Того щирого піднесєня духа, тої щирої набожностї не бачїлось, нї у „вірних“, коли так назвати можна єю юрбу церковних туриєтїв, нї у тих, що сидїли на крилєсї.

„Службу“ они правїли, та не службу Божу, панщину робили они.

І нагадалиєсь менї слова мого дядька, що їздив раз з галицїнами рускими паломниками на покїн до Риму.

Стїдїєсь ми у Відні:

„Що-ж вуйку, як було у Римі?“

„Е! Прєстї мене Господи за се їо кажу. Там у Римі загубїв я кавалєк тої щирої мужичкої віри, яка у мене була. Жаль менї, бїгме Божє жаль, що туди їздив, а ще бльший жаль, що своїх мужичків тудє возїв.“

У Римі, в мартї 1899.

А. О—ський.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєх. Духовенству і всім вірним Випросьв. Митроп. і Преосьв. Еп. Ординаріатами всіх трех єпархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	
Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.		

Шкоди ліквідують ся безплатно. Поліси „Дністра“ приймає Банк красвий при пожитках гіпотечних.

На житє можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористійших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

єтоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 6½% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає вкладки до опрочентованя по 4½%, до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опрочентовані по 4%.

Зголошеня о уділенє агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсі шкільні друки на складі:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейских усе викинченє на добрім папери дуже гарним друком і дешевше як де инде.

Перворядна американська пральня

припоруцає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до праня і прасованя сорочки, ковнірки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, білє ве крохмалєне свілякого сорта мужєску гардеробу з вовни, шевйоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужєскі дітні камизельки з всіляких родів материй.

Приймає ся чисто пранє білє до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінції виконують ся в найкоротіім часі.

За сумайнє виконанє, умірквану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високим поважанєм:

Август Чернявский,
улиця Палади краєвої число 16 А.,
власний дім.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Книг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже танє жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Порученя з поза міста виконують ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітий

(зі сукна, плюшу, Кримских бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могару
з перших відєньских і берлінських робітєнь.

Одяги

для

панів, хлопців і дітий,
загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всі річи входячі в той фаш з перших найславнійших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадский склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадских дамских і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургских кальошів і черевиків до гімнастичних виправ.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Руски, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм

В. ДАНІЛЕВИЧ,
машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зєлізничій (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

С. Еберсон

спеціальна торгівля мінеральних вод.

Дрібна продаж ул. Руска ч. 6. —
Гуртова продаж ул. Руска ч. 13.

Склад всіх уживаних мінеральних вод сьвіжо наливаних і продуктів жерелянних сьвіжо приготованих.

Води спроваджує ся впрост з жерела.

Знаменито висортований склад вод столових:

Крондорфский кисливець — Білінський Кисливець (Krondorfer Sauerbrunn — Billiner Sauerbrunn)

Склад отворений цілий рік.

„Руска Бєсїда“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отсі свої виданя:

„Ілюстрована Бібліотека“

для молодіжи, міщан і селян з р. 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рочник, а всі 7 разом 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поезий Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток для чємних діточок“

32 сторін. Ціна 10 кр.

„Проскурка“

даруночок для руских діточок. Ю. Федьковича 10 кр.

„Чума Горілчана,“

сумна істория, для перестороги і науки. 80 сторін за 20 кр.

„Хлопці Садівники“

з 33 образками 20 кр.

„Образки з природи.“

Ціна 5 кр.

На поchtову пересилку треба додати по 5 кр. за річний „Бібліотеки,“ аоп. 2 кр. за кожду поодинокую книжочку

є тє товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секєрекого

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.
Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застережене. — Рекламний неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“
на цілий рік . . . 20 Кор. — сот.
на пів року . . . 10 „ — „
на чверть року . . . 5 „ — „
на місяць . . . 1 „ 70 „
Подинокне число коштує 16 сот.
Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

„Tricolor“.

Важкі шовіністи, що важили ся денунціювати Русинів в соймі за їх народний ими „Ще не вмерла Україна“ і кидати клевети на руский нарід, ті щирі австрійські патріоти, що в справі „Ще не вмерла Україна“ хотіли показати ся ще оільше австрійськими, як австрійське правительство, — обурили ся були однак на то, що їм не дозволяють носити tricolor-ів, що по словам інтерпелянта д-ра Поповича належать до волоскої народної ноші.

Але лицемірством своїм Болохи нікого не вивели в поле, — ц. к. президент краєвий добре о всім поінформований і коли з одного боку заявив, що він встав при відсьпіваню „Ще не вмерла Україна“ і що при такій нагоді все вставати буде, то з другого боку відповідаючи на посліднім засіданю соймовім на інтерпеляцію Волохів в справі tricolor-ів, сказав так:

„Вже від довшого часу роблено мене уважним, що молодіж шкільна і ученики гімназійні в Сучаві, Радівцях і Чернівцях а також і иньші особи носять ленти з красками королівства Румунії т. зв. сино-жовто-червоні.

Інтерпелянти стоять на тім становищі, що ті трикольори є частию народної ноші буковинських Волохів, а если би навіть то і не було, то нема жадної правної підстави заборонювати ношене народних красок.

Дотично отже тих трикологів опираю ся на гадці фахових знавців історії нашого краю.

Отже по їх гадці не підлягає ніякому сумнівови, що в попередних століттях не було національної краски, ані в Молдові, ані у Волощині. Кождий князь мав свій герб і то в різних красках. Переважали у 18-ім столітю: біла краска, червона, сина, золота. Поволи увійшла в Молдові сино-червона краска, а у Волощині сино-жовта. В 40-их роках XIX-го століття є вже три краски на гербі, в горі сина, в середині жовта, в долині червона. Від полученя обох князівств т. є. від р. 1858 увійшов сей триколог в ужите і то в поземім положеню.

В р. 1867 предложило румунське правительство палаті депутатів проект закона дотично гербу і фляги.

Воно предклядало флягу таку: краски йдуть в простовіснім положеню, на ліво при жердці сина краска, в середині червона, а на кінці жовта. Вибрана в тій цілі комісія висказала ся против зміни дотеперішних трикологів і проект закона прийнято, але з тим, що по-лишено давний порядок красок і від того часу ті краски в тім порядку: сина-жовта-червона становлять державні краски королівства Румунії.

В кождім разі можна зовсім сьміло сказати, що румунський триколог не походить з Буковини і що не можна ніяк припустити, щоб краски сина-жовта-червона були національними красками буковинських Волохів.

Зі справоздань старостів з дотичних околиць і з ореченя фахового чоловіка, що вже від десятків літ робить свої спостереження над ношею буковинського населеня, виходить, що волоске мужиче населенє, що уживає виключно і одиного народної одежи, не носить румунських державних трикологів у своїй ноші і взагалі їх не знає.

Коли отже є річю зовсім певною, що пояс в державних румунських красках не становить основної частини народної одежи, — то уживане трикологів є нічим иньшим як ношенем відзнак.

А о скільки тут ходить о учеників, — то існує розпорядженє міністерства просвіти з дня 27-го жовтня 1863 ч. 14472 — оповіщенє в дневнику розпорядженє того міністерства ч. 93 з р. 1873 — і постанови того розпорядженя заборонюють ученикам шкіль народних і середних носити відзнаки в якій небудь формі.

На разі не можна припустити, щоб ношене тих відзнак мало якесь демонстративне або противпатріотичне значінє, але я пересвідчений, що ті, що носили ті відзнаки — і то певне не з власної спонуки — не знали того, що уживане красок королівства Румунії на границі того-ж королівства в Австрії може дати причину до різних фальшивих поглядів.

А позаяк ношене тих трикологів все таки могло би передовсім у далі стоячих осіб викликати сумнівні погляди о лояльності і вірності цїсареві зі сторони буковинських Волохів і позаяк в оствентивнім ношеню тих відзнак можна в певних обставинах добачати демонстрацію, що може бути карана по постановам цїсарского розпорядженя з дня 20-го цвѣтня 1854, — то я за в зиваю всі ті личности, що мають вплив на населенє, а передовсім високо-поважаних панів послів, щоб разом з правительством і его органами впливали на роз'ясненє сеї справи у населеня.

Тим чином причинять ся до того, що о лояльності буковинських Волохів ніхто не буде міг сумнівати ся.

От се і відповідь для тих власне, що посуджували нарід руский о антипатріотичні чувства!

І правду сказав пан президент краєвий, що населенє волоске не сьвідомє значіня тих відзнак. Але ті, до котрих якраз відзивав ся пан президент, ті дуже добре сьвідомі его значіня і вони то і їх помічники розширили тут уживанє волоских красок державних. А що значінє тих красок не було їм чуже, то доказує звісна телеграма

під час сьвяткованя сотних роковин прилученя Буковини до Австрії...

Нині однак, щоби зробити себе білими, чистими, невинними, клеветуть на других, а в душі кождий мислить то, що п. Фльондор сказав голосно, що імя „волоского іредентиста“ робить ему честь.

Бесіда п. Пігуляка

в справах зелізничних (виголошена по руски).

Висока палато!

Щоби запобігти можливу непорозуміню, хочу додати кілька слів до того, що висказав мій товариш др. Стоцкий в сій справі.

Можна не без рації закинути в порушеній справі, що в службі при зелізній дорозі кождий мусить знати німецьку мову. Так є! І я признаю, що в службі при зелізній дорозі знанє мови німецької конечно, лиш звертаю увагу на те, що відповідно потребі те знанє може бути більше або менше. Кождий, що вступав в службу при зелізній дорозі, хоть би й на найменше місце, мусів окінчити що найменше чотири-класову школу народну, але в руских школах міг він навчитися німецької мови лиш тільки, на скільки потрібно, щоби мож порозуміти ся з висшими урядниками. А більшого знаня на нисних місцях службових, як н. пр. еторожа при будках або й кондуктора навіть не потрібно. Але инакше стоїть річ з вимогами по до знаня німецької мови, коли мусить ся в тій мові іспити робити. На те вже не вистарчить нашим людям то, чого они могли навчитися з німецької мови в чотирикласовій народній школі рускій або волоскій. Иньша річ порозумівати ся з кимось в чужій мові а иньша в тій мові робити іспити!

Щоби уможливити польським людям іспити на такі нязні службові місця при зелізній дорозі, видано відповідні підручники, книжочки для аспірантів на такі місця і в польській мові, тай вільно їм робити ті іспити в своїй мові, не лиш в Галичині, але і на Буковині. Тому то видимо ми по всіх і найнищих місцях при зелізній дорозі не рідних синів нашого краю, але чужих людей сповняючих службу, а нашим людям віднятий хліб той в своїм ріднім краю, бо відтятий таким нерівним трактованє одних а других при згаданих іспитах.

Перед тижнем було у мене кількох руских людей, помагачів при зелізній дорозі. Они скаржились мені, що хотіли-б зробити іспити на будкарів при зелізній дорозі, де они вже довгий час працюють, але до ліпшого і сталого кавалка хліба доробитись не можуть, бо потрібні іспити не в силі зробити в чужій мові, німецькій або польській, і просили мене, чи не міг би я їм помог-

чи, аби їм призволено в своїй рідній мові рускій ті іспити складати, так само як Полякам дозволяють в польській мові відповідати і з польських книжок учити ся. При тім питали си они мене: „Чому то, пане после, в нашім краю мають чужі люди всюду полекшу і можуть ліпшого хліба добитись, а чому нам рідним синам свого краю на своїй землі таких полекш не дають і тому відбирають нам чужі люди хліб від рота, коли ми могли-б ту саму роботу за той гріш, що вони беруть так само як і вони сповняти?“ Я обіцяв тим людям за них у соймі вступитись і домагатись, щоби на будуче видано потрібні книжочки до іспитів при зелізній дорозі і в нашій краєвій рускій мові і щоби їм вільно було іспити складати в рускій мові і чиню се отсим при сій відповідній нагоді, підпираючи дотичні внаєсеня товариша Стоцкого як найтепліше. Я говорив з ним о сій справі і він підніс єї в виділі адміністраційнім і поставив тєпер в сій справі дотичні резолюції.

Я в кінці позволю собі в імени тих руских робітників і в імени буковинських Русинів також спитатись із сего місця:

„Чому оно дійсно так, що на праїдній землі, питомим дітям і рідним синам того краю неможливо добитись ліпшого хліба в своїй рідній і краєвій мові? Чому можуть рідні діти свого краю навіть вже покидати праїдну свою землю і шукати де инде хліба щоденного, наколи чужі люди находять тут той самий хліб, котрий міг би годувати своїх власних людей? Чому оно так? Звертаємо особливо увагу високоповажаного заступника ц. к. правительства й прошу умильно постаратись о те, щоби не вкорочувано права питомого населеня сего краю в згаданий спосіб і постаратись о те, щоби в як найкоротнім часі було можливо нашому народови уживати своєї мови бодай при іспитах, де ходить о такі мізерні місця як еторожів будкових при зелізній дорозі і иньші тим подібні.

Прощу умильно змилюватись над тим нашим нещасним народом і розширити можливість здобуваня хліба у власнім краю і запобігти тим способом шукати рідним синам сего краю ліпшої долі — за морем!

Положенє в Австрії.

З Відня доносять нам, що мимо всяких найсуперечніших донесень і заперечень, мимо поголосок о недалекій димісії міністерства, або що найменше часткової реконструкції кабінету, в міредатних кругах уважають тут за річ певну, що проект языкового закона вже уложений і на днях буде оголошений на підставі §. 14-го. Правительство вже рішило ся на сей крок, але жде

ще на се, що в тій справі скаже правди. Чехи противні новому закону, як кажуть, не так з огляду на його зміст як на форму. Вони імені не признають в таких справах компетенції ради державної і заявляють, що §. 14-го не дасться тут приміняти. Чехи домагаються, щобі сею справу полагали сойм краєвий. Нам здається, що Чехам як раз не форма, а імені зміст нового закону не до смаку. Чому вони не протестували против язикових розпоряджень Баденого, чому протестували против компетенції сойму, а з відносною за ті розпорядження, з найкрайніших демократів, перекинулися в оборонців реакції в Австрії, в гробарів австрійського парламентаризму і конституції? Розпорядження Баденого були „добрі і легальні“, бо їх зміст був добрий — для Чехів. Зміст проєктованого Туном закона не до вподоби Чехам, то-ж вони, не маючи інших аргументів, виїждять з правами краєвого сойму. Провідники Чехів досить виразно і голосно висказали вже своє невдоволення з наміреної правительством акції, але коли мимо тих об'явів невдоволення і протестів, правительством не далося відвести від свого наміру, Чехи починають домагатися, щобі як найскоріше зїхала ся парламентарна комісія і висказала свою гадку о цій тій справі. Чехи надіються, що коли заапелують до солідарної правди, она поставити ся до правительства і уратує Чехію від „германізації“. Але здається, що Чехи і на правди не будуть могли вже числити. Нині стоїть справа так, що або треба буде сповнити часті жаданя Німців — впрочім без кривди чеського народу, або австрійському парламентаризмові сказати: пером тобі земля! Навіть правди мусить нині прийти до переконання, що перший вихід менше ризикований. Без попертя правди і Чехи перестануть ся опирати. По соймовій сесії дня 13-го с. м. збере ся

в тій справі в Празі молодоческий комітет виконуючий. В нарадах возьме також участь міністер фінансів др. Кайцль. Відтак збере ся у Відні виконуючий комітет правди.

На днях зачнуть ся в Будапешті нові переговори між обома правительствами в справі продовження угоди. Угорщина годить ся на продовження угоди лише до 1903, взгядно 1905 року, наколи знов австрійське правительство обстає при тім, щобі час важности угоди установити до 1907 року, навіть в такому случаю, коли би угоди не далося заключити в парламентарній дорозі.

Гагска конференція.

Сімнадцятого серпня 1898-го року видав цар Николай запис до європейських держав в справі часткового розброду. Від сего дня до 18-го мая с. р., в котрім збере ся міждержавна конференція в Газі, мине як-раз дев'ять місяців. Якою буде дитина, що вродить ся? — годі пересуджувати. Досі звісно лише, що Росія, давши почин до гуманного діла, сама в сіх дев'ятьох місяцях, не конче остала вірною царському запису, а через весь той час заходила ся дуже сильно коло побільшення своїх військових сил.

І так вже 20. вересня минулого року вийшов царський указ, котрим велено скріпити війсьну флотилію на Каспійським морю. В надолеті (15.) минулого року розказав цар Никола будувати два нові панцирники на Чорнім морю. В грудні (14.) вийшов указ на будову 10 торпедовців, а 20. грудня минулого року визначив міністер маринарки з волі царя 90 мільйонів рублів на скріплене військової російської флотилії взагалі. Сим покінчено минулий рік. А сего року? Сего року визначено указом з 12. січня на скріплене сухопутних військових сил 34 мільйонів рублів, а на побільшене маринарки опять 16 мільйонів. Указом з 18. січня побільшено війсьні залоги на афганській границі о 20.000 людей, а 19. січня розпорядив міністер маринарки будову одного панцирника І. класу, двох торпедовців, двох лінійних кораблів і двох кружалців. Вкінці 30. марця вийшов царський указ, котрим велено

улучити озброєне російської полевой артилерії.

Сама Росія знехтувала проті радикально свою миротворну теорію, проголошену з таким шумом. В сліді Росії пішла Англія, призначивши ще значніші суми на війсьну флоту, відтак Німеччина і Франція, а в найновіших часах розніслись і в нас слухи, що будуча делегація буде мусіла віддати 100 мільйонів зр., не лише на побільшене військової флотилії австрійської, але і на поставлене одного нового корпусу (в Берлі) і справлене нових скорострільних пушок.

Як бачимо, то результат царського маніфесту був досі зовсім негативний. Поклик до розброду викликав нові, ще інтензивніші зброєння в цій Європі.

На гагській конференції не будуть підняті ніякі територіальні питання. Держави європейські, Японія і Америка застерігаються з гори, рухати kwestією територіального посідання, хоч би і силою набутого. А о скільки нині відомо, то члени конференції поділять ся на три секції, з котрих перша займе ся питанням розброду, друга складом розбродного суду, а третя, зібравши весь матеріал в одно, представити позитивні висновки повній конференції.

Дієвники європейські виражають ся о конференції з великою резервою і неспокійно, неначе би передбачували, що ціла ся акція, хоч в теорії гуманна і поступова, покінчить ся негативно. Результат буде хіба той, що конференція узнасть в теорії справу часткового розброду пожеланою, але мабуть передчасною справою, до котрої належало би стрімити, але котру осушити — ніхто не хоче. Дев'ятинаційний вік закінчить ся мабуть солов'ячим огнем в честь європейського мира... — („Руслан“)

НОВИНКИ.

Чернівці, 4-го мая 1899.

Заприсяжене бурмістра міста Чернівців бар. Кохановського п. президентом краєвим бароном Бургінзоном відбуло ся нині о 12-й годині.

Іменоване. Практикант судовий Ізидор Лютвак іменований авскульптантом судовим.

Епископ Куїловський виїхав у Сьвітлу Середу на літній побут до Ненадови, де має полишити аж до своєї інсталації у Львові.

Робітниче свято, день 1-го мая, зробив у нас в Чернівцях „паско“. Похід через місто був дуже малий і на зборах не явилось багато товаришів. — В Галичині за то випало се свято дожити добре так у Львові як і Кракові. Відбули ся тут походи через місто і збори, де прийнято рівнозначні резолюції що-до осмигодинного дня праці і загального права голосування. У Відні то свято відбуло ся дуже величаво, всі робітники повоздержали ся від занять, а на слідком того не вийшли навіть часописи, крім урядових Wiener Zeitung і Wiener Abendpost. В поході до Пратеру взяло участь 100.000 робітників. В Будапешті свято удало ся. Спокій був всюди, винявши хіба дрібні які бійки.

Після Фальба будуть від 8. до 14. мая бурі, між 14. а 21. сніги! Дні 9. і 25. мая є критичні другого ряду. Капітан Ледоховський, що від якогось часу, ліжне віщує як Фальб, каже, що від 1. до 9. мая буде змінна погода, дощ і зимно, від 9. до 23. зимний воздух, відтак гарна погода, потім знов змінна погода, а при кінці місяця гарно та тепло. І вір тут кому хочеш!

Пожежа лісів на Буковині. Як ми вже доносили, то пожежа лісів прибрала ширші розміри і то в кількох лісних адміністративних округах прав. рел. фонду, а імені в Бродині, Ватрі-Молдавині, Путні і Фрасині над Молдавою. Огонь розпочав ся в Бродині відразу в трьох місцях, а в Ватрі-Молдавині в двох місцях, а в горілі старі і нові зруби, де були ще багато віднайдів по зрубаних деревах, а крім того находили ся ще на них сосни, смереки і буки, що також пали жертвою огню. У Фрасині дотяг огонь до місяця, де находили ся зрубані пні приладжені до тартаків і всі ті пні також згоріли. Разом вигоріло до 1200 гектарів ліса, а шкоди має прав. рел. фонд на 50000 зр., а тартак у Фрасині на 70.000 до 80.000 зр., бо було там до 30.000 кубічних метрів матеріалу. Що було причиною огню, до нині не знати, але здається, що тут згорило відомо, бо ліс заняв ся відразу на кількох місцях. При акції ратуничої велику прислугу зробила жандармерія. Ц. к. президент краєвий видав до всіх староств об'явку, пригадуючий на постанови закона лісного що-до острогожного розкладання огню і т. д.; староство має сейчас пригадати ті постанови громадам і поробити дотичні заарядження.

Огні. Вночі з 28-го на 29-го цвітня межі 11. а 12. годинною згоріла в Заставній хаті, в котрій була крамни-

ПІКНИК.

Сумно-веселі спогади зі студентських часів
ІВАНА СИНЮКА.

Мясиці кінчили ся.

Одної суботи сиділи ми чотири студенти в нашій студентській станції, що находила ся на першій поверсі — під сходами, і били ся з думками. Ми якраз поїздівкували, то значить і повечеряли, і при сій нагоді зі страхом спостерегли, що наш харч так як і ті мясиці кінчив ся. Наш харч був все одинаковий, чи в свято, чи в будній день, чи на полудне, чи на вечер, разовий хліб, що аж піднебіне сні, молоко квасне, таке квасне, що лиш на него подивитись, а вже слина точить ся, і бараболя. В ніст відпадав набілі і робив місце фасодам і кашу. Наша „карта страв“ як видно, була дуже худа. Як не бараболяна юшка, то бараболяний борщ, або як не бараболя в мундурі з молоком, то голову з колоченою бараболю. Як не голову з камінь, то камінем у голову. Наша „пані“ нас дуже любила, що ми не перебарали. Що за іронія...

Не зважаючи на то, що квасне молоко з разовим хлібом не дуже впливає побуджуючо на дух чоловіка — а ми се якраз їли — журили ся ми ще й тим, що наступає ніст а з ним фасод і квасна каша.

На дворі була хляпавка, дощ, сніг і вітер.

Довго ми сиділи та сушили собі голови, яким чином і на які книжки випросяти собі з дому гроший, аж тут нараз отворили ся широко двері і —

нам пішов мороз тілом — наша прачка увійшла в хату.

Ми були в неї мало що не по уха задоволені.

Я як сидів на тапчані, так простер ся, запер очі і хрюлю, що аж луна йде. Товариш Домко, що якраз брав щось із за груби — шусте за ю. І до сегодня не можу поняти, яким чином ему вдало ся та штука влізти в таке вузке місце.

Товариш Кольо, що горілиць лежав на другім тапчані і курив, не мав вже коли виняти з рота папіроски. Лиш очі запер і крізь ніс дихаючи, ніби то спить...

Четвертий товариш, ми его звали командантом — він вислужив три роки при війську, був капітаном, чоловік вже в літах і всякими мастями мащений — ані на хвилю не стратив рівноваги духа. Схопив ся з крісла — ми лиш то одно в станції мали — і з найбільшою грацією посунув его праці.

Прачка була жінка дуже худа в середнім віку, високого росту, з енергічним лицем і сивими острими очима. Вона нічим не різнилася від соток своїх товаришок. Родичів своїх не знала, до п'ятинаційного року валяла ся коло свояків, а відтак пішла служити на власну руку. Служила й не служила, а як мала вже коло тридцять років, найшла собі свого теперішнього „чоловіка“. Я кажу чоловіка, бо він був чоловік, не жінка, але хто їх вінчав, коли і де їх весіле було, ніхто не нагадує собі, навіть і стара перекупка Ясика ні. що прецінь все таке добре знає. Тепер наймили вони хату, там де кінчить ся місто і де сьміте вивозять. Вона пере, перетримує служницю без служби, а він носить вечером ковчезами номіи з міста і годує безроги. Живуть спокійно і в згоді —

винявши той час коли він паний і цінний знати минувшість своєї любові жіночки.

„Bitte Gnädige Platz zu nehmen,“ каже нам командант з солодким усмішком, знаючи слабу сторону прачки, що скоро заговорити до неї по німечки і сказати „Gnädige,“ то зараз вмякає.

Прачка сіла поважно.

Командант засьвітив лампу і роздумував при сій нагоді, яким чином переконати би сего неприємного гостя, що не забавки наш довг запалити.

„Гарні мені кавалери, — каже прачка, — що враз з курми снати лигають. Як я була так молода...“

„І ми не сиділи-б в хаті, але гроший нема.“

Командант аж лехше відтіхнув. Був рад, що прачку приготував на се, що даремно прийшла.

„Е, що гроші?... Хто молодий, гарний, здоровий, то сам гроші... Але знаєте, чого я прийшла? Ану вгадайте!“

Командант став ні в сніх, ні в тих.

„Гм... я знаю... відай...“

„На, ні, не вгадете, не мучте ся. Я прийшла... мене просили гарні паночки... вони хотять пікник зробити, та не мають де. Я прийшла питати, чи би тут у нас не мож якось найти місце?“

„Пікник!“ — застогнав товариш Кольо ніби то з просянку і зірвав ся відразу на ноги.

Товариш Домко висунув ся із за груби, цілий обваннений і ніби то сердитий, що не міг найти за грубою щітки.

І я, вже жадної небезпеки не видаючи, протяг наперед руки а відтак ноги і з глибоким позівом встав.

Пікник! Пікник! Пікник!

„А я, пікник завтра у вечер. Панічки мають дати „трунки“ і музику, а

панічки добру їду: шиниці, печеню, ковбаси, карманаді, пампушки...“

Нам, що єї страви лиш з чуття знали, став повний рот слини. Ми цілком забули, що „трунки“ і музика коштують гроші, а в нас ні шельога.

Шиниці, панічки гарні, ковбаси довгі, пампушки, пікник, карманаді, музика, трунки, се сніло ся мені цілу ніч. Видко, що й товариш Домко, що зі мною спав на тапчані, мав неспокійну ніч, бо в одно перевертав ся.

Ще добре не зоріло, як наш командант ревкнув: „Вставати!“

Зачали ми радити, відки роздобути гроший. Я мав іти до директора і випросяти а cento стипендії. Не дуже милий був се хід. Директор був після нашої гадки страшенний скупар. Нім дасть гроші, значе кричати, з пів години оновидати і треба було добру крутню сплетати, аби его переконати. Товариш Домко поїде кілька книжок, а товариш Кольо скрипку до „Заставни“. Командант пішов на „роздобуду“.

Як темна нічка своїми крильми грісну землю накрила, була все готове.

Музика, то є оден горбатий циган з скришкою, а другий на праву ногу шкунтуляючий з басом різали в снігах — в хаті не було місяця — аж дудило, Стіл накривий напериами тріщав під тагаром страв і „трунчик“. По під стінами на наших куфрах та тапчанах сиділи панночки і розмовляли зі студентами. Не можу казати гарні панночки, але що здорові, товсті, кожний мусів признати. Видко, робота їх була при кухні, де мали можливість прибрати своє місце верствою товщу. Але то нічо не шкодило, бо кожний жме, як може. Найгірша біда була, що слабого поду було о третину більше від міцного. Розуміє ся, що прачке зі своїм „чоловіком“ була також. Єї очі

ня Мендіа Шерфа. Огонь так скоро вихав, що нічо не було можна виратувати. Все погоріло, а властитель ледве з женою і дітьми лише в сорочках своє життя виратували. Шкода велика, бо анї дїм, анї крамниця не були заасекуровані, до того було ще много товару. Щасте велике, що підчас пожеги вітру не було, і таким способом удалося огонь злокалізувати. Знов дня 1-го мая межі 10-ою а 12-ою годиною перед полуднем погоріли: 1) Івана Ковалика хата, шона і 2 води, 2) Єнті Енгельберг дїм з крамницею і стайня, 3) Рейзі Штернберг дїм і 2 стайні, 4) Давидо Штернберга крамниця, 5) Ани Беднарської хата і 2 шони. З сих будинків здаєсь лише один заасекурований.

До Канади виїхало нинї знов зі стайні Чернівців дуже много родин, між иньшими 16 р. з Лувівців, 8 р. з Васелівців, 5 р. колонїстів Нїмців з Молоді, 7 р. з Цурнів, 7 р. з Ширівців. Крім того було ще більше родин, але годї було розпитати все докладно.

В справі еміграції до Бразилїї міністерство справ заграничних звернуло увагу міністерства внутрішних справ на то, що тепер в посїдних місяцях прибуло з Австро-Угорщини значне число емігрантів до Сан Паольо в Бразилїї. А позаяк італійське правительство заборонило своїм горожанам емігрувати до Сан Паольо, то австрійський конзуль в тій державі боїть ся, щоби еміграційні агенти не стали нахилити австро-угорських горожан до еміграції до Сан Паольо. Австрійський конзуль звертає увагу, що в Сан Паольо нема ніяких приготувань до прийняття і поміщення емігрантів і нема свободних земель. Емігранти мусїли би шукати зарібку на плантаціях кави, з чого європейський робітник лиш з тяжкою бідою може вижити. Супротив того перестерігає австрійський конзуль населене селянське перед еміграцією до Сан Паольо.

З Відня пишуть нам, що тамошні славянські студенти загадали урядити концерт на честь Пушкіна і запросили делегатів з усіх товариств з виїмкою „кружка студентів із Росії“. Запрошено до участі і „Сїч“, а та рішила взяти в тих нарадах участь, щоб замаскувати членів „общества Букавіни“. І дійсно показала ся потреба присутності Сїчовиків. Хтось із студентів поставив кандидатуру Вергуна, дописувателя „Нового Времени“ на голову комітету, а то лиш з огляду на его поважний вік, та Сїчовики запротестували і кандидатура Вергуна упала. За то московська молодїж німтила ся післям

були звернені на музику а его на стил. Ми наперед гуляли а відтак їли і шили а потім знов гуляли, аж до раня. Панни не лиш в танці, але й в дїї „трунках“ тримали нам рівно вагу, а дехто з них і закурих папіроску. По запаху диму було мож пізнати, що той тютюн не за їх гроші купований.

А я мущу зі встидом признати, що зле забавляв ся. Трунки і тютюн — я скурих 10 „шпортів“ — зробили з моєї голови кузю. До того дала менї працьку одну панночку, панночку таку товстеньку, щоби був миг з неї танць двох кавалерів зробити, як я, з виразним наказом єї як найліпше забавляти. Я проклинав працьку, панночку, себе і пїлник, але свою повинність мусїв зробити, бо „gefährlich ist die Huäne (працьку) zu wecken...“ Мільони краплів поту, студеного поту з чола витиснув менї танець, а сорочку було мож крутити. Панна Міна — се єї дороге імя — подякувала менї при кінці за добру і красну забаву, шепнула менї в ухо, де вона в „обовійонку“ — улицю і число — і сказала навіть коли єї паньства дома нема.

Може-б і збрала була охота піти трохи в „залюти“ до панни Міни, та ба... Такий тятар як вона не переходить безкарно, — я пролежав дві недїлі недужий, а коли встав, то і не брав ся вже йти до неї. Срашно було! А ну як би так ще на якім фестині в дїті треба було так нею обертати, то хоть на місяць лагодї ліжко... І наше знаомство урвало ся, але думаю, що панна Міна мусїла найти скоро потїху в якім сильнїйшій від мене синї Марса, що був в силї обертати нею, як довго лиш їй забажало ся...

анонїмного доносу до поліції, що Сїч, товариство не політичне, займає ся політикою. Се дає тїй молодїжї найліпший аттестат на евентуальних підданих російського „государства“.

Проба сїпіву „Буковинського Бояна“ відбуде ся в суботу точно о 6 годїні. На пробу запрошує ся також і тих панночок і панів, що не зволили до тепер ше прийти.

Австрія і Росія в справі Боснії. Віденські газети подали були вість, що військовий аташе при російській амбасаді у Відні, полковник Воронїн має незадовго виїхати до Сараєва. Цїлюю тої подорожі єсть вручити австрійському полковнику, що стоїть залогом в Плевлю, в санджаку новобазарськїм, а котрого до полку властителем єсть цар Николай II, портрет царя, присланий полковнику на спомин. Дописуватель Köln. Zig. з Сараєва зазначає, що в тамошних рішаючих кругах приписують зановїдженій подорожі полковника Воронїна політичне значїне. В виду того, що до Плевля, положеного близько чорногорської границї, і впрочїм до цїлого санджаку новобазарського заходили доси часто чорногорські агенти, дар царя уважають в сераєвських кругах за ознаку, що погляди Росії і Австро-Угорщини на справу босаньську єуть згідні. Торжественне вручене портрету відбуде ся дня 14-го мая.

Тюрма Люккенго. British Medical Journal помістив лист одного поважного свого кореспондента, де бачимо вістки о тюрмі убийника цїсарєвої Єлисавети, що цїлком противлять ся тим, які ми доси мали. Кореспондент мав бачити 29. марца Люккенго і его тюрму. Сей злочинець сидить, як звїсно, в тюрмі „l'Evêché“ в Женеві під 94 ч. Є се велика комната з вікном на полудневий схід, що пропускає багато світла. Є она відповідно уряджена, чисто утримана і навіть має електричний дзвінок. Книжок має він до сходу — та хоч троха блїдїй на лиці, все-ж таки здоровий і вдоволений. Може двічі в день прохажати ся годину в мурах вязничого заведеня, розумїє ся, без ніякого нагляду. Крім описаної вище кімнати, має Люккенї гарну спальню із меншим троха вікном, що виходить на полудневий схід. Спальня є троха менша від т. зв. „келії“, але є в нїй охороне, вигідне ліжко та нічний єтіл. Над обома комнатами не наглядає ніхто. Лежать они, що правда, два поверхи низше чим улиця, мають однак сухий та здоровий воздух. Коли би всі злочинці мали всюди такі тюрми, то хто знає, де було би їм ліпше, на волї, чи в тюрмі? Люккенї не може в порівнянню з сїм, що ми давнїйше про него читали, нарікати на свою долю.

Театральна новість. В Темїці заповів директор тамошнього театру нечувани новість. При кінці старої, оклепаної штуки виходить він на сцену з револьвером і каже: Тепер починає ся та зановїджена новість — тай враз з сими словами стрїлив до себе. Але видно не вигасла в нїм стара привычка, бо як грав комедию цїле жите, так відграв її і тепер. Повалив ся він вправді на землю, але куля не зранила его майже цїлком. На питанє поліції о причину вистави такої „сензаційної штуки“ пояснив се тим, що хотїв зробити собі смерть, бо не мав чим поплатити довгів та гажі акторам.

Коби ще і у нас! В Москві завязало ся товариство взаїмної помочи жінок, що виходять замуж. Родичі або свояки платять означенї вкладки, а їнтересована особа дістає відтак коли віддає ся 3.000 рублів віна! Кілько то у нас найшло би ся женихів, ласих на 3.000 рублів віна! Та они можуть лише на се зітхнути: Коби то ще і у нас!

В папірнях Сполучених Держав вироблюють нечуваних розмірів аркуші паперу. Найбільшим з тих аркушів є широкїй на 2 метри 43 сантимет., а довгий на 22 кїльом. 430 метрів. Майже всюди є він однако грубий. Сей аркуш паперу може ледво 12 робітників піднести.

Ненажеря. В Монахові пишуть ся Іван Кеслер новою, яку досї мало хто управляв штукою: нажерливості. Цїлі товни збігали ся, щоби дивити ся на сї пописи Кеслера, так що аж поліція мусїла їх розгнати. Та бо і є на що дивити ся! Кеслер сїдає о 1. год. 55 мінут і зїдає з повагою 80 т. зв. „кнєг“.

вурштів“. Коли вже упорєє ся з ними, заавляє, що зїв би їх ще до 100. Відтак відпочивєє годину (травить!), кладе перед себе великий полумисок кнєдлів з печінки і їєть їх 52 штуки. Інїшим разом упорєє ся з трема великими печеними гусками і по двох годинах зїв 52 твердо зварених покладків, а знов по двох годинах 25 фунтів сира. Мимо сего однак по недовгїм часї заложив за, що упорєє ся за 42 дїї з волом, що важив 10 сотнарїв. І дійсно: не лише зїв его, але навіть 12 днів перед речинцем. Кеслер є слугою з заводу і его панови можна лише поградулювати. Хто знає чи і в нас не найшов би ся такий „артїст“, та на жалї тепер передївонї!

Звірський злочин. Перед кількома днями побачили рибаки, що ловили рибу при мості „Billancourt“ під Парижем, скринку, що плила по водї. Зловили її, отворили і найшли в нїй кадовбї жінки без голови та нїг. Відвезено єї до парискої Морїи, де показало ся, що голову та ноги відрізано ножем і то так зручно, що і гілїтина не вдала би айше. На тїлі не найдено ніяких ран. Полїція шукає за винуватцями сего поганого злочину, але ледви чи се їй удасть ся. Лучає ся, що мають під руками неушкодженого трупа тай не можуть ніяким чином дійти до жорела злочину, що-ж доперва тепер, коли нема голови. По поколєних годїю палїцях пізнали, що се мусїла бути особа, що зарабляла штем на жите.

Застрілив ся ученик 2-ої класи школи народної Юрій Слободзан у віці 14 лїт в помєнканю своїх родичїв при ул. Панаїтїв. Прикликаний міський лікар др. Флінкер мїг лиш сконстатувати смерть.

На Народний Дїм зложили: Руєнники учениці з гри в зелене 2 зр. 20 кр., п. Іван Брага 2 зр. 70 кр., на котрі зложились: п. Михайло Гадза 50 кр., п. Єлисавета Гадза 20 кр., п. на Аврора Гадза 20 кр., п. Хрестїдєс Гадза 10 кр., п. Писїя Кубїлчик 50 кр., Федір Комарїня 10 кр., п. Кароль Спачинський 10 кр., о. Георгій Валотескул 1 зр. Разом до тепер 2030.25½ зр. Членську вкладку зложив о. Веренка 1 зр. Разом до тепер 1174.50 зр. Сердечна подяка.

Помер в Дармстадтї бувний профєсор в Тїбінгенї і автор широкозвїстної книжки: „Kraft und Stoff“ др. Людвїг Біхнер. Покійний заступав в згаданїм творї, а також в численних иньших писанях атомїстично-матерїалїстичний світогляд.

В справі Бердяєв contra Маковей.

Від д-ра Ів. Франка получили ми слїдуюче письмо до поміщення:

В 43. числї „Буковина“ прочитав я лист С. Бердяєва проти О. Маковей, а в їм приплетанє не знаю з якої речї й мое імя і при кінцї кинєно болотом на всіх тих укр. письменників, що друкують свої праць в „Лїтер. наук. Вістнику“, бо названо їх моїм та О. Маковей „креатурами, що вміють кланятися ся в ніжки“. Читаючи лист д. Бердяєва, я зразу, наскочивши на зроблений О. Маковєєви закид в допущїнствї і на мотивованє сего закиду тим, що О. М. назвав поезїю С. Бердяєва „патріотичними“, подумав собі, що д. Бердяєв по просту хора людина. Бо справді, що Ви скажете про людину, що лає Вас донощиком за те, що Ви назвали її патріотом? Тїлькож прочитавши конєць листа д. Бердяєва надрукованого в „Буковинї“, а надто його лист з д. 10./IV. с. р. присланий до редакції „Лїт. наук. Вістника“, повний брудних лайок та брєтєнь між иньшим і на мою адресу, я зрозумїв, що д. Бердяєв, коли й справді хорїй, то якоюсь не зовсїм звичайною хоробєю. От тим то, коли вже шан. редакция „Буковини“ (по моїй думцї зовсїм без потреби) вивела перед людий осуд справу Бердяєв contra Маковей і дозволила таким не зовсїм людським способом виплутати в неї також мое імя, нехай же вільно буде й менї сказати, що я знаю про д. Бердяєва і сїм допомогти до виробленя серед публіки вірного осуду про єю справу.

Особисто я д. Бердяєва не знаю. Його імя зустрілось менї уперве ще 1885 р., коли я, бувши впорядником

„Зорї“, надрукував на її листках, перший, здаєсь ся, його український вірш. Але-ж десь в тїм самїм 1885 році зїмаю, чи може в початках 1886 р., я прочитав у „Новом Времени“ передруковану з котроїсь київської газети заяву з новим підписом д. С. Бердяєва, в котрій він називає себе прилюдно підлим, нечесним і нерозважним (сїв докладно не тямлю, але тямлю добре, що вони були дуже різкі) за те, що не розвідавши добре правди, накинув ся своїм способом на когось із київських людей. Менї доси пригадуєть ся те почутє стиду, яке збудило ся в менї при читанню сего прилюдного покаяннї. Від годї д. Бердяєв сїз був з моєї тямки і я не стрїчав його їм в друку. Аж редакуючи „Житє і Слово“ я одержав від него посилючку віршїв з просьбою конєч надрукувати їх у моїм журналі. Я переглянув їх і мене зразу вдарили деякі лїзикові дивогляди, як ось „Довгі нічі“, „Давно прихїду вже не має“, але найприкрїйше вразила мене вірша написана на честь — кого-б Ви думали? С. Столяровського! Я відложив віршї д. Бердяєва на бїк, та ось за пару недїлї одержую другий лист, далї третїй, четвертий, в котрих він конєч домагав ся надрукувати його віршї, або бодай написати йому, дячого я не хочу надрукувати їх. Я відписав д. Бердяєву: листа свогого не тямлю докладно, але позволяю йому, коли хоче, опублікувати його. Коли розпочало ся видаванє „Лїт. наук. Вістника“ і д. Маковей прибув до Львова, він оповїдав менї, що познайомив ся особисто з д. Бердяєвим у Київї і що сїй прислав йому якісь свої віршї для „Вістника“. Я не читав тих віршїв і не мїг нічого сказати про них, але остерїгав д. Маковей, щоб держав себе обережно з д. Бердяєвим. Я дуже здивував ся, коли одного разу д. Маковей сказав менї: „Пішє менї Бердяєв, що хоче Вашу статю про Золя перекласти на французьке і іслати до якогось французького журналу.“ Се здивувало мене, бо-ж моя статя — безпретенсїональний реферат і для Французїв пїчим не цікава. Тїлько тепер, прочитавши в листї д. Бердяєва слова про „креатури, що вміють кланятися ся в ніжки“, я почав догадувати ся, що д. Бердяєв думав мабуть таким манєвром підкупити мене для своїх віршїв, бо-ж звїсно, що „кто jada flaki, myśli, że i każdy taki.“

Львів, д. 1. мая 1899.

Др. Іван Франко.

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих, а на 6½% від удїлюваних позичок знизило

Товариство

„Руска Каса для ошадн. і позичок“

Стоваришенє зарєєстрованє з ограниченою порукою

почавши від 1. липня 1889 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5½% від вкладок щадничих, а бере від позичок 7%.

Єрот. Пігулак.

Атан. Руснак.

Надісланє.

Управитель школи народної, 26 лїт, пошукує — з браку знаомства — в сїй дорозї в цїлі подружжя панни Русинки.

Дотичні зголошеня з приложенєм фотографїї, котра зверне ся, упрїнає ся посилати до 1-го червня с. р. на адрес: „Домашнє щастє“ Чернівцї poste restante.

Рїч трактує ся серїю і за дискретнїєть ручить ся словом честї.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одипке руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шнід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 ар. 05 кр.	гов. 880 ар. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 ар. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся **безплатно**. Пошес „Дністра“ приймає **Банк красвий** при позичках гіпотетичних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористнійших** комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотаришне зареєстроване а обмеженою порукою, уділяє **позички** за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручателів, і приймає **вклади** до опрочентовані по 4 1/2% до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вклади опрочентовані по 4%.

Зголошення о уділені **агенції** в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сєйчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могару
з перших віденських і берлін-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річи входячі в той фак з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отой шкільні друки на складі:

Каталюги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні,
Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspec-
tionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сві-
доцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки
і книги для кас райфайзейських усе викінчене на добрім
папері дуже гарним друком і **дешевше** як де инде.

Перворядна американська пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т.
Публиці.

Приймає она до прання і прасовання
сорочки, ковпирки, маншети, фіран-
ки і то в всяких красках, як кремова,
біла, червона, зелена, сива і т. д.,
також приймає **портієри**, біле не крох-
малене свілякого сорта мужеску
гардеробу з вовни, швейоту і піки,
далі виправи весільні, всілякі ручні роботи
з шовку, вовни, атласу, полотна; корон-
кові хусточки на голову та мужескі літні
камизельки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до прасовання
з поодиноким домі.

Поодинокі замовлення з провінції виконують
ся в найкоротіім часі.

За сумлінне виконане, узірковану ціну і скору
услугу ручить давна фірма:

З високою поважанем:

Август Чернявський,
улиця Палати красної число 16 А.,
власний дім.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обузи

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вілних чере-
виків та чобіт до лавів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальонів і черевиків до
гімнастичних вправ.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю
дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані по-
чавши від 20 ар. і то за готові гроші і на виплат. Хто
купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує жу-
рити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. ДАНИЛЕВИЧ,
машинист у бродарі Штайнера в Чернівцях, при ул. Залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

С. Еберсон

спеціальна торгівля мінераль-
них вод.

Дрібна продаж ул. Руска ч. 6. —
Гуртова продаж ул. Руска ч. 13.

Склад всіх уживаних мінеральних
вод свіжо наливаних і продуктів
жереляних свіжо приготованих.

Води спроваджує ся впрост з же-
рела.

Знаменито висортований склад вод
столових:

Крондорфський кисливець — Бі-
лінський Кисливець (Krondorfer Sau-
erbrunn — Biliner Sauerbrunn)

Склад отворений цілий рік.

„Руска Бєсїда“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складі отей свої видання:

„Ілюстрована Бібліотека“

для молодіжи, міщан і селян з р. 1886,
1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по
1 ар. за рочник, а всі 7 разом 6 ар.

„Слова правди і науки“

з посаній Тараса Шевченка. Ціна 10 кр.

„25 повісток для чемних діточок“
32 сторін. Ціна 10 кр.

„Проскурка“

даруночок для руских діточок. Ю. Федь-
ковича 10 кр.

„Чума Горілчана,“

сузна історія, для перестороги і науки.
80 сторін за 20 кр.

„Хлопці Садівники“

з 33 образками 20 кр.

„Образки з природи.“

Ціна 5 кр.

На поштову пересилку треба додати по
5 кр. за річник „Бібліотеки“ аоп.
2 кр. за кожду поодинокую книжочку

Кавчукові печатки

кавчукові черенки до друку
продає по найтаних цінах

Лев Кинїг

гандель паперу.

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тале жерело

до закупна паперів, приборів шкіль-
них, книжок купецких, та знарядів
бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

„длає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

БУКОВИНА

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застережене. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Православ'є на Буковині.

Як розуміють волоскі загорілі сьвятість православної віри і як уміють шанувати вони навіть таке величаве сьвято як Воскресеніє Спасителя, на те доказом най послужать слідуєчі події в православній церкві катедральній підчас сегорічних Великодних відправ.

В суботу при пламениці Преосвященний Владика Володимир Репта приїхав до рускої сторони співаючої о. професора Тарнавського і о. совітника Ілассевича, а до волоскої о. совітника Ганіцького, думаючи, що кождий сьвященник на стілько розуміти ме, що на рускій стороні повинно сьпіватись по руски а на волоскій по волоски. Тим часом сталося инакше. О. професор Тарнавський сьпівав на рускій стороні лиш по волоски, хоть по руски знає, бо родом із руского села Виженка.

Преосвященний Владика казав ему пригадати, що він на рускій стороні. Але о. Тарнавський, або як тепер вже ся пише „Tarnavsch“, не хотів того й чути і сьпівав оспетативно все таки лиш по волоски. Друге напимнене також не помогло нічого, аж Владика був приневолений наказати, щоби о. „Tarnavsch“ пішов собі до волоскої сторони, а о. совітник Ганіцький перейшов до рускої, куда він властиво належав. Аж таким чином почули вірні і славянський сьпів у православній церкві „катедральній“!

В неділю рано по всенощнім, коли вже перед церковними дверми на дворі відправляється торжественно богослуження взивав Преосвященний Владика Володимир Репта богословів сьпівати „Христос воскрес“, але богослови не зважали на те, а сьпівали сьміючись з наказу таки лиш „Christos a inviat“, хоть Преосвященний ждав і по раз другий славянського сьпіву.

Те саме повторилось і при сьвяченню пасок де на перекир наказам Преосвященного сьпівали богослови навмисне виключно лиш волоске „Christos a inviat“, посьмішкуючись із наказів сьпівати „Христос воскрес“!

В неділю великодну на вечірні позволив собі дякон Бока, виголошуючи велику іктейю, зробити в церкві нечуваний жарт. Замість іктейї: „О преосвященнім Архієпископі нашім Аркадії, честнім презвітерстві і во Христі діяконстві о всем причті і людех, Господу помолим ся“ — помолив ся він за православного митрополита на лад „Patri-i“ і „Sentinel-i“, ось як сердечно: „О преосвященнім Архієпископі нашім Аркадії і о еже простити ся ему всякому прегрішенію вольному і невольному, Господу помолим ся!“

Отсе подалисьмо голі факти не додаючи і не відбираючи ні слівця

від того що діяло в домі Божім сих великодних сьвят.

Руским правовірним приходилось вже нераз слухати і зносити в катедрі оскорбляюче і огірчаюче поступоване румунізаторів сьвященників і то головню при торжественних нагодах, але оргії які сих великодних сьвят сї загорілі на сьвятім місці справляли, сего певно ще не було нігде, відколи православна церква на сьвітї стоїть.

Такі події дають до мислення і заслуговують на те, щоби над ними застановити ся так православним Русинам, як і міродайним кругам, котрі дотеперішнім своїм поступованем на полі церковнім допровадили до таких неслуханих прояв в православній церкві.

Отець „Tarnavsch“ оздобив ся дуже на Єго Преосвященство Митрополита за те, що Єго Преосвященство не хотів пошкодити професорови о. Єремійчукові при послідних іменованях способом, якого би собі бажав загорілець о. „Tarnavsch“ і товариші. Але питаєм ся чесного о. „Tarnavsch“, коли має він якусь особисту злобу на єго Преосвященство, то що ж винна єму сьвята церква, що він сї поступованем так публично обиджає і понижав, що винні єму православні Русини, що він їх в сьвятій церкві так оскорбляє і огірчає? А чим знов провинив ся Преосвященний Владика Володимир супроти о. „Tarnavsch“-ого, що він зробив Преосвященному таку фронту у церкві?

Отець „Tarnavsch“ et Co. твердять, що іменованем о. Єремійчука професором теологічного факультету потерпіла повага університету (!) отже і повага о. „Tarnavsch“-ого! Нам видить ся, що річ противно має ся. Поступоване о. „Tarnavsch“-ого в катедральній церкві не личить не то професорови університетському, але навіть пересічно образованому простому мирянинові. Виходить на таке, що якраз професор о. Єремійчук мусить жаліти над своїми „колегами“ такого рода.

Відстрашуючі події в катедрі, події на двірці, скаженини „Sentinel“ і „Patri-i“, вказують на дійсний упадок православної церкви на Буковині. А вже найхарактеристичніше те, що православний (!) архимандрит і конвентський совітник о. „Calinescul“ (Калиновский) признаєсь в виду таких подій явно у соймі до „кумпанії“ тих людей, котрі провадять той рух і є дійсними протекторами і патронами таких газет як „Patria“!

Вийшло тепер явно на верх, що справдішними шкідниками сьвятої православної церкви на Буковині є власне тоті люди, котрі представляли себе єдиними оборонцями православія на Буковині. А щоби покрити свою, православіє підконуючу роботу і звернути на кого иньшого вину, то уживали ті „сторожі“ православія практикованого звістними

людьми способом горлаючи неустанно: „Ловіть злодія“! „Уніяти“!

Православна церква находить ся тепер дійсно в тяжкій кризі і як она з неї виїде, то лиш Бог оден знає. Лиш то одно певно, що тим людям, котрі підготовили кризу і поступають в своїх замірах в такий нечуваний спосіб, православіє на другім пляні, або й зовсім не в голові. Люди, котрі себе вважають найчистішими потомками і синами Риму, котрі боять ся і відризають ся якої небудь спільности із Русинами немов якої зарази, таким „западним“ людям не може лежати восточна церква так дуже на серцю, як се они до тепер вдавали. Хто знає, як би не той богатий православний фонд релігійний, чи не засьпівали би ті люди вже давно: „Dum bu“ православію.

Та Бог з ними! Не наша річ журитись вірою або невірою румунізаторських загоріліців. Наша річ доложити всіх сил, щоби знеутралізувати і відверти небезпечність, яка грозить тепер православній церкві на Буковині. Треба тому бачним оком глядіти на всі замахы „сторожі“ православія і кождої хвилі готовому бути дати належиту відправу шкідникам нашої сьвятої православної церкви.

Але час би і рішачим кругам застановитись докладно над сею переважною справою цілого краю і направити не лиш дотеперішні блудні і гріхні на полі церковнім супроти Русинів, але також прийти раз до переконання, що паліативками не дасть ся глибоке зло відвернути.

Коли професор теології так поступає в катедрі, як се діялось сегорічних великодних сьвят, то що-ж можна жадати від простого сьвященника сільського і що мусить там діяти ся, та коли так поступають собі будучі сьвященники, теологи і діякон тут в головнім місті краю під оком Владика і в єго присутности в такий нечуваний спосіб, то чого сподівати ся має церква від простолюдина, котрого „учителем“ стануть небагом ті могонадійні „стовпи“ православної церкви?!

Нї, дорогі панове! Нї правительство, ані православні Владики не в силі dokonати того, що неможливе. Старатись погодити з собою такі незгідні елементи як Волохи а Русини, старатись конечно із румунізаторів зробити „добрих“ пастирів православної церкви у Русинів, — се єсть для православія просто убійча робота.

Треба-б отже міродайним кругам взяти ся до тих средств, на які ми вже нераз вказували.

Чим скорше, тим ліпше! Бо небагом буде вже за пізно, коли вже тепер не за пізно!

„Великий“ „Silvestru“ і єго помічник полагодили вже красно православну церкву!

ПРОМОВА

посла д-ра Стоцького в розправі над шкільництвом, виголошена дня 21-го цвітня 1899 р.

Висока Палато!

Справоздане комісії адміністративної про шкільництво таке вичерпуюче, що ми справоздавцєви за ся велику працю мусимо тільки подякувати. На підставі сего справоздання можемо сконстатувати, що на полі шкільництва зроблено не мінімальні, як одному панови бесідникови захотіло ся сказати, а величезні поступи. Коли, мої панове, зважимо, що в шкільнім році 1873/4 було на Буковині всего 174 школи з 208 класами, в котрих учило ся разом 9,607 учеників, й коли порівнаємо сї числа з числами за р. 1898, в котрім то році виносило число публичних шкіл народних 349 з 829 класами, в котрих побрало науку не менше як 72,848 дітей, то мусить кождий, хто не є критикоманом з роду, додати, що се поступи величезний. Коли надто зважимо, що при строгім примусі і надзорі шкільнім, і в наслідок серйозности, яка взагалі панує в шкільній адміністрації, всі тепер існуючі школи були справді активні й що тепер нема, як колись шкіл, що були тільки на папері, та що тепер вже нема, як бувало, учителів, що були тільки на те, аби на першого кождого місяця виносувати свою пенсію; то приятель і ворог теперішньої шкільної адміністрації мусить безусловно признати, що воно тепер Богу дякувати перемінало ся; кождий мусить сим поступом тішити ся. Гадаю проте, що можу сказати, що, наколи сей поступ далі тревати буде, ми в коротнім часі не будемо мати анальфебетизму в краю, а осягнемо в недовгій часі витичену цілї народної просвіти. Коли ми, мої поважні панове, й признаємо сей неоспоримий поступ, то мусимо помимо того заявити, що на полі шкільництва треба доложити ще дуже багато праці; сим вимогам відповідають зовсім резолюції поставлені адм. комісією і п. послом Маріном. А коли осягне ся й те, чого ті резолюції домагають ся, то будемо мусіти стремити все далі, бо ніяка річ не є така досконала, щоб над нею не можна ще дальше працювати.

Так резолюції адм. комісії, як і резолюції п. Маріна відповідають нашим теперішнім бажанням і я переконаний, що при серйозности, яку правительство а зглядно управа шкільна показала вже в минувшій році при переведенню поставлених тоді резолюцій, вона займе ся й нинішніми резолюціями ширю, щоби в недалекій часі сповняли ся наші бажання.

По сих коротких вступних словах позволю собі заняти ся трохи докладніше шкільними обставинами, які паляють в нашім краю, щоби і з мого боку звернути увагу міродайних чинників на поодинокі обставини, що заслуговують на уваженнє. Що я займатись буду головню бажаннями й потребами Русинів, се розуміє ся само собою, але я не снушу при тім з ока й загального становища.

Як я вже сьпінув, мали ми в минувшій році 349 народних шкіл з 829 класами; з того припадає (винявши руско-волоскі школи й такі з трома мовами викладовими) разом 147 шкіл з 276 класами на рускі і руско-німецкі школи, з чого виходить по 1.09 клас на одну руску школу.

Коли порівнаємо сї числа з тими, що дотичать волоских шкіл, то виїде, що волоских шкіл є 137 із 301 класом, що отже на одну волоску школу припа-

дає 2-2 клас. Видимо проте, що Волохи мають о 1-1 класу в кожній школі більше, ніж Русини в своїх школах, вглядно, що Волохи мають в своїх школах двічі тільки клас як Русини в руских школах. Ідм далі! Чисто руских шкіл є 135 з 244 класами, отже 1-8 клас в кожній школі, наколи в 111 волосних школах є 214 клас, так що на кождо чисто волоску школу припадає 1-9 клас; отже і в сїм згляді стоять Русини гірше від Волохів і Волохи не мають причини скаржити ся на форитоване Русинів на полі шкільництва.

Німецьких, німецько-русских і німецько-волоских шкіл є 73 з 291 класою; сї школи отже пересічно майже чотирикласові.

Думаю проте, що я на підставі сих даних доказав, що Русини дотично чи сла клас, які припадають на одну школу, найменше уваглядені. Придивім ся тепер, мої панове, даним, кілько дїтїй обов'язаних до науки припадає на поодинокі класи, то побачимо, що кругло 31.700 волосних дїтїй припадає на 301 класу, отже по 105 волосних дїтїй на одну класу. У Русинів має ся річ трохи иначе, бо для круглого числа 39.400 руских дїтїй є 276 клас, отже на одну класу припадає 143 дїтїй. Отже на кождо класу припадає 39 руских дїтїй більше ніж волосних, треба проте ще 99 руских клас, щоби в кожній з них було лиш тільки як у волосних школах, де на одну класу йде лиш 105 дїтїй. У Німців іде круглих 20.000 обов'язаних до науки дїтїй на 291 клас, отже тут припадає лиш 69 дїтїй на одну класу.

Так представляє ся, мої панове, стосунок що до дїтїй обов'язаних до науки; коли-ж взяти загалом дїти з а п и с а н і, то припадає 23.148 волосних дїтїй на 301 класу, отже 77 волосних дїтїй на одну класу або 3 дїтїй низше нормального числа, що виносить 80 на класу, за те йде 26.799 записаних руских дїтїй на 276 клас, отже тут припадає вже 97 дїтїй на класу, або о 17 дїтїй верх нормального числа 80, отже о 20 дїтїй на класу більше як у Волохів.

Чи може се доказ форитованя Русинів а уносажденя Волохів?

Придивім ся, мої панове, трохи цілому краю і то по повітам. І так находимо в Чернівцях для 1405 волосних дїтїй 4 волосні класи, за те для 1660 руских нема ані одной класи. (Слухайте! Слухайте!) В черновецькїм заміскім повіті припадає на 3275 волосних дїтей 30 волосних клас, отже 109 Волохів на одну класу, за те є для 9775 руских дїтей лиш 58 руских клас, так що на одну класу йде 165 руских дїтей. (Слухайте! Слухайте!) В серецькїм повіті є для 2124 волосних дїтей 14 волосних клас, отже на одну класу припадає 151 волосна дитина; але для 2710 руских дїтей є лиш 12 руских клас, так що на одну класу припадає аж 226 руских дїтей. В сторожинецькїм повіті находимо 4325 волосних дїтей в 35 класах, отже пересічно по 123 в одній класі, за те для 4790 руских дїтей є 33 рускі класи, отже по 145 в одній класі. З 15.000 німецьких дїтїй записаних в 291 класі припадає лиш 52 на одну класу.

Панове бачать отже, що дотично запису дїтїй і числа, яке припадає на одну класу, Русини остають на заді всіх народів, о котрі в нашім краю школа дбати має.

Придивім ся тепер ціло- і південній науці в наших школах. Наколи в переважно волосних повітах Гурагуморі, Кимполунзі, Радівцях і Сучаві 54 т. є. майже стілько процентів всіх цілоденних шкіл має науку цілоденну, то в чисто руских повітах Кічмани і Вишніці є ледво 14 шкіл т. є. ледво 14% всіх цілоденних шкіл, котрих є разом лиш 101 в цілїм краю. Отже Русини і в сїм згляді попридані.

Приходимо тепер до обговорюваня викладової мови. Вже з табелі на ст. 10 річного справозданя видно, що в сїм згляді Русини загалом покривдені супроти других народностей нашого краю, бо на сїм місці річного справозданя експостовано, що викладова мова в в кількох громадах не відповілає языковим обставинам тих громад і по думці крайової ради мусить змінитись. Далі підносить кр. рада шкільна, що треба подбати о азначні меншости. Годжу ся на се зовсім, але якраз дотично громад записаних в річїм справозданю думаю,

що н. пр. в Сергіях та Устю-Путілові і Вилавчу, де н. пр. є лиш 58 німецьких дїтїй обов'язаних до науки а 53 вчащає до школи, треба скорше подбати о то, аби далеко більше число руских дїтїй записати до школи, щоби й прочим руским дїтем уможливити науку, ніж аби для 53 дїтїй отворити нову школу. Для тих 53 німецьких дїтїй у Вилавчу не справляє руску мову викладова ніяких трудностей. Бо тут розходять ся, мої пп., понайбільше о жидівські дїти, і ніхто не заперечить, що сїльські жиди в руских чи волосних громадах володіють крайовими мовами дїйше як німецькою.

Резолюції, предложені п. послом Маріном, резолюції дотикаючі головню жаданя меншостей підпираю отже як найтеплїше, тільки думаю, що треба передовсім там, де велике число дїтїй ще не ходить до школи, дбати о то, щоби їх виписати. Так пр. в Вилавчу 205 дїтїй ще не ходить до школи, в Лукавці 220 а в Сергіях 172 і т. д. Думаю, що оно справедливіше буде, щоби там тих 38 чи 47 німецьких дїтїй чекало на школу, ніж 172 і ще більше руских дїтїй. В тім напрямі треба в нашім краю ще багато робити, а надїюсь, що правительство увагляднить як слід ті обставини, на котрі я собі позволив вказати.

Мав би я ще тільки вам, панове, доказати, що в тім згляді після даних додатку до сего справозданя Русини справді уносаждені. Так пр. находимо в Гоголіні 166 обов'язаних до науки дїтїй а між ними тільки 20 волосних, хоч при тім мова викладова руска і волоска. В Коровій мові викладова тільки волоска, хоч находимо там 61 руских дїтїй. Для тих 61 Русинів нема рускої науки навіть яко предмету. В Михалчу є 30 Волохів і 489 Русинів, а мимо того мова викладова волоска і руска. В Ілїтї мові викладова німецька і руска, а волоска мова заведена яко предмет, хоч є всего 10 Волохів, обов'язаних до школи а тільки 4 справді записані. Возьмім далі школу в Деминях; там викладова мова руска, а волоска мова заведена яко предмет, хоч там на 49 Русинів є лиш 6 Волохів. В Острі є німецька і волоска мова викладова, а про 16 руских дїтїй там ніяк не дбають, отже міряють зовсім ниною міркою як для тих 6 Волохів в Деминях. Так само річ стоїть в Милишівцях, де для 22 Волохів заведено і волоску мову викладову, наколи в неодній громаді з далеко більшим числом руских дїтїй нема рускої мови не то викладової, а навіть яко предмету.

Вже доходить і до того, що Волохи навіть і там для своїх дїтїй дбають, де їх зовсім не мають, як приміром в Рогожештах, де для 0 волосних дїтїй заведено волоску мову яко предмет. В Синівцях мова викладова волоска тому, що там находить ся 4 (!) волосних дїтїй в школі. Що до волосного Банилова, то після справозданя є там обов'язаних до школи: 124 німецьких, 375 волосних дїтїй а 202 руских. Для тих 202 дїтїй нема ні рускої викладової мови, ні рускої мови яко предмету. За то знов в Драчичах, де нема волосних дїтїй ні одного, заведено волоску яко предмет науковий, наколи в Сант-Ілї для 36 руских дїтїй нічого не зроблено. І в Сучаві, мої панове, не находимо науки рускої мови зовсім, хоч при тамшній школі для хлопців є 40 а при дївочій 53 руских дїтїй.

Мої панове! Ви найдете в сїм додатку багато даних, що вказують на потребу зміни, а я тішусь, що й крайова рада шкільна в своїм справозданю натянула на те. Маю надїю, що се неважко направить ся. Після сего-ж виказу маємо ще 29 громад без жадної школи, не сповна 29 тому, що в декотрих громадах школи нїби вже системізовані, тільки ще не отворені. І в тім згляді таких руских громад є більше ніж волосними.

Переходжу тепер до иншого питання. Незаписаних дїтїй є в 23 волосних громадах 4105, а в 32 руских громадах менше більше 5600: числячи тільки ті громади, де поверх 100 дїтїй не записано. Разом-же із дїтїй обов'язаних до школи не записано 8000 або 25% волосних дїтїй, а 11.000 або 29% руских дїтїй. Позволю собі розглянути ся й після повітів передовсім мішаних повітів. Черновецькїй міський повіт числить около 300 волосних а 300 руских дїтїй незаписаних, Сторожинець 1300 Волохів і саме тільки Русинів. Черновецькїй повіт заміський числить 800 Волохів але 3200 Русинів, отже чотири рази тільки.

Серетський повіт числить 700 Волохів, а 1300 Русинів, значить майже в двоє тільки, ніж волосних. Із німецьких дїтїй не записано 4000 дїтїй, значить 20% всіх обов'язаних до школи дїтїй. Імовірно сї дїти не полишені без науки, бо ходять до приватних шкіл. Найбільше болить нас, що 34 руских клас системізованих вже від кількох років доси ще не введено в жите, та що з другого боку давно системізовані школи (взглядно класи) до сегодня ще не отворені, як пр. в Лопушній, Новій Зучі, Киндештах, Рускій Молдавиці, Глиниці і м. и.

При сїй нагоді позволю собі ще запитати, що властиво дїсь із школою на передмістю Серету, на т. зв. Руснаках, що вже 6—7 літ системізована, та до тепер ще не яктивована.

В рефератах виділу крайового та адміністраційної комісії находимо скарги про лихий стан будинків шкільних. На сїм полі Русини найбільше покривдені пр. в Шипинцях і и., де ізза довгого, зволіканя будови будинок шкільний так розпав ся, що годі его полатити.

Звертаюсь тепер до одной точки справозданя комісії, котра констатує вірадий факт, що повторительна наука підносить ся, і я тішусь тим з цілого серця, бо я порушив ся справу, котру висока палата на внесенє комісії здійснила.

Сї школи дійсно в стані вигнати аналіфетизм з краю. Таких шкіл є 157 і пожелано було-б, щоби при кожній школі запроваджено повторительну науку.

Примітки справозданя про языкове урядженє руских паралелок при черновецькій низшій гімназії заставляють і мене зробити одну малу увагу. І сего року вступали ся товариства і ми послали за те, щоби сю школу инакше урядити, як доси. Се жаданє найшло вираз в резолюції поставленій п. Маріном так дотично руских паралелок при черновецькій низшій гімназії, як і зглядом волосних паралелок при черновецькій висшій гімназії. Не можу залишити, щоб не просити з найбільшим натиском, щоби як найкорше в сїм згляді наступила зміна на дїше. Річ певна, що подвійна викладова мова вже в першій класі справляє ученикам великі труднощі. Є справді і в инших краях такі т. зв. утравістичні школи, але вони відповідають бажанням населеня в більшій мірі.

Вкажу пр. на низшу гімназію в Любляні. Там обв'язує така програма: (читає) „В 1. і 2. класі є для всіх предметів викладова мова словінська крім німецького, котрого вчать в 4 годинах тижнево. В 3. і 4. класі викладають по німецьки греку і мову німецьку, при перекладах з Цезара вживають попри словінську мову також німецьку. В 3. і 4. класі вчать німецької мови в 3 годинах“.

Отже, мої панове, се урядженє показало ся добрим. Воно могло-б і у нас видати добрі успіхи. Ми переконані, що воно лежить як найбільше у власнім інтересі нашого народу, навчитись німецької мови о сілько можна докладно. Ми й за тим, щоби в середних школах викладали предмети й по німецьки, але ми жадаето, щоби не зараз в 1. класі учено в німецькій мові так інтензивно, щоби з того виходили дїтем труднощі. Класифікація доказує справді, що дїти таки поступають, але кілько руских дїтїй не зголошуєсь взагалі до вступного іспиту, бо знають, що не вміють на стілько по німецьки, кілько вимагають. (П. др. Фльондор каже: Правда!) Науковий план, що відповідає нашим бажанням, був би такий: В 1. класі для всіх предметів викладова мова руска взглядно волоска. Для німецької мови розумієсь кілька годин. В 2. класі можна-б вже ужити німецької мови викладової для одного предмету, в 3. знов для одного і т. д. Так дійшли би дїти поступенно до того. Намі повторні бажаня спонукають чейже правительство, відповісти їм, і я підношу виразно, що наші резолюції пошпирють і Німці.

Тепер звертаю ся до кінцевих виводів п. бар. Васильєва, що дотичає музикальних продукцій хлопчаї музики при народній школі з уліці крайової палати. Вона грала лиш мелодию тої пісні, і то спонукало п. бар. Васильєва до закиду, що ми, що сьпіваємо ту пісню, сьємо антиавстрійського духа, що ми шкідники, котрі рунтають підвалини держави. Се діткнуло нас глибоко і я

забираюсь відперти і збити сїй закид. Ся пісня є пісня національна Русинів, котру сьпівають при кожній торжественній нагоді від многих літ. (Слухайте! Слухайте!) Так є, мої панове, і ми будемо сю пісню сьпівати, доки в наших жилах кров грає. А тепер хочу вам відчитати текст, сїй пісні ворожої нібито для держави. (Читає). А для тих, що не вміють по руски, позволю собі подати переклад дословний і відповідний змісловий. „Ще не вмерла Україна“. Під Україною розуміємо край Русинів. Є се слово, котре вживають наші писателі в сїм зміслі. В тім зміслі називають і нас, що признаємося до того, Українцями. Се слово є дуже старий вираз, котрий находить ся вже у Нестора в 12 столітї в зміслі краю заселеного Русинами. (Бар. Васильєво каже: Котрих Русинів?) Коли хочете знати, хто є Русини, то загляньте до лексикона! (Бар. Васильєво: Але-ж бо є двоєкі Русини.)

Отже ся стрічка значить, що край український, взглядно нарід, що его заселяє, ще не вмер. (Бесідник перекладає далі і продовжає.)

Запануєм і ми братя у своїй еторонї. Отже будемо не слугами, не рабами. П. бар. Васильєво взглядно его повірник перевели сїй уступ: wir werden herrschen in unserem Lande. Припукаю і се. Слухаймо далі, як звучить пісня: „Leib und Seele werden wir opfern für unsere Freiheit. Свобода значить не инакше, як Freiheit, а не Befreiung, як се перекладав вірник бар. Васильєво, що горів жаждою обчорнюваня. (Бар. Васильєво: Я не маю вірника.) Я не можу припустити, п. барон, що се Ваш переклад, бо-ж Ви розумієте дуже добре по руски.

І покажем, що ми братя козацького роду“. І тут найшов п. бар. Васильєво, як се ему подобало ся сказати, „ein Haar in der Suppe“. Для виясненя пай послужить Вам ось що. Коли Русини втратили в 13. віку свою самостійність, то повстало над Дніпром козацьке товариство, що мало воювати з одного боку з Турками і Татарами, з другого переняло увільненє від Поляків. Звістні повстаня Хмельницького і Мазени. З того часу займались Козаки увільненєм Русинів то з успіхом, то безуспішно. Тому вважає кождий Русин собі за честь, що походить з козацького роду, що має в собі щось рицарського.

Послїдні дві стрічки, що ніколи не сьпівають ся: Гей, гей братя милів, ну-мо брати ся за діло.

Гей, гей, пора встати, пора волю добувати! переложив п. Васильєво: Auf, auf, es ist Zeit zum Aufstand! Я визнаю за сьвідків всіх Русинів, чи се мієте так перекладати можна. Всі, що тільки трохи по славянськи знають, найдуть в сих словах тільки мій змісл.

Але на підставі такого перекладу посуджувати нас о антиавстрійський і антидинастичний дух, то велика несправедливість. Воно не може щось иншого значити, як що пора добути волю. Котрий же народ не стремить до волі? І ви стремите до неї яко до найвишого ідеалу.

Сказано також, що, коли сю пісню сьпівали на нашім національнім празнику, всі гонорації піднялись із місць, і їх хотїли зробити співвиновниками сїй нібито антиавстрійської демонстрації. Мої панове! Коли я був на тім же празнику у Львові, були там не тільки начальники всіх властей але й представителі инших станів, і завірю вас під присягою, що всі панове, коли сьпівано сю пісню, піднялись. Се річ такту, бо віддаючи належну честь иншій нації, пануємо свою власну. З часів мого дитинства пригадую собі, що так в Галичині як і на Буковині сьпівано сю пісню за сьвідки нікому не прийшло на думку, добачати в ній антиавстрійські аспірації. На рускїм народі нема ніякої такої змази, й коли він не такий вразливий з доказами своєї любови, як инші народности, то дав він не словами а ділами доказ, як вірно прив'язаний він до цїсаря і держави.

Впрочім, кождий найпазять свого носа і най не турбує ся тріскою в чужій оці. (Гучні оплески. Браво! і Славно!)

Положене в Австрії.

Побут міністра Кайцля в Празі стоїть в звязі з новими планами правительства. Доки радили сойми краєві, Тун міг спокійно з заложеними руками ждати, чи ситуація сама „не виклярує ся“. Ждав і ждав, але лад в Аврії не хотів вернути сам собою; Німці з Чехами доси не погодили ся і все ще ждуть на інтервенцію правительства. В половині сего місяця замкнуть реніту соймів, а „найполітичніший“ чеський сойм в суботу 13-ого с. м. Перед Туном стануть всі труднощі нинішньої внутрішньої ситуації: справа австро-угорської угоди, справа язикових розпоряджень, справа привернення нормальних відносин парламентарної держави. Тун перестав ждати і береться до роботи. Поки-що вислав до Праги Кайцля, щоби обробив Молодо-Чехів і старав ся приєднати їх для планів правительства. Коби лиш з Молодо-Чехами дійти до ладу! з іншими сторонництвами буде вже легка справа. Narodni Listy доносять, що Кайцль має поінформувати чеських послів о політичній ситуації і о намірах правительства, а рівночасно також пізнати погляди чеських послів. План правительства має полягати на тім, щоби утворити fait accompli цісарським розпорядженням, котре знесло би язикові розпорядження Гавча, а рівночасно заступило їх іншою якоюсь формою. Кайцль конферував вчора з кількома представителями Молодо-Чехів та властителів великої посілости і з намісником.

Чеські дневники не вірять, щоби кабінет Туна міг побороти всі труднощі язикової справи і справи угоди. Песимізм під тим взглядом так великий, що навіть старосилхотска Politik признає можливість уступлення гр. Туна

Клерикальний Vaterland не вірить в таку скору димісію гр. Туна і доносить, що Тун винайшов новий спосіб полагодження язикової справи в Чехів. Яке то средство, Vaterland не пише, аке виручила его Politik. Новий сей план полягає на комбінації §. 14-го з §. 19-им конституції. Politik так представляє підсунений правительству новий план: Виконуючи 19 артикул конституції з дня 21-го грудня 1877 року В. з. д. ч. 142 „о загальних правах горожан“, правительство видасть цісарське розпорядження на підставі §. 14, силою котрого правительство дістане повноважність внести до краєвих соймів язикові закони в ціли переведення язикового рівноуправлення в урядах в краях з мішаним населенням. В той спосіб і засада автономії буде уратована, бо соймам будуть предложені проекти, і рада державна буде мати в той справі компетенцію, бо всі цісарські розпорядження видані на підставі §. 14. мають бути предложені парламенту до затвердження. І вовк найв ся і коза ціла.

В справі переговорів з Угорщиною Politik пише: На случай, як би Угорщина в 1904 році приступила до розділу, австро-угорській банк задержав би свій привілей ще через шість літ поза сей речинець, а Угорщина провадила би з Австрією цлову війну при помочи грошей достарчувану тим банком. На се не може згодити ся ні теперішнє, ні будуче австрійське пра-

вительство. Для того Угорщина мусіла би згодити ся на уступку в тій справі, або вернути до ухвал в Ішлю, котрими забезпечено продовження спільних інтересів. В тій іменню справі міністри Тун і Кайцль їдуть до Пеншту.

НОВИНКИ.

Чернівці, 6-го мая 1899.

На 10-го мая устроює акад. тов. „Союз“ вечерок з танцями у Вижиці. Початок точно о 8. год. вечером. Що вечерок весело і знаменито впаде, на то є добрі вигляди, позаяк вся інтелігенція вижицька і з окресности взяла собі на оклик „Навечерок“. Вступ від особи 3 Кор., карта фамільна на 4 особи 10 Кор. Стрій вечерковий.

О справі реформи календаря в Росії ми вже згадували свого часу. Тепер же нотуємо, що над тою справою, заініційованою астрономічним обществом петербургським, буде радити окрема комісія, в котрій возьмуть участь представителі всіх міністерств.

Справозданє посольське здає п. Николай Василько дня 10-го с. м. у Вижиці.

Збожеволів один руский емігрант на станції залізничній „Ruhleben“ в Берліні. Переведено его тимчасово до арешту, а потім під ескортою відіслано до границі.

На налогових піяків лагодить ся в Росії нове право. Налогові піяки, що через надужитє горячих напоїв дійшли до такого хоробливого стану, що загрожує небезпеченством їм самим, родичам їх і загалови, будуть примусово уміщувати в лічниці на час від шести місяців до двох літ з обмеженням деяких прав і сформульованем опіки над ними піяками.

Важне рішенє в справі плат за треби видав трибунал адміністративний перед кількома днями, а то іменню з такої нагоди. Парох перьви сьв. Петра і Павла порохував одному підприємцеві похоронному трохи за солоно за свої труди на похороні, бо аж 73 зр. 25 кр. більше, як належало ся після постанов патенту Йосифинського. Фірма заплатила справді належність, якої жадав згаданий парох Гребль, але рівночасно заскаржила его до віденьського магістрату, а сей присудив ксьондза на зверненє підприємцеві тої суми 73 зр. 25 кр. Але ксьондз вніс рекурсе до намісництва, та намісництво рекурсе відкинуло. Тоді ксьондз зарекурсував до міністерства, а міністерство признало магістрат некомпетентним і знесло засуд магістрату. Тоді знов підприємство похоронне зробило рекурсе до трибуналу адміністративного, а сей орік, що магістрат був компетентним до сего ореченя, а тим самим признав трибунал адміністративний основно компетентною властий політичних в справі оплати за треби. Котче ся покривдженням за високим жадаєм сьвященника, то може скажити даного сьвященника до староства і староство обовязане ту справу рішити.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Літературно-науковий Вістник V-та книжка за місяць май 1899. містить: *Поэма про білу сорочку*, Івана Франка. — *Заручини*, етюд І. Білоусенка. *Мій сестринєць*, оповіданє Стефана Пятки. — *Образки з цуцуского життя*, Марка Черемшини: І. Сьвятій Николай у гарті. II. Хиба даруймо воду. — *Из польських поетів*, переклад Ів. Франка: I. Из Адама Міцкевича. II. Из Адама Асника: 1. Голос, що кличе в пустині. 2. Приходьши до мене. III. Из Віктора Гюмільського: 1. На канонії. 2. Ель моє рахмім. 3. Під обухом. IV. Из Андрія Немоєвського. — *Мілочка заручена*, ескіз В. Мікуліч, переклада Марія Грушевська. — *До неба*, оповіданє Оттона Тумі. — *Из жаргів Павла Шерберга*, переклад І. Ф.: I. Галабурних. II. Червоний як рак. — *Три*

в однім човні (крім пса), оповіданє Джерома К. Джерома, перек. І. Петрушевич. — *Из секретів поетичної творчости*, дра Івана Франка. — *Промова А. Ефименкової*, відчитана на сьвяті І. Котляревського в Харкові 6. лютого ст. 1899 р. — *З життя і письменства* Нова „пря“ про українсько-руську книжку мову, М. Грушевського. — Сучасний драматичний артист, з франц. перекл. Ольга Франко. — *Листи з над Полтви*. Лист другий. — *Хроїка і бібліографія*.

Великодушний.

„А то горда та уперта біда, не говорив, а сичав з пересердя пан господар, ходячи скорим кроком по своїм кабінеті. Яка ми то ясневельможна дама! Неподатлива мов та скала!

Но, но, побачимо моя ти пані, чи довго потриває твоє упрямство!

Го, го, знав я вже таких премудрих!

Та пушта твоя робота! Як не тепер то в четвер станеш ти ще покірненькою мов те ягнятко! О! і не счуєш ся, як нужда, що здавить тебе кістлявими руками, прожене твої примхи! Але тоді, як на злиднях змарніє твоя пишна врода, як злиняє дівоча краса, не буду вже і я так великодушним, як сьогодні! Не дайсь, що і тоді схочу ратувати тебе і стару, хору матір від голодової смерті! Пожалеєш ти ще немого своїх примх, пожалуєш, горда цяцко, та гладі, щоб не за пізно!

Аж втомивсь бігаючи по комнаті, сплюнув та розсернувся на м'який отомані. Він силкувався успокоїти свої роздратовані нерви, старавсь звернути свої думки в інший бік, та взявсь читати сьвіжий дневник. Та дармо! Він читав його махінально та не міг розібрати ні одного реченя; згодом почали скакати і самі буви мов навіжені, а перед його очима стала знов приманчива стать його льокаторки, бідної швачки з піддаша... Йому вижались знов чудові, глибокі мов море голубі очині, її стрункий стан дівочий, її русаве волосє, що спадало роскішною косою на плече... А хоч згрідливий погляд її чудових очинь, котрими вона змірила його від стін до голови, той погляд, що був німим протестом проти його панської великодушності свертнував здавалось в його душі, — то все-ж таки принаде марево не покидало його розбуженої уваги. І его обличчя залилось кровю, очі заблищали диким вогнем, широкі груди хвилювали прискорено: дика пристрасть лютувала у всім здоровім організмі...

А то може довести чоловіка до крайности — сикнув лютий пан господар. От тобі вдяка за твою великодушність! Адже я міг вже давно викинути її з хорою матір'ю на студений міський брук, бо вже три місяці залягає з чиншом. Я міг се вчинити, а не вчинив сего, я змилосердивсь над її пишною вродою та сам трудивсь аж на нужденє піддаше, в її убогу кімнатку, щоби поговорити з нею, найти якийсь спосіб покрити чиншову залежність. І не жадав я від неї чиншу, не жадав студеного гроша, а просив о крихітку ласки дівочої... І я дав їй се пізнати натякаючи так прилично, так чемно, що спасене її та хорої матери залежить лиш від неї самої. А вона, снелєнвши з обурєня відкинула мою поміч, та змірила мене згрідливим поглядом!

Сего не сподівавсь пан господар по бідній швачці, він же-ж був переконаний, що вона з вдячності прийме його предложєне і залягне деколи в його самітні комнати... А тимчасом, — він дістав так болючу відправу, та мусів з нічим вертати...

І в его уваві промайнув знов згрідлиний погляд її голубих очинь...

„О! і будь же ту великодушним; Красна мені влячність! Але тепер і я не втію битий! Сейчас прикажу сторожеви викинути з мешканя то дрантя, що хотіло-б даром сидіти у моїй каміниці. Таки сейчас! І пан господар, похитивши по кабінеті, велів льокаторкові закликати каміничного сторожа.

Роман Кривоша.

Львів, 30. марта, 1898.

Батько.

написав

АНТІН КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ.

Лікар Юрко Семанишин вернув від хорого.

Був се мушина до тридцять років, високий — темне волосє зачесане до гори, густий вус звисав над тонкими, затисненими губами. На чолі зарисувала ся глибока морщина між бровами.

Він вийшов до своєї канцелярії, кинув плащ на крісло та став мити руки в карболовій воді. Се була його перша праця, як вертав від хорих.

Коли став обтирати руки в згрібний ручник, промайнула йому по голові якась сумна гадка, бо уста так і прошептали мимохить: Що-ж робити! Пропало!

На столі побачив листи — глянув на годинник: одинацята.

Проти свого звичаю забрав ся до читаня листів.

Перший, що попав йому в руки, містив в собі подяку реконвалесцента, що привів його до здоровля. Він не читав до кінця. В другім відповідь на замовлені лікарські інструменти. Він пригадував ся, приложив мізничку лівої руки до чола тай став ним бубоніти по чолі.

— Вже вислав. — Ну, гаразд, за три дні буду мати...

Тай кинув лист до коша, що стояв при столі.

— Що-ж далі?...

Вдарив кулаком об стіл.

— Той дурень, пише по гроші!

Недавно писав я йому десятку, нема і ще тижня, днесь знов! Що-ж він собі гадає, що я роблю гроші, чи що?... Як я був на університеті, то ніхто й не знав, що то дати мені гроші, якось мусів крутити, та сей не дає мені спокою. Ет!...

Та враз і зімняв і сей лист та кинув його в кіш між інших.

— Саме дранте! Ліпше, аби я їх був не зіставав!... От хочби і Никола!... Чого він хоче від мене? Я-ж йому лише брат, не можу удержувати його на університеті! Я-ж маю жінку та дитину...

При посліднім слові так і стрепенув ся. З уст вилетів сик, неначе-б ужалив ся сильно кропивною. Між зуби всадив мимоможіть великий палець правої руки та став його гризти.

Відчинивши ся двері від сусідньої кімнати — в них показало ся жінка.

Він глянув на неї довгим, молчалим поглядом, глянув на сеею високу, тонку її постать, на се вічно всміхнене лице, де іграли палкі сиві очі.

І ясне волосє, зачесане з переду в кручену гривку, так і уложило ся вінком на чолі.

— Ова, Юрашку, ти і не прийшов привітти ся зі мною та з Владзьом?... Що?... Ти вже і листи поперечитував? Недобрий тату! Владзьо як лише почув, що двері рипнули, так став зараз кричати: „Тятя, тятя! Маму, тятя!“ А „тятя“ й гадки не має привітати ся зі синком.

Сесі слова жінки знов його вкодили. Він встав, підійшов д'пий, обійняв її та так поцілував пристрастно, що вона зробила аж великі очі!

(Конець буде.)

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих,

а на 6½%

від удільованих позичок знизжило

Товариство

„Руска Каса для ощадн. і позичок“

Стоваришенє зареєстрованє з обмеженою порукою

почавши від 1. липня 1889 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5½% від вкладок щадничих, а бере від позичок 7%.

Ерот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Товариство взаємних забезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєх. Духовенству і всім вірним Випросєв. Митроп. і Преосєв. Еп. Ординаріатами всіх трєх єпархій) обезпєчає будинки, урядженє домашнє, скот, господарєні знарядя, збіжє в зерні і соломі, єіно в стогах і будинках протів шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся **безпроволочно**. Полїси „Дністра“ приймає **Банк краєвий** при позичках гіпотєчних.

На житє можна обезпєчати ся через „Дністер“ в Товаристві взаємних обезпечєнь в Кракові в як **найкористнійших** комбїнаціях.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“

єтоваришенє зарєєстрованє в обмеженої порукою, удїляє **позички** за оплатою 6 1/2% за інтабуляцію або порукою двох відповідних ручитєлів, і приймає **виладки** до опрєцєнтованя по 4 1/2% до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вилдки опрєцєнтовані по 4%.

Зголошеня о удїленє **агенції** в окрєстивєстях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсі шкільні друки на складі:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомленя шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейских усе викінченє на добрім папері дуже гарним друком і *дешевше як де инде.*

Перворядна американська пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до праня і прасованя сорочки, ковїтрики, маншети, фіранки і то в всяких краєках, як кремєва, біла, червєна, зелєна, сива і т. д., також приймає портїєри, білє не крохмалєнє свїлякого сорта мужєску гардеробу з вовни, шєвіїоту і піки, далї виправи вєсїльні, вєсїякі ручні роботи з шєвку, вовни, атласу, полотна; корєнкові хусточки на голову та мужєскі літні камизєльки з вєсїяких родів матерій.

Приймає ся чисто пранє білє до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з прєвінції виконують ся в вайкоротшїм часї.

За сумїльне виконанє, умїрковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високим поважанєм:

Август Чернявський,
улиця Палати краєвої число 16 А.,
власний дїм.

Кавчукові печатки

кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже танє жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купєцких, та знарядїв бюрових є в

Йосифа Горовїца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одїжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкєю.

Поручєня з поза мїста виконують ся сєйчас.

В кожїм сезонї

найновїйші плащі

жїночі, для дївчат і дїтий

(зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватованї)

жакєти, мантильки, рєтунди, порохівники з шєвку і мєгару з першїх вїдєньських і бератїньських робїтєнь.

Одяги

для

панів, хлопцїв і дїтий, загортки, шлафроки, футра міські і до подорожї.

Мєнчикєви, Гавєльєки

і вєї річї вхєдячі в той ґах з першїх найславнїйшїх фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склєп обуви

М. ТІРСТ

Чернівцї, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Цїни сталї, фабричні.

Спеціальний склєд єлєгантних, совїєтно виконаних, вїдповїдаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамєских і дїтячих черєвїків.

Випробований спеціальний склєп в вїборї вигїдних і вїльних черєвїків та чєбїт до ловів і їзди на конях.

Склєд правдивих пєтербургських калїонів і черєвїків до гїмнастичних вправ.

Хто хоче мати добру і дешеву

МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мєнє, то певно не пожадує. Новї продаю дешєвше як вєсєди, а унєтреблєні, щє добре удержанї почавшї від 20 зр. і то за готовї гроші і на виплат. Хто купить у мєнє нову чи стару машину, за рєперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую бєзплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мєнє бо я також Русин і обєлужу Вас по братїньому

З поважанєм

В. ДАНИЛЕВИЧ,

машинїст у броварї Штайнера в Чернівцях, при ул. Зєлїзничїй (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Г. Файлєс

опєратєр нагнїток

Чернівцї, ул. Руска ч. 6.

С. Еберсон

спеціальна торгєвля мїнеральних вод.

Дрїбна продаж ул. Руска ч. 6. —
Гуртова продаж ул. Руска ч. 13.

Склєд всіх уживаних мїнеральних вод свїжє наливаних і продуктів жєрєляних свїжє приготованих.

Води спроваджує ся впрєст з жєрєла.

Знаменито висортований склєд вод столових:

Крондорфський кислївєць — Білїньський Кислївєць (Krondorfer Sauerbrunn — Biliner Sauerbrunn)

Склєд отворений цілий рік.

„Руска Бєсїда“

в Чернівцях

улиця Петровича ч. 2.

має на складї отсі свої виданя:

„Ілюстрована Біблїєтєка“

для молодїжї, мїщан і сєлян з р. 1886, 1887, 1888, 1890, 1891, 1892 і 1894 по 1 зр. за рєчник, а вєї 7 разєм 6 зр.

„Слова правди і науки“

з поєвий Тараса Шевчєнка. Цїна 10 кр.

„25 повїєток для чємних дїтєчок“

32 сторїн. Цїна 10 кр.

„Прєскурка“

даруночок для руских дїтєчок. Ю. Федьковича 10 кр.

„Чума Горїлчана,“

сумна ієсторїя, для рєрєсторєжї і науки. 80 сторїн за 20 кр.

„Хлопцї Садївники“

з 33 образками 20 кр.

„Образки з природи.“

Цїна 5 кр.

На почтову рєрєсылку треба додати по 5 кр. за річний „Біблїєтєка“ аоп. 2 кр. за кожє поодинокє книжєчку

єдиное товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарнї „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Сєкєрєкого

За рєдакцію вїдповїдає **Іван Со заньський.**

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламаций неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерації
платні в Чернівцях.

І на селі нікого не здурш!

Баламути народу, які думали, що своїми вічами вепіють збаламудити нарід, і повести его своєю нечесливою дорогою, мають тепер науку від самих тих мужиків, що були на тих вічах і чули всі брїхні і лайки баламутів. І так в „Рускій Раді“ находимо письмо мужиків з Чорторії, з повними їх підписами, де вони самі відповідають баламутам.

Ті газди пишуть так:

Вороги наші тяжко завзяли ся на нас, раді би нас зовсім згубити, а як ні, то так нас побаламутити, щоби ми не знали в нічїм кінця, оден другому не вірили, всі межі собою гризли ся як пси, бо тоді їм найлегше буде панувати далі над нами і з нас кров ссати. Не зазнали ми добра на світі від нікого, аж Бог змилував ся над руским народом і післав нам щирих приятелів, порадників і добрих заступників, що нас стали наводити на добру дорогу і помагати нам хліборобам руским в кожній нашої потребі. Весь наш нарід добре знає, що ти ми ангелами хранителями нашого народу є посли др. Стоцький і Пігуляк. За те-ж то на них найбільше накинцли ся наші скриті і явні вороги і чорнять їх перед народом всякими способами, аби відвернути нарід від тих наших добродіїв, вирвати віру в народі до тих щирих приятелів і збаламутити нарід до чиста, водити его далі як бувало на своїм воловоді. Не можуть вони нічого сказати на тих наших щирих заступників, не можуть доказати їм, що вони держать

руку не з народом, бо це вже і діти знають, що ліпших проводирів наш нарід доси не мав, але вигадують брїхні, що нібито др. Стоцький і Пігуляк тягнуть нарід до унії і хочуть відобрати народови православу віру. Досить наслухали ся ми тих брїхонь на вічах в Вашківцях, в Кіцмани, досить начитали ся по газетах тих баламутів, і мусимо тут сказати своє слово, аби цілому народови показати, якими то брїхнями обдурюють і баламутять наш нарід его вороги. Було то р. 1893. В нашій селі Чорторії був панотцем Самуїл Сімонович, від котрого зазнала наша громада дуже багато прикраси і лиха. Ми мусїли удавати ся аж до консисторії з скаргою, бо не могли собі дати иньшої ради. Були такі вже в громаді, що хотїли і радили переступити на унію і вже таки 60 кілька газдів зачали ходити до унійської церкви до Вашківців. В тій нашії бідї ішли ми, два єпітропи і два з уряду громадского, до консисторії і здибаємо в Чернівцях др. Стоцького і Пігуляка і стали їм жалувати ся і розповідати всі наші кривди, які терпіла ціла громада від недоброго пастиря духовного, тай кажемо їм, що деякі газди хочуть переступити на унію. А на те наше слово сказав нам п. др. Стоцький так: Видите газди, я сам є унійц, але вам переступати не раджу і борони вас Боже від того, бо в якій ви вірі зродили ся, в такій оставайте. Дивїть ся на мене, що і я тримаю ся кріпко своєї віри, бо віра не така річ, щоб єї міняти, і ви не міняйте віри, бо це гріх. І тоті слова п. др. Стоцького ми собі добре задержали в пам'яті і держимо ся їх і тепер і ніхто

не переступав в нас на унію, бо послухалисьмо ради д-ра Стоцького. А тепер судить самі люди добрі, яку то брїхню вигадують баламути на д-ра Стоцького, що він нібито хоче нас перевести на унію і не слухайте того, бо ми є сьвідки сьвідчимо перед цілим сьвітлом і підписуєм ся тут своїми іменами, що це все, що вам оновідаємо, є щира правда, та що знов все те, що плетуть за унію на д-ра Стоцького, є чиста брехня. А ще кажуть вони за фонетику, що то фонетика провадить до унії. І це брехня. Ану загляньте по ви в церковні книги в церкві унійській, а побачите, що там все так само писано, як в наших православних книжках церковних. Яким же то способом могла-б фонетика провадити до унії, коли в унійських книгах церковних нема фонетики. То зовсім що иньшого наша руска мова, а що иньшого мова церковна. Церковна мова, чи в православних чи у унійцїв, все вона однакова, а руска мова то від церковної инакша, як самі знаєте, тай пише ся так, як єї того треба, так аби всі легко могли навчитися єї добре по руски писати. Ми всі це добре пізнаєм, що наша „Руска Рада“ пише добре і легко і що відколи в школах зачали учить так, як тепер учать, то діти за дуже короткий час уміють читати і писати, чого давними часами не бувало, бо забивали дітям голову ріжними иньшими річами. Ще раз кажемо вам, люди, не вірте баламутам, а тримаймо ся всі купи, не даваймо ся розединяти, тримаймо ся наших щирих порадників, проводирів і приятелів д-ра Стоцького і Пігуляка, а тоді ми будем сильні. Вони нам сьвіт розв'язали, вони нам дорогу

показали, вони нехай ведуть нас далі, а ми всі ступаймо сьміло за ними, тай дякуймо їм за їх труд, бо дорога, котрою вони нас ведуть, є добра, вона веде нас до сьвітла, до добра, до добробиту, до поліпшення нашої долї.

Чорторія, на сьв. Юрій 1899.

Тодор Левіцький, Олекса Левіцький
начальник громади. Олекса Савюк,
Николай Кікіца.

Положене в Австрії.

В п'ятницю відбула ся в Празі конференція молоді-Чехів і великої посїлости, в котрій взяв також участь міністер Кайцль. Міністер говорив о язииковім законї, котрий має бути виданий на підставі §. 14-го, подав зміст проекту і мав згадати, що „виспий чинник“ жєлає собі, щоби сей язииковий закон, що має заступити існуючі розпорядження, увійшов в жите. Міністер виказав, що проєктований язииковий закон не негує головного жаданя Чехів, іменнє єднєсти і неподїльнєсти краю. Опирає ся, подїбно як розпорядження Гавча на язиикових територіях, тільки що в тім законї, они докладнїше означені. Вкінці Кайцль збивав закиди, що сьм язииковим законом буде знесена засада, що кожний може в кожнім судї послугувати ся своєю рідною мовою.

Молодо-Чехи не займають супротив того закона неприхильного ставовиска, а опирають ся лиш при тім, що по мисли існуючих конституційних законів, проєкт не належить перед форум ради державної, але може бути полагоджений ви-

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

(Дальше).

На користь його женитби з Міссі (Корчагіна звалась Марія, але у всіх сїмях звісного круга дали їй се прозвище) — було по перше то, що то була расова дївчина і у всім, від одежи аж до способу говорення, ходу, сьміху відіржняла ся від простих людей, і відіржняла ся не чимсь винятковим, а „порядностю“, — він не знав иньшого вислову на сю прїкмету і цїнив її дуже високо; по друге, вона цїнила его більше ніж других людей, отже здає ся і розумїла його. І то зрозумїне його, т. є. признанє его високих прїкмет було для Нехлюдова сьвідомством високого її розуму і вірности осуду. Знов против женитби з Міссі промовляло то, що він міг найти дївчину з більшими прїкметами чим Міссі і дїятого гіднїшу його; по друге, вона мала вже 27 лїт, вона напевно вже перед тим в кимсь любила ся, — і та гадка мучила Нехлюдова. Гордість його не мирила ся з тим, щоби вона навіть в минувості могла любити не його. Розумїє ся, що вона не могла знати, що стрїтить ся колись з ним, та сама гадка про се, що

вона могла кого давнїше любити, важко давила його серце.

А позаяк доказів „за“ було тільки, що і „против“, а що ті докази по своїй силї були рівні, то Нехлюдов, сьміючись над собою, звав сам себе Бурїдановим ослом. І все таки оставав ся ним, не знаючи, до котрої вязанки взяти ся.

— Впрочім, доки я не получу відповіди від Марїї Василєвни, жїнок прїводителя і доки я з нею зовсім не покінчу, — то доти не можу і нічого зачинати, — казав сам до себе.

І сьвідомість того, що він може і повинен відкладати своє рішенє на пізнїше була єму приємна.

— Впрочім я то все обдумаю онїсїя, — сказав ще раз до себе, коли его повозка підїжджала тихо без гамору до брами суду.

— Тепер треба сповнити свій горожанський обовязок добросовїстнє, як то я все дїлаю і вважаю своїм обовязком. Притім то буває часом і интересне, — подумав собі Нехлюдов і увійшов попри портїєра в судові сїмї.

V.

В коридорах суду був вже сильний рух, коли Нехлюдов увійшов до середини.

По коридорах ходили або і бігали, не піднимаючи нїг від підлоги, а сьваючи ними, слуги з ріжними поруче-

нями і паперами в руках. Пристави*), адвокати і судові урядники ходили то сюди, то туди, а позиваючи і обжаловані, що не були в сїдїм арештї, ходили похмуро по під стїни або сїдїли дожидаючи на свою чергу.

— Де окружний суд? — спитав Нехлюдов у одного зі сторожів.

— Якого-ж вам потреба? Є відділ цивільний і сьудебна палата.

— Я присяжний.

— А так, то кларний відділ, отже сюди на право, потім на лїво і другі двері.

Нехлюдов пішов так, як йому показав сторож.

При згаданих дверях стояло двоє людей, дожидаючи когось; один був високий, товстий купець, добродушний чоловік, що очевидно що-ї-но випив і закусив і був в дуже веселім розположеню духа; другий був помічник купецький, жидівського походження. Вони бесїдували о цінах вовни, коли до них підїшов Нехлюдов і спитав, чи тут комната присяжних.

— Тут, паночку, тут. Чи також один з наших, присяжний? — весело моргаючи спитав добродушний купець.

— Ну! що-ж, разом будемо трудити ся, — говорив він далі, коли Нехлюдов дав на его запит потверджуючу відпо-

відь; — купець другої гільдії*), Баклашов, — сказав він подаючи свою мятку, широкую, незгинаючу ся руку, — треба потрудити ся. З ким маю честь?

Нехлюдов назвав своє ім'я і увійшов в кімнату присяжних.

В невеличкій кімнатї був з десяток людей ріжного сорта. Всї що лиш прийшли, дехто сїдїв, иньші знов ходили прикладаючи собі взаїмно і зазнаючись. Був один якийсь пенсіонований урядник в унійформі, а иньші в сурдутах, жакетах, одні лиш був в простім кастанї.

Всі мали на лицї вираз якогось вдоволення, що їх покликано до сповнюваня так важного горожанського обовязку, хоть не одного з них відірвали від роботи і він жалував ся на то.

Присяжні знакоми і незнакоми бесїдували поміж собою про погоду, равну весну, і про справи, які мали судити ся. Хто лиш не був знакоми з Нехлюдовим, спїшив ся познакомити ся з ним, вважаючи то очевидно за велику собі честь. І Нехлюдов, як все серед чужих людей, приймав то як щось, що йому належить ся. Єсли би однак его спитали, чому він чує себе висшим від загалу, він не міг би дати відповіди, бо жите его не проявляло нічо висшого. А то, що він мав добрий англїйський,

*) Пристав зн. урядник поліційний низший, а також і судовий.

*) В Росїї купці роздїлені на класи гільдії.

ключно в краєвій соймі. Narodni Listy виступають що правда против видання закона на підставі §. 14-го, але помімо того є певною річею, що Чехи дадуть ся для тої справи позискати і вже лиш бажають, цілу відвічальність звалити на правдо. В ситуаційній телеграмі з Відня Narodni Listy доносять, що католицьке людове сторонництво буде на всякий случай за виданем языкового закона на підставі §. 14-го, а іменно тому, що в своїм часі за явив ся за сим Діналі, а в по-слідних часах Ебенгох. Будуть за тим також християнсько-соціальні, а не дасть ся також виключити, що за сим законом будуть голосувати послі великої посілости з долішної Австрії і Морави, Хорвати, Словінці і Італійці. В той спосіб навіть без чеських голосів буде мож одержати в парламенті більшість для языкового закона виданого попередно на підставі §. 14-ого.

Що до кола польского, то оно зробить все, чого будуть собі бажати міродатні чинники в Австрії. Визначні одиниці з виконуючого комітету кола польского кажуть, що Поляки годять ся на все, на що годять ся Чехи і дають своє місце на все, на що позволять Чехи.

Послідні вісти доносять, що міністер Кайцль повернув вже до Відня. В Празі говорять, що ему не цілком повело ся позискати для правительственного проекту Молодо-Чехів і консервативної великої посілости. Осягнув лиш тільки, що рішене в тій справі відложено на пізнійше. В чеських кругах іменно потерпають, що жадана офіра буде даремна. Хоч Чехи зроблять уступку і згодять ся на видане языкового закона на підставі §. 14-го. Тун по виданню сего закона і переведенню угоди з Угорщиною уступити, а слідуєчий кабінет мав би супротив Чехів вільну руку. Politik доносить, що парламентарна більшість буде мусіла озирати ся за таким правительством, що буде виключно рекрутувати ся з поміж членів правіці. Будучі міністри мусять бути мужами, котрі дадуть повну поруку,

що розпінуть лиш таку акцію в языковій справі, котра не спровадить ніяких небезпеченьств для чеського народу. Теперішня акція правительства тим більше не має сенсу, що Німці в ніяких конференціях участі не возьмуть і проект правительства уважають за такий, що не надає ся до дискусії. Narodni Listy висказують радість, що Кайцль від'їхав з Праги поінформувати ся докладно о політичній ситуації. Управа молодоческого сторонництва оголосила в провінціо-нальних часописах статю, в котрій сказано, що відносини між правительством а Молодо-Чехами дуже напружені. Намістник має в літі уступити, а на его місце прийде визначний феодалний аристократ. Між Туном а представителями кола польского також мали вже відбутися наради в справі языкового закона і ті наради довели до цілковитого порозуміння в тій справі між правительством а колом польским. Ціла сея справа буде остаточно поладжена на засіданню виконуючого комітету правіці, котре відбуде ся дня 24 або 25 с. м. Скликає виконуючого комітету правіці доказує, що правительство вже скінчило, але небагом скінчить вступні студії в справі языкового закона і угорської угоди. По зелених святах правительство вже рішить ся, що має в тій справі зробити. Хоч би навіть спільна конференція міністрів, яка в тій справі має на днях відбутися в Пешті, не довела до порозуміння у всіх доси неполаджених точках угоди, то все-ж таки она причинить ся до скорішого поладження сеї справи.

Президент кабінету поставити на конференції позитивні внесення і довідає ся, чи може числити на попере те правіці. Від становиска Чехів буде зависіти дальша судба кабінету Туна. Коли Чехи на его програму не згодять ся, гр. Тун безумовно уступить.

розказував. Той пан говорив про процес, який якраз був на порядку деннім в цивільнім відділі; ту справу знав він видно добре, бо всіх судав і адвокатів називав по імені і по отчеству. Він розказував про той дивний оборот, який хотів надати цілій справі знаменитий адвокат; стара поміщиця без огляду на то, що воно була зовсім в своїм праві, буде мусіла заплатити противній оторо-ній грубі гроші.

— Геніальний адвокат! — говорив він.

Його слухали уважно, дехто робив свої замітки, та він всім переривав будьто б він лиш сам все добре знав.

Хоть Нехлюдов пізно прийшов, то таки прийшло довго ждати. Справа задержалась через то, що доси не прийшов один з членів суду.

VI.

Председатель прийшов в суд рано. Був то високий, грубий чоловік з великими синіючими бакенбардами. Він був женатий, та він дуже свободне жите, так само як і его жінка. Сегодня рано він дістав лист від швейцарки-гувернантки, що жила в літі у них дома, а тепер переїжджала з південного краю в Петербург, що вона буде ждати на нього межі 3-ю а 6-ю в готелю "Італія". І тому то хотів він зачати і скінчити скорше засідане, щоб ще встиг до 6-ої години відвідати ту рудаву Кляру Василевну, що з нею він навязав минулого року роман.

Управа в сельских громадах на Буковині.

(Реферат комісії адміністративної, референт др. Смоль-Стоцкий.)

(Дальше.)

В Країні поручено громадам без огляду на високість додатку предклада-ти річні рахунки і предлімари до перерахования виділов краєвому. Але позаяк з тої причини обтяжено дуже роботою виділ краєвий так, що так далі йти не могло, то сойм на засіданню з дня 11-го 1898 ухвалив прийняти окремого урядника, що займав би ся лиш справами громадським; він має докладно справджувати рахунки і предлімари, а також має від часу до часу їздити по селах, справджувати рахунки і відповідними зарядженнями запобігати надужиттям, які би мимо всього доси ще могли трапити ся.

На Шлезку є в силі інструкція з дня 18-го липня, що дотичить заряду громадським майном, а крім того виділ краєвий уряджує ревізії громадської господарки. Ревізії ті відбувають ся або в данім випадку або періодично і несподівано, а то в тім напрямі, щоб розслідити, який є маєток громади, стан фонду убогих і інших фондів і як тим маєтком управляє ся.

В Галичині існують в тій цілі нарочно виділами повітовими прийняті інструктори, що передовсім в послідних часах призначили ся дуже много до уздо-рвлення тамошнього заряду громадського.

В Тироли є окремий закон о заряді громадським майном і доходами громадськими, а то з дня 8-го липня 1892 р. Крім того видав ще виділ краєвий поучене і закон виконуючий з потрібними формулярами.

Як видно, у всіх королівствах і краях і то в найбільше поступових видано по-при постанови закону громадського ще інші постанови, а навіть нові закони, а то в тій цілі, щоби господарку громадську довести до ладу. А буковинський виділ краєвий мав лиш ту провідну гадку, щоби як найбільше берегти право самостійності громади і з права надзору, яке йому присуджує, робив лиш дуже обмежений ужиток. Він посилав комісії до поодиноких громад на аустрацію господарки громадської і заряду гріними а також в цілі справдження внесених до виділу краєвого жалоб. При тім уділює ся звичайно устних поучень, що до ревізії каси громадської радою громадською, дотично засідань ради громадської, списування протоколів з відбуктих засідань, ведення рахунків і укладання предлімарів. При тім справджує ся, чи корінне майно громади не порушено і чи воно дає відповідний дохід. На підставі переведених комісією доходжень, видає виділ відповідні зарядження, доглядає їх

сповнення і видає на §. 88. закона громадського рішення на рекурси внесені до виділу в справах громадських. Отже виділ краєвий не робив доси великого ужитку з права надзору над громадами і полишив громади при їх праві самостійності. Коли би однак на підставі існуючих законів виділ краєвий робив був більший ужиток з права надзору, то відносини на тім полі не були би такі, як тепер.

Нема жадної евіденції над громадським майном, і в наслідок того зменшає ся майно громадське а передовсім толоки і пасовиска. Заряд майном громадським того рада є по просту него-сподарський...

Нема жадної контролі заряду майном зі сторони виділу краєвого.

Рахунки річні робить ся дуже рідко, а коли робить ся то ошибочно. Предлімарів давнійше майже не укладали ся, а коли увійшов в жите закон з дня 20-го цвітня 1898 р. ч. в. з. і р. ч. 21., то предлімари укладав ся, але після своєї волі, неповно і неясно, бо до того нема жадної інструкції.

(Дальше буде.)

Число Русинів у Австрії.

З найновішого тому галицького краєвої статистичної публікації (Rocznik statystyki Galicyi wydany przez krajowe biuro statystyczne pod kierunkiem dra Tadeusza Butowskiego, Rok V. 1894—1897, Lwów, 1898) виймаємо ось які цифри про число Русинів у Австрії д. 31-го грудня 1890 р. При відбутті тоді загальної переписі людности записано з руською "товариською" мовою людей 2,835,674 в Галичині, 268,367 на Буковині і 1,180 у інших австр. краях, отже разом 3,105,221. Натомісць до греко-католицького обряду признало ся в Галичині 2,790,449, на Буковині 19,810, а в інших австр. краях 3,813, разом 2,814,072. Порівнюючи ці цифри бачимо, що не вважаючи на тих кілька тисяч греко-католиків, отже очевидно Русинів, що виселили ся до інших країв, головнио до Відня і його околиць (2,643), і там затратили вже свою мову, національне руське почуте, що виявляє себе товариською мовою, в Галичині сягає досить далеко поза межі греко-католицького обряду, значить, маємо в самій Галичині 45,225 не-греко-католиків, що вживають у звичайнім життю руської мови. Але нема сумніву, що значну часть родовитих Русинів (слуг і т. и.) записано до польської нації. Порівнюючи цифри таблиць 4 і 5 у Рутівського ми бачимо: польської мови уживає в Галичині 3,509,183 людей; на те римо-католиків є 2,997,430, отже о 611,753 менше. Хто були ті 611,753 людей? В

французький і німецький виговір, що на нім було біле, одіж, краватка і записки від перших купців, то не могло служити, — він сам то розумів, — за причину его виспості над решту людей. А між тим він таки безсумнівно признавав свою виспості і приймав всі знаки поважання, як то, що йому належить ся і обиджав ся, коли того не було. Поміж присяжними находив ся знакомий Нехлюдова. То був Петро Герасимович (Нехлюдов ніколи не знав і навіть трохи хвалив ся тим, що не знає его родного імені), бувший учитель дитини його сестри. Той Петро Герасимович був тепер учителем при гімназії. Він всегда був незносний Нехлюдову своєю фаміліярністю, своїм все вдоволенням сьміхом, взагалі своєю "комуністичністю", як говорила сестра Нехлюдова.

— А і ви тут? — голосним сьміхом привітав Петро Герасимович Нехлюдова. — І ви не викрутили ся?

— Я й не думав викручувати ся, — строго і сумно сказав Нехлюдов.

— Ну, то також горожанська відвага! Заждіть, як згодоїдете, та і спати не дадуть, то иншої засьліваєте! — еще голоснійше сьміючись, заговорив Петро Герасимович.

Той протоєрей сль, що мей "гикати" стане — подумав Нехлюдов і при-бравши на лиці такий сумний вигляд, як би йому вся родина померла, відійшов від Петра Герасимовича і приступив до групи, що утворила ся, коло обго-леного, високого, добре представляючого ся пана, що то щось дуже оживлено

увійшовши в кабінет, він заціпив двері, виняв з шафи на папери з довід-ної полиці гімнастичні тягарки і зробив з 20 рухів до гори, вперед, в бік і в долину, а потім три рази легко присів, держачи тягарки над головою.

"Нічо так не піддержує, як студена вода і гімнастика" — подумав він собі, дотикаючи лівою рукою з золотим перстеном напружений мязень правої. Він мав ще зробити пару оборотів цілим тілом (він все робив так перед довгим засіданнем), як нараз рушили ся двері. Хтось видно добивав ся до них. Председатель поспішно положив тягарки на місце і отворив двері.

— Вибачте! — сказав він

В кімнату увійшов один з членів суду в золотих очках, невисокий, зі згорбленими плічми і нахмуреним лицем.

— Матвія Никитича знов нема! — сказав член сердито.

— Нема ще! — надиваючи уніформ, відповідав председатель. — Вічно спі-знає ся...

— Дивно, що йому не стид, — сказав член суду, сердито сів і добув на-піроси.

Той панок, дуже точний чоловік, мав нині рано дуже неприємну бучу зі своєю жінкою за то, що вона видала перед речником дані їй на цілій місяць гроші. Вона просила його дати їй ще трохи, та він сказав, що не відступити від свого. З того вийшла сцена. Жінка сказала, що если так, то і обиду не бу-де і щоби він навіть не приїжджав на обід до дому. На тім він і від'їхав, бо-

ючи ся, що вона може додержати свої погрози, бо від неї можна було всего надіятися ся. "От і живи добрим, моральним житєм", — думав він глядячи на блестячого, здорового, веселого і до-бродушного председателя, що широко розставляючи лікті, розпирав свійми красними, білими руками густі, довгі, синіючі бакенбарди: — він все вдово-лений і веселий, а я лиш мучу ся.

Увійшов секретар і приніс якісь акти.

— Дякую вам сердечно, — сказав председатель і закурих папіроску. — Котру справу пустимо вперед?

— Та я думаю, що отроєне, — ці-би зовсім байдужно сказав секретар.

— Ну, добре! най буде отроєне, — сказав председатель, представляючи собі, що ту справу можна скінчити до 4-ої години, а потім поїхати. — А Мат-вія Никитича нема?

— Ні! нема!

— А Брене є?

— Є, — відповів секретар.

— Так скажіть йому, если його по-бачите, що рознічемо від отроєня.

Брене був то заступник прокурато-ра, що мав обжаловувати в сій роз-праві.

(Дальше буде.)

Галичині начислено 43.279 протестантів, 772.213 Жидів і 3.016 інших віроісповідань, а рівночасно 227.600 осіб з німецькою товариською мовою, 5.827 з чеською і 551 з інших мовами (1429 членів греко-орієнтального віроісповідання зачислено мабуть до руської мови, бо окремої російської не показано, хіба що від цієї цифри відшліблено 283 Румунів і 2 Сербів.) Отже очевидно, що з цих 818.508 людей не-римо-католиків частину приписано до німецької і чеської мови, а частину до польської. Та не забуваймо, що й між римо-католиками є Німці, котрих числа при теперішній веденню статистики не можна вимірювати. Але хоч би навіть прийняти, що всі римо-католики в Галичині — Поляки, то й тоді вийде, що зачислено разом усіх тих, що признали ся до не-польської і не-русської товариської мови (їх крім православних Румунів і Сербів було 233.693) і відшлібувши сю суму від суми членів протестантського, жидівського і інших не-католицьких віроісповідань (їх було разом 818.508), одержимо решту 584.815, котрих, значить, є, крім усіх римо-католиків, приписано до польської товариської мови. Але-ж, як бачимо, це число таки ще не покриває різниці між числом римо-католиків і статистичним числом Поляків; різниця цих чисел — 26.928, це мінімальне число греко-уніатів, то-бто родовитих Русинів, приписаних до польської товариської мови. Мінімум — говоримо, бо воно мусить бути більше о ціле число тих католиків не-Поляків, котрого ми не можемо обчислити. Так зрештою цифри поміщені в таблицях д-ра Рутівського одержимо ось які числа: Русинів греко-католиків 2.790.449 у Галичині, 19.810 на Буковині і 3.813 в інших австрійських краях; Русинів православних 1.144 в Галичині, 248.557 на Буковині, і 45.225 інших віроісповідань, головню римо-католицького в Галичині — разом 3.108.998. Ця цифра мало чим різняється від тієї цифри, яку подав д-р. Рутівський для людей, що вживають руської мови. Коли відшлібути від неї тих греко-уніатів, що живучи поза границями Галичини і Буковини затратили свою мову, а натомість дочислити тих 26.928 Русинів *per nefas* приписаних до польської мови, одержимо близьке до фактичного числа Русинів у Австрії (без Угорщини) в сумі 3.133.283 душ. Число Поляків по відлученню Жидів і *per nefas* приписаних до польської мови Русинів (але без відлучення Німців католиків у Галичині) внесе 3.107.479 душ.

I. Ф.

НОВИНКИ.

Чернівці, 9-го мая 1899.

Демісія французького міністра війни. Французький міністер війни Фрайсіне подав ся до демісії. Відповідав він в парламенті на інтерпеляцію в справі завішення курсів історичних в *Ecole polytechnique*, але коли соціалістичні послі йому перебивали і кричали під час його бесіди, він обиджений зійшов з трибуни і подав ся до демісії. Час було вже то йому зробити, бо на карку має він вже до 70 літ, а крім того от небагом приїде до рішень справи Драйуса в касацийнім трибуналі, а то готове принести багато неприємностей, то-ж він і завчасу забрав ся. Наслідник його зове ся Кранц.

Видуманий анархістичний заговор. Дня 12. с. м. буде пореєдана перед судом присяжних в Анконі розправа проти агента тайної поліції Маріо Баззанього, що видумав свого часу в Александрії анархістичний заговор на ім'я Вілгелма. В Александрії є багато італійських анархістів, а держава віддала нагляд над ними агентови Баззаньому. Коли німецький імператор поїхав на Восток, понав Баззань на гадку відобразити роль спасителя німецького імператора. В свій цілі зробив він дві доволі небезпечні динамітові бомби, запалив їх до скрині від коняку і вислав скриню через якогось Араба до шинку анархіста Паррінього, що скільки звісно, був також в порозумінню. Агент повідомив поліцію, що анархісти носять ся з гадкою вбити німецького імператора та

вже мають приладжені в свій цілі бомби, які має завести при найближшій нагоді анархіст Самсон Люїдже в Палестину. Там звернуть їх против імператора Вілгелма. Єгипетська поліція і італійський консулат приступили сейчас до арештовання анархістів, яких вказав їм агент. Найдено і бомби і тайну друкарню, але як прийшло шукати, хто робив бомби і де, показало ся, що канзлі до них були замовлені у арабського слюсара і сей пізнав, що агент Баззань купив сам у него згадані канзлі. Арештованих анархістів обжаловано перед судом за те, що належали до тайного товариства, а агента Баззанього привезли з Александрії до Анкони, де стане перед судом, обжалований о тяжкий злочин клевети.

Телефон між Америкою а Європою. У послідних часах займає ся Едізон гадкою подолання Європи з Америкою. І так хоче він на атлантийським океані поставити плаваючі морські ліхтарні, що мають служити за підставу до цілого телеграфічного організму. Питане лише чи найдуть ся відповідні на се матеріальні засоби.

Кнайп — а волоцюги і нероби. Міровий судия в Дальфорт в Англії не міг дати собі ради з волоцугами та неробами. Ніякі карі не помагали. Що-ж він робить? Отсе приказав, аби таких волоцугів замкнули в спеціальних домах праці та щоби обливали їх два рази денно на силу зимною водою. Розуміє ся, така кара не дуже їм до вподоби і може мати добрі наслідки. Не в она вже така дуже нова, бо перед стома роками карано водою жебраків в Голяндії, де замкнуто їх на кілька годин до жерниці, наповненої зимною водою.

Жіночий рух в Німеччині. Недавно запротестували були студенти в Галле, аби не допускати жінок на спільні виклади в лікарських клініках. Берлінський жіночий кружок відповів на протест адресою до союзної ради, жадаючи допущення жінок до студій та іспитів лікарських. Університет в Гіссі приймає жінок; правительством в кн. Баденіємі також прихильно віднесло ся до жадаючих жінок та допускає їх до конкурсу на диплом медицини. В Берліні рішила ся управа домів для сиріт віддати жінкам надзір над ними закладами. Лише жезі-зниця неприхильно віднесла ся до жінок, бо ухвалила, що уряднички дістануть 100 — 200 м. менше від мушених урядників. 80.000 урядничок запротестувало проти сьому в парламенті. Они домагаються те-ж заведення посад інспекторок при фабриках. Такі інспекторки існують вже в Баварії, Віртемберґі, в кн. Гессені, Саксонії-Веймарській і інших державах німецького Союзу. Вкінці доходять вісти з Монахії, що жінки після права ухваленного 1. січня с. р. будуть могли брати участь в політичних зборах.

В Філадельфії заклали собі жебраків товариство, що має на цілі перешкодити взаємній конкуренції в сьім чеснім ремеслі. Поділено місто на різні округи та призначено, де має хто заробляти, при сьім кождий член сего товариства платить означену квоту до спільної каси. Спільна каса буде платити грошові карі, на які жебраки будуть засуджені властями за жебрану.

Салдати на сцені. У Варшаві граю в великім театрі оперу „Кармен“, і на іспанських жовірів взято за статистів російських салдатів. В першій акції, коли жовіри виходять під командою Поуза, салдати виїшли, але параз спинили ся. В першій раді крісел в театрі сидів генерал Пизиревський. Підозіра, що провадив відділ, не упереджено, що зі сцени не відіде ся генералом військових почестей. Отже він ставув виправлений „руки по швам“ і крикнув на весь театр: „смир-ноо!“ а цілий відділ іспанського войска спинив ся перед московським генералом. Коли сей побачив, що они не йдуть далі, хотів їм додати відваги, махнув рукою і каже півголосом: „Харано, харано ребята!“ Що-ж має робити салдат, коли его хвалить „начальство“? Відповісти! Тож гукнули они на ціле горло: „Раді старат са ваше превзеходітельство!“ Публика крикнула серед шаленого сміху „славно“, а генерал виїшов з театру...

На бурею зложили: п. Михальський Володимир 2 зр. О. Попович, др. Сміль-Стоцький, Ер. Пігуляк, Вол. Ясинецький, Сер. Шойнаровський о. Сидір Воробке-

вич і Гр. Ганкевич по 1 зр. Антін Клим 50 кр. — Сердечна подяка.

Батько.

написав

АНТІН КРУШЕЛЬНИЦЬКИЙ.

(Конець.)

Влодзьо, що пізнав з другої кімнати кроки батька, наробив крику та став бігти до батька:

— Татя, татя, татя — о, о, татя — пааа! пааа!

Звичайно біг батько проти нього, брав на руки, цілував, — тепер однак стоїть на місці, не порухне ся та лише киває головою.

Нараз, якби поборов що в собі, схопив ся, отворив широко рамена та зловив ними Влодзьо, відтак підкинув ним високо в гору, притис до серця та став палко цілувати.

Той намір любови знов вразив дивно неяску. Вона глянула на чоловіка непевними очима, відтак хотіла кілька разів щось сказати та несталадо їй відваги — вкінці перемогла себе:

— Що ти, Юрашко, якийсь такий нині чудний, чи не хорий ти часом?

— Я?... Ні!... Бороши Боже... або що?...

— Та нічо... але... тепер різні хори — ти так не уважаєш на себе, і ще, не дай Боже, якого нещастя...

— Те-ж?... Не бій ся, міні нічого не стане ся, я лише побояю ся... от! лишім дільше се Маню!

Маня й сама вже хотіла звернути на иншу тему — вона знала, що Юрашко не видержить довго, скаже їй сам свою грижу, то-ж тепер не хотіла тягнути його за язык.

— Будеш що їсти?...

— Ні! Я маю іще троха роботи. Па, Влодзьо!

— Пааа, пааа! Татя, пааа!

Послідні слова сьпівав вже за дверми, в другій кімнаті, де винесла його мати на руках.

Юрашко лишив ся сам в кімнаті. Він став мірять її великими кроками.

По його голові снували ся якісь чудні думки, він не здавав собі з них справи.

Нараз стала перед ним постать дитини, що сконала йому днес на очах. Він лічав її на диотерію. Три дні лічав її та на четвертім посиніла закропіла, простягла ноги...

Він бачить жаль, що здавив судорожно лице батька тої дівчинки, бачить розпуку неняки і він, лікар, стрепенув ся.

Йому вже доводило ся нераз бачити як жестока смерть виривала одного члена з родини, йому доводило ся нераз бачити розпуку родичів, сиріт-діточок та все він безмілосерно відвертав ся, забирав ся та йшов далі до другої хати, хто зна, чи не на се, аби і там дивити ся на ту саму пакісну смерть!

Він ні раз не милував ся...

Не милував ся?...

Так! Ні, не милував ся!... Хіба-ж се можна назвати милістю, що він дуже часто в таких разях не брав грошей?

Він і нині не взяв грошей, але нині відступив він від свого звичаю, від свого правила, йому в перше стало жалко помершої, він втихомирював родичів, потішав їх сям, що мають і ще більше дітей...

І чому він се робив?...

Йому нагадала ся власна дитина. Його синок в тих літах що і та дівчинка: два роки! А який він розумний. Йому нагадали ся слова жінки, що нераз обивали ся немилю о його пуха: хто зна, чи Влодзьо виховає ся! Кажуть, що такі мудрі діти умирають!...

Він все сміяв ся з жінки, він не вірив сьому, чогось однак було йому немилю і він сміяв ся. Та тепер вколо його сей спомян сьилью — попрацював ся скоро та відійшов від помершої.

Чого-ж вона тепер переслідує його? Може не зробив він всего, що було в його силі, аби її ратувати жите?

Але він знав з гори, що ту нема що ратувати, що диотерія є неумолна у такої малої дитини — лікар ту нічого не вдіє! І по що-ж він лікар! Не є се глум природи?

І се його найтірше гризло!

Як легко він може занести диотерію до хати — та тоді...

Його гадки перебив стук в двері. То Влодзьо валив так в них черевичком, аби йому відчинити.

Йому майнуло в голові: Не пустити! Не буду з ним стрічати ся! — Але гнеть погадав собі:

— Та-ж чи вже цілував його! Та-ж чи завтра, позавтра знов піду між хорі на диотерію діти і по що ся осторожність!

Відчинив.

Влодзьо ввійшов тихо. Глянув на батька, пішов до одного кута, до другого, до коша, пообзирав все. Побачив книжку:

— Татя, татя, о, о!

Батько дав йому книжку.

Він розложив її на кріслі та став водити пальцем по стрічках:

— Тятя, ма-ма, ля-ля, о, ма-ма...

Та ту побачив на столі пуделко з сирниками.

— О, о, о, татя, о...

Кинув книжку та став досягати, дрібонькими руками сирників.

— Читай, сину, читай книжку, не можна брати сирників.

Він пішов до крісла, спер ся на книжку, але гнеть вернув до стола та став знов кричати:

— Ляля, ляля, о!

І батько мусів висипати сирники на стіл та дати йому пуделко.

На нім був образок.

— Татя ляля, татя, татя ляля...

Але і сям не вдоволив ся. Йому забажало ся сирників.

Батько мусів спалити три сирники та вложити їх в пуделко.

Влодзьо бавить ся ними, щобече, отвире пуделко, заминає, вкінці висунув одну часть з другої, наробив крику. Батько засуває назад дає йому. Він знов висуває...

— Влодзьо, де люлька? Я хочу закурити собі. Де люлька? Люлька, ти бавив ся нею.

Влодзьо дивить ся, слухає та немаче би собі щось пригадував.

— Де люлька, Влодзьо, де?...

Нараз схопив ся, кинув сирники на землю та побіг до другої кімнати.

За хвилию вернув з люлькою в руках.

Батько зловив його на коліна та став цілувати.

— Сясю, Влодзьо, Сясю! — І ти мав би Влодзьо умирати так як та бідна дівчинка! Ні, правда, що ні!...

Нараз, якби його вкололо.

— Ану покажи Влодзьоу язык, покажи сину, покажи...

Влодзьо отворив уста, батько глянув скоро в горло та задубів: Горло червоне та на нім набігли два білі міхури.

Крикнув несамовито: „Маню!“

Жінка аж налязала ся того голосу, вбігає, а ту сидить чоловік блідий як труп та держить Влодзьо на руках.

— Що, що такого?... Що тобі, Юрку?...

Юрко неначе прокинув ся з таубокого сну:

— Що?... Що?...

Та гнеть нагадав собі:

— Диотерія! Мусить умерти! Я, я забив його, свого одинака, сього рідного сина...

І сльози бухнули потоком по мужеським лицю...

Станіславів, 13./III. 1899.

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих,

а на 6½%

від уділюваних пожичок знижило

Товариство

„Руска Каса для ошадн. і пожичок“

Стоваришене зареєстроване з ограниче-ною порукою

почавши від 1. липня 1889 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5½% від вкладок щадничих, а бере від пожичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Свідчення фреквентацийні“

руські і німецькі суть на складі в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для остерожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женьщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушувани.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляє ся тільки заграничних шкір.

Шкільні повідомлення і Schulfachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсі шкільні друки на складі:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulfachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversammlungsprotokoll, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і дешевше як де инде.

Лиш 3 зр.

за 1000 білих коверт урядових або купецких разом з друком можна получить в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

„Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Ленкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник пиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Хто хоче мати добру і дешеву МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік. Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем В. ДАНИЛЕВИЧ,

машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зельґанцій (Bahnhofstrasse) ч. 21.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереженє. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 "	— "
на чверть року	5 "	— "
на місяць	1 "	70 "

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Друга промова д-ра Стоцкого в справах шкільних.

Висока палато!

Коли я кину оком на ту деба-
ту, яку ми ведемо вже від двох
днів, то виджу, що противна сторо-
на веде її дуже остро. Тнуть там
і б'ють на всі боки, та удари їх бо-
лили би, если би хоть в сотній¹ ча-
сти опирали ся на правді, як то
вони кажуть; га, тоді треба би бу-
ло сказати: „Pater peccavi.“ Кине-
но тут найтяжшими закидами так
против заряду шкільного взагалі,
як против інспектора краевого, а
також против правительства. Кож-
дий однак безсторонний чоловік му-
сить признати, що ц. к. правитель-
ство відперло ті закиди вповні і ви-
казало їх неосновність. Також спра-
ву рускої пісні пояснено зі сторо-
ни ц. к. правительства так, що нас
то вповні успокоїло і вдовило. Я
вважаю се моїм обовязком зложити
в імені Русинів п. президентови по-
дяку за сю льояльну заяву. З друго-
го боку мушулиш жаліти, що барон
Василько, котрого я так цінив, зробив
сея оборонцем справи, котру ніхто не
може назвати справедливою. Потім,
що тут сказано в дотичних заявах
і потім правдивим перекладі тої пі-
сні, який я подав, відпадає також
весь, що тут говорено про її анти-
австрійський і антидинастичний ха-
рактер. Є то зовсім невинна народ-
на пісня, котру я все буду співати,
доки в моїх жилах кров пливе,
і я пересвідчений, що ніхто не бу-

де мати права сумнівати ся о моїй
льояльності. Коли я однак говорив
о якимсь повірнику чи зашнику
бар. Василька, то вчинив я з тої
причини, що уважав за неможливе,
щоб посол барон Василько сам зро-
бив такий фальшивий перевід.

Зроблено однак нам Русинам
також інші дуже тяжкі закиди.
Коли тут зачало ся говорити про
волоский ірредентизм і коли хотіло
ся то трохи затушувати, то вважав
дехто за добре заговорити про Укра-
їну і вказати на небезпечну, певно
також ірредентистичну агітацію, що
повстала поза границями краю, але
тут усадовила ся і т. д.

Дотично того мушу передо всім
сконстатувати, що т. зв. українська
ідея є нічим іншим, як лиш збу-
дженням руского народу на Букови-
ні до народної самосвідомости, що
та ідея не має жадного ірреден-
тистичного характеру, і що вона
зовсім природно сама з себе пов-
сталала на Буковині. І тут вказую я
на поета тої України на Буковині,
на Осипа Федьковича, що є чейже
сином сего краю і є звістний яко
знаменитий поет. (П. др. Янку Флон-
дор кличе: Я не знаю його!) В та-
ким случаю жалію над вами з ці-
лого серця. (Веселість.) Його пое-
зії і оповідання переложено на ро-
сійську, чеську, сербську а також і
німецьку мову; а коли він помер,
то присвячувано йому некрологи
в найзначніших німецьких часопи-
сях, як от в „Neue freie Presse“,
отже його ім'я не є так дуже не-
знане. І сей поет співав про Укра-
їну на Буковині і звелічав буко-
винську Україну. (Дехто кличе:

Ого!) А то само чинить другий ру-
сский поет на Буковині, священик
гр. ор. церкви всечестнійший о. Си-
дір Воробкевич, то само чинив брат
його Григорій. В їх письмах найде
ся много про Україну. Але ніхто
не може і не має права закинути
сим личностям, з котрих Федькович
був ц. і к. австрійським офіцером,
а два другі знов поважними і па-
тріотичними гр. ор. священиками,
що они допустили ся зради краю і
держави.

Думаємо отже, що ті панове не
мають причини безпокоїти ся, коли
говорить ся про Україну в нашім
краю. Українська агітація на Бу-
ковані була би лиш тоді небезпеч-
ною для нашого краю і для Австрії,
если би де поза границями Австрії
існувала свободна Україна, як то
приміром є у Волохів з королів-
ством Румунією. Щоби однак ав-
стрійські Русини тужили на неспо-
відною Україною, — щось подібного
твердити, то се по просту дурниця,
се вже можна зрозуміти простим
здоровим хлопським розумом. (Вес-
елість.) Я признаю також, що на
Буковині не може бути бесіди о
волоскім ірредентизмі, хоть рівно-
часно мушу пригадати, що один з
панів бесідників з противної сторо-
ни зараз на однім з перших засі-
дань, говорячи про якесь бордеро,
сказав щось такого, що мене досить
неприємно діткнуло. Той бесідник
сказав, що він і его один товариш
по пересвідченням є назначені в од-
нім бордеро (Оклик: dossier), то
весь одно, отже скажیم в однім
dossier яко ірредентисти і що ті оба
панове, коли їх вже так зазначено,

будуть старати ся заробити собі на
той закид. Се не було добре, мої
панове; не можна того похвалити,
если хто хоче заробити собі на за-
кид ірредентизму, і хоть ті слова
може не були сказані на серію, то
все таки не повинні були їх ті па-
нові висказати. Підносячи против
нас закид ірредентизму, виділи ті
панове відразу, що нічого тим не
вдіють. Але у них тепер горою
клич: Hilf, was helfen kann! Не
йде з Україною, то мусять рублі
помагати! (Веселість!) Се не є од-
нак нічо іншого як клевета і ки-
дане підозріння, бо ми Русини, як
то і стенографічний протокол може
доказати, зазначували окремішність
нашої народности від російської, ми
все поборювали москвофільську агі-
тацію між руским народом всіми
средствами, які нам стояли до роз-
порядимости. То була ціль і тенден-
ція тої промови, яку мав в своїм
часі п. Пігуляк в сій високій пала-
ті, а на котру то промову тут вказа-
но. Вона доказує тут якраз про-
тивне тому, що твердить п. др.
Флондор, — прошу лиш прочита-
ти цілу бесіду, а не повіривані по-
ложення. Отже при тих знаних об-
ставинах кинений нам закид, що ми
за російські рублі робимо тут ро-
сійську пропаганду, засуджує сам
себе яко клевету і підозріване.
Впрочім панове видять, що і з тим
нічо не вдіють.

Далі введено тут ще одну но-
ву потвору, а іменно сказано, що
краєви грозить зіслованьщенє і що
через то згине марно автономія кра-
єва. Коли ми однак возьмемо близ-
ше під увагу то, що діє ся в кон-

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

гр. Л. Н. Толстого.

(Даліше).

Секретар вийшовши на коридор,
стрітив як раз Бреве. Піднявши високо
плечі, ходив він по коридорі в розціплен-
ій уніформі, з портфелем під пахою,
майже бігом, ступаючи обцасами і ма-
хаючи свободною рукою як маятником.

— Михайл Петрович просив спита-
ти ся вас, чи ви готові? — спитав йо-
го секретар.

— Розумієть ся, я все готов, —
сказав заступник прокуратора. — Котра
справа йде перша?

— Отроєне.

Дуже гарно! — сказав Бреве, але
то зовсім не було гарно; він не спав
цілу ніч. Вони відпроваджували товари-
ша, що від'їжджав з того місця, много
пили і грали в карти до 2-ої вночі,
так що він справи отроєня навіть не
вспів прочитати і хотів хоть тепер
як так переглянути сю справу. Секретар
знаючи, що він тої справи не читав,
нарочно порадив председателеви пустити
вперед ту справу. Секретар мав лібе-
ральні а навіть радикальні пересвідчення,
а Бреве був консерватист, тому то не
терпів його секретар і завидував йому
місця.

— Ну, а як же справа зі скопцями?^{*)}
— спитав секретар.

^{*)} Скопці, секта релігійна російська, що
практикує настріванє.

— Я сказав, що не можу, — від-
повів заступник прокуратора, — брак
свідків, се я скажу і на суді.

— Та все одно...

— Не можу, — сказав Бреве і ма-
хнувши рукою, побіг у свій кабінет.

Він відкладав справу зі скопцями
не тому, що не можна було найти мало-
важного і непотрібного свідка, але то-
му, що справа при інтелігентнім складі
присяжних могла скінчити ся оправда-
нем обжалованих. А по умові з предсе-
дателем мав суд ту справу перенести
до відного города, там між присяжними
є більше селян, то-ж і більше шанс, що
обжалованих засудять.

Рух на коридорі чим раз змагав ся.
Найбільше народу громадило ся коло
салі цивільного відділу, де якраз тепер
суджено ту справу, про яку розказував
присяжним той поважний панок, що так
займав ся судовими справами. На час
павзи вийшла з тої салі та поміщиця,
у котрої геніальний адвокат умів відо-
брати маєток на користь свого клієн-
та, що не мав до того ніякого права;
то знали і судії, а тим більше сам
істець і його адвокат; та придуманий
адвокатом спосіб був такий, що не можна
було не відобрати маєтку поміщиці і не
віддати клієнтові адвоката. Поміщиця
була то вже старша, доволі товста
жінчина, в гарній сукні, з великими
цвітками на капелюсі. Вона вийшовши
з дверей, станула на коридорі і розво-
дючи товстими, короткими руками, все
повторяла, звертаючись до свого адво-
ката: „Що то буде? Будьте ласкаві,
скажіть“. Адвокат глядів на цвіт на її
капелюсі і не слухав, видно роздумуючи
щось.

В слід за поміщицею вийшов скоро
з салі цивільного відділу, з широко ви-
тятою камізелькою і вдоволенням лицем
той сам знаменитий адвокат, що довів
до того, що поміщиця лишила ся ні при-
чєм, а его клієнт, що дав йому 10.000
рублів, получив більше як 100.000. Очи
всіх звернули ся на нього, він відчував
то і гордо перейшов скорим кроком по-
при всіх.

VII.

Наконець приїхав і Матвій Нікітич!
І судейний пристав, худий чоловік з
довгою шиєю, що ходив трохи на бік і
мав на бік перекинуту довшню губу,
увійшов в комнату присяжних.

Судейний пристав був то чесний
чоловік, з університетським образова-
нем, та не міг нігде загірті місця, бо стра-
шенно пив. Три місяці тому назад одна
графиня, знайома його жінки, постарала
ся йому се місце і він до сеї пори держав
ся якось його і був з того вдоволений.

— Що-ж, панове, зібрались се
всі? — сказав він, надіваючи рісє-пєз
і глядячи крізь нього.

— А здає ся, що всі, — сказав
веселий купець.

— От зараз і побачимо, — сказав
пристав і доставши з кишені спис,
став читати імена, глядячи на виклику-
ваних то поверх рісє-пєз, то крізь
нього.

— Статський совітник І. М. Нікі-
форов.

— Я, — відповів той поважний
панок, що так добре розумів ся на всіх
судових справах.

— Пенсіонований полковник Іван
Семенович Іванов.

— Тут, — відозвав ся худий чоловік
в уніформі.

— Купець 2-ої гільдії Петро Ба-
клашов.

— Є, — сказав добродушний купець,
смиючись на ціле горло.

— Поручник гвардії, князь Дмитро
Нехлюдов.

— Я — відповів Нехлюдов.

Судейний пристав, подивив ся по-
верх рісє-пєз і чємю йому поклонив
ся, відзначаючи його тим від других.

— Капітан Юрій Дмитрієвич Дан-
ченко, Григорій Євимович Кулешов і
т. д. і т. д.

Всі крім двох явили ся.

— Тепер будьте ласкаві панове до
салі, — сказав пристав вказуючи рукою
на двері.

Всі рушили ся і пропускаючи один
другого до дверей, вийшли на коридор
а з коридора в салю засідань.

Судова сая була то велика, довга
кімната. На однім кінці її було підвис-
шене місце, до котрого вели три стєпе-
ні. На підвисненю на середині стояв
стіл покритий зеленим сукном з трошки
темнішими зеленими кутасєнками. По
заді стола стояли три крісла з дуже
високим, дубовим, різьбленим спинка-
ми. В правім куті висів образ Христа
в терновім вінку і стояв аналой, а
з правого боку стояв пулть прокуратора.
На лівім боці напротив пульта прокура-
тора був столик секретаря, а ближше до
публики точені дубові крати і за ними
свобідна ще лавка обжалованих. На
правім боці також на підвисненю
стояли в два ряди крісла теж з
високими спинками для присяжних, а
в долині столи для адвокатів. Всьо то

систорії і в управі гр. ор. церкви, то найдемо найліпший доказ, що краєви грозить не зрушене, але зрумунищене. З прочитаних тут консисторским радником п. Калінескулом списів, моглисьте панове побачити, як мало Русинів в наслідок румунізації в останніх двох десятиках літ обібрало собі стан сьвященничий. Лиш грозяча краєви румунізація, викликала відпору у Русинів і сполучила їх в одно. А тверджене, що словянський елемент мав би бути шкідливим для автономії краєвої, і що немов би то румунський елемент охороняв автономію краєву, — се тверджене кажу потребує доказу. Я заявляю урочисто, — хоть я ту прибув з Галичини, — що за автономію Буковини борюся би я до останньої краплі крові. (П. др. Вольчинський: *І тому ви голосували против установаля висшого суду краєвого в Чернівцях?*) Се тверджене д-ра Вольчинського є неправдиве. Стенографічний протокол дає найліпший доказ на то. Але ті панове кидають фразами о Україні о рублях і т. д., та не дали нам ні одного доказу на то, що вони говорять.

Ще одно підозріне кинено на нас. Дехто уважав за добре заговорити тут про гадючий фонд і поставити нас в зносини з тим фондом. Я мав нагоду видіти і обсервувати в минулій каденції соймовій в сій палаті, як то гаде крутяться і вертяться, я видів, що декотрі личности, ви вибачите мені се слово, майже на животі повзали. Але ті люди, що на взір гадюк крутилися і повзали, то не були наші люди, їх ніхто не видів на наших боці.

Часто каже ся, мої панове, що руский елемент буває тут в краю вивиснуваний. Я доказав на підставі дат, що то неправда, а если би то навіть було, то було би се по правді і справедливо. Русини творять 42% краєвого населення, Волохи лиш 32% і сума плачених Русинами податків є більша, як податки Волохів. (*Протести з волоского боку*). Повіти: черновецький і кіцманський платять майже по-

ловину всього податку ґрунтового. (*Протести з волоского боку*). Ми мали би отже причину домагати ся, щоби потреби Русинів узглядувалось в тій мірі, в якій вони платять податки, та ми так далеко не йдемо. Ми поведуюмо ся принципом, що потреби кожного повинні бути задоволені і що всі податкові гроші мають вливати до фонду краєвого чи до фонду краєвого шкільного: не повинно ся робити різниці між рускими і волоскими податковими грішми і жадна народність не повинна бути вивиснена на кошті другої.

Я хочу тепер відповісти на деякі замітки, на котрі вже дав по часті відповідь мій товариш Пігуляк. В Молодії є після виказу місцевостий 1039 Русинів а 2149 Волохів, а мимо того не находимо в тамешній школі в справозданю ради шкільної ні одного Русина. Де отже поділи ся Русини, вимерли, чи виємігрували? (*Веселість*) У виказі за р. 1897 було там обов'язаних ходити до школи 403 волоских дітей і 50 руских. На початку р. 1898 десь ті рускі діти счезли. Ви видите отже, панове, що закид, який зробив нам др. Вольчинський є неоправданий. А так само стоїть справа з громадою Волоским Баниловом, про котре то село сказано, що воно виключно волоске. В тім самім виказі місцевостий, на котрий покладал ся п. др. Вольчинський, можна вичитати, що там находить ся 2142 Русинів а 1881 Волохів. То є тут, панове видрукуване, можете прочитати. У виказі є 202 обов'язаних ходити до школи руских дітей; ходить з них до школи дійсно 25, а мимо того нема в школі ні рускої мови викладової, ані руского яко предмету науки. П. др. Попович вказав далі на громаду Костинці. Після виказу нема там зовсім волоских дітей. Але для тих дітей, що їх нема, заведено волоску мову викладову. Покажіть же мені, панове, хоть один випадок, де в подібний спосіб подбано би, я не кажу вже о 0 Русинів, але о 50—60, як тут з Волохами. При тій нагоді хочу ще

спростувати зроблений мені др-ом Вольчинським закид, що я їздив часто до Волоского Банилова і там агітував, бо у Волоским Банилові я ще в моім житю ні разу не був. (*Конець буде*).

Положене в Австрії.

З голосів чеської праси виходило би, що положене правительства а спеціально гр. Туна є безвихідне. Тун ще надіяв ся, що Кайцлеви поведе ся приєднати Чехів для язикового закона на підставі §. 14-го, і в тій цілі вислав его до Праги, а тимчасом его місія скінчила ся цілковитим „фіяском“. Пос. Пацак в однім дньовнику пише, що ситуація значно заострилась, і радить Тунови, щоби довше не надумував ся, бо Чехи ніколи не згодять ся на язиковий закон незгідний з честію і інтересами чеського народу. Молодоческе сторонництво видало категоричну заяву, що чеські послі о правительственній акції не ухвалили ще нічого рішучого. Остаточне рішене здержано до хвилі, коли виконуючий комітет правиці буде мати нагоду що-небудь постановити в тій справі. Після донесеня Неме Montagsztg. сам Кайцль заявив, що Молодо-Чехи і консервативна феодальна шляхта не згодили ся на правительственній проект. Кайцль дав Молодо-Чехам зрозуміти, що Поляки і католицка людова партія вже згодили ся на сей язиковий закон. Сеся відомість дуже здивувала Чехів, бо від Поляків чули нераз приречене, що в язиковій справі не ухвалить нічого без розуміння з Чехами. Последню неудачу правительства чеські дньовники уважають за таку рішачу, що місію кабінету Туна уважають вже за скінчену. Найбільше умірені домагають ся, щоби Тун що-найменше зреконтруував кабінет в душі правиці. Один дньовник навіть доносить, що на днях наступить димісія Кайцля з причини его неудачі в язиковій справі.

Можлива річ, що сеся опозиційна пригрізка чеської праси обчислена лиш на замілене очей. Они горюють ся, щоби від правительства виторгувати пару нових уступок, або щоби уступити ніби то для ратовання солідарності правиці, коли виконуючий комітет правиці згодить ся на правительственній проект. — N. fr. Presse пише, що бурі в молодоческій прасі не треба брати дуже трагічно. Сей дньовник справедливо запитує: Чому Чехи відразу не відповіли „ні“, але відложили ухвалу до рішення виконуючого комітету правиці? Они хотять, щоби їх союзники з правиці прислухали ся до їх сказати „так“, бо потому будуть могли покликатись на се і сказати, що в противнім случаю тріє би зелізний обруч правиці.

Після віденьського кореспондента Narodni-x List-ів виконуючий комітет правиці буде мати подвійну задачу. Насамперед рішуть о способі управління язикової справи. Modus procedendi в тій справі правительство вже уложило, а браки будуть поповнені по повороті міністрів з Будапешту. Відтак президент міністрів в найкоротшій часі здасть справу цісареві.

Рівночасно надіють ся заключення компромісу в справі угорської угоди, хоч треба буде приготувати ся на певний опір Угорщини. Тун

зажадає, щоби провідники правиці дали ему отверту відповідь, чи готові підпирати его в обох тих акціях, а навіть в такому случаю, коли обі справи будуть внесені перед форум ради державної. Всяку сецісію серед правиці Тун уважав би за причину до димісії. Він приймає супротив корони певну означену місію і хоче допровадити парламент знов до нормальних відносин.

Управа в сельских громадах на Буковині.

(Реферат комісії адміністративної, референт др. Смоль-Стоцкий.)

(Дальше.)

Передвиджене законом пконтрорване майже ніколи не відбуває ся. В господарстві пасовищами і толоками панує найбільша самоволя, а поодинокі громади зруйнували ся через таку господарку а також через просту крадіж і спроневеріє. До виділу краєвого приходять стало скарги в тім напрямі, а реєстра тура виділу краєвого є того найліпшим, але також і сумним свідомством. Але то ще добрий знак, коли звиває ся поміч виділу краєвого. Збільшає ся число випадків, в котрих громади просять виділу краєвий, щоби той поміг їм зробити лад громадській господарстві, але виділ краєвий, поведуючи ся гадкою самостійності громад, вдовольє ся устими і письменними поученнями. Коли знов просять ся прокураторию державну о заряджене слідства в справі очевидно поповнених начальниками громадскими спроневеріє, то виділ краєвий, викладаючи на свій спосіб закон громадській, не хоче перевести зліквідована рахунків громадских, що є кінечним до переведення слідства. Крім того причиняє ся ще то, що ті справи, як взагалі всі справи залагоджувать ся у виділі краєвим дуже поволі. Розуміє ся, виділ краєвий тому не винен, але інструкція для виділу краєвого, по котрій постановам в сій справі мають залагоджувати ся по колегіальних обрадах виділу краєвого. З того виходить та некористь, що навіть наймаловажніші справи приходять на засідане, а через то спізняють ся важніші, що передовсім в справах громадских приносять велику шкоду.

Ті досвіді на полі господарки громадської є найліпшим доказом, що кінечною є о много більша інгеренція висших властей автономічних, тим більше, що того желеє собі населене. Вем ясно, що в тім взгяді треба щось зрадити; а не можна навіть сумнівати ся, що якраз виділ краєвий зобов'язаний до того. Він повинен виробити собі більший вплив і силу, і постарати ся о зміцнене громадского життя, о раціональну господарку, о порядне веденє справ грошевих. А се тим більше его обов'язком, що наша громада автономія коштує величезні суми, можна зовсім легко сказати до 500.000 зр., хоть в інших краях в тім взгяді поступають обережніше. Так далі бути не може, тут мусить ся приступити до реформ, а коли громади наші будуть в порядку, то се буде рівночасно зміцненем всіх наших автономічних уряджень і інституцій, буде зміцненем нашої краєвої автономії.

Але то може стати ся лиш тим чином, що праву надзору виділу краєвого над громадами буде докладніше означене і розширене в дорозі законодавній, що законно унормує ся вплив висших інституцій автономічних на заряд громадским майном і дасть ся виділу краєвому середства виступити з цілою строгістю против всіх браків і надужит. Розширене права надзору виділу краєвого над громадами певно не буде вкороченем заповученої громадам автономії, лиш хіба кінечним доповненем, бо то инакше навіть не є можливе. Численні поданя до виділу краєвого від членів громад і від рад громадских є найліпшим доказом, що населене сего собі бажає, а навіть домагає ся.

Вже від многих літ звертає комісія адміністративна свою бачність на господарку громадску і прийшовши до пересвідчення, що так далі бути не може,

було в передній часті салі, що була розділена кратами на двоє. В задній часті були лавки, одна висше другої. В тій часті сиділо на передних лавках чотири жєнщини, щось чи робітниця, чи служниця і двоє мужчин, робітників. Сала зробила на них видно вражєне своєю обстановою, бо вони несміло перешептували ся між собою.

Зараз скоро лиш увійшли присяжні, вийшов на середину пристав і голосно, немов би хотів кого перестрашити, закликав:

— Суд іде!

Всі встали, а на підвишене увійшли судії і предсідатель зі своїми мязнями і гарними бавенбардами; потім похмурий член суду, що став ще хмуріший. Стрітив ся він зі своїм швагром, практикантом судовим, а той сказав йому, що був у сестри і сестра сказала, що обід не буде.

— Так, що-ж, очевидно підем до шиночку, — сказав швагер, сьміючись.

— Нема тут нічого сьмішного, — відповів мрачний член суду і став ще похмуріший.

І законом третій член суду, той сам Матвій Вікітич, що все слізнав ся; був то бородатий чоловік з добрими очима. Він був недужий на катар жовудка і від нині розпочав по лікарський пораді новий спосіб життя і той новий спосіб задержав його довше як звичайно. Тепер, коли він входив на підвишене, мав дуже задуманий вигляд, бо у нього була привичка ріжними способами розпитувати собі питання, які він собі завадав. Тепер він загадав собі, що если число кроків від дверей кабінета аж до крісла

буде ділитися на три без решти, то нова метода вилічить його, а если ні, — то ні. Кроків було 26, але він поступив ще трошки і рівно 27-ям кроком підійшов до крісла.

Фігури предсідателя і членів суду, що вийшли на підвишене в золотих ковчєрах були дуже поважні. Вони самі відчували то і як би трохи змішані своєю величю, скромно спустили очі і всі три разом сіли на свої різьблені крісла. На столі перед ними був чистий папір і різьблені олівці, що-йно сьвіжо затесані. Разом з судіями увійшов також заступник прокуратора. Він з портфелем під пахою також скоро перейшов на своє місце під вікном і сейчас потонув в паперах, користаючи з кожної мінутки, щоб приготувати ся до справи. Сей прокуратор обжаловував доперва четвертий раз, та він був дуже честолюбивий і рішивши зробити кар'єру, старав ся довести до засудження кожного, кого він обжаловував. Справу отроєня знав він в загальних чертах і уложив собі вже план бесіди, але треба було йому ще деяких даних і тепер він їх якраз винищував поквапно з актів справи.

Секретар сидів на противнім кінці підвишеня і приготувавши собі ті папери, котрі буде треба читати, переглядав статю, яку подучив вчєра і прочитав. Йому хотілось поговорити про ту статю з тим бородатим членом суду, що годив ся з ним в поглядах і перед розмовою хотів ще докладніше познакомити ся зі статєю.

(Дальше буде).

старалися зробити що лиш можливо для уздоровлення тих відносин.

Се було і мотивом внесення, яке ухвалив високий сойм на засіданні з дня 10-го лютого 1896, закликаючи видати краєвий, щоб він видав підручник до громадської служби адміністративної, котрий то підручник уложив вже секретар краєвий др. Сімігнович і небавом віддасть його до друку. Той підручник причинить ся много до розширення зрозуміння порядної громадської господарки, если лиш зробить ся його приступним для широких письменних верств населення в добрім русьм і волосьм перекладі. Але се не усуне успішно всіх недолатків, бо то лиш паліативне средство, що без дальших законних заряджень не буде мати ніякої сили. З другого боку було би також користно зміняти в декотрих точках інструкцію видану для видів краєвого, щоби уможливити виділов краєвому скорше залагоджуване справ.

На підставі тих всіх помічень, посилає собі комісія адміністративна поставити слідуючу резолюцію:

Високий сойм зважить ухвалити: *Завжає ся виділа краєвий випрацювати по як найдоладнійшій розслідуї всіх браків в господарці буковинських громад селських, як також по розслідуї всіх законних заряджень против подібних браків в инших краях коронних, проект закона дотично улагодження заряду громадским маймом і доходами, а також проект тиз заряджень, які потрібні до дотичного надзору над громадами. Проект той має предложити виділа краєвий соймови як найскорше до законного постановлення.*

З огляду на великі труднощі переведення того внесення не можна жадати від виділу краєвого, щоби він жадані проекти законів предложив вже на слідуючій сесії соймовій. Хоті комісія адміністративна кладе велику вагу на як найскорше виконане всіх потрібних до того приготувань і студій, то з другого боку не може також поминути того, щоби також за час, доки увійде в жите дотичний закон, пороблено хоті які такі зарядження, що могли би хоті в часті усунути браки і недолатки. За средство до того уважає комісія адміністративна передовсім підручник до заряду громадами, оброблений секретаром краєвим д-ром Сімігновичем, а то тому бо се розширив знане законів і поучить, як має ся таким недолаткам заряджувати. Передовсім однак та часть книжки, що поучає про ведене рахунів у всіх громадах, а то уможливити їх декілький перегляд і справджуване. Отже як найскорше видане сего підручника в німецькій, руській і волоській мові є копечне і комісія адміністративна надіє ся, що то стане ся як найскорше.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 11-го мая 1899.

Посла Стефановича прийняв псар на аудієнції в Будапешті. Се була подяка зі сторони п. Стефановича за наданий йому ричарський хрест ордеру Франц-Йосифа.

Радник краєвого суду Василь Морар перенесений до Львова до висшого суду краєвого.

Для наших громад! До регуляції Прута на просторі Остриця-Цурань-Боян потреба до 4.400 метрів квадратних ланогого каміня. Каміня має походити з кар'єрів в Магазі, Студенявці, Старій Жучі або з околиці Дністра. Компетувати можуть або приватні люди, або також цілі громади. Поінформувати ся можна докладнійше з оголошення п. к. правительства в Czernowitzer Ztg., або в нашій редакції.

Гарні відносини в господарстві громадській. В громаді Чоканештах продали без ліценції кавалок м'яса за 900 зр. Коли продаж м'яса стала голосною, найшли ся такі, що за той сам кавалок м'яса давали два тисячі. Звістку ту подає Buk. Post, шкода лиш, що вона не застановила ся, хто ту винен.

У Відні панують послідніми днями великі зливи і дощі.

Сніги. Фальб добре поворожив на май. Сніги унази на Угорщині, у всьох Карпатах і з 5-го на 6-го мая в чеських Судетах. Звідси і той холод переймаючий, який маємо від початку мая. Мимо того деревина позеленіла вже, а сажовина зацвіла. В Триєсті доперва від 5-го мая паде дощ при сильній бурі. Температура уназа до 3°. В крайнісх і дальматинських Альпах лежать сніги.

Вибори на Угорщині рівно славні як вибори галицькі, але ті угорські вибори стали також посередною причиною упадку Баніого. Наслідник його Кольман Сель дав перед перебранем президенту забезпечене свободи виборів на будучність, а то тим чином, що вибори не буде верифікувати парламент, а королівська курія яко найвищий трибунал. Але в проект того закона є два цікаві параграфи: один грозить тюремю до одного року і карою 500 зр. за надужиті амбони і конфесіонала до виборчої агітації, а другий знов означає кару трьох місяців за уживане хреста, монастирської хоругви і других церковних знаків. Ті параграфи вимірені є против католицько-народної партії і против рухів національних, де звичайно провідниками є євangelісти католицькі. Параграфи ті викликали остру опозицію католицько-народної партії, що довела аж до скандальних сцен. Але мимо то закон прийнято значною більшістю голосів. Але за то приготує ся в палаті ланів остра опозиція, яку веде примас Васаї. Перед 4 роками вінте подібний проект през. міністрів Бані, але викликав таке роз'ярєне в краю, що мусів його взяти назад. Що тепер стане ся, ще не знати. Другою новиною, яку вводить згаданий проект, є винагороджене виборцям за дорогу і удержане на час виборів.

Пригода на аудієнції. Перед кількома днями приїхала до Пешту на аудієнцію до угорського міністра скарбу депутация з провинції, зложена з дрібних купців під проводом молодого адвоката з тої місцевости. Вечер перед аудієнцією уряджено в гостиниці генеральну пробу депутатів, де молодий адвокат виголосив свійство свою бесіду. Другої днини пішла ціла депутация до палати міністерства, а там впушено єї зараз до салі для аудієнції. Тут застали они „міністра“, що сидів при столі. Адвокат виголосив свою бесіду, в якій апелював кілька разів до почуття справедливости ексцеленції і побачив, що его слова роблять вражінє. Він не зважав на то, що ексцеленція нервово порушає ся в кріслі та хоче перебити мову — піднесенням голосом говорив дальше. Коли вже скінчив, відзиває ся ексцеленція: „Поважани панове! Ваші жалоби зворушили мене сильно, але даруйте! Я не можу вам на жалі помочі. Ексцеленція є в сусідній комнаті, а я жду так само аудієнції, як і ви“.

Російська цензура заборонила друкувати літературний календар на 1900 рік в українській мові під назвою „Край“, що приготував був Гр. Коваленко. Окрім відділу інформаційного входили до календаря поезії, оповідання, (самі нові), статі наукові: про хліборобство і господарство, медицину і гігієну і історію літератури. П. Г. Коваленко подавав до цензури подібний календар вже на рік 1898, та й тогді вона заборонила і не помогли жалоби до міністра внутрішніх справ і до сенату.

Де є чиста жидівська раса? Американський антрополог Нілсєй написав студію про жидів. Він змірав 2.500 черепів жидівських одиниць з різних країв та пересвідчив ся, що лише північно-африканські жиди задержали давний тип Семітів в будові свого черепа, що є й досі подовгастий так, як і у Аравії, між якими они живуть. Вже у жидів, що мешкають в південній Іспанії є короткі черепи, а жиди що мешкають в Німеччині та Росії, не різнять ся своїми черепами нічим від населєня, між яким живуть. Автор догадує ся, що вже в Палестині було мало жидів чистої семітської раси, або що по збурєню Єрусалима втратили они первісний свій тип і за подружжя, які заклали з иншими народами. На тій підставі висказує твердженє, що жиди вже не є расою, але народом.

Огидне злочинство. Тамтого тижня пропала у Відні в загадочний спо-

сіб п'ятилітня дочка вдови по кельпері, мешкаючої при Баєргассе в Оттавіні. Мати повідомила о тім поліцію, однак тая не могла викрити місця побуту дитини. Аж онюди найдено случайно в пивниці трупа дівчинки. На ший мала сліди удурєня, а з близького розгляду тіла показало ся, що дитина впала жертвою морду розпустника (т. зв. Lustmord). Заряджено слідство і увязнено 29-літнього челядника столарєкого Конєтцкого, (Koretzky), сильно підозрінного о сей звірський морд.

Подвійне самоубийство. Людвик Бялоскурєкий, гімназійний суплєнт у Львові, підрізав собі на днях горло бритвою із за якоїсь поединкової афєри. Бялоскурєкого визвав офіцєр Н. на поєдинок і коли він не признав сего визнає, его зневажив другий офіцєр. Тоді то рішив Бялоскурєкий відобрати собі жите і вибрав смерть через підрізанє горла. Та на щастє рана не була смертельна, его відвезено до дому родичів, де лікарі оглянули горло і пішли нараджувати ся до сусідньої комнати над станом недужого. Із сеї хвилі скористав Бялоскурєкий та вискочив з другого поверха на землю через вікно. За кілька годин номер самоубийник з понесених ран.

Зі статистики самоубійств. Число самоубійств в Прусах ростє, бо коли в 1888 р. було 9.400 самоубійств, відповідне число в 1898 р. є 11.014. В порівнянню зі зростом населєня не є оно ще так дуже велике, бо з 19-5 зросло на 20-6 на 100.000 мешканців. В міру числа населєня найбільше було самоубійств в 1897 р. в саксїм королівстві, бо 31 на 100.000, найменше знов в Познаньщині, бо 7-6. Що до инших європейських країв, то найбільше самоубійств є в Японії 61-6 на 100 самоубійств, в нї. Монако 50, найменше в Швайцарії бо 13-2. Що до часу, то найбільше припадає самоубійство на червень, найменше на грудєнь. Інші місяці займають таке місце в статистиці самоубійств, що їх є число ростє від грудня до червня, а від червня до грудня меншає.

На „Нар. Дім“ жертвували: п. Ів. Брага 2.55 зр., зібрані дрібними датками на то зложили ся: Feibisch Marmorosch 10 кр., Schloime Schärf 50 кр., Сидонія Брага 10 кр., Іван Брага 20 кр., Мілодора Брага 10 кр., о. Огоновський 50 кр., о. Гренівський 30 кр., Мільтїад Брага 15 кр., Крамєвська 25 кр., Торонський 20 кр., о. А. Брага 10 кр., Іля Нацюк 5 кр., П-ї Евфрозина Гнідий за блок 5 зр. Читальня Драчиний на книжочку 10 зр. 50 кр., п. Іван Палій 25 кр. Разом 2048 зр. 55 1/2 кр. Членський вкладку зложили: п. Іван Брага 1 зр., О. Верєнка 1 зр. і Василь Орза 10 зр., о. Евгеній Стрийський 1 зр., п-а Каролїна Суханос 2 зр., о. Емануїл Воробкевич 2 зр., п. Дмитро Альбота 2 зр., п. Дєніс Руснак 3 зр. Разом 1196 зр. 50 кр. На бурсу зложила п-а Евфрозина Гнідий 50 кр. Сердєчна подяка.

Помер у Львові Володимир Барвінський, конєнієт п. к. Намістництва, син посла Барвінського, у віці 28 літ. В. є. п.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Накладом „Видавничої Спілки“ вийшли послідніми днями: *Поеми Івана Франка і Поко́ра, нариси Ольги Кобилянської.*

Перша книжка містить в собі пять поєм Івана Франка, менше і більше оригінальних. Перша з них „Істар“ основана на тексті старовавилонським і є одним з епізодів єносу про вавилонського національного героя Гіндубара (Нимрода). Друга поема „Сатні і Табу“ основана на староегипетським оповіданню, що дійшло до нас в неовнім рукописі, зладженім за часів Птолєма Філадельфа (284 — 246 перед Христом. „Відний Генрих“ — третя поема — є перерібною поємою старонімецького поєта XII. віку, Гартмана фон дер Аєє п. з.

Der arme Heinrich і новійшов німецької перерібною зладженою Шаміссю. „Поема про біду сорочку“ взята з хорватської вірші, що її найшов Франц Курєлац і видав 1871 р. в Загребі. Є то здаєсь переклад старонімецької поєми зложеної у Відні. Найбільше оригінального находимо у п'ятій поємі „Похорон“, до котрого гадку мав взяти автор з оповідань про грїшне жите Дон Жуана де Теноріо. Змієт тут зовсім сучасний і близький нам, але написана єя поема під впливом польських поєм Жигмонта Красінського „Nieboska komedya“ і „Nie-dokończony poemat“, хоті може сам автор не відчував свідомо того впливу.

У збірці нарисів п. Ольги Кобилянської находять ся слідуючі нариси: *Покора, Жебрачка, Що я люблю!, Мати Божа, У сьв. Івана, Час, Віл і Вопа, Аристократка, Битва, Improptu Phantasia, Мужик, Бань руєтинський.* Більшість з тих нарисів була друкована в „Буковині“.

Ethnographische Streifzüge in den Ostkarpathen. Beiträge zur Hausbau-forschung in Oesterreich. Von Prof. Dr. Raimund Friedrich Kaindl. Wien 1898. Im Selbstverlage der anthropologischen Gesellschaft. — Знаний із своїх праць етнографічних про Русинів др. Кайндль видав знов книжочку, що з етнографічного боку займає ся угорськими і галицькими Русинами. Автор описує передовсім Русинів над Рікою, що вливає до Вісєо, притоки Тиси, і Русинів з над обох Тис. Між обома тими групами находить він етнографічні ріжницї. Але спільна в обох тих групах сусільна нужда, вражає також і етнографа і він говорить також багато про нужду в тих околицях. (Про се писав він також в Beilage zur Münchener Allgemeinen Zeitung статі, котру ми ще минушого року передали в перекладі нашим читачам.) Далі просліджує автор границю Гудулів і Бойнів над Золотою Вистрицею в Галичині і находить там тип етнографічний посередний, а далі займає ся він Бойнами з околиці Маняви, Яблінки, Порогів, Прєсєлє-Лукви, Ясєна, Небілова і Перєгінська. Студія д-ра Кайндля є на кожний случай цінною вєладкою в етнографічну літературу про Русинів.

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих, а на 6 1/2% від уділюваних позичок знизжло

Товариство

„Руска Каса для ошадн. і позичок“

Стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою

почавши від 1. липня 1889 р.

Щє до першого липня дає Товариство 5 1/2% від вкладок щадничих, а бере від позичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Виданя „Видавничої Спілки“:

1. Стефан Ковалів: ДЄЗЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
2. Іван Франко: ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. Ольга Кобилянська: ПОКОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна получить в Чернівцях

у пана

МИХАЙЛА ІВАШКА,

ул. Петровича ч. 2. (Народний Дім).

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Свідоцтва фреквентацийні“

руські і німецькі суть на складі в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

всє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушун, женьци і дитий і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокинчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушувания.

Черезь ношенє моїх черевинів зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отой видання:

Людина, Ольги Кибизяньської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Ленкий * * *	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15. під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дитий (зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могоару з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дитий, загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи,

Менчикова, Гавельоки

і всі річи входячі в той фак з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Киніг

гандель паперу в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Хто хоче мати добру і дешеву

МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік. Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм

В. ДАНИЛЕВИЧ,

машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зєдзичий (Bahnhofstrasse) ч. 21.

„Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Виходять в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсертати
платні в Чернівцях.

Друга промова д-ра Стоцького в справах шкільних.

(Конець.)

Тепер хотів би я хотів кількома
словами відповісти архимандриту Калі-
нескулови, а то о стільки, о скіль-
ко его бесіда дотичить моєї особи.
Іменно він твердить, що в гр. кат.
церкві так в Галичині як і Буко-
вині не введено фонетики до під-
ручників релігійних. На то мушу я
відповісти, що всі підручники ре-
лігійні від першої аж до восьмої клас-
си є друковані фонетикою. А на
другу замітку, що навіть греко-ка-
толики не хотять вводити фонетики
в книжках церковних, скажу то,
що нікому не впало до голови, ані
гр. кат. властям церковним, ані
світським греко-католикам робити
яку небудь зміну в книгах церков-
них дотично ортографії. Бесіда книг
церковних є церковно-словенська,
наколи підручники релігійні на-
писані в мові рускій, що та-
кож має свою правопись. П. Калі-
неску згадав про заборону моїх ви-
кладів і заперечив тому, що така
заборона існує. До пояснення роз-
кажу я слідує. В р. 1886 впи-
сало ся в мої виклади значнійше
число теологів. Може по 1½ міся-
ци перестали вони ходити. (П. др.
Флондор: Видно, що їм не подоба-
ло ся! Веселість. Др. Стоцький до
д-ра Флондора: Ви не були на
жаль тоїм слухачем і не можете
того оцінити!) А то, що вони да-
лі не можуть ходити на виклади,
мотивували теологи тим, що їм за-

боронено зі сторони ректорату се-
минарії ходити на ті виклади. Лиш
один Румун Константинович не ро-
бив собі нічо з тої заборони, і хо-
див далі на виклади. Довідавши ся
про се, пішов я до митрополита і
попросив о пояснене. Митрополит
сказав, що він о нічім не знає, що
він запитає про се ректора семіна-
рії і повідомить мене про то. Але
до нині не дістав я в тій справі
жодного поясненя. А фактом є, що
від того часу богослови взагалі, і
богослови рускі спеціально не за-
писували ся на мої виклади. Що
се було просте вкорочене прав ру-
ських богословів, се зовсім ясно. Ру-
сини внесли на то зажалене до ц.
к. міністерства, а навіть у тодішнє-
го міністра просвіти Гавча явила
ся руска депутація зі скаргою на то.
Пороблено в тій справі доходе-
ня і по довгій часі аж минушого
року дає справозданє ректорат се-
минарії, що мої виклади ніколи не
були заборонені, але каже рівноча-
сно, що богослови тому не могли
на них ходити, бо вони відбували
ся в таку пору, коли богослови були
чим иньшим заняті.

Отже ц. к. правительсво зажа-
дало від деканату філософичного фа-
культету поясненя, як в яких годи-
нах відбувають ся мої виклади. І
показало ся, що я мої виклади кож-
ного року так заповідав, що день
і годину визначало ся спільно зі
студентами. А я був готов викла-
дати чи то о 7-ій годині рано, чи
о 9-ій вечер, бо я є для студентів
а не вони для мене. А мимо того
не записав ся жаден богослов, на-
віть жаден Русин ні, а я довідав

ся, що ректор семінарії напивав
на то, щоби богослови взагалі у ме-
не не записували ся. Так стоїть
справа до нині.

Се я розказав, мої панове, в тій
цїлі, щоби ви добре зрозуміли, яке
то справозданє подавав ректорат
семінарії.

Видите отже мої панове, що всі
наші твердження є правдиві і що
ніхто не вєспів доказати їх неправ-
дивости. Ми не хочемо нічо иньшо-
го як справедливости, а коли ви
тут, мої панове, граєте ролю угне-
тених, то дайте на то докази. З
другого боку повинні ви дати до-
каз, що ви самі не є гнобителями,
що ви є зовсім чисті. Ви повинні
дати доказ, що ви на тих полях,
де ви є панями, є справедливі. Та
пан посол вижницького повіту до-
казав вам, які ви справедливі там,
де ви виключно пануєте, а то в
православній церкві. Я про се вже
більше говорити не буду, хоть я
тим також інтересую ся, бо я є
представителем одної часті право-
славного населеня.

Коли ми вже раз є при справі
шкіль, то я хочу ще і на тім поли
показати, як ви несправедливо по-
ступаєте. Видіт краєвий має право
виєслати двоох членів до ради шкіль-
ної краєвої, а коли ви придивите
ся поступованю виділу краєвого, то
побачите, що Волохи поступають
несправедливо, бо посилає ся там
все двоох Волохів, так, як би жа-
дла на иньма нація не існувала на
Буковині. Волохи були в поперед-
ній каденції в союзі зі Старо-Ру-
синами. Чому тоді не вислали вони
до ради шкільної краєвої Тимін-

ського або Воляна? (Голоси: Прав-
да!) А сего року повтаряє ся та
сама історія. Ми не можемо на то
згодити ся, щоби лиш одна партія
заступала в раді шкільній краєвій
інтереси краю і ми будемо старати
ся всіма средствами, які маємо в
руках, щоби край не репрезентува-
ли в раді шкільній краєвій лиш
Волохи, але щоби також і Русини
дістали там свого законного пред-
ставителя. (Браво! Славно!)

Будьте лиш панове справедли-
вими, а тоді не будете мати причи-
ни жалувати ся, до чого не має-
те найменшої підстави. (Браво!
Славно!)

Промова д-ра Стоцького

яко справоздавця в справах гро-
мадських.

Справи громадські ніколи ще досі
не займали високого соїму так дуже,
як сего року, чого доказом власне пере-
ведена дебата. Виправді против внесків
комісії адміністративної, які я тут маю
честь заступати, ніхто не виступав, ба
отримав я навіть від одного бесідника
похвалу за докладне і вичерпуюче спра-
визданє, за що я складаю подяку, але
поодинокі замітки, які піднесено в про-
тягу дебати, приневолюють мене, заня-
ти против них становище. Поборювали
тут панове пануючу на поли управи
громадської систему і складали за се
вину то на правительсво, то знов на
виділ краєвий. Я думаю, що так само
заступник ц. к. правительсва, як і го-
лова виділу краєвого в своїх промовах
звели тоті закиди на правдиву міру, а
з мого боку не можу затаїти зачудова-
ня, що борбу против пануючої системи

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

г-р. Л. Н. Толстого.

VIII.

(Дальше.)

Предсідатель переглянувши папери,
спитав ще о щось судового пристава
і секретаря і казав привести обжалова-
них. Сейчас двері за кратами отворили
ся і увійшли два жандарми з голими
шаблями, а за ними обжалований, рудий
мужчина з веснянками на лиці, і дві
жінчини. Мужчина був одітий в ареш-
тантський халат, за довгий і за широкий
для нього. Увійшовши в салю судову,
він держав руки „по швам“, розставив-
ши широко пальці і придержуючи тим
положенням пальців трохи за довгі рукави.
Він, не глядячи на судив і публіку,
уважно дивив ся на лавку, що її обхо-
див довгола. Обійшовши її, сів він собі
з краю, лишаючи місце для других,
споглянувши на предсідателя і став рухати
мязями щок, немов би що шептав.
За ним увійшла немолода жінчина,
також одіта в арештантський халат.
Голова жінчини була завязана ареш-
тантською хустинкою, лице було сіро-
біле, без бровів і рісниць, але з гарни-
ми очима. Та жінка була мабуть зовсім
спокійна. Коли вона переходила на своє
місце, халат її зачепив ся за щось, та
вона старанно, не кваплячи ся, відчепила
його і сіла.

Третя обжалована була Маслова.

Як лиш вона увійшла, очі всіх муж-

чин в салі звернулись на неї і довго
не відривались від її білого лица з чор-
ними блестячими очима, з вистаючими
виразно з під халата високими грудьми.
Навіть жандарм, попри котрого вона
переходила, глядів на неї, не спускаючи
з неї очей і аж коли вона сіла, він
немов зловлений на горячій, повкляно
відвернувшись і став глядіти перед себе
у вікно.

Предсідатель заждав, аж доки об-
жаловані не заняли свої місця, і як лиш
Маслова сіла, він звернувшись до секре-
таря.

Зачалась звичайна процедура: пере-
числено судив присяжних, наложено
кару на тих, що не явили ся, деякого
звільнили від обовязку, і на місце тих,
що не явили ся, покликано заступників.
Потім предсідатель скрутив білетки
з іменами присяжних і кинувши їх
в скляну вазу, засукав трохи вишівані
рукави і став витягати по одному біле-
тику, розкручував їх і читав імена.
Коли вже всі були вилосовані, казав він
заприсягти їх сьвященнику.

Старик-сьвященник, з напухлим
блудо-жовтим лицем, в цинамоновій рясі
з золотим хрестом на грудях і якимсь
маленьким ордером, підійшов своїми на-
пухлими ногами до аналоя, що стояв під
образом.

Присяжні встали і гуртом підійшли
до сьвященника.

— Прошу, — говорив сьвященник,
поправляючи рукою хрест на грудях і
ожидаючи приближення всіх присяжних.

Коли судив присяжні увійшли по-
ступив на підвислене, сьвященник на-
гнувшись на бік свою лису і сиву голову,

надів на себе єпітрахиль і поправивши
своє волосє, звернувшись до присяжних:

— Прошу піднести праву руку і
пальці оттак зложити, — сказав він по-
малу старечим голосом і підняв свою
напухлу руку з ямками над кожним
пальцем, складаючи пальці разом. — Те-
пер повторайте за мною. — сказав він
і зачав: — Присягаю і клянусь всемо-
гучим Богом, перед сьвятим Його еван-
гелієм і животворящим Хрестом, що в
справі, котру... говорив перериваючи по
кожній фразі. — Не спускайте руки,
держіть так... звернувшись він до моло-
дого чоловіка, що опустив руку... — що
в справі, котру...

Поважний панок з бакенбардами,
полковник, купець і другі держали ру-
ки так, як казав сьвященник, з якогось
рода вдоволенем високо і рішучо, дру-
гі знов неохотно і низше. Одні повто-
ряли слова сьвященника голосом і з ак-
центом, а другі лиш шептали, опізняли
ся, і потім немов перестрашившись, до-
ганяли його. Одні держали пальці зложе-
ні цїпко-цїпко, немов би їм хотів хто їх
розірвати, другі знов розпускали їх і
опять складали. Після присяги предсід-
атель велів присяжним вибрати собі
старшого. Присяжні встали і гуртом
пішли в кімнату до нарад, добули папі-
роса і стали курити. Хтось зробив пред-
ложенє, щоби старшим вибрати поваж-
ного панка, що то так розумів ся на
судових справах; всі згодні ся і ки-
нувши недоналені папіроски, вернули
на салю. Старший заявив предсідателе-
ви, що він вибраний старшим і всі при-
сяжні сіли опять на свої крісла з ви-
сокими спинками.

Всє йшло без жадних перепон,
скоро і з певною урочистістю і та пра-
вильністю і урочистістю очевидно були
приємні всім учасникам, викликаючи у
них вражінє, що вони сповняють се-
ріозне і важне горожанське діло. То по-
чуте мав також і Неудодов.

Як лиш присяжні сіли, предсід-
тель сказав їм промову о їх правах,
обовязках і одвічальности. Промовляючи,
він цїлий час зміняв позу: то спирав
ся на правий, то на лівий лікоть, то на
спинку, то на поруче крісла, а як ні,
то складав рівно лежачі перед ними
папери, або брав до рук ніж до розрі-
зування паперу, або олівець.

Права присяжних по його словам
лежали в тім, що вони могли ставляти
питання обжалованим через предсідателя,
могли мати перед собою папір і олівець
і могли оглядати всі докази справи.
Обовязки їх лежали в тім, що вони
мали судити справедливо, а не фальши-
во. Одвічальність їх знов була в тім,
що вони могли бути карані, если би не
перестерігали тайни нарад або зноси-
лись з посторонними личностями.

Всі слухали дуже уважно. Купець,
від котрого несло запахом горівки, на
кожду фразу потверджуючо кивав го-
ловою.

IX.

Скінчивши свою промову, предсід-
тель звернувшись до обжалованих:

— Симон Картікин, встаньте, —
сказав він.

Симон скочив нервово. Мязи на
його лиці почали ще більше дрожати.

— Ваше імя?

підняла якраз та партія, котра попередніми роками панувала тої лихої системи якось не добачала і против тої системи нічого не знала сказати, і для того дозволю собі запитати: чи є система панує що йно від одного року? Чи передніми часами було на тім поли у нас інакше? Чи наша громадська управа була доси в найліпшій порядку так, що не було причини нарікати на лиху систему? Чому уважає ся у тої партії за потрібне, що йно тепер нападати на сю систему? Чи може було давніше все в порядку лиш задля того, бо панове мали тоді більшість в соїмі? Мої панове, коли хіба, яку треба поправити, лежить дійсно лише в системі, то прошу розважити, що сама та партія, котра тепер так дуже нарікає на сю систему, ту систему сама завинила. Панове чей пригадують собі, що особливо я, від коли маю честь належати до соїму, завіди підносив скаргу на лиху господарку громадску. Але притім я завіди старав ся, докладно відрізняти, де починає ся власть правительства, а де повинен виді краєвий брати ся до діла. В тім згляді не вдовольши мене виводи, які ми тут чули, і я мушу в повній згоді з тим, що сказано в справозданню комісії адміністративної, натиск на то покласти, що за лиху господарку громадску по наших громадах, а так само за лиху орудуване грішми громадскими по найбільшій часті, коли не цілком, спадає вина на виді краєвий. Я не можу згодити ся з висказом, що вина за се спадає на самі громади. Закон громадський маємо від 1863-го р., а так само і виді краєвий і коли-б виділов краєвому, сій найвишній автономічній власті, залежало було-б на тім, аби скріпити і зміцнити автономію краю і поставити її на тверду підвалину, то був би він певно за тих 30 літ, як є у нас автономія громадська, щось ліпшою зробив на поли нашої громадської управи, ніж те, що доси зроблено. Хіба лежала в тім, що наш нарід не був приготований на нову управу громадску. Отже обовязком виділу краєвого було, навчити наш нарід, ознакомити его докладно з законом громадским, а тоді певно не було-б прийшло до того, що наша господарка громадська тепер стала ся просто нещастем для краю. Се була також причина, що вже минушого року поручив соїм виділов краєвому, аби він застановив ся добре над способами, як би можна всі хибі і недатки в господарці громадській викоринити, і подав соїмови свої внески. Але виді краєвий не сповнив того поручення соїму і для того то повторяє комісія адміністративна сего року ще раз те саме жадане в трохи острійшій формі, бо комісія адміні-

стративна переконана, що вказаного дорогою чей так дійдемо до цілі. Я не можу згодити ся з думкою д-ра Поповича, що ніби то резолюції нічого не можуть, бо вони остануть лиш на папері, так само як і закони; противно, я переконаний, що коли-б виді краєвий схотів постарати ся о то, щоби в кожній громаді було хоч 10 таких людей, що розуміли-б наш закон громадський, то був би стан господарки нашої громадської далеко інакший ніж тепер. Автономія громадська се дуже цінна річ і ми мусимо старати ся її утримати. Ми повинні для того всіми силами дбати, аби її скріпити і зміцнити, аби її уздоровити. Рахуючи зовсім легко, коштує нас автономія громадська найменше пів мільона зр. річно, бо коли кругло наших громад платять пересісно на потреби громадські 50% — 115 громад побірає сего року вишній процент на потреби громадські — а весь податок Буковини виносить кругло 1,200,000 зр., то половина того, т. зн. 600,000 зр., а нехай лиш 500,000 зр. платять ся на потреби громадські. І за ті величезні гроші не маємо ми властиво нічого. Для того то крайна пора, зробити тут порядок. Власть, яку має після законів виді краєвий над громадами, є дуже велика. П. маршалок краєвий покликуюв ся вивади на §. 86. закону громадского, аби доказати, що виді краєвий має лише право наглядати над корінним маємком громад. Я-ж думаю, що се все одно, який що маєток є, чи корінний чи инший який прихід, і виді краєвий має отверте поле, як найострійше вимагати доброї господарки всяким маємком по громадах. В тім вгляді поступають собі виділи краєві в инших краях зовсім інакше, а наш виді краєвий держить ся лиш сліпо бусви закона, а не зважає на дух і зміст закона; а особливо в тих громадах, для котрих виді краєвий дозволяє на білші додати ніж 50%, має він також право тако-го дозволу не дати. Зрештою і трибунал адміністративний видав вже рішення, що вишні власті автономічній мають право просто урядово розпорядити, як має ся в інтересі доброї господарки громадської орудувати маємком громадским. Я переконаний, що коли виді краєвий виконить поручене соїму, а соїм ухвалить закон що до виконувана контролю над господаркою громадською, котрим законом розширять ся або докладніше означить ся право надзору виділу краєвого над громадами, або коли виді краєвий не й тепер схоче з прислугуючого ему права надзору робити більший ніж доси ужиток, то ми вже в короткім часі перестанемо нарікати на лиху господарку на Буковині.

Позвольте мені ще, панове, сказати кілька слів і про уділюване пожичок з фондів убогих для кас райфаїзенських. Я вповні годжу ся з словами пос. Пігуляка. І ако референт мав акти під рукою і на підставі тих актів, на котрі і п. маршалок покликуює ся, можу потвердити, що просьби волосних кас райфаїзенських о пожички полагодує виді краєвий майже таки зараз, а полагодує просьб руских кас райфаїзенських виді краєвий зовсім не потрібно проволікає. Референт для тих справ в виділу краєвим нічого в тім не винен, він задає собі багато труда і праці і мої слова не відносять ся до него, але се такі так є і ніхто не може того заперечити, що полагодує подані каси з Раранчу, Рогізни і Гайбоки дуже проволікало ся. Виді краєвий розсліджував сї подання на всі боки, і се повинно так бути, запитував староство про членів каси, які вони люди, але помімо того, що всі ті розсліди були для кас користні, все таки їх подані і доси ще не полагодує. Против поступованя виділу краєвого я нічого не маю сказати, нехай виді краєвий розсліджує добре, чи каси, які закладають ся, заслугують на віру і на кредит, їм дасть їм пожичку з фонду убогих, але-ж виді краєвий не повинен знов робити непотрібні трудностей. Се на пр. тяжко порозуміти, чому виді краєвий доси не дав пожички для каси в Раранчу, хоч там є членами каси і такі люди, що самі мають 14 фалеч землі і вони самі є вже доброю порукою за тих 1000 зр. пожички, о яку каса просить. Правда, инші члени тої каси мають менше землі, але-ж бо ті каси не є лише для самих багатих, тільки також і для бідних. Що дотичить каси Малатинської, то мушу сказати, що не одна часть старшини, як се сказав п. маршалок, а лиш один член поповнив і був караний за такий проступок, що він не може бути членом старшини. Є ще одна особа кара, але за побій, а не за така річ, щоб та особа задля того не могла бути членом старшини чи ради надзорчої.

Против д-ра Флондора мушу сказати, що він в своїх словах про якусь руску агітацію в Гайбоці і в Вовчинці зовсім, і на не кладу натиск, зовсім розминув ся з правдою. Ніхто з нашої партії не був при отвореню читальні, або при заснованю каси в Гайбоці. Я сам був лиш раз в моїм житю в Гайбоці, і то аби відвідати одну родину і майже не показував ся і тоді на улицю. В Гайбоці є дійсно читальня, але вона не стоїть в звязі з організацією нашої партії. Сю читальню заложив там гр. правотлавіний парох о. Тарнавський, а при отвореню читальні були там такі

люди, як парох Купчанко з Вашківц і инші, котрі не лиш не є нашими політичними приятелями, але навіть є нашими противниками.

Що-ж дотичить каси в Вовчинці, то мушу знов сказати, що не з тамошньої читальні, котра дійсно належить до нашої організації, вийшов початок до тої каси. Там закладає касу парох Ісупескул, і я зовсім нічого не чував, щоби задля того була якась бійка в громаді.

Закінч, що ми беремо якісь писма з Галичини про райфаїзенські каси і їх тут ширимо, мушу тут рішучо відперти, бо се неправда. Всі писма, які відносять ся до кас райфаїзенських, уложив я сам, і в Галичині навіть ще нема доси потрібних друків. Що в касах райфаїзенських має Вахнянина, котрого імя тут вже по раз другий названо, то-го я не розумію і та споминка показує лиш, що д-р. Флондор зовсім нічого не розуміє сї справи, а его твердження схоплене з воздуха. І я жадаю того, аби при уділюваню пожичок з фонду убогих для кас райфаїзенських виділу краєвий поступав дуже осторожно і розважно, і мушу тут зазначити, що внесок комісії адміністративної при нагоді наради над справами культури краєвої, аби виді краєвий як найострійше розсліджував просьби о пожички, постанавлений мною. Але з другого боку жадаю і від виділу краєвого, аби він не робив непотрібних трудностей і скоро розсїди показує, що члени каси дають відповідну поруку, полагодував подання тих кас і давав пожичку як найскорше. В тій справі ми мусимо раз рішити ся сик або так. Або ті каси потрібні, або ні. Коли-ж вони потрібні для піднесення добробиту в краю і коли ми переконані, що ними касами викоринити ся лихварство в краю, то треба їх підняти і підомогати, і треба якось прихиліше до них відносити ся. Фонди убогих неважко не понесуть жадної шкоди, і коли треба поступати осторожно, на що я вповні годжу ся, то знов треба також і справедливо поступати і рівною мірою мірити так рускі як і водоскі каси.

Наконець, прошу ще високий соїм прийняти всі внески комісії в справах громадских, котрі певно, коли стануть ділом, причинять ся до того, щоб в господарці громадській на Буковині настав всім нами пожаданий лад. (Славно! Славно!)

Положене в Австрії.

Гр. Тун пересправивши ся через мін. Кайцля з Чехами, шукає

— Симон Петров Картінін, — скоро сказав він, очевидно прилагодивши ся вже перше до відповіди.
— Ваш завід?
— Селянин.
— З якої губернії, уїзду?
— З Тульської губернії, Кропивеньского уїзду, волости Купинської, з села Борки.
— Кілько вам літ?
— Тридцять чотири, я роджений в році тисяч вісімсот...
— Якої віри?
— Віри рускої, православної.
— Женатий?
— Ні!
— Чим займаєтесь?
— Я мав службу на коридорі в готелю „Мавританія“.
— Булисте коли карані?
— Ні, я не був караний, бо я...
— Не караний?
— Господу клену ся, ніколи.
— Відпис акту обжалованя получили?
— Получив.
— Сідайте! Евфимія Івановна Бочкова, — звернув ся предсідатель до другої обжалованої.

Та Симон стояв далі і заступав Бочкову.
— Картінін, сядьте!
Картінін все стояв.
— Картінін, сядьте!
Та Картінін все стояв і сів аж тоді, коли надбіг пристав і нахиливши голову, сказав трагічним голосом: сідайте, сідайте.
Картінін сів так скоро, як і встав, і підсунувши поли халата на коліна, став знов беззвучно рухати щокми.

— Ваше імя? — спитав предсідатель другу обжаловану і воздохнув немов то сильно змучений. Він не глядів на неї, лиш читав щось в паперах перед собою. Він вже так привик до того, що міг робити дві справи нараз.
Бочковій було 43 роки, міщанка з Коломен, — зайняте — коридорна в тій самій гостиниці „Мавританія“. Карана не була і в слідстві не була, відпис акту обжалованя получила. Відповіді давала Бочкова надзвичайно сміло і з таким наголосом, як би до кожної відповіді додавала: „так Евфимія, і Бочкова, відпис получила, і горджуся тим і сміяти ся з себе нікому не позволю“. Бочкова, не дожидаючи того, щоби їй назвали сісти, сейчас сіла, як лиш скінчили ся допити.

— Ваше імя? — звернув ся предсідатель до третьої обжалованої. — Треба встати, — додав він м'яко і ласкаво, видячи, що Маслова сиділа.

Маслова скорим рухом встала з виразом готовости і виставляючи свої високі груди, не відповідаючи, гляділа, прямо в лице предсідателя своїми сміючими ся і трошки зизованими чорними очима.

— Як вас зовуть?
— Звали мене Любовю, — сказала вона скоро.

Між тим Нехлюдов заложивши рісепез глядів на обжалованих в міру того, як їм ставили запити. „Не може бути!“ — думав він, не спускаючи очей з лиця обжалованої. „Та яким чином Любов? — думав він, почувши її відповідь.

Предсідатель хотів спитати далі, та член суду в очках, прошептав щось

сердито і застановив його. Предсідатель кивнув головою на знак згоди і звернув ся до обжалованої.

— Любовю вас звали? — сказав він. Ви записані інакше.

Обжалована мовчала.

— Я вас питаю, яке ваше правдиве імя?

— Як хрещена? — спитав сердитий член суду в очках.

— Перше звали мене Катериною.

— Та не може бути! — говорив далі до себе Нехлюдов, хотів вже без жадного сумніву знав, що то була вона, та сама дівчина, вихованниця-покоївка, в котру він був свого часу влюбив ся, а потім в якимсь безумній стані звів її і покинув. То була та, про котру він ніколи не згадував, бо ті спогади мучили його; вони відселювали йому душу і показували, що він так гордий своєю „порядністю“, поступив собі з тою женщиною не лиш не порядно, але по просту підло.

Так, то була вона. Він видів тепер ясно ті виняткові, таємничі знаки, що відділяють одного чоловіка від другого і ділають его окремим для себе. Хотів вона була неприродно біла і на лиці трохи за повна, то виняткові знаки її тожності лежали в тім лиці, в тих губах, в трошки зизких очках, і головово в тім найвишнім, усміхаючим ся погляді і у виразі готовости не лиш в лиці, але в цілій фігурі.

— Ви так і повинні були сказати, — знов м'яко сказав предсідатель. — А по батькові як?

— Я — незаконна, — сказала Маслова.

— Все таки, а по хрестнім батьку як вас звали?

— Михайлова.
— І що вона могла зробити? — думав далі Нехлюдов, віддыхаючи з трудом.

— Яке-ж ваше родинне імя, привинце? — питав далі предсідатель.

— Писали мене по матері Маслова.

— Завід?

— Міщанка.

— Віри православної?

— Православної.

— Зайняте ваше? Чим ви занимали ся.

Маслова мовчала.

— Чим ви занимали ся, — повторив предсідатель.

— Ви самі знаєте, — сказала Маслова, усміхнувшись і скоро оглянвшись по сали, знов вдивляла ся в предсідателя.

Щось такого було незвичайного у виразі її лица, щось так страшного і жалісного в значінню висказаних нею слів, в тім усміху і в тім погляді, яким вона кинула на сали, що предсідатель змішав ся, а в салі зашанувала на мінутку повна тишина. Тишину ту перервав хтось з публіки, засміявши ся. Хтось пругий знов записав. Предсідатель підняв голову і ставляв далі питання?

— Засуджені ви не були, ані в слідстві?

— Ні, не була, — тихо відповіла Маслова, віддыхаючи.

— Відпис акту обжалованя ви получили?

— Получила.

— Сідайте! — сказав предсідатель.

Обжалована піднесла спідницю тм рухом, яким елегантні пані поправляють шпелі і сіла, вложивши білі руки в ру-

також виходу зі справою угорської угоди і в тій цілі виїхав сам з міністрами Кайцлем і Діпавлім до Будапешту на конференцію з угорськими міністрами. Про сю конференцію подають часописи такі близні висті.

О 10¹/₂ годині 9-го мая зібрали ся австрійські міністри др. Кайцль і Діпавлі, відтак угорські: Сель, Люкач, Гегедіс (торговлі) і Дараній (рільництва). Гр. Туя явив ся аж о 12. годині, бо задержав ся на цілоденній аудієнції у цесаря. На конференції забрали слово лише оба міністри скарбу, Кайцль і Люкач, і зазначили свої становища в справі угоди і банку. Правительством австрійське пристало би на угоду митово-торговельну, як її уложили Банфі-Бадені; пристало би рівнож на формулку Селя, щоб ся угода була правосильна лише до кінця 1903 року; пристало би на продовжене регуляції валюти, звязане з вищофанем державних нот і салін. Але за те домагає ся австрійське правительство, щоби залишити нову організацію австро-угорського банку, а полишити стару організацію до кінця 1903 року, коли кінчить ся і правосильність угоди. Натомість домагав ся Люкач, щоби митово-торговельна угода була правосильною до 1903 року, але щоби банкови надати нову організацію і сю організацію зробити правосильною аж до 1910 року. По зазначенню становищ міністри розійшли ся. Австрійські, по конференції з гр. Голуховским, відїхали вже 9. мая вечером до Відня. 10. мая були угорські міністри заняті в палаті магнатів, щоби боронити закону о виборчих судах, і для того лише (?) відложено дальші переговори на пізнійше. В тій цілі мали би угорські міністри небавом загостити до Відня. Чи при сій нагоді порушено і жвотову справу? — не відомо. Приватні телеграми з Пешту натакують на щось подібного. У Відні мала би відтак відбутися генеральна рада обох правительств під проводом цесаря.

жави халата і не спускаючи з очей председателя.

Тепер зачали перераховувати свідків, назвали їм потім відійти, потім вибрано експерта-доктора і завізвано його на розправу. Потім встав секретар і зачав читати акт обжалованя. Читав він голосно, але дуже скоро, так що голос його неправильно виворюючий а і р, зливав ся в один неперерваний, незрозумілий потіс слів. Судді спирали ся то на одно, то на друге поруче крила, то замикали очі, то розплющували їх і шептали щось до себе. Один з жандармів хотів зївати і на ру разів закривав рот рукою.

З обжалованих, Картінік безвинно рухав щокрами. Бочкова сиділа спокійно і просто, чіхаючи ся під хусткою в голову.

Маслова сиділа неподвижно, слухаючи слів акту обжалованя. Часами задрожала, стрепенула ся цілим тілом, немов би хотїла йому відповісти, паленїла і тяжко вздыхала, перемінїла положене рук, оглядала ся і знов гляділа на читаючого акт обжалованя секретаря.

Нехлюдов сидів в першій ряді на своїм високім кріслі, другим з краю і не здіймаючи рінге-пез, смотрів на Маслову, а в душі його відбули ся великі зміни.

(Дальше буде.)

Чи нова війна?

В полудневій Африці заносить ся на війну між Англією а трансвальською республікою. До нині відносини Трансвалю до Англії обмежували ся на тім, що на підставі конвенції з 1883 року, Англії прислуговувало право ставлення свого veto при договорах, заключуваних Трансвалем з доохрестними державами. По за сим, конвенція признавала Трансвалеві повну незалежність. Такий стан річи не відповідав інтенціям англійських політиків. Трансваль, яко самостійна держава, разом з Оранжевою республікою становить перешкоду до евентуального утворення величезної англійської колонії, сягаючи від Капленду до Александрії. Другою причиною завадити Англії єсть не тільки людською рукою мінеральні багатства Трансвалю. Се край, що найбільше в світі продукує золота, посїдає багаті поклади срібла і великі діамантові поля. Перша проба загорнути Трансваль під свою опіку, за помочю розбійничого нападу д-ра Джемсона, не повела ся. Тепер, коли Англія порозуміла ся з Росією в азійських справах і осягнула більшу свободу діланя, розпочала нано-во кампанію против Боєрів т. є. властивих і повних горожан Трансвалю. За причину до зачіпки Англія вибрала собі чужинців, котрі в Трансвалю не посїдають повних горожанських прав. Тота часть населеня рекрутує ся з голоди, що з усіх сторін світа збігла ся до Трансвалю шукати за золотом. Англійське правительство уважає тих авантюристів за Англичан, і домагає ся, щоби їм признано всі права трансвальських горожан. Боєри не хотять на се згодити ся, з чого виходять дипломатичні конфлікти. До того прилучила ся справа концесій на копальні золота і фабрики динаміту. В Лондоні добачують в тих концесіях порушене конвенції і мають нову причину до зачіпки. Ситуація що раз більше заострює ся. Обі палати національної ради в Престорії радять на тайних засіданнях, населене громадить оружжя і лиш тактови президента Крігера треба завдячувати, що війна ще не вибухла. Англійське міністерство рішило не відступати від свого жада-ня, на що згодила ся також королева. Мирова конференція в Газі готова розпочати ся війною.

Конференція в Газі.

На конференцію в Газі вже всі правительства визначили своїх представителів. Про саму конференцію пишуть з Гази, що від дискусії будуть виключені всі ті справи, котрі в наших часах є якраз причиною, що кожде правительство за головну свою задачу уважає скріплювати военну силу своєї держави. Щоби усунути небезпеченство, яке евентуально грозило би цілі конференції через змішане її тенденцій з національними і політичними справами, держави узнали за відповідне в ніякий спосіб не допустити до переступлення програми нарад. В тій цілі держави рішили безусловно з зори відкидати всі не лиш письма політичних і неполітичних стоваришень, але також евентуальні внесення або меморіяли правительств, ко-

трі порушували би внутрішні відносини інших країв. О тім рішенню повідомлено повідомлено правительств балканських держав, бо різні круги в тих державах показували охоту виступити з своїми жалобами перед міжнародним трибуналом. Так само повідомлено о тім турецьке правительство, бо там потерпали, що на конференції готов хто піддати під дискусію внутрішні політичні справи турецької держави.

НОВИНКИ.

Чернівці, 13-го мая 1899.

Вечерок з танцями, який урядило акад. тов. „Союз“ у Вишніці дня 10-го мая с. р., винав дуже світло. Хотіло був будний день, то гостей зібрало ся досить багато і при добрій музиці в гарно декорованій салі забавляли ся всі весело аж до рана. „Петрушки“ не було ані сліду, то-ж надія, що на слїдуючих вечерах, які урядить „Союз“ у Вишніці, публіка згромадить ся ще численнійше.

Справозданє посольське здавав п. Василько в середу дня 10-го мая у Вишніці. Учасників віча було до 250, між ними кількох православних священників. П. Василько здавав справозданє про свою діяльність посольську, про борбу руских послів против Волохів, про причину тої борби, про нещасливе положенє селян, і про средства против того як також про становище п. президента краєвого в тих справах. Декотрі мужики інтерпелювали посла, а між іншими двірник Дінес з Ісаса. Інтерпеліції дотичили головню справ лісових і побору соли. На внесенє о. Семанюка ухвалено послови вотум довіри, а крім того о. Андрійчук прислав іменем „Народної Ради“ п. Василькові повне признає за його діяльність.

Містечко Гурагумора погоріло! В четвер о годині 1-ій по полудні заняв ся огонь в якійсь шопі на торгівниці, а позаяк був тоді дуже сильний вітер, то до 4-ої години по полудні стояла ціла Гурагумора в огні. О ратунку не було що думати, бо приряди ратункові, синавки і т. д. погоріли зараз з початку. Погоріли уряд податковий, староство, суд, почта, залізничний уряд консервацийний. Акти з уряду податкового і суду уратовано, староство погоріло зовсім. Погоріло разом злив 250 домів. Сотні родин між тим і всі урядники остали без хліба і притулку. На звітку про ту катастрофу виїхали до Гурагумори маршалок краєвий Луцуд, радник правительственный Помпе, з комісарем повітовим Мікузім, гофрат Шедль, директор почти Пош і одна компанія войска 41. п. під командою капітана Наймана. В гашенню помагали сторожі огнєві, що прибули тут з Сучави, Ілшентів і Кимполунгу. Радник правительственный Помпе і маршалок Луцуд роздали біліші суми грошеві на запомогу потребуючим, а крім того довозять тут поживу і запмагають нещасливих погорілих також приватні люди. З будинків публічних полишили ся лиш православна церква і костел вірменський. Сей послидній заняв ся був справді, але удало ся огонь вгасити.

La escursiune artistică a „Armoniei.“ Судія сідчий, що веде слїдство в справі Слушаньського, знайшов у нього спис певних людей. „Patria“ каже, що то спис тих, що мали брати участь в артистичній ескурсії тов. „Armonia.“ Як довідують ся, се дійсно мали бути учасники артистичної ескурсії під вікна митрополита, що мали продукувати ся новим родом музики, ультра-вагнеріанізмом (щось в роді музикальної сецесії або декадентизму.) Той рід музики звав ся давнійше загально „Katzemusick.“ Щоби однак концерт той виїхав світло, то мали в тій цілі виїти окремі ноти, на що „Armonia“ дістала від сойму 200 зр. Не даремно то Цуркан горлав в соймі, що то мають бути православні ноти! І слів з тих нот був би певно „православний.“

В Глибоці активно засновану вже давнійше касу райфазенську. Приїхав там в тій цілі в четвер др. Стоцкий і з тої нагоди відбула ся велика урочистість, в котрій приймало участь до 300 людей. Селяне витали д-ра Стоцкого на залізничні хлібом-сілю, а др. Стоцкий сказав довге поученє для селян, як вибивати ся з економічної нужди до ліпшого і розумнійшого життя.

Проект угорського закону о верифікації виборів, про котрий ми вже згадували в попереднім числі, перейшов під обради до палати панів. Проти сего закону промовляв прїмає транський Вассарі, другі єпископи і деякі магнати. Вассарі замітив, що подібні закони, звернені проти духовенства, ухвалювали лише французькі парламенти в часі великої революції, де зяєхтовано Бога і церков. Постанови ті перейшли відтак в части до законодавства других держав, але не виконувались. Наслїдуєте Францію — сказав Вассарі — на тім поли, чогож не наслїдуєте її на других полях і не заведете загальне право голосованя? Сим законом бажаєте обмежити свободу горожанську духовенства. Уважайте лучше на своїх урядників, щоби ті не терозували при виборах. Закон сей значить одно, що переслїдованє церкви, котра, як самі знаєте, не мішаєсь в світські діла. В дискусії взяв участь президент кабінету Сель і міністер справедливости. Они толкували закон так, що він звертає ся лише проти сїх духовних, котрі би з проповідальницької вели аїтацію. При голосованню прийнято закон майже двома третинами голосів проти 26 єпископів і деяких магнатів, що явили ся на засіданню. Так отже наложено ще одні видани на національні рухи в Угорщині, в котрих ведуть провід священники католицькі, а також і інших віроісповідань.

Загадочна крадіж. Тенер роблять проби з ливим, для австрійської артилерії признаючи оружем, на котре на найближшій сесії сїдчих делегацій мають зажадати 40 мільонів зр. кредиту. Отже декотрі з моделів того оружи находит ся для випробуваня в Феліксдорфі. Перед двома неділями мали один з тих моделів вислати до віденського арсеналу. Розібрано его на части і в заломбованім вагоні виславо зі станції в Леоберсдорф до Відня. Тут стверджено, що заломбований вагон прибув; але на другий день показало ся, що пльомба була відорвана, а части нового моделю, котрий доси був тайною правительства, деєсь счезли. Арештовано чоловіка, на котрого пало підозрінє, але випущено его на волю, бо підозрінє оказало ся несудним. Слїдство веде ся.

Торговельники живим масом, що вислають робітників до Румунії, знов розпочали свою роботу на Буковині. От в четвер виїхав транспорт зложений з 67 осіб, за котрих підагент дістає по 3 зр. 50 кр. від душі, а головний агент певне о много більше. Робітники були згоджені на харч (який то харч!) і 12 левів на місяць мужчини, 9 левів жінка, а хлопці і дівчата по 8 левів. — Чи би не можна основати якої гуманної інституції, що посередничала би між робітником і підпримцем, і стерегла робітників перед визиском так зі сторони агента, як і підпримця?

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих,

а на 6¹/₂%

від уділюваних позичок знижило.

Товариство

„Руска Каса для ощадн. і позичок“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

почавши від 1. липня 1889 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5¹/₂% від вкладок щадничих, а бере від позичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Свідчення фреквентацийні“

руські і німецькі суть на складі в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сего

Загально улюблений лік

всє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій школі в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує ся зайняти шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всього рода обуви для мущин, женьщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокичастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушування.

Через ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграйничних шкір.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацькі * * *	75 „
З села, Богдан Ленкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15. під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, порохівники з шовку і могоару
з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи,

Менчинови, Гавельоки

і всі річи входячі в той фак з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже танє жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Хто хоче мати добру і дешеву
МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а унотреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм
В. ДАНИЛЕВИЧ,

машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламі неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Верифікація виборів.

З нагоди внесення угорським правительством проекту закону о верифікації виборів, пише „Дзюло“:

Крім Галичини і Угорщини нема на світі культурної країни, де би всілякі вибори переводжено без ніякої майже уваги на волю виборців. Не дармо то самі Поляки кажуть: Поляк, Мадяр — два братанки! В Галичині як і на Угорщині виходять з виборів при помочі всіляких, деінде неможливих і навіть неімовірних надужит і незаконних насильств не мандати виборців, а переважно іменовані креатури ьрховодячої верстви. А хоч як славні стали на цілім світі угорські та галицькі вибори, все-ж таки поза Галичиною люде недовірливо витріщають очі, коли їм розказувати про неімовірні штучки, якими у нас переводять вибори. До небувалої давнини досконалости допровадила як звісно „дегальну“ виборчу техніку в Галичині система баденівська, а на Угорщині друга така „зелізна“ рука бар. Банфіого.

Отже на Угорщині „братанки“ якось схамули ся. Там побачили вкінці, що дотеперішня система виборча зводить всякі вибори на глум; переконали ся, що навіть право парламенту, провірювати вибори послів не годно зарадити виборам чи, ліпше казати, іменованю креатур, бо — як крук крукови ока не виколє — так креатури не уневажняют ніколи вибору креатур. І стала ся річ з одної сторони дивна, з другої дуже похвальна, що угорський сойм зрік ся свого права провірювати вибори послів, против котрих внесено протест з указанем на каригідні вчинки, якими переведено вибори, а відступає тоту перевірку королівській курії, найвишій на Угорщині інстанції судовій в справах цивільних і карних. Закон сей ухвалено поки-що мов на пробу на 8 літ, — значить на два виборчі періоди; по тім часі закон може бути або ухвалений на ново або стратить свою силу.

Подібні внесення відзивали ся вже і у віденським парламенті, але доси надаремно; і мабуть не зараз діждемо ся такого закону, як отсе ухвалили собі Мадяри. А вже річ цілком певна, що не діждемо ся його бодай так довго, поки в раді державній верховодити буде польске коло.

Навіть в Німеччині, — в царстві, де під конєць 19. століття можна ще проголошувати такі оклики, як „sic volo, sic iubeo!“ — дїє ся троха инакше. Хоч німецький парламент зійшов ся о півтора року пізнійше ніж віденський, то таки там вже другий вибір посла уневажнено, а у Відні не провірено доси ні одного запротестованого вибору. Недавно уневажнено в німецьким парламенті вибір одного антісемітского посла, котрий невеличкою більшістю голосів виїшов був против кандидата соціальних демо-

кратів, — а то з тої причини, що підчас виборчої агітації соціальним демократам заборонено передвиборчі збори. Отже парламентарна комісія, що провірювала вибір посла, уневажнила той вибір, бо — каже — соціально-демократичному сторонництву незаконно обмежено свободу зборів. Кілько-ж то у нас обмежає ся свободу зборів! І се належить ще — так сказати — до найневиннійших незаконностей, якими послугують ся підчас виборів. Коли би не діяло ся нічого иншого і гіршого, то мабуть задля тої одної причини навіть протесту ніхто не вносив би против вибору посла. А не можна знов припускати, щоби в сїм разі більшість німецького парламенту поступила собі сторонничо, — от як се у нас річею звичайною; бо відома річ, що німецький парламент зовсім не гладить соціальних демократів по лицю. Але там є ще почуте права і слушности, — тимчасом коли в Австрії, як каже Arbeiter Ztg., передовсім видно повний брак почуття права і приличности.

Коли-ж уже стане инакше?!

Положене в Австрії.

Речинець скликання виконуючого комітету правліці мимо горячого бажання Молодо-Чехів, не міг бути доси установлений, бо по перше, правительство не знає ще, коли тирольський сойм закінчить свої роботи, а по друге тому, що до нині не означено також дня, коли мають зачатися нові переговори з угорським правительством. Деякі навіть сумнівають ся, чи виконувачий комітет правліці в загалі збере ся в тім місяці.

В правительствених кругах мають надію, що Люкач і Сель не будуть дуже опирати ся бажанням висказаним австрійським правительством в справі зміни статута австро-угорського банку. Австрійське правительство надїє ся, що переговори, що незадовго зачнуть ся у Відні, доведуть до успішного результату. Sonn- und Montg. Ztg. троха неспокійнійше дивить ся на ситуацію. До сїєї часониси пишуть з Будапешту, що справа угоди з Угорщиною стоїть хвилено дуже зле. Австрійське правительство не хоче відступити від зайнятого в банківській справі становища, а угорський кабінет не може дурити ся, що навіть лична зміна в австрійським правительстві гр. Туна могла би ситуацію змінити на ліпшу, бо кожний наслідник Туна мусів би супротив „формулки Селя“ зайняти таке саме становище, як теперішнє правительство. Угорське знов правительство не могло би виступити перед своїм правительством з угодою, котра би Угорщині приносила менші користи, як предложена Банфіого. Підкомітет німецьких мужів довіря для уложеня національно-політичних жадань Німців збере ся нині, щоби вивизати ся з своєї задачі. Відтак німецькі клуби переведуть наради над спрещованими вже жаданнями. Оголошене ухвалених клубами жадань має наступити в перший, або другий день зелених свят.

В своїм часі часониси рознесли були поголоску, що ведуть ся переговори в справі сполученя клубів католицько-людового з християнсько-соціальним. В тій справі посол в. Ліхтенштайн

заявляє в Sonn- und Montags Ztg., що з ніким не мав наради в справі сполученя згаданих клубів.

До угорської угоди.

Хвилене угода австро-угорська заняла перелове місце у внутрішній політиці. Нема днєвника, що не розпирив би на цю тему. Комбінації і здогади множать ся. Але взагалі замітно, що угорська преса спустила значно з тону. Pester Lloyd, що недавно з такою нагальністю ударив на австрійський кабінет, каже в виданю з 11. мая: „На конференції виринули деякі суперечности, що остали невирішані. Можемо сказати, що угорське правительство не пристало на жадання австрійського кабінету. Гр. Туна домагає ся удержання status quo. Чи більше нічого? Чи австрійський парламент згодить ся на митово-торговельний договір в існуючій формі, наклади би ми пристали на залишене новою організацією австро-угорського банку? З віденських днєвників не можемо про се дізнати ся. Най би сказано нам, що хоче від нас австрійське правительство? Тоді і будемо знати, що нам жадати від Австрії за се або друге уступство“. — Як бачимо, то Pest. Lloyd рад би зціпити ся з Австрією методом жидівсько-ліберальною. На се luogo di traffico відновив Deutsches Volksblatt в сїй драстичній спосіб в імені антисемітів: „Гр. Туна без потреби їздив до Пешту. Чейже можна було предвидіти, що Сель не може відступити від своєї формулки. Ся формулка придбала ему президентуру кабінету. Не питав Сель гр. Туна, чи Австрія звільнить Угорщину від слова Банфіого, даного в Ішлю, то годі тепер так дуже напхати ся з угорським президентом. Най собі Мадяри уложать свої торговельні відносини до Австрії самостійно і після своєї влодобы. Не перебиваймо їм сїї забавки. Они зроблять своє, а ми своє. Побачимо, хто кого подужає? А банку таки не віддамо панам Мадярам“. Нотуємо виводи обох сих днєвників, бо оба они станули на крайнім становищу.

По нашій думці, Угорщина не поважить ся розірвати єдности торговельної з Австрією. Она ще не „приспособлена“ до того. А як би розірвала, то сирівця свого не вивезе ні на всхід, ні на полудне, ні на північ. Індустрія її єудейи не потребують. В Росії працює 22.483 фабрик з 1.426.755 робітниками (1895 р.), Румунія ухвалила в 1887 р. закон промисловий, дала новим фабрикам значні полєкші, а недостатки свої на деяких полях покриває промисловими виробами Франції та Німеччини. Так само і Болгарія мала вже в 1895 р. 60 фабрик в руху, а Сербія подумала також в найновіших часах (1898 р.) про свою власну індустрію. Куди-ж зверне ся Угорщина з своїм вивозом? А треба знати, що Угорщина жила доси по найбільше австрійським кредитом. Акції австро-угорського банку находять ся рівно-ж у всяких руках, лише не в угорських. Те, що дано Угорщині через намірену нову організацію австро-угорського банку, не подасть їй ніяка друга фінансова інституція. Коли давнійше в надзираючий раді сего банку засідало ледви 4 угорських горожан, то по новій організації мала Угорщина одержати в тій раді половину засідувачів, окрему дирекцію в Пешті і множество філій банкових в краю. А і се не без ваги, що австро-угорський банк засилив доси Угорщину і на полі гіпотечного кредиту. Всі ті користи відпади би по евентуальнім розриві.

А чи значив би що голос мізерної

Угорщини в хвилі, коли по експірації теперішних торговельних трактатів нашої монархії з європейськими державами в 1903 році Угорщина схотїла би на свою руку відновляти ті трактати? Вправді і Австрія потерпіла би багато на случай наміреного Мадярами розриву, але може не в тій мірі, що Угорщина. В нас потерпіли би найбільше фабричні коронні краї, наклади би ми не подбали завчасу про вишуканє нових ринків для нашої індустрії. Тоді треба би справді на серію подумати про набуте китайського Фукіну, хоч би і на власну руку.

Не думаємо однак, щоби Угорщина поповнила на собі самоубийство, дійсне — гаракірі. Для того і не страхаємось так дуже тих погроз, якими заповнені угорські днєвники. Противно. Ми певні того, що пп. Сель і Люкач загостять небавом до Відня, щоби проби продовжати конференцію, навіязану в Пешті. Офіційний комунікат про пештєнську конференцію каже навіть виразно, що угорське правительство „жадає“ продовжати переговори з гр. Туном, коли такий-же офіційний комунікат австрійський каже лише лаконічно: дальші переговори „не виключені“.

В найблизших днях буде угорський сойм зайнятий зміною реґуляміну, щоби унеможливити на будуче всяку механічну обструкцію. По ухваленю нового реґуляміну буде сєсія закрита, а нова з новим реґуляміном сєйчас відкрита. По ухваленю реґуляміну має Сель внести на стіл президії соймової угоду з Австрією. Чи перед тим порозуміє ся Сель з гр. Туном? — покаже найблизша будучність. Угодове предложєне, як звісно, одобрєне вже в соймових комісіях в тій формі, як его зложили кабінети Банфі-Бадєні. („Руслан“).

Процес братів Скіцьких.

(Допись з України.)

Чотирі дні трєвав процес бр. Скіцьких (Скитських), обвинувачених за те, що ніби вони, змовившись із собою, задушили свого начальника-секретаря полтавської духовної консисторії. Коли на четверту добу вночі о 2-ій годині харківська „Судебная Палата“ виголосила присуд, котрим Степан і Петро Скіцькі по звавленню їм усіх горожанських прав засуджені на 12 років каторжних работ, з грудий присутних вирвав ся тихий, здавлений, болізнний, але виразно протестуючий зойк! Було в йому щось таке страшне, таке розпучливе, безнадійне, що навіть президент „Судебної Палати“ спинив ся читати свій вирок! Але то була лише одна мить і, коли пристави (судові слуги) кинулись в юрбу зацїтькати той стогін, вони бачили тільки зблідлі лица, на яких лиховістним блиском горіли очі.

Президент читав свій вирок далі. Тихо було в салі, аж поки не почулось дитяче, сливе беззвучне хлипанне Петра Скіцького. Степан стояв рівно. То була страшна хвилина, коли в горі на естраді стояв торжественний суд, у низу — онімїла з жаху публіка, а посередині між трьома вояками з голими шаблями — дві знівечені істоти, яким були вже відняті всі права людий! І в ту хвилину всі прозріли, всі

зрозуміли, що то був не суд, а помста! Так! Брати Скіцькі були засуджені по загаду правительства. „Судебная Палата“, ще не починаючи процесу, знала який буде кінець і, зневаживши правосуддя, деморалізувала суспільство, підкладаючи свою совість до послуг правительства і беручи на себе ролю катів, а не суддів.

Сей процес годі пройти мовчанем, бо він єсть характерний для відносин петербургського правительства до підвладних народів.

1894-го року в березолі у Полтаву був присланий секретарем*) духовної консисторії — Олексій Комаров — прирощений Росіянин. Був се вихованець тої славнозвісної школи діячів „Ведомства православного исповеданія**), на чолі якої стоїть Сковорцов і яка тішить ся особливою прихильністю Победоносцева. Він же єсть її осунуватель. Нічого нема дивного, що при тій системі цезаропалізма, яка панує в Росії, офіційна релігія зробилять оруддєм політики. Але низче духовенство досить неохоче стає урядниками в рясі і не дивлячись на всі заходи правительства (н. пр. спеціальний обрусительний фонд при київській митрополічій катедрі) з духовних семинарій раз-у-раз виходять люди, що принаймній інстинктивно стають в опозицію до державної системи. Се особливо завважено по семинаріях на Україні. (Історія арештів у чернігівській дух. семинарії в кінці 80-их років, київська і полтавська семінарії в середині 90-их років.) Поруч із тим духовні академії остатніми часами дають 50% індиферентистів, що не хочуть іти в ради духовенства. Усе отсе спричинило ся тому, що при канцелярії Победоносцева засновано школу свіцьких єзуїтів, на виховання яких правительство нічого не жалує і які стають потім — в місцях, де вони послані (яко секретарі консисторій, приватні секретарі єпископів, місіонери в справах єретичних і т. д.), сущими бичами місцевого життя, вищими агентами російського патріотизму і репрезентантами інтересів і духу центра. По укінченню духовної академії — Комаров ніби для наукових цілей був посланий попереду до Штутгарду, а потім до Цюриху та Женеві. Він ніби мав на меті писати працю про „Злуку англійської та російської церкви“, хоч відомо, що в Швайцарії ще й нині осередок опозиційних та революційних елементів з Росії, що там завязують ся зносини, набирають ся знакомости з політичними та соціалістичними вченнями і що там тяжко знайти якісь матеріали до студіювання „злуки церков“.

Російське правительство знає про се ліпше, ніж хто инший. Отже зараз по повероті Комарова — йому, ще молодій людині — дають одвічальну посаду секретаря полтавської духовної консисторії. Полтавською єпархією вже здавна править єпископ Ларіон — прирощений Росіянин, людина брутальна й неосвічена — жаденна до грошей, — наставлений єпископом лише через своє родичанне (посвоячене) з Победоносцевим. Лише сим з'ясовуєть ся, яким чином Ларіон не укінчивши навіть духовної академії, — став єпископом.

По приїзді в Полтаву сього ченця стало всім видно, що він має дві цілі:

1) Нажити майно. З тиею метою він узяв собі за приватного секретаря князя Єлецкого і з ним завіз огидливу систему церковної сімонії: парохії продавались священникам за ціну від 200 до 500 руб., оплачувалась кожда посада яка-б вона дрібна не була, заведені побори на архиєрейський хор, будинки і т. д.

2) До решти викоринити місцевого дух, уважаючи полтавську єпархію за „прокляте кубло українофільства“. З тиею метою він пильно стежить за церковними казаннями, засновує „св'ято-макаровське братство“, сумна діяльність якого стала приказкою на Полтавині, загадує парохіяльному духовенству підтинати земські школи, заводячи намісць їх свої церковно-парохіяльні, повертає в нівець колишні з'їзди єпархіального духовенства, заводять позакерковні бесіди і т. д. З тиею-ж метою тероризуєть ся парохіяльне духовенство і заводять ся система шпигів у семинарії. Хоч духовенство на Україні стоїть дуже низько — із освіти, і з боку національного, але все-ж брутальне нічим не замасковане насильство зовсім натурально викликало пасивне супротивляння і коли справа політичного обрусіння йшло жваво, національне обрусіння серед самої семінарської молоді викликало опозицію тим сильнішу, чим дужчий був нагніт.

Разом з тим полтавське суспільство — хоч зовсім перед сим сонне — досить виразно висловило свої симпатії і свій настрій з нагоди 100-го ювілею відродження української літератури і з нагоди поставлення пам'ятника на спомин полтавської баталії на Шведській Могилі біля Полтави. Даремне Ларіон уживав всіх заходів напастника, щоб виманити в українського народу гроший на пам'ятник їхньої національної й політичної загибелі: нація з огидою дивилась на продажного ченця і не подавалась його забаганкам. Ларіонові треба було підмоги. Серед таких то обставин прибуває Комаров, досвідний в справах канцелярії та політики, шовініст до мозку кісток, вихований в атмосфері російського синоду і в купі з Ларіоном та його приватним секретарем Житецьким, що став намісць кн. Єлецкого, закладають неголосний триумфірат. З похапливістю людини, якій надані потайні інструкції, починає Комаров свою діяльність, яку оборонець Скіцьких характеризує отсими словами: „Він розоблачав лукавих пильувачів мійського ніби інтересу і виводив їх на чисту воду. Він назирив у них те дійсне, що в їх тайло ся і що лицемірно лише прикривало ся невинними й скромними на перший погляд міркуваннями. Він уважав мійських діячів, що дозволили собі коштвенну байдужність до національного св'ята (на Шведській Могилі) — зрадниками загальнодержавним інтересам, бо Шведська Могила — емблема могутності московського царя і російського імператора Петра — в самім осередку України. Він назирив злочинні казні сепаратизму, які потай пускають паростки українофільства в самому центрі мійської автономії“. Його адміністраційну діяльність красномовно

характеризує той факт, що за три роки свого секретарювання він виключив із служби в консисторській канцелярії 40 душ, в канцелярії, де урядників усього якихсь 20 душ. Єпископ раз-у-раз згоджував ся з ним і їх було три, що високо тримали правительственный прапор, нехтуючи місцеве життя, нівечучи віддану їм на поталу країну. Були вони найлютіші, найзапекліїші вороги усякій прояві національного життя, усякій вільній думці. Поводили себе зовсім так, як за часів вікопомної Польщі — католицькі ксьондзи та уніятські єпископи на Україні, зовсім так, як перед Богданом Хмельницьким. Коли-ж зважити ще адміністраційний нагніт, коли звернуть увагу на діяльність полтавського відділу жандарів, на пильність губернальної поліції, то не потрібно буде казати, що суспільство стероризовано.

(Далше буде.)

Стрейк студентів в Росії.

Трагедія студентів російських університетів і кількадесят висших шкіл покінчена. Тридцять три найвисших наукових закладів закрито, сотки студентів ув'язнено, сотки вислано на поселення в Сибір або в другі подальші губернії. Ті, що лишили ся на свободі, розіхались по вищому указу в своїй адміністрації. Петербург, Москва, Дорпат, Казань, Варшава і рускі міста Київ, Харків та Одеса — благоденствують без шкільної молоді.

Трагедію сю можна поділити на чотири акти. Акт перший відіграв в Петербурзі. Акція така: Студенти задемонстрували проти ректора університету за те, що їм і професорам (sic!) не дозволено обійти рововини засновані петербургського університету. Коли студенти опустили університетський будинок враз з професорами, напала на них орда поліцейників і козаків з нагайками і тяжко побила. Студенти рішили не явити ся на лекціях, поки не буде їм дана повна сатисфакція. В відповідь на се видав міністер внутрішніх справ Лоремікін розпорядження, в котрім неслухняним студентам загрозив тюремю і висилкою на поселення. Рівночасно заборонив міністер просвіти Боголенов професорам всяку інтервенцію в користь студентів, а оберпрокуратор „св'ятійшого синода“, Победоносцев, заявив ся яко духовна власть за найсильнішими мірами проти „неблагодійних“, що і совістно перевів понечитель петербургського наукового округу, Канустін, осадивши сейчас кількадесят студентів в казематах, або виславши їх в глибоку Росію. Сим покінчив ся перший акт трагедії.

Другий акт почав ся тим, що міністер фінансів Вітте і міністер війни Куропаткін, уступились за студентами і виробили студентській депутації позволення явитись перед царем. Ефект здивувачливий був такий, що цар Никола видав указ, щоб цілу справу передати в руки університетських професорів і порішити її по справедливості. Тількиж указ остав указом, а діло повели опять по своему Боголенов, Победоносцев і Канустін. Поліція осталась поліцією, козаки — козаками, а ув'язнені студенти — ув'язненими бунтовцями. Сказано і так, а не инакше треба розуміти царську ласку.

Третій акт почав ся тим, що студенти, які були ще на волі, ухвалили стрейк. Ухвалили так довго не являть ся на лекціях, поки влади не дадуть їм сатисфакції і не увільнять ув'язнених. Стрейк сей розширив ся на всі російські університети. А результат? Результат був такий, що тепер поліція і козаки побила майже всім революційних студентів. Опіять прилюдно і деякі ліберальнішні дневники станули по стороні студентів. Успіх був такий, що дневникам заборонено писати про студентів, а поліція, відшукавши зачинників сотками, всі ті сотні або посадила

нід ключ або повисила в далекий Сибір для — прохолоди молодій горячій крові. Студенти витривали однаков в стрейку і недопустили силою, щоб хто-небудь з податливійших сідав до іспитів.

В четвертій акті сей трагедії випшов указ, котрим на необмежений час закрито 33 найвисших наукових закладів в Росії. Молодіж московська, руска, польська і німецька має фериї. Так буде і вигіднійше і міністри просвіти і московському папі, Победоносцеві. Наука, та ще теперішня європейська, ліберальна, або так звана „западна“ не до лиця абсолютистичній Росії. З нею-ж входять в умі молодіжці „западна гниль“.

А все те сталося як-раз в часі, коли цар Никола дав гуманний почин до розоруження і мирових міждержавних судів! Се виглядає на велику іронію. На зверх гуманність, дома — крайній брутальнізм! А сталося се на склопі XIX віку, та ще до того не в Китаю, а — в славянській державі... (Русляк).

НОВИНКИ.

Чернівці, 16-го мая 1899.

Іменования. Борис Кирилович слухач прав іменований практикантом рахунковим при ц. к. правительстві.

Конкурси. Розписаний конкурс сториженською радою повітовою на слідуєчі місця: на місце підучителя-льки в Барбінцях з рускою мовою викладовою а німецькою яко предметом; на місце учителя і підучителя взгядно учительки і підучительки в Старих Бросківцях з волоскою і німецькою мовою викладовою, а рускою яко предметом; на місце учителя і підучителя взгядно учительки і підучительки в Бобівцях з рускою мовою викладовою, а німецькою яко предметом; на місце учителя і підучителя взгядно учительки і підучительки в Нових Бросківцях з рускою і волоскою мовою викладовою, а німецькою яко предметом; на місце підучителя-льки в Драчівцях з рускою мовою викладовою і німецькою яко предметом; на 2 місця підучитель-люк в Глиниці з рускою мовою викладовою і німецькою яко предметом; на місце підучитель-люк в Кабіні і Панці з рускою мовою викладовою і німецькою яко предметом; на місце учителя і підучителя взгядно учительки і підучительки в Костинцях з рускою мовою викладовою, а німецькою і волоскою яко предметом; на місце підучителя-льки в Станівцях Долішніх з рускою і німецькою мовою викладовою; на місце учителя і підучителя взгядно учительки і підучительки в Станівцях Долішніх з рускою мовою викладовою і німецькою яко предметом.

Видалено з Буковини овіченого богослова, Адріяна Дессана, що приготував ся до докторату з теології, а то з тої причини, що брав участь у звістній брутальній напасті на Вир. Митрополита Арсудія. Як видно отже, навіть напромаи з поза границь Буковини мішають ся в буковинські справи і осмідують ся брати участь в демонстрації против найвисшого достоїнства православної церкви. А до того ще й богослови!!!...

У Львові скликана християнсько-католицька партія віче в справі св'яткування неділі. Позаяк на вічу появили ся напасті на соціялістів, то присутні соціял-демократи почали демонструвати против того. То довело до бійки, в котрій ранено досить багато осіб, а передовсім тяжке помсари поліції Де Льюжа. Порядок зробило аж військо, піхота і гузари, під котрих онікою менери віча могли дістати ся безпечно до своїх мешкань.

Катастрофа в Гурагуморі представляє ся о много тяжше, як попереднє. Сконстатовано вже погоріло до 400 домів. Сотки родий остали без хліба, без даху над головою, а багато мешканців стратило цілий свій маєток. Асекурованих домів було не багато, найбільшу шкоду понесли краківське товариство обезпечень, бо до 150,000 зр. Причини огню вже сконстатована; у тамешного жйда Гершона Шехтера було велико пране білі, а що невідібно було нива-

*) Секретар консисторії — те саме, що прокуратор у суді.

**) Офіційна назва православної церкви в Росії.

рвати біле, в хаті, то прачка дозволила собі розложити огонь на подвірю. Вітер заніс пару искор на стирту сина, що була на подвірю і та заняла ся від того, а при сильнім вітрі огонь переніс ся на близький склад дров. За хвилину горіла вже сусідня хата, друга, третя, а далі і більша части містечка. О акції ратуноків і думати не можна було, бо сила огню була за велика, а впрочім і сивавки зараз зпочатку згоріли. Сторожі-огневі, що прибули з сусідніх містечко-етий, також при так сильнім огні, бо-гато вдіяти не могли. Дперва компанія войска, що приїхала з Чернівців, при-скорила акцію ратуноків. Щоби помі-етити яко тако погорілих, вибудовано сейчас довгий на 60 метрів барак, а дру-гі бараки будуть поставлені сими днями. Фінансова дирекція призвонила знов на вільний від пла довіз поживи з Ру-мунії, а пороблено також старання у за-ряду залізниць, щоб дозволено на без-платний перевіз поживи і оджи для по-горілих. В першій хвилі дав виді краєвий і правительство більші суми на підмогу погорілим, прав. консите-рия ухвалила дати з прав. фонду ре-5.000 зр., а черновецька рада громадска 1.000 зр. Цісар дав зі свого приват-ного майна 5.000 зр. Крім того попл-нули вже і більші датки приватні, а між ними дав бар. Александер Поппер 3.000 дощок і 1.000 зр. ретівкою. Ширшу ак-цію запомогу розпочав в заступстві л. президента краєвого радник правит. л. Помпе, видавши відповідний обіжник до всіх старостів. В Чернівцях має в цілн збирати складок завязати ся окре-мий комітет, а на чолі его стане бар. Кохановський. Також і виділ краєвий видав до населена Буковини відозву завязуючу до несеня погорілим запо-моги. — Загальна шкода, яку понесли мешканці Гурагумори, доходить до 1½ міліона зр.

3 „Дністра“. Рада надзираюча То-вариства взаїмних обезпечень і взаїмно-го кредиту „Дністер“ відбула засідане дня 11. мая с. р. і уконституовала ся в сей спосіб, що вибрала президентом до-тєперішнього віцепрезидента п. Григорія Кузьму, совітника ц. к. суду висшого краєвого у Львові, а заступником пре-зидента о. Льва Туркевича митрага і крпшанина у Львові. На місце усту-паючого заступника директора п. Володи-мира Шухевича по причині погасне-ня мандату, вибрано на заступника ди-ректора на протяг 3 літ поновно п. Во-лодимира Шухевича. Впрочім склад ди-рекції остає незмінний і в склад еї входять: Др. Даміан Савчак і Др. Сте-фан Федак яко директори, а совітник су-ду Антоній Долбишкий яко заступник директора. З призначеної суми 800 зр. за надвижки в Товаристві кредитовім загальними зборами на добродійні цілі, рішила Рада надзираюча уділити; до диспозиції 3-х сп. ординариятів всіх 3-х єпархій по 100 зр.; для 3-х това-риств дяківських всіх 3-х єпархій по 50 зр.; для 4-х товариств шкільної помочи то е у Львові, Перемишлі, Коломій і Станіславові, по 25 зр.; для товариства „Руслан“ при акад. гімназії у Львові 50 зр. і на V-у класу рускої школи виді-лової у Львові 50 зр.; на руску Бурсу в Новім Санчі 50 зр.; на Народний Дім в Коломій 25 зр.; на Бурсу ремісничу у Львові 25 зр.; на Бурсу в Дрогобичі 25 зр. і для товариства св. Кирила в Перемишлі 25 зр. — Разом 800 зр.

Воскрєсла із мертвих класична ла-тинська мова в нинішній Римі в часо-писі Vox urbis (годоє Риму). Ся часо-пис містить політичні і літературні статі, новісти та поезії. Дивно звучать сучасні річі, приодягнені в одяг мови старинних Цесарів та Горацийів. Наве-демо приклади: Britannorum-Gallorumque lis de Fashoda (спір Англії та Франції о Фашоду); Inquisitio in Dreyfus (про-цес Драйфуса); Georgius, princeps Grae-ciae, moderator regum civium Creten- sium (кн. Юрій, генеральний губерна-тор Крети). Кожде число має відділи: Varia (ріжне); Aenigmata (загадки); Epi- stolarum commercium (диєти редакції).

Критиків бють! Віденська кофейня „Імперіал“ була на днях місцем скан-далу, що викликав велику сенсацію в літературно-дневникарських кругах. Коло 11. год. вечером сидів собі спокійно мо-лодий двадцять кілька літний редактор нового тижневника „Die Fackel“ Кароль Краве, коли нараз 7 людей, що зловили его насильно за горло і побили так

тяжко, що обкровавленого мусіла від-везти ратуноків етасія домів. Безпо-середню причиною нападу було се, що Краве написав критику про Оскара Фрідмана, драматичного автора, де пе-реїхав ся по нїм добре, похлинувши ся на свідомство доведеного ему ідіотизму. Тож сей напад був актом мести за зга-дану критику. Справу віддано проку-раторні.

Холодна кров Американця. М. Пар-кер Масон, горожанин з Чикаго, прова-див ціле своє жите всі свої інтереси взірцево. Завдяки тому доробив ся великого майна. Перед кількома тижнями занедужав троха. Коли побачив, що ми-мо всяких ліків не приходять до здо-ровля, порозумів се, що надійшла хвиля, коли то треба буде розстатися з жи-тем. Паркер Масон не бояв ся смерти та дожидав еї цілком спокійно. Одно лише гризло его, чи снадьомий будуть в спромозі зробити ему відповідні по-хорони. Рішив ся не спускати ся на ні-кого в сїм згляді, лише справити собі самому похорони. В сій цілі прикликав пастора, дірігента хору та похоронного підприємця. У пастора замовив собі по-хоронну бесїду, порозумів ся з дірігентом хору о вибір похоронних пісень, а з по-хоронним підприємцем о труну, караван, свїтло та декорацію катафалку. Слі-дуючого дня відбула ся в домі Паркера Масона генеральна проба похоронного обряду: пастор виголосив надгробну бесїду, а Масон поправив деякі еї звор-оти; відтак поробив ріжні замітки ді-рігенту що до відтінніє співу, відтак поробив деякі застереження що-до проєк-тів похоронного підприємця, котрий представив ему картини декорацій ката-фалку. Паркер відітхнув легше по сій тяжкій праці, заплатив винагороду па-сторові, дірігенту та підприємцеві, відвернув ся до етїні і умер, лишивши по собі пам'ять чоловіка, що він всі свої інтереси в найбільшій порядку.

Купелі з цвєтів тїшать ся великим поводженем у великосвітських дам в Парижі. Мають они сю прикмету, що пронизують тіло милими пахощами а крім того підбадьорюють кров. Можуть они бути двоакого рода: сухі або мокрі. При перших огріває ся ванну та на-повняє еї цвєтами і на сих цвєтах треба перележати цілу годину; при дру-гих мочить ся цвєти в воді, а відтак приладжує ся з них купіль. Сі купелі, хоч на око найновіша вигадка, мають вже свою історію, — їх знали ще в ста-риннім Римі, в часах найбільшого упадку моралі.

На „Народний Дім“ в Чернівцях зложили лл.: Іля Прокопович на кни-жочку 6 зр. 90 кр., на що дали лл. Юлій Зінгер 1 зр., Лл. Прокопович 1 зр., Ом. Кукелка 1 зр., Віктор Кукелка 1 зр., Ол. Волощук 20 кр., Стеф. Бережан 20 кр., Василь Гнатюк 20 кр., Іван Візнік 20 кр. і Никола Завадюк 10 кр. — П-на Наталка Попович збирала 5 зр., на що зложили лл. Ольга Шкурган 75 кр., Наталка Попович 75 кр., Аглія Тимкович 60 кр., Отілія Прокопович 60 кр., Олена Ісепенко 50 кр., Стефанія Пап 50 кр., Ілія Попович 25 кр., Ангела Бабюк 25 кр., Міці Шіном 15 кр., Ев-сєвій Прокопович 15 кр., Людвіка Цір-гофер 15 кр., Ольга Венгійська 10 кр., Йосєфа Ціганек 10 кр., Лідія Рожан-ковска 5 кр., Евфрозина Зота 5 кр., і Стефанія Прокопович 5 кр. — п. Тодор Левіцький зібрав 3 зр. 67 кр., на що зло-жили: Тодор Левіцький 1 зр., Олена Левіцький 1 зр., Танасю Панчук 20 кр., Ілі Захаревич 27 кр., Філіп Рачков-ський 20 кр., Стефан Гарас 20 кр., по 10 кр. дали: Микола Гуньва, Микола Кікіца, Матей Іванюк, Іван Мелничук, Михайло Левіцький і Хайм Вебер; по 5 кр. дали: Іван Журавель, Танасю Журавель і Стефан Пацківч. — П. Д. Грещук дав 1 зр. 50 кр., зібраних з пушки. — Георгій Годованюк дав 30 кр. — П. Ізидор Лучаковський зібрав 4 зр. 13 кр., а п. Семен Копачук дару-вав 4 зр., п. Василь Чаховський за блон 90 кр., з пушки в „Народнім Домі“ зі-брано 3 зр., п. Іванюк жертвував 7 зр., а Соїм краєвий уділив запомоги 1000 зр. — Разом виплинуло до тепер на „Народний Дім“ добровільних жертв і запомог в сумі 3.084 зр. 79 кр. — На руску Бурсу в Чернівцях уділив краєвий соїм 500 зр. запомоги.

Бесіда і письмо.

Мова є система звуків до означеня всього, що чоловік спостерігає і думає. Передше визнавано мову, як щось над-природно, та від часу Дарвіна доказа-но, що мова є зовсім природною появою. Повстанє, зріст, відміна і упадок мови, підпадає тим самим законам, котрим рід рослини і звірят.

Бесіда спочиває отже на звуках, котрими то звуками люди порозумівають ся. Є ріжні середства, котрими проявляє ся душевне нутро чоловіка, але межі всіми бесіда займає перше місце. Як би люди не мали бесіди, то чоловік мало що ріжнив би ся від животини.

Мова дитини повстає в механічній дорозі, а то так, що дитина повторяє то, що чує в своїм оточенні, для-того діти, що починають пізнавати річі, добувають з себе звуки. З тими дітьми треба багато і часто говорити, їм показувати ріжні річі і повторяти їх назви. Дитина дивить ся-на ті пред-ставлені річі, на рот того, що до неї говорить і починає сама, хоть не зовсім так, як би належало ся вимовити ті слова. І мало помалу через повторюване вимавляє слова правильно. На рази творить дитина собі сама слова такі, яких і від нікого не чула, она називає річі своїми власними словами. Так як ті слова, самі від себе прийшли; так з ча-сом они тратять ся самі від себе, а па-томість вступают правдиві слова, які дитина чує від старших. З сего видимо, і маємо доказ, що мова не є уроджена, але утворена. З обсервациєю вишнього свєтла йде і мова рука в руку, так що як дитина більше річий виділа, тим більше і слів навчила ся говорити. Осе-редком бесіди є слух, через що глухий етєє ся їмими.

То, що дитина говорить, то не пропадає у неї і, не остає ся порожнім голосом, але здобуває значінє. Як дитина оглядає який предмет, то при тїм запам'ятує собі імя тої річі. Вид і імя річий внаєдє в одно представленє і зняває ся в мозку дитини в одно. Імя нагадує дитині предмет, предмет нагадує знов дане слово. Без жадної науки старших, присвєрює собі дитина багато слів, чує-чи бесіди других. Кожде слово, що собі дитина присвєрила, етєє ся підставою до твореня других, бо того слова ужи-ває дитина на означенє иншого пред-мету, котрий має ті самі прикмети, як той перший. Дитина починає словами працювати, то є говорити, починає порі-внувати річі і їх прикмети, вкінци за-чинає видавати о них осуд.

Через бесіду будить ся спичний дух в дитині, і вона учить ся мислити тоді коли починає говорити. Мисленє на-ше починає ся тим, що розрізняєм одну річ від другої, і тим то способом твори-мо понятє (Vorstellung). Через бесіду етєє ся понятє тревалим, самосвідомість свого „я“ чим раз більше обєктивній-шою, зникає всяка непевність в спосте-ріганні. Ця бесіда є великим даром, пі-знаємо на нещаснім каліці їмїм, котро-му так дуже тяжко є передати звичай-ні понятї.

Нарід, котрого язык стоїть на низь-кїм степені розвитку, остає ся і на низь-кїм степені образованя. З тісної звязи слова з річею розуміємо, длятого не тільки слово до мисли, але також мисль до слова відносить ся. Длятого назва предметів властивим їменем має на чо-ловіка так великий вплив, для того роз-бійник і злодій творить собі окремиї язык, в котрім річі инакше називають ся, як у загалу. Бесіда, безпосередний вираз наших мислей і чувств, є злуч-на цїпко з характером особи або наро-ду, котрий еї уживає. Для того осуджу-ють чоловіка по його бесіді; для того неприємно нам, як хто наш язык висмі-ває; длятого нема лішого середства, від-обрати йому самостійність як накинчу-ти чужий язык.

Совершенство бесіди залежить на тїм 1) аби для всіх предметів і відно-шенєв мала потрібні звуки, 2) виразала аби ті предмети і відношеня, дійсно, ясно, виразно у всіх відмінах докладно і 3) легко і коротко означала. Понеже бесіда є виразом мисли, а права мисленя у кожного чоловіка суть ті самі, то в 3064 языках, якими люди на свїті гово-рять, знаходимо певні загальні подіб-ности. Кожда бесіда має з другої сто-

рони свої властивости, котрі залежать від краю, клімату і від цілого характе-ру народа.

Аби слова собі запам'ятати і перед загибелею охоронити, зачали люди ужи-вати знаків видимих. Ті видимі зна-ки зовуть ся письмом, а воно є ріжно-родне, після того, чи виображенєм або властивим понятєм. Як учить нас істо-рия, то на сам перед огранічало ся пи-сьмо на відрисованю вишнього вигляду і форми річей. Образи були першим кроком до письма, але меморіал той був не достаточним, бо образами тими мож-на було означати поодинокі етаси, але не звязь мислей. Дальший поступ були то символи, то є знаки, що з річею мали внутрішню подібність. В той спо-сіб повстало гієрогліфичне письмо на пірамідах і обелісках в Єгипті. Але той спосіб був не достаточний, бо треба було значенє символу задер-жати в пам'яті, а як не знало ся знаків, так то все не мало для чоловіка варто-сти. Длятого зачали люди уживати на поодинокі слова знаків, а для відношенєв межі ними знаків зложених. Такого пи-сьма уживають етєє нині в Хінах, котре складає ся з 200 поединчих а з 80.000 зложених знаків. Найбільшим поступом, було винайденє знаків на поодинокі го-лоси, з котрих слова складає. Сей ви-нахід приписують Фенікійцям.

Коли до бесіди прилучало ся письмо, то-ді дістали люди спосіб передати кожду мисль слїдуючим поколінням і все що для чоловіка має вартість, мимо зміни на ко-трі в свїті чоловік є виставлений, роз-ширити по цілій землі.

В старині було то цілком инакше, як нині, бо письмо гієрогліфичне або тайне образкове письмо, могли лишє-ти знати, котрі належали до касты свя-щенників, перед народом було то пи-сьмо тайною. Гієратичне письмо то було скороченє і поединче образкове, а най-поединче письмо було демотичне в бу-квах, котре знали ремісники і ин-ші низші верстви населєня.

Письменна бесіда є не огранічена в своїм розвитку. Бесіда є чимсь най-святїйшим в народнім душі. Гнет бесіди відчуває кожний. Лишень залі і без серця і чувств люди можуть поновити той злочин против цілого народу, — відобрата ему его народний язык. Так каже учений писатель Шефле (Schefle).

Іван Савіцький.

Виданя „Видавничої Спільки“:

1. Стефан Ковалів: ДЕЗЕРТИР; ці-на 60 кр., в оправі 80 кр.
2. Іван Франко: ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. Ольга Кобилінська: ПОКОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна полүчити в Чернівцях

у пана

МИХАЙЛА ІВАШКА.

ул. Петровича ч. 2. (Народний Дім).

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих,

а на 6½%

від уділюваних позичок зникло

Товариство

„Руска Каса для оцади і позичок“

Стоваришенє зарєєстрованє з ограніче-ною порукою

почавши від 1. липня 1889 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5½% від вкладок щадничих, а бере від позичок 7½%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Свiдоцтва фреквентациї“

руські і німецькі суть на складі в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з аптики Ріхтера і для остерожности приймає лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. техноложичнім промисловім музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відажує ся зшити шановній П. Т. Публиці, що виготовлює всякого рода обуви для муштин, женьщин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушувания.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних шикірів.

Шкільні повідомлення і Schulfachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,
ул. Петровича ч. 4.

має на складі отої видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Пісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацькі * * *	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кожнім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей (зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, ретунди, порохівники з шовку і могоару з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей, загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи,

Менчикова, Гавельоки

і всі річи входячі в той фаш з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже танє жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговня ч. 13.

Хто хоче мати добру і дешеву
МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм

В. ДАНИЛЕВИЧ,

машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 21.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Реклямації неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Промова п. президента краевого бар. Бургіньона

в справах шкільних, виголошена в сеймі
на засіданню дня 21-го чвітня с. р.

Коли вже за час вчерашньої і нинішньої дебати забирали слово до сего предмету, над котрим радимо, бесідники майже всіх партій, то най мені буде позволено зазначити як найкоротше з одного боку становище правительства до справоздання сеймової комісії адміністративної і порушених там питань взагалі, а з другого боку до поодиноких частин того справоздання і до поставлених там резолюцій.

Передовсім честю мені є зложити горячу і сердечну подяку пану справоздавцеві, що і сего року предложив нам справоздане випрацьоване з особливою основністю, знакомістю річі і докладністю. Так само дякую тим високоповажаним панам бесідникам, що висказуючи свій погляд на діяльність ради шкільної краєвої і вичисляючи існуючі ще недоліки, також признали, що за послідний рік зробило ся де-що доброго на полі шкільництва і що поступило ся основно вперед. На кожний случай говорено з другої сторони зовсім протилежно, а один вельми шановний бесідник назвав діяльність на тім полі рівною зеру.

Нема у мене гадки перечити існуючим недостаткам в буковинським народнім шкільництві, ані їх прикрашувати.

Се зовсім природна річ, що в краю, в котрім від десятиків літ в тім напрямі ніщо, або, як тут добре замічено, багато лиш на папері робило ся, — в краю, в котрім ще нині нема досить відповідно кваліфікованих сил учительських, в краю, де школи не мають місця помістити всіх обовязаних до школи дітей, — що в такому краю відносини шкільні не можуть бути ліпші, як вони є. З другого боку думаю, що мій вельми шановний передбесідник представив ті відносини в занадто темнім світлі.

Позволю собі отже, ідучи моїм старим звичаєм, предложити високій палаті пару цифр, з котрих можна пізнати, що наші краєві відносини шкільні не стоять ще так зле.

Я маю перед собою перегляд тих всіх рекрутів, що уміли читати і писати. З того виходить, що в р. 1873 на 11.305 обовязаних ставити ся до войска, було письменних лиш 496, т. зв. 4.4%. Той дійсно завстиджуючий процент підніс ся в найближшій десятиліттю о 2.1%, отже на 6.5%. В слідуючій десятку літ 1880—90 підносять ся із 6.5% на 10.9%. Але в послідних десятиках роках ся підвижка виносить 16%, бо сего року з 14.710 обовязаних ставити ся до войска було 3.910, т. зв. 26.6% письменних.

З того виходить, що помимо тих недоліків, про які тут говорено і які я до певної міри признаю, процент письменних зріс з 4.4% на 26.6%. Можна мати отже надію, що поступ на тім полі не лиш не задержить ся, але піде скоршим темпом і думаю, що будуча перепиш викаже ще користайші успіхи. З тих цифр і з того поліпшення, яке безперечно наступило у відносинах шкільних в послідних роках, може лиш рада шкільна набрати пересвідчення, що вона зовсім спокійно може і далі поступати тою самою, законом приписаною дорогою, і прошу прийняти мое впевнене, що буде старанем ради шкільної краєвої усунути ті всі недоліки і браки, які ще чи то взагалі чи в якихсь спеціальних частях існують, натурально, оскільки на то дозволять средства, які є до розпорядимої.

І так повинен в недалекій вже часі наступити той час на Буковині, як то вже замітив і один бесідник, що дитина, будуча у віці шкільнім, буде могла ходити до школи і що школа буде доступна всім верствам населення без винятку.

Сказано тут, що основною причиною некористних успіхів в народнім шкільництві, т. зв. того, що аналіфазетизм не зменьшає ся так, як би він зменьшати ся повинен, є то, що народна школа не є збудована на строго національній підставі, і що дуже часто уділявано науки в мішаних мовах.

Я певне не послідний, що признаєть конечність першої науки для дитини в его матерній мові. То сказав я минулого року в сеймі, не обвиваючи в бавовну і думаю, що через цілий той рік, від коли я маю честь бути председателем ради шкільної краєвої, я від того не відступав. Але то тверджене, що лиш національна школа є ратуєм против аналіфазетизму, не є конечно правдиве. Тут на перешкоді стає також що иншого, — неправильно ходжене до школи. Отже показує ся з виказів неходячих до школи дітей за всі квартали 1898 р., що в німецьких школах було неходячих до школи дітей 2.5% в мішаних 2.6%, наколи в школах руских і волоських, що основані на національній підставі, той процент є висший, а іменно 5.3% у волоських, а 6.9 в руских школах. Ся поява показує наглядно, що народна мова викладача не вистарчає; треба отже викликати заінтересоване школою, довести до правильного ходженя до школи, щоб не занедбати правильні успіхи науки; з другого боку наука в мішаних мовах не перестрашує так страшно населення, як се аргіює каже ся.

Жалували ся також тут, що науку німецької мови, против чого не повстав жаден бесідник, накинено школам силоміць. Я позволю собі супротив того запримітити, що німецьку мову введено лиш там яко предмет, де се застережене в грамоті заснована школи. А справедливо замітив котрийсь з панів бесідників, що ті грамоти заснована становлять правну підставу існування тої школи.

Така грамота задержує свою силу цілими роками. Ту могла ся отже случайно вкрасти неконсеквенція, що при заснованю якої школи введено якусь мову, а потім показало ся, що дітий говорячих тою мовою нема. Але в грамоті заснована не можна завше передвидіти, які зміни зайдуть в національності учеників. Тому то рада шкільна краєва робить добре, если в тих справах поступає осторожно і жде довший час, заки поробить які зміни в існуючих відносинах.

Панове дозволять тепер, що я перейду до справоздання ради шкільної краєвої, котре обговорено не лиш в комісії адміністративній, але також тут у високій палаті. Я просив би передовсім, щоби панове не осуджували того справоздання так, як воно тепер лежить перед нами без огляду на справоздання з минулих років, бо се справоздане за один рік, отже не може дати цілого образу того, що власть зробила, если при тім не зважає ся на минувші роки.

Ще менше можливе брати за підставу своїх висказів і витягати з того консеквенції. Так пр. на стороні 4-й того справоздання сказано, що в року 1897/98 отворено 4 рускі, 2 волоські і 2 німецькі школи. На перший погляд можна думати, що то розпоряджене ради шкільної краєвої видане на користь руских громад.

(Дальше буде.)

Внутрішнє положенє.

Голоси праси о теперішнім стані угодової акції суть дуже суперечні. Наколи чеські часописи твердять, що Сель буде мусів безусловно пофнути ся і прийняти жадання австрійського кабінету, то угорські дневники заповідають упадок кабінету гр. Туна з причини австро-угорської угоди. Чеська праса запевняє, що угодові переговори зачнуть ся наново і що імовірний успіх піднесе повагу Туна, котрий відтак забере ся до санації внутрішніх політичних відносин. На се угорська праса відповідає, що угорське правительство рішило ся що найбільше дозволити на продовжене status quo в справі банкового статута, але під ніяким услівем не згодить ся на ревізію угодових законів, ані на продовжене угодової провізорії. Коли би парламентарне полагоджене угоди на Угорщині не було можливе сейчас по зелених святах, то ціла угода поважить ся і Угорщина буде мусіла приступити до самостійного управління своїх торговельних відносин. З тих причин неминучий є упадок кабінету гр. Туна, а особливо міністра фінансів дра Кайцля. Впрочім, додають угорські часописи, може Голуховському поведе ся полагодити крізу. Extrapost також доносить з Будапешту, що гр. Голуховський з огляду на свої плани в заграничній політиці старає ся о залагоджене поважного конфлікту між австрійським і угорським правительством.

Розмова Яворського з кореспондентом Pester Lloyd-у, в котрій Яворський сказав, що Поляки в языковій справі будуть поступати самостійно і заперечив поголоску, що Поляки в тій справі будуть поступати згідно з бажаннями Чехів, викликала в чеських кругах дуже лихе враженє. В молоді-чеських кругах припускають, що сеся розмова Яворського не була случайна, але уложена в порозуміню з Кайцлем. Чеські політики розлючені найбільше фактом, що Яворський висказав ся взагалі в подібний спосіб як Кайцль, іменно грозив на случай, коли би опозиція Чехів против §. 14-го була дійсно поважної натури.

Процес братів Скіцьких.

(Допись з України.)

(Дальше.)

У вівторок 15-го липня 1897 мабуть, о 5-й годині у вечер, в Полтаві залунала чутка, ніби коло містка по дорозі з Полтави на Тернавщину — поуз цегольні на яковці — знайдено вбитого секретаря консісторії, Комарова. Комаров із жінкою літом жив на хуторі Тернавщини, відти він ходив що дня в Полтаву і вертав ся звичайно о 4-й годині до дому. 14-го липня, виходячи з дому, він просив жінку не виходити йому на зустріч, бо, мовляв, в околицях з'явили ся великі пси і обіцяв сьогодні вернутись до дому раніш ніж звичайно.

О 3 год. 15 хвил. жінка Комарова таки вийшла йому на зустріч і дійшла до містка. Чоловіка не було. Тоді вона пішла далі до цегельні. Тут дожидала з пів години і не діждавшись його, пішла аж до передмістя Полтави, але й тут його не стріла. Тоді вернула ся до дому о пів до шестої год. Прийшов

з консісторії листонош і сказав, що Комаров пішов із служби ще о пів до 3-ої год. Тоді Комарова пішла шукати чоловіка в Полтаві. Заходила на свою городську господу, де жила мати її з сестрою, і в купі з сестрою ходила до знаємих і до ченців. Врешті на відлу до Єпископа. Але чоловіка нігде не було. Тоді вернулась до дому. На другий день Комарова знову рушила в Полтаву, обшукуючи придорожні ярі та купи. Але чоловіка не було. Тим часом консісторські урядники пішли розшукувати й собі Комарова по тій дорозі, де він звичайно ходив і знайшли його недалеко від містка в кущах. Увагу їх звернули сороки, що сиділи на гілці дерева, під яким лежав Комаров, і голосно скрекотали. Убитий лежав лицем до землі; вид йому посинів; на губах видно було кров; шия затягнена скрученою у двоє мотузкою. Одежа й річі, крім золотого годинника, цілі; в кишені револьвер, набитий кулями. Неподалеку від трупа: фляшка з горілки, шматки хліба й ковбати. Жилет і штани на колінах вимазані в глину, якої на місці злочинства немає.

У середу 16-го липня тутже на місці злочинства було зроблено анотомуване трупа, яке з'ясувало, що Комаров був задушений мотузкою, тричі обмотаною навкруг ший; двоє ребер на правому боці 4-те і 5-те зламані. Найдено поломаний парасоль Комарова, якийсь картуз (бриль) і біля самої дороги окулярі його. Ступнів за чотири від трупа трохи вище, між кущами назирено витолочене місце де — ніби сиділи — двоє людей. Від місця злочинства до хутора Комарова — 5 хвиль ходу. На похоронах Комарова єпископ Ларіон сказав промову, де недвозначно натякав, ніби Комарова вбили бр. Скіцькі.

Розшукування злочинців закінчило ся тим, що брати Скіцькі були замкнені до в'язниці. Цікаво, що спершу мотивом до арештування Скіцьких було „передчуттє“ жінки Комарова, що вбийці — Скіцькі. Суддя слідчий, як вияснялось потім на суді, провадив слідство згідно з передчуттєм Комарової, не звертаючи ніякої уваги на те, що вело-б слідство в инший бік.

З часу арештування Скіцьких аж до дня суду полтавське суспільство сильно хвилювалось, бо зовсім було певне, що вони невинуваті.

17. березоля 1898 р. Скіцькі були віддані суду „Харківської Судебної Палати“ — президент Красовський — при участі „Заступників від верств суспільства і розглядини цілої справи відбули ся в Полтаві.

Коротко кажучи, обвинуваченне єсть проти Скіцьких таке: „Зваживши те, що на трупі нема ніяких ознак самооборони — треба думати, що злочинство зроблене не однією людиною, а що найменше двома. Узавши на увагу цілі обста-

вини, посеред яких знайдено трупа Комарова, не можна не прийти до пересвідчення, що убийство заповідано не з метою рабунку, а з помсти (!). Підозріння, що стратили життя Комарову Скіцькі, виникли зараз по знайденню трупа. Степан Скіцький був за скарбівничого консісторії, а Петро за урядника. Відносили Ст. Скіцького, поведжене обох братів в день події і на другий день, їх пояснення про своє місце перебування в момент заповідання злочину, їх хиткі і в багатьох нагодах неймовірні свідчення, рівно як і другі обставини пілої справи — усе те довело слідчого суддю до переконання, що Скіцькі дійсно злочинці. Мотив убийства помста за те, що Комаров раз-у-раз переслідував Ст. Скіцького, людину хоч і покірливу, але хитру (лукаву) і Комаров його не любив, кілька разів зменшував йому надгороду, а врешті, за кілька днів до убийства, запропонував Скіцькому низку посаду. Мотузка, що знайдена на ший в Комарова, була така сама, яка вживається в консісторії для різних потреб. Картуз (бріль) знайдений біля трупа, колись належав їдному фурманови, але з давніх давніх висів в сторожці консісторській, куди консісторські урядники заходили курити. Дві ковбаси — такого розбору, якого грудки знайдено на місці злочинства — Ст. Скіцький купив у ковбасні Лянгера. Хліб, пиматки якого знайдено при трупі, зовсім нагадує той, що його купив Ст. Скіцький у Воронеля. Паперовий мішочок теж з крамниці, Воронеля. Годинники десь закинули Скіцькі, щоб удати, ніби убийство заповідано з метою рабунку. Руки в обох Скіцьких були ледві помітно подрапані, мабуть гіллям дерева або кущами. Один з свідків, Ткаченко, бачив, мабуть, за пів верстви від місця злочинства двох людей одягнених так, як того дня одягнені були Скіцькі, вони йшли ніби з того місця, де вбито Комарова. Назиривши його невідомі люди змінили напрям і швидко пішли в гай, відки можна було дійти до Ворекла. Голови обом невідомим були обмотані чимсь білим. Хоч Скіцькі й кажуть, що в день убийства пішли на Ворекло, купалися там і їздили на човні, але свідок Конопенко, вертаючись із Ворекла о пів до 8-ої год. у вечері стрів Скіцьких, які — на його думку — йшли не з того місця, де, кажуть, купалися, а мабуть, з Манастирського Гаю, себто, від місця убийства. Крім того їх не бачили пастухи, що пасли біля дороги з Полтави до Ворекла.

Через се все бр. Скіцькі віддані на суд харківській судовій Палаті.

На суді були допитані численні свідки, які не дали нічого проти Скіцьких, встановлюючи лиш деякі факти загального значіння. Так нпр. водовоз засвідчив, що в день убийства, везучи з ставка воду в Полтаву — він стрів на містку Комарова, другий свідок установив, що Комаров вийшов з консісторії в день злочинства о 2 г. 25 мін. Допит свідка Червоненка цікавий, бо кидає світло на те, як відносилось слідство до обвинувачення Скіцьких. Оборонець питає: „Скажіть, свідку: під арештом, де ви тримали Петра Скіцького, чи не тримали ви ще кого небудь?“ Червоненко: „Не памятаю. В мене що дня різні особи перебувають. (Червоненко — полтавський поліцаймстер)

Оборонець: „Чи не трапилося, що особа, яку ви тримали з Скіцьким, дала вам від цього остатнього листа до Ст. Скіцького?“ Червоненко до президента палати: „Дозвольте мені не відповідати на се питання оборонця!“ Президент Красовський: „Ви можете не відповідати що до змісту листа, але про факт одержання листа ви можете дати з'ясування Червоненко: „Се чисто службова тайна. Се питання для мене несподіване: коли-б я його передбачав, то спитав би був дозволу в свого начальства. Той лист власне не доторкається справи.“ Президент: „Але ви стверджуєте факт одержання?“ Червоненко: „Еге! Факт стверджую.“ Оборонець: „Я бажав би знати зміст листа?“ Червоненко: „Без дозволу начальства я не можу переказати змісту листа.“ Оборон: „Але скажіть по, свідку: листа не віддано Скіцькому?“ Черв. „Ні, не віддано.“ Оборонець: „Кому-ж його віддано?“ Червоненко: „Сього я не можу сказати.“ Обор. до презид.: „Я хочу спитати в свідка, кому він віддав листа?“ Президент: „Се для вас однаково.“ Оборонець: „Я питаю про се, бо хотів би, щоб лист сей такий важний для оборони, був доданий до справи. Президент: „Скажіть, кому ви віддали листа?“ Червоненко: „Прокураторови Дамилевському.“ (Лист сей так ніколи й не з'явився на світ божий).

Інші свідки доводили alibi Скіцьких і характеризували Степана Скіцького з гарного боку.

По укінченню слідства прокуратор в своїй промові пильнував довести, що Ст. Скіцький, принижений і ображений Комаровим, мусів зненавидіти Комарова і через те вбити, підмовивши свого брата Петра. Закінчив промову так: „Ціла обставина цього злочинства на стільки викликає відразу і так благає помсти, так закликає до кари! Про се свідчить те зворушення, яке викликало в суспільстві убийство Комарова — не процес, а власне убийство. Тут важне те, що вони вбили свого начальника; тут важно, що вони були репрезентантами пільми тоді, як убитий був заступником світла. І за те, що він уносив проміння світла у тую темряву, вони вбили його... Слава тому, хто вносив світлий промінь у темноту! Слава і вічна пам'ять Комарову, вбитому за правду; зневага й жорстока кара його темним убийцям!“

Оборонець в своїй промові доводив неможливість для Скіцьких вининити убийство Комарова. Відсутність морального й матеріального мотивів, alibi обох братів, чудне поведіння жінки Комарова, відсутність хоч найменших доказів направлених проти Скіцьких — такий зміст його промови.

Коли Палата пішла радитись, перед судовим будинком усі уличні були вже вкриті натовпом людей, що чекали на присуд. У вечері 21. марця о 9 г. 40 м. президент почав читати присуд. Ледві він встиг сказати „не винувать“, як гучні оплески залунали по салі (в Росії — се заборонено) і уся публіка виведено з салі. Президент скінчив читання присуду. Знов убігла в сали публіка. Панує невимовне хвилювання: здоровляють Скіцьких, плачуть. З надвору доносять ся крики на честь Скіцьких.

(Конець буде).

НОВИНКИ.

Чернівці, 16-го мая 1899.

Іменоване. Моріц Реслер, контролор поштовий, заступник начальника пошти в Кіцмані, іменованій дійсним начальником тогож уряду. — Тутешній ад'юнкт дирекції помісничих урядів Ігнат'ч. Allandsa іменованій ад'юнктом помісничих урядів з титулом директора.

Іматрикуляція на тутешнім університеті відбуде ся 9-го червня с. р.

Віцепрезидент кравого суду у Львові др. І. Дилевский приїхав до Чернівців.

Курс пригтований до рускої гімназії розширено остільки, що число годин побільшено з причини короткого часу перед вступним іспитом з 2 на 3, з котрих 2 години. припадають на науку рускої мови а 1 на рахунки. Курс відбудує ся вівторок, в четвер і п'ятницю від 5-ої до 6-ої ввечерю.

38. роковини смерті Тараса Шевченка обходити ме бурса „Народного Дому“ в Чернівцях в сю неділю, 21-го н. ст. мая с. р. о 5. годині по полудні в салі „Народного Дому“. Програма містить відчит проф. Кліма, 4 деклямації питоючих бурси і 8 пісень, які відіспіває мішаний хор бурси. Вступ на салю: для старших 25 кр., для молодіж 10 кр. Весь дохід призначений на буреу.

Від акад. товариства „Союз“ подучились до поміщення слідуюче писемко: „Карнети на вечірних в Вижниці мали на верхній окладній напис: „Союз“, що і дало причину до балакання а навіть підозріння, себто би наше товариство задумувало понасти в тьму консолідації. На се мусимо заявити прилюдно, що до „З“ вкратко ся тільки через необережність інтродуктора, що і так рускої прависни добре не знає. А що карнети дістали ми аж в сам день вечірниць, то-ж було вже за пізно постарати ся нам о нові карнети, або о витерте залишньої буми „З“. Подавмо то до прилюдної відомості, а передовсім тих, що стали нападати на нас, та зайняли ся тою справою більше, ніж було варту. — За товариство „Союз“ Михайло Івашко голова, Гриць Топар писар.

Демонстранти покарані. Вже видано заезд на академиків, що поважили ся на тутешнім дворі залізничній устроїти Вир. мітронполіт Чуперковичу протесту демонстрацію. Замітне при тім, що в каригідній галабурді взяв участь один богослов А. Р. Десанц, співробітник часопису „Patris“ і видний волосний дич. Його обложено карою 7 днів арешту і приказано йому сейчас винести ся за границі Буковини, на кару 7 днів арешту засуджено також прависник Е. Antonovici і Е. Voronca, а прависник Служанського на кару 14 днів арешту. Усім засудженим дозволено кару арешту перемінити на кару грошеву.

Акад. Товариство „Союз“ в Чернівцях посуває ся до милого обовязку подакувати на тій дорозі. Всєх о. Бобикевичу і Ви. п. директорови Шоржови за те, що звалили рівно заняти ся устроєнем наших вечірниць, та доложили всяких змагань, трудів і жертв, щоби ті випали як снід. — Також дякує товариство тим Ви. Панам, що звалили при закупній білетів зложити надатки, а то: н. посол Николай Василько 20 корон, о. Зеленчук 10 корон, Н. Н. 10 корон, н. надучитель Лучинський 1 кор., п. уч. Годованський 1 кор., н. Осип Рутковский 6 корон і о. Іван Попель 6 корон. За комітет ввечерковий: Олександр Кобиланський, Михайло Доминик.

Про громадські вибори в Кіцмані пишуть нам ось що: Минувшого тиждня відбулись у нас вибори до громадської ради. Дотеперішня громадська рада була такою, що Кіцмань остав і досі не тільки простим селом, хоч є він осередком нашого повіту, але се село є й до ині в кождім відношенні послідним в повіті, навіть зєдзна дорога, яка повстала у нас, не мала досі ніякого корисного впливу на Кіцмань. Хто заїде до Кіцманя, мусить перебути час а й ніч хіба на громадській толочі, що розстелилась серед самого села, помешкани

не розбудуєш і за найбільші гроші, а всего, що треба, привози хіба з Чернівців, а ні, то загинеш з голоду, коли не хочеш задоволити ся дрантем, що продають за дорогої гроші виключно привіліювані, бо одинокі, кіцманські ліфранти; школи кіцманські найгірше пообіщені в повіті, за те зацофаність в кождім вигляді найбільша в Кіцмані, супроти чого не порадить ніхто, бо всі йдуть на осліп за голосом кількох ворожих всякому поступови і загальному добру елементів, що занували в Кіцмані і мали на оці тільки власний інтерес. Вони то видали й перед сими виборами оклик, вибирати тільки жидів і їх поплечників, а не допустити до громадської ради ні одної „латки“, як то вони називають інтелігенцію. Наслідком сего оклику був вибір самих жидів і мужиків в 3. і 2. класі виборчій, але сей оклик причинив ся й до того, що з 1. класи виїшли радними самі інтелігентні люди. Хоча межі ними є на 10 вибраних лише 4 Русинів, то є надія, що і в Кіцмані запанує світло над темнотою, що добро загальне возьме верх над особистими інтересами, що рада громадська стане дбати о піднесенє нашого крайне запущеного села й що воно стане небагом примірним осередком повіту, чого надіємось від інтелігентних членів нової громадської ради, бажаючи їм ініціативи, енергії і як найкрасного успіху.

Про катастрофу в Гурагуморі. Нотуємо з обовязку дневникарського вість, що зауспендовано податкового лоборія бар. Бретфельда. Після регулярну обовязані були урядники в часі пожежі експлати гроші і книги урядові у вертаймівську касу. Замість того мали урядники — як кажуть — брати гроші до себе у переховок і при тій нагоді у Бретфельда пропало десь 3.000 зр. Ліквідацію уряду, а разом сідство вде ревідент Клятовский.

В Сереті нема від півроку в жаднім склені руских друків поштових. Просимо Хв. деревницю поштову зарядити, що треба, а серецких Русинів просимо донести нам, чи усунено сей недосіток.

Знов скажені пси покусали кілька людей. І так в Дорнаватрі 14-літнього хлопця Віктора Гімана, коли проходив ся по городі свого батька нанав і покалічив скажений пес. Заким допали і вбили собаку, вона бігаючи по селу, покалічила ще 3 дітей, не мало псів і безрог. Хлопця лічать тепер у Букарешті. Недавно нічного сторожа в Глиниці (сторожівського пов.) нанав в ночи зайшлий пес скажений. Але сторожови вдало ся убити собаку. Не від речі буде пригадати, що і в Чернівцях недавно були 2 случаи скаженими псів. Іменно причиною в дім якихсь прибулудів, а недовго по тім прокинули ся у них об'ява скаженими.

3 військових таємниць. Głos przemyślki з дня 14-го с. м. доносить: Дня 26-го цвітня відбула ся в тутешнім суді військовим розправа против капрала з 15. команії, 18. полку крайової оборони Хмельовського за чинну зневагу рядового жовніра Дубановського. Хмельовський при оглядях скринок був незадоволений зі скрипки Дубановського і, не нагадуючи ся, ударив его в лице. За те засуджено Хмельовського на 14 днів арешту, але головний командант Гальгоці помилував его. Дубановського ж за те, що діставши в лице опирав ся Хмельовському, по трех тижнях сідної визниці засуджено на вісім місяців вазниці. — Того самого дня військовий суд по переведеній розправі і по пересуджаню свідків засудив фірера Дарингеттера на чотири неділі арешту за те, що дня 26-го січня с. р. ударив рядового жовніра Стручка два рази в лице ніби то за непорядне уложене плаща, а иншими разом того самого місяця ударив его пять разів в лице за те, що Стручок з'їв порцію хліба по-над приписе. Капраля Депенбавма, котрий кілька разів знущав ся над Стручком і ще похваляв ся, що потя буде его „зунірувати“, поки Стручок не застрілить ся, або не повіситься ся, засуджено на шість неділей арешту. При розправі показало ся також що Стручка мучено не обовязуючими вправами карабіном та ще ведено ему при вправах закладати на багнет при карабіні бохонок комісного хліба. Стручка за те, що налякав ся погроз капрала і дезертирував, засуджено на чотири

неділі арешту. — Отже дивувати ся, що так часто чуємо про самоубийства у війську!

Намірене самоубийство. Минулої суботи о годині 8-й рано скопив з моста до Прута комісар скарбової дирекції Мих. Лазуркевич. Стражник мостовий Бруницький кинув ся зараз за нещастним у воду і з напруженням всіх сил дотягнув его до берега, де привели потапаючого до життя. Поліційно-лікарська комісія сконстатувала у самоубийника помітне ума і веліла привезти его до шпиталю.

Відзначене Гуцула. Марко Мегеденюк, гуцул з Річки повіту косівського в Галичині, котрого виробили в дереві чудові всі побіж Шкрябківських з Яворова на галицькій виставі краєвій і котрий їздив з пок. кардиналом Сембратовичем на ювілей папський до Риму і там вручив папі власноручно скриньочку, претарно орнаментовану нацьборочками, — виконав пречудний хрест з сливого дерева і прикрасив рускими взорами уложеними з дрібоньких пацьорків. Хрест сей був у Львові минулого року через три місяці на виставі в базарі краєвій, де сотки людей подивлялися его і висказували ся незвичайно добре о артистичнім виконанню і о оригінальних помислах прикрашування пенсйменного гуцула. Професорови В. Шухевичу удало ся довести до того, що хрест той прийняв цесар в рік ювілейний в дарунку від Марка Мегеденюка. Оногод-ж прислала цесарка кабінетова канцелярія в дарунку для Мегеденюка від цесаря 35 новітніх дубатів, котрі передвчера вислали Мегеденюкови на руки староства в Косові. Фотографічна знімка того хреста появилі ся небагом в монографії Гуцульщини, яку професор Шухевич прилагодив до друку.

Україні з Київів подали до головного управління по ділам печати в Петербурзі збірник творів А. С. Пушкіна в перекладі українським язиком. Крім давніх, знайомих уже українській публіці перекладів (Гребінки „Полтава“, Руданського, Боровиковського, Старицького, Олени Пчілки) увійшло до збірника багато перекладів нових: переклади драматичних шукт Пушкіна: „Борис Годунов“, „Скупний рицар“, „Мозарт і Салері“ і около тридцять ліричних стихотворів. Коли головне управління не заборонить печатання сего збірника, то він ще появилі би ся на день столітнього ювілея уродин А. С. Пушкіна. Дуже цікава річ, як поступити собі в сьім дразливім случаю брутально звичайно головне управління!

Конференція в Газі Ветунне засідане мирової конференції в Газі відбуло ся нині о 2-й годині по полудні. Оноді видано офіціальну лісту членів конференції, в котрій всі держави подані в поазбучнім порядку. Сине зачинає ся державою „Алемagne“, а кінчить ся „Turquie“. Взагалі є тут репрезентованих 25 держав. Число офіціальних делегатів виносить 98. До того ще приходить дипломатичні секретарі, помічники і товмачі. При Черногорі подана в списі замітка „гладі Росія, бо Черногору заступає російський делегат. Нині вечером буде прийняте делегатів у міністерства справ виїхних, щоби дати делегатам нагоду лично познакомити ся. На вступне засідане будуть також допущені журналісти, але в обмеженім числі, бо галерія не витримала би тягару журналістики цілого світа.

Страшний лінь (самосуд.) Для 23. цвітня с. р. в Ньюпоці в Пенсильвенії в Америці-товна з двох тисяч людей ліньувала в страшний спосіб одного мурина, котрий (як признав ся перед смертю) замордував загальнолюбленого і поважаного фермера, коли той сплїв спокійно при вечери з родиною. При ліньку насамперед обтали муринові уха, пальці і інші частини тіла, опісля привязали до дерева, облили нагою і так живцем спекли. Потім кістки і частини серця порозбикали на пам'ятку; хто не міг захочити якого кусника, платив дорого другим. Муриць, як казав, допустив ся злочину за винагороду 12 доларів, котрі дав ему пастор. Отже того пастора також закінчують.

Землетрясене навістало вівторок Дальматію і знищило багато домів по селах і містах. Дві особи тяжко ранені, шість легше. По полудні дало ся чути другий раз землетрясене. В цілій Дальматії великий переполох.

Молоді розбишаки. У Відні витворила ся шайка молодих розбишаків під проводом 10-літнього хлопця Кайми. На лежали до неї однолітки Густав і Антін Новаки та якийсь Грія. Жертвою їх розбишакства були школярі народних шкіл. Молоді розбишаки уставляли ся за муром двірця залізниць державних і напали на вертаючих зі школи Каданіка і Фрідля. Фрідель не мав грошей і его пушено, а Каданіка оббито і здобуто на нім — два крейцари! На крик побитого хлопця половили прихожі многонахдінних хлопців і віддали в руки поліції.

Пожога на кораблі. З Одеси відбив на днях від берега корабель Азізського товариства „Батум“ та поплив в напрямі кримсько-кавказької лінії. Недалеко від берега явив ся на нім сильний огонь по тій причині, що малий хлопчечко перевернувшись через неосторожність лампу на покладах. На приказ капітана Юрєвича вернув корабель сейчас до берега, де портовий заряд завізав огнену еторожу. Она ужила винайдених недавно в Америці шоломів та напідірив безпеченства. Один сторож, бувший моряк, снується в шоломі до тунелю наповненого димом та придавив огонь. Одна таромашна часопись пише, що пожога наробила великої школи та що всі річні подорожних на кораблі згоріли.

Справа залізничної африканської, що має переходити через цілий африканський континент від полудня аж до Александрії на півночі, поступила наперед. На полудні шлях залізничний іде до Бульовано, столиці Родезії, краю, названого після Родеса, а на півночі в Египті добувають єї небагом аж до Хартума. Сеціль Родес хотів для непобудованої доєи середньої частини сих двох ліній позискати гваранцію доходів від англійського правительства. По довгих пересиравах се правительство відмовило рішучо гваранції. Але підприємчивість Родеса не зрадала ся тим ні раз. Він звернувся до цесаря Вільгельма. Богато сподівався від енергійного німецького монарха, але знехав дуже мало; одержав лише дозвіл повести телеграфічну сить через німецькі послисти, а що до залізничної, цесар Вільгельм не дав ані кредиту, ані гваранції. Сеціль рішив ся запомочити себе своїм власним кредитом. Фанатичне довіре, яке мають в Англії всі его підприємства, достарчило ему в короткім часі 10 мільйонів фунтів штерлінгів для африканських підприємств. Очевидно, що така колюсальна сума не збрала ся легко і самохіть. Але Родес не дармував. На зборах акціонарив розложив видатки на кілька літ, представив користи нової лінії, словами і пламенними доказами малював багатства нових часів, які пова залізничної має отворити для експлоатації. Особливо показав мінерали а іменно золота і дорогих каміннів принаджують англійських богачів.

Цар і Стід. Англійський сей денникар і ревний голоситель шира Англії і Америки, редактор окремого мирового денника, Стід, удостоїв ся на днях бути на цілогодичній авдієнції у царя Николи. Цар дякував Стідові за миротворну пропаганду, призволив ему скликати в Петербурзі збори і промовляти на них свободно, як сам хоче. Також і Муравєв захохочував Стіда, щоби промовляв без церемонії. Стід пожалував ся однакж цареві, що его денник не має дебиту в Росії та що цензура сконфісковала навіть ті примірники денника, які він вислав на адресу Муравєва і других достойників. На те сягнув цар з усміхом на полицю і винявши газетку Стіда сказав: „Що-до мене, то я одержую ваш денник правильно.“ — Коби в Росії заховано таку чемність проти своїх редакторів, людий науки та університетської молодежи, та коби притім відношено ся з такою терпимістю проти славянських денників! Росія лише для чужинців уважлива, своїх она топтає брутально і тисне.

Членські вклади на „Народний Дім“, зложили: п. Дмитро Тарновецький 2 зр., о. Левіньський 4 зр., пн. Іван Терлецький, Іван Бажацький, Василь Чаховський по 2 зр., п. др. Вол. Филипович 25 зр., п. Стеф. Бонювський 1 зр. На Народний Дім жертвували п. Іван Мельниченко з Кадобівців на книжочку до збирання 33 зр. 4 кр. на котрі зложились: Іларіон Іванович парох, Іван Мельниченко, Митро Гладій, Василь Торський,

Несторук Василь, Николай Кукурудзек по 1 зр., Йосиф Марцінковський 3 зр., Николай Міхаловський, Тодір Мельниченко (Стефанів), Василь Луник (Костів), Іван Луник (Симейв), Іван Равлинюк, Николай Луник (Іванів), Петро Мельниченко, Георгій Луник, Стефан Козмич, Іван Трасевич, Николай Коверда, Георгій Марусик, Танасій Гладій по 50 кр., Лев Жуковський, Стефан Поточиский, Николай Мельниченко по 30 кр., Василь Марусек 50 кр., Василь Матиринчук 20 кр., Іван Терновецький 20 кр., Придичук Іван 50 кр., Марта Москалочка 20 кр., Митро Марусек 30 кр., Кароль Михаль 15 кр., Василь Ільчук 10 кр., Митро Любка 10 кр., Георгій Рудько 10 кр., Іван Луник (Михайлів) 50 кр., Петро Катиринчук 10 кр., Василь Равлинюк 10 кр., Липа Палійчук 10 кр., Анида Мельниченка 15 кр., Кость Гладій 10 кр., Яків Кравчук 10 кр., Тодосій Луник 10 кр., Танасій Терновецький 10 кр., Юзю Шпорто 14 кр., Петро Паланок 10 кр., Матей Гуйван 10 кр., Георгій Звузденський 10 кр., Георгій Кавчик 20 кр., Василь Филип (Лашів) Михайло Рудей Іван Борсуць, Георгій Торський, Андрей Палацюк, Василь Ткачук, Іван Гандабура, Андрей Ступчик, Іван Кукурудзак, Николай Марусик, Йосиф Оліванський, Михайло Глушківський, Василь Ткачук Іван Боднарчук по 10 кр., Пентилей Марусек, Андрей Гоменюк, Василь Марусик (Тодорів), Андрей Гнатчук, Георгій Пісєцький, Михайло Романюк, Симеон Кіндраш, Василь Чибрик по 5 кр., Василь Стрілецький 7 кр., Стефан Дубецкий 4 кр., Стефан Сірий, Николай Ганевич, Тодор Стрий, Марія Вельгунка, Андрей Романюк, Николай Симеонюк, Василь Куровський, Петро Петрук, Тодір Гандабура, Митро Чокан, Тодосій Гладій, Іван Николає, Іван Катиринчук, Митро Ілчук, Катерина Козмич по 5 кр., Митро Романюк і Михайло Сендецький по 3 кр., Олександра Олінич, Митро Ткачук, Андрей Пісєцький і Марія Торека по 2 кр., Яйцями зложили газдині 4 зр. 50 кр., Іван Мельниченко (Василь) 1 зр., Стефан Жураковський 50 кр., Георгій Гладій 50 кр., Петро Любка Іванів 20 кр., Георгій Гоменюк Василь 10 кр., Никола Семенюк учитель 50 кр., Митро Сорохан 10 кр., Іван Гладій 2 зр. Разом 33 зр. 4 кр. —

п. Яків Стефаніца і Пилип Маєвський з Рівної 15 зр., на котрі зложились: Григорій Манастирський 50 кр., Симіон Ганчарюк 50 кр., Кирило Угрюнюк 30 кр., Василь Веретільник 20 кр., Тодер Ганчарюк 15 кр., Осип Ганюк 15 кр., Симіон Панчук 13 кр., Василь Онуфрійчук 10 кр., Дмитро Ганчарюк 10 кр., Касіян Слусарюк 10 кр., Ілія Пундик 10 кр., Данило Ганюк 10 кр., Есдекія Пундик 10 кр., Григорій Пундик 10 кр., Филип Маєвський 37 кр., Василь Оленчук 1 зр., Олександр Стефаніца 1 зр., Петро Оленчук 50 кр., Василь Комендат 50 кр., Василь Кіндрат 1 зр., Євостей Федорович 7 зр. 50 кр., Яків Стефаніца 50 кр., Разом 15 зр. П. Сидор Годованський 20 зр. Сердечна подяка.

ДЕННИК ЛУКАНОВИЧ

СТАРІЙ ХРЕСТ

На майдані перед собором стояв старий дубовий хрест необтесаний з мохнатої, морщеної кори. — — —

Літа, що з божим временем понайдим пролітали, складали од півночі довгу, товсту скибу моху на його спині і хрест все далі старів ся, хоч дві акації, що дві доньки хитали над його головою верховіттям, наче хотіли його заступити од зайдів.

У людей мав велику пошану. Хто не йшов у святиню, оддавав йому поклони, вже аж втонтали ровець перед ним. Йогож самого майли зеленою, обтікали зієм, прибірали квітами, а в горі на його проетягнених раменах блистів протин сонці ряд блисканих, позолочених чічок, що зображали руки, ноги, серця, очи — убогі дари від довжиків потішених мольбою і обітом. — — —

Одного вечера, по роботі, помолитись перед зачиненими церковними дверми одіхнена людьми сиротина припадає до хреста.

Він знає добре таких людей. Сі

заирацьовані руки, що сьвітять ніччємну сьвєчку, вони гарують тяженько на хліб для голодної сїм'ї, тим залаканим очам, як часто не ставало вже гірких, щоб виплакати жгучу наругу і кривди од людей, а ся головонька, що прикладаєть ся до хреста, ой спадали на неї мачошніи п'ястукки...

Він знає добре молитву і просьби таких бідаків. — — —

*

Після місяці законано перед собором нового хреста. І диви, усе йому поклонило ся.

Вже лампи блистять і сьвєчки мерехтять і вінці вьуть ся; а під обій, як сніг упав, приставлено низеньку лавочку, щоб мольбі не клазали на землю. Весна принесла перше листе для молодих лип посаджених біля його, йомуж принесла новіи лісових квітів і віночків.

На його раменах давно вже блєстять проти сонця ладанки: хрестини медалки.

А старий хрест стоїть сам самотний, сумом похилений. Стоїть у своїй подертій свиті, засохлі віночки облітають, вітер їх гїдає. — — —

Одного дня чорно вбрана випала на колїна перед новим хрестом, приникла до землі і за сльози не скінчила вдячних мольб. Біля неї молодий жених стоїть, обіймає єї люблячим поглядом і жде, коли подати їй руку: —

А як відходили, акації над старим хрестом тільки зашевелились. Вони єї впізнали. — — —

Другого дня старенька бабуса, що біля старого хреста довгі літа сиділа і хитала ся на стільчику як верхи старих акацій і молитвами за живих, за усониних випрошувала у прохожих милостиню — підійшла, перекрестилась і стала досягати свій медалик завішений ту ще перед роками. Пішла з ним до нового хреста, забила цвячок і єї медалик висів на новому хресті хоч і троха низше ніж другі ладанки. Відтак сіла біля нового хреста і хитаючись молила ся за живих, за усониних, просила у прохожих милостині. — — —

* * *

Самотно стояти ме, лишить ся забутим старий хрест. Вже ніхто не підойде до його з мольбою. Одна душа зробила-б тєє, але відколи то вже вона забула молитву. — — — А дві акації, що дві доньки хитають ся над його головою тихо, журливо. Обєннані зеленим листом і білим, непорочним квітком, до квіту заїгтають ся ічолі, брєнаті, мід беруть... — — —

На 5%.

відсотків від вкладов щадничих,

а на 6 1/2%

від уділюваних позичок зняжило

Товариство

„Руска Каса для ощадн. і позичок“

Стоварищенє зарєєстрованє з ограниченою порукою

почавши від 1. липня 1899 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5 1/2% від вкладов щадничих, а бере від позичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Складайте ся

на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад дружесортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Свідчення фреквентативні“

руські і німецькі суть на складі в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з аптики Ріхтера і для остерожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАНА ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женьшин і дитий і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушувания.

Черезь ношенє моїх черевків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброго і солідного працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляє ся тільки заграничних шкір.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дитий (зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, ретунди, порохівники з шовку і могогару з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дитий, загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всі річи входячі в той фак з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерского

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Хто хоче мати добру і дешеву
МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як вєоди, а употреблені, ще добре удержані по-чавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік. Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм
В. ДАНИЛЕВИЧ,

машинїст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Залізничній (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи ввертає ся лише на попереднє
вастережене. — Рекламні неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокє число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Братя! Сестри!

Подаємо вам радісну вість. Ото будова „Народного Дому“ в Чернівцях почала ся вже й небавом, бо за кілька місяців, найдалше-ж з кінцем листопада с. р. стане на місці теперішньої старої хати пишній дім, гідний осередок руского народу на Буковині, після образу знаного вже всім вам. Поруч сего будинку стане ще й особний будинок на руску друкарню, власности „Народного Дому“, що не може оставати далше в теперішнім тіснім домику.

Ціла отся будова коштує після планів і кошторисів, уложених ретельним будівничим, а совістними знатоками двічі докладно переконтрольованих круглих трицять тисяч зр. Крім того тяжить ще на реальности з давних 18.000 зр. довг 12.000. На отсе набиравось доси в товаристві всего до 9.000 зр., як се можна побачити з докладних рахунків, позаяк рати на сплату довгів, податки й удержане бурси пожирали річно великі суми з вкладок членських і складок, бо дім зайнятий головню бурсою не приносив майже ніяких доходів крім чиншу друкарні і нашої редакції, що йшло на реперациї і адміністрацію.

Наколи би товариство ждало, доки узбирає ся ціла сума потрібна на сплату так великого довгу і на будову, то ніхто мабуть з нас не дїждав би тої хвилі, коли сповнилось би задушевне бажане кожного широго патріота, себ-то будови „Народного Дому“, а противно дочекав би хіба узріти розвалини теперішньої хати, котрої кривля сильно ушкоджена.

Видїл товариства зважив ся проте на рішучий крок і ухвалив приступити безпосередно до будови, котра коначна не тільки в інтересі гідної репрезентації руского народу але і з практичних względів; бо спасе будинок від неминучої згуби, уможливить розширення бурси, котре стало ся необхідним для зростаючого все більше числа рускої молодіжки шкільної, даді коначна вона в інтересі красною розвою наших товариств та інституцій задля вигіднішого їх поміщення, а велика і гарна сажла розбудить живіше товаришеске житє й уможливить гідне обходжене театральних представлень і т. п. підприємств, коначних в моральнім і материяльнім інтересі руского народу. Крім того будуть в новім „Народнім Домі“ два помешкання, що чиншом покривати муть велику часть річних рат довгу.

На покритє контів будови затагнув видїл в банку Bukowiner Bodencredit-Anstalt позичку 27.000 зр. по 5 1/4% на 49 років, а готівкою, якою розпоряджає товариство, виплатить сейчас довг 9.000 зр., який ще задлягає в касі щадничій. Не стає ще проте яких 5.000 зр. на будову й не вчислене в ню запроваджене водопроводів і каналізацій.

Оттому то й звертає ся видїл „Народного Дому“ до всіх ширих Русинів і Русинок з просьбою о скору й щедру поміч.

Відзиваємось до всіх тих тисяч

Русинів, що доси не жертвували на сю народну святиню нічого, і до тих, що обіцяли, але ще нічо, або дуже мало що дали, тай до ширих патріотів, членів-основателів, з умильною просьбою о скору і визначну поміч без котрої годі буде довершити велике і коначне діло.

Приходїть і загляньте до пишних планів будови, перегляньте кошториси й касові книги та переконайте ся, що пишемо ширі правду!

Приходїть і поспляйте на роботу, що вже розпочалась і мусить іти скору вперед, щоби була готова ще сего року!

Не зволікайте, бо в двічі дає, хто скоро дає!

Загрівайте рівнодушних, будїть сонних, просвічуїте темних, хіснуйте з кожної нагоди, давайте; бо хто дає, себ-то дає!

Покажіть, що є вже й на Буковині Русини, котрим дорога і свята честь народу, его слава і добро!

Промова п. президента краєвого бар. Бургіньона

в справах шкільних, виголошена в соїм на засіданню дня 21-го чвѣтня с. р.

(Дальше).

В дійсности однак має ся справа трохи инакше. В тій часті справоздання говорить ся лиш про ті школи, що того року дійсно були отворені без огляду на то, від коли вже робило ся приготування до їх отворення, які то виключно є міродайні при оцінюванню діяльности ради шкільної краєвої.

Позвольте-ж мені отже до доповнення того місця в справозданню сказати, що помежи 4 в р. 1897/8 виказаними новими школами рускими є дві такі, імено в Білій і в Котул-Байнській, про котрі вела рада шкільна переговори ще від р. 1892. Рада шкільна краєва не мала отже на то найменшого впливу, що якраз в тім році показав ся більший приріст руских шкіл.

Говорено тут підчас дебати в комісії адміністративній, а се писала також одна волоска часопись, що рускі школи засищує ся майже запомогами, наколи волоскі школи лиш від часу до часу дістають незначні суми. І се пояснює високій палаті заперімаючи рівночасно, що субвенції на будову шкіл уділяють ся доперва від р. 1895. Отже сума субвенцій ухвалених від того року на волоскі школи виносить 6.800 зр., наколи на рускі видано 14.500 зр. Отже дійсно одержали рускі громади шкільні лиш 7.700 зр. більше субвенцій як волоскі. Але я прошу порівняти з иншими датами, з котрих ясно виходить причина, длячого рада шкільна краєва так поступає.

В тій цілі треба лиш переглянути акти з минулих літ. І так приміром в часі 1880 — 1890 дістали волоскі школи 56.950 зр., а рускі лиш 31.120 зр. (Слухайте! Слухайте!)

Отже в тім десятку літ дістали волоскі громади безпроцентових позичок о 25.830 більше, як рускі і тому то і стан волоских громад під виглядом шкільних будинків дїпший, як у Русинів.

В роках 1891 — 1896 дістали волоскі громади безпроцентових позичок 43.650 зр., а рускі громади 60.450 зр. Отже рускі громади дістали позичок о 16.800 зр. більше, як волоскі.

Той нерівномірний розділ грошей призначених на позички є наслідком того, що в посередних роках поступала собі рада шкільна краєва без плану. Доперва від р. 1897 є на то систематичний план. Ті позички, які від того часу уділяює ся, доказують що рада шкільна краєва в почутю свого обовязку уважлядне школи обох народностей! І так в р. 1897 дістали волоскі школи безпроцентових позичок 4.000 зр., рускі 2.000 зр. отже волоскі о 2.000 зр. більше; в р. 1898 дістали волоскі 1000 зр., а рускі 1500 зр., отже ті послідні о 500 зр. більше. В р. 1899 признано, але ще не виплачено 13.400 зр. на волоскі, а 14.000 зр. на рускі, отже о 600 зр. Отже если то зрахуємо разом то волоскі громади дістали 119.000 а рускі 109.070 зр., отже волоскі о 9.930 зр. більше, як рускі. Правда, можна би закинути, що що иншого субвенція, а що иншого безпроцентові позички, що отже рускі громади під тим виглядом більше уважлядне ся, як волоскі, бо ті мусить звертати свої позички, а рускі, громади субвенцій не звертають. На то зазначу, як то я вже сказав і в комісії адміністративній, що причини того треба шукати в гіршім економічнім положенню руских громад. А се признають мені також і панове послі. Впрочім розгляньте ся в тих справах безсторонно, то побачите, що рада шкільна краєва старає ся поступати так, як того вимагає потреба і при кождім випадку рішає о тім, чи громада має дістати субвенцію чи позичку, фінансовий стан громади.

Один бесідник взяв за предмет своєї промови ту часть справоздання, де говорять ся про громади не посідаючі ще шкіл. Отже тут хотїв я заперімити, що таких громад волоских є 10, а руских 18, але разом 29. Отже так само, як і при субвенціях і позичках, старає ся рада шкільна краєва поступати правильно і уважлядати рівномірно потреби всіх народностей. Так приміром отворено за час 1894—98 лиш 3 німецькі школи, а включивши тут і паралельні класи в Чернівцях, отворено взагалі 76 клас, волоских нових шкіл отворено 11 з 76 класами; руских шкіл також 11, класе 86. Волоско-німецьких шкіл не отворено нових жадних, але за то розширено існуючі о 20 клас; руско-німецьких шкіл отворено 5 з 17 класами, волоско-руских 1 школа і 12 нових клас. З того можете панове побачити, що приріст шкіл і класе всіх народностей є досить значний.

З національного взгляду також важні ті зміни, які пороблено від року 1895/6 в справі мови викладової школи, і то за кождим разом на підставі ухвали ради шкільної краєвої. Такі зміни наступили передовсім в самім місті Чернівцях, де розділено дїтий на волоскі, рускі і польські паралельні класи. Друга зміна наступила в Людї-Горничій, де введено на місце волоскої руску мову викладову, а волоску яко предмет, в Старих-Бросівцях знесено руску мову викладову, а введено волоску; німецька мова яко предмет обовязкова для всіх, а руска лиш для руских дїтий. Що-до того посліднього громада внесла, ще доси не рішений рекурсе. Крім того введено в Кіцмані при існуючих 5 взагально 4 руских класях також одну німецьку, а у Вишинї попри 4 німецьких введено одну руску. В Чапрі і Михальчу введено назад доси зовсім занедбану, руску мову, а в Драчинці волоску яко предмет. А також на підставі найновішої ухвали урядить ся окрема наука для волоских дїтий у Вовчинці.

А що до того закиду, що при обсаджуванню місць повітових інспекторів шкільних, власть шкільна поступає сторонничо і на некористь Волохів, то може буде високу палату тої інтересувати, що на десять інспекторів в Буковині, є Волохів 5, взагально 4, если

Чернівців до того не врахуємо, Волохів, 3 Німців, 1 Поляк і 1 есентуально 2 Русини.

(Дальше буде.)

Внутрішнє положенє.

Politik доносить в статі о ситуації, що не лиш Чехи, але також і представителі прочих сторонниць правий будуть домагати ся від правительства запоруки, що октройоване языкового закона заповнить закінчене обструкції. На случай, коли би угодова акція розбивала ся о упір Угорів, правительство мусїло би скликати парламент і конституційним полагожденем справи угоди усунути клявзулю Селя. Австрійске правительство докладно означило своє становище в Будапешті. Дальші кроки мусить тепер поробити угорске правительство. Орган п. Бягля пише: Послідний побут міністра Кайцля в Празі був в звязи лише з замірами правительства в справі управильнення языкового питання за помочию §. 14-го. Результат нарад міг бути лиш такий, що Чехи, котрі в радї державній становлять часть більшости, сказали, що урядової заяви не можуть зложити перед тим, заки в тій справі не западе ухвала більшости. В виконуючім комітеті правий будуть Чехи виступати против примінення §. 14-го до языкової справи. На случай, коли би їх! переголосовано, предложать цілу справу колегії чеських мужів довіря.

Сензацийні вісти про ситуацію в Австрії читаємо в Berliner Tagblatt-і. Сей дневник пише: Криза в Австрії мусить незадовго скінчитися. У Відні говорять, що Тун на се їздив до Пешту, щоби представити Діпавлього, яко свого наслідника. В послідних часах згадувано назви многих осіб, що мали би обняти спадщину по гр. Туни, але найпевнішою річею є, що на случай его уступлення, вже приготуванний кабінет бар. Діпавлього. Причиною уступлення Туна буде австро-угорска угода, бо Тун рішучо не хоче сгодити ся на жаданя Угорщини. Перед своїм уступленем Тун видасть языковий закон на підставі §. 14-го, щоби его наслідник вже не потребував журити ся сею справою, а заняв ся виключно переведенем угоди з Угорщиною. З огляду на се, що угодові предложєня мають бути внесені в угорскім соїмі вже в червні, а не можуть бути там ухвалені, доки в Австрії не наступить порядок, видане языкового закона і уступлене гр. Туна наступлять вже в найблизших днях.

Бр. Діпавлі є тої гадки, що угода мусить наступити за всяку ціну, і через те згодить ся навіть на прийняте угорского проєкту і з формулою Селя і з продовженем привілею австро-угорского банку до 1900 року. Сесе становище Діпавлього в справі угоди, робить его одиноким.

ким кандидатом на фотель президента і наслідника Туна, котрий так далеко сягаючих уступок Угорщині дати не хоче і волить уступити.

В кульорах парламенту тепер так повно, як в часі сесії ради державної. Прибуло дуже багато послів, головні зі стороництва лівих. Оноді радили, і далше будуть радити майже всі опозиційні клуби. Предметом тих нарад є загальна ситуація у внутрішній політиці монархії і еляборат німецьких мужів довіря, обіймаючий німецькі постуляти. На вчорашніх засіданнях стороництва поступового і людowego показало ся, що хоч у всіх засадничих справах панує одностайність, то що до сформування поодиноких точок існують інші бажання і окремі погляди, котрі будуть мусіли знайти уважленне. А що також на конференції показало ся конечність винайдення для того або сего національно-політичного жадання нової формули і були ще до поборення деякі ріжниць в поглядах, то речинець оголошення спільної програми німецьких опозиційних стороництва буде здасть ся відрочений на пізнійше. Так приміром запроваджене відміне сформульоване жадання в справі шкіль для языкових меншостий. Християнсько-соціальне стороництво виявило бажане, щоби инакше вистилізувати уступ дотикаючий торговельно-політичних відносин з німецькою державою. Під тим взглядом прийшло до порозуміння, але той уступ, а може ще й інші мусять бути уложені в новім тексті.

Відрочене сеї справи не багато заважить нині в політичній ситуації, бо точка тяжести спочиває тепер не лиш в языковій справі, але також в угорській угоді. Ріжниця між обома правительствами суть здасть ся непоборимі, так що через се угорський сойм, котрий тепер міг би перевести дискусію над угодовими предложениями, відрочено до 2-го червня. Говорять що безпосередно по зелених съв'язях мають наново зачати ся конференції обох правительств.

Долитавське хліборобство а австрійська угода.

Угри крутять з угодою, неначе би Австрія робили ласку. Хто пильно слідив розправи угорської комісії віденського парламенту, той міг набрати переконання, що німецькі послы, іменно опозиційні, а між тими головні антисеміти і націонали, були за сечасним розривом митово-торговельної спільної області з Угорщиною. І як би не послы з правих, то справа угоди була би вже тепер безпредметовою. Послы з правих піддержали лише угодовий субстрат правительства, а то з огляду на державне становище Австрії, на її цілість, на її значінє в концерті європейських держав, а навіть з огляду на фабричні німецькі краї, а — з пожертовуванем інтересів хліборобних країв.

Коротко сказавши, фабричні німецькі і німецько-чеські краї вивозять до Угорщини рік-річно предмети своєї фабричної продукції на суму 254 мільонів зр. без всякого граничного мита.

Що-ж се значить? Се значить стільки, що згадані австрійські краї фабричні мають дійсно живнєвий інтерес в тім, щоби австрійський парламент відмовив митово-торговельну угоду з Угорщиною, бо в противнім случаю краї ті мусіли би понести значну економічну шкоду, зачим би і заострилась соціаль-

на kwestія фабричних робітників, що лишилися би без хліба.

Заступники хліборобних країв жертують економічний інтерес своїх країв, обставлячи за угодою, а доказ на те лежить в факті, що нині Угорщина яко завжди ще переважно хліборобний край робить хліборобним долитавським краєм сильну конкуренцію в продажі всякого рода земельних і господарських сирих продуктів.

Ось деякі числа. На австрійські ринки привозить Угорщина в році: пшениці за 47-8 міль. зр., жита за 17-5, ячменю за 19, вівса за 11, а муки за — 70 мільонів зр.

На ті ринки привозить Угорщина рік-річно: рогатої худоби за 36-2 міль. зр., свиний за 9-6 міль. зр., коний за 8 міль. зр.

Се головні дати. А взагалі і в цілості привозить Угорщина на долитавські торговельні всякого рода своїх сирих плодів що року пересічно на суму до 300 мільонів зр. (297 в 1896 р.), бо до згаданого треба ще додати шкіру, вовну, дерево, ярини, овочі, тютюн, лій, солонину і т. д.

Хто-ж тратить на тім? Не вже-ж ніхто другий, а хліборобні австрійські краї, в загаль, що не посідають ніякого промислу того рода, який би могла вивозити до Угорщини.

Як би прийшло до розриву з Угорщиною, то австрійські хлібороби могли би бути лише вдячні п. Сельови і его формулі. А користь для нас була би та, що ціни збіжя і худоби піднесли би ся в нас дуже значно, позаяк за одним помахом ми позбулися би нашого найголовнішого конкурента в продажі всякого сирівця на австрійських торговельних — Угорщини. До того не мали би ми тих частих пошесть на худобу, котрі заводілає до нас опять та сама Угорщина.

Се не кажемо на вітер. Се неоспоримі факти, що приміром в 1898 р. пшеника і ратична пошесть обіймала в Угорщині 1.282 місцевостий, висіваєш 116, червінка у безріг 290, а нова за раз на безроги 1.000 місцевостий. Давнішими літами, приміром, в 1897 р., було пошестьми заражених місцевостий в Угорщині аж 12.386. Вся ся благодать переносить ся відтак до нас, а в слід за тим Німеччина замикає свої границі для нашого вивозу худоби. Для убиття сих пошесть робимо все можливе. В 1892 р. убито в Австрії 21.000 штук всякої худоби вартості понад 2 мільони зр., коли Угорщина в тім напрямі нічого не робить.

Сель і Угри повинні проте розуміти, що послам долитавських хліборобних країв дуже мало могло би залежати на тім, чи Угорщина з нами буде становити одну митово-торговельну цілість хоч би тільки до 1803 р. Захоче ся Уграм, а властиво їх політикам, розриву митово-торговельного, то хлібороби австрійські будуть їм лише вдячні, бо — як ми вже згадали — нараз позбудуть ся свого найнебезпечнішого конкурента на збіжє, худобу всякого рода, спиртус, насту, дерево і всякий сировець.

А як би по розриві виглядали відносини на Угорщині, — то не тяжко догадати ся... (Руслак.)

Процес братів Скіцьких.

(Допись з України.)

(Конець.)

Петербурзьке правительство було дуже не задоволене оправданнем Скіцьких. Агент центру був убитий безкарно, а суд зробив тільки тріумф Скіцьким, які вирости до значіння жертів. Росія тримаєть ся що-до „окраїн“ тої самої політики, що й Англія в своїх колоніях: око за око і кров за кров, при тім однаково, хто постраждає за образу правительства: правий чи винний! Винний мусить бути та й годі. Комаров же був вищий агент, носитель державної ідеї серед зневолоної нації, одія з запеклих культуртрегерів на території України. Очевидно правительство не хотіло залишити ту справу, прокуратор опротесту-

вав присуд палати, Сенат скасував процес, міністер справедливости переніс президента палати — Красовського до Петербургу, а на його місце призначив другого — Чернявського. Бр. Скіцькі знов були замкнені до в'язниці і таким чином 16. березоля 1899 р. у Харткові почалась наново справа братів Скіцьких. При переслуханні справи Скіцьких був присутній сам Лойола православної церкви — Скворцов, присланий з Петербургу на те, щоб судді раз-у раз, дивлячись на його постать, пам'ятали, чого хоче правительство. Його присутність на процесі була дуже красномовна. Але заким Скіцькі будуть засуджені палатою, правительство постановило помстити ся над Полтавцями адміністративним шляхом за ті оплески й спочуття, які вони виявили до Скіцьких. З тією метою міністер справ внутрішніх, причизившись до незначної нагоди, вислав з Полтави того-ж 1898 року 27 душ інтелігентних Полтавців, що здебільшого були на посадах у земстві, заборонивши їм в'їзд до Полтави і позбавивши їх таким чином шматка хліба. Таким робом за одного Комарова було 27 жертв, але то були безкровні жертви — Скіцькі-ж мусіли відплатитись своїм життям і честю.

Процес 16. березоля 1899 року не дав нічого нового, що могло-б пятакнути на дійсну винуватість Скіцьких. Навпаки: Нова лікарська експертиза встановила, що Комаров був задущений поперед, а потім вже була замотана йому навкруг ший мотузка. Далі: експерти-краварі абсолютно встановили, що мотузка була не така сама, як у консісторії; розрізавши її, вони побачили що матеріал (конопі) був зовсім инший, ніж на консісторських мотузках. Знову липались тільки шматки ковбаси, на яких було збудоване обвинувачування. Лиховістне вражіння робило звичливе повторювання президента палати: „Чи не має оборона ще що спитати або що завважити?“ Чуло ся в тім грізніє пророкування будучого присуду і бажання поставити з надвірнього боку процес зовсім безстороннім. За те кожне сурйозне прохання оборонців, як нпр. оглядний місцевості, де відбули ся події вбивства, було абсолютно відхилене.

Хоч переслухання свідків крім де яких — так само як і в перший раз — неясних натяків, не дало нічого, проте свідчення Ларіона та Житецького, як і слід було сподіватись, носило характер обвинувачення тим більш прикрого, що обидва вони, особливого Ларіон, перекручували факти, і Степан Скіцький тут же на суді завдавав їм брехню. Вони обидва натякали недвозначно, що вбивство Комарова вираз ненависти до центра. Але все-ж ні один з їх не сказав виразно про український сепаратизм.

Се зробив прокуратор, спитавши в Комарової: „Чи не чула вона, щоб у Полтаві говорено з нагоди пам'ятника полтавської баталії, що се пам'ятник московського царя, а не українського народу?“ Комарова відповіла: „Чула!“ і розповіла цілу історію про те, як Ларіон запрошував мійську раду дати гроний на пам'ятник полтавської баталії, як рада відмовила; як се розлютило її чоловіка, Комарова, і яку

статтю написав він проти мійської ради. Полтавські „Губернські Вестомости“ не хотіли видрукувати її, бо була вже занадто гризуча (!) і тільки заступництво єпископа та губернатора відіало те, що стаття тая в зміненому вигляді була видрукована. Се було початком вже неспоконного ворогування між Ларіоном, Комаровим та Житецьким з одного боку і місцевим суспільством — з другого...

Обвинувачував той же самий прокуратор, що й у Полтаві — Давидов. Він знову цинічно говорив про те, що вбитий був репрезентантом світла, що за смерть його зобов'язані помститись і що за Комарова мають відповісти Скіцькі — двоє за одного.

Даремне оборонцеві незломними доказами доводили, що Скіцькі не тільки не були убийцями, а й не могли ними бути; даремне вказували, що слідчі судді пішли фальшивим шляхом, відкидаючи все, що було-б на користь Скіцьким, і перекручуючи події, аби обвинуватити їх; даремне вказували, що коли вбивство Комарова політичне, то причин його треба шукати в давніх відносинах Комарова (коли він лицеміряв, як думав, був членом потайного революційного товариства в Швейцарії) і що мотузка на його ший має лише емблематичне значіння, се-б то, ніби каже, що Комаров нічого иншого не заслуговує крім петельки шибеника, — бо медична експертиза констатувала смерть від задущення, а не від повішення; даремне вказувалося, що й родинні відносини Комарова занадто мало вияснені, що вбивство, нарешті, могло бути й з метою рабунку, бо годинник забрали; — даремне все те, — бо коли Палата пішла радитись, коли сільський старшина плачучи говорив, що він не може обвинуватити бр. Скіцьких, тоді президент палати — Чернявський сказав: „Я сам підпишу оправданне, але тільки тоді, коли мені назвуть дійсних убийців! Доти-ж. Скіцькі винні!“

Вражіння сього присуду, збудованого на підставі „права убийства“ — було незвичайно тяжке: неправосудде було очевидне. Незорганізоване, несміливе, звикле до мовчання суспільство — виявило свій протест у тому, що стало голосно збирати гроні для запити родий „не винні о-засуджених бр. Скіцьких.“ Тай годі!

НОВИНКИ.

Чернівці, 20-го мая 1899.

Президентом суду кр. в Чернівцях іменованій віцепрезидент суду і Грацу Кастан Клар.

Пригадуємо, що сеї події о 5. год. по полудні обходить бурса „Народного Дому“ Шевченкове свято й надіємо ся численної участі рускої публіки.

Новоіменовані професори прав. теології оо. Єремійчук, Козак і Гайна зложили онюди присягу в президії кравового правительства.

До испиту кваліфікаційного для учителів в Чернівцях зголосило ся в маю с. р. 40 кандидатів і кандидаток для шкіль народних а 1 кандидатка для шкіль виділових. З них апробовано учительку Матіє з Дорошівців для шкіль виділових (1. група) з німецькою мовою викладовою. Для народних шкіль апробо-

вані з рускою і німецькою мовою учителя Ельсгольц з П'яскої (з відзначенням) і Храпко з Оршівців, та учителі Вальтер із Кліводина і Швайдер із Нової Жучки; з рускою мовою: учитель Петрик із Вапнівців і учителька Дроздовська з Юрківців, а при спеціальній іспиті уч. Борович з Кіцманя, Носивич із Чернівців і Одовійчук із Серету; для рускої мови яко предмету апробовані учительки Ерліх із Сторожиниці і Зіблер із Чернівців. — З рускою і волоською мовою апробовані уч. Кліна і Серетян, з волоською: уч. Паламар і Пріде та учительки Корібут, Грігорко, Грігорович і Сім'янович, а при спец. іспиті учитель Фобез і Сорочан, та учителька Зарає. З німецькою мовою апробовані: учитель Бреп, Кордашевський, Вайсман і Кочата, учительки Арвай (з відзначенням), Гамел і Боднар. Надто апробовано для французької й англійської мови Адалгізу Клявзер (з відзначенням).

Німий румунізатор. Стефан Маріян, професор духовної семінарії в Чернівцях, уділяє науку і в дяківській школі для Русинів і Волохів, але досі не вимовив ще руского слова; бо навіть на відповіді рускі тільки питає або заперечує головою, вистерігаючи, щоб своїх благочестивих румунізаторських уст не заважав руским словом. Що каже на то світла констатерія?

З Брідка пишуть нам: По вечірній минувшій неділі, то є 14-го маю с. р., відбули ся головні збори тутешньої читальні, які не відбували ся вже від кількох років. Збори відбули ся в новім апартаменті читальні, що наймала поміщене в однім домі враз з „Руским склепом“. Зібраних привітав о. Галін красними словами, згадавши при тім, що наша читальня не могла до тепер так розвиватися, як то повинно бути й як оподіє ся по других селах, бо она не находила ся в особнім домі, але в домі п. Тодора Ілюка, котрому читальники не хотіли докупати. Зато від тепер надіє ся, що члени читальні будуть приходити що неділі й свята до читальні й тут читати, часом і книжки. Заохочуючи селян до читальні, сказав о. Галін між иншим, що читання є то в громаді, що євангеліє в церкві, з котрої виходить все добре і розвиває дух чоловіка. Так маємо н. пр. завдячити то лиш читальні що маємо сьогодні два гарні „руські склепи“ з трайками та продажною солодких напівків, взглядаючи вина та що засновала ся „Каса позичкова й ощаднича“. До читальні повинен належати кожний селянин, говорив далі о. Галін, чи письмений чи неписьмений. По сій промові наступив вибір старшини. По сій промові наступив вибір старшини. По заявленню о. Галіна як по їм також п. надчителя Н. Спинула, що они зрікають ся тому вибору на голову читальні, бо ним має бути газда, вибрано головою п. Тодора Ілюка, заступником голови п. Онуфрія Мигайчука, секретарем п. Николая Спинула, бібліотекарем п. Аксентія Бзового, касиром п. Данила Мигайчука а заступниками пп. Якова Бурика й Петра Савдула. Потім забрав голос п. Н. Спинула, розказуючи зібраним про великий хосен з читальні для господарів. Тепер настали такі тяжкі часи, каже бесідник, що коли хто не вміє читати й писати та не має спосібности вичитувати з газет, як помагають собі народи світліші з западних країв, де на цілу громаду хіба кілька осіб не вміє читати, та як они й на малім кусні землі вижити вміють, той чоловік, наймає й як багато поля, жити не годен, а як викине, то мусить все таки як чорний від гарувати. З газет можна довідати ся крім наукової частини о розличних галузях господарки, ще й багато цікавого та нового. Кожний газда не в стані тримати собі газети; щоб отже собі в тім помочи, закладають ся в тій цілі читальні. Потім перейшов бесідник на сільську читальню й заявив, що до тих осіб, котрі найбільше причинили ся до добра тої читальні, належить безперечно о. Галін. Де лиш треба поради й науки громадянам до якогось підприємства, там є о. Галін завжди зі словом і ділом до помочи. Вказавши далі на те, що таких широкі і народолюбних священиків має наш руский нарід на Буковині дуже мало, ставить бесідник вкінці внесення, щоб того добродія іменували головним збором задля его великої заслуги оволодіти громадскою

читальні своїм „почетним членом“. Бесідник є переконаний, що сям висказує лиш гадку всіх зібраних. На знак, що члени згоджують ся на то, здохмили всі руки до гори. А коли о. добродій заявив, що не чує ся так заслуженим і що робив лиш свою повинність яко руский священик і мусить ще більше працювати, щоб собі на то заробити, то відповіди зібрані, що зістають ся при своїм, присягаючи, аби о. Галін і на далі справляв їх на дорогу правди й просвіти. Установлено далі річну вкладку на 25 кр. Вступило 50 самих газдів в членство, виплачуючи сейчас 15 зр. 50 кр. вкладок членських. Треба спійняти, що приступлять до найменше ще тільки парубків, котрі були самі тоді на танці. Замовлено й заплачено газети „Буковину“, „Руску Раду“ й „Добрі Раді“, потім „Сину книженку“ та книжочки „Просвіти“. Збори вразили даліше, дупити чим скорше образ нашого цесаря до читальні.

До чого провадять кацапські агітації, показує нам наглядно слідуюча подія: Заповідковий на неділю, се-б то на латинські зелені свята з'їзд польських „Соколів“ до Коломиї, захопив і черновецьких Поляків вислати туди своїх депутатів. Але що тутешній „Sokol“ не має відповідних гімнастиків, котрими міг би повисувати ся, став шукати „druhów“ по чужим кругах і націях. Розуміє ся, що „druhowie“ того рода дадуть ся найлегше знайти серед такої частини суспільности, де загасно на-тріотичне чуте, де вкрала ся огидна деморалізація при помочи грошей і підвечірків... Так знайшли собі Поляки добрих гімнастиків між тутешньою рускою гімназійною молодіжню, і то як раз між тими учениками Русинами, що є як найбільше навійні москвофільскою гнилою. Імена тих учеників не подаємо до прилюдної відомости, але тим, що їх та справа більше може зацікавити, можемо дати кожної хвили показати.

Нотар з Вишніви. Писар Рудковський зріє ся свого нотаріату, а його урядові чинності аж до закінчення наслідника поручено зашквенському нотареві Евгєну Стрийському, котрий урядувє два рази тижнево у Вишніві.

Замах на поїзд. З Реки доносять: Оногодньої ночі хотів якийсь невідданий досі злочинець довершити замаху на залізничний поїзд між станицями Сирод і Дельниця. Той замах міг мати страшний наслідок. Шини були вирвані на просторі 30 метрів. На шасте машини товарового поїзду, від'їжджаючого з Реки, добачив, що шини зірвані і ще в час удалось ему здержати поїзд. Кілька минут пізніше над'їхав поїзд з Будапешту, котрий також мусів здержати ся так довго, доки не уложено на нові шини. З Дельниці прибула жандармерія і увязнила одного підозрілого о злочин залізничного будинка. Для викриття винуватців, котрих мало бути 15, зарядили власні відповідні средства.

Мирова конференція в Газі. Передвчєра розпочали ся засідання мирової конференції в Газі. Перше засідання було коротке, бо тривало всего лиш 25 минут. Голандський міністер для справ заграничних Бюфорт повитав делегатів іменем королевої і висказав подяку цареві за вибір Гази на місце наради конференції. При тім зазначивши, що то якраз день уродин царя, взяв то за добрий знак для царя, котрий буде між сей день уважати найкрасним в своїм життю. Описав наступив вибір російського делегата бар. Сталла на президента конференції а той подякував Бюфорт за его прихильні слова для царя і з своєї сторони взяв то за добрий знак для конференції, що она відбуває ся під опікою молоденької голандської королевої. Описав вибрано Бюфорта почетним президентом і вислав по одну телеграму з подякою до молодого королевої, а другу до царя з вітанням в день его уродин і висказуючи радість з того, що зібрані на конференції делегати можуть ділати в душі царя. Наконєць ухвалено тайність наради і визначено слідуюче засідання на нині, в цілі вибору комісії і уложення програми робіт.

Король злодіїв. У Відні увінчено сими днями слідство против короля злодіїв, Юлія Райдла. Слідство протичло ся ні менше, ні більше, лише цілий рік, але бо й Райдл допустив ся аж 400 крадіж. Спритний злодій не скоро ді-

став би ся був ще в руки справедливості, як би не зависний товариш. Райдл потішав ся тим в тюрмі, що оповідав о своїх злочинах, та коли ему ніхто не хотів повірити, велів обвозити ся по всіх місцях та показував, де що покрив. Се вже хіба перший раз таке дучило ся! В богатох місцях не доглянено навіть крадіж та доперва сам Райдл показував, що там і там бракує такої і такої річи. Він заградав ся всюди як жебрак, або перекупець, та крав, що ему попало під руку. До своєї судженої говорив чи раз: „Ну, ти мусиш величати ся тим, що такого другого злодія не найдеш на цілім світі!“ — Навіть у тюрмі не відійшла его охота пописати ся своєю штуркою: обікрав сторожа і одного товариша недолі.

Трансвалі і Африка. Від якогось часу суть відносини між Англією а Трансваліською республікою дуже напружені а навіть здавало ся, як то ми вже писали, що готово ще прийти до війни між обома сторонами, котрі ненавидять ся ще з тої пори, коли Англіїці виперли Бурів (давних голандських селян, поселенців в полудневій Африці) з Капштадту. Нікуди правди діти, що причину до ненависти дають таки Англіїці; їх корять дуже кофальні золота в Трансвалі, чого найліпшим доказом був перед кількома роками збройний напад Джемзона на бурську республіку. Здає ся, що подібного атак хотіли Англіїці знову допустити ся і лиш обачність Бурів до того не допустила. В Йоганнесбургі арештовано сям Англіїців за зраду держави. Приказ арештованих видав генеральний прокуратор державний вечером дня 15. с. м. а о півночі вже его виконано та привезено арештованих рано дня 16-го с. м. до Преторії, столиці Трансвалі. До викриття заговору допоміг якийсь тайний агент поліційний, котрий ніби то дав ся замовити вступити до войска, котре мало в Трансвалі викликати революцію. Кажуть, що арештовані були вислані до Трансвалі, щоб там організувати полуднево-африканську лігу та рекрутувати до неї людей. При арештованих найдено спис двох тисячів людей. — В сій справі доносить бюро Райтера: Загалом арештовано за зраду держави 8 осіб а то: бувшого рйтмайстра від уланів Патерсона, полковника Флорід Нікольза, підпоручника Тремлета, бувшого агента приватного в Йоганнесбургі Елліса, Аллена, що служив давніше при кінній артилерії, квартирмайстра Мітчеца, бувшого підполіцера Фріза і Гунера. Комісар поліції мав сю справу вже від чотирох місяців на оці. Тайний агент поліційний дістав о тім вісті перед вісьмома днями. Після вістий, які наспіли з Преторії до Лондону, нема межі арештованим ані одного англійського офіцера, але більшість арештованих служила давніше в англійській армії.

Преміюване злодіїв. Практичні Англіїці пересвідчили ся, що ліпше є погодити ся в полюбовний спосіб зі злодієм та дати ему добровільно частъ того, що міг би украсти, ніж дозволити ему розпибати ся по пивницях та грошевих складах. Королівський англійський банк від давна вже тримає ся сїєї засади і рік-річно є записана в книгах сего банку певна квота, призначена на премію для злодіїв. Той звичай ввійшов в жите від 1850. В згаданій часі прийшов якийсь каналар до директорів банку та заявив їм, що винайшов дуже певний спосіб, аби дістати ся до склепів пивниць, де переходує ся золото та срібло. Хоч дирекція банку була безпечна за своє майно, все-ж таки позвонила на пробу. В означеній годині пішли директори до пивниць, почули глухий підземний доскіт, відтак по двох годинах вижидання побачили перед собою каналаря. В підземних сих склепах було тоді золота та срібла на 3 мільони фунтів стерлінгів, то-ж дирекція порозуміла, що ліпше по доброму уложити ся з сям каналарем. Дати ему 50 тисяч франків річного доходу, аби їх тільки лишив в спокою, та щоб не пробовав винаходити жадних нових средств до підкопів. Від того часу приходять ріжні люди до банку та приносять ової оферти на злодійські штурки, а банк-вої оферти приймає і платить за них грубі гроші. Недавно якось виплатив сям банк молодому якомусь технікови 100.000 франків, бо він розібрав хемічно напір, уживаний до банківотів та найшов добрий спосіб підроблювати банківотів. Таким

чином банк англійський дав підставу новій галузі промислу.

Незвичайний чоловік. У Вашингтоні мешкав перед 12 роками мільонер Гордон Мак Кай враз з гарною своєю дружиною, що була від него молодша лише 45 літ. Їх пожитє в сих відносинах було справді неможливе, тож они розвели ся. П. Кай платив своїй екс-жінці 25.000 доларів річно, та крім сего засинав її численними гостинцями. Перед кількома місяцями заручила ся пані Кай з Альфредом Брінгґеном, секретарем німецької амбасади. Розведений старик так удешевив ся сям, що купив своїй екс-жінці гарну виправу, та в день сльобу виплатив їй мільон доларів віна.

Вистава псів у Відні. На днях створено виставу псів у Відні, що числить понад 400 штук псєячого роду. Цісарська менажерія в Шенбруні післала на сю виставу пару хінських псів, бурхих кундісів о острозакінчених нисках, з чорним язиком, та чорним піднебінням, що зовуть ся „Хов, хов.“ Сих псів годують над берегами Жовтої Ріки в стадах як баранів, а їх мясо належить до ласонців. До найдорощих псів на сій виставі належать пси з гори св. Бернарда. Визначено нагороди в загальній сумі 2000 зр., 70 дарунків та високе число медалів.

Страшний злочин банди циганів Богатий властитель земський Михайлов виїхав недавно з Одеси до Нікополя гостинцем. В дорозі нанала его банда циганів зложена з шістьнацять осіб, і обрабувала его, забравши 19.000 рублів, які віз із собою. Та не в тім ціле лих. Михайлов почав ставити опір рабінникам, а тоді они убили его, жінку і візника, а дві дочки Михайлова забрали і потягли з собою в ліси. За злочинцями кинула ся жандармерія.

Видання „Видавничої Спілки“:

1. **Стефан Ковалів:** ДЕЗЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
2. **Іван Франко:** ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. **Ольга Кобилянська:** ПОКОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна подучити в Чернівцях

у пана

МИХАЙЛА ІВАШКА.

ул. Петровича ч. 2. (Народний Дім).

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих,

а на 6½%

від уділюваних позичок знизило

Товариство

„Руска Каса для ощадн. і позичок“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

почавши від 1. липня 1899 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5½% від вкладок щадничих, а бере від позичок 7%.

Ерот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Складайте ся

на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі
при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Сьвідчення фреквентативні“

руські і німецькі суть на складі в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з аптики Ріхтера і для осторожності приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічному промисловому музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуви для мущин, женьщин і діттей і то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушування.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цінних замовлень.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Хто хоче мати добру і дешеву

МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожалує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанєм
В. ДАНИЛЕВИЧ,
машиніст у бровари Штайнера в Чернівцях, при ул. Зедіничій (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Перворядна американська
пральня

припорукає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковнірки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з всіляких родів матерій.

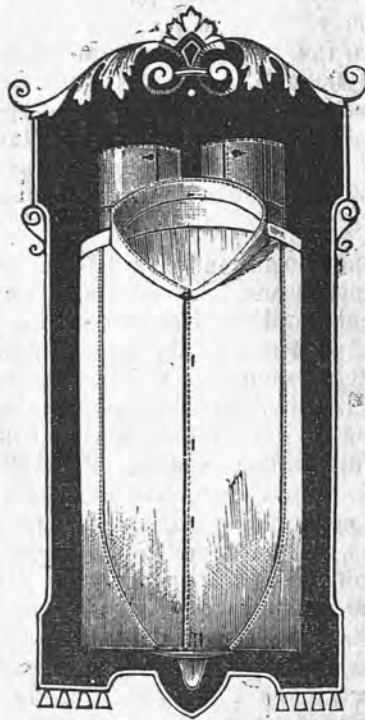
Приймає ся чисто пранє біле до прасовання з поодиноких домів.

Поодинокі замовлення з провінцій виконують ся в найкоротіім часі.

За сумайне виконанє, умірковану ціну і ескору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанєм:

Август Чернявський,
улиця Палати краєвої число 16 А,
власний дім.

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Киніг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Сезон зимовий і літний.
Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшів і черевиків до гімнастичних вирав.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продажною законно дозволених лосів. —
Предложеня адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutschgasse 8. Budapest.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламаций неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Положене в Австрії.

Наради делегатів німецької опозиції не йдуть гладко і заповіджене на неділю оголошене еляборату здається ще не наступить. Еляборат складає ся з двох частин. Перша обіймає загальні політичні і язикові жадання Німців, друга постуляти Німців з поодиноких країв коронних. Цілковита згода панує лише що-до жадання, щоби німецька мова панувала в Австрії. Взагалі ухвалено досі лиш самі головні засади. Особливо оживлену дискусію викликало жадане німецьких людовців вилучення Галичини зі звязи королівств і країв, репрезентованих в радї державній. Се внесене підперли горячо делегати християнсько-соціального сторонництва Люеґер і Лухтенштайн. В тій справі годять ся цілковито Шенерерянци з християнсько-соціальними. Одним з найбільше загорілих агітаторів тої мисли на конференції мужів довів є п. Лемін. Против відділення Галичини промовляли делегати вірноконституційної великої посілости і часть лібералів. Після донесення Vaterland-у постуляти Німців обіймають, окрім вилучення Галичини і Далматії зі звязи країв репрезентованих в радї державній, ще слїдуючі жадання: установлене німецької мови державної, знесенє язикових розпоряджень, далеко сягаюче розграничене обох язикових теренів в Чехії. Німецькі націонали домагають ся цілової єдності з німецькою державою, а против того знов протестують християнсько-соціальні.

В п'ятницю замкнено сесію чеського сойму. Не малу констернацію між послами викликало відчитанє в соймі писем 13-ох німецьких націоналів, в котрім они заявляють, що складають мандати. Маршалок заявив, що безпроволочно зарядить все, що потрібне до розписаня доповняючих виборів. Bohemia обговорюючи сесію справу, пише, що німецьким націоналам ходить лиш о пресию на ліберальних послів, аби і они зложили свої мандати. В той спосіб при доповняючих виборах націонали могли би видерти лібералам ще не один мандат і обняти спадщину по ліберальній партії. Але ліберали не уступлять перед тою пресією, ба вже підчас посїдньої сесії чеського сойму показало ся, що абстиненція Німців унеможливила оборону інтересів німецького народу, не дозволила спростувати обжалованя піднесені з чеської сторони. Посли з німецько-людового сторонництва також згнали зложенє мандатів. Невдоволене в тих кругах панує особливо з тої причини, що націонали перед зложенєм мандатів не порозуміли ся з іншими німецькими сторонництвами. На днях має бути екликана до Праґи конференція німецьких послів до чеського сойму.

Отже „стало ся“! Уже німецькі партії опозиційні в радї державній, а іменно: людова, поступова, вірноконституційна, великої посілости, християнсько-соціальної і вільний німецький союз згодили ся остаточнє поставити слїдуючі національно-політичні жадання:

1. Загальні національно-політичні жадання:

1) Обдумане виниранє і що-раз більше загроженє німецького племені в Австрії накладають на нас обовязок установити наші національно-політичні жадання і спільними силами їх боронити.

2) Основи до закінченя національного спору в Австрії можна буде osiąгнути через признає Німцям того становиска, яке они собі від тільки стоїть вибороти і котрого удержанє є підвалиною будучности держави. Дятого на першій місци домагаємо ся розриву з системою заспокоюваня претенсій всіх інших націй на кошт Німців.

3) Відкидаючи всі державно-правні змагання інших націй і партій, стоїмо при конституції та одноцілности держави і домагаємо ся, щоби сеся держава задержала спільну назву Австрія.

4) §. 14 основного закона о радї державній, котрий в посїдніх часах дуже часто примінявано незгідно з словами і духом закона, має бути усунений. Лише дійсно наглі справи могло би правительство подаждувати на підставі докладно означених постанов.

5) Усуванє Німців і язикова борба не може не відбитися на душі, одноцілности і боєвій силі армії. Дятого уважаємо за безумовно конечну річ: ліпше і більше свідоме цілі плеканє німецької мови в армії.

6) З огляду на автономічне відокремленє, яке Галичина в своїх національних справах дійсно посї-

дає, скріплює і ширить ся пересвідченє о конечности переведеня засади взаємности, і ми домагаємо ся, щоби Німці були забезпечені против неоправданого впливу на їх національне житє.

7) Наші відносини до Угорщини, котрі цілком не розвинули ся в первістнім дусі угодних законів з 1897 року, потребують реформи. Ова може повести ся і вийти на добро обох частин і монархії в цілості, коли примінить ся засада, що рівним правам відповідають рівні обовязки, і коли заведе ся тривалий етан, даючий можливість спокійного, успішного економічного розвою.

8) Треба держати ся при союзі з німецькою державою, бо він забезпечує монархії удержанє мира; в інтересі економічного розвою держави належить умотивувати їй дорогу для більшої участі в світовім торзі, а в цілі удержаня економічної рівноваги і для охорони нашої продукції против заморської конкуренції треба змагати до тіснійшої звязи з континентальними державами Європи. Рука об руку з Німеччиною мусить бути для нас Німцями в Австрії забезпечене плеканє великої духової спільности з Німеччиною у всіх областях культурного і економічного поступу, іменно також на поли висшого шкільництва.

9) Не укладаємо загальної програми для правительства сєї держави. Під напором відносин порядкуємо в своїм власнім домі. Обезпечене нашого становиска є потрібне з національних причин, але також і на се, щоби розвій політичних і економічних інтересів дістав відповідну

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

Гр. Л. Н. Толстого.

Х.

(Дальше.)

Акт обжалованя був такого змісту: 17-го січня 18... р. помер нагло в готелю „Мавританія“ курганський купець 2-ої гільдії Терапонт Еміліянович Сметков.

Місцевий поліційний лікар 4-го участка сконстатував, що причиною смерті був удар серцевий, викликаний надмірним ужитєм спірітуозних напїтків.

І тіло Сметкова похоронено.

Та в кілька днів по смерті Сметкова повернув з Петербурґа его земляк і товариш, купець Тимохін, а довідавши ся про смерть Сметкова і про близші обставини єї, кинув підозріне, що Сметкова отроєно, щоб забрати ті гроші, які при нїм находили ся.

Підозріне то найшло потвердженє в слідстві, в котрім сконстатовано слїдуючі факти: 1.) Сметков недовго перед смертю взяв з банку 3.800 рублів сріблом, а по його смерті найдено при нїм готівкою лиш 312 рублів і 16 копійок. 2.) Цілий день і посїдню ніч перед смертю перевів Сметков з дівчиною Любкою (Катериною Масловою) у неї дома і в готелю „Мавританія“. До того готелю їздила Маслова з порученя Сметкова, і в його неприсутности брала гроші з подорожного куфра Сметкова, отворивши куфер даним їй Сметковим ключем. При тїм була також служба готелева: Евфимія Бочкова і Симон Картінін і

вони виділи в куфрі пачки 100-рублевих банкнотів. 3.) Коли Сметков прийхав до готелю разом із Любкою, вона дала йому випити в чарці коняку якийсь білий порошок. Се зробила вона за порадою Картініна і навіть від нього дістала порошок. 4.) Слїдуючого дня Любка (Катерина Маслова) продала своїй господині Розановій, брильянтовий перстень Сметкова, кажучи, що вона дістала його в подарунку від Сметкова. 5.) Коридорна служниця готелю „Мавританія“ Евфимія Бочкова вложила на свій рахунок до міського торговельного банку 1.800 зр. сріблом.

Судово-лікарські оглядини, секції труна і хемічний дослїд внутренностей Сметкова доказали, що отруї находила ся в тілі, а тим самим також то, що Сметков помер від отроєня.

Обжаловані в справі сього отроєня: Маслова, Бочкова і Картінін не признали ся до вини. І так: 1. Маслова сказала, що її дійсно післав Сметков до готелю „Мавританія“ взяти гроший і що вона отворивши даним їй ключем куфер, взяла з нього 40 рублів сріблом, так як їй велїв Сметков. Більше гроший не брала, — потвердити то можуть Бочкова і Картінін, бо при їх очах вона отворила і замикала куфер і брала гроші. Дальше зізнала Маслова в слідстві, що коли вона прийхала разом з купцем до готелю, то дійсно дала йому з поради Картініна випити в коняку якийсь порошок. Але вона думала, що то порошок на сон, бо вона хотїла, щоб купець заснув і щоб вона скорше могла поїхати до дому; перстень подарував їй сам Сметков, а то з тої нагоди, що вдарив її і коли

вона хотїла відходити від нього, він на перепросини дав їй той перстень.

Евфимія Бочкова зізнала, що вона нічого не знає за ті гроші, що пропали, бо в номеру купця вона не входила. Там господарила одна лиш Любка, а если купеци пропали, то не вчинив того ніхто инший, як лиш Любка, коли прийжджала з ключем від купця за грїшми.

Коли читали се місце акту обжалованя, Маслова стрепенула ся і отворивши уста, споглянула на Бочкову.

Коли-ж Евфимія Бочковій показали в суді її рахунок в банку на 1.800 зр. сріблом, — читав далї секретар, — і считали, звідки у неї взяли ся ті гроші, вона зізнала, що ті гроші вони заробили собі обоє з Картініним, за котрого вона збирала ся вийти замуж. Симон Картінін знов при першій протоколі сказав, що він послухавши Маслової, що прийхала з ключем до готелю, забрав гроші Сметкова і подїляв ся грїшми з Масловою і Бочковою. Коли се секретар читав, Маслова знов стрепенула ся, аж скочила, синаєла і зачала щось говорити, але судейний пристав спинив її. А також — читав далї секретар — Картінін зізнав також, що дав Масловій порошок на признає Сметкова. В другім протоколі, він заперечив всьому: що взяв гроші і що давав Масловій порошок. А що-до гроший вложених Бочковою до банку, то він зізнав згідно з нею, що ті гроші заробили вони собі за час своєї 12-літньої служби від гостей, що давали їм все якийсь даток за їх услуги.

Заключенє акту обжалованя було слїдуюче:

Супротив того всього, що сказано, обжаловує ся селянина з села Борзи

Симона Картініна, 33 літ, міщанку Евфимію Іванову Бочкову, 43 літ, і міщанку Катерину Михайлову Маслову, 27 літ, що вони змовивши ся передше, украли дня 17-го січня перстень і гроші купця Сметкова на суму 2.500 рублів, а потім дали йому отруї, хочаби тим лишити його життя.

Злочин той передвижений в § 4. і 5. ст. 1453 „уложенія о наказаїях“. На основі того і ст. 201 „уставу уголовного судопроїводства“ селянин Симон Картінін, Евфимія Бочкова і міщанка Катерина Маслова підлягають оружнєму судови wraz з судомприсяжних.

Так закінчив читанє секрета довгогор акту обжалованя і зложивши рівно наперсіє на своє місце, поправляючи обом руками довге волосє. Всї вздохнули з приємним почутєм того, що тепер розпїчне ся дослїд справи, що всьо вяснить ся і справедливости етанє ся досить.

Один Нехлюдов не відчував того чутя, він весь був опанований страхом перед тим, що то могла зробити Маслова, яку він знав десять літ тому назад невинною і принадною дівчиною.

XI.

Коли скінчило ся вже відчитуванє акту обжалованя, председатель порадишив ся з членами трибуналу, звернувшись до Картініна з таким виразом лиця, що немов говорило: ось тепер вже всьо довідаємо ся.

— Симон Картінін! — сказав він, нахилившись на ліво.

Симон Картінін встав, витягнув руки „по швам“ і подавивсь вперед ці

підпор. Се, чого ми жадаємо, є мінімум, бо опирає ся лиш на тім, що існує, що безумовно конечно для удержання нашої народности в Австрії.

II. Загальні засади управління мовного питання. Привернене правного стану в мовних справах є конечно і наглым услівем для спільного життя різних націй в Австрії і для забезпечення упорядкованих відносин. В тій цілі треба звести без виїмки всі дотеперішні розпорядження, рескрипти і інструкції в мовних справах і законно установити обсяг загального мови для зносин (Vermittlungssprache), як також внутрішніх і виїшніх урядових мов державних і автономічних властей в різних частих держави.

Управлінням сеї справи в державних урядах займе ся державне законодавство, а краєве законодавство управлінням справу в автономічних урядах після міри жадань поставлених для поодиноких країв і в рамках, які державне законодавство признає німецькому мові, як загальному внутрішньому мові для зносин в Австрії.

Слідуючі жадана полягають на докладній розвідженню становища, якого німецька мова домагає ся так в національній як і в державній інтересі Австрії. Они є нероздільною цілостю.

1) Загальним мовою для зносин в Австрії є німецький. Він є мовою парламенту і всіх зв'язаних з його діяльністю державних актів, мовою міністерств, найвищих трибуналів і прочих центральних урядів. Публичні устні розправи перед найвищими трибуналами ведуть ся по німецьки. Партії не знають тої мови, послугують ся товмачами. Урядові зносини між згаданими центральними властями а всіма державними урядами відбувають ся по німецьки. Всі їх рішення і резолюції видають ся також в тій мові. В деяких галузях адміністрації, як в агендах властей у військових справах, в рахунковості, в поштовій, залізничній і телеграфічній служ-

бі — відповідно до натури тих галузей адміністрації — має основно перевести ся уживане загального мови для зносин. Треба установити що подання в німецькій мові можна буде вносити всюди, де се вже нині має ся.

2) Внутрішнім урядовим мовою, т. є. мовою у внутрішній службі, як також в урядовій переписці, котра не відноситься до сторін, єсть з правила у всіх державних урядах мовою для зносин (німецькою). Виїмок становить лиш італійська мова, котру в урядових зносинах треба лишити в її дотеперішних границях і польська мова в Галичині в границях цісарського розпорядження з 1869 р. і чеський мовою оскільки він може бути ужитий як внутрішній урядовий у властей будучих чеських округів, котрі треба буде доперва установити.

3) Виїшнім урядовим мовою, т. є. мовою переписки в справах сторін, в рішеннях і при розправах, у всіх державних урядах краю і округа, узаного під виглядом мови за чистий, єсть той один мовою.

(Тут докладніше означує ся уживане німецької мови і інших мов в поодиноких краях Австрії).

4) Державні урядники мають перед дефінітивним їх установленням виказати ся знанням німецького мови в письмі і мові. Испити до судової і адміністративної служби, адвокатури і нотаріату мають бодай в часті складати ся в тій мові. Відповідно до того в школах, котрі приготавляють кандидатів до державної служби, треба поробити зарядження, котрі уможливили би обрешане в німецькій мові.

5) В німецьких парохіях мають бути установлені лиш німецькі священники. Щоби се жадане можна було зреалізувати, належить поуряджувати німецькі духовні семінарії для німецьких частин епархій, обіймаючих області з різними націями.

6) Надужиття, які діють ся через славянське німецьке назв місцевостей, між иншим в тій спосіб, що приміює ся неуживані, в часті цілком видумані і незрозумі-

лі подвійні назви, мають залишити ся. При веденню метрик має ся безумовно залишити мовні надужиття.

На дальшу часть програми складають ся спеціальні жадання для поодиноких країв. Лиш треба піднести то, що панове Німці заняли ся і Буковиною і кажуть так: „На Буковині, від часу її прилучення до монархії, німецькість становить дуже важне звено, тому треба задержати і дальше плекати теперішнє значіння німецького мови в судівництві, адміністрації і шкільництві.

Теперішня правця а будучність в Австрії.

З нагоди близького скликання виконуючого комітету правців, що має на радити ся над своїм поступованем на будуче, пише „Руслан“:

Теперішня більшість парламентарна є союзом дуже природним. Католицької людської, хоч Німці, суть за повною рівноправністю всіх австрійських народів з найбільшого переконання і піддержують ідею рівноправності як найщиріше і без всяких застережень, щоби не скривджено їх німецького елементу в жадній коронній країні. Чехи, Русини, Хорвати, Словини, Румуни і польські Поляки, добивають ся доперва національної рівноправності, то-ж не можна сумнівати ся, щоб они з новою душею не стояли при програмі національної рівноправності.

Одні Поляки суть посеред теперішньої більшої парламентарної трішки — не кажемо цілком — хитким елементом з легкою похиткою. Они боять ся, що по переведенню національної рівноправності всіх народів, отже і руского, у всій часті Галичини будуть нарушені їх для експансивності польського елементу так прихоті мовні привілеї. В польській „Колі“ замітні проте дві струї. Більшість „Колі“ зрозуміла духа змагань австрійських народів і плыве з національною струєю, в переконанню, що поспираючи рівноправність австрійських народів она кріпить саму-ж Австрію як державу, без котрої польський елемент в виду тяжких репресалій пруских і московських потернів би дуже і ослаби сильно. Так думають оглядні і дальше глядають „політики“ польського „Колі“. Меншість сего „Колі“ зжилася з ремінісценціями „добрих“ часів ери

Аверберга-Ляссера і рада би повести діло так, щоби в Австрії побіч Німців жили і розживали ся лиш Поляки і Італійці. Політика Земляковського видаєть тій меншості найвищим ідеалом, котрий би она хотіла опять піднести до системи внутрішньої управи Долятавщини. Ся меншість не добачає однакж за своїм егоїзмом, що поворот до ери універсальованих і гноблених народів міг би дуже скоро підорвати і екзистенцію Австрії, сей одинокий захист для польського елементу в Європі.

До чого-ж ми се кажемо? Звідки взялось нам нині на таку строгую кваліфікацію сустанних частин парламентарної більшої? Причина та, що небагом збере ся екзекутивний комітет правців, де побіч угорської угоди буде рішати ся і важке питання національної рівноправності всіх австрійських народів, де вирине kwestія дальшого піддержування Чехів в їх змаганях о сю рівноправність, а побіч того питання: чи правця і правительство стоять при адресі більшої парламентарної, чи ні?

Чи думають ті два чинники солідарно взяти ся за переведення національної рівноправності всіх австрійських народів за переведення політичної рівноправності всіх коронних країв?

Дрібних питань о концесії, концесійки, реорганізації кабінету та хачатию міністерських портфелів на зборах екзекутивного комітету правців не буде. Правця, а з нею і правительство мусять рішати ся на діла, що становлять підставу екзистенції держави. Тут не буде часу, бавитись в теорії, в комбінації, а буде лиш головне питання до рішення, чи правця зрозуміла духа часу, еру різних національних змагань австрійських народів, не виключаючи німецької лівки з її постулатами і чи ся правця підійме ся управління мовний хаос в Австрії?

Егоїзмом, малодушністю та нерішаністю правця не зрештє сї великої kwestії. На внутрішні справи теперішньої Австрії треба поглянути з висшого, але зновні об'єктивного становища, з становища абсолютної справедливості супроти народів, і загального добра держави. Не до дальшої борби з німецькою лівкою збирає ся екзекутивний комітет правців, а до розумного та статочного компромісу. Отсе задача комітету правців.

Не знесе ся екзекутивний комітет правців на те висше становище, то ми і цілій правці не ворожимо довгого життя. Німці мусять зрозуміти, що об'юва німецької гегемонії — справа пропаща, але і правця, переважно славянська, мусить зрозуміти, що ера різного націоналізму, в котрій живемо, змете її

лим тілом, не переставав беззвучно рухати губами.

— Ви обжаловані, що 17-го січня 188* р. в товаристві з Евфимією Бочковою і Катериною Масловою, взялись з куфра купця Смелкова належачі йому гроші, а потім принесли арсеніку і намовили Катерину Маслову дати купцеві тої отруї в коняку, від чого він і помер. Признаєте ся до вини? — спитав передсідатель і нахилив ся на право.

— Ніж се неможливо, наше діло служити гостям...

— То скажете опісля. Признаєте ся до вини? — спокійно, але твердо повторив передсідатель.

— Але сего я не зроблю, бо...

Судовий пристав скочив до Симона Картинкіна і трагічним шепотом зацитував його.

Предсідатель пересунув руку на инше місце в паперах і звернув ся до Евфимії Бочкової.

— Евфимія Бочкова, ви обжаловані, що дня 17-го січня 188* в готелю „Мавританія“ в спілці з Симоном Картинкіним і Катериною Масловою взяли з куфра купця Смелкова гроші і перстень і розділивши забрані гроші, дали вапити ся купцеві отруї, від чого він і помер... Признаєте ся до вини?

— Я невинна — відважно і рішучо заговорила обжалована. — Я і в номер не ходила... Як та паскуда там була, то і вона се зробила.

— То скажете опісля, — знов мягко, але і рішучо сказав передсідатель. — Так ви не признаєте ся до вини?

— Я грошей не брала, нікого не троля і в номері не була. Если би я лиш там була, то я-б її була викинула.

— Не признаєте ся до вини?

— Ніколи!

— Дуже гарно.

— Катерина Маслова, — начал передсідатель, звертаючись до третьої обжалованої, — ви обжаловані, що прихавши до готелю „Мавританія“ з ключем від куфра купця Смелкова, взяли з куфра гроші і перстень, — говорив він немов вивчену на ізуст лекцію, нахилиючи ухо до члена трибуналу на лівім боці, котрий казав, що в снісі річевих доказів бракує склянки... Ви забрали з куфра гроші і перстень... — повторив передсідатель, — і розділивши гроші між себе, ви тоді, коли прихались знов з купцем Смелковим до готелю „Мавританія“, дались вапити ся йому отруї в коняку, від чого він і помер. Чи признаєте ся до вини?

— Я тут в нічім невинна! — скоро сказала вона: — як я з початку говорила, так і тепер говорю: не брала, не брала, нічого я не брала, а перстень він мені сам дав.

— Отже ви не признаєте ся до вини, що взялись 2,500 рублів? — спитав передсідатель.

— Кажу, нічого я не брала, крім 40 рублів.

— Ну, а дались купцеві Смелкову порошки?

— Так! Я дала порошки, лиш я не знала, що то отруя, я думала, що то насон. Богом свідчу ся, що я не знала, що то отруя.

— І так ви кажете, що ви грошей не взяли, — говорив передсідатель, але признаєте ся до того, що ви дали порошки Смелкову?

— Признаю, лиш я думала, що то порошки на сон, а не отруя. Я дала ті порошки лиш на се, щоб він заснув.

— Дуже добре, — сказав передсідатель, видно вдоволенний успіхами допитів. Розкажіть отже цілу справу, — сказав, опираючись о спинку крісла і кзачучи обі руки на стіл. — Розповідajte усе, як було. Чистосердечним признанем можете лиш поліпшити своє положення.

Маслова, глядячи в очі передсідателя, мовчала.

— Розповідajte, як то було?

— Як було? — скоро зачала Маслова. — Я прихала до готелю, мене завели в номер; там був він і вже дуже пийний. (Вона з особливим виразом страху, широко отворюючи очі, вимовляла слово *ей*.) Я хотіла відіхати, але він не пусти.

На хвилику замовкла, немов би забула що, або пригадала собі що нового.

— Ну, а потім?

— Що-ж потім? Потім була я там якийсь час і поїхала до дому.

В тій хвили заступник прокуратора встав до половини і опер ся неприродно якось ліктем о пульт.

— Хотите може поставити питання? — спитав передсідатель, а на потверджуючу відповідь заступника прокуратора, рухом руки вказав йому, що він може питати.

— Я хотів би вам дати одне питання: чи обвинувачена була передше знайома з Симоном Картинкіним? — спитав заступник прокуратора, не дивлячи ся навіть на Маслову.

І задавши питання, затис губи і нахмурился.

Предсідатель повторив питання. Перестрашена Маслова гляділа на прокуратора.

— З Симоном? Я знала ся... сказала вона.

Я хотів би знати, якого то рода було знаомство. Чи обжалована часто видала ся з Картинкіним?

— Якого рода було знаомство? Він мене брав до гостей, а се не знаомство, — поспокійно говорила Маслова, не зводячи очей то з передсідателя, то з прокуратора.

— Я хотів би знати, чому Картинкін брав все Маслову, а не инші дівчата? — закурившись, з легким мейстофельским усміхом, спитав заступник прокуратора.

— Я не знаю. Звідки я можу знати? — відповідала Маслова, зі страху оглядаючись довкола і синнаючись на хвили на Нехлюдові. — Кого хотів, того брав.

„Що, чи може пізнала?“ — зі страхом подумав Нехлюдов, чуючи, що кров бе йому до голови. Та Маслова в ту мить відвернула ся і знов вняла очі в прокуратора.

— Отже обжалована твердить, що вона не була у близьких зносинах з Картинкіним? Дуже добре! Я не маю нічо більше питати.

І заступник прокуратора зняв локоть з пульта і став щось записувати. В дійсності він нічого не записував, а лиш обводив пером вже давнійше написане. Та він йшов тут за приміром инших прокураторів і адвокатів, що поставивши яке зручне питання, нотували собі аргументи, що опісля в промові мали служити за оруже против противника.

(Дальше буде.)

безпоміжно, наколи правниця не схоже або не зможе перевести свою програму. Кн. Шварценберг мав повну рацію, сказавши в чеській соймі при бюджетовій розправі, що задачу правниці і правительств мусить бути: законна оборона в сїх національних меншостях в державі, а наколи вже діла так зложилися, що ні парламент центральний, ні сойми до того не способні, то гр. Тун, наміривши § 14-им заворозжити національну боротьбу в Австрії, мусить свій закон примінити до всіх коронних країв о мішаним населенню — і то рівночасно.

Мирова конференція.

Президентом мирової конференції вибрано бар. Стала. Секретарями стали два голландці і один росіянин. Делегати сидять в алфаветичнім порядку назв держав. Австрія уміщена між Америкою і Бельгією. В п'ятницю порішено утворити три комісії: 1) для справи роззброєння, 2) для ближнього означення воєнних законів і 3) для справи подюбовних судів. В кожній з тих трьох комісій будуть репрезентовані делегати всіх держав. В суботу приймала членів конференції голландка королева. Часописи, з винятком російських, не дуже оптимістично висказують ся о можливих практичних результатах тої конференції. Англіська преса обговорює цілу справу взагалі з дуже великою резервою. Лиш Daily News підносить конференцію яко одну з найважливіших пригод століття. Англіські дневники висказують надію, що Англія не прийме ніякої зміни в обовязуючій морській праві. Берлінський тиждєвник Гардена Zinkoff оголошує писмо гр. Льва Толстого, в котрім автор "Війни і мира" доказує, що нинішня мирова конференція не потрапить увільнити людськості від тягарів, які на неї накладає милітаризм. Ціла сєся конференція є по думці того писателя лише — блягою. "Новое Время" пише, що коли-б Німеччина пішла за приміром Росії і згодила ся згладити воєнні тягарі, тоді ціля конференції була би дуже близька до здійснення.

НОВИНКИ.

Чернівці, 23-го мая 1899.

П. президент краєвий бар. Бургінгсон приїхавши з Відня, відїхав в суботу до Гурагувори, щоб оглянути місце катастрофи, і повернув в суботу вечер до Чернівців.

Впр. Епископ Володимир відбуває сими днями інспекцію науки релігій в тутешніх школах народних.

Память незабутого Тараса обходили вихованці "Рускої Бурси" дня 21-го с. м. в сали "Народного Дому". Молодіж вивязала ся з поодиноких точок програми вповні вдало. Декламациі учеників Ст., Ка., Жул., та Гр. випали задовольно, а декламатор "Гамалі" ученик Піг. заявив дійсний декламаторський талант. Також співні хорі мішаного, що-йно сего року заложеного випали — добре. Головна в тім заслуга належить ся п. Садагурському, як і управителеви бурси, академикови Боляновському, що не мало помогли трудів для звеличання Тарасового сьвята. Найважливішою точною програми був відчит п. професора А. Кліма про жите і значіне Шевченка, виголошений в науково-популярнім дусі — Гість.

Вечерниці з танцями устроєє акад. товариство "Союз" в неділю 28-го мая в сали "Народного Дому". Вступ від особи 1-20 кор. — Стрій для пань домашній, для мушин візитовий. — Початок о годині 8-ій вечером. — Чистий дохід з вечерниці призначений на будову "Народного Дому" в Чернівцях. — В тій дорозі запрошує ся всіх тих з Вп. Публіки, що не дістав би запрошень, се-б то до кого би не дійшло вислане нами запрошенє. — За товариство "Союз" Мис. Іванко, Гриць Токар.

З університету львівського. Gazeta lwowska подає таку новинку: "Довідує-

мо ся, що на виділі фільософічнім у Львові має повстати лекторат руского языка. Пожадано було б річню, щоби кандидати згодили ся до виділу фільософічного".

Відслонєне пам'ятника архикнязя Альбрехта. В понеділок о годині 2-ій по полудни відбуло ся у Відні відслонєне пам'ятника виставленого архикнязєви фельдмаршалови Альбрехтові з нагоди 50-літнього ювілею Найяснійшого Пана коштом цілої армії. Присутні були всі члени пануючого дому, князь-регент Люїг-польд баварський, всі присутні князі, представителі німецького цїсаря, депутати тих реїментів, що носили імя архикнязя Альбрехта, найвищі ранги ц. к. спільної армії і обох оборон краєвих, а крім того тисячі офіцирів, що насліді зі всіх кінців Австрії. Сама площа була для цивільної публіки замкнена, бо не було багато місця. Але товпи народу містилися в сусїдних улицах. Вже о 12-ій годині надїхав похід офіціальних учасників, дебули заступлені всі австрійські і угорські власти члени дипломатичного тіла. Загальну увагу звертали депутати пруских, баварських, саксонських і російських реїментів, що носили імя архикнязя Альбрехта. Окрему групу творили ветерани, що брали ще участь в побідоносних битвах архикнязя-фельдмаршала. О годині 2-ій надїхав Найяснійший Пан і урочистість відслонєне відбула ся далі в приписанім церемоніалом порядку.

Зсылка на Сибір. З Петербурга доносять, що під проводом царя Николая відбула ся там конференція в справі висилання людей з Росії за кару на Сибір. Цар так дивить ся на сю справу: Висиланє людей за кару на Сибір, практикованє вже від 17-го століття, показало ся в міру того, як там осїдали люди добровільно в розмірі далеко більшій скількості, не лиш непрактичним, але просто шкідливим для всїхїдної частини держави. Висиланє на Сибір стратило навіть з часом характер кари. Справою знесення висилки на Сибір за кару займали ся царі Александр II. і III., а цар Николай уважає сю справу за снадичну по них і видить у висиланю перешкоду для розвою Сибіри. Цар наказав отже, щоби під проводом міністра справедливости зібрала ся комісія, котра би замість зсылки на Сибір придумала яку иньшу кару.

Монахия перед судом. В Неаполі арештовано недавно сестру Марію, настоятельку одного пансіону. Закінчено їй злочин зводження дївчат, відданих в опіку сего пансіону. Дня 11. с. м. ставала она перед судом, і суд засудив єї на кару 5 літ тюрми і на заплаченє 1.500 лірів.

Мимовільне двоженство. В Ясах, в Румунії, лучила ся сими днями така пригода. Жєна одного музиканта тяжко занедужала і єї відвезено до шпиталю в Букарешті. Муж, бідний чоловік, не міг з нею їхати, послав їй лиш якусь квоту місячно і просив приятеля, котрого мав в Букарешті, аби єму доносив, як жінці поводить ся. Приятель писав часто, аж вінни зателеграфував, що жінка померла і просив о присланє грошей на похорон. Муж гроші післав і за кілька місяців потім ожєнєв ся на ново. Однак-же якже налякав ся, коли кілька тиждїв по вінчаню, вертаючи до дому, застав там свою першу жінку, що виздоровіла в шпиталі і повернула. Слїдство, яке зариджено, пояснить, чому приятель обманив єго.

Градові тучі і що радити на шкоду від них. Зближає ся пора, коли господар сільський дрожить перед великим своїм ворогом, перед градом. Градової тучі чоловік від себе відвернути не може, але коли таке нещастє трапить ся, то треба направити шкоду бодай в якійсь частині. Дятого треба собі ось що запам'ятати: В ярім збіжу град наробить менше шкоди як би то здавало ся, бо оно по короткім часі пускає знов сильні пагінці, скоро лиш земля добра. О зиме жито, котре висипало ся, треба перервати, бо оно пускає лиш слабї пагінці, а пшениця, скошена, пускає ще пагінці, котрі дають половину зерна та й досить содоми. Дуже добре єсть зрушити пригнєченє поле боронами і погноїти гноєм. Коли впаде град саме перед цвїтем або підчас цвїтя, то хіба лиш ярій ячмінє може ще по скошеню дати яке таке зерно. Коли же упаде град, коли вже збіже відцвїло, то треба роздивити ся, чи могло би ще зерно доспі-

ти, хоч стебла трохи поломані, в такім случаю можна би все таки ще щось зібрати. Коли під збіже посїяна конюшина, то треба чим скорше скосити, бо тоді буде конюшина тим борше рости. Горох і вика коли скошені, не ростуть вже, але по градї можуть они ще відновити ся, бо пускають бічні пагінці, котрі цвїтуть і родять. Трава і пашу по градї найліпше зараз скосити, щоби відтак друга косовиця була тим обильніша. Коли же остаточно треба поле перервати, то можна ще садити і сїяти всїлякі рослини, котрі можуть по частині заступити пашу, дати соломі і зерно. — А обезпеченє від граду, градова асекурація? То також добра річ, бо ліпше щось взяти за шкоду як ніщо; лиш ліквідація шкоди повинна відбувати ся як найскорше, бо в противнім случаю може господар подвійно утратити: змушений чекати на ліквідацію не зможе новим обєєм собі помагати і дістане менше відшкодованє, бо слїди правдивої шкоди можуть вноді затерти ся. (Нар. Час.)

Тлеґрами „Буковини“.

Чернівці, 23-го мая 1899.

Відень. Нинї зїхали ся уторекі і австрійські міністри на конференцію в справі угоди австро-угорської. Конференція відбуває ся в міністерстві справ внутрішніх. З угорських міністрів приїхали: президент міністрів Селє, міністер фінансів Люкач, міністер хліборобства Даранї, і міністер торгівлі Гетедіш. З австрійських міністрів беруть в конференції участь президент міністрів Тун, міністер фінансів Кайцль і міністер торгівлі Дінавлі.

Париж. Президент рєпублики Любе відїхав в суботу в товаристві міністрів Діні, Дельомбр і Кранц на відслонєне пам'ятника бувшому президентови рєпублики французької Карнотови в Діжон. При відїзді приймала публіка Любета дуже оваційно.

Діжон. Нинї в неділю пакує від рани великий рух з нагоди відслонєня пам'ятника Карнота. Публічні і приватні будівлі удекоровані. При відслонєнню пам'ятника промовляв президент міністрів Діні, вказуючи на ті успіхи, які до яких дійшла Франція за президентури Карнота і згадав про той сум, який опанував Францію і цілу Европу по єго смерті. Рівно-ж згадав Діні про заслуги Карнота в тім напрямі, що здійснила ся гадка француско-російського альянєу, змінюючого основні політичні відносини в Европі.

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих,

а на 6 1/2%

від уділюваних позичок знижило

Товариство

„Руска Каса для ощадн. і позичок“

Стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою

почавши від 1. липня 1899 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5 1/2% від вкладок щадничих, а бере від позичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак

Справозданє касове „Рускої Каси“

за місяць цвїтєнь 1899 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протязі місяця прибуло		З кінцем місяця	
зр.	кр.	зр.	кр.	зр.	кр.
32	29	1. На фонд резерв. загальний	9	—	41
186	21	2. " " " товариства	—	—	186
683	83	3. Вложено паїв	587	—	1270
10722	22	4. Вложено вкладок щадн.	1647	50	12269
1479	20	5. Звернено позичок на скринти	752	18	2231
1207	50	6. " " на векселі	130	—	1337
527	01	7. Побрано відсотків	221	56	748
—	—	8. Кошта спору	—	—	—
1700	—	9. З банку гіпотечн. вибрано	—	—	1700
104	83	10. На адміністрацію побрано	38	47	143
16643	09		3385	71	20028
1335	40	11. Готівка	1871	80	1335
17978	49		5257	51	21364

Б) Розходи.

На початку місяця		в протязі місяця убуло		З кінцем місяця	
зр.	кр.	зр.	кр.	зр.	кр.
1	28	1. На фонд резервовий загальний	—	—	1
—	—	2. " " " товариства	—	—	—
86	05	3. Виплачено паїв	441	40	527
2903	87	4. Виплачено вкладок щадн.	287	40	3191
7007	63	5. Дано позичок на скринти	3746	70	10754
3615	10	6. " " на векселі	670	—	4285
36	25	7. Виплачено відсотків	—	—	36
1700	—	8. Вложено до банку гіп.	—	—	1700
12	—	9. Виплачено коштів спору	—	—	12
112	65	10. Виплачено коштів адм.	54	31	166
7	30	11. Виплачено коштів основ.	—	—	7
3	84	12. Оплати скарбові	2	63	6
620	72	13. Розділ чистого зиску	—	—	620
16106	69		5202	44	21309
1871	80	14. Готівка (Сальдо)	55	07	55
17978	49		5257	51	21364

В місяць цвїтєня вступило 19 нових членів з паями декларованими на суму 760 зр., виплаченими на суму 587 зр. — кр. Виступило 4 членів з паями виплаченими на суму 441 зр. 30 кр.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша на Буковині

Руска друкарня

в Народнім Домі

при ул. Петровича ч. 2.

приймає всякі роботи друкарські як: діла, брошури, оголошення, табелі, цінники, рахунки, карти візитові, запрошення весільні, карти заручин, наголовки на листи і коверти і т. п. і т. п.,

в мовах: рускій, польській і німецькій.

добір букв великий

Роботи виконує ся скоро, солідно і дешево.

Великий склад друксортів для шкіл народних.

Русини! удавайте ся з роботами до своєї рускої друкарні!

„Свідчення фреквентацийні“

руські і німецькі суть на складі в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втирані: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купити у всіх антиках. Просимо ждати сей

Загально улюблений лік

всє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для остерожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічній промисловій школі в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушкетерів, женьців і дітей і то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді остроногих часті з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушувани.

Через ношені моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволені цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цінах

Лев Киїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гогова ч. 13.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських калашів і черевиків до гімнастичних вирав.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Северного

Хто хоче мати добру і дешеву

МАШИНУ ДО ШИТЯ,

най удасть ся до мене, то певно не пожадує. Нові продаю дешевше як всюди, а употреблені, ще добре удержані почавши від 20 зр. і то за готові гроші і на виплат. Хто купить у мене нову чи стару машину, за реперацию не потребує журити ся, бо я роблю тую безплатно через цілий рік.

Русини, удавайте ся до мене бо я також Русин і обслужу Вас по братньому

З поважанем

В. ДАНИЛЕВИЧ,

машиніст у броварі Штайнера в Чернівцях, при ул. Зеліничій (Bahnhofstrasse) ч. 21.

Перворядна американська

пральня

припоруває ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковпирки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свіжого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, воєни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з всіляких родів матерій.

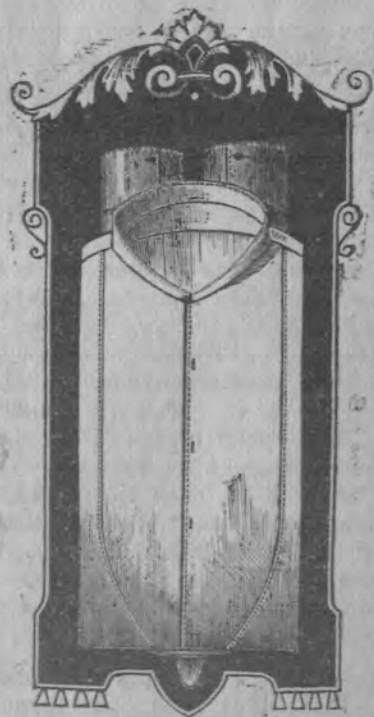
Приймає ся чисто пране біле до прасовання в поодиноких домі.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротшім часі.

За сумайне виконане, уміркову ціню і скору услугу ручить давня фірма:

З високом поважанем:

Август Чернявський,
улиця Палати красної число 16 А.,
власний дім.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продажною законом дозволеною лосіа. — Предложені адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutschgasse 8, Budapest.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 2.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Wandern Sie nur aus...

Перед кількома роками досягла горячка еміграційна і Буковину... Люди почали збирати ся до вандрівки за море, а далі і виїздити. Перший рушив ся повіт кіцманський, звідси пішли перші переселенці в світ за очі...

Сей симтом, що давав сумне свідомство економічному і суспільному положенню краю, спонукав посла кіцманського повіту, п. Нігуляка, що той, сповняючи свій посольський обов'язок, заговорив про ту справу в соїмі. Але більшість тодішня то були Волохи, і старо-руські послы під спільною командою бар. Мустаці. Що еміграція рушила ся в повіті кіцманському, то панів з тодішньої більшості нічо не обходило, то емігрували рускі мужики, котрих би волоскі пани самі радо вислали за море, щоб лиш скорше зрумуныти Буковину, а тодішній член виділу краєвого і головний „махер“ у всіх справах краєвих бар. Мустаца, кинув до посла Нігуляка многозначучі слова: Wandern Sie nur aus! Вивайдровуй руский народ, їди в світ за очі руский мужик з жінкою і дітьми, щоб на твоїм потом зрошенім поли осів не Русин, а Волох, або жид який, що серцю бар. Мустаці миліший над усьо, бо він і до всього дасть ся ужити, буде на команду і „echter Bukowiner“ і Волох і Німець і Поляк, так як прототип таких індивідуїв бар. Мустаца.

Так казав бар. Мустаца перед кількома літами...

Нині ситуація змінилася. Еміграція розширяє ся чимраз більше, обіймає чимраз дальші повіти, входить і у волоскі села, громади вносять в тій справі петицію до соїму і соїм займає ся тою справою. По дотичнім рефераті д-ра Стоцького, ухвалено соїм завізвати правительство до як найенергійнішої акції в тій справі, щоб розслідити причини еміграції і придумати якісь ередства зарадчі. І тепер доперва бар. Мустаца опам'ятав ся. Еміграція досягає волоских сіл, — отже треба над нею ляментувати в Buk. Post, щоб заробити собі на симпатії у Волохів, хоч тоді, коли еміграція йшла з руских сіл, то Post нічого і не чувала про еміграцію! — Робить ся щось в справі еміграції, — то треба про еміграцію писати, бо коли прийде до якого діла, то буде можна ним похвалити ся перед цілим світом, що то заслуга бар. Мустаці і Buk. Post, бо вони про се писали.

Ціла та справа з еміграцією видає найліпше свідомство бар. Мустаці і його політичним приятелям. Вона найліпше доказує, що махерство бар. Мустаці в нашім краю стоїть на перешкоді розвою краю, бо Мустаца то фанатичний ворог Русинів, він хотів би їх бачити навіть за морем, лиш не тут в краю. І чи такий чоловік має кваліфікації до того, щоб тріяти цілим виділом краєвим і всіми справами автономічними?

Сила бар. Мустаці вже нині по часті зломана, але мимо того є

він там каменем перешкоди для розвою краю; тому то не далекий вже час, коли і йому повинен сказати край: „Wandern Sie nur aus!“ а то з виділу краєвого. Тоді і в краю буде инакше.

А тимчасом може собі бар. Мустаца і Мортко Штекель опадити своїх „mene (Sch)tekel...“, бо справа еміграції лежить в певних руках і Мортко не потребує нею журити ся...

Промова п. президента краєвого бар. Бургіньона

в справах шкільних, виголошена в соїмі на засіданні дня 21-го квітня с. р.

(Даліше).

В часі нарад в адміністративній комісії, а також в стовпцях одної румунської часописи піднесено закид, немов то в чистоті румунських округах шкільними інспекторами наставляє ся людий чужої народности і до Волохів ворожо настроєних і що відтак є люди улашнені їм властиво урядовою користують ся при переслідуванню спосібних учителів румунських. Для ілюстрації цих закидів, найвольно буде мені за дозволом Високої Палати оповістити деякі дані з виписів кар дисциплінарних на учителів в часі від 1. січня 1897 р., бо-ж зазначене переслідуванне учителів тільки в тій показало-б ся, що ті учителі мали дисциплінарні справи. Число нар від означеного повисше часу по нинішній день таке:

В Чернівцях 1, в Черновелькому повіті 4, в Кімнолюнським 3, Кіцманським 4, Радовельським 2, Серетським 3, Сторожинським 3, Вижницьким 5, а в цих двох повітах, які були на думі підносячих ті закиди, якраз не було

ні одної случая кари: іменню в Гурьгуморі, а так само в Сучавським за час урядована теперішнього інспектора.

А що до народности учителів то на 862 припадає 349 Румунів, 254 Русинів, 170 Німців, 82 Поляків; 7 належить до інших народностей, є вони Угри або Вірмени. Ту мусу підчеркнути, що у всі учителі володіють румунською мовою справді дістали посади.

А ще що до народности в школах о мішаній мові викладовій, а власне в румунсько-руських і німецько-румунсько-руських школах, — скажу напамі, що у 22 школах того рода управителями є 15 Румунів, 4 Русини, 2 Поляки, а 1 Німець. З прочих учительських сил при тих школах є 17 Румунів, 11 Німців, 8 Поляків а 5 Русинів.

З цих даних Висока Палата набере пересвідчення, що на правду годі говорити про якісь переслідуваня румунських учителів.

Вже при обрадах в адміністративній комісії а також сьогодні ту в Високій Палаті згадано про труднощі в вивченню німецької мови через учеників мужескої і жіночої семінарії учительської. Іменню сказано в адміністративній комісії, немов то обі семінарії так зорганізовані, що ученикам неїмецької народности вадто тяжко досягнути цілей науки. Коли-б так справді було, тоді шфери показали-б, що кандидати неїмецької народности в меншій числі, ніж Німці, новачили школи. А між тим зіставлене числа кандидатів, що в рр. 1890—1894 в одну чи другу учительську семінарію поступили і в тій 4 роки правильно скінчили свої студії вказує, що закид той безпідставний, бо іспит зрізности здало-б 33% в мужескій, 256% в жіночій семінарії а на Русинів і Німців припадає лиш 43% згідно 48%.

Так само з закидом, наче-б німецька мова ставила великі перепони для кандидатів при вступних іспитах. З дят, які маю під рукою, а власне за 10 останніх років виходить, що при вступних іспитах до обох семінарій на 204 кан-

ВІДРОДЖЕНЕ.

ПОВІСТЬ

г-р Л. Н. Толстого.

(Даліше).

Предсідатель не звернув ся зараз до обжалованої, тому, що питав якраз того члена трибуналу в очках, чи він годить ся на поставлене питань, що вже були наперед приготовлені і виписані.

— Що-ж було далі? — питав предсідатель Маслової.

— Приїхавши до дому, — говорила вже сміліше Маслова, вдивляючи ся в предсідателя, — я лягла спати. Лиш я заснула, а наша служниця Берта будить мене: „Іди, — каже, — твій купец знов приїхав.“ Тут він, — вона знов з видним страхом вимовила то слово: він, — він хотів післати за вином та гроші у нього вийшли. Тоді він післав мене до себе до готелю і сказав, де гроші і кілько взяти. Я й поїхала.

Предсідатель, що шептав щось на ухо тому членови трибуналу, що сидів по лівім боці і не чув того, що говорила Маслова, повторив її послідні слова, щоб показати, що він усе чув.

— Ви поїхали. Ну і що-ж? — сказав він.

— Я приїхала і зробила так, як він казав: пішла під номер. Але не сама пішла, а закликала і Симона Михайловича і її, — сказала Маслова, вказуючи на Бочкову.

— Вона бреше, я не входила до

номеру, — зачала Бочкова, але її утихомирили.

— При них взяла я чотири банкноти по десять рублів, — захмурившись і не дивлячись на Бочкову, говорила далі Маслова.

— Ну, а не замітила обжалована тоді, як брала рублі з куфра, кілько там було грошей? — запитав знов прокуратор.

Маслова задрожала, як лиш прокуратор до неї заговорив. Вона не знала чому, але чула, що він її воріг.

— Я грошей не рахувала, але виділа, що були сторубазіві банкноти.

— Отже обжалована виділа сторубазіві? — Я більше не маю що питати.

— Ну, що-ж привезлисте гроші до дому? — питав далі предсідатель глядячи на годинник.

— Привезла.

— Ну, а потім? — спитав предсідатель.

— А потім він знов взяв мене з собою до готелю, — сказала Маслова.

— Ну, і як же ви дали йому в коняку порошок?

— Як дала? Випала порошок в коняку і дала.

— На що-ж ви дали?

Вона не відповідаючи, тяжко і глибоко вдихнула.

— Він не пускав мене від себе, — за хвилию сказала вона. — Я змучила ся з ним і вийшла трохи на коридор прохолодити ся і кажу до Симона Михайловича: „Та щоби він вже раз пустив мене! Я так змучила ся!“ А Симон Михайлович каже: „Він вже і нам

надовд добре, та хочемо дати йому порохів на сон; він засне, та й ти собі поїдеш“. Я кажу: „добре!“ Я думала, що той порошок нічо не пошкодить. І Симон Михайлович дав мені наперед. Я увійшла в кімнату, а він лежав за параванчиком і зараз казав дати собі коняку. Я взяла зі стола фляшку, наллала дві чарки, — собі і йому, до його чарки всипала порошок і дала йому.

— Ну, а звідки у вас взяв ся перетень? — спитав предсідатель.

— Перетень він сам мені подарував.

— Коли-ж він вам його подарував?

— А як ми приїхали з ним до готелю, я хотіла відходити, а він ударив мене по голові і зломив гребінь. Я розсердилася і хотіла таки зараз від'їздити. Тоді він взяв перетень з пазух і подарував мені його.

Заступник прокуратора знов встав і з фальшиво-наївним виглядом попросив предсідателя о дозвіл поставити ще пару питань, а коли предсідатель згодив ся, він спитав:

— Я хотів би знати, як довго була обжалована в готелю разом зі Смелковим?

Маслова знов застрашила ся і неспокійно водячи очима, то на предсідателя, то на прокуратора, скоро сказала:

— Як довго я там була, не тямлю.

— Ну, а не пригадує собі обжалована, чи не заходила вона, вийшовши від Смелкова, ще до якого иншого льобкалю в готелю?

Маслова задумала ся.

— Так! я була ще в сусідній кімнаті.

— І чого-ж ви там ходили? — спитав прокуратор, звертаючись просто до обжалованої.

— Я ждала на біягра.

— А чи Картіян був в тій кімнаті разом з обжалованою, чи ні.

— Він також був.

— І чого він там ходив?

— Лишив ся ще коняку купця і ми його разом вийшли.

— А, разом вийшли. Дуже гарно.

А бесідувала обжалована з Симоном? І про що йшла розмова?

Маслова знов нахмурила ся, спаленіла і скоро сказала:

— Що я говорила? Я не знаю. Що хочете, то й робіть зі мною. Я не винна, то все, що маю сказати. Я нічого не говорила. Вирочім я вже все сказала, що мала сказати.

— Я не питаю вже більше о нічо, — сказав прокуратор, і несприродно піднявши плечі, став записувати до своїх нотаток, що Маслова признала ся до того, що була в окремій кімнаті разом з Картіяном.

В сали стало тихо.

— Ви не маєте нічого вже сказати?

— Я вже все сказала, — відповіла Маслова, вдихнувши, і сіла на своє місце.

Предсідатель записав щось в напєрах, вислухав то, що до уха сказав йому член трибуналу з лівого боку, а потім заявив, що перериває на десять минут розправу і вийшов з сали.

За суддями встали і присяжні і адвокати і свідки і зі свідомостю того, що вже часть роботи зроблена, ходили то сюди, то туди.

дидатів задля незнання німецької мови відіало тільки чотири.

На теперішній році приготувляючого курсу семінарії мужескої відіало лиш 17 на 458 кандидатів, а на другім році, хоч сей що тільки введено, не відіав ні один кандидат. На першій році мужескої семінарії від 10 вже років на 471 кандидатів не репробовано ані одного кандидата незнання німецької мови, на другім з між 412 також ні одного, а на третім репробовано з між 349 тільки 4. Так само при іспитах зрілости з німецької мови не репробовано нікого. Подібно стоїть справа і в жіночій семінарії. За 10 років із 650 кандидаток, які зголосили ся до прийняття, відіало лиш 36 за незнання німецької мови, але зате на першій році на 281 ні одна, на другій з 259 і на третій з 219 ні одна кандидатка, а при іспиті зрілости з 216 тільки одна перепала з німецької мови.

Затім результати вступних іспитів і поступу в науках не дають ніякої підстави до підношених закидів. Натомість цілком інші обставини в жіночій семінарії звернули на себе увагу краєвої ради шкільної, бо іменно ереквенція в тій семінарії не відповідала слушній засаді: що заклад є рівно доступний для учениць кожної народности. І так показує досвід, що малий процент Русинок і Румунок з провінцій уступає до семінарії, а з другої сторони місць учениць не радо приймають посади на селі. Щоб сему, о скільки мож зарадити, обернулася рада шкільна краєва до всіх рад окружних а спеціяльно до їх предсідателів і окружних інспекторів з запитом, щоб особистим впливом виводили в дотичних громадах свого округу, щоб новонастановлені при сільських школах учительки могли знайти відповідне приміщення і стіл. А з другої сторони, щоб кандидаткам з провінцій подати можливість кращого удержання в Чернівцях, рада шкільна носить ся з гадкою засновати жіночий інститут для таких кандидаток.

З того, що тут сказано, Висока Палата може набрати пересвідчення, що рада шкільна, де завважає які недостатки, старає ся злу зарадити.

(Дальше буде.)

Голоси німецької преси про постуляти лівіці.

N. W. Tagblatt називає постуляти лівіці ненарушимою magna charta німецького народу — розуміє ся libertatum. Все то мусить бути утримане. Німці засновали Ав-

стрию, були її кумами при хресті, то-ж Австрія мусить остати ся німецькою вхідною монархією, а не словянською державою на заході. Чим сильніші будуть Німці, тим сильнішою буде Австрія. Жадання Німців мусять бути законно означені, а всякі язикові розпорядження, рескрипти та інструкції безпременно знесені. Отсе інструмент (середство) до успокоєня держави (?). Подібно виражають ся о постулятах лівіці і N. fr. Presse і Bohemia, називаючи її постуляти ultimatum до правительства. Fremdenblatt лівірує. Він хвалить де що з програми лівіці, тішить ся, що лівіця зійшла вже з негативного становища, але зазначає, що програма пахне ще духом радикалізму і не всюди є справедлива. Німці хочуть обезпечити себе, не вриваючись (?) в територію славянські. Вони і не стремлять (?) до гегемонії. Шкода лише, що тих основ, як примієно до Чехії (поділ адміністраційний) не примієно до других країв. Справа ціла насуває багато трудностей, потребує років на переведення, а програма є ще засадно дуже партійна і не без гіршків. Але добре, що маємо вже субстрат до компромісів. Fremdenblatt глядить і стріже. Vaterland хвалить дещо, але в цілості не годить ся на програму. Збанкрутовані Німці — каже — хочуть себе ратувати персональною унією з Угорщиною і відокремленням Галичини. Вони хочуть мати Австрію меншою, щоб скорше змогли її проковтнути, а силу свою бажають побільшити тісною звязю з Німеччиною. Pester Lloyd називає сю програму більше національною, ніж політичною. В ній видно мимо всего різномірні напрями німецьких сторониств. З відси вплили і суперечности в самій програмі. Програма стоїть при конституції, а автори програми топтали ногами самі сю конституцію. Програма має хіба теоретичне значіння. Німці ніколи не були практичними політиками.

Справа австро-угорської угоди.

Конференція обох міністерств у Відні тривала від 10 години перед полуднем до 1½ пополудни. Безпосередньо по конференції міністер Кайцль був на аудієнції у цесаря. Відтак відбула ся кабінетова нарада. Результат конференції досі незвідний. Загально думають, що австрійське правительство не уступить перед угорськими жаданнями, так, що навіть пів-урядово признають нині можливість „політичного конфлікту“ і небезпеченство ситуації. З огляду на такий зворот в ситуації, більшого значення набирає заповідження конференції виконуючого комітету правних, на котру окрім парламентарних міністрів, прибуде також президент міністрів гр. Туя.

О спільній конференції австрійських і угорських міністрів N. Wiener Tagblatt пише: Говорять, що результат був негативний. Вигляди порозуміння між обома правительствами мають бути дуже малі. Може бути, що відбудуть ся ще дальші конференції і що есентуально наступить ще проба усунення різниці поглядів в угодній справі на нараді під проводом цесаря. З Будапешту телеграфують до Tagblatt-y: „На результат переговорів ждуть тут з великим напруженем. Дня 2. червня збирає ся угорський сойм і тут вважають за річ певну, що Сель або внесе предложення о самостійнім управлінню справ вхідячих в обсяг угоди, або буде змушений зголосити свою димісію. Сель не може ввести гіршого проекту угоди, як проект Банфіого, бо лиш проект Бадені-Банфі має заповнене парламентарного поладження і компроміс ліберального сторониства з опозицією має значіння виключно для того проекту. Коли би Сель вдавав ся в нові переговори що до змісту угоди, в компромісі зробила би ся діра і опозиція знов мала би вільну руку.

З огляду на біжучі переговори обох правительств в справі угоди,

Wiener Allg. Ztg. оголошує автентичний текст пунктацій заключених в Ішлю і формули Селя. Пунктація в Ішлю має слідуєчий зміст: Цово-торговельний союз триває аж до 1903 року, а по впливі того року відновляє ся автоматично так довго, як довго обі держави рішучо не заявлять ся за економічним розділом.

Формулка Селя звучить так: Цово-торговельна звязь триває до 1903 року в тій надії, що буде заключена на Угорщині в парламентарній дорозі, а в Австрії на підставі §. 14-го. В той спосіб заключена звязь відновляє ся автоматично до кінця 1904 року, коли до того часу не наступить продовження угоди в парламентарній дорозі. Коли однак мине 1904 рік без нового управління економічних відносин обох держав, наступить сам собою економічний розділ Угорщини від Австрії, навіть без відповідної ухвали угорського сойму.

Мирова конференція.

В неділю відбуло ся друге засідання мирової конференції і тривало 35 минут. Делегатам ще раз пригадано, що зміст нарад має бути задержаний в найбільшій тайні. Президент виголосив бесіду о працях, котрими має конференція заняти ся. Головну увагу звернув на справу розширення існуючих міжнародних принципів, що мають на цілі заховане певних гуманітарних взглядів підчас війни, а на кінці порушив справу обмеження розоружень. — З промови президента можна заключати, що Росія сама вже зрезигнувала з наміру форсовання гадки розоруження. Замітний в тій справі один зворот в промові Сталя: Держим ся з далека від всяких химер і утопій, а радше сотворім пожиточне і практичне діло. Сеся бесіда буде імовірно оголошена, щоб унеможливити всякі коментарі. По ухваленню поділу праці між три комісії вибір членів до тих комісій

Нехлюдов виїшов до кімнати і сів там коло вікна.

XII.

Так, то була Катюша! — подумав собі Нехлюдов і думки його полинули в минуле.

Перший раз побачив Нехлюдов Катюшу тоді, коли він був на третім курсі університету і працюючи над своїм твором о ґрунтовій посілости, переживав літо у своїх тіток. Звичайно жив він літом зі своєю матір'ю і сестрою в маєтку матери недалеко Москви. Та того року сестра його виїшла замуж, а мати виїхала на воду за границю. Нехлюдов же мав писати свій твір і рішив ся пережити літо у тіток. У них, в їх селі, було тихо, не було жадних забав; тітки любили свого остринника і будучого їх спадкоємця, а він любив їх, любив їх старомодне і просте жите.

Того літа переживав Нехлюдов той одушевлений стан, коли молодий чоловік починає розуміти жите сам, по своему, а не по чужим вказівкам, коли починає розуміти роль чоловіка в житті і види можливості безконечного усовершення свого духа і цілого світа: віддає ся тому не лиш з надією, але з повним пересвідченням, що він дійде до того, що собі укладає в своїй голові. Того року ще на університеті прочитав Нехлюдов „Соціальну Статистику“ Спенсера і гадки Спенсера о ґрунтовій посілости зробили на нього вражіння передовсім тому, що він сам був сином власницьки ведених посіlostей ґрунтових. Батько його не був багатий, але мав дідацькі віна 10 тисяч десятин землі. Він тоді

по раз перший порозумів несправедливість приватної власности землі, а будучи таким чоловіком, котрому жертва ізза моральних вимог робила приємність, рішив не користати зі свого права власности і віддав ту землю, що у дістав по батькові, мужикам. На сю тему писав він свою розвідку.

Жите його на селі у тіток йшло так: він вставав дуже рано, пераз і о 3-ій годині і ще перед сходом сонця йшов до ріки купати ся і вертав до дому, коли ще роса лежала на траві і цвітах. Винявши каву, сів писати свою розвідку, або жерела до неї, але часом місто читати і писати, він виходив з дому і ходив по полях і лісах. Перед обідом він клав ся спати в саді, потім підчас обіду розсмішував тіток своїми жартами, потім їздив трохи верхом, або возив ся в човні, а вечером знов читав, або розкладав тіткам пасіанс. По ночах він часто не спав, — се дучало ся звичайно тоді, коли світив місяць, — і ходив пераз цілу ніч по саді зі своїми мріями і гадками.

Так пережив він цілком і спокійно цілий місяць у тіток, не звертаючи уваги на ту чорношу покійку-вихованню Катюшу.

Нехлюдов, вихований під опікою матери, був ще в 19 літ зовсім невинний. Він і не думав про жевиниу інакше, як лиш про законну жену. А всі жевини, що не могли бути в його понятті його жінкою, були йому не жевини, а люди. Та дучало ся йому, що приїхали до тіток на Вознесєне гості: сусідка з дітьми, з двома панночками, сином-гімназистом і з молодим малярем, що гостив в їх домі.

По чаю стали молоді бавити ся в саді запанки. В забаві брала участь також Катюша. Якось прийшлося раз Нехлюдову і маляреви запанки Катюшу.

Нехлюдов біг із всіх сил, він хотів випередити маляра, але маляр доганяв вже Катюшу. Нараз Катюша дала знак Нехлюдову і побігла за корчі бозу. Він зрозумів знак, що вона хоче дозволити зловити себе і побіг другим боком калюмба, щоб за корчами зійти ся з нею. Але тут за корчами був якийсь рів, що заріє кропивкою; він підткнув ся, упав в кривину та обпарив ся і обмочив ся в росу, але зараз встав і сміючись побіг на чисте місце.

Катюша з веселим усміхом і чорними, як терен, очима бігла йому на стрічу. Вони збігли ся і зловились руками.

— Але я обшарила ся, — казала вона, тяжко віддихаючи і поправляючи свою косу.

— Я і не знав, що тут рів, — сказав він усміхаючись і не випускаючи її руки зі своєї.

Вона прихилилась до нього і він сам не знаючи як, нахилив ся до неї лицем; вона не противила ся і він стис сильніше її руку і поцілував в уста.

— Дайте-ж сповій! — сказала вона і вирвавши від нього руку побігла до товариства. По дорозі урвала ще дві вітки усикаючого вже білого бозу і хопила ним своє розігрите лице.

Від того часу відносини між Нехлюдовим і Катюшею змінили ся на сердечніші, на такі, які бувають між невинним молодим чоловіком і молодого невинною дівчиною, котрих серця притягають ся взаємно.

Як лиш Катюша увійшла в кімнату, або коли лиш Нехлюдов здалека видів її білу запаночку, йому усе ставало веселіше, інтереснійше, жите набирало иншого значіння для нього. То само відчувала і вона. І не лиш сама присутність і близькість Катюші робили вражіння на Нехлюдова; вже то само, що Катюша жила на світі, було щастем для нього, а то само і для Катюші. Чи одержав Нехлюдов неприємне письмо від матери, чи не йшло йому з його твором, чи мав він яку иншу гризоту, то лиш пригадав він собі Катюшу і уявив її, то увесь сум минав.

Катюша мала много до роботи, але вона звичайно робила, що до неї належало, і читала свободними хвилями. Нехлюдов давав їй Достоевського і Тургєнева. Їй найбільше подобало ся Тургєнева „Затище“. Розмовляти їм приходило ся часто, при стрічах на коридорі, на подвір'ю, на балконі, а часом також в кімнаті старої покійки тіток, Матрени Павловни, з котрою разом жила Катюша. І та розмова в присутності Матрени Павловни була їм ще наймиїшій. Розмова сам на сам не йшла їм так добре. Їх очі зараз говорили що иншого, що було о много важнійше від того, що говорили уста. Вони якось соромили ся і розходили ся.

(Дальше буде.)

поширено делегаціям поодиноким державам. На внесені президента ухвалено вісти о нарадах конференцій посылати днямикам за допомогою комунікатів бюро конференцій. Відтак ухвалено, що в нарадах конференцій можуть брати участь всі делегати, не виключаючи технічних дорадників.

Щодо можливих успіхів тої конференції висказався цікаво американський делегат Віте, що позоволив оголосити таку заяву:

„Ситуація корисна. Першу організаційну працю переведено добре. Маю повну надію, що можна буде досягнути практичну і позитивну ціль. Скептицизм перших днів може уступити поважним надіям і то без ніякої пересадки в чім небудь. Думаю, що зможемо дійти до певного результату в справі посередництва і полюбовного суду. Сему не буде мож дати обов'язуючого характеру, але поки що, мож буде ему дати факультативний характер. По конференції держави побачать, що для поладження своїх спорів мають також інше средство, як війну, а те вже буде величезним поступом.

Так само вірю, що в воєнних законах і приписах мусять бути доконані важні розширення в тім напрямі, щоби війну зробити більше гуманітарною, іменно через розширене Женевської конвенції з 1884 року о сухопутній війні, також на війну морську, і через постанови зм'яряючі до побільшення охорони приватної власності в морській війні.

Що до справи зменшення зброї, застереженої для першої комісії, не можу нічого сказати. З огляду на се, що праці конференції ще не розпочалися, можна що до всіх точок висказати лиш надію.

Австрійська делегація установила слідуєчих членів трьох комісій мирової конференції:

Членами першої комісії (для військових справ) підполковника Кніпаха і капітана корвети гр. Солтика; членами другої комісії (для „Червоного хреста“ і Женевської конвенції) легатійного радника Меррея, професора Лямарша і членів першої комісії; членами третьої комісії (для полюбовних судів) амбасадора гр. Вельзергаймба, посла Околичаного і проф. Лямарша.

На засіданні в середу вибрано президію трьох комісій. В першій комісії для справ військових вибрано звичайним президентом бельгійського повномочника Вернерта а почетними гр. Міністера і американського полковника Вайта (White); президію другої комісії творять: кн. Тегуав, Туркан-паша і гр. Вельзергаймб яко почетні предсідателі, а звичайним єсть російський тайний радник Мертене. До третьої комісії увійшли гр. Ніграї Понсефо а звичайним предсідателем єсть Лев Буржоа.

НОВИНКИ.

Чернівці, 25-го мая 1899.

Іменований президент суду для Буковини Кастян Кляр приїде з кінцем місяця до Чернівців, а з 1. червня обіймає урядоване.

На місце пок. гр. Гогенварта президентом найвищої палати рахункової

в Австрії має бути іменований барон Гавч.

3 анад. товариства „Союз“. Академічне тов. Союз подає до відомости, що в суботу дня 27-го мая с. р. відбулись с надзвичайні загальні збори товариства о годині 6, 1/2 7, а в зглядно о годині 7 вечером в сали товариства. Порядок денний: 1) Votum separatum тов. Бурачинського і Когута. 2) Резигнація голови тов., заступника голови, секретаря І-го і бібліотекаря та доповнюючий вибір виділу. За тов. „Союз“. Мисайло Іванко голова.

Наш звістний артист-малар п. Никола Івасюк іменований прав. конєсторию дієцезальним маларем.

Полешкі на почтах. Міністерство торговлі хоче завести реформу в дотеперішнім надаванню накунків на почтах, іменно таку, що цілу дотеперішню маніпуляцію, як важене, націплюване карток і пр. буде поладжувати сама фірма, а почта видасть лише подтверждені, що відобрала накунок. Проба сеся має урядити ся поки-що лише з великими фірмами, котрі самі о те згодосать ся.

В справі уніятського митрополита Куїловського дістаємо цікаві вісти з Відня. В останніх часах рознесли польські часописи, що митрополит Куїловський позав в кол'зію з правительством, а іменно мав він заявити правительству, що до політики не буде мішати ся, і не буде репрезентувати, правительственной політики в галицькій Русі, як то робив пок. кардинал Сембратович. Крім того правительство зажадало від митрополита Куїловського, щоб він і далі платив 12.000 зр. бувшому митрополиту Йосифові Сембратовичеві, що пробував в Римі, і щоби згодив ся на відступлені дїбр Крилоє з архієпархії львівської до єпархії станіславівської. На то мав відповісти матр. Куїловський, що, коли правительство приневолило Йосифа Сембратовича уступити то най платити йому само пенсію, а коли отворило нову єпархію, то най її виносажить своїм коштом, а не коштом львівської єпархії. Такі поголоски нютуть, як сказано, польські дневники. Отже в тій справі дістаємо з Відня, з достовірного жерела такі вісти: В зутешних звичайно добре поінформованих кругах духовних удержує ся поголоска, що єпископ Куїловський пробувавший на курації в Неаполі, довідавшись ся про властиві причини „відкладання“ своєї прекопізації, рішив ся, зрєкти ся не лишень митрополитської гідності, але і станіславівського єпископства. В таким разі Митрополитом зістане на певно О. Шейтцкиий, його помічником, а заразом ректором семінарії духовної у Львові єромонах О. Філас, а завідателем єпархії станіславівської єромонах о. Лемішиний.

Руска гімназія в Коломиї буде з слідуєчим шкільним роком самостійною третьою гімназією в Галичині. О скілько довідуємо ся, то кр. шкільна рада предлжала дотеперішнього управителя гімназії, проф. Недільського, на посаду директора гімназії.

Товариство педагогічне у Львові удержувало досє виховуючий інститут для хлопців під покровом сьв. Николая. В шкільнім році 1899/900 основано при тім інституті бурсу, в якій має поміщені 10 хлопців за доплатою 4—9 зр., а ось з днем 1. вересня с. р. засновує виді тогож товариства виховавчий інститут для дівчат. Інститут має неутомимого і дбалоого настоятеля в особі п. Кости Паньківського. Завдяки старанням п. Паньківського інститут так гарно розвиває ся. Ми радуєм ся розвитком користної інституції—є се для нас мала рекомєтендєзє за те, що москвофіли найшовшиє в посіданню народних маєтків удержують 2 бурси, а півтомців відтам висилають до німецьких шкіл.

Пам'ятник Альбрехта, відкритий 21. мая у Відні, представляє пок. архикнязя в генеральській мундурі на коні звільна поступаючим. Оляною рукою держить архикнязь поводи, в правій держить райтнайчу. Грудь удекорована. Пам'ятник виритий з бронзи роботи проф. Зумбуша, підстава мармурна. Пам'ятник повстав з дрібних складок офіцерів, тож і ціле торжество відкриття мало знамя більше військове. При відкритті були: цісар, архикнязь, заступники європейських монархів, тіло дипломатичне, військові і сьвітські достойники

і тисячі офіцерів. Відкритє відбулось о 2. годині сполудня. По короткій промові архикнязя Райнера упала опона. Орхестра заграла їмн народний, а батарея артилерії на площі Шварценберга дала 72 салв. Єпископ Бельонотонкий посьвятив пам'ятник, а хор відсьнявав нарочно на сю ціль уложєну кантату. На пам'ятнику містить ся напись: „Архикнязь Альбрехт 1817—1895“ і друга: „Найвишньому вождюві цісаря Франца Йосифа I. в дни 2. грудня 1898. Збройна сила Австро-Угорщини“. На гальовім предствленю в опері явив ся цісар перед предствленєм вперше по смерті цісареві. Орхестра заграла їмн, почім цісар вийшов. День перед відкритєм пам'ятника приймали в себе архикнязь військових гостей обідати. В пам'ять дня вибито золоту медаль для цісаря і 800 єрібних і бронзових для європейських монархів і виспих достойників. Пам'ятник станув коло палати пок. архикнязя, недзєко пам'ятника Мозарта.

Поспінний поїзд їдучи зі Львова дня 17. с. м. на незапертій рамні в Шиниях коло Лужан наїхав на переїжджаючу мужику фіру і розбив віз. Сполухані коні пірвали перед воза і сидячих на їм двох гадів і через те тільки вратували ся вони від нехібної смерті. Будник, що завинив устїї бідї незаминувши рамни—потягнений до одвічальности.

Важне для подорожуючих в Карпати. П. к. Дирекція залізниць оновінує: В цілі побільшеня руху прогульковог до всхідник Бєскидів, буде ся видавати в часї від 15. мая до 30. вересня 1899 карти поворотні II. і III. класи, з 3-днєвою важностию по цінах знижєних о 50% зі Львова, Стрия, Черновєць, Коломиї, Станіславова, Тернополя (на Острів-Бєрезовици-Галич), і Потутора (на Галич) до всїх етапий лежачих на шляху Дора-Ворохта в слідуєчих днях і до слідуєчих поїздів особових: у Львові в кождо суботу і в день перед кождим сьвятєм до поїзду ч. 317, 311 і 313 (поїзд ч. 313 не має в Станіславові безпосереднього подїченя і буде ся видавати до згаданог поїзду карти лишень в часї від 1. червня до 15. вересня 1899), в недїлі і сьвєята до поїзду ч. 317; в Стрию в кождо суботу і в день перед кождим сьвятєм до поїзду ч. 1211 і 1219, в недїлі і сьвєята до поїзду ч. 1211; в Чернівцях і в Коломиї в кождо суботу і в день перед кождим сьвятєм до поїзду ч. 318; в Станіславові в кождо суботу і в день перед кождим сьвятєм до поїзду ч. 3113 і 3111, в недїлі і сьвєята до поїзду ч. 3115 і 3111; в Тернополі і Потуторах в кождо суботу і в день перед кождим сьвятєм також в недїлі і сьвєята до поїзду ч. 3311. Карти поворотні будуть ся видавати в сьвєята римо-кат. і греко-кат. обряду.

Наслїдник престолє токарєм. Німецькі дневники нютуть, що наслїдник німецьког престолє, архикнязь Вільгельм піде на науку до токара Гаєра в Плен. В цісарєскім домі всї сини учать ся явогєє ремєсла.

Два рази погребали одну жінку у Львові, що зголоєла ся там до шпєталє. Приїшла там така ослабєлена, що зарад не зміг вже єї вислухати і занєсати генєралїї про єї їмє, віє і віроєновіданє. Клопїт був, по якому закону єї поховати, як дотична властє жидівєка приєзжала єї жидівєкою і казала поховати по євому. Но в пару дєнь пізнїйше приєходить до шпєталє якийсь мужик і допїтує єа за євоею жінкою. Показало ся, що тою його жінкою була власне померша недєвно, похована на жидівєком оєкопєску. В найбільшій тайні, вночєю відкопано трупа і поховано другий раз по хрєстїянськи.

В японськїй гімназїї в Токїо відбєв ся ориєнальний попис на вієр засїданя японськог парламєнту. Директор був президентом міністрів, три учитєлі були міністрами війни, просьвітї і марїнарки, а три старші учєники були тайними радниками. Усі сповїзали євою ролю з найбільшою повагою. Найстаршїй учитєль сїв на єстєлю предсїдєтелє, мїстопредсїдєтелєм був профєсор історїї, внієні обняли урядї секретарів, квесторів і т. д. Депутованими були учєники. Засїданє відбуло ся у великій шкільній салї. Зараз по відкритю обряду з посїлів, гімназїєст Като висту-

пив на трибуну і в тригодинний бесїдї предложив проєкт до права — про зисєненє іспитів. — Мієцєві дневники і корєспондєнт французьког „Temps“ хвалєють краснорїчїєвїє бесїдника. Незамїтєно мїнуло сїм годин. Сї пописи будь що будь є доказом, як молодїж їнтєресує ся політїчною зисїєю краю.

У Львові померла 21-го мая Юлія з Залїтачів Борковєка, жєна бувшог директора Дрогобїцкїй гімназїї, співробітника „Дїла“, полизинивши опечалєного мужа і двї доньки. Похорони покїйної відбєли ся при великїм здвїгу рускої публики. Похорони провадив крилошанин Пюрко. — В Чернівцях померла Олєксандра Дилєвєка, мати вієєпрезидєнта краєвог суду у Львові.

Телеграми, „Буковини“.

Чернівці, 25-го мая 1899

Відєнь. Є. В. Цїсар в уніформі своєго англїйськог рєгімєнту драгонів відвідєдав англїйськог амбасадора, щоб особїєсто зложити жєлєаня з нагоди 80-лїтної річницїї уродин королеви Вікторїї.

Відєнь. Вчєра в полуднє відбула ся конференція авєстрїйськїх і угорськїх міністрів під проводом Є. В. Цїсаря в справі угоди з Уграми. Нарада трєвала до 3. години сполудня. Угорєкі міністри лишили ся у Відні ще через нїєшнїй дєнь.

Видання „Видавничої Спільки“:

1. Стефан Ковалів: ДЕЗЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
2. Іван Франко: ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. Ольга Кобилянська: ПОКОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна получить в Чернівцях

у пана

МИХАЙЛА ІВАШКА,

ул. Петровича ч. 2. (Народний Дім).

На 5%.

відсотків від вкладов щадничих,

а на 6 1/2%

від удільюваних позичок знижило

Товариство

„Руска Каса для ощадн. і позичок“

Стоваришенє зарєєстрованє з ограничєною порукою

почавши від 1. липня 1899 р.

Щє до першог липня дає Товариство 5 1/2% від вкладов щадничих, а берє від позичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Складайте ся

на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять: з Відня, Снятина, Неполоківців: посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер; особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер; з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікальфи Глібокої: посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер; з Новоселиць, Бошна, Садагуря: мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер; З Чорткова, Заліщик, Лужан: мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.; З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Відня: посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер. до Глібоки, Гадікальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів: посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкан); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан); особ. 11:25 в ночи; до Садагуря, Бошна, Новоселиць: мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером; до Лужан, Заліщик, Чорткова: мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.	До Глібокої приходять: з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карачева: мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їздять потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю). З Глібоки відходять: до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів: мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером. (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їздять потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю); До Гадікальфи приходять: з Радівців: мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд. з Бродини: мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер. З Гадікальфи відходять: до Радівців: міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночи. До Гатни приходять: з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.	З Гатни відходять: до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу: мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи. До Іцкан приходять: з Суцави: мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано. З Іцкан відходять: до Суцави: мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночи. До Вами приходять: з Драгоші: мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано. з Рус-молдавиць: мішан. 1:20 в полудне, мішан. 8:05 вечер. З Вами відходять: до Драгоші: мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи; до Рус-молдавиць: міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавиць.	До Карачева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни. З Карачева відходять: до Чудина н. С. мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер. До Неполоківців приходять: з Вашківців, Вижиць: мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни. З Неполоківців відходять: до Вашківців, Вижиць: мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер. До Лужан приходять: із Чорткова, Заліщик: мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд. З Лужан відходять: до Чорткова, Заліщик: мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер. До Карльсбергу приходять: З Пути: міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд. З Карльсберга відходять: мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер. Примітка. Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.
--	---	--	--

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40	кр.
Царівна, „	1.20	„
Некультура „	20	„
Природа „	20	„
Покора „	70	„
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Залісе, Осипа Маковця	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „	10	„
Хлопці-садівники „	20	„
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесіди про часи козацьки * * *	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Степанюк лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит * * *	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продаючи законно дозволених люсів. — Предложена адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutsegasse 8. Budapest.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсі шкільні друки на складі:

Каталогои, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідництва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейських усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і дешевише як де инде.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свято від 9 до 11 години рано.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокое руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріями всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, екот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, сіно в стогтах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „
Фонд основний	45.000 „ — „
Резерва спеціальна	842 „ 40 „

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди аїквідують ся безпрозолочно. Поліси „Дністра“ приймає Банк красвий при позичках гіпотетичних.

На жите можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористійших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє позички за оплатою 6 1/2% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає вкладки до опроцентована по 4 1/2%, до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошення о уділене агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могоару
з перших віденьських і берлінсь-
ких робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчинови, Гавельони

і всі річи входячі в той фак з
перших найславнійших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тале жерело

до закупна паперів, приборів шкіль-
них, книжок купецких, та знарядів
бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця сьв. Николая ч. 8А.

Рукописи зберігаються лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільно від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Справа австро-угорської угоди.

Ситуація у Відні дуже критична. Вибухла криза, бо австрійське правительство рішучо не могло згодитись на угорські жаданя. Президент угорського кабінету Сель, не порозумівши ся попередно з австрійським правительством, змінив договір заключений в Іншю на „формулку Селя“, котрий має цілком протилежний зміст. Сель відко думав, що Австрія і сим разом прийме все, що їй Угорщина подиктує. Але сим разом сталося інше. Австрія не приймає „формулки“ уложеної по-за її плечима, покликуючись на се, що угодова справа не є виключно справою внутрішньої політики Угорщини і що в так важких своїх частях, як банкова справа, триває і виняток умови не можуть бути погоджені без порозуміння з австрійським правительством. Сель зробив похибку, коли зв'язав ся парламентом, не маючи рівночасно певності, що австрійське правительство згодиться на заключення в його „формулку“ засадничі зміни умови в Іншю. Але мимо некористності поступку Селя, мимо того, що жаданя Угорщини неоправдані, річ певна, що не Сель буде жертвою кризи, бо має за сильну позицію в угорській соймі. Ту свою позицію Сель використовує як пресю протів австрійського правительства і міродатних чинників. Однак здається, що се йому і Угорщині не багато допоможе, бо концесії, які угор-

ське правительство хоче признати, суть того рода, що австрійське правительство не може їх прийняти. В тім іменно лежить вся трудність ситуації, що ні одно ні друге правительство не хоче і не може уступити. Ціла справа спочиває тепер в руках корони. Вчорашня двогодинна рада коронна приготувала вже рішення, котре, бути може, нині вже стане ся річею загальною звісною. На коронній раді оба президенти міністрів мотивували основно своє становище в угодовій справі. Цісар вислухав оба справоздання з великою увагою, однак сам не відзивав ся, лише застеріг собі рішення, котре, як говорять, западе нині.

Австрійський кабінет, котрий, як заповідають, поступає солідарно, рішив ся в банківській справі ні на волю не уступити з свого становища. Навіть на апел корони кабінет не міг би з свого становища в угодовій справі уступити. З другої сторони Сель заявляє, що „формулка“, уложена ним в порозуміння з опозицією, лишає суть угоди незмінною і що він не може відступити від змісту договору заключеного ним в справі угоди з опозицією. Egyetertes доносить з Відня: „Незвичайно поважна ситуація незмінна. Криза обертає ся тепер властиво коло питання „бути чи не бути“ кабінетови Туна. Правда, оно справедливо річ, що Сель не цофає ся перед найкрайнішим кроком, але коли з одної сторони тяжко припускати, щоби Угорщину поставлено перед новою кризою, то з дру-

гої сторони також річ певна, що цісар бажає такого *modus vivendi*, котрий уможливив би Тунови лишити ся на становищу. Нема нині в Австрії ні одного політика, котрий не симпатизував би з правительством Туна в его борбі з Угорщиною. Жаден з австрійських політиків по Туна не міг би числити навіть на таку парламентарну підпору, яку має Туна. В наслідок того повалення кабінету Туна є дуже тяжке, бо его наслідник не мав би навіть до своєї розпорядимости ратункового плащика §. 14-го. З огляду на се Egetertes думає, що з обох сторін прийде до концесій і що обі сторони дадуть ся наклонити до уступок в банківській справі. Свої виводи дивник кінчить тим, що рішення корони на всякий случай випаде на користь Селя, без огляду на те, чи буде можна повалити кабінет Туна, чи ні.

Угодова криза взяла вчора несподіваний зворот, по котрім надіють ся успішного розв'язання. Ще онюди здавало ся, що переговори обох правительств рішучо перервали ся, так що вже заповіджений був від'їзд угорських міністрів торгівлі і фінансів. У Відні мав лишити ся лише Сель, аби виждати, що Туна остаточно зробить. Нагло ситуація цілком змінилася. Цісар нокликав до себе в четвер Туна і Селя і казав їм дальше вести переговори і старати ся о зближене засадничих становищ обох правительств. По

авдієнції у цісаря Сель скликав пробуваючих ще у Відні угорських міністрів і представив їм припоручене монарха. Через те всі угорські міністри лишились у Відні, щоби дальше вести переговори. Нові торги розпочали ся сейчас пополудні. По півторогодинній авдієнції Кайцля у цісаря наступила кількогодина конференція Кайцля з угорським міністром фінансів. За той час Сель конферував з Голуховским, котрий також був перед тим на авдієнції у цісаря. Угорські міністри лишились у Відні на п'ятницю.

Рівночасно з нарадами міністрів відбуло ся також вчора пополудні засідане виконуючого комітету правниці, на котрім були міністри Туна і Дінавлі. Ціле засідане комітету тривало дві години і було посвячене виключно угодовій справі. По офіційним привітанню забрав голос президент міністрів Туна і виголосив експро о угоді. Виводи закінчив тим, що від патріотизму сторонництва правниці надіє ся, що в тій критичній хвилі она підтриме его. По вичерпанню дискусії запала одностайна ухвала прихильна для правительств. Офіційний комунікат, виданий о засіданні, звучить: „З огляду на теперішню політичну ситуацію виконуючий комітет відрочив поки що обговорення первістних намірених справ. За те відбули ся довгі і основні наради в предметі теперішніх переговорів в справі угоди з Угорщиною. Відтак запала одностайна ухвала: Виконуючий комітет правниці висказує повну готовість правниці всіма силами спів-

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ
ГР. Л. Н. ТОЛСТОГО.

(Дальше.)

Такі відносини були між ними за півний час першого побуту Нехлюдова у тіток. Тутки замітили се, настрашилися і навіть написали про то заграницю киянин Олені Івановій, матері Нехлюдова. Тутка Марія Івановна боялась того, щоби Дмитрій не прийшов до б д и з ш и х зносин з Катюшею. Але її страх був без причини. Нехлюдов, сам не знаючи того, любив Катюшу, як люблять невинні люди і його любов була головною охороною від упадку так для нього, як і для неї. Він не лиш, що не чув тілесного потягу до неї, але сама гадка про можливість таких зносин з Катюшею була йому страшна. А коли поетична Софія Івановна бояла ся, щоби він при своїм рішучім характері, полюбивши Катюшу не схотів з нею женити ся без огляду на її положення і походження, — то се мало о много більше підстав.

Если би Нехлюдов був свідомий своєї любові до Катюші, а особливо, если би лиш тутки зачали його переконувати, що він не повинен і не може женити ся з тою дівчиною, то могло би було легко прийти до того, що він при своїм характері не зважав би на ніщо, а лиш оженив би ся з Катюшею, ідучи за голосом свого серця. Але тутки не говорили йому про се нічого і він від-

іхав, не прийшовши до свідомости своєї любові до Катюші.

Він був переконаний, що його почуте до Катюші то лиш одна з тих полюб, що наповняли тоді його ество. Він мислив, що то лиш таке радістне відчуття життя, яке поділяє з ним разом Катюша!

Коли вже він від'їжджав, а Катюша стояла з тітками на ганку і гляділа на нього своїми чорними, повними слези і трішки зисими очима, він відчув, що покидає щось гарного, дорогого, що йому вже ніколи не вернеть ся. І йому стало важко на серцю.

— Бувай здорова, Катюша, дякую за все добре, — сказав він до неї, сідючи в повозку.

— Бувайте здорові, Дмитрію Івановичу, — сказала вона своїм приємним м'яким голосом і задержуючи слези, що котили ся їй з очей, побігла до сьніж, де могла наплакати ся доволі.

ХІІІ.

Через три роки не видів ся Нехлюдов з Катюшею. І побачив ся з нею аж тоді, коли його іменовали офіцером і вислали до армії. Він зайхав по дорож до тіток, але то не був вже той чоловік, що три роки тому назад.

Колись був то честний чоловік, готовий до всякого пожертвування для кожної доброї справи; тепер був то лиш зіпсований егоїст, що любив лиш своє вдоволення, своєю розніж. Тоді світ Божий був йому тайною, яку він з цілим огнем молодости старав ся розгадати; нині було йому в житті все просте і ясне, залежне від тих умовин життя,

в яких він находив ся. Тоді конечно йому було стикати ся з природою і з людьми, що мислили і відчували (філософами і поетами); а тепер природа не робила на нього вражіння, а скорше займав ся він людськими урядженнями і жив зі своїми товаришами. Тоді жінчина була йому чимсь таємничим і принадним, а іменю принадним тою своєю таємничістю; тепер значіне жінчини, кожної жінчини, — крім його своячок і жінок приятелів, — було дуже ясне: жінчина видавала ся йому лиш предметом розкоші. Давніше не потребував він грошей і не брав навіть третьої частини того, що давала мати; тоді зрив ся він маетку по батькові і віддав його мужикам; тепер і тих 1500 рублів на місяць, які він діставав від матері, не вистарчало йому і він мав навіть неприємні перепалки з матір'ю ізза грошей. Тоді вважав він своїм правильним я свого духа; нині його я була свідомість фізичного здоров'я і сили.

І вся та страшна перемена зайшла в нім від того, що він перестав вірити собі, а став вірити другим. Перестав же він вірити собі, а став вірити другим тому, що жити по власним пересвідченням було дуже тяжко; бо живучи своїми пересвідченнями, треба було рішати різні питання на некористь свого животинного я, що шукає легких розкоші; а вірячи другим не треба було нічого рішати, бо все було рішене, і то протів духовного я, а на користь животинного. — Мало того, — коли-б він був вірив лиш собі і постунав по своїм гадкам, його осудили би люди, а так коли він став жити поглядами других, його всі хвалили.

Так, коли Нехлюдов роздумував, читав, говорив о Бозі, правді, багатстві, бідності, ціле окружене казало, що то зовсім не на місці, що він себе тим лиш сьмішить, а мати і тітка називали його за то з добродушною іронією *potre cher philosophe* і коли-ж він займав ся читанем романів, розповідав сороміцькі анекдоти, їздив до французького театру на сьмішні водевілі і весело розповідав їх зміст приятелям, всі хвалили його і ще більше захочували. Коли він уважав за відповідне обмежити свої потреби та носив старий плащ і не мив вина, всі уважали його диваком і оригіналом, — коли він тратив більші суми на уряджене полювання, або на незвичайну, розкішну обстанову свого помешкання, — тоді всі хвалили його артистичний смак і давали ще різні дорогі подарки. Коли він був вночі невинним і хотів лишити ся таким аж до своєї женитьби, то родина бояла ся о його здоров'я, а навіть мати не огірчила ся тим, а радше вразувалась, коли довідала ся, що він став вже правдивим мужчиною і відбив ягусь французку у свого товариша. За те без страху не могла подумати киянин-мати про той епізод з Катюшею і про то, що Нехлюдов міг з нею оженити ся.

Також і тоді, коли Нехлюдов дійшов до повнолітності і віддав той невеликий маєток, що його дістав по батькові, мужикам, тому, що уважав несправедливим посідати землю, мати його і свояки по просту остовіли і від того часу переслідували його все докорами і насмійками. Йому безвинно розповідали всі, що ті мужики, що дістали ту землю не лиш не розбогатіли, але завели у

ділати, щоби прийшло до справедливої для обох половин монархії угоди, і дуже жалює, що парламентарне поладження угодних пропозицій було неможливе. Виконуючий комітет цілковито похваляє становище зайняте правительством при дотеперішніх переговорах з Угорщиною і в кожній хвили готовий правительству в тій акції беззв'язно підперти. Дальші наради комітету відбудуться в найблизших днях.

Ухвала виконуючого комітету правителів є для Туна моральною підпорою. Він може тепер покликатися на більшість, котра цілковито визнає його становище, і заявляє готовість есентуальної підпори. Мимо того починають не лише в Будапешті, але вже й у Відні щораз голосніше говорити о кабінетовій кризі і о наслідниках Туна. Деякі навіть вже ворожать річ, о котрій вчора ще ніхто й не подумав, а іменню, що ситуація починає формуватися шкідливо для лівої. Вже навіть укладають нову лісту кабінету з Хлюмексом на чолі. До сего кабінету мали би увійти також Аверсперг, Мадейський і гр. Водзінський.

Чи зміна кабінету дуже змінить внутрішню ситуацію в Австрії і чи доведе до порозуміння з Угорщиною, можна сумніватися. В тій справі Pester Lloyd пише: „В кругах спокійно мислячих політиків цілком не дуряться надією, що уступлене Туна розв'яже кризу. Трудність ситуації полягає не в личних, але в річевих різницях, котрі без співділяння австрійського парламенту, а за помочю §. 14-го, також наслідникам Туна, хто небудь би він був, не дадуться усеунути.“

Промова п. президента краевого бар. Бургіньона

в справах шкільних, виголошена в соймі на засіданні дня 21-го червня с. р.

(Далше).

Так, як при розміщуванні учительських сил, при роздачі заповідей і субвен-

себе три шинки, розпізнали ся зовсім і перестали працювати. Коли ж Нехлюдов поступив в гвардійський полк і раз тільки протратив в карти, що мати мусіла аж рушити покладний капітал, то се майже й не огірчало. Та-ж се чей же належало до доброго тону.

З початку Нехлюдов боровся, але боротьба була тяжка. То, що він у своїй груді вважав добрим, другі вважали злим, і навиворіть, що він вважав злим, другі вважали добрим. І скінчило ся тим, що Нехлюдов піддав, перестав вірити собі, а повірив другим. Початками було се йому якось не мило, але то прикре чувство не тривало довго і скоро лиш Нехлюдов став курити і пити вино, йому зробило ся навіть дуже приємно.

І Нехлюдов зі своєю пристрасною натурою кинув ся цілий в то нове життя і приглушив в собі той другий голос, що ставляв інші вимоги до життя. Значало ся то від його переїзду до Петербурга, а закінчило ся вступленням до військової служби.

В тій періоді життя відчував Нехлюдов якусь бішену радість, що освободив ся від всіх моральних заборон, які він собі перше ставив і находив ся цілий час в хронічній стані егоїстичного божества.

В таким стані находив ся і тоді, коли зайняв до тіток.

(Далше буде).

цій, поставила собі рада шкільна краєва за засаду не оглядати ся на народність і партії, так само звернено пильну увагу на уложене св'язних, а згідно на нові видання уживаних досі румунських шкільних книжок і підручників у всіх школах. Що стичить іменню шкільних книжок і підручників в Сучавській правосл. гімназії і других середніх школах, то може точно подати дані за послідні три роки, іменню що нового надруковано, або оновлено св'язним виданням, есентуально приготовлено до друку:

(Читає виказ, з котрого ту наводимо вичислені книжки і так:

В гімназіях: для науки релігії 4 книжки, для латинської мови 6, німецької 1, румунської 6, географії 1, математики 1, наук природничих 1, фізики 1 книжка, а книжок помічників 2.

В школах реальних для науки релігії 2 книжки, румунської мови 1 книжка.

В семінарії учительській: приготував ся до друку 4 книжки для поодиноких предметів науки.)

Що до румунських підручників, то тих зовсім не було до 1896 р., а з того часу появили ся: 1. стінна карта плян-гльобів, 2—3. така карта Європи і Буковини 4—5. політична, фізична карта Європи, 6. карта Буковини для народних шкіл.

А тепер вже приготовлено і незабаром появлять ся в румунським перекладі стінна карта Австрійсько-Угорської монархії, позаяк покінчено вже переговори з одною віденською фірмою.

По міністерському виказу в гімназіях і школах реальних було 30 румунських книжок і то на час від 1860 до 1896 р.

Від 1896 до 1899 р. появило ся 21 румунських книжок для гімназій, 3 для шкіл реальних і 6 карт, що разом значить 30 нових шкільних книжок і підручників.

З сего виходить, що для румунської шкільної літератури за останні 3 роки зроблено тільки-ж як в попередніх трицять п'яти літ.

Рукописи оцінює ся в шкільній комісії безприволожно, а як вимагає сего потріб, то апробату в засаді дасть ся ще перед відданням рукописи до друку, так що зараз по скінченню друку, книжку апробує ся дефінітивно.

Так само дає рада шкільна про рускі книжки. Більша частина цих книжок походить з Галичини, а все-ж таки з огляду, що вони тільки для Галичини були апробовані, перед їх уведенням на Буковині мусить переходити той самий процес апробаційний, а власне фахові оренчєня мусить бути до міністерства занесені шкільною комісією. І так усі ті галицькі книжки апробовано аж в р. 1895 на внесок ради шкільної.

(Читає виказ обіймаючий спис 11 книжок виводжених для науки в руских паралелях. Тільки провізоричну апробату мають 3 книжки, а 1 невагом одержить апробату.)

Книжки буковинських авторів ось ті: 1. Смал-Стоцький-Гартнер: Руска граматики, 2. Попович: Рускі вправи (дефінітивна апробата незабаром).

Наукові підручники: 1. стінна карта Буковини. 2. підручна карта Буковини. Приготовляє ся стінну карту Австро-Угорщини.

Вісники приготував ся для руских шкіл переклад п'ятих книжок шкільних.

Висока Палата може з того набрати пересвідчення, що рада шкільна і в тім напрямі старає ся і то не безуспішно надати усім школам відповідні помічні средства наукові.

Минушого року зорганізувала ся румунська комісія шкільних книжок, а руска на ново уконституовала ся — в обох председателях шкільний інспектор.

Але, щоб не оставити якого сумніву що до його інтересів, позволю собі зазначити, що по інструкції не може інспектор приймати або не приймати книжки, він може тільки вилунути, щоб книжка була чим скорше готова в той іменню спосіб, щоб друк і процедура апробати не опізнала ся.

Що-ж інспекторови поведеться задачу свою сповнити — се виходить з пропозицій Високої Палати даних.

Для ілюстрації моїх слів, що власти шкільні, не трактують румунських учнів інакше ніж учительства иньшої народності, позволю собі навести деякі

дані на доказ, що оціка властей шкільних розтягає ся рівно на учительство усіх народностей. А навіть сказати-б можна, що румунських учителів фортує ся.

І так від 1894/5 р. два професори аванзували на директорів — хочете знати їх імена? — се є професор Рента і Мандичевський. До восьмої ранги за час 5 літ поступили професори: Стефанелі, Ісолескул, Бумбак (з призначенням двох квінкетів) Дашкевич, Косович, Ільницький, Кока і Бендас. Учителями іменувано дев'ятьох, а суплєнтами десятих. Нікого з румунських учителів не виключено від аванзу до VIII. ранги, так само усіх кандидатів тої народності прийнято на суплєнтів.

Так отже на 4 нових директорів є два Румуни зн. 50%, на 13 аванзованих до VIII. ранги професорів припадає 8 Румунів т. є. 62%, межі 28 новоіменуваними професорами є 9 Румунів, значить 32%, а на 13 нових суплєнтів заміщено 9 Румунами, т. є. 70%, крім того рада шкільна дає також о те, щоб сї, що вибирають ся на наукові подорожі, або працюють над новими підручниками — мали потрібні відпустки, щоб не мали перерпони в наукових занятях. І так приміром дістали відпустку професори: Онкіоль, Сімонович, Віколь, Кока, Ледерер, Вурцер, Шліцер і Веренка; 5 професорів Румунів на 7 курсів, а 3 професори Німці на 3 курси.

Що до образовання учительських кандидатів, то як Високої Палаті відомо, існують від давна вже 10 державних стипендій по 105 зр. для кандидатів Русинів. Окрім тих стипендій є ще другі з правосл. релігійного фонду і за останніх 10 літ з 7 розданих стипендій припадає 5 на Румунів, а 2 на Русинів. Далі є ще і иньші стипендії, з тих на 32 роздані за 10 літ припадає 23 на Румунів, а 3 на Русинів, а на кінець в 1897 р. установлено по 1 стипендії державній для учительських кандидатів.

Значить, що в цілі збільшення учительських сил, що тільки можна зробити через материяльну поміч приготуванню ся до учительства уже по можності зроблено.

Тепер приступаю до вияснення справи зорганізованя православної висшої школи жіночої в Чернівцях, бо і сю квестію порушено тутка. Хочу передовсім подати до відомости Високої Палати, що коли минушого року відповідав я на інтерпеляцію поставлену в тій справі, вигляди на пострєє школи були користніші, а вже підчас перетрацій виринув цілий ряд неспредвиджєних трудностей, як квестія пляцу, коштів, розміщення і ведення будівлі і т. д. А всеж по довгих перетраціях удало ся вивести згоду всіх учасуючих, злочальних сторін конкурєнційних. І так рада шкільна вже з початком сего року предложила результат пересправ з своїм докладом міністерству і передала внесок на рішенє справи. А поки що я подаю до відомости Високої Палати, що на пляц під будову вибрано реальність Поповича при ул. Франца, що кошта будови обчислено на 150.000 зр., а в п'яти літах буде будинок відданий до ужитку. А є підстави надіятись, що заклад не тільки буде пострєєний, але відповість усім сучасним вимогам на довгий час і дійсній потреби православної населєня заспокоїть.

(Далше буде.)

Мирова конференція.

В кількох комісіях мирової конференції дискутовано вчора над справою, чи не добре було би редагувати і оголошувати справоздання у відповідних витягах. Ухвалено, щоби шість генеральних секретарів заняло ся редагуванням тих справоздань, а іменню мають опи робити се самі, без помочи стенографів. На увагу заслугує, що в третій комісії шведський делегат промовляв рішучо за допущенням представителів праси до комісійних нарад. Однак президент комісії Буржуа навіть не допустив до голосованя над сею справою.

Вчора ухвалено вибір спеціальної комісії, котра буде приймати і розсліджувати всі подання і петиції, які масами приходять на адресу конференції. Справу розоружєня усунуено на другий плян, а за найважливішу справу узнано справу мирових судів і може лиш сеє справа буде успішно розв'язана.

Оповідують, що представителі мілітарних держав тому так горячо домагали ся удержаня в тайні нарад конференції, щоби оголошене дискусії не принесло шкоди мілітаризмови. Але як в кругах делегатів говорять, міродатні круги щораз більше набирають переконання, що засада тайности не дасть ся удержати, для того річ можлива, що дальші наради будуть відбувати ся явно.

Оснуватель Червоного хреста і Женевської конвенції Дінан прислав конференції проект, щоби оголосила ся в перманентній яко міжнародний полюбовний трибунал.

Російське правительство дозволило оголосити друком промову Сталля; досі уважано оголошенє сєї промови за річ небезпечну.

НОВИНКИ.

Чернівці, 27-го мая 1899.

Будова „Народного Дому“ в Чернівцях. Контракт з будівничим одобрений вже відом тов. на засіданні з дня 25. с. м. В огороді товариства готова вапнярка, що наповняєсь вапном, а материял ввозить вже. У вівторок починаєсь розбиранє кривлі старого будинку, задля того перенесено буреу до винайманого помешканя при улиці св. Миколая ч. 8. а нашу редакцію і „Руску Касу“ також на улиці св. Миколая до дому під ч. 8 а. Друкарня остає, де й досі була, а осередком тов. життя черновецьких Русинів буде сего літа кругольня „Народного Дому“, де містити ся буде читальня товариства. Не забувайте, брати й сестри, що „Наводний Дім“ вже буде ся й треба на те ще багато гроша!

Іменованє. Радник фінансовий в Чернівцях др. Еміль Герцог іменованій надрадником.

З почти. Асистент почтовий Володислав Ясильковський і практикант концентовой Альфред Каспшицкий іменовані концентістами.

Др. Еміль Штайнбах, бувший міністер фінансів і другий президент найвишого касаційного трибуналу іменованій заступником президента трибуналу державного.

Конкурс. Кіцманецька рада шкільна повітова розписує конкурс на місце учителя при 4-класовій школі дівочій з рускою мовою викладовою і німецькою яко предметом. Речинєць до дня 12-го червня.

Демонстрація против Впр. Аркадія. Як читаємо в „Patri-т“, то сенат університетський мав релєгувати двох учасників демонстрації против Впр. Аркадія, кільком иншим студентам, що брали також участь в демонстрації, уділено нагани, а видаленому з Долитовщини окінченному слухачеві теології заборонено складати ригороза на черновецькїм університеті.

З Брідка пишуть нам: Сєї неділі загоствив до нас наш руский посол др. Стоцький з академиком п. Колутом, на отворєнє „райфайзенської каси поживчової й шадничої“. Касу ту отворено й приміщено в осібній кімнаті руского склепу, де від недавна находить ся також читальня. Згадана кімната не була ще відповідно прилагоджена, але брідекі газди жваві й спосібні люди, взяли ся очо до роботи, обтінкували на ново стіни і вставили підлогу, помалювали вікна, а дівчата обвішали всі стіни образами і віночками. Але і подвіре

сплянувано, ніском посиано; від дороги поставлено етажети, а від города паркан; поставлено нову браму. І то з всіми роботами тра було снішити ся, бо пан посол заповів свій приїзд на неділю. Не один з ідучих на відпуст до поблизького Синькова синив ся на дорозі й подивляв тих людей, що тут з своєю волю, без ніякої прилуки гей би в яній фабриці нилать, вертять, гримають, стружуть, мильють, замітають, прибивають і здиобають. Кождай з них знає якесь майстерство, всі радять ся як брата, нема межі ними старшого ні молодшого, багатшого ні біднішого. „Боже!“ воскликне на такий вид не один з тих прохожих, „з такими людьми мило жити, мило й умирати“. — Коби то ми Русини мали таких сіл багато, то тогди певно не вандрували би ми до Канади, а давали би собі дома раду. Та же наше село мало й так небогато нехристів, а тут переносить ся сими днями вже одна жидівка через русні крамниці з Брідка до Синькова, а пропінатор жалував ся недавно з слезами в очах перед п. старою, що від коли запровадили собі газди солодкі напої, то нема ніякого гешесту; прийде ся, каже, до Чернівців перенести ся. Та коби пішов, кажуть господарі, ми винаймемо самі аренду. Але до річи. — Настала отже неділя, день отвореня каси. Дзвони скликають наряд в дім Божий, а вистріли з моздзіра рознесуть по селу вістку, що днес має ся тут відбутися незвичайний празник. Тут то там чути по церкві шепіт: „Чи приїхав вже пан Стоцький? А прийде такеж й до церкви?“ Що хвилі обертав ся то один то другий при найменшій шелесті, дожидаючи нетерпеливо тут вже досить популярного пана. Нараз дав ся чути вистріл, всі звернули голови до входу, наряд розступив ся, а п. посол увійшов в дім Божий, кланяючи ся людям на право, та на ліво. Всі немов лехче віддихнули, узрівши того неутомимого борця за руский наряд, що не жалує при тім ні гроша, ні здоров'я. По сль. Євангелію наступила проповідь о. пароха Галіпа, в котрій він завзивав гарячими словами руский наряд до просвіти, єдності й праці, бо тоді то єму й Бог може. Хотий отворене мало відбутися аж коло 2. години, то вже тепер видно було в церкві деяких гостей з околиці. Коло 1. години люнув сильний дощ, через що багатьом особам особливо з околиці зіпсувало дорогу; так що отворене каси відложено аж на 3. годину. Але помімо бодота й дощу, що все ще мравів, стояла в призначений час велика товпа народу з відкритими головами по обох боках дороги перед склепом, котрою то дорогою ступав п. посол. При брамі украшеній вінтами та хоругвами привітав високого гостя начальник каси п. Домітраш Гудима теплими словами, дякуючи єму за єго прибуте і за єго великі труди, які поносить задля руского народу, за єго неутомиму борбу з сильними ворогами, бажаючи дальше щастя для него й для єго родини і передав єму по рускому звичаю хліб і сіль. В тій хвилі загомоніло гримє трикратне „слава“, а гук моздзірів розніс ся по берегах Дністра. Подякувавши за сердечний привіт і заявивши, що буде й на дальше дбати із усієї сили про Русинів, вступив п. посол до середини дому, де межі иншим впадав на очі прибраний півтатами образ нашого монарха; та побачивши, що навіть десятина народу не поміститься в досить просторій комнаті й сівях, вийшов п. посол перед хату. Навіть ціле обширне подвірє не могло було помістити усього народу, тому йшли декотрі до середини, постворили вікна й так слухали. Крім місцевого пароха та сільських господарів і п. надучителя й даскала видно було ще панотця з Мосорівки, пп. надучителя і учителя з Вікна, єпітропів церковних та инших газдів, н. учителя з Миткова й більше газдів, н. надучителя з Самушина, начальника й більше газдів з Чорного Потока лиш. п. учителя. За пів години погоди стало знов греміти, дощ пускав ся на ново й падав через цілий час промови п. бесідника; але помімо того слухали всі радо з великою увагою сль п. посла з відкритими головами, а не одні лиш в сорочках. Велика тишина панувала на цілій подвірї, лише тут то там потакували газди головами на ті щирі слова, котрі не одному витиснули слези в очах. П. посол згадавши про біду нашого народа, та спо-

сіб, яким би то можна ся з неї виратувати, перейшов до справи каси пожичкової і щадничої, та заявив при тім, що громада Брідок може служити що до поступу не одній иншій громаді за приклад. — При кінці подакував п. бесідник всім учасникам, не забуваючи при тім на нашого найяснішого Цісаря, що дав народови великі права, лише Русини з них не вміють користати, і звніе потім три рази „многая літа“ разом з присутними на честь цісаря, при чім дали ся чути знов вистріли з моздзірів. Ще раз подакувала старшина каси улюбленому патріоту, ще раз відповів сей гість, а потім розійшли ся, бо стало ся вже смеркати. Селянин.

Qui pro quo! Забавне qui pro quo приключило ся недавно в однім бюрі львівського карного суду. Судия п. Л. переслухав в одній справі пошкодженого пана П., та коли се переслухуване проважило ся поза урядову годину, відложив судия кінець протоколу на слідуючий день. „Прийдете пане завтра о десятих“ — каже судия до пана П. — та скінчило протокол, але я думаю, що не буде вам шкодити, коли рівночасно в моїм бюрі д-р С. буде слідити стан розуму одного добродія хорого на умі“. Другої днини зароз о 10. годині прийшов пан П. до бюра судий та коли не застав там нікого; сів собі на канані. Нараз відчиняють ся двері і до комнати входить якийсь старий панок зі золотими окулярами, з короткою, підстриженою борідкою та обголеним вусом, „Ага, та може той варит“ — подумав собі пан П. та сидить далі спокійно. Нараз наближує ся до него той добродій, що доперва ще ввійшов, плеще єго по рамени та питає ся: „Пане, то ви були вчера в єзуїтськмі городі?“ — „Так“, — відповідає коротко пан П., що нагадав собі в сій хвилі, що шаленим людям не можна спротивляти ся. „А та гарна пані, що йшла поруч вас, була ваша жінка?“ — „Ая, ая, се була моя жінка“ — звучала відповідь. — „А сей сурдут ви купили у шевця?“ — питає далі незнакомий. — „Так, пане, я мусів єго купити у шевця, бо кравець не мав сурдута на мою міру“. Нараз відчиняють ся двері і до комнати входить судия. Пан П. відіхнув глибоко, їде до судий та каже єму на ухо: „Пане судия, се скінчений варит!“ Рівночасно підходить з другої сторони той незнакомий та каже півголосом судий, що сей чоловік справді ошавів. Судия розглянув ся сей час в ситуації, розсміяв ся сердечно та пояснив обом панам, що они помилили ся, бо д-р С., той пан в окулярах уважав пана П. за свого деліквента і давав єму такі дивні питання, а той знов гадав таке о д-рі С. і тому так чудно відповідав.

Конгрес лікарів сухіт зібрав ся вчера в Берліні в палаті німецького парламенту. Конгрес стоїть під протекторатом цісареві Вікторій. Державний секретар Посадовський порівняв сей конгрес з конференцією в Газі, бо оба они займають ся добром людскости. Австрійський делегат, міністерський радник д-р Куен, доказував потребу поборювання сухіт єпідеміями силами, бо той ворог людскости забирає 13% жертв із загалу смертельних случаїв.

Голод в Росії. В Росії в губерніях самарській, оренбурській, казанській і инших панує страшний голод. Урядові та приватні донесення висказують свою обаву, що в найблизших тижнях сей голод може заміняти ся в страшні нещастя. Уже тепер показують ся сліди наслідків голоду. І так селяни могли пообєзвати заведво дві третини свого поля. Другим наслідком голоду є хвороби. Від давна вже в часі голодової нещасті панують там різні єпідемії, тож і тепер голод найшов підготовлений ґрунт. До 28. цвітня було після урядових донесень в казанській губернії 20.000 хорих на шкорбут. Ся хвороба є дуже страшна, бо в протязі тиждня побирає ся цісло хорих в ятерю. В повіті спаскім хорувало на шкорбут 8. лютого 262 осіб, а тепер хорує 5.700. Найбільше западають на сю хворобу Татари, а між ними три четвертини жінок. Причина дежить в сьм, що Татари годували ся в зимі стухлим кінським мясом та мешкали в майже неогрітих хатах, причім товпило ся їх все багато в одній хаті. Жінки, що не виходять ніколи з хати, є огнищем хвороби.

Галичина і Дальмація про Угорщину Курйозну статтю прийє Budapesti Hirar в посльідних днях. Дневник сей годить ся, щоби Галичину і Дальмацію відокремити від Далматини, а прилучити до Угорщини. Навівши історичні факти що колись угорський король Людвик Вел. засідав на польськмі престолі угорськмі (про Кольмана і Андрія Hirar забув), Hirar заключає, що Угорщина має навіть деякі права до згаданих країв. Тоді — каже — була би і удержана рівновага межі Угорщиною а Далматининою і справа квоти могла би бути справедливіше поладана. Deutsches Volksblatt, згадуючи про єю статтю Hirar-а, додає, що вправді жаль би нам було сих грошей, які ми (Німці) видали на всякі інвенстичії в Галичині, але як треба буде, то ми за ціну угоди з Угорщиною пожертвуємо їй Галичину і Дальмацію.

Нещаслива утеча перед — кравцем. Оногоди з посльідного поїзду, що їхав з Боденбах до Відня, вискочили на плянт залізничний два мужчини: один з них тяжко покалічивши ся остав на місці, а другий, як би вискочив з трамваю, побіг даліше. З переслухання властями того, що лишив ся покаліченим а зве ся Леопольд Маханек, вияснила ся ціла справа ось як: Маханекови видало ся, що в тім самім кунє сидить кравець, котрому він був винен якусь квоту. На сам вид кравця зібрав єго страх, а коли кравець встав і звернув ся до него, він, не надумавшись, рішив ся утікати перед ним. Отже не вважаючи, що поїзд в бігу, вискочив. За ним вискочив і „кравець“. Потягнуто до одвічальности названого кравця, але він висказав ся, що нікуди не їздив, а Маханек взяв когось иншого за него. Опісля виявило ся, що то був „райзендер“ Вільгельм Клім, а вискочив з поїзду тому, бо поїзд не здержав ся на стації, на котрій він мав висісти. Сама пригода сьмішна, але Маханек відплатив єй здаєть ся житєм, бо сильно покалічив ся.

De gustibus non est disputandum. Погляди на красу людского тіла є в різних краях різні. І так: в Хінах калічать собі ноги в знаний спосіб, щоби надати собі краси. Мешканці Омагуа в Бразилії і Перу кладуть череп під прасу, аби єго приплескати. В Середній Африці та Занзібарі випалюють собі уста, в Америці, Африці на Океанії прикрашують собі в дивний спосіб ніс, в Японії, Малайбарі і Санта Круз дірають собі уха. Караїбам їде о се, аби ноги були сильно розвинені. В Анан і Цейлоні маляють собі зуби, а в Туреччині до краси належить то, аби жінка важила бодай хоч сотнар.

Фальшованє грошей у вязничій келії. В Canon City в американській провінції Кольорадо викрито дуже добре з організовану банду фальшивників грошей. Показало ся, що ся „фабрика“ вже є від довного часу, а увязнені діставали з поза мурів „сирі матеріали“ — мід, цинк та бляху і в своїх спокійних келіях перерабляли на „срібні“ долари. Вели свою роботу так тихо що варта вязничя ані разу не прилапала їх при „артистичній“ праці. Долари були підроблені так зручно, що два роки розходили ся без перешкоди по сьвітї. При ревизії найдено в келіях 20.000 долларів такої роботи.

Нового средства усмирюваня болю уживають тепер в Америці в новоюорських шпиталях. Називає ся оно еусейна, а подібне до кокаїни; при єго помочи можна виконати і найтяжшу операцію без болю і без давання пацієнтови на єпанє. При помочи сего средства оперовано жолудок одному хорому майже годину. Хорий сидів цілий час спокійно, був цілком свідомий, а не чув ні трохи болю. Операція новела ся щастливо.

Сині рожі. Один Болгарин, що займав ся огородинцтвом, побачив недавно тому, що в єго огороді зацвила синя рожа. Зараз взяв ся до аналізи землі, на яній виростає рожі і здає ся, що ся аналіза може довести до важного доволі результату в годовлі цвітїв. В кождім разі сині рожі то нечувана доси новість.

На „Народний Дім“ зложили: Михайло Ткачук в Жадові на книжочку 7 зр. 26 кр., а то п. Константин Балащескул 3 зр., п. Іван Гоан 1 зр., Тодер

Горюк 20 кр., Іван Рогатиневич 20 кр., Палій Пилипко 20 кр., Петро Німачук 20 кр., Ілія Шевчук 25 кр., Михайло Минзак 20 кр., Іван Навчук 20 кр., Николай Марко 30 кр., Александер Вітан 20 кр., посесор Хаім Шпігельман 10 кр., Василь Тодорюк 10 кр., Тодер Фінвчук 10 кр., Іван Романюк 10 кр., Розалія Барановска 10 кр., Тодер Паламарюк 10 кр., Михайло Водощук 10 кр., Михайло Бабій 10 кр., Ієорґій Вербіч 10 кр., Іван Фінвчук 10 кр., Петро Волошчук 5 кр., Николай Трачук 5 кр., Олекса Пукас 5 кр., Іван Гуцуляк 5 кр., Ілія Місєкевич 5 кр., Кость Василинюк 5 кр., п. Олександер Оленюк з Товчинця на книжочку 15 зр., на котрі зложились: Никола Кузик, нач. гром. Юрій Коначук, Симен Коначук, Нотарій Сидегін, Петро Балад, Доротей Горичка по 1 зр., Мйрон Кузик, Лазар Марашак, Юрій Винтонюк, Юрій Гуцуляк, Стефан Вакарюк, Никола Руснак, Митро Винтонюк, Александер Оленюк, Кость Чорний, Порфїрій Горичка, Дмитро Оленюк, Абрахам Leiser, Іван Костинюк, по 50 кр., Михайло Чоботар, Josef Kielar, Osias Koppelman, Chaim Freier, по 25 кр. Рахмут 30 кр. Евдокія Сидегін, Евдокія Марашак, Никола Кузик, Тикіна Коначук, Іван Горичка Василив, Наєтасія Винтонюк, Іван Яким, Israel Josel, Eissig Graff, Salomon Bernstad, Herman Gross, Никола Гайдичук, по 10 кр. п. Людвик Клайн з Кіцнана 3 зр. 50 кр. на котрі зложились: п. надч. Никорович 1 зр. о. п. Василь Никитович, 1 зр. п. надч. Маріянчук 1 зр. п. Людвик Клайн 50 кр. п. Іван Брага з Мези 1 зр. 70 кр. на котрі зложились: о. Орест Козак, 1 зр. п. Н. 25 кр. п. Йосіє Frichter, 25 кр. Онуфрій Лукан 10 кр. Катарина Лукан 10 кр. Членські вклади зложили: о. Юрій Калінюк, 2 зр. Іля Бойчук 2 зр. п. Іван Спінюк 1 зр. Сердечна подяка.

Помер в Чернівцях лікар і член ради санітарної при ц. к. правительстві д-р. Герман Порас.

Надіслане.

Post rest. „Калина“ в Чернівцях і „М. М.“ в Сторожинці — прошу відобрати лист. „Домашнє щастє.“

На 5%.

відсотків від вкладов щадничих,

а на 6 1/2%

від уділюваних пожичок знижило

Товариство

„Руска Каса для ощадн. і пожичок“

Стоваришене зареєстроване з ограниченою поручкою

почавши від 1. липня 1899 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5 1/2% від вкладов щадничих, а бере від пожичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Виданя „Видавничої Спілки“:

1. Стефан Ковалів: ДЕЗЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.

2. Іван Франко: ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.

3. Ольга Кобилянська: ПОБОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна получить в Чернівцях

у нас

МИХАЙЛА ІВАШКА,

ул. Петровича ч. 2. (Народний Дім).

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

За редакцію відповідає **Іван Созанський**.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламаций неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерата
платні в Чернівцях.

Внутрішнє положенє.

Угодова справа тепер в застою. Угорський президент міністрів був у суботу в клубі ліберального стороництва, де в розмові з кількома його членами підняв, що в угодовій справі угорське правительство не може допустити до ніяких уступок. Кабінет є солідарний і додержить умову заключену з опозицією. „Формула“ Селя лишається на дальше ко-
нечним услівем, а о мериторичних концесиях навіть бесіди не може бути. — Нині приїждять до Відня угорські міністри Селя, Чюкач, Гегедіс і Дарані, щоби вести дальші переговори в угодовій справі. Тун хотів виїхати з Відня, як кажуть, до недужої матери, але урядник цїсарської канцелярії вїзав его на аудієнцію до цїсаря. Аудієнція тревала більше як годину і Тун рішив ся остати у Відні. Говорять о нових заходах, щоби парламент зробити спосібним до праці. Сеся гадка має бути пропалована „з найвисшого місяця“. По аудієнції конференції Тун з Кайцлем і Дінавім. Окрім Туна, приймає цїсар на окремих аудієнциях також спільного міністра фінансів Калія і міністра справ заграничних Голуховського. Сензацию викликало се, що і Біліньського покликано на аудієнцію до цїсаря. Голуховський мав підняти ся ролі посередника між обома правительствами, за що ударе на него орган п. Страньського, Lidove Noviny. Сей деньник закидає Голуховському, що

він в спорі австрійського правительства з угорським стоїть по стороні Угорщини. Він головний виновник неладу, через него ситуація така замотана, бо він в міродатних кругах представив формулу Селя в користнім світлі. Через те і упаде він одною з перших жертв кризи. Жертвою кризи має бути також Тун. Яко о головних кандидатах на наслідника Туна говорять о кн. Альфреді Ліхтенштайні, Шенборні і Дінавім.

На засіданні виконуючого комітету правниці, котре відбуло ся в суботу, явив ся президент міністрів гр. Тун і міністер торгівлі бар. Дінавім. Тун зробив велику несподіванку, бо забрав слово і в двогодинній промові обговорював програму Німців. Розбирав програму точка по точці, обговорював її загально, а відтак подрібно. Зміст виводів Туна порішено удержати в тайні. Звістно лиш тільки, що они були дуже острою полемікою з постулятами Німців. Урядовий комітет виконуючого комітету доносив, що виводи гр. Туна зробили на присутніх як найбільше вражінє. По промові Тун відійшов. Зібрані ухвалили одностайно відрозити на раду з огляду на неясну ситуацію, а слїдуюче засіданє відбуту доперва 6-го червня. Як доносять Narodni Listy, Тун мав на комітеті висказати ся, що національно-політичні постуляти німецької опозиції не можливі до прийняті.

Промова п. президента краевого бар. Бургіньона

в справах шкільних, виголошена в соїмі на засіданні дня 21-го цвітня с. р.

(Дальше).

А далі, мушу, Поважані Панове, заняті ся одною промовою, якої ми вчера тут вислухали. Один дуже шановний бесідник остро критикував діяльність ради шкільної і підкреснув, що шле її поступованє супротив румунської народности мусить назвати ворожєм. Позволю собі сказати, що дані, які я подав до відомости Високої Палати є достаточним доказом, що рада шкільна в поступованю своїм не руководила ся ніяким упередженєм, до котрої небудь народности, противно до всіх, отже і до румунської відносеся одинаково і зарівно всіх добро мала на оїй. Але сей пан бесідник не вдовольняє сими замітками, він — на жаль — остро накинув ся на присутнього тут інспектора і зробив йому закид, що він минає ся з правдою, занедбує свої обовязки, а навіть робить цілком що иншого, ніж його обовязки наказують йому. На кожний закид подав сей бесідник також докази. Мої панове, а вже казав і тепер повторю, що очевидно вважаю своїм обовязком на такі конкретні закиди реагувати дохожденєм, котрі як би ствердили зроблені закиди — я не вагати мусь витягнути з сего конвенцій без огляду на те, котрої то ранги урядник і яку би не займав посаду; але з другої сторони, як закиди окажуть ся неправдивими, тоді не лиш правом моїм, але моїм обовязком вважаю вступити ся за урядником і його честь реабілітувати. А ту я докажу, що всі закиди звернені против пана інспектора краевого не мають ніякої підстави. Посол барон Василько сказав, що пан інспектор і правда не любить ся, а на доказ того наводять, мов би краєвий інспектор шкільний при представлюваню

мені новоіменованому президентови всіх урядників краевого правительства на мій запит, чи володіє він румунською і рускою мовою — відповів, що справді добре знає обі мови.

Мої панове, не вміняйте мені в зло, що не пригадую собі докладно запити і одвіта сьогодні, коли минуло вже півтора року з того часу, а я тоді тільки свіджих вражінє дізнав і не покладав ніколи в голову, що колись прийде ся мені про се говорити. О скільки тамлю, і знаю, то по совісти сказати можу, що так се було: Я справді питає інспектора, чи знає він краєві мови, бо оскільки знаю, перше він тільки в західних краях сдужив, а там не мав нагоди тих мов вивчити ся. Но відповів він — о скільки тамлю — що з знанєм краєвих мов є на добрій дорозі, особливе що до рускої, бо він учив ся на чеській гімназії, затім він по руски розуміє. Чи дословно я передаю вам відповідь інспектора, не скажу, но знаю, що такий був зміст її і що п. інспектор не сказав, що єї мови добре знає.

Нема сумніву що до люблявости посла бар. Василька, не сумніваю ся також, що він то в Високій Палаті говорив усе так, як знав з уділених йому інформацій, але — ту мусіло зайти якесь непорозумінє, бо інспектор краєвий не хотів чей в делікатній формі зробити мені який закид, а навіть не можу ему подібної мисли підсунути; хоч і правда, що я сам хоч і не знаю мов краєвих, через само пологоджуванє урядових справ можу собі відповісти на питанє, як він знає єї мови.

А далі зроблено інспекторови закид, що він в дуже шкідливий спосіб занедбує свої обовязки. а іменно між иншим він не перешкодив, ба навіть призволив на концерт школярської капелі учеників 6 класової школи при уній соїмовій і не заборіг реклямі, яку при сій нагоді зроблено одному школяреви оголошуючи його на афішах одиницями пістольством в Чернівцях.

При сій нагоді посол бар. Василько згадав про одну пісню, але тексту єї не співало ся тільки відіграно єї мельо-

Жіночі типи в найновішій українсько-русьній літературі.

Відчит Віри Лебедової.*)

Література кожного народа була по веяк час образом його життя, відомоном тих течій, що кипіли в нїдрах суспільности. Іноді життя випереджувало письменство, пробиваючи собі нові дороги; иншим знов разом література вказувала народови шляхи, якими йому ступати слїдувало-б. Але все відчував нарід потребу виспівати в пісні, висказати словом те своє найбільш пекуче, те, що в данім часі стало основою його істнованія, що найдужше розпирало його груди. Коли хоч на часочок здримав нарід на стоячих водах, засипляла і його пісня, завмирало живе слово. Натомість кожний свіжий прояв духовий, всякий новий напрям в життю будь то цілого народа чи поодиноких його верств находив сей час свого співача-пророка або в людях зпоміж інтересованої класи, в самім народі, що був первістним

речником своїх змагань, або в других геніях, що вміли слїдити і відчувати бажання загалу і виложити їх перед цілим світом в поетичній формі.

В тій нашій літературі зразу устній, відтак писаний, і руська жінка занимала все становище відповідне духови епохи. Доки жила вона лишень житєм домашнім, пісня чи розказ оспівували її яко доньку, сестру, любку, жінку і матір; вона і в пісні прала і мережала, співала, любила і тужила; із туги іноді вмирала. Пісня і кужіль любові і туги ось суть життя тодішньої жінки, не лиш зпід хлопської стріхи але і бояринів з золотих теремів. Вправді і в них закипала инколи козацька, геройська кров і вони ладили зброю і сїдали вороного коня в похід на ворогів рідної землі; і вони відчували серцем великі події і перевероти суспільні і недолу народа; бачили може і власну неміч, та про те все ще усюди стояли вони на дальнім пляні, не брали ні в чім живої участі; поза домашнім порогом для них другий світ не істнував; крім свого зільника инших цвітів не знали; не напили ся ще води з великого жерела світової волі.

Та жерело те поки що дрімало ще для всіх глибоко в нїдрах часу, а вдарило воно ясною струєю і виплило на верх аж тоді, коли під кінець минушого столїття загремів від западу з Франції голос, домагаючий ся прав чоловіка. Но голос той, проповідуючи права веїм, не признавав рівних прав жінці. Та власне те поминене її викликало у жіноцтва реакцію і зорганізувало його до борби за свободу. Проти кривдження жінки на якім небудь полі виступила фаланга ревних заступниць, добиваючи ся прав політичних і для неї, цивільно-правної рівнорядности з мущиною, допущення до вищої духової культури, охорони від економічного визискування. Рух той жіночий зазначивши ся наперед у Франції і Німеччині, поплив відтак широким руслом і в другі краї, визиваючи повсюди відповідно до місцевих обставин слабший або живіший зворот в життю жінок. Мов з просоня прокидає ся жіноцтво і стає до боротьби за свої права.

У нас проявило ся „висше жите“ духове жінки у ряд з відродженєм народньої нашої літератури. Поруч з геніями великого серця і ума, стає і жінка, щоб приложивши ухо

до уст народа виспівати його долю, розбудити дрімучого духа. Попили ся пісні жінок на Україні, прорвала ся струя живого жіночого слова і в Галичині. Зразу рух сей зазначував ся у нас тільки працями в літературі — і то оповіданнями про закріпощений люд, переселеннями власних його думок. Доперва в послїдних двайцяти роках наступив важливіший зворот в тім згляді. Пливучи від западу поступові ідеї про задачу і права жінки в суспільности наїшли відгомін і між нами. Побіч чувств і бажань верствої свободи закипала наша жінка жаждою і своєї власної волі яко жінки. Відголос тих стремлїнь додачаємо в тодішній літературі. Др. Франко могучими крилами свого геніального талану, обіймив симпатично змаганя жінок до самостійности і впровадив в наше письменство жіночі типи і тих найнищих, „опущених, і тих скривджених природою і упавших в очах людий, як героїня „Між добрими людьми“, — і невідлучно подружнього життя чи взагалі родинних звязий, на кінець такі типи жінки еманципантки, як „Маніпулянтка“, або такі, як капітанова з „Для домашнього огнища.“

Новіші більшого закрою твори

*) Читаний на вечеринках в „Товаристві Руських Жінок“ в Станіславові.

дию на згаданім концерті. Та бар. Василько каже, що єя ціна є не то анти-австрійської, але навіть анти-династичної тенденції. З сього так ніби виходить, що інспектор ось які то обов'язки свої занедбав.

Ну, мої Панове, перше всего, найвільно буде мені покликати ся на просьбу надчителя Камінського, управителя сєї школи, яке він виїс хоч і не до інспектора шкільного, але до краевого правительства. Ся просьба звучить: Підписаний заряд школи, хочачи в суботу дня 8. півдня в вечір в тутешнім театрі міським дати на дохід убогих учеників школи музичної концерт школярської оркестри учеників 6-класової школи мужескої — як се було і минулого шкільного року — просить о прайзів на се.

(Далше буде.)

Мирова конференція.

25-го мая зібрала ся перша комісія мирової конференції. Має вона рішити квестию ограничення видатків на озброєне і взагалі на військові цілі. Проводив Бернерт, отираючи нараду подав начерк комісійних праць, почім зібрали ся поодинокі секції на наради.

Третя комісія відбула засідане під проводом Буржоа. Він рівно-ж подав порядок, в яким комісія має працювати, іменню над справами дотично міжнародних спорів і утворення роземчих судів. Коли затім подав до відомости російські пропозиції, англійський делегат предлагав заняти ся зараз урядженем міжнародного трибуналу, але відтак чиясь з гадкою більшости, пофнув своє внесенє. Після сего вибрано поодинокі субкомітети, що мають розглянути документи предложені комісією.

Перша комісія знаходить ся в досить тяжким положенню, бо єї члени не мають охоти тикати головної повіреної їй справи, іменню справи розоруження і зменшення видатків на військові цілі, хоч президент начеркнув план комісійних праць, комісія поділила ся відтак на секції і ті заборались навіть до студіювання придлених їм актів.

На засіданню третьої комісії англійський делегат для того запроєктував у-

творенє сталої полюбовної інституції, бо російський проєкт за мало далекосяглий. Сталь заявив, що він радо згодить ся на утворенє сталої полюбовного суду і буде дуже тішити ся, єли комісія і конференція приймуть сєй принцип. Один з делегатів заявив, що справа полюбовних судів переступає єго інструкції і він не може за нею голосувати. Так само заявили делегати кількох інших держав. Сталь розвинув відтак проєкт сталої суду полюбовного, в котрім мали би бути також інституції, якої доси не було в ніякім проєкті о полюбовних судах: іменню має бути утворена Commission internationale d'enquete, котра в случаю, коли би дві спорячі держави не хотіли піддатись полюбовному судови, розслідила би справу і предложила проєкт єї полагождення. На сесію інституцію згодили ся мабуть всі делегати. Справа устроєня сталої суду полюбовного трафила на велику опозицію, тим більше, що російський проєкт хоче в деяких справах полюбовний суд зробити обов'язковим. Справи, в котрих розходить ся о життєнні інтереси або честь держави, очевидно не підлягали би полюбовному судови. Російський проєкт за те домагає ся, щоби держави могли відкликати ся до полюбовного суду яко сталої інституції в спірних справах та щоби в деяких справах були навіть обов'язані до того. Сєй проєкт, котрий має малі вигляди на прийняте, відіслано до підкомітету.

Окрім клопотів з предметом нарад, має конференція ще клопіт з Турками. Зразу турецьке правительство не хотіло бачити на конференції делегатів вазальної Болгарії. Коли-ж мимо того Болгарію запрошено до участі в конференції, турецькі делегати заявили, що не будуть сидіти при однім столі з делегатом вазальної держави. Болгарському делегатови з секретарем визначено окремий стіл на боці. Тоді заявив він, що не возьме участі в нарадах і відіде, єли буде мусів сидіти при „Katzentisch-y“. Болгарин засів між прочими. Тепер знов доносять, що турецькі делегати одержали

ли наказ запротестувати против того, що болгарський делегат має право голосувати над справою полюбовних судів, над справами міжнародного права і в дискусії над справами, котрі могли би нарушити правні відносини Болгарії до Туреччини. Справу сесію порішати нова конференція, надіється, — не після жаданя Туреччини.

Дальші голоси праси о програмі лівниці.

Найлучше закинула собі з програми лівниці Reichswelt. Она каже: Се хороший та добірний спис потрав (menu). Обід має бути Люкський з всіми прибагами. Лише на одно забули Німці. Іменню не подивились, чи в коморі та пивниці сьуть до сего банкету всі припаси? Політичний апетит був великий, та не було політичного розуму. Програма ся — вода на млин правниці. Аж тепер можуть сказати всі прочі австрійські народи: претенсії єї неосуними і перейти над всім до порядку. Звідки нараз взялась у Німців охота, перестроювати так з ґрунту Австрію з єї адміністрацією. Огос первородний гріх Німців з давня, що они будують та перебудовують Австрію, а про себе, про свою хату не дбають. А тимчасом западаючи Славяни пораяють ся пильненько і над своєю духовною і матеріальною культурою. Славяни поступають вперд, а Німці остають чим-раз дальше позаду. Програма лівниці була би добра, але для держави, де живуть ще варварські некультурні племена. Лівниця зробить найлучше, наколи сховає єю програму під спуду, а возьме ся до роботи над своїм народом. Біда! Німцям все нахле центральїзм і на сєй центральїзм змарнують они всі свої сили.

Arbeiter Ztg. каже: Австрійські Німці забули собі, що они в Австрії в меншости та що Славяни не сьуть „варварами“. Слова „Staatssprache“ бояли ся вимовити, а заміняли єго на „Vermittlungssprache“. Німці можуть бути між рівними перші, але для гегемонії їх над Славянами минули часи безповоротно.

Grazer Volksblatt пише: Се не програма мира і не мінімальні постулати. Чудно! Центральїсти виступають в обороні федерації, порядкують національні справи після праць, а рівночасно ведуть центральному парламентови видати закон. Чи се не пугання? І католицький клир вмішала лівниця в свою програму. Німецьке духовенство має разом машинувати з лівницею і з Jos von Rom! Чи буде успіх з сєї роботи? Теорія поставлена, але до практичного переведення програми дуже далеко. Вирочім — побачимо.

V. Ostdeutsche Rundschau Вольф так каже: Приймаємо з вдоволенем до відомости, що сильно пробуджена національна свідомість німецького народу в Австрії нашла відгомін в програмі лівниці. З неї пробивають ся деякі провідні мисли, котрі ми виявили в нашій лівницькій програмі. Тількиж ся програма дуже плеонастична та розволікла. Ми не відкидаємо єї і не будемо єї критикувати острійше. В програмі чейже стоїть виразно, що се мінімальні жаданя австрійських Німців. Тільки чи німецька шляхта і антисеміти будуть держати ся сєї програми? Дотеперішній досвід навчив нас, що сям двом сторонництвом не можна вірити.

Vaterland каже, що се заява австрійських політичних банкротів. Провідна думка програми: все для себе, найменше для других.

N. fr. Presse — розуміє ся — одушевлена програмою, хвалить єї на всі застави, але констатує, що лівниця зрєкла ся становища державного сторонництва, в чім не годить ся з N. W. Tagblatt-ом.

N. W. Tagblatt називає програму лівниці програмою державного австрійського сторонництва, повну умірености, ввічливости для Славян (?) і політичного такту.

Linzer Volksblatt каже: хоч ся програма з гори має єю похибку, що є не до переведення, то таки треба єї радо повитати, бо здає ся, що обструкція устане (?), а парламент буде опять ак-

тивним (?). З програми виходить і той факт, що лівниця зрєкла ся раз на все керми управи та що мусить в парламенті оглядати ся за союзниками.

Slovenski Narod пише: Постулатів лівниці не можна брати на серію. Запоручене єї, що ся програма заведе лад в Австрії, є хіба іронією. Надія, що програма лівниці подасть основи до порозуміння між Чехами і Німцями, змарилась зовсім. Постулати Німців сьуть не до прийнята, з них віє дух революційний.

Slovenec називає програму лівниці комедією. Така програма не до лица німцям меншости в Австрії.

Moravska Orlice називає програму лівниці атентатом на здоровий людський розум. Звертаючись до постанов для Морави, каже сєй деньник: Лише палений або дурень може легковажити в сєй спосіб права трьох четвертин чеського населення на Мораві.

Lidove Noviny кажуть: Славяни взагалі, а Чехи зокрема мусять над сєю програмою перейти до днешнього порядку. Шкода було труду, щоби вкінці зложити таку провокаторську програму.

Politik з 24. мая каже: Програма лівниці на скрізь центральїстична. Перевести єї можна би лише по замаху на конституцію, бож Німці, не маючи в австрійським парламенті більшости, не в сьмі єї перевести. Програма власноруч убиває конституцію, уложєну в 1867 р. самимиж Німцями. Диво! В часах, коли лівниця в віденським парламенті була всемогучою, Німці не важились на щось подібного, аж нині взялась в них охота, вивернути свою конституцію з національного рівноправностию. Лівниця уважає Славян за дівку, що лише в кухні має стояти. Всі язикові розпорядженя хоче она знести. Апетит не сугірний, бо сягає аж до 1835 р., в котрім видано язикове розпорядженє для Тиролю. А розпорядженє для Галичини з 1869 р. чи також має бути знесене? На Словінців накинута ся програма найбільше. Австроном відмовлено всієї права національнї. Се вже більше як бута. Навіть Цісар заколола в очі! В Країні живе на 500.000 Словінців 28.000 Німців, а мимо того всі середні школи мають бути майже виключно німецькі! Словінцям в Каринтії не дано навіть народної школи. Ось які то „фундаментальні артикули“ австрійських Німців! Се воєнні артикули на загибель Австрії.

Narodni Listy заявили до програми лівниці зовсім негативне становище. Програма ся має підпалити Австрію. Переворотність німецька виявила ся в цілій повноті. Се нікчемні постулати, над котрими можна перейти лише до днешнього порядку. Навіть і Поляки невдоволені з сєї програми, іменню що до постанов на Шлезку. Словінцї роз'ярені — отсе короткий зміст етаті Nar. List-ів.

Що до польських часописів, то лише Slowo Polskie вдоволене в програмі. „Она не вишла так лиха, як можна було сподівати ся“.

НОВИНКИ.

Чернівці, 29-го мая 1899.

Редакція „Буковини“ і льокаль „Рускої Каси“ находить ся тепер при улиці Петровича ч. 16 в партері. Просимо отже на єю адресу звертати всі посилки.

Проби „Бук. Бояна“ будуть відбувати ся на круголїні „Нар. Дому“ і то для мішаного хору що сьуботи від 7-ї до 8-ї години вечером. Виділ „Бук. Бояна“ просить сьніволюбних панів і панів о численнійшу участь, коли так гарно розпочате діло не має заснітитись і наколи проєктовані в сльодуючїм місяці прогульки мають прийти до skutku.

Вечерниці з танцями устроєє Становецька „Школа“ в „Руска Школа“ в шкільнім домі в Драчницях в зелений понеділок т. є. 19. л. червня с. р. Вступ від особи 2 корони а від родини 5 корон. — Стрій для панів домашній, для мушин візитовий. Початок о 8. год. вечером. — Чистий дохід з вечерниць

нашої літератури малюють жінку з висшми, загально людськими ідеями, стремлячу до ширшої просьвіти, бажаючу стати хосенним, самостійним членом суспільства. Такою бачимо її в „Царівній“ Кобилянської, в Школиченковім оповіданню „На селі“, в комедії Гр. Цеглинського „Торговля жемчугами“ і в драмі Б. Лепкого „За хлібом“. Чотири ріжного рода твори чотирох ріжних авторів обробляють один і той сам сюжет: змаганя і діяльність поступової жінки. Зовсім природно що малюнки виийшли не однакові.

Наскрізь поетична і вразлива на красу життя і його грубости вдача Кобилянської сотворила ідентичну з сими прикметами і стать героїні. Вже сама дневникова форма оповідання вказує, що живої акції там нема. Авторка розгортає лиш перед нами — наче обриває листки ніжного цвітка аж до самої оцвітїни — душу молодої дівчини. Се царівна, значить ся, не звичайна, буденна істота. У неї свій питомий, рефлексями багатий сьвіт думок, у неї свій окремішний, згрідливий трохи погляд на своє бездушне оточенє, у неї яснє зрозуміне положення власного і жіноч взагалі, у неї і висші ідеали, за котрі терпить,

у неї і проби якоїсь літературної праці. Та ніжна її, до крайности мимозно-чутлива вдача і аристократизм душі роблять її неспосібною до позитивної праці в житю поміж тою товпою, котру вона презирає. І ось тим то героїня повісти замість піднести своє оточенє на урєвень власних думок, замість впливати на него силою своїх переконань, — замиканє ся сама в собі, а свої почування висказує лиш иноді в шумних фразах, або списує їх на папір; а відтак знов мовчить і роздумує. Та все-ж таки мимо своєї пасивної ролі в суспільстві, Наталка Кобилянської нова етат жінки у нас; нова тим, що рве ся до праці, щоб не бути тягаром нікому, щоб стати самостійною людиною; нова і тим, що думає про гарне і високе і бажає гарного, та тільки задля надто сильної вразливости на недостачі людий, не спроможна розвинути справжньої діяльности.

(Далше буде.)

призначений на будову „Народного Дому“ в Чернівцях. В тій дорозі запрошує ся всіх широк Русинів, котрим лежить добро буковинської Руси на серцю, і котрі пам'ятають на будову „Народного Дому“, і всіх тих з Ви. Публіки, що не дістали би запрошень, се-б то до кого би не дійшло вислане запрошення — явити ся ласкаво на згаданім вечерку, як найчисленніше і сим чином віддати честь і повагу учительському стану. Від виділу філії „Руска Школа“ в Станівцях дня 28. л. мая 1899 р. — М. Помич заст. голови.

В справі обсаджень станіславської уніятської епархії пишуть нам з Відня: На днях повідомлено з Риму єпископа Куїловського, що префекція єпископа Шиптицького має в Римі на найближній папській консисторії дня 19-го червня. Зважаючи, що після декретів послідного львівського синоду потверджене єпископа так переміського як Станіславського є правом митрополита, то із сего виходить, що або обсажене митрополітське відложене ad Calendas graecas або що декрети згаданого синоду не обов'язують так строго, як се घोлошено з нагоди номінації митрополита, наколи і в Римі декретів сих не беруть, як видно, на серію... Вісти ці подаємо з жерела як найбільше достовірного.

На дохід погорільців містичка Гурагумори, ремісничє товариство „Gwiazda“ устроє в неділю дня 4 л. червня представлєне аматорське в мійскім театрі. Дана буде драма П. Корженієвського „Верховиці“. Ціни місць: Льожа 4 зр. Фотель 80 кр., Крісло 60 кр., Партер 40 кр., (Карта студєнська 30 кр.) Балькон 35 кр. Галєрія 20 кр. — Початок вистави о годині пів до 8-мої вечером. (Надатки приймають ся з подякою.) Карти вступу можна купити в гандлю перфумерії Е. Шварца, при ул. Паньскій ч. 7., а в день представлєня від год. 6. при касі.

Редакція „Дѣла“ одержала на днях з Петербурга від комітету петербургської праси ось таку телеграму: „Iwan Beleg. Lemberg. Urzadzając 26—30 maja (7—11 czerwca) uroczystość w pamięć Puszkina, petersburska prasa zaprasza panów przyjechać do Petersburga dla udziału w tej słowiańskiej uroczystości. — Delegaci petersburskiej prasy: Gajdeburów, Gurewicz, Komarow, Notowicz, Proper, Suworin, Chudjakow“. — Москалі з Петербурга до Русинів у Львові пишуть по польски! чи то не характеристичне? Розуміє ся, у них все ще нема на стільки зрозуміння що годить ся руский Львів звати Львовом, а не „Лембергом“...

„Благотворительний славянський комітет“. В своїм часі писали ми про то, що в „благотворительнім комітеті“ була криза, що скінчила ся вибранєм на предсідателя ред. „Свѣта“ Комарова. Отже в тій справі доносить бюро Вольфа, що російське міністерство не затвердило вибору Комарова, на предсідателя „славянського благотворительного комітету“ в Петербурзі. З тої причини відбили ся нові збори того товариства в цілі вибору предсідателя і віцепредсідателя. Однакж з причини бурливих сцен на зборах не прийшло до вибору. Факт, що міністерство не хотіло затвердити вибору Комарова, можна уважати також знаком часу. Правительством російське, значить ся, урядова Росія, не хоче, щоби побіч него виступала тепер неурядова Росія, котрої операція відбула ся доси виключно лиш на самих Славянах, живючих поза границями Росії. Тепер суть для Росії важніші справи і їй скорше потрібний „хінський“ благотворительний комітет, і тому „славянський“ мусить мовчати, до чого полк. Комаров мабуть неспосібний.

Долішно - австрійський сойм прийняв вчєра проект виборчої реформи для громад долішної Австрії з вилученєм громади міста Відня. Ухвалено також додаткове внесенє, признає виборче право жєнщинам. При кінци засіданя маршалок заповів, що на порядку деннім сїдуючого засіданя умістив дискусію над зміною виборчої ординації для міста Відня.

Цукор подорожє. Австрійський цукровий картель рішив підняти ціну цукру на місяць червень.

Новий метод науки рисунків заведено в послїдних часах в Англії. Діти не мають перед собою ані візрітєв, ані

моделів, лише учитель показує їм якийсь предмет та каже єго описати, причім поєное єго значінє та цілє. Відтак кладе сей предмет на бік та каже дітям малювати з пам'яті.

В Щавниці ординувати буде і руский лікар, іменнє др. Евг. Озаркевич, що виїздить туди і з 1-го червня ординує в домі почтовім.

Еміграція. Зі Львова виїхала вчєра парта з 200 робітників за хлїбом до Росії. Експедицією займає ся бюро Литвинського. Горьчка емігранційна в Галичині далеко більша ніж на Буковині.

Сніги упали в Північній Росії, Петербурзі і Архангельску. Причиною холодної температури у нас є опади в східній і західній Галичині. В дуже многих місцевостях східної Галичини впали гради і поробили більші то менші шкоди.

Др. Генрик Цайсберг, директор цїсарської бібліотеки, помер вночі з 26. на 27. мая на удар серця у Відні в 60-ім році житя. Покійний габітував ся в 1863 р. у Відні на доцєнта всемірної історії. В 1865 р. був профєсором історії на львівськїм університеті. Свідомий майже всіх славянських язиків, Цайсберг написав короткий нарис історії Польщі в середних віках. В 1872 р. обняв катєдру всемірної історії на університеті відєнськїм по Амбаху, був при тім учителем пок. архив. Рудольфа, а по смерті архив. Рудольфа, займає ся редакцією діла: „Oesterreich in Wort und Bild“. В 1895 р. став Цайсберг директором надвірної бібліотеки по др. Гартлю. Вєчером 26. мая чув ся покійний зовсім здоровим, вєчерив в крузі родини, працював ще до 11-ої години вночі, коли нараз почув душність. Лікарів, що наїли в тій хвилі, просив: „воздуха мені подайте!“ — але ратунку не було. Побіч Амбаха, Еггс і Сікля належав Цайсберг до визначних австрійських істориків і написав багато цїнних монографій.

Напад на редактора. Свого часу писали ми, що на Крауса, редактора відєнського журналу Fackel напало сімох приятелів одного драматурга нєчє в кофейні і побили його за те, що він в своїм журналі висміяв драму сєго драматурга. Отже 26. с. м. відбула ся в тій справі судова розправа, при котрій трєх обжалованих увільнено, двох засуджено на кару 50 зр., Адлерови присуджено 7 а Фрїдлерови 10 денний арешт.

Землетрясеня. В 1898 року було в Австрії ні менше ні більше лише 206 днів землетрясеня. Найчастіше дучали ся они в приадриятських краях: в Далматії, Горичії, Ітралїсїї далї в Країні, Каринтії, Стирії і Тиролі. Навіть в Низній Австрії було їх 10 локальних. Лише в Моравії, Галичині, Шлезії і Буковині не було ні одного землетрясеня ні в 1898 ні в 1897 р.

В Люблянї відбудє ся дня 2-го червня с. р. конференція словянських мужів довіря, щоби приготувати зїзд всіх словянських і хорватських послів до ради державної і соймів з Країни, Каринтії, Стирії і Побережя. Предметом нарад сєго загального зїзду буде справа виданя спільного маніфєсту против програми Німців.

Російська виправа на Шпільберг виїхала на днях з Петербурга на кораблі „Бакані“ під проводом капітана Серєєвського.

В Іспанії помер позавчєра в 67 році житя визначний політик, історик і дєвєнікар Еміліо Кастєляр. Відограв він важну ролє в історії іспанського народу. Вже в 22 році житя брав участь в революції, будучи все стороннім демократів. Видавав дєвєнік Дємокрасія, відтак був профєсором мадридського університету; описав задля пересїдовань утік був до Франції. В 1860 році вернув до Іспанії в часі революції і ширив рєпубліканські ідеї. В 1873 році був міністром а потім навіть прєзидєнтом міністрів. В 1893 році усунув ся від житя публичного.

Добре допилював. В однім німєцкїм сєзі робили нову дорозу. Геомєтра визначив єї точно кілками і скінчив роботу в суботу вєчїр. Іде до вітїа і просить єго, аби нагладив щєб хто не позакрадав кілків. Коли вернув в понєділок не застав ані одного кілочка. Біжить до вітїа і на питанє, що стало

ся, почув спокійну відповідь вітїа: „Я набоював ся, аби їх хто не украв і тому сховав їх у сєбє!“

Пікованє о житє султана. Перед кількома вже роками зборєно масовий довіз салі chloricum до Турєччини, бо сього квасу уживають при виробі екопільдуючих матерій. Лише в аптиках та античних складах находять ся сєй квас в невеличкій кількості в міру того, кілько потреба єго до виробу ліків. Хоча ніхто не має в Константінополї більшєї кількості сєго квасу виринуло в послїдних часах підозрінє, що жєсь індивідуум скуповує у всіх аптиках сєй квас і ладить замах стану на час виїзду султана до Тонкану. де він має поклонити ся плащєви Магомета. Тому поліція дістала приказ опечатати на кілька днів перед виїздом султана вєї слої із „salі chloricum“, що і стало ся, і султан ніг спокійно і безпєчно виїхати з Константінополя.

Члєнські вкладки на „Народний Дім“ зложили: п. Михайло Кравалїа, 3 зр. п. Андрей Зугаєвич 1 зр.; п. Гонорій Анїюк, 50 зр. Жєртви на будову зложили: п. Юрій Анїюк на бальок 5 зр. п. Дмитро Падуря 9 зр. 35 кр. п. Олександр Оленюк з Вєвчинця на книжочку 15 зр. Чистий дохід з вєчєрини в чєсть Шевченка, урядженє питомцями бурєи дня 21/5 с. м. в сали Народного Дому 15 зр. 83 кр. 3 пушки у Власюка 3 зр. 50 кр. п. Іван Брага, 1 зр. 48 кр. на котрі дали: п. Іван Крилатий, 1 зр. Василь Димко, 5 кр. Марія Ліутак 5 кр. Василь Шутак, 5 кр. Василь Марфійчук, 5 кр. Яків Чорний 5 кр. Георгій Місяєвич 3 кр. Гриць Пшенєк, 20 кр. о. Юрій Мунтян, 1 зр. Сердєчня подяка.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Розписанє конкурсу на драматичні твори. Виділ краєвий королївства Галичини і Володимирії враз з Великим Князєством Краківєсим розписує сим конкурс з прєкляузійним рєчєнцєм до кінца місяця грудня 1899 на оригінальні, написані чистим руским язиком твори спєциїчнї з оєбагу драми, поважної комєдії і людювих шук з сїльними або без сїльнів такого оєбу, щоби заповнювали цілий вєчїр театрального.

Конкурсні твори трєба надєлати в повнєшїм рєчєнцї під адресою виділу краєвого у Львові, заосмотрєні в знак або мотто автора, котрий то знак або мотто трєба помістити також на замкнєній конєртї, містачій в сєрєднії імя, назвиско і адресу автора.

Твори, оголошені вже друком, а також представлєні на котрій нєбулє опєні, хотий би навіть на аматорєкій, виключує ся від конкурсу. Так само нє будуть принужєні до преміюваня твори авторів вже нє живучих, хотий би тих творів доси нє оголошено.

В протягу трєх місяців по уплнї конкурсового рєчєнця настануть порішєнє конкурсу і признанє надгород окремєю комісєєю конкурсєвою, котра збере ся в виділі краєвїм під проводом члєна виділу краєвого, д-ра Йосєфа Вєрєцньєського.

Виділ краєвий запросив до тої комісії:

1. ВПов. п. Александра Барвіньського, ц. к. профєсора учительської семінарії у Львові, посла на галицький сойм краєвий і до ради державної;
2. ВПов. п. д-ра Стефана Смаль-Стоцького, ц. к. профєсора руского язика і словєсности на університеті черновєцкїм;
3. ВПов. п. д-ра Александра Колєєсу, ц. к. профєсора руского язика і словєсности на університеті львівськїм;
4. ВПов. п. д-ра Михайла Грушєвського, профєсора всєсїйної історії на університеті львівськїм;
5. ВПов. п. Іларіона Огоновського, профєсора ц. к. академічної гімназії у Львові;
6. ВПов. п. д-ра Евєна Олєсницького, адвоката краєвого в Стрию;
7. ВПов. п. д-ра Володимира Коцовського, ц. к. профєсора мужєської семінарії учительської у Львові;
8. ВПов. п. Володимира Шухєвича, ц. к. профєсора реалїної школи у Львові.

Комісія конкурсєва порішить більшєстю голосів і признає чєтири надгороди, а іменнє одну в сумі двєста п'ятдєсять (250) зр. в. а., другу в сумі двєста (200) зр. в. а., а дві по сто п'ятдєсять (150) зр. в. а. чєтирьом творам, признаним яко найліпші з поміжи надісланих на конкурс, без взгяду на род твору, щоби лише той твір належав до родів, наведєних в сїм справозданю. Отже комісія може вєї чєтири премії признати творам одного рода.

Оголошенє рєзультату конкурсу за посєрєдєнцтвом публичних часєписий і виплата надгород настануть протягом місяця марця 1900 року.

Надгороджені твори стають ся власностю товариства „Руска Бєсїда“ у Львові з виключним правом представлюваня їх на сцені.

Манускрипти, надіслані на конкурс, будуть звернені власнитєлям на їх кошт разом з замкнєними конєртами, єсли оєажуть виділови краєвому в нинїшній спосіб свої адреси.

Телеграми „Буковини“.

Чернівці, 30-го мая 1899.

Париж 24. мая. Нинї відбуває ся новнє засїданє касаційного трибуналу в справі Драйфуса. Рєфєрєнт трибуналу ставить вєнесенє, щоби процес Драйфуса піддати рєвізії і нєрєвєсти розправу перед новим воєнним судом. Дєвєніки висказують прєкопанє, що гєнєральний прוקуратор прихилить ся до вєнесеня рєфєрєнта. Здогадують ся, що справу Драйфуса передадуть воєнному судови в Брєстї. Міністер війни заборонив офіцєрам бути сьвідками розправи перед касаційним трибуналом, без огляду на сє, чи будуть у мундурах чи в цивільнім убраню. Прєзидєнт трибуналу заридив вські срьєдства оєторожности, щоби нєдопустити до дємонстрацій антисємітських банд перед палатою трибуналу. Порядок буде удєржувати командант гвардії палати при помічї поліції і войска. Дєвєнік Siècle доносить, що лєст цїсаря Вілгєльма в справі Драйфуса підроблєно на підставі письма цїсаря до гєнєрала Боадєфєра, з котрим познакомив ся був на манєврах в Росії.

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих,
а на 6 1/2 %
від уділюваних позичок знижило

Товариство

„Руска Каса для оєажд. і позичок“
Стоваришенє зарєєстрованє з ограничєною порукою

почавши від 1. липня 1899 р.

Щє до першого липня дає Товариство 5 1/2 % від вкладок щадничих, а бере від позичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Виданя „Видавничої Спільки“:

1. Стефан Ковалів: ДЄЗЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
2. Іван Франко: ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. Ольга Кобилянська: ПОКОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна получить в Чернівцях
у пана
МИХАЙЛА ІВАШКА.
улиця сьв. Николая число 8 А.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців:
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер; особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Гайбокої:
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;
з Новоселиць, Бояна, Садагурі:
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
З Чорткова, Заїщик, Лужан:
мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.;

З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер.
до Гайбоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкан); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночи;
до Садагурі, Бояна, Новоселиць:
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;
До Лужан, Заїщик, Чорткова:
мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.

До Гайбокої приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю).

З Гайбоки відходять:
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:
мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю);

До Гадікфальфи приходять:
з Радівців:
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7:05 рано; мішан. 6:40 вечер.

З Гадікфальфи відходять:
до Радівців:
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродини:
міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночи.

До Гатни приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагуморі, Качики:
мішан. 10:15 рано; мішан. 5:45 по полудне.

З Гатни відходять:
до Качики, Гурагуморі, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи.

До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.

З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночи.

До Вами приходять:
з Драгоші:
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.
з Рус-молдавиць:
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.

З Вами відходять:
до Драгоші:
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи;
до Рус-молдавиць:
міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни.

З Карапчева відходять:
до Чудина н. С.:
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.

До Неполоківців приходять:
з Башківців, Вижиць:
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни.

З Неполоківців відходять:
до Башківців, Вижиць:
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.

До Лужан приходять:
із Чорткова, Заїщик:
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.

З Лужан відходять:
до Чорткова, Заїщик:
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.

До Карльсбергу приходять:
З Путня:
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.

З Карльсберга відходять:
мішан. 1:20 в полуд., мішан. 7:00 вечер.

Примітка.
Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.

ДРУКАРНЯ „РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40	кр.
Царівна, „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „	20	„
Покора „	70	„
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Залісе, Осипа Маковця	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „	10	„
Хлопці-садівники „	20	„
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесіди про часи козацькі * * *	75	„
З села, Богдан Лепкий	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	„
Ворожити * * *	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продажу законно дозволених льосів. —
Предпожєня адресувати: Ludwig Österreichher,
VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсі шкільні друки на складі:

Каталюги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Сьвідомства відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейських усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і дешево як де инде.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарямом Володимира Селенського

Товариство взаїмних обезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просьвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєм Духовенству і всім вірним Впреосьв. Митроп. і Преосьв. Еп. Ординаріятами всіх трех епархій) обезпечає будинки, урядженє домашнє, скот, господарські знаряди, збіже в зерні і соломі, єно в стогах і будинках против шнїд пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльности з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безпроволочно. Полїен „Дністра“ приймає Банк красвий при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стоваришенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, удїляє помички за оплатою 6½% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителїв, і приймає вкладки до опрорентованя по 4½%, до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опрорентовані по 4%.

Зголошення о удїленє агенції в окрєстивєстях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одїжи для дам і панїв

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Порученя з поза міста виконують ся сейчас.

В кождім сезоні

найновїші плащі

жіночі, для дївчат і дїтий
(зі сукна, плющу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники в шовку і могоару
з перших віденьських і берлінсь-
ких робітень.

Одяги

для

панїв, хлопців і дїтий,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельоки

і всі річи входячі в той фак з
перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже танє жерело

до закупна паперїв, приборїв шкіль-
них, книжок купецких, та знарядїв
бюрових є в

Йосифа Горовїца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор.	—	сост.
на пів року	10	—	—
на чверть року	5	—	—
на місяць	1	—	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і назакупівель за інсертати
платні в Чернівцях.

Внутрішнє положенє.

Чернівці 1. червня 1899.

Телеграфують нам з Відня, що цісар вчора перед полуднем прийняв гр. Туна, а відтак президента угорських міністрів Кольомана Шеля на особній аудієнції.

29. мая був Шель також на аудієнції і вона тривала аж півтора години. з чого заключають, що цісар доказував президентови угорському конечність компромісу з австрійським урядом.

Замітне є, що президент Шель не конферував досі з гр. Туном, хоч вже від неділі є в Будапешті. Він конферує лиш з гр. Голуховським, а завтра опускає Відень. — N. Fr. Presse і вже крило польського кола домагають ся безпосереднього зв'язку парламенту.

Будь що будь остаточного рішення кризи еще не знаємо, хоч деякі днівники догадують ся, що воно вже запало, а тільки урядово буде оповіщене аж через кілька днів.

Для характеристики настрою, який панує в правительствених кругах против Угорщини, наведемо слова одного інтерв'юваного політика:

„Австрію з'їїноровано; не треба забувати, що нарід скорше стернить зроблену йому шкоду, ніж упокорене. Перед Шельом угорська політика поступала після того аксіома і обмежала ся на самім шкодженю Австрії...“

Промова п. президента краєвого бар. Бургіньона

в справах шкільних, виголошена в соймі на засіданню дня 21-го цвітня с. р.

(Дальше).

На другий день потім явив ся надучитель Камінський в президії п. к.

краєвого правительства і заявляючи, що театр 8. априля відступлений вже на инший ціл, просив, щоб згаданий концерт міг відбутися 9. цвітня о 3. год. сполудня. На се дістав відповідь, що не заходить ніяка перешкода устроєня сего концерту в часі, який подав просачий. Тож мені видить ся, Панове, що ту є явесь непорозумінє що до компетенції призову на такі публичні виступи школярські. По існуючим законам участь школярів в театральних виставах справді залежить від призову шкільної влади. Алеж о таку співучасть, о скільки текст відчитаного ту писма вказує нікому не розходило ся, тільки о співучасть школярської капелі в концерті на добродійній цілі через ту школу урядову. Просьби того рода розважати тра тільки з становища театральнопублічного і до того покликане є краєве правительство, а не рада шкільна. І з того виходить далі, що інспектор зверх того, що нічо не знав про сию просьбу, не міг нічо зробити против устроєню сего концерту, на котрім інкримінована через бар. Василька пісня — повтаряю се в друге — не була відсвівана тільки виграна.

До прошея внесеного через надучителя Камінського не була долучена програма концерту, отже з тої причини президія краєвого правительства не була в можливості перешкодити сему непедагогічному і неетактовному оголошенню школяра „першим піснотвором в Чернівцях“.

А тепер мої Панове, приходжу до тексту тої пісні. Що до змісту і тенденції пісні виявило ся в Високій Палаті кілька цілком собі противних поглядів. З одної сторони вважаєть ся сию пісню противавстрійською, противдинастичною, між тим, як другі і то більшість перечить сьому, а сьогодні два бесідники заявили, що се є піднеслий народний гимн і сьвято заповнювали нас, що його усього, а принаймні в Галичині співать ся з нагоди подібних

торжеств і то в присутності найвище поставлених державних і краєвих достойників, а предць вони не образили ся змістом сєї пісні.

Не маю причини не вірити сій заяві, а вона мені запорукою, що краєве правительство, що найменше з становища театральнопублічного не мало би причини супротиватись відсвіванню сєї пісні, а позаяк я вже перше вказав на те, що інспектор шкільний яко такий не має ніякої точки, щоб опершесь о ню як чи так віднести ся до цілої справи тим менше був тут покликаний що небудь зарадити. Що до самої капелі, то вона предць істнує на підставі дозволу краєвої ради шкільної, а рада шкільна не мала причини противитись єї завязанню з огляду, що однією ціллю сєї капелі є музикальне образеванє хлонців. А коли вже говорило ся ту і о другім торжестві, на котрім вже і текст сєї інкримінованої пісні відсвівано, і що присутні там ідучи за приміром публіки підчас співу підняли ся з своїх місць — то я не вагаю ся ту в Високій Палаті сказати, що я самий прийшов би був на се торжество, наскільки тільки не був перешкоджений (*Браво! Браво!*) А се хоч би тільки тому, що як на се сьвято запросили мене два нани послі, при тім не дивило ся, що вони як раз до сєї або тої партії належать, то я певний, що на тім торжестві сьмію можу явити ся, хоч би в характері краєвого президента, чи предсідателя краєвої ради шкільної. (*Живі оплески!*)

А коли-б я не знаючи мови але ідучи за приміром других підняв ся був з свого місця, се було-б з мого боку тільки заявою пошани для народа, (*Браво! Браво!*) а о тім народі я пересвідчений, що він так само як другі, заступлені тут буквинські народи має почуте приналежности враз з иньшими народами, а перше всегго плекає в серцю неохитну любов, вірність і преданість Є. В. Цісарю і Достойній Династії. (*Гучні оплески.*)

Так, мої панове, се є повсегдешна і відрадна поява, що хочби там як не ріжнили ся політичні партії поміж собою, то в однім годять ся усі народи, а власне в неохитній любови, вірності і преданості Є. В. Цісарю і Достойній Династії (*Живі оплески.*)

Тепер позвольте Панове, що верну до справи, котра буда для мене вихідною точкою моїх останних висказів, іменню до закидів піднесених против шкільного інспектора. Чи і які пісні в школах можна співати, є се справа ради шкільної і нею вона займе ся. На всякий спосіб я заявлю тепер в друге, що інспектор не мав причини і можноти зробити щось против сьому концертові.

А тепер приходжу до тих справ, за котрі зроблено шкільному інспекторови закиди, що він нарушив свої обовязки, бо робить цілком противно, ніж вони йому наказують. По моему найкраще буда, як акти урядові самі за себе промовлять, а вже тоді можна буде виробити собі ясний погляд на річ.

Отже сказано ту, що при іменованню провізоричного учителя Льва Бемера замедбано правильне поступованє, а вина сього тяжить на інспекторі. Між тим на дотичнім яктї ось що написано: (читає) „Окрім Бемера, що яко учитель рисунків необхідно потрібний для Серетської промислової школи допозиваючої, служить при тамошній мужській школі, до котрої ходить 261 німецьких, 85 руских, 82 румунських (переважно з чужих громад) 26 польских дітей — іще 6 учителів з румунською, 2 з рускою мовою викладавою. Бемер предкладає свідощтво, що вчив руского через 10 років, письма з признанєм за науку польскої мови і свідощтва, що вчив ся румунської мови в школах.“

Далі я подам коротко зміст дотичного внесення ради шкільної окружної з дня 3. липня 1895 ч. 850. (читає):

Рада шкільна окружна на засіданню дня 27-го липня 1895 ухвалює предло-

Душі покійників.

(Литовська казка).

Була собі раз одна стара жінка, що мала при собі сестрінку, але держала єї все під ключем, а се була добра, смирна дівчина, хоч блідоніца і непоказна.

Убога старуха дуже журилася, що то по єї смерті буде з сестрінки і все молила ся до Бога, щоб дав їй доброго мужа.

Вона зчаста пересиджувала в домі одної куми, що мала ресторан і от раз трафилось, що з помежи гостей оден статочний індійський богатир висказав охоту женити ся на господарній, роботящій, а звинній дівчині — коли-б тільки найшов таку.

Старуха підслухала се і в пару днів після того сказала Індійцеві, що в его сестрінці найде він, чого шукає: се перла не дівчина, а така вже зручна вдала ся, що і птицю в лету змалює.

Жених хотів єї пізнати, затім сказав, що прийде другого дня подивити ся на неї.

Старуха чим скорше побігла до мів і приказала сестрінці хату прибрати, а самій причесатись на завтра і вистроїти ся, бо мати муть гостей у себе.

А як другого дня прийшов жених, то запитав у дівчини, чи вміє вона кужіль пряти?

„Що вона би не вміла? Її напрати повісимо, то вам так, як другому шклянку води випити.“

„Ах, що ви зробили, тето?“ сказала сестрінка, коли жених відійшов, а їй лишив три повісма прядива, щоб напрати. „Що ви вдіяли? Яж пряти не вмію.“

„Не жури ся“, сказала тітка, „не жури ся! Дешевенька ти є, але дорого мусиш продати ся. Здай ся на Божу волю.“

„От се вмішали ви мене в якусь нечисту справу“, нарікала сестрінка.

„Ти вже подбай, щоб своє зробити“, наставляла тітка, „єї три повісма мусиш напрати, бо від сього твоя доля залежить.“

Дівча пішло у свою кімнатку. Там проливалася ревні сльози і стала молити ся до покійних душ, а вона їх все уважала.

Та серед сєї молитви з'явили ся три прекрасні, біло одягнені душі; обернули ся до неї з ласкавим словом і стали вговорювати єї, щоб не журилася: вже вони їй стануть в пригоді за те, що вона так за них молила ся. Далі кожда з них узияла одно повісимо в руки і раз, два, три, на дух попряли з льону пряжу і то таку тоненьку як волосок.

Другого дня вранці, як прийшов Індієць то аж забув ся, побачивши таку пильність і таку спокійність у тої самої людини.

„А не казала я?“ плеще старуха, і від утіхи не знає, де єїсти.

Жених запитав у дівчини, чи вміє вона шити?

„Як би мала не вміти?“ сказала гордо тітка. „З шитвом вона вам скорше уиорає ся ніж сїмголовиий змії пригорщу черешень з'їсть.“

І так лишив їй жених три рубашки вишити. Щоб коротко повісти — стало ся усе так само, як тамтого дня, і знов так само, коли третого дня Індієць лишив їй ружовий кафтан, щоб його гафтувала. Тільки, що як серед горячої дівочої молитви з'явили ся покійні душі, сказали до неї: „Не жури ся, ми хочемо і кафтан за тебе нашити, але з одною умовою від нас.“

„Якою?“ запитала дівчина з острахом. „А з такою“, кажуть, „що маєш нас на своє весіля просити.“ „Не вже я за муж піду?“ спитала дівчина. „А вже-ж“, кажуть, „за сего богатого Індійця.“

І так стало ся, бо як жених на другий день побачив кафтан, що так чудово був гафтований, а такими колірами, що аж очи сліпи, сказав тітці, що хоче женити ся на єї сестрінці.

Тітка з радощів аж скакала, а бідна сестрінка журилася: „Ай тітко“, пацькала вона „що то з мене буде, як мій муж доконає ся, що я нічо не вмію.“

„Не жури ся“, каже тітка, „здай ся лиш на Божу волю, а покійні душі, що доси тебе ратували, це і тепер тобі допоможуть.“

І так приладили ся до весілля, а день перед тим молода не забуваючи умови поставленої небішниками, пішла перед ікону, де розмальовані були покійні душі і запросила їх на весілля.

А в день весілля, як вже обряд весільний кінчив ся, увійшли в хату три такі препогані старі жінки, що молодий оторопів і роззівив губу. Одна з них мала одну коротку руку, а другу таку довгу, що по землі волікла єї, друга знов гостя була горбата, а ціла етять єї подобала на пірібу; третя мала, витріщені очі як рак, а червоні, червоні.

„Сусе Христе!“ крикнув молодий до подруги, „а хто се ті страхопуди?“

„Се тітки мого батька, я їх просила на своє весіле.“

Добре вихований молодий прийняв їх вічливо і попрохав їх єїсти.

„Скажіть ради Бога“ спитав він у першої, „чо у вас одна рука

жити Раді шкільній краєвій іменоване провізоричного вчителя школи мужескої в Сереті Льва Бемера сталим учителем, а се предложене так мотивує: 1. Сей кандидат перекладає свідомства з відбуття висших студій ніж інші кандидати, бо окрім свідомства зрілості на висшій школі реальній видержав він семинарицьку матуру і кваліфікаційний іспит з слейду для народних як і видільових шкіл. 2. Він учительське 12 років, а при сій школі від 23. жовтня 1884 р., провізоричним же учителем іменований 10. жовтня 1888 р. За той час дав ся він пізнати яко визначна учительська сила, на що вказують поступи його учнів. 3. З рускої і з румунської мови не має він такої кваліфікації, як то вимагають допитичні обов'язуючі приписи, але знає сї мови на стілько, що може і на одній і на другій преподавати учням науку. 4. А кінці він є кваліфікований до преподавання русинів і румунів робіт в промисловій школі існуючій при тутешній школі мужескій і власне ізза того варто є таку силу учительську задержати при тутешній школі. — Ту сїдують уваги про бездоганне політичне поведєне Бемера. На підставі такого доклада і з уваги, що в Серетській школі число німецьких дітей значно більше ніж дітей інших народностей, а і так вже є там шість учителів з румунською і двоє з рускою викладавою мовою — іменовано його сталим учителем дня 20-го липня 1895. р.

З сего, що я навів ту, Висока Палата може набрати пересвідчення, що іменоване Льва Бемера наступило на підставі зпропобати через раду шкільну краєву дотичного внесення поставленого від ради окружної, що отже з причини сего іменованя годі робити в тім напрямі закиди п. інспекторови.

Другий случай, за який зроблено інспекторови закид, то іменоване учителя Анто́на Рика сталим учителем мужескої школи в Сучаві. А ту так мала ся річ: Рада шкільна окружна, а зглядно сучавська рада міська, бо їй прислугує право предлагати кандидатів на се місце, предложили до номінації таку особу, що в дорозі дисциплінарній зістала вже перенесена на иньшу посаду. Значить сїй особи не можна було брати в раху́б. Але до того прилучила ся ще друга обставина, іменно що сучавська рада міська не додержала терміну о стілько, що свій внесок подала в назначенім терміні тільки до окружної ради, а не до краєвої. А тоді інспектор аналогічно до загальних правних постанов уважаючи право презентації за невиконане в преклюзивнім терміні, обсадив

така коротенька, а друга така довжезна?

„Синку“, сказала старенька, „се від прядія.“

Індієць устав, побіг до своєї дружини і сказав: „Іди і спали чим скорше свою кужіль і веретена і щоб я ніколи не бачив тебе при прядію.“

Відтак запитав у другої, через що вона горбата і подібна до шрібі?

„Синку“, сказала старенька, „се від гафтованя.“

Молодий був вже при своїй дружині і сказав їй: „Іди мені зараз, спали свої кросна і щоб я тебе ніколи не бачив за гафтованем.“

Далі приступив до третьої і поспитав, через що у неї такі вибаглені і червоні очі?

„Синку“ відповіла ся, і завернула при тім очима, „се від шиття, я над шиттям мусїла голову нахилити.“

Вона ще не вимовила сих слів, як Індієць сьояв вже біля своєї дружини і мовив до неї: „Возьми по свою голку і нитки і кинь їх в керницю; а ще затям собі се, що того дня коли побачу тебе за шиттям, возьму розвід з тобою. Бо біда другого учить нас розуму.“

місце самостійно (а при тім я не буду тайти, що з тої нагоди один член ради шкільної противно на справу погляду, заложив своє votum separatim.) Що в сїм случаї інспектор не зробив нічого противзаконного, виходить хоч би з того: дотичний протокол з обряд предложено міністері просвіти і віроісповідань, в сїм протоколї була очевидно нотатка про зголошене votum separatim, а надто долучена була декларація в оригіналі — але міністерство не зробило з тої причини ніяких заміток. Значить, що іменоване того учителя є в повній згіднє з правом і я просто не піймаю, як ізза того могли стрітись з закидом яким чи то інспектор, чи рада шкільна краєва.

Далі закинуто інспекторови, що в німецькій Терезбеште для 70 німільних дітей спотемізовано чотирокласову школу, а в румунському Терезбеште для 280 дітей тільки трикласову. Перше все-го завважаю, що в німецькій Терезбеште не 70, але 225 дітей є обов'язаних до школи ходити, а об сїм доконати ся можна з доклада ради шкільної краєвої, чи там з іставленя дат, долученого до того реферату. І для тих 280 дітей справді уряджено чотирокласову школу. Так само дуже справедливо каже посол Василько, що для 280 румунських школярів системізовано оногди лиш трикласову школу, тільки от що: фреквентация німецької школи є дуже правильна, а румунської — принаймї до недавня — була неправильна.

Впрочім тепер, як мені референт адміністративних справ і інспектор подають — не існує вже три тільки чотирокласова школа в румунськїм Терезбеште, значить те, що сказав барон Василько треба спростувати в двох напрямках: раз, що в німецькїм Терезбеште є 225 німецьких дітей а не 70, і що в румунськїм Терезбеште є чотиро а не трикласова школа.

(Дальше буде)

Що пишуть про ситуацію?

Хоч вже і може запасти децизия в крізі, то способи, як поладнати єї, є ріжні, а з вибором їх поспішити ся не можна. За той час мають поле до попису політики, іменно придумувати комбінації, або висувати кандидатури. З дньовникарського обов'язку нотуємо декотрі голоси праси.

Ческі дньовники вважають можливим компроміс, значить гр. Тун міг би ще зістати на своїм місці. На случай його уступлення — пише Politik — може прийти до управи система парламентарна, абсолютна, або фєвдалізм. Абсолютизм грозить нарушенем конституції, федералізм єї зміняє, а парламентарний ряд старати ся ме о санацию парламенту. Вєї успіхи залежать від того, щоб опозицію відсадити без захитаня правниці. І з того погляду — пише Politik — є оправдані домаганя правниці, щоб ряд був „костею от єї кости, кровю от єї крові“, а Німців вдоволити політично можна тільки при помочи більшости і єї ряду. Ніколи знов не можна призволити, щоб меньшість стрероризувала правницю і накиннула їй свої умови.

Allg. Ztg. подає розмову свого репортера з визначним політиком правниці (Віліньскім?), в котрій сказано: Результат, до якого нині доведено в справі угоди, є той, що сама угода повисла в воздуху. Винновником став Шель, з своєю формулкою. Нині не можливе вже, щоб чи то гр. Тун, чи який небудь його наслідник важив ся чи то дорогою §. 14-го, чи через парламент перевести те, чого Шель домагає ся. Австрія зносила всякі кривди від Угорщини, але упокорєня не знесе. Як би в сїй хвили австрійський парламент був навіть спосібний до

праці, то зібраний одноголосно би відкинув домаганя Угорщини. Уступив би гр. Тун, а прийшов би на його місце який-небудь кабінет, парламентарний чи урядничий і схотів би октроювати угоду з Угорщиною в тій формі, як хоче Шель, то парламент зібраний в осєни, відкинув би сїю угоду на певно. Нині стало вже майже фактом, що Угорщина не дістане нової організації австро-угорського банку ані з рук §. 14-го ані з рук парламенту. Угри ставили свою справу на одну карту і програли гру. А причиною всего лих лиш еформулка Шеля. Вєї австрійські сторонництва розирєні. Вихід хіба той, що повстануть два банки.

Fremdenblatt відпирає всяку участь гр. Голуховського в формулї Шеля. Шель видумав свою формулку для красних очей обетрунції в угорськїм соїмі. Він домагає ся заключєня угоди лишє до 1903 р. щоби „Угорщині“ подати спроможність, независимо від Австрії заключати відтак торговельні трактати з європейськими державами в тім же самім році. Домаганє частини праси, щоби гр. Тун скинув парламент для порішеня цілого питання угоди, безвигладні. Ситуация же за надто замотана, щоби можна погадати про активність парламенту. Передтим мусїв би гр. Тун уступити, а керму обняти парламентарний кабінет, що мав би за собою парламентарну більшість. А се не може стати ся, поки правниця не помирилась з лївницею.

Vaterland припускає, що оба кабінети уступлять. До N. W. Tagblatt-у доносять з Праги, що на случай кабінетової крізи Чехи пристали би на урядничий кабінет гр. Кільмансєга. В Празї говорять також про кабінет гр. Півінського.

Угорські дньовники боронять Сєля. Они кажуть: Сєль хоче заключити угоду з Австрією для того лишє до 1903 р., бо одержав від своєї опозиції запоруку, що вона в 1903 р. продовжить на певно сїю угоду аж до 1913 р. Не Шель, а гр. Тун повинен уступити, а его місце повинен би заняти урядничий кабінет, котрий би угоду з формулкою Шеля перевів § 14-м. (А потім? Хто би ободрив сїю угоду? Прим. Ред.). Угорське бюро кориспонденційне ратує Шеля тим, що голосить, будь-то вєї угорські сторонництва подїляють становище Шеля та що они готові навіть в тім напрямі — демонструвати. Формулка не звертає ся проти угоди. Противно. Она дає поруку, що Угорщина бажає щиро удержати унію митову з Австрією (з шкодою Австрії. Прим. Ред.).

Мирова конференция.

Друга секция мирової конференції (для справ червоного хрєста і жєневської конвенції) радила над актом бруксєльської конференції з 1874 року, а особливо над єї артикулами 23—34, в котрих говорить ся о воєнних полонниках. — Третя комісія (що займає ся справою розоружєня і полюбовних судів) рішила вибрати підкомітет, котрий безпроволочно має розслїдити внесенє поставлені Англією, Америкєю, Австрією і Італією. Австрію репрезентує в тій комісії профєсор Лямаш.

Один з редакторів париского

дньовника Matin говорив з папським нунциєм Тарнассєм о причинах его виїзду з Гаги на час мирової конференції. Папа — сказав нунций — був тої гадки, що моя присутність в Газі могла би статиє причиною неприємностей. Яко дипломат мусїв би я приймати різні неприємні візити і віддавати їх, бо лична зустріч з дипломатами не дає би ся виминути. Відтак представитєля сьє. столиці обвинувачувано би, що інтригує за кулісами. Папа, бажаючи конференції як найліпших успіхів, не хотїв, щоби моя присутність могла в який небудь спосіб причинитись до викликания трудностей.

НОВИНКИ.

Чернівці, 1-го червня 1899.

Будова „Нар. Дому“ в Чернівцях. В старім домі винято вже вікна і двері, розібрано комини і частє даху та ганку. Робота йде скоро вперед, але датки не дуже. Фабрика приборів друкарських п. Руста жертвувала на будову 200 к., з Русинів не сироміє ся ніхто на значнійшу жертву, хоч гроший ще багато треба.

Іменованє. Профєсор радовєцької гімназії, Антїн Павль іменований директором ново системізованої низшої гімназії в Сереті.

Новий уряд почтовий в Аїзєнав, бімополонського повіта призволити міністерия торговлі отворити. День з котрим вїйде в жите сєй уряд, буде оповіщеній.

3 анад. тов. „Союз.“ В пятницю дня 2. червня о годині 2. пополудни відбудуть ся надзвичайні загальні збори в цілі доповнючого вибору членів відділу. За тов. „Союз.“ Михайло Іванно голова.

„Бук. Боїна“ запрошає всіх єлїваків на пробу мужеского хору, що буде сєї суботи, о 7. год. веч. на кругольнї „Нар. Дому.“ Від участі в сїй пробі заявєти ме устроєнє наміреної прогульки.

Вечерок в честь п. Шевченка в Коломїї. Вечерковий комітет просить нас оповістити: Заходом українськоруских товариств в Коломїї відбудє ся дня 6. п. ст. червня 1899 на дохід „Шкільної Помочи“ вечерок в честь Тараса Шевченка з оглясою програмою: 1) Вступне слово, пр. О. К. 2) Шевченко — Кишакєвич: На вічну память Котляревськєму, виконає мішаний хор „Кол. Боїна“ в супроводі фортепиану. 3) Декламация п-и О. К. 4) Дєнц: О, єлибсьє мя любила, сольо сопрановє, відєспїває п-а О. П. 5) Шевченко-Колєсєса: а) Було колись б) На музичї, вик. мужеский хор „Кол. Боїна.“ 6) Кузак, К. Лада, ор. 131 і Каватїна Рає, соля скрипковї, вик. п. Г. 7) Колєсєса: Обжїнка, картина етнографїчна у пієсах народних, мішаний хор „Кол. Боїна.“ 8) Сольо-фортепиан, відогр, п. В. Г. 9) Шевченко-Лисєнко: Зацвила у дузі червона калина, дуєт на сопран і тенор, відєспїває п-а О. К. і З. К. 10) Вахнянин: Походний з опери „Купало“, муж. хор „Кол. Боїна“ в супроводі фортепиану. Вечерок відбудє ся в салї Коломїйської Раєи оцадности, початок точно о год. 8. вечером а по вечерку комерє в євєднім з салєю ресторанї Гріпгорна. Цїни мїсць: крієло в перших рядах: 1 зр., в других: 80 кр., в третих: 60 кр., партер 40 кр., (для шкільної молодїжи: 15 кр.). галєрия 30 кр. (Для єєлїн-чєлєнїв читадєнї „Просвіти“ вислано білєти безплатні.)

Шевченківський вечерок в Томску. Память великого нашого кобзаря єлїтєковало на далєкій півночі, в єлїбрєкїм городї Томєку дня 8. марта с. р. Сили мїсєцєвих Українцїв спомогли Вєлїкоросєї і конєрт вїєлав гарно. Вєчєр начав ся промовою адвоката Вєйємана, в котрій переказав він біографїю Шевченка. За тим пішла вистава 2. актїв драми Кропівнїйського „Невольник“ (єї сюжетом є Шевченкова поєма) а далї частє конєртєва. Між мнїшим єлїтєгло вїєлєлї єлїтє-

ви народних пісень, як „Ой не знав Козак, Ой не знав Софрон“, а також чудової кантати Лисенка „Бють пороги“ і йогож „Ой нема, нема ні вітру ні хвилі...“ Відслідковано також сольо „Ой Дніпре мій Дніпре“ (композиція Лисенка) а під кінець вистави поставлено живий образ — апофеозу поета.

Польський язык урядовий на галицьких поштах запровадив міністер торговлі рекриптом сегорічним з місяця марта зміняючи тим розпорядженням деякі постанови з р. 1869. Німецька мова застосовувалася в справах внутрішніх, іменню стасю поштової маніпуляції і рахунковости, бо се підлягає контролі центральних ревізійних органів у Відні, а не галицькій дирекції пошт і телеграфів.

На бельгійських залізницях появилася нечувана доси новіть. Звезено там у внутрішній комунікації першу класу і затримано її лише у поїздах, що їдуть за границю. Тож є там лише друга і третя класи і долати треба, що ціна білетів поїздних і особових поїздів є та сама.

На „Народний Дім“ жертвували: п. Іларій Стратичук за блок 5 зр. п. Петро Тимкович 3 зр. Членську вкладку зложив п. др. Іван Фераїевич, адвокат краєвий в Чернівцях.

Прелюдія Шопена.

Оповідане Льюї Льюїсича Гр. Толстого.

Переклав

ВОЛОДИМИР ГЕРАСИМОВИЧ.

I.

У графині Трубової прощальні вечерніці з танцями.

Устроїла вона їх для своїх трьох небот, що другої днини перебирались до себе на село.

Цієї зими мешкала в Москві сестра її княгиня Борецька зі своїми доньками, цієї зими возила їх по знатних домах, театрах, концертах, для них мало чи не кожної днини приймала гостей у себе та гроші тратила; — тільки щож: бажаних наслідків не видно було.

Тепер на від'їздім уже тим більш не було чого надіятись.

Як показувалось, в Москві ще менше було кандидатів до подружжя, чим там у них на провінції. Правда було декількох молодиків, як то кажуть з „іменем“, становиском та майном, але вловити їх, придержати геть-то вже тяжко було. Бо були се або легьодушні гуляки, яким не дуже то в голові було женити ся, або за поважні доматори, або знов, що найчастіше запримічувала княгиня Борецька; ось-ось, здавалось, дучив ся чоловік, що посватає, та ні сіло ні пало шкереберть — пропав. Ще одні однісінькі студенти, що справді оказувались ліпачами. Бо і досить їх було. Танцювали на всіх вечерниках, танці провадили. Всюди їх було повно, насакакували московським дівчатам та здобували їх серця. Вони одні вміли жита додати тому так званому московському світові.

Але що се за кандидати до подружжя? Чи могла княгиня на чоловіка котрої зі своїх донечок бажати собі котрого з цих молокососів, в яких то ще ні досвіду, ні становиска, а найчастіше і мзетку нема?

Одначе графиня Трубова не згоджувалась з сестрою в поглядах на студентів. Нераз завважувала вона, що се на гаразд помітувати студентами та в загаді молодіж, що від них можна надіятись тривкішого та щирішого привязання до їхніх будучих дружин чим від тих, що то не одно вже пережили, не одно бачили, що в загаді не треба їх спийювати в сходинах з молодими дівчатами, та що з сего може лиш щось доброго вийти. Графиня приводила тоді для приміру декілька звісних їй щасливих подружж, в яких чоловіками були молоді студенти, що, як вона казала, ледви-що в піре поросли.

Княгиня мало звертала уваги на сестрині слова, а що клопот, які мала з відданем донечок за муж вже від десяти літ сильно їй дошкулювали, то об сім лиш мріяла, щоб доньок вкінці віддати, і знов природно представляла собі, що кандидати будуть всеж чимось вищими ніж студенти.

Ідеалом чоловіка своїх доньок уявляла собі княгиня бодай якого молодого предводителя дворянства, (а було їх кількох в крузі її знайомих) молодого, багатого поміщика або начальника земства, або аслиб се мав бути з міських, — то якого чиновника до особливих поручень, або військового, але розуміє ся з мастком.

Та чим нетерпеливіше занимала ся сям питанням, чим більше зворушувалась, компліментами синала, кому було потрібно, підлащувалась, насакакувала та чим холодніше обходила ся з неконкурентами, яких завсіді лякала ся, тим менше їй поводилось, тим злобніше здавалось їй, судьба глумить ся з неї, попишаючи їй однак донечок в руках.

Ось здавало ся, що один ретельний конкурент, граф Востін, військовий в одставці і багатир, перший московський кавалір, вже цілковито засяпав ся в красі середньої княгині Мані, але відтак, Бог зна! чому відразу охолод. Старша тринадцятилітня донька Ганна, славне скінчена краса, розумна, прекрасна будуча дружина, (так думала про неї княгиня), вже тут-тут була по слові з Шубинським, соротрилітнім парубком, лисим як коліно; так щож, сей магло від'їхав на село до себе та навіть з ними не попрацав ся.

Наймолодша Зоя раз-у-раз одіртувала зі студентами, що цілу зиму крутились хмарою довкола неї. Повітовий маршалок Б-ський і собі-ж нею займав ся, і може оженив би ся був з нею скорше чим другі, так щож вона лиш кепкує собі з него та дон Ріхотом називає. Далеко чомусь більше потягу чую до сих нависних головусих студентів.

— Ну так, Зоя може ще підоджати. Ще завчасу турбувати ся нею, вона зі своєю живою вдачею вепіє знайти собі доброго чоловіка, коби то лиш вдалось як поладнати з Манею та Ганною.

Таке думала княжна Борецька і тепер сидючи в дверях просторої гостинної біля газдині, своєї сестри та других шановних московських мам, що в великім півкрузі розсїли ся за ними. Наперфумовані та припенурені з вінками в руках, декотрі сильно деколотовані, декотрі з фальшивими зубами та припнятими кофюрами на головах гляділи залюбки на своїх донечок та синків, як зивались перед ними в танці на просторій освітленій салі графині, Трубової.

Як раз кінчили четвертого та посліднього кадрили. Вечерніці були в цілій своїй повні, послідні, веселі вечерніці сего сезону. Як завтра княжна покине Москву, без неї та доньок салони опустіють, настане тишина. Окрім сего минуць ся послідні три дні місяць та ціла молодіж, головні гуляки зачнуть учини ся до ієнтіїв.

Знали про се всі, що були на вечерниках і тому користуючись послідньою спосібністю танцювали охочо з жаром.

— Adù, adù! — шелотіла зворушена княгиня Борецька, побачивши струнку статі графа Востіна, що перед хвилиною з кляком під пахою та золотим ріпсе-пез на носі станув в дверях салі. — Нагдо сегодні на сі вечерніці, приїхав! Хто то може знати — les magia-ges se font dans les cieux. Часами як раз послідня ставка виграє. Се тут точнісінько як в рулеті. Але се Маня, Господи, яка вона немудра, просто непростимо дурна. Повідає, що зовсім не має охоти виходити за муж хоч перед п'ятьма роками (се скорше), говориває йнакше. Здавалось, що ось вже прихилила его — а тепер пускати з рук. Лиш би трошки его розігріти, так певний був би. Ажже-ж так їй насакакував з початком зими!

Граф Востін розгледів з усмішкою салу довкола своїми прижмуреними очима та підійшов привітатись з газдинею. — Grande ronde! — закликав з цілою силою провідник танців. Дорого оплачуваний звістний в Москві паніет граф тепер гарно з житем шесту фігуру кадрили.

— Grande ronde! — повторив провідник вже цілком хриплим голосом. Був се Беліков, стрункий руський студент, неюфілюль, і як загалом говорили, змаєнний, щирий хлопець. Він був вже на десятім семестрі мав гроші та тому ж і мами московських панночок не надто помітували ним, як рідкою між

студентами появою. Вже не багато хибувало ему, щоб стати достойним кандидатом подружжя, а се давалось відчувати в сій легкості та свободі, мало-що не в байдужности, з якою поводив ся. Звичайно буває, що студенти послідніх семестрів перестають майже бувати та танцювати по вечерніках. Беліков однак не держав ся сего правила, і тому товариство велим було ему прихильне, особливож мами.

— Les dames tournent! — гукав він дальше, — corbeille! Крюков, Крюков, щож то батеньку милим ся — les dames tournent encore! — крикнув гнівно, начеб чув свою міль, et chaîne double à gauche et plus d'entrein, plus d'entrein s'il vous plaît!

Голос Белікова чим раз кріпшав та гремів французьке „а“ а він сам цілим тілом аж підтрисав ся в такт музики.

І другі десять жита проваляли в танцю. Лица покрасїли, піт струями лив ся, а нестрі пари мигтіли одна за одною.

Після grande chaîne вдумав Беліков таку штудерну фігуру, що здавалось, годі їй буде вивести кінця.

Всі стиснулись в одну купу. Крюков один з наймолодших студентів, невеличкий ростом, але здоров та крепкий, з простодушним, майже дитинячим виразом лица, танцював з наймолодшою княжною. Почув, як его тепер притисли з заду, що майже прилип до своєї дами.

Її коліна давили ему ноги, грудею прилягла до его груди. Провідник старав ся фігуру розпутати. Витріщивши очі та обтираючи піт з лица, мовчки тягнув за собою свою даму, найстаршу княжну, що добродушно усміхалась своїми зівицкими сумними губами.

— Ну, ну, як він тут кінєць виведе! — говорив Крюков до своєї дами, щасливий що так близько неї найшов ся та рад, щоб се тягнулось як найдовше.

— Ви змучені?

— Ні — одвітала Зоя. — А ви?

Вона жила як живе срібло, підсакувала на місці в такт музики, вимахувала его рукою в своїй, та ніжно її стискала. Її округле личко асїло цастем.

— А ви приїдете до нас на село? — щобетали дальше півголосом не дивлячись на него та майже кризь замкнені губи — конче приїдете. Чуете?

— Ваші мама не просили мене — одвітав Крюков так щоб инші не могли его чути.

— Я запрошую вас, і мама також вас запросить, як їм скажу...

— Дякую — сказав Крюков.

Та, відчувачи так близько себе дїткене єї молодого, дрожачого тіла, цілковито в тій хвилі стратив голову. Він глядів в єї розяснене личко, в єї задернутий носик та ползкуючі очі, він мимо того, що инші не вважали єї гарною, бачив в ній в сій хвилі тільки жита, молодість, силу, що не міг очей відірвати від неї. Він просто очарував ся Зонею, о ній одній лиш міг думати тепер.

Так він влюбив ся в неї, до розпук любивсь в ній вже четвертий місяць. Він почув се давно, еще тоді, коли то раз вечером ховзались на „Патриарших прудах“, але тепер, як згадав, що вона завтра відїздить, що може в послідне бачити єї, в послідне держити в своїй руці єї ніжну ручку, щось начеб стеклість заволоділо ним, а сум розсаджав его груди.

— По що сього? На що? — сам у себе питав.

Та не понимав гаразд, чому вона не може з ним завсіді остатись, наколи взаємно люблять ся так, що і посторонні люде се запримічують.

— Et valse s'il vous plaît! — закомандирував провідник майже шепотом, так вже захрип був.

Сим робом хотів він розпутати та закінчити вже раз сю послідню пошлуту фігуру кадрили. Вей розетупили ся. Сейчас заграв музика звітного Валдтафелевого вальса на мотив циганської пісні: Ах якже люблю мені тут із вами!

Крюков обіймив гнучку талю своєї дами, і начеб у сїймічав з нею по салі. Її рука лежала на его рамени, а тенаний єї віддих дотикав его лица. Перелетів з нею два рази довкола салі, і коли вже вей сидїли на своїх місцях, він послідній підбіг до крісла і посадив на ньому Зоню.

— Ой, я змучилась — сказала, та потрасяючи головою поправляла світлі волоса, що спадав їй на очі.

Він сїв біля неї і посчитав:

— Тож таки конечно завтра їдете? Чому? Не відїздить, останьтєсь.

— А то по що?

І замїтно усміхалась ся, дивлячись ему в очі з сївчутєм.

Він бачив в сій хвилі, що вона цілим своїм еством готова була ему віддати ся на віки злучити з ним своє жите.

— Regarde un peu ta fille cadette — шепнула в сій хвилі своєї сестрі графині Трубора — ils s'aiment!

— Та нехай — усміхнулась ласкаво княгиня і зморщила брови незначно — завтра преді-ж забираю її. Єго батько се той артист Крюков, що не має зломаного шельюга, n'a pas le sou, правда?

— Оскільки слухи доходять — одвітала графиня, — алеж ти справді не поправа в своїх поглядах, змилуй ся, таж се хлопець цілком до людей. Музикальний, симпатичний, гарно вихований...

— Може бути. — А тим гірше.

— Жаль мені Зоні — продовжала графиня (в самої не було дїтїй та тому краще розуміла і знала молодіж) вей єї пережиті гарні хвилі та несповнені надії полишають по собі в серцю гіркий посмак.

— Воно перейде. Все таке двацять разів переходить в таких літах. Чого-ж хочеш властво? Vous voulez les marier?

І княгиня відвернула ся та махнула рукою начеб не оплачувалось, говорити о такій маринії. Бож і ніяк їй в голові не містилось, щоб Зоя напавду могла вийти замуж за сего двадцятилітнього хлопця Крюкова, що не має зломаного шельюга, та що сїї зими з другими студентами танцював в єї домі з єї доньками.

(Дальше буде.)

Переписна редакційна.

М. Новик. Станіславів poste rest. Надіслані нам вірші і оповідання непридатні. Можете собі відібрати.

Вінтін. Переклад приїхати, а „Сухітниця“ не помістимо.

І. Синюк. До „Гуцулів“ заберемо ся незабаром, а тоді відповім на Ваш лист вичитає в „переписці“.

М. Мураза. Сими днями лист.

Видання „Видавничої Спільки“:

1. Стефан Ковалів: ДЕСЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.

2. Іван Франко: ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.

3. Ольга Кобилянська: ПОКОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна получить в Чернівцях

у пана

МИХАЙЛА ІВАШКА.

улиця сьв. Николая число 8 А.

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих,

а на 6 1/2 %

від уділюваних позичок знижило

Товариство

„Руска Каса для ощадн. і позичок“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

почавши від 1. липня 1899 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5 1/2 % від вкладок щадничих, а бере від позичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців:
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер; особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Глібокої:
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;
з Новоселиць, Боєна, Садагурі:
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.;

З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер.
до Глібоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночі;
до Садагурі, Боєна, Новоселиць:
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;
до Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.

До Глібокої приходять:
з Межиродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудні. (На просторі Межиродів-Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю).
З Глібоки відходять:
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межиродів:
мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиродів їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю);

До Гадікфальфи приходять:
з Радівців:
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер.
З Гадікфальфи відходять:
до Радівців:
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродини:
міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночі.
До Гатни приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.

З Гатни відходять:
до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночі.

До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.
З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудні, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночі.

До Вами приходять:
з Драгоші:
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.
з Рус-молдавиць:
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.
З Вами відходять:
до Драгоші:
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночі;
до Рус-молдавиць:
міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавиць.

До Карапчева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудні.
З Карапчева відходять:
до Чудина н. С.:
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.

До Неполоківців приходять:
з Ванківців, Вижниць:
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудні.
З Неполоківців відходять:
до Ванківців, Вижниць:
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.

До Лужан приходять:
з Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.
З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.

До Карльсбергу приходять:
З Пути:
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.
З Карльсберга відходять:
мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер.

Примітка.
Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибилянської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультура „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковей	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Ленкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Товариство взаємних забезпечень „ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всєм Духовенству і всім вірним Впрєсєв. Митроп. і Прєсєв. Еп. Ординаріатами всіх трєх єпархій) обезпечєє будинки, урядженє домашнє, скот, господарєкі знарядї, збіжє в зерні і соломі, єіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів і гаранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безпроволочно. Поїси „Дністра“ приймає Банк краєвий при пожитках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаємних обезпечень в Кракові в як найкористнійших комбінаціях.

Товариство взаємного кредиту „Дністер“

стоварищенє зарєєстрованє з обмеженою порукою, уділяє пожитки за оплатою 6½% за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає вкладки до опрєдєтованя по 4½%, до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опрєдєтовані по 4%.

Зголошеня о уділенє агенції в окрєстивєтах, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Порученя з поза міста виконують ся сей час.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могоару
з перших віденьських і берлін-
ських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всі річи входячі в той ґах з
перших найславнійших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже танє жерело

до закупа паперів, приборів шкіль-
них, книжок купецких, та знарядів
бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ
улиця Гоговна ч. 13.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях
отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Знає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Політичний огляд.

Чернівці 3. червня 1899.

Не відбувши заповідженої спільної конференції виїхали угорські міністри з Відня, щоб 2. червня взяти участь в засіданню угорського союму. На тім засіданню забрав голос президент міністрів Шель і серед напруженої уваги послів заявив, що мимо доброї волі з сторони угорського уряду в дорозі конституційній не дасть ся угоду заключити. Обі сторони мусять самостійно впорядкувати свої справи. Щоб в тім запевнити взаємність — оба правительства почали довгі переговори і наради, але сі ще не покінчені. Невиключена криза одного, або другого міністерства.

„Pester Lloyd“ предвиджує, що Шель в слідуючій тижні подасть ся до димісії.

В неділю (4^о) міністри угорські мають приїхати до Відня.

На мировій конференції справа полюбовних судів на случай спорів держав іде лекше ніж справа роззброєння. Хід нарад конференційних ми час до часу подавали, тому не від речі буде вказати, що в практиці роблять сі, що в за миром в теорії. В берлінських військових кругах заповідають на день 2. жовтня нову організацію полевой артилерії. Російська праса домагає ся безпроводного підвищення сталого числа артилеристів о 300.000 вояків — „щоби військо в Росії стояло в тім самім

процентів відношенню до населення, що і в Німеччині“. „Мусимо — цинше один дневник — квалити ся з огляду на мирову конференцію, бо коли раз вже буде підписана стісяюча нас умова, не будемо мати змоги побільшити нашу армію ні о одного вояка, ні о одну гармату“.

Справа Драйфуса бере користний оборот для нещасної жертви. Може правда побідить. 1. червня скінчила ся розправа в касаційнім трибуналі. Оборонця Морнард на підставі слідста переведеного касаційним трибуналом доказував невинність засудженого. Президент трибуналу заявив, що засуд буде оголошений на найблизнім засіданню, але не подав речиння сего засідання. Драйфуса спровадять до Франції в думці, що буде увільнений. Сензацию зробило арештованне полковника Du Raty de Clama, а ходять вісти, що уряд беззглядно поступить собі і з прочими скопированими достояниками, між иньшим і бувшого міністра війни має се чекати.

(Глади „Телеграми.“)

Промова п. президента краевого бар. Бургіньона

в справах шкільних, виголошена в соймі на засіданню дня 21-го цвітня с. р.

(Далше.)

Далше закинуто інспекторови, немов він заведбав обсадити сталє місце надучительки при серетській жіночій

школі, котре то місце займала досі провізоришна надучителька Ліна Тарабанович.

Перше всего мущу звернути увагу, що ту є блуд в розумінню управленя і компетенції інспектора. По закону що до надзору шкіл, то ані предсідатель ради краевой, ані його заступник не має прямого впливу на чинність інспектора. Але коли він поладжує справи персонажа учительского, тоді є він так добре урядником ради краевой, як адміністративний референт. Він що правда виготовляє проекти, але обовязаний предкладати їх на пленум до затвердження ради край. А на засіданях кожний член ради подає свій голос над внесенем.

Я проводив неодному засіданню, на котрім внесенє інспектора, то знов адміністративного референта перенали. Тому про се згадав я, що ту приписується в тім напрямі інспекторови більший вплив, ніж сагає тогож компетенція.

Вертаючи до справи надучительки Тарабанович констатую, що вона справді від довшого часу займає місце провізоришної надучительки при 6 класовій школі в Сереті. Але ж мущу покликати ся на 48 § держ. зак. шк., що з огляду на більше число живісних дітей православного посади надати не можна. Відповідно кваліфікованої кандидатки досі не було, а се — по мой думці — достаточною причиною для ради шкільної, щоб найстаршу що до літ служби надучительку займаючу досі тую посаду провізоришно — на далі залишити. Значить і в сім случаю нема достаточної підстави до скарги.

Що до справи Зайдера, то п. Василько відчитав витяг з стенографічних записків промови колишнього міністра бар. Гавча. Я позволю собі те саме зробити, тільки, що дотичне місце відчитав в цілости. Бувший пан міністер сказав: (читає) „Переходжу до другої точки, піднесеної п. послом, до апробованія кандидатки з румунської мови, що перепала при письменнім іспиті. Мущу зав-

важати, що ту поступає кандидаткою стружній о екзамінованю ані ані апробованю якій можна було кваліфікувати. Завіра бат, був троха неправильний витяг, румунський у кандидатки, що при мішаній народноспій на Буковині є легко повиятне. Я не міг набрати пересвідчення, що ту не заховано відносних приписів“. Коли вже п. міністер висказав свій суд в сій справі, то я вже лиш покличу ся на його слова.

В справі учительки Людм. Тарио-вської, то за дозволом Високої Палати п. інспектор сам подає потрібні поясненя — бо ту ходить, о експліковані особисті справи... а з поясненя п. інспектора доконаєтє ся, Панове, що і в сім случаю поступованє було коректне.

Переходжу до справи Ядвіги Гібіш. І ту сама серетська рада шкільна окружна предложила під ч. 2.002 з дня 8. грудня 1895 єї номінацію до затвердження. (читає) Рада шкільна на засіданню 30. надоліста 1895 „ухвалила дефінитивну підучительку радовецкої 6 класової школи дівочої Ядвігу Гібіш яко найстаршу в літах служби і найлучше кваліфіковану кандидатку предложити до іменованя solo loco — сталою учителькою тутешньої 6 класової школи дівочої.“

З огляду на сю односторонню постанову ради шкільної окружної, а коли зверх того не бракувало ивних условин іменованя, рада шкільна краева не могла своєю ухвалою з 3. січня 1896 не потвердити згаданої постанови і підучительки Ядвіги Гібіш учителькою не іменовувати.

А з того виходить, що опертий на сім случаю закид против пана інспектора краевого є безпідставний.

(Далше буде.)

Жіночі типи в найновішій українсько-руській літературі.

Видит Віри Лебедової.)

(Далше.)

Звісна річ, чоловік як машина: чим більш викінчений, вигладжений, виомбінований, чим більше пружин, колісць, шрубок, складає внутрішнє його ество, — тим чутливішим його се чинить. Одно зранєне судби, один дотик руки грубої, а все путаєсь, хаос закладає ся: кожде колісць, кождейська пружинка вже не унісоно а з окрема тремтіти починає, — і сумний розстрій настає в сім буцім то найсовершеннішим творі природи. Надмірна чутливість все йде в парі з екзотичною інтелігенцією. Чим простіша натура, тим більше в ній спокою, тим красша рівновага моральна. Чим більше огню і полету духа, тим лекше сколотити його гармонію, тим частіше гуляють по ній бурі....

Такою пїжною, зложеною істотою є Наталка Кобилянської, і в сім уся її вина. Того рода вдачі, хоч і емпатичні подекуди, пїшому з них ніякої користі, бо хоч думками обіймають вони широкі горизонти, уся терпляч людскість, — на ділі дбають тільки про себе самих, возять ся по всяк час зі своїми думками і чувствами, звичайне людське горе збільшають в десятеро, вважаючись мученицями за міліони. Незрозумілим від загалу приходить ся загинати марно, хіба ласкава судьба зінле їм в дорозі життєвій таких добрих духів, як пані Марко і її син. Та се чистий случай; не бути йому, — і їм приїде ся гинути з

чувством зневіри і жалю до світа і людей. А прецінь були в них завдатки і особного щастя і прикмети ревних тружениць, — не ставало тільки сил до борби з обставинами, а що гірш, за мало було вибачливости для людей, в котрих хотіли вони бачити Übermensch-ів Нітшого, а забували, що люди, відколи плинуть руслом часу, є і все були тільки людьми, зміною слабости й сили, розсудка і пристрасти, а все тим понайбільше, до чого даний момент їх приміняє; забували, що найвища філософія: все зрозуміти і оправдати, а найкрасша задача життя: приложити діяльно рук до загального щастя й усовершеня. Тим то героїня Кобилянської позістане мимо своїх високих змагань лиш еманципантною духом і чувствами. Вона не з тих, до котрих кличе поет:

Як в них сили доволі,
Най йдуть межі люди:
Рани людські лічити,
Усмиряті бої....

Ну Про Наталку сказати-б радше: Хто полюбив лиш піснь, красу, Той най просить всю жизнь свою, — Того не будіте!

Та бо жизнь не сон і не мрія, а труд, важкий труд, — а до труду не царівен, а робітниця нам треба, робітниця, котрі б на кождому полі, і в всяких обставинах, поміж всякими людьми уміли найти собі роботу і зробили її як слід. Таку провідну ідею додаєм в повісті Школиченка: „На селі“. Кожда інтелігентна людина — каже автор — повинна своє знанє, свій труд і час жертвувати меншим темним братам, серед котрих доля його помістила. Хто йде на село, повинен набути собі таких від-

мостів, щоб стати в пригоді селянам, бо їм свого скрізь, усюди потреба. Героїнею оповідання — Уляна Івановна. Читачам „Вістника“ знає ся молада типічна Українка. Се не віжна, чутлива дівчина, се тружениця з міцною волею і сталевими нервами. Скінчивши гімназію і школу музичну в Києві остає ся по смерті батька-святищенника в рідному селі, а удержує ся з лекцій музики, які подає паньським дітям в повітовому місті. Вона живе без наймички: значить робить все сама; учить чужих дітей: значить, приносить їм користь, вона і хазайка добра, — бо в неї-ж чимале господарство. Вона знає нарід і погляди його на все, знає його радости, кривди, нужду; проймає ся його духовними й матеріальними інтересами, гарними і поганими, чертами його вдачі; наближує ся до него як до свого друга; вміє тактовно вислухати від него сотні дрібних, тонких наслідок, іронічних уваг, а все відзначає добрим ділом, не підчеркуючи того доброго, не жадучи ні плати ні подяки; проковтне і не одну зневагу. Та вона не винує за се народа.

„Нарід — говорить — се хвиля. Віє вітер до берега, і хвиля котить ся сюди, а подихнув з берега і хвиля зараз повернула ся; але під хвилями як і в дїйному морю багато весної цінности і коли побачите ви ту цінність, коли проміне цінности тої загланє в душу вашу, що вам тоді дрібні, поодинокі образи, або неприємности. Та шарлюща темнота, то гіркий докір інтелігенції, що власні інтереси свої поставила висше над всяку цінність і заведбала свого рідного, але вбогого брата“.

Уляна Івановна упрактично розумна в значіно народній, тому і має довіре-

у него, позаяк на їхніх очах поліпшує їк матеріально-економічний стан. Вона обходить ся з народом як з дитиною, буває иноді і строгою; не попускає йому ні в чім; не дасть ся ні обдурити ні експлуатувати, а прецінь нарід любить її і поважає, бо вона учить скрізь, виховує його на кождім кроці. Се молада, повна енергії і сили волі дівчина справді очаровує нас своїм трудом. Вона дїкарка й адвокатка й учителька селян. Вона не гидить ся власноручно промити чи розгноєні рани хорого старця, чи струпувати голову дитяти; у неї на все є шира рада і слово потіхи; вона не жажне ся прибіжи і до суєвіря народа, наколи лиш знає, що сим зробить добре діло.

Вона не ділить людскости на глупу товпу й аристократів духа, у неї лиш два роди людей: одні помічні, потребуючі помочи і поучуваня, — другі гнобителі, експлуатори темноти перших. Вона не відмежує ся від свого окруженя своїми мріями в своїм світі, — навпаки, вона вміє приєднувати для своєї пїлі людей, що пізнавши ширі єї змаганя, заводять сполом з нею усякі порядки на селі.

Коли згадати чутану на красу Наталку Кобилянської, вразить може кого грубі інколи манери Уляни, що подають на невихованість, на провінціалізм, — та в неї й не стає часу про себе подумати. З освіченими людьми сходять ся лиш зрідка і то на короткий час, — а з селянами що-днини, не на розмову, а на поучуванє; відсе виробив ся у неї той строгий діловий характер, справді більш мужеський чим жіночий.

(Далше буде.)

„Страшний суд.“

I.

„Patria“ помістила в ч. 269. справоздане про збори товариства „православних священників на Буковині“, відбуті 11. мая в Чернівцях.

Зібраних було після „Patrii“ около 100 — після нашої чотириразового обчислення 72 священників, розуміє ся священників Волохів і гетьманська прихвостів-кацапів, що хотіли продати руску православну церкву пахтарам-румунізаторам, як запродали руску націю Москалям.

На зборах заняли ся передовсім промовою п. посла Пігуляка виголошеною на вічу 6-го червня 1898 і фейлетонами професора О. Єремійчука під заголовком: „Записки сумашедшого“, друкованим в „Православній Буковині“ ще 1895 року. Бесіду посла Пігуляка відчитав звістний румунізаторський агітатор з Манастирська Петро Попеску в німецьким перекладі вмісно сфальшованім, а коли не стало вже ему духа, то докінчив другий. Як справно вміють свячені голови фальшувати правду покажемо на примірах опісля. Забрав відтак голос славний із своїх брехливих нападів, денунціяцій, клевет і т. п. хороших діл президент (!) сего товариства, широкозвістний Турчану-Цурканович і назвав справедливим, бо на фактах оперті виводи посла Пігуляка: „тенденційними бріднями“. Сей гідний панотчик думає, що всі такі як він.

Справоздане виділу кінчить ся внесенем; просити консисторию усилено, щоби зволила взяти в оборону священство архидієцезій супроти напруг і неоправданих нападів зі сторони названого професора і щоби ужила „в сяких“ средств для осягнення сатисфакції священникам.

Перший в сій справі забрав голос, розуміє ся, не чужий, але такий свій перекінчик, молодий Велегорський. Вперед констатує, що він не є Русин (Rutean) але Москаль (Rus) і протестує против назви „Rutean“, котра обиджує (sic!) наріз так само, як назва „Волох“ (!). Далі характеризує учасників того віча між иншим називає Садагурського господаря Гришука, що на сім вічу промавляв — лайдаккою і здеморалізованою людиною. Констатує, що посол Пігуляк своєю промовою напав особливо на кацапів і бере їх в оборону перед п. Пігуляком. В імені Москалів (Rușilor) осуджує острими словами „памфлет“ і горячо підпирає резолюцію комітету.

За сям перевертнем забрав голос спірітуал Телеага. Він старає ся збити наведені послом Пігуляком факти. На перекір попередникови називає він мову посла Пігуляка чисто агітаційним нападом на волоских священників („proștimate române“), та жадує тих волоских священників, що для добра (!) Москалів (Rușilor) жертвують свій вік, а Пігуляк ще на них нападає, на тих немов би засланих на рускі села і на руский хліб! Той Пігуляк, котрому православіє так дуже лежить на серцю що навіть свої діти хрестить на уніятів, сходиться ся лиш з уніятами. Того Пігуляка не можна вважати за православного, і против него треба ужити як найостріших средств. Славний із са-

дагурського руского віча... Parinte Levescu боїть ся, щоби посол Пігуляк не вийшов за легко укараний, тому вносить щоби карою на п. Пігуляка дати відстрашачий примір для других.

На те п. професор Const. Porovici каже, що лиш консистория має право в сій справі рішати. Як посол Пігуляк поправить ся і відкаже свої напасти, то згідно з наукою церкви, буде ему прощено.

Parinte Velehorschii (Rus) забравши другий раз голос каже, що руске віче представляє лиш початок цілого ряду нападів на православіє, а сей цілий рух звернений в першій мірі, також против Старо-Русів:

Вкінці прийнято резолюцію комітету.

Згладивши так з сьвіта вперед посла Пігуляка, і не пообтиравши ще зубів від крові першої жертви, розпочали фарисей і книжники черну свою раду над другою жертвою над „Записками сумашедшого“.

Перший, що затав свої кігті в нещастну жертву був раг. spiritual Teleaga. Зарившись нечувано глибокоумно в ті „записки“, крутив і вертів ся в них доти, доки не накрутив так, як то румунізаторам треба було, і виліз вкінці із нагромадженої купи гною на верх з питаннями, з котрих перші чотири починались словами: „este a ceea egeșia...?“, а другі серії відповідали на перші: а чи не винен він?

„Да!“ себто „виноват!“ дадакали одноголосно зібрані фарисей і махаючи руками метали страшні громи: „eretic“, „anatema sit“, а Levescu кричить: „разним“ або „спалім его!“ бо хто знає, чи не за легко его укарають.

На те здеймаєсь Ober-книжник, Prof. E. Porovici, і поучає: не нам карати грішників, на те маєм ми в консисторії Bejani і Calinescu-а, туди віддаймо ми їх а ті вже сповнять наші горячі бажання.

Внесенє комітету одноголосно прийняте, звучить: Просимо консисторию настійливо, щоби зі взгляду на такі компромітуючі еретичні публікації для охорони православної віри і авторитету церкви і православною священства буковинської дієцезії ужила конечних средств.

В заплату по такій великій і тяжкій праці священних голов рішав збір просити, щоби священникам полішити пенсію, іменню змінити деценії на квінквенції.

Чи посол Пігуляк і о. проф. Єремійчук дійсно провинились чи ні, чи засуд справедливий чи ні, се нинішних християнських фарисей так само мало що турбує, як се перед дев'ятьмацятьма роками мало що непокоїло совість фарисей жидівських. Посол Пігуляк і о. проф. Єремійчук стоять на заваді румунізаторській і москвофільській роботі румунізаторів і їх московських прихвостнів, тому треба обох згладити з Божого сьвіта хоть би і найнідлішніми средствами.

Хоть посол Пігуляк в цілій своїй промові протестує виключно і єдино лиш против румунізаторської роботи священників-Волохів по руских селах, хоть в сій промові піде не то словом, але навіть думкою не натякає на москвофілів священників в загалі, а тим менше Русинів або то ренегат Вилігорський такої кидає ся на посла Пігуляка і лає его. Не вказав він ні на одно слово, ні на оден уступ, ні на одну навіть

скриту думку і з цілої промови посла Пігуляка або мови ч. Господаря Грендука, котра би оправдувала его лють, але він нападає собі так лиш залюбки на людей в спосіб, який не то священникови і проповідникови правди Божої, але навіть найпростішій людині не лицює.

НОВИНКИ.

Чернівці, 3-го червня 1899.

Щедрий дар на „Народний Дім“
Дулимо ся з Вами, Пайове Громада радісною вістю, що сьогодні на великих річних зборах черновецької каси щадничої рішено з довгу затишеного в щадничі „Народним Домом“ відписати суму 2.000 зр., а надто 200 зр. жертвувати на бурсу „Народного Дому“ — Сердечно спасибі за щедрий дар.

Іменования при дирекції прав. реаліт. фонду. Іван Веробкевич іменований фервалтером рентної каси, І. Кеслер контролером, а В. Жемна рахунковим асистентом.

До красної ради шкільної вибрав виділ красний не двоє Волохів, а філо-румунського Грега Мустацу і Німця дра Рота. Хоча другий мандат з виділу красного належить ся Русинам, то й сей вибір є вже поступом, бо усунув виключно волоске заступництво краю в раді шкільній, де Волохи витратили зайняти ними через 30 літ два місця, на котрих до недавня засідали завзяті вороги Русинів і всего, що руске. Пізно, тяжко й поволі, але все таки виходить правда на верх, а виринувши, не потоне, коли якому стерегти її. Не забуваймо-ж на те!

Виключено на літ з тутешньої висшої гімназії 5 учеників: двоє Героєвських з 8 кл., синів тутешнього адвоката, Цуркановича з 8 кл., Васіловича з 6. і Кіцула з 4. кл. Усі виключені упали жертвою несовісної москвофільської агітації, що особливо останніми часами обернула свою пильну увагу і всю силу на учеників висшої гімназії. Справді, безсовістних людей тра на се, щоб відривати хлопців від науки, водити їх до клубів, учити там російської мови і на joint fix-ax перевертати їм голови панельювістичними ідеями. — Найже се буде відстрашачим приміром і для агітаторів і для молодіж, бо виключені, як зачуваємо, тепер і в суді ще відповідати за свої будуть вибори. З нагоди сєї події виїшла на яв ще одна черта наших кацапів. Ото „Бук. Відомости“ звязавши в горячу оборону виключених школярів, напали в простацький спосіб і з погрозами як раз на тих, котрим кацапка денунціяція кланяла ся в ноці. Та про сю справу прийдеть ся ще сказати нам своє слово.

Конфіскація „Patrii“ за простацькі напади на Митрополита ідуць одна за одною. І скрібенти румунізаторського орґану сьміють ще дорікати нам, що ми підбурюємо наріз, безчестимо священників, підбурюємо православіє, і Бог знає що. А Мустаца і его Мортко, що денунціювали „Буковину“, „Руску Раду“ і Русинів, плачуть над невинною „Patrii-ю“.

„Cernivschii zloghii“, так назвала „Patria“ в ч. 271. арайжерів кацапського віча в Сереті, котрі, як лише, вона пустили межі наріз чутку, що на віче прийде міністер, аби роздати межі мужинів реалітій добра. Але помімо сєї байки зішло ся ледво кількадесят людей. Хоч оберкавал Козаркевич підлизував ся Волохам, то найшов ся отвертий і завзятий воріг. Телімах, котрий в своїй загорілісті не рознохавши кацапського кадила взяв его за антірумунський сморід і налаяв рутенізаторів на вічу й в „Patrii“. Хоть серетський румунізатор — піп Зберм т. зв. „солодешний“ вступив ся опісля в „Patrii“ за кацапських „приєтнів“, повтаряючи кацапські брідні, які напів на вічу славний апостол тверезости Козаркевич на грізних уніятів Пігуляка, Поповича і Стоцького, але Телімах згавнів в „Patrii“ і солодешного за его фарисейські підлепування кацапам, котрих, приятельства Волохи не потребують. Оттак то

румунізатори наплювали кацапам у очі, а вони, обтершись від дошу служили їм вірно на попівським з'їзді, яка вже, бачите, широка натура кацапка...

3 академічного товариства „Союз“
На надзвичайних загальних зборах, що відбули ся дня 2. червня 1899. доповнено виділ в слідуючий спосіб: Головою вибрано Волод. Кобиланського, заступником голови Павла Шухевича, касиром Николая Бояновського, контролером Агенора Артимовича, заступником виділового Михайла Івашка. За секретаря, Володимир Кобиланський голова.

Почтовим експедиентом в Магалі іменовала Дирекція пошт і телеграфів тамошнього писаря гром. Йосифа Ное, в Раранчу Адольфа Шнайфера.

„Клуб непризнаних поетів“ В Філадельфії звязав ся „клуб непризнаних поетів“. Його членами можуть бути тільки такі поети, що їм кілька манускриптів відкинуто. Автори що мають поведжене безумовно не можуть бути прийняті, а також член клубу, як тільки продає свій літературний продукт — мусить з клубу виступити. Усі відкинуті рукописи читає ся на клубових засіданнях, а відтак „обрабляє ся“ літературний осуд і характер редактора, що працю відкинув.

Що то туберкульоз і яка на ню рада. Туберкульоз звана звичайно сухотами, є дуже заразлива недуга, а її причиною є заразник званий туберкуловим прутнем або бациллою; єсть то малесенький грібок, котрий видно аж тоді, коли его 700 разів збільшити. Після дра Флітґе з Вроцлава єсть той туберкуловий прутень одиноким безпосередньо причиною великих родів людської туберкульозу. То що ми звичайно називаємо сухотами, то лиш один прояв туберкульозу, а іменню хронічної або упертої туберкульозу легких, котра розвиває ся дуже поволі і довго тягне ся. Скоро же туберкульоз прийде нагдо, чоловік захорує так, як би дістав запалення легень і хвороба розвиває ся борзо та до кількох місяців, тижнів або й днів кінчить ся смертю, то звичайно кажемо, що то гальонуючі сухоти. Тоді в легких туберкулові прутні дуже борзо розмножують ся і вкривають цілі легкі мов би зеренцями пшона: тоті зеренця або засихають і творять жовтаву досить суху і тверду ніби сир матерію, або мякнуть і творять рідку, гризучу матерію, котра опісля нищить цілі легкі. Але туберкули можуть кинути ся так само на гортанку, на жези, на кости (гните або порохнавіне кости) — коли творить ся матерія, то єсть гните; коли же кість веретва за веретвою розпадає ся, то єсть порохнавіне) на кишки і т. н. Туберкулові прутні (бацили) розвивають ся лиш в людській і звірачій тілі. О скільки доси звістно не знайдено тих прутнів нігде, хіба що їх штучно виготовлено. У рогації худоби знаходять ся такі самі прутні і викликають таку саму хворобу як у чоловіка. Туберкулозу у рогації худоби називають також перлицю (Perlucht). Чи і у дробу (у курій) викликає туберкулозу такий самий прутень як і у чоловіка, того не можна було доси вислідити. Туберкулові прутні дістають ся з тіла на зверх лиш з виплюваннями сухітників, з молоком і з мисом рогації худоби, котра має перлицю, значить єсть вже заражена туберкулозою. — Др. Френкель (з Галле) докazuje, що після его дослїду треба майже гадати, що туберкуловий прутень не може нігде жити поза людським або звірачим тілом. Сей ворог чоловіка не може знайти собі поза ним нігде місця і то єсть для нас великою вірадою. Небезпечність, щоби туберкулові бацили занесли ся воздухом єсть дуже мала, і стає тим менша чим даліше віддаєне. Після дра Френкеля єсть кожний чоловік, кожде звіря, що видає із себе туберкулові прутні, головним жерелом зарази, поза людьми і звірачим тілом бацили поволі гинуть; вони тоді не можуть розмножувати ся і поволі від сьвітла гинуть та загнивають. Длятого можна їх знайти лиш дуже близько недужих. Через то зменшає ся небезпечність зарази а вона ще тим менша, що чоловік не дуже вражливий на тих бацилах, значить ся, вони не так легко можуть его вцепити ся. Звичайно переносять ся бацили з чоловіка на чоловіка лиш тоді, коли їх частіше, по кілька разів і багато в себе набирають, отже коли з недужим дуже близько і часто перебуває або етикає ся. Туберкуло-

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

І В А Н А Д І К А,

що скінчив промисловий курс в н. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує зайняти шановний П. Т. Публиці, що виготовляю всього рода обуви для мушан, женишин і дитий і то після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушення.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і содливою працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволеня цінних замовлень.

З поважанем.
І В А Н Д І К,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Перворядна американська пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасованя сорочки, ковчирки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, швейоту і піки, далі виправи весільні, весільні ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з весільних родів материй.

Приймає ся чисто пране біле до прасованя в поодиноких домів.

Поодинокі замовлення з провінцій виконують ся в найкоротнім часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і ескору услугу ручить давня фірма:

З високом поважанем:

Август Чернявский,
улиця Палати краєвої ч. 16 А,
власний дім.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отой видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Парівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1. „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацькі * * *	75 „
З села, Богдан Ленкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефанік лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаточних всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшів і черевиків до гімнастичних вирав.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продаючи законно дозволені льосів. — Предложения адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Г. Файлєс

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Шкільні повідомлення і Schulnachrichten

є на складі

в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців:
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер; особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Гайбокої:
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;
з Новоселів, Воїна, Садагурі:
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.;
З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер.
до Гайбоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкан); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночи;
до Садагурі, Воїна, Новоселів:
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;
до Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.

До Гайбокої приходять:
з Межиродів, Бергомету, Сторожинця і Карачева:
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межиродів-Бергомет їдять потяги лиш в часі від 1-го ліжня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю).
З Гайбокої відходять:
до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межиродів:
мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиродів їдять потяги лиш в часі від 1-го ліжня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю);
До Гадікфальфи приходять:
з Радівців:
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер.
З Гадікфальфи відходять:
до Радівців:
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродини:
міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночи.
До Гатни приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.

З Гатни відходять:
до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи.
До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.
З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночи.
До Вами приходять:
з Драгоші:
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.
з Рус-молдавиці:
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.
З Вами відходять:
до Драгоші:
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи.
до Рус-молдавиці:
міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станциях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

До Карачева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни.
З Карачева відходять:
до Чудина н. С.:
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.
До Неполоківців приходять:
з Вапківців, Вишини:
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни.
З Неполоківців відходять:
до Вапківців, Вишини:
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.
До Лужан приходять:
із Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.
З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.
До Карльсбергу приходять:
З Путни:
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.
З Карльсберга відходять:
мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер.
Примітка.
Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під редакцією Володимира Сосновського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

„Страшний суд.“

П.

Колиб наші кацапи не були засліплені до безтями своїм ренегатством, то вони певно добачили-б велику небезпечність, яка грозить Буковинській Русі зі сторони Волохів-румунізаторів, що не щадять в своїй румунізаторській роботі нікого з Русинів, навіть своїх прихвостнів, бо взагалі кожний Славинин солю в оці для них. Чи ж наші кацапи вже в своїм засліпленні нічого в округ себе не бачать? Чи ж тим кільком кацапам не було на зборах троха за душою між бандою румунізаторів? Чи вони не відчували того, що їм там не місце? Ви кличете Татарів на поміч для вашої „роботи“ проти Русинів? Чи ж ви не знаєте, що поваливши проводирів Русинів, Татари-румунізатори роздають вас без жадного напруження в одній жмени? Чи думаєте, що вони з вами будуть цяцкати ся, як би вам забаглося опиратись їх румунізаторським замірам?

Час би вже опам'ятатись хоть тим більше у міркованим священикам з тамтого боку, та подумати над тим, як би виратувати хоть той хліб насущний руского поту для себе самих і своїх дітей, котрий забирають Русинам румунізатори. В тім згляді прецільно можлива спільна акція між священиками-Русинами. Замість бути причепами румунізаторської горди і помагати їй в борбі проти руского народу, краще і розумніше було-б стати против спільного ворога спільними силами. Спори між собою час провадити й потому по відверттю

румунізаторської „напасти“. Нема-ж обави чого лякати ся, щоб за той час спільної розумної акції так легко затратити ся славянська натура: своє власне тіло розшматовувати.

Такий Телеага порозумів справу лйше чим Велегорський. Він вразно каже, що Пігулякова промова звернена єдино проти румунізаторів-Волохів. Він знає докладно, о що ходять, хоть і не говорять вразно.

Але сего від него й жадати не можна: бо тоді мусів би він був сказати, що промова посла Пігуляка була звернена єдино против румунізаторської роботи волохських священиків по руских селах, а се вже не в лад ані Телядзі ані другим румунізаторам, бо їм потрібна поміч ренегатів-Русинів, без того топорнища не вдіяла-б румунізаторська сокира нічо, тому решта все те, що та честна компанія говорила на зборах і говорить і робить поза зборами не є нічо иншого як чисте крутарство і злоба нападників, що під покринкою оборони ніби священичих інтересів скриває свої національні румунізаторські цілі. А на сю половину пішли їм не тільки молоді засліплені кацапщиною воробці Велегорський, Вогатирець та Кисилівський але й старі (однак тільки літами) Андрійчук і Купчанко. Спиритуал Теляга знає н. пр. докладно, що говорить неправду, коли каже що діти посла Пігуляка хрещені на „унійтів“, та румунізаторський гешефт вимагає від тих людей брехні, за тім вони брешуть.

Не можна припустити, щоб се діялось несвідомо, в добрій вірі,

бож товариш їх Кока, катехит при школі реальній, сходять ся з ними що дня отже могли би від него дізнати ся докладно, як річ має ся, дізнали би ся тоді, що три сини посла Пігуляка ходили на науку релігії до катихита Коки, а за четвертого сина могли і можуть довідати ся правди, як вже не хочуть у о. катехита-професора Єремійчука, то у директора Фавстияна. Тількиж Телядзі і компанії не ходило і не ходить о правду. Вони пустились на сором і глум своїй священій голові на таку дорогу, що крутять і фальшують від першого до последнего.

Як перекутила св'ячена голова Захарій Воронки промову посла Пігуляка в своїм памфлеті Quo usque tandem, се ми вже виказали в нашій газеті а як вміє Ober-румунізатор совітник консисторський фальшувати правду, на се нехай послужить переклад мови посла Пігуляка, під котрим то перекладом стоїть підписане чесне імя Ве-яана.

Слова „Волох“, „волохський“, „пін“ переложено на „Walach“, „walachisch“, „Pfaff“, аби надати промові ціху погорджування і пониження народности волохської і стану „священнича“. Догану румунізаторам-священикам консисторникам за їх поступоване толковано яко образу цілого стану священичого і підбурювання против влади церковної. Ось уступ промови:

„Та чей і тепер ще устоїть наші православний руский нарід і виратує себе і своєю св'яту православному церкву від цілковитого упадку“. Переведено на німецьке ось як: „So wird doch auch jetzt

unser orthodoxes ruthenisches Volk sich erheben und sich selbst . . . vom gänzlichen Verfall retten.“

Слово „устоїть“, („устояти ся“) переложено на: „sich erheben“ (!) а підкресливши подвійно слова „wird doch auch jetzt“... „Volk sich erheben“... „sich selbst“... „retten“ (!), надано сему уступови і цілій промові характер підбурюючий, та завізвано на підставі таких штучок правительств і прокуратури до переслідування (!) посла Пігуляка, і сподівались таким способом отуманити правительств і прокуратури та зникнути раз на все противника румунізації православної дієцезії на Буковині. Тим часом те, що їм ся удавало до тепер „на селі“, те не вдало ся у суді, бо там слідство виказало зраз безпідставності і тенденційності скарги „чесних“ румунізаторів і православних фарисеїв, тай слідство застановлено.

Отак поступають собі св'ячені голови румунізаторів! Не зважають вони ні на свій стан вельми поважний, ні на повагу влади церковної, ні на св'ятість православної перкви. В своїй загоріло-сти ідуть вони так далеко, що негідним своїм поступованем завдають самі своєму стану, церковній влади і св'ятій православній церкві найтяжші і болючі рани, бо визивають не лиш погорду супроти таких людей, але також і острій осуд зі сторони покривджених. А се на жаль мусить ся відбити некористно на цілій православній ерархії і церкві!

Та повага й добро православної церкви Волохам-румунізаторам і їх кільком прихвостням фурла, а

АЛЕКСАНДЕР СЕРГІЄВИЧ ПІЦІКІН.

І. Мара.

Хмара хмару крутить, гоне;
Місяць потай вирина,
В сніжних хвилях світло тоне,
Смутне небо, ніч смутна...
Іду, іду в дикім полі,
Давонок плаче дзень-телель!
Страшно, страшно мимоволі
Серед безвісних пустель...

— Гей, рушай! — „Кат має міщ;
Коням, пане, тяжко страх:
Хуга бе мене у вічі,
Замело геть чистю шлях.
Зблизь... Ех, трона змилила...
Що подіш в ніч снігу?
Водить нас нечиста сила
Та кружає по степу.

„Гляньте: ген голосить, грає,
Присне, свище, нагана;
Ось тепер у прорву пхає
Торопленого коня;
Там небулою верствою
Затемривить ся мана,
Там жарною малою
Мигоне в п'ятні й скона!“

Хмара хмару крутить, гоне,
Місяць з хмари вирина;
В сніжних хвилях світло тоне,
Смутне небо, ніч смутна...

Ні, кружлять либонь до волі —
Змоги брак... І дзвоник змове.
Стали коні... „Що там в полі?“
— „Хто їх зна: чи пень, чи вовк!“

Хуга стогне, хуга плаче,
Коні пнуть ся напрямом,
Ген нечиста сила скаче,
А очей, мов тих св'ячок...
Коні з храпом знов пустились,
Дзвоник зразу — дзень-телель!...
Бачу: темні сили збились
В білій маї німих пустель.

Неподобні, несчисленні,
В бликах місячних вони
Закрутились, сили темні,
Як ті листя в осени.
Бездіч їх! Куди вганяють?
Квилють, плачуть... Хто їм люб?
Чи болотника ховають,
Чи справляють відьми шлюб?

Хмара хмару крутить, гоне,
Місяць потай вирина,
В сніжних хвилях світло тоне,
Смутне небо, ніч смутна...
Гра нечиста сила роєм
Недосяжний висині,
І зловістним гуком-воєм
Серце шарпає мені.

II.

Чи я по торжищах блукаю,
Чи увіхожу в людний храм,
А чи з юнацтвом ніч кружляю, —
Я віддаюсь своїм гадкам.

Я мовлю скрізь: пролинуть роки,
І скільки тут не має нас, —
Всі в склени зійдемо глибокі,
І чийсь уже наблизивсь час.

Чи бачу в полі дуб могутній, —
Я мислю: велитню лісів,
Переживеш мій віг забутий,
Як пережив своїх батьків.

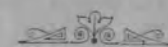
Чи дитинятко я милую, —
Кажу: здорово будь, рости!
Тобі я місцем постану:
Мені — час тліть, тобі — цвісти.

Що божий день і що годину
Мене все думка обляга
Про неодхильну демовину,
Про час: коли й черга.

І де мені судила доля
Сконать, — чи в морі серед хвиль,
Чи в сіці лютий серед поля,
Чи на степу, де гра ковила?

І хоч безчуйні труновині
Байдуже, де-б не зотлівать,
А всеж до рідної країни
Вояв би ближче я лежать.

І хай до склену вхід жалобний
Життя повітне покраща,
І свій байдужий та холодний
Красою вічною пиша!

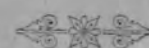
III. Блзана.

Сижу я в темниці, дивлю ся з-за ґрат:
Край муру теж бранець — орел, мій співбрат!
Журливо махає недужим крилом,
Криваве щось дзюба, як раз під вікном..

І рве та шматує, та зорить в вікно,
Немов би замислив зі мною одно,
І вклякотом вабить вір темрявий мій
І хоче промовить: „Ткаймо мерщій!“

Ми вільні птахи: гей, час і пора!
Туди, де з-за хмари біліє гора,
Туди, де синіють за мною моря,
Туди, де гуляєм — лиш буйний та я!“

Переклав М. Старицький.

самооборону Русинів визискують вони як раз задля своїх національних цілей, представляючи не то світських але й святих Русинів за ворогів православ'я, за пропаваторів унії, еретиків і т. п., що би таким чином не допустити до рівноправності Русинів в православної церкви. За те архиправославні Волохи-румунізатори і їх кілька прихвостнів-кацапів як раз своїм публічним і приватним поступованем завдають православію найтяжчі удари.

Поступовання засліплених загорілих н. пр. в церкві катедральній підчас великодних свят покривають ганьбою і сумом цілу нашу святую православну церкву, що за своїх блудних слуг мусить тяжко терпіти: а що єї непростими проступки покриває ся, се вказує вже на сумні відносини в нутрі організму нашої в своїх засадах так святої, так величній православної церкви. А упертість волоских поців-румунізаторів зросла вже до того степеня, що на будуче не поважить ся вже і Владика жадати від свого клеру послуху що-до справедливого і рівного з Волохами трактування Русинів, ані навіть для руских вірних в церкві відновного корму духового. Пароля Волохів-румунізаторів була, є і буде: „Нехай Русини ідуть собі до уніятської церкви, коли хотять почути зрозуміле слово Боже, а ми будемо за то мати добру нагоду кричати й прозивати їх уніятами!“

Але супротив таких людей шкода врешті всякого так доброго як і гіркого слова. Їх ніхто вже не поправить, хіба що могла положити кінець їх дальшим провинам.

Коли важить ся чесний совітник консисторський Вежапу-Беян на такий мізерний поступок і не жахає ся навіть нікчемних средств як перекручування і фальшовання мови посла Пігуляка, щоби лиш наситити свою палаючу жадобу румунізатор-

ского фанатизму, то не можна сподіватись, щоб він схаменув ся колись.

Він буде і на далі із своїм гідним товаришем Калиновским-Салинським пазити за кожним словом руских православних людей, вигорощеним або написаним в обороні правди народної, шукати ме старих фелетонів газетарських, аби там вибрати крутарескими штучками, сфальшованими перекладами якісь каригідні проступки або ереси, будуть і далі тероризувати такими штучками цілу консисторию і Преосвященного Митрополита, будуть й на далі вживати всіх средств задля удержання румунізаторського пановання над Русинами.

Промова п. президента краєвого бар. Бургіньона

в справах шкільних, виголошена в соймі на засіданні дня 21-го цвітня с. р.

(Дальше.)

Приходжу до останнього заряду, іменню інспекції серетської школи 1897 р. Справді так є, як казав посол Василько, а власне що того часу панували в Сереті слабости, а найбільше шарклатина. Найкраще буде, як я ту прочитаю відносний протокол інспектора краєвого (читає) „Надучителем єї школи є окружний інспектор Падуря. З обов'язаних до школи дітей є 76% записаних, а з того 90% учнає правильно.“

Що до поступів в науці — траматизм гляд на довгі перерви в науці в школі дівочій.

По відбутій інспекції відбуло конференцію, а потрібні вказівки та інформації ухвалені устно.

При школі є окружна бібліотека. Причина до переглядення єї надала ся з нагоди вставлення при рахунках за 1896 р. антипатріотичної брошури „Baricea Biscovine“. Переслухало ся інспектора і членів бібліотечної комісії, але і Міронович єї голова і члени єї Бемер і Одовичук заявили рішучо, що комісія не мала наміру набувати єї книжку, отже і не замовила єї. Бібліотекар Весловський неспівідом того найшовши єї, коли перебирав свій уряд втягнув єї в каталог.

нутрі, що перед хвилиною дучилось в єго житю щось вельми важне та вельми сумне, та що се лих розумів та зрозуміти як слід міг лиш сам один.

— Зоня поїхала, та він більше не побачить єї. Запрошувала єго в думці, що він загляне до них на село, але на самі лиш єї запросини їхати годі. Чия єму се неоповідає, чому княгиня назвичне єго особно не запросила так як Буханова або Востіца; або не бажає собі єго знаменства, а може й боїть ся єго? Отже Зоня цілковито виїхала і він більш ніколи в житю з нею не стріне ся.

— Від хвилі, як познайомились, як заприятелювали, що й вона ласкавіше глядить на нього, та може, може і піпалаб за него, жите єго нагле змінило ся. Мав вже хоч якусь цілю життя, що доразу підносила єго духа та скріплювала сили.

Як він близше з Борецькими познакомив ся, повеселішав, оживив ся, набрав відваги. Почав працювати, цілковито перестав думати о жінках і вдовольняв ся мріями про Зоню.

А тепер?

Тепер знов остав ся один, сам з пустою в серці. Знов не осталось в єго житю нічого світлого, радісного, нічого...

Та чому ж він втратив єї? Чому не задержав єї для себе? Чому не одружив ся з нею, наколи так поважно займала єго думки?

А якжеж єму, Івасеви Крюкови, бідному студенту четвертого семестра що мешкає в свого батька в якійсь комірчині на кінці коридора дружити ся з княжною Борецькою?

Тож як? Він має її взяти до себе до дому, та з нею разом тиснутись в єї одній комірчині? А може університет покинути? Але що дома на се

Описав-ж як подано, він без відома комісії винісав єї книжку і каже, ся, знищив єї. Але що нікому єї не побижало ся — на се доказом записки в книжках. На всякий спосіб хтось з учительства до єї справи приложив руки, бо по інформаціям університетської книгарні Нардінського згадану книжку післала ся книгарня на замовлення. Дякую отримав від мене окружний інспектор поручене робити дальші докозання а їх результат враз з дотичними актами предложити. А некоректне поведене учителя Весловського при списі інвентаря і при виокремленню книжки взято на увагу“.

З усього того показує ся, що ані похвали, ані нагани, про яку тут вчора говорено в рефераті інспектора немає, не ухвалені єї нікому з учителів.

А ось і дотичний реферат (читає): „На засіданні д. 17 с. м. з справоздана інспектора краєвого Др. Тумайра про візитацію мужескої і дівочої школи в Сереті рада шкільна прийшла до заключення, що поступи в науці на обох згаданих школах є вдовольючі, а праця педагогічна учителів Бемера і Одовичука, учительок Катан і Гібіш вповні вдовольючі, о чім їх повідомити на лежить. Менше вдовольючі поступи в читанню зробили хлопці П а, н а, і в рахунках П б, і дівчата в предметах обнятих через євжю учительку (Гачек). Ученики П б, н а, вказали недостаточний, а ученики П а, н а, слабій поступ в румунській мові. Ученики не Румун з П а, н а, хоч учили ся 3 годни в тижни, отже більше ніж 300 год. в році не навчили ся нічого більше як механічно читати, з прочитаногож не то змісту, але навіть поодинокіх слів не розуміють.“

Така безуспішна наука є не лиш безцінною, але й деморалізую. Тож жаліти належить, що на се не звернув уваги інспектор окружний як управитель єї школи і не зарадив нічого в тій мірі, щоб ученикам нерумунам преподавати єю науку з більшим успіхом. Затім взиває ся раду шк., най догляне, щоб румунської мови наукувано після планів прийнятих для другої мови краєвої з 3. марта 1888 ч. 71 і з узагальненням числених каших розпоряджень. Зазначає ся ту, що при науці треба покласти вагу на бесіду, а по скінченню елементарного читання перейшовши до читання уступів, треба старатись, щоб діти і зміст прочитаного і поодинокі слова до розговорів собі просяювали. — З кінцем року шкільного належить дати справозданне про результат“.

В відповіді на се запитала рада шкільна окружна, чи учителя Одовичука

повідомити письменно, що при візитації інспектора признано за слабій поступи в румунській мові у нерумунських учнів П а, н а. На се повідомила рада шкільна, що слабій поступи в румунській мові сконстатовано не в П а, н а, (у Одовичука) тільки в П б, н а, у Міроновича, що інспектор окружний як управитель школи міг би знати, що очевидно зайшла ту ошибка при писанню П а, н а, замість П б, н а.

З того показує ся, що і в єім случаю нема і бесіди про некоректне поведене, або занедбане з розмислу, нема ту нічо иншого як ошибка, котру і так зараз же спростовано. І ось до єї ошибки редукуєт ся уєї тяжкі закиди, які зроблено п. інспектору краєвому. Але вона не перешкадає мені заявити, що в подішеному відношенні шкільництва на Буковині, про яке я повніше згадав, дуже заслужив ся п. інспектор, котрий і особисто і як урядник заслугоє на пошану, що сказав і сам пос. Василько. А найже Висока Палата зважить, яке вражінє, мусить віднести урядник прийшовши ту з західних провінцій, коли бачить, що щира його охота і пильний труд не то признає не находять, але ще стягають на нього такі закиди.

Прошу панів розважити, чи усудити урядника, що для добра краю працює по найбільшому своему розумінню по змозі — не належало б з иншої точки осудити, ніж се зробив пос. Василько супротив інспектора шкільного? Усе, що інспектору закинути можна є ошибка в написанню П а, н а, замість П б, н а. Між тим я позволю собі заважати, що от хоч би і бар. Василько цитуєчи дані що до шкільн. в німецькому і волоскому Тереблені ошибув ся. І щож, як би хтось схотів з такої дрібниці витягати зараз коженквний тай то такі, що його чести дотикають?

Маючи сильну певність обєктивности п. інспектора, бо за весь час, коли підмогою служив не дав підстави до закиду начеб до якої нації або партії був упереджений — я мушу так як пос. Василько, а власне з усею рішучістю відперти закиди немов би п. інспектор в наведених ту случаях свідомо провинив ся.

Прошу вибачення, що тернелизости Високої Палати надуживаю, але мушу ще пояснити становище ради шкільної, яке вона займає супротив поставлених ту висень.

Отже що до внесення активурати системізовани вже, але ще не введені в жите школи, чи класи, а далі системізоване шкільн. народних, що вже фактично існують як більше класові — то що до першої точки єї розлюзодії такаж є воля і у властей шкільних і се певно сповнить ся в міру як старчить убикацій, средств і сил учительських. Знов що до другої точки, то можу дати запевнене, що вже і з початком найближнього року шкільного прийде до системізовани більшє класових шкільн.

(Конець буде.)

Прелюдія Шопена.

Оповіданє Льва Львовича гр. Толстого.

Переклав

ВОЛОДИМІР ГЕРАСИМОВИЧ.

(Дальше.)

Крюков неподвижно глянув за Зоню, що упрямо в нього вдивляла ся, мимо того, що сестри усміхались, а Буханов моргав на товаришів.

Гляділи на себе так поки одно одного не втратили з очей.

На скрутї потяг зник, а Крюков заедно став на своїм місці з шапкою в руці та глядів перед себе.

— І щож ріднєсенський, задумав ся? Над чим-же? — почув нагле над собою голос Буханова а чиясь рука впала єму на рамя.

— Спам'ятав ся.

Всі товариші стояли біля него з напіросками в зубах.

Крюкови стало соромно своєї задуми та покраснів по уха. Засадив шапку на голову і сказав.

— Не люблю взагалі, коли хто від'їздить.

— Особливо, коли від'їздить... почав Буханов.

— Родина, що заслугоє на пошану — докінчив Крюков.

І подумав, що Борецькі справді гарні люди, з якими бажав би вік провікувати.

Вийшли з двірця, розпирались та порозїздили ся дорожками всякий до себе. Один лиш Крюков, що мешкав на другому кінці Москви, та був бідніший за других, пішов домів пішки. Товариш з курсу Суходін хотів підвезти єго, однак Крюков відказав ся. Він відчував бажанє і потребу самоти. Відчував у

скажуть? Батько, мати, сестра? Або знов Зоня, чи ж згогидалась би вона вийти за нього заміж против волі матері, сестер, родниці? Так щож, хіба потайки єї викрасти та одружити єя? А впрочім якжеж тут студенту дружити ся? На се треба дозволу, богато старань, заходу кілько! Деж тут сили ввази на знесенє сего всего, де допомогти прохати?

— Ні, ні, повторив собі Крюков — мабуть він в такім положенні, що єму ніяк дружити ся. Він же єще заведи підросток, єму рости єще...

Як то, рости? — питав дальше Крюков — якжеж він дитина, коли єї любить і се так пристрасно? Єму тепер не стає віддиху, а він знає, що лиш Зоня, лиш вона одна може єго успокоїти, оживити. А може се все лиш мара, що повстала з браку занятя з буйної уяви? Чи не можна вже жити без думки про жінку? Можна жити, але як? Що єму лишає ся? Родина, якої всі члени живуть віддільним єгоїстичним житем, та одно одним не турбує ся? Університет, наука, товариші? Праця, що з малими впливами єму противна, товариші, яких ні одного не може другом назвати, що то всі з ним розходять ся в поглядах, привичках, у всім? Музика? Справді, вона одна йому осталась, як щось добре, гарне, радісне. Безусловно він нею вліті після іспитів більше займе ся. А Зоня?

Невже конче треба забути на неї?

Єму ставало сумно від єї думки. Скоро ішов знакомими улицями, де не перескакував калюжі проміж хідниками, а невеселі думки захмарили єго ум.

(Дальше буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 3-го червня 1899.

Будова „Народного Дому“. Вже розібрано стару крівию зовсім, а тепер розбирають стелі і звозять цеглу та дерево, а яма вже повна гашеного вапна. І сдани на руштованє вже вконтані. Робота йде невпинно, тільки складки вилізують дуже скупю. Сумно!

Іменованє Кароль Куневіч авіаселаній з цілового практиканта на асистента. До земліниці на практику прийнятий Модест Левіцький.

Іспит на катехитів до народних і середніх шкільн відбуде ся д. 15 липня в прав. консисторії.

Преконізація Епископа Куїловського. Історія прекоізації епископа Куїловського на галицьку митрополію доходить до кінця. Як пишуть нам зі Львова — мав се сказати сам епископ Куїловський — що справа його прекоізації зістала вже на певно дубита“ в той спосіб, що Куїловський з'обов'язав ся платити з доходів митрополітських пенсію екемітрополіту Йосифу Сембратовичу, так само як пок. кардинал Сильвестер, хоч се і незгідне з канонічними принципами. Показує ся, що „опозицію“

єпископа Кушовського передчасно хвалили.

„Patria“ що тепер дуже розбіс-
лась улаває частим кофескатам за свої
напади на всіх і вся. От номер за су-
боту — сконфескований.

Гершко Чоп, видавець гешетярської
газети „Bukowinaer Rundschau“ заскар-
жив співробітника газети „Buk. Nach-
richten“ дра Менчля за те, що сей на
Гершкові напасти заявив в „Buk. Nach-
richten“, що Чоп не може его образити,
бо саме імя Чона є образа. При роз-
праві доказав др. Менчель свідками,
що Чоп жадав від фірми Цукер заплати,
якщо буде писати против видання її
пропагандного права, так само від дра
Вахтля за те, щоб не нападувати его
ізза підозрін, які кинено на дра Вах-
тля яко міського радника і заступника
електр. товариства. Коли-ж Цукер і
Вахтель відмовили заплату, то „Buk.
Rundschau“ нападла на них остро.
Відтак доказано, що „Buk. Rundschau“
перестала в'їдати на електр. товариство,
коли воно відписало Чопови 600 зр.,
які він завинив товариству. В кінці
доказали свідки, що Чоп нападнував
дівчину-робітницю із своєї друкарні
в пивниці. По сих доводах відступив
заступник Чона від скарги, а суд при-
судив увільнити дра Менчля, засуджу-
ючи тим Гершка Чона і его „Buk.
Rundschau“.

На соборчику черновецького декава-
ту, що відбув ся 15. п. ст. мая рефоро-
вано лише по волоски, а „руський па-
тріот“ Кисилевский зрезігував, як
пши „Patria“ в ч. 272. зі свого „рус-
ского чтенія“. Ось капаєка твердь!

„Tricolor“. В ч. 272. каже „Patria“,
що Волохи такі тепер свільні і відважні,
що їм нема чого скривати пан-румунь-
ські ідеї та що на змість малювати муть
дахи королівско-румуньскими красками.
Відважний жад!

Погорів в Чорнім Потюді дня 31-го
мая господар Іван Руснак, перший газда
в селі. Згоріла хата, стодола, стайні
і богато сїна та знарядів господарських.
Огонь взяв ся від тамошного пароха
О. Тімковича, де через неосторожність
парубка, що лишив горючу свічку
в стайні, згоріла стайня, возівня, курник
і кошниця кукурудии. Парохіальний дім,
що вже почав був горіти, уратовано.
Сильно zagrożена була новозбудована
церква і шкільний будинок. Шкода об-
числена на 4.000 зл. не була обезпе-
чена.

Прогулька на Горечу. Руське акаде-
мічне товариство „Союз“ устроєє в сей
четвер, (дня 8-го червня) прогульку
з танцями на Горечу. Поодиноких запро-
шень не висилає ся, длятого маємо
честь отенм запросити всі родини беру-
чі участь в аранжованих нами забавах
на 2. годину з полудня на місце збору
т. є. на веранду ресторана на Горечі.
Вступ від особи 1 корона. Дохід призначе-
но на будову „Народного Дому“. *Комітет.*

Жебрунина румунізаторів о полі-
тичну приязнь Пимців не устает. На днях
розписалась знов в сїм дусі „Post“ і
„Patria“, але посїдла не хоче знати
нічо о приязні з Пимцями, доки межі
ними є др. Скедль, що дав ся румуніза-
тором в знаки. Точно так, як в тій
неблизкій, де циган жадав „ониханого“
не зважаючи на те, що ему не хотять
нічо дати.

Для церкви в Вовчинях мають не-
бавом справити наново славанські книж-
ки церковні. Та сїм не заспокоює ще
незадоволеної громади, що жадає сьвя-
щенника на місце пона-румунізатора.

Честь таким резинам! Дня 31-го
мая с. р. Яню де Томоруг з Василева
списав завіщенє, в котрім записав з свого
маєтку на „Народний Дім“ в Чернівцях
50 зр. Богу дякувати, що найшов ся
один з резинів, котрий признав ся до
Русинів, хоть Волохи хотїли зробити
з него Волоха. Честь і слава таким
резинам!

Число читалень більшає. У Василеві
поставлено коло церкви новий будинок,
де ще перед великоднем поміщено ру-
ський склеп, а окрім того є в сїм будинку
ще простора кімната призначена на чи-
тальню, котрої статуті подано перед
тижднем до правительства, а як тільки
дістанемо потверджений статут, то і
наше село мати ме читальню „Рускої
Бесіди“.

Касу ощадности і позичок отво-
рили 1 с. м. Поляки в Чернівцях.

Русини Буковинські! Не забу-
вайте на „Народний Дім“, при
кождій нагоді збирайте складки.

Жіночі типи в найновішій укра- їнсько-руській літературі.

Відчит Віри Лебедової.)

(Далше)

Нарід і його інтереси, ось цілі, для
котрої молода дівчина жертвує свій час,
посвячує свою кар'єру. Хоч рають їй
яко талановитий скрипачий перенести ся
до міста, вона не може покинути села,
розстатися з селянами; вважає се злочи-
ном і то тяжким злочинном лишити їх
так безпомічних, без ніякого оборонця
на визиск хитрої жидови або серед тої
зломорозованої інтелігенції, що бідає
по часописях про народне жити, вигукує
гарні слова про потребу просвіти, тео-
ретично віддати свої сили, дехто навіть
і душу ладен покласти за народ, але
коли зійде ся фактично з тим народом,
залишає очі, затикає уши, ще й при-
кладає до него свій присуд: „гразь, не-
віжество-мрака“. Та Ульяна що начне,
доводить до кінця, вона не тільки ду-
має але й робить, а робить все для по-
вної цілі, задля загального добра. Вона
знає, що до великого діла підвигнуто
народу з його унадуку треба великих
душ і великих жертв, але єї не спинає
ніяка жертва. Вона каже мовчати своему
серцю, самохить тонче власне серце, не
хоче стати жінкою дорогого їй чоловіка,
а їде в Париж, щоб добувши диплом
лікаря і осявши знов на селі, певно і
сміло працювати на користь тої темної,
убогої маси, з котрої душею залила вона
свою душу на завіжди.

Поминувши всі пинші акцесорія по-
вісті, діяльність молодого героїні вихо-
дить справді такою, що годі перед нею
не поклонити ся. Ойцеє належить своїх
спосібностей і примівне їх як сїд в
житю, посвячене цілковите власного
„я“, де ходить о добро других, тверда,
непоколивима воля не вступуюча ні пер-
ед чим, не оглядає ся на обставини,
а сьміє їх поборюване, ось прикмети
жінки — тружениці, правдиво хосенного
члена суспільности.

Якже блідють попри ю ті еман-
ципанти слова, що кидають самими ви-
соколетніми фразами про феміністичні
ідеї про жіночий рух і рівноправність з
мущинами, а по правді нічим не різнять
ся від своїх „некультурних“ прабокок.
Праці їх за ними не видати, хоч слова
дугають. Такою вишла на сцені Ольга,
героїня комедії „Торговля жемчугами“.
Сам твір цікавий виведеннями повими
подїями і живою акцією, — і в сїм за-
слуга автора. У перше вправдовив він
на сцену квестію жіночу і виловив її
устами героїні: значить: дав многим
жінкам нагоду роздумати над своїм по-
ложенєм і долею і спасибі йому за се.
Та знов, коли глянущи на Ольгу з боку
її діяльности, треба признати, що ідеї
голошені нею так і остають ідеями, бо
на ділі не вказує вона нам, як братись
до борби за свої права і становище в
світї, як сповнити свою роботу яко
рівноправний член суспільности. Вона,
донька заможних родичів, обіймає пра-
ктику учительську при школі — як сама
важе, — щоб не сидіти даром та не
виждати, аж змилує ся хтось над нею,
але на всякий случай мати своє місце в
світї, в котрім би і самому прожити
можна. Ії практика шкільна отже тільки
поки-що, доки не трапить ся хтось її
до сподоби: вона не їде учити ні задля
хліба, ні задля ідеї, а радше „от нічево
делать“. Хоч вона і говорить про бо-
ротьбу, бороти приходить ся їй хіба
лишень з застарілими поглядами родичів
на задачу жінки, з чим впрочім до волі
борзо вона ладає. Житєвий шлях ете-
лить ся їй рівно і гладко, інспектор для
неї ласкавий, управитель школи згладний,
навіть діти глядять в ню мов в божище:
свята протекція осяєє її своїми ши-
рокими крилами. І ще-ж-би не вельміхало
се все до пани, що в гербі носить ка-
литку, котрої отець капіталіст, котра має
на раз аж двох знатних конкурентів:
комісаря і адвоката, і кождої хвилі може
властям і школі сказати: „Прачайте!“
А знов чи вона справді віддає ве-

лику прислугу суспільности своєю пра-
цею — се питає! Може тільки відби-
рає хліб другим дієсно його потребу-
чим і шукаючим! Ії місце займе легко
десятка других, а наколи жадна вона
діла, то чейже ще й поза учительова-
нем широкє на се поле; а если говорить
про еманципацию і рівноправність, то
розуміти-ж треба її в повнім сего слова
значіню, значить ся, так само могла-б
вона, щоб не сидіти даром, вчити ся
шеветва чи кошикарства, переплетництва
чи бухгалтерії, отворити склеп чи за-
снувати часопис, бо і се дає незалеж-
не становище в світї а образувати ся
духово попри то можна в кождім стані,
коли лиш в кого добра на те воля. Ве-
нїямін Франклін був тільки друкарем, а
проте з'умів і на сїм скромнім станови-
ску прислужити ся людскости, а між
бажаємо прецінь стати на рівні з му-
щиками!

Ольга каже, що вчити і виховувати
повинні жінки для них самих, щоб з
того вихованя і науки мали вони самі
хосен, а не для других, т. є. щоб не
блестіли вони лиш для людського ока,
як ті примамливі торговельні жемчуги.
Та тут додатиб слїдувало: вчити і ви-
ховувати жінки так, щоб і вони, як досі
мущини, науку єю і досвід свій не
тільки самі ехсїєсували на власне про-
кормленє, але віддали в услугу ще й
другим, пособляючи їм в житю.

І сама-ж бо героїня проневерює ся
своїм принципам! Вона голосила не-
давно, що полюбити не кого, а ршцаря
ясного як сонце, жвавого як сокіл, буй-
ного як вітер степовий, що не буде, як
досі жінки, лиш нянькою дітий і мухо-
варкою свого мужа, але рівноправним
членом родини і суспільности, що ста-
не з другими за працю, поступ і волю,
— а при кінці виходить за молодця,
котрий своєю барачною вдачею ні раз
не нагадує ані сонця ясного, ні вітра
буйнокрилого, ні сокола биетрого: вихо-
дить, щоб покинути учительованє, такої
стати хазійкою дома, в котрім чейже
мусить знати ся кухнею і дітьми, му-
сить взяти на себе часть тягарів родин-
них власне задля сеї — то ідеї рівно-
правности в праці, котру вона сама про-
повідала.

І ось стає перед нами героїня яко
краснорічива ретористка і зручна інтри-
гантка (в невинім, очевидно, значіню),
героїня, котра по довгих аж до змудже-
ня фразах нічить такою тим, від чого
другі, не-еманципанти, без страти та-
кої повени слів начали. З цілого твору
виходить що еманципация таких жінок
як Ольга се тільки хилевий похв, за-
повнене часу до відданя або асекура-
ции на случай домертного дівочєня. Чи
і яко замужня жінка бороти ся ме вона
за поступ і волю, сего годі доміркувати
ся, бо автор в цілїм творі не навів ні
одної черти в характері Ольги, котра-б
вказувала, що крім учительованя для
забитя часу, крім забезпечєня собі ста-
новиска в світї займали її ще инші
змагања національні чи загально людські;
не знаємо, чи були в неї виспї ідеали,
котрі новинні присвідчувати і в житю
жінки без огляду, чи вона замужня чи
ні, котрим повинна вона віддати усе
житє, а не якусь його частинку, одну
епоху буйної фантазії, — ідеї, котрих
би нїякі житєві звороти ні події не бу-
були в силі заколебати.

Героїню з такими принципами, дів-
чину серед справжньої борби змалював
нам автор драми „За хлібом“.

Сам сюжет її доволі простий і на-
инішій часи звичайний, та на сцені на-
пний новий і для ширшої публики ціка-
вий квестіями, які автор у перше тор-
кає у сему творі.

Молода семінаристка, Марія Шкір-
нівна, донька убогого певця львівського,
не діставши платної посяди у Львові,
їде вчителювати на село. Очевидно, їде
задня кусника хліба; у неї-ж двоє не-
мічних родичів котрим бажає помочи у
неї ще й брат ледащо, що сидить без ні-
якого діла на карку родини. Автор
справедливо окрестив єю драму „За
хлібом“, та рівно добре, коли і не
красше назвати-б її можна „В борбі за
ідею“, позаяк властивий траїзм драми,
вої колїзії акції висновують ся не з
того, що Марія шукає становища в
світї, — сотки учительок їдуть на село
і славити Бога живуть, не вмирають, —
а гине вона тому, бо вона не тільки
учителька і патріотка, не тільки плат-
на робітниця а й інтелігентна людина.

Вона не обмежує діяльности своєї на
громадку дїтворі, на шкільну комнату
і шкільні години: вона їде далше між
нарід заходить ся коло основаня читаль-
ні, перша кидає лучі в темряву, що до-
єї панувала в селі. Коли-б вона була
менш щира в учительованю, коли-б ди-
двала ся крізь пальці на фреквенцію
дітий, на недостачі шкільного будинку,
коли-б махнула рукою на читальню і
просїчуване сєдан, вона жила-б як в
Бога за дверми, та й ще з ради шкіль-
ної дістала-б похвалу. А так прийдеє
їй зажити овочів своєї ревности! Сїрі
хмари затягують її небосклін, вінуючи
громи. Вїйт села, лютий за виказуване
дітий на карі, за домаганє ся деяких
потреб до школи, лютий за діяльність
дівчини на селі, котрим досі тряс, він
власть і повага, — грозить Марії і зне-
важає її в єї помешканю і з другими
своїми прихильниками клянеє її по-
губити.

(Далше буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

В Жабю — як рознесли вість газети
— гуцули узброїли ся і прогнали судо-
ву комісією, що мала віддати фундації
Скарбка посїдану від віків мужиками
землю. Сконєгїювано військо і підуть
тепер довгі процєси, тяжкі карі (звнж
50 осіб вже арештовано. З життя тих
самих Гуцулів в околиці Жабїного одєн
з найліпших писателів польських Коже-
шовський узвє сюжет до драми „Верхо-
виняцї“. Утиск і привди все проганяли
мужиків в опришки. Антїн Рєвїзорчук,
орєд карпатський, одинак любить над
житя своєю матір і свої гори, але не
злюбив ся паньским заушникам і ті че-
рез мандаторя віддають його нє і р а в н о
в рекрути. Стужений за полонина-
ми, непривчений до життя на долах і до
військового примусу тікає Антосє з
війска. Тїкає, бо ніхто з Русинів не
привзаний так до батьківщини, до
свого села, як гуцул. Але Антїн метить
ся на кривдниках за зневаги любові
мами і не маючи иншого виходу їде
в опришки, а з цілою юрбою опришків
дістає ся в руки справедливости.—Хто
був на сїй виставі, міг би гадати, що
драма написана по руски і Русином,
так емпатично там змалюване житє
наших гуцулів з їх піснями і танцями.
А далі і тому, що автор стає по сторо-
ні маси гнобленої і кривдженої, чого
другий польський писатель не зробив би.
Через те на рускій сцені ся драма
удержить ся довше ніж на польській,
хоч єї хибі на нинішній сцені не тяжко
було кому завважати.

Сю драму дало на аматорську ви-
ставу польське товариство „Гвізда“ дня
4. мая на дохід погорільців Гурагумори.
Публика заповнила лєдвї пів салї, а
між зібраними переходить з уст до уст,
що не явили ся пани з польської „Читель-
ні і Сокола“. З комітету ратунового для
запомагання погорільців також ніхто не
явив ся.

Сама вистава як на аматорів і
з огляду, що се не водевіль, а поважна
драма випала досить удачно. Найбільше
свободи і обути з сцєною показав
Захарко (Гершко), дуже добре грала
Скварнічка (Марта), за те головні ролі
крім Томкевича (Максим) випали слабо,
через декламацию і ненатуральні рухи
у Рєвїзорчука, а брак рухів у його на-
рєченої (Пракеєда).

Погорільцям Гурагумори мало що
дістає ся.

Телеґрами „Буковини“.

Відєнь 6. червня. Презєс міністрів
Шєль що тільки приїхав ту. Драйфуса
передано вчєра військовій властї, в чет-
вер всєїде на корабель „Сєакє“ і приїде
до Брєст, а відтам до Рєнє, де має від-
бути ся суд над ним.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, женьшин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевники гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного порушувана.

Черезь ношене моїх черевників зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, таною обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевники виготовляю ся тільки заграничних шкір.

Перворядна американська

пральня

припорукає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковпирки, манжети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки, далі виправи весільні, весільні ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з весільних родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до прасовання в поодиноких домів.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротшім часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявский,

улиця Палати красної ч. 16 А., власний дім.

Кавчукові печатки

і

кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Киніг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свято від 9 до 11 години рано.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців:
посп. 7-19 рано, посп. 8-02 вечер; особ. 6-50 рано, особ. 6-05 вечер;
з Бурдужнів, Іцкан, Гатни, Гадікальфи Гайбоки:
посп. 6-56 вечер, посп. 7-52 рано; особ. 9-31 рано, 1-40 в полудне, особ. 9-22 вечер;

з Новоселиці, Бояна, Садагурі:
мішан. 11-50 в полуд.; мішан. 9-55 вечер;

з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішаний 8-09 рано; мішаний 5-25 по полуд.;

З Чернівців відходять:

до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7-06 вечер, посп. 8-10 рано; особ. 9-40 рано, особ. 1-55 в полудне, особ. 9-42 вечер.

до Гайбоки, Гадікальфи, Гатни, Іцкан і Бурдужнів:

посп. 7-28 рано, посп. 8-10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7-53 рано, особ. 4-35 по полуд. (лиш до Іцкан); особ. 11-25 в ночи;

до Садагурі, Бояна, Новоселиці:
мішан. 7-57 рано; мішан. 5-50 вечером;

до Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішаний 7-— рано; мішаний 7-15 вечером.

До Гайбоки приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карачева:

мішан. 8-— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5-20 по полудни. (На просторі Межибродів-Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю).

З Гайбоки відходять:
до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:

мішан. 9-40 рано. мішан. 6-20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межибродів їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю);

До Гадікальфи приходять:

з Радівців:
мішан. 6-05 рано; мішан. 5-15 по полуд.

з Бродини:
мішан. 7-05 рано, мішан. 6-40 вечер.

З Гадікальфи відходять:

до Радівців:
міш. 9-12 рано; міш. 7-20 вечер.

до Бродини:
міш. 10-30 рано; мішан. 3-50 в ночи.

До Гатни приходять:

з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 10-15 рано, мішан. 5-45 по полудне.

З Гатни відходять:

до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11-20 в полуд., мішан. 3-00 в ночи.

До Іцкан приходять:

з Сучави:
мішан. 9-20 рано, мішан. 4-25 по полуд., міш. 5-50 по пол., мішан. 9-30 вечер, мішан. 5-30 рано.

З Іцкан відходять:

до Сучави:
мішан. 6-30 рано, мішан. 11-30 в полуд., 4-40 по полудни, мішан. 8-10 вечер. мішан. 4-15 в ночи.

До Вами приходять:

з Драгоші:
мішан. 9-25 рано, мішан. 4-35 по полуд. міш. 5-30 по полуд., міш. 5-50 рано.

з Рус-молдавиці:
мішан. 1-30 в полудне, мішан. 8-05 вечер.

З Вами відходять:

до Драгоші:
мішан. 10-55 рано, мішан. 5-20 по пол., міш. 3-20 в ночи;

до Рус-молдавиці:
міш. 6-50 рано, мішан. 2-05 по пол., мішан. 3-20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станциях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

До Карачева приходять:
з Чудина н. С.:

мішан. 7-15 рано; мішан. 4-35 по полудни.

З Карачева відходять:

до Чудина н. С.:

мішан. 10-25 рано; мішан. 7-05 вечер.

До Неполоківців приходять:

з Вашківців, Вижиці:
мішан. 8-20 рано; мішан. 5-15 по полудни.

З Неполоківців відходять:

до Вашківців, Вижиці:
мішан. 9-00 рано; мішан. 7-50 вечер.

До Лужан приходять:

із Чорткова, Заліщик:
мішан. 7-41 рано; мішан. 5-00 по полуд.

З Лужан відходять:

до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7-50 рано; мішан. 8-00 вечер.

До Карльсбергу приходять:

З Путни:
міш. 12-41 в полуд., мішан. 4-10 по полуд.

З Карльсберга відходять:

мішан. 1-20 в полуд. мішан. 7-00 вечер.

Примітка.

Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40	кр.
Царівна, „	1.20	„
Некультурна „	20	„
Природа „	20	„
Покора „	70	„
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50	„
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.—	„
Залісе, Осипа Маковей	1.20	„
Чума горілчана, Омелян Попович	20	„
25 повісток „	10	„
Хлопці-садівники „	20	„
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10	„
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5	„
Бесіди про часи козацьки * * *	75	„
З села, Богдан Ленкий	20	„
Гадки про потреби Українців * * *	15	„
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник лиш	70	„
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8	„
Ворожбит * * *	10	„

На пересилку треба долучити 5 кр.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевників.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевників та чобіт до довів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальонів і черевників до гімнастичних вирав.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продаючи законно дозволених лосьвів. —
Предпожєня адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день сьвіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лапшині почта Бережани.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламувати неопечатані
вільні від порту.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокі числа коштують 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

По лобі.

Добра тактика боева є напасти на край ворога що по вандалськи нищать нашу вітчизну, тоді він змушений лишити нас в супокі. Такої тактики вхопив ся п. Маковей і після ряд статей до російських газет, а там вже написав: хто такий ті москвофіли-ренегати, як господарять вони „посібниками“ і що вони не мають ґрунту під ногами. Бож справді додатно працювати запроданці не можуть, хіба що деморалізують нас і дбають за те, щоб ні оден нарід на світі не мав тільки ренегатів, що руский.

Та зрадниками кожний гордиться навіть Волохи. „Cernivski zloghii“ — ось як вони відзивають ся до кацапів, а російські газети дали приміщене статтям написаним против тих приятелів, що кричать: ми адін народ! — затім маємо право сісти до вашої миски і простягати до матушки жебрачу руку з липкими пальцями.

Алеж статі Маковей зранили в саме серце московських запроданців. Боячись, щоб не стратити служби зняла кацапня лемент. Своім звичаєм лаялись вже геть таки по простаки ту, в Галичині, а до Москалів вислали гаспадіна Мончаловського з довгим, пропам'ятним писемом, що прийняв вид поважної студії. Очевидно до сеї брошури привязували кацапи велику вагу, вона мала як губка змити всі бруди, які показав на них Маковей. Отже госп. Мончаловський писав свою брошуру майже виключно для Росії, а щоб затерти немиле вра-

жінє пише гаспадіна „на русскі“ і ставить далеко ідучі постулати: дайте нам російські гімназії! і т. д.

Але уя! в Росії не зрозуміли мови г. Мончаловського. „Я тя люблю, а ти спиши...“

Ось що пише „Кієвська Старина“ про брошуру Мончаловського „Литературное і политическое украинофильство“:

„Г. Мончаловський любязно прислав свою книжочку, щоби о ній відозвати ся в „Кієвській Старині“. Охотно сповняємо бажане любязного автора.

Вся книжка г. Мончаловського показуєсь безперервним стоном наболілої душі; і годі не пожалувати від душі так сумовитого настрою того публіциста. Був час, коли в Галичині і Буковині розвели ся страшні зв'язи, т. зв. „фонетика“; але се були по просту діти в прирівнянню з „українофіліями“. Г. Мончаловський безпощадно і невтомлено кидає на них громи з великою запальчивістю, котра пориває его поза межі здорового розуму. Що головні гадки тої книжки або ліпше казати — памфлету позбавлені здорового людського розуму, постараю ся показати в коротких словах.

Г. Мончаловський наводить на початку книжки статтю п. Ос. Маковей, поміщену в ч. 144 „С. Петербургских Відомостей“ 1898 р. і як відомо, доказуючу, що Русини повинні розвивати свій язык і літературу на своїй мові, — і зараз же причіплює до тої здорової гадки Маковей латку „сепаратистских стремлений“. Ся сумна логічна помилка — справдішнє lucus a non lucendo! — червоною питкою тягне ся в памфлеті г. Мончаловського і

нівечить всі его публіцистичні пориви. Бо коли Маковей „сепаратист“, то чим же тогді є г. Мончаловський, Драгомирецький і товариші з т. зв. „москвофильского“ табору? О скільки мені відомо, і в „русской“ літературі, котру так цінить г. Мончаловський, і в „русском“ язиці, котрий він почятає плятонічно, бо не знає его, страшне слово „сепаратист“ означає особу або напрям, змагань, інтересів, бажань чи наконєць інстинктів. Коли г. Мончаловському подобає ся називати гадку Маковей „сепаратистскою“, то до сего треба підвести свою галицьку статистику; інакше буде се проста підміна понять, тим більше сумна, що вона не має змісту і рішучо до нічого не веде.

Лишаємо на боці безконечну картину сплетень, спорів о виїжджені лїде, темних натяків по поводу зовсім недвозначних обвинувачень; лишаємо всю сю грязь, котра так багато прикрашає сторони памфлету г. Мончаловського, бо бовтати ся в тій грязі ані не маєм охоти, ані не бачимо в тім нічого поучаючого, а запитаємо лише: що г. Мончаловському любо жадати від своїх земляків в Галичині? Він жадає: 1) щоби знесено фонетичну руску правопис, бо вона є проявом „сепаратизма“; 2) щоби „українофілі“ не вязались з галицькими Поляками; 3) щоби галицькі „сепаратисти“ звернули свої надії до обще-русской вітчизни і літератури, щоби признали руский язык в Галичині і на Буковині лиш нарічем „обще русского“ языка і згідно з сим поступали, бо „вся сучасна руска література є лиш хоробливим наростом на „русском“ народнім тілі, бо не-

ма потреби творити свою літературу, скоро є готова за кордоном, богата і світла література великорусска.“

Як видно, г. Мончаловський в публіцистичнім жарі гадає всадити Пеліона на Оссу: тут і фонетика і політика і літературний розвиток женуть в нескладнім танці, і те все чомусь подає ся на науку публіці в язиці ніби то „русском“ літературнім. Лишнім політику в спокою: коли г. Мончаловському підозрілі галицькі Поляки, то він має спроможність бороти ся з ними на спільній підставі австрійських законів і порядків і нема потреби причіпляти сюди „рускою“ літературу, котра має свої клопоти. Коли ему не подобає ся фонетика, то треба переконати своїх земляків, що вона нездала; але в книжці г. Мончаловського доказів такої нездалости не показано. Наконєць, коли г. Мончаловський поважає культурне і образуюче значінє „русской“ літератури, то гаразд ему; але нема чого голосити о тім на весь світ. Чужинці, що читають „руску“ літературу, старають ся з її творами і здобутками знаходити своїх земляків і тим дають гарний приклад г. Мончаловському. Коли він переконує своїх земляків, що ліпше користуватись чужою літературою і мовою, ніж розвивати свою, коли він докаже їм, що таке чудо можливе при даних услів'ях: то дуже добре; в самій річі — що-ж ліпше, як „жити брати в купі?“ Але що г. Мончаловський замість переконувати, подає своїм читателям лиш купу окликів і загадочних тверджень в стилі lucus a non lucendo, то і результат виходить більше ніж

Прелюдія Шопена.

Оповіданє Льва Львовича гр. Толстого.

Переклав

ВОЛОДИМИР ГЕРАСИМОВИЧ.

(Дальше.)

IV.

Прийшов домів, запер ся в своїй комнаті і до п'ятої години випитував нудний виклад з порівнявчого языкознавства. Відтак пообідав і коли всі з їдальні перейшли до гостинної, де стояв готовий картонний столик, сів до фортеп'яна. Не розбираючи отворив один з зошитів, що містили в собі твори Шопена та почав грати п'ятнадцяту з дванадцяти чотирьох Шопенових прелюдій — Sastenuto. Грав вельми з чутєм і смаком.

В тій хвилі перейшов поуз него батько з карами в руці.

— Якаж гарна прелюдія — сказав — що за простота а рівночасно що за сила. Сьогодні граєш знаменито.

— Сподобалось вам, батечку? — спитав Крюков.

— А сі твої княжні вже від'їхали? — собіж спитав в очередь батько.

— Від'їхали.

— Сумно тобі? Не варто сину сумувати, або-ж то мало того цвіту по цілому світу.

Та бо й тобі ще де-де до подружжя. По сих словах зник батько Крюкова в сумежній комнаті.

— Абож то мало того цвіту по цілому світу? — повторив за батьком Крюков — ось тобі на, яку поміч, підмогу дістаю від батька в сії хвили. Вкінці... чи він годен порозуміти мене?

— Де те тобі до подружжя! — Єще повторив собі в думці батькові слова, — певне як розбігають ся наші погляди на світ!

Та щоб успокоїти себе, заграє Крюков з цілою форсою слідуючу піснєнцятку прелюдію, Presto con fuoco, що знав її з пам'яті.

Коли лиш був зворушений, нічо не успокоювало его так, як музика, що мав тоді на душі, вливав в тони, байдужний не се, чи слухає его хто, чи ні.

З годину пересидів коло фортеп'яна. Відтак знов пішов до себе та почав читати виклад.

Однак гра сильно зворушила его, так що читанє не дішло в голову. Тому рішив перейти ся.

Заглянув в гостинну, де всі так займив всіх, навіть сестру его, що чути було лиш поодинокі стереотипні вирази: нас, три піки, чотири без ату, — вийшов до передної та почав одягати ся.

Горнична Матрона, гладка, здорова дівчина, з блискучим лицем та сьмільми рухами сейчас вибігла з своєї комірки, щоб допомогти ему.

— Перейти се? — спитала фамільярно та отирала рукавом губу, в котрій щось жмькала.

Крюков поглянув на неї мимохіть та стрілою збіг по сходах. Скоренько

скрутив в улицю на право, відчуваючи потребу руху.

Доходила сема година вечером. Вечірній сумрак почав покривати землю, на дворі була легонька приморозь, повітря чисте, свіже.

— Кудж іти? До кого? Кому би розповісти се все, що серце давить? Кому показуватись?

— В пам'яті шукав людини, якій мігби звірити ся та не находив нікого такого.

Найблизші его серцю, родина... та і сі его не порозуміли і не порозуміють. А може все розказати матері, сестрі? Вони, наколи не висьміють его, то пересвідчувати стануть, не повірять в щирість настрою і гадок. Поговорити-б з батьком?

Як раз перед хвилею доказав, як він на ся справу глядить. Батько чутливий, то правда, але напротив, ніхто не буде тут так строгий, зимний, рівнодушний, як саме батько.

Написати до Зоні, що вона одна лиш зрозуміла его? Її порадитись? Але о що? Сказати, що любить її, та не в силі подружитись з нею?

Вийшов з улички на один з московських бульварів та пригадав собі, що недалеко з відси мешкає его товариш Комков.

Вже давно, може три місяці не був у нього, а тимчасом з ніким не можна було так щиро-сердечно побалакати, як з ним.

— Що він порадляє? — подумав Крюков. І скрутив в слідуючу знакому уличку.

Комков був медиком десятого семестра, сні гімназійського вчителя, що кілька літ тому помер.

Розумний, спосібний Комков заживав великої пошани між студентами, та якийсь час, а то минавщої зими горячо займав ся справою провінціальних студентських кружків. Запугав ся в якусь хрію єще в перших семестрах, в посьлідних часах одначе посмирнів і працював богато. Торік весною за якісь там, Бог-знає відки добути гроші їздив за границю, та вернув вельми одушевлений.

— Дома Олекса Іванович? — спитав Крюков в знакомій горничній, що відчиняла ему двері невеличкого Комкового мешканя.

— Дома. Тільки-ж вони тепер не мешкають з нами, — одвітала горнична — одружили ся та перейшли мешкати в офіцини. Ось тамки.

— Чи буде може? Давно-ж? — здивував ся Крюков.

— Вже другий місяць. В Пузикових панночку взяли. Не знакома вам?

— Ні, не знаю — сказав Крюков.

— Се з кунців, але образована, добра. Туди позовдте!...

І горнична показала ему навів розвадену, на бік похилену сфру, одно поверхову офіцину, що більш подавала на мірку сторожа чим на мешканє.

Крюкову тепер єще більш захотілось побачити товариша в его нових обставинах. Питав сам в себе, чому Комков покинув більше мешканє, де оставив его мати та не давно також одружений старший брат. Підійшов до дверий офі-

сумний: здобутки „изученій“ г. Мончаловського граничать просто з сьмішністю. Так н. пр. він цілком поважно з лицем знатока бересь рішати трудне питане, за що належить уважати мову галицьких Русинів: чи за язык, чи за наріччя? І в сій цілі бересь він за методу статистичну, іменню покликуюсь на авторитети. Але біда в тім, що навіть до того, щоби правильно установити філологічні питава, треба широкою науковою підставою; колиж справу плутає ся політичним завзятем і неучтвом, то мусить вийти фiasco. На недорічні відповіди, яких багато подає наш трудящий автор, котрий не може зрозуміти, що всякому народови треба жити і розвивати ся духовно на своїй національній основі, хоч би учені і неучені неукки, — інакше народови тому грозить духовне убожество і каліцтво.

Слїди такого убожества носить і стиль книжки г. Мончаловського, котрий очевидно силує ся показати, як то він гарно може писати „руським“ літературним языком. Ті заходи его сумно відбивають ся на словних конструкціях автора і логічній силі его доказів: мало зрозумілий для галицьких читателів его памфлет виходить мертвим і тяжким баластом для читателя „руського“. Чи можна-ж так калічити „руську“ мову і обиджати наш літературний смак, подаючи нам такі красоти?

Тут автор сих заміток наводить зразки стилю г. Мончаловського, котрих тут не повтаряємо, бо зрозумілі вони лиш для тих що знають російську мову. А далше кінчить автор свої замітки так:

„Який стиль, така і зрозумілість автора; і от два приклади: „Єнеїда Котляревського не можетъ составлять зачала малорусского національного возрожденія, такъ какъ отдѣльной малорусской національности раньше совсѣмъ не было“ (що-жъ було — автор не ласкав був пояснити); „если-бы въ Галичинѣ и Буковинѣ нынѣ были введенны русскіе народныя школы, рус-

скіи гимназіи и университеты, то не прошло-бы десятка лѣтъ, и населеніе, етихъ русскихъ областей, наслѣдія св. Владиміра, отличалос-бы отъ населенія Малоросіи только въ экономическомъ отношеніи, т. е. бѣдностью, между тѣмъ какъ оно уже нынѣ, можетъ быть, превосходить (перевисшае) и малорусское и великорусское простонародіе въ Россіи въ развитіи національнаго сознанія, въ патріотизмѣ и въ глубокой привязанности къ русскому обряду и къ русской церкви“.

„Послѣдняя тирада г. Мончаловскаго дуже типічна для сего публіциста. Позволимо собі просити его о поясненіє сих тонок: 1) яким чудом в Галичині і на Буковині можуть взяти ся „руськїи“ школи і чого треба до сего? 2) коли і за десять лїт після чуда Русини будуть різниги ся лишє бідністю, то який змісел того чуда? 3) коли як запевняє автор і після чуда національна свідомість Галичан, і Буковинців патріотизм и т. п. зійдуть на низшу ступень (бо-ж лишє бідністю Галичнина і Буковина буде то перевисшати своїх родимців), то невже-ж автор бажає сего? Ясна річ, що чужий язык збиточно закартував собі з автором і пошкодив ясности его гадок. Слава Богу, „руський“ язык живе, то бути може, що г. Мончаловський підучить ся і обдарує нас творами більше зрозумілими“.

Промова п. президента краевого бар. Бургіньона

в справах шкільних, виголошена в соймї на засіданню дня 21-го цвітня с. р.

(Конець.)

Що до резолюції про закладанє осїбних шкїл для національних меншостей в селах о мїшанім населеню то відповідно до сего, як ся справа була обговорена в соймовій комісії адміністративній дам ту поясненя. Отже вважаю, що кошта урядженя, а далї конечна з тим получена редукція клас до мінімуму промавляє на некористь справи. Однак заявляю з гори, що де заходять

сеї занавісою видїлись крізь шпару два лїжка що стояли біля себе.

Проси в начальства дозволу, до батюшки та а все клопоти — сказав Комков, сїв на козетку та почав нахиливши напїрости і як видно було, на привитанє гостя як раз від сеї роботи відірвав ся.

— Та більш нічого? спитав Крюков.

— А чогож тобі більше! Бач, апартаменти прибрали та мешкаємо по паньски поживаємо, що Бог дав, працюємо, поки що обоє вдоволені, щасливі, а завтра що буде, то буде. Та в усякім разі тепер живе ся вже так як має бути.

— А чомуж сюди переселив ся з сего вашого мешканя?

— Там своє житє — сказав Комков, — таж старший брат таж одружиз ся, до чогож з житя робити? Красше, нехай всякий собі окреме живе.

— І вдоволені?

— Цїлковито!

— Се ваша мабуть і жертва і заслуга — звернув ся Крюков до своєї сусїдки, що з лагідною усмішкою подавала ему саме чашку чаю.

Незнає чому прийшла ему тепер на думку Зоя, знаходив навіть в нїй подобу до сеї Пузиківної а особливо в очах і поставі. Але в Зонї далеко більш було житя.

— Вона тут не має що балакати — сказав Комков, вказуючи на дружину.

— Минї догодилаб так само всяка иньша здорова, молода і не брідка дївчина, наколиб судбї подобалося минї дати иньшу жінку а не сю. Не думаєш?

(Дальше буде.)

вимагані обставини, в першій мїрі як зажадають того, мїродатні місцеві чиники, то о скілько на се призвоятъ средства матеріальні, а не стануть на перешкодї иньшї потрібніє справи, то і се домаганє сповнить ся.

Далї поставлено резолюцію до правительства, щоб воно в короткім часї подбало о устрій 4 класових шкїл народних з румунською, згядно рускою мовою, викладовою по містах і більших селах. Що до того заявлено, що рада шкільна цілком не противить ся таким школам в місцевостях, де є відповідне число дїтей обовязаних до школи.

Що до резолюції, щоб дбати про науку польської мови і про польскї підручники до науки релїгійної, заявлено, що до ради шкільної не винили перед тим ніякі жалоби, з котрих би вона пі, знала браки на сїм полї, але о скілько можна буде на се зарадити — рада шкільна не відкаже ся.

В резолюції, щоб правительство постаралось о нормальні пляни будови шкїл і сї пляни безплатно достарчало громадам бачу дуже цїнну вказівку, з котрої радї шкільній треба чим скорше користати. Технічне бюро правительства краєвого випрацює відповідні свїця, котрі маю намірене предложити Високій міністерїї просвіти з просьбою о апробату і додї буде віддавати ся їм громадам безплатно.

Також оправдана є резолюція, щоб інспектори від румунських і руских шкїл мали відповідні кваліфікації і при найближшій заміщеню тих посад рада шкільна без сумніву зверне на се пильну увагу.

Приходжу до найважнїшої резолюції, котра дамагає ся, щоб для шкїл середних і народних з німецькою, рускою і румунською мовою викладовою були установлені осїбні інспектори краєві.

Зверну увагу панів на те, що в послїдній сесїї соймовій я мав вже нагоду про сю справу говорити. Нема сумніву, що посади інспекторів повинні займати лиш ті, що дотичну мову добре знають (голоси: Слушко!) і тому жадаю відмовити годї. В практицї рада шкільна остїлько реалїзує сю засаду, що віддає інспекцію шкїл заступникам інспектора, о скілько він не знає румунської, чи рускої мови. За те установленє осїбних інспекторів краєвих инї ще годї перевести. Не хочу ту панів томити цитованєм дат для ілюстрації ідентичних відносин в иньших краях коронних. Вказано ту на Побережє, яко край з аналогічними до Буковини відносинами. Що воно не цілком так є — прошу послухати. Там є два інспектори і один заступник, одному інспекторови і заступникови підлягає 2 семінарїї учительскї і 479 народних шкїл з 930 класами, другому 5 гімназій і 4 реальні школи. На Буковині-ж де є один інспектор і два заступники є 349 народних шкїл з класами один семінар, 4 гімназій, нова низша гімназія в Серетї і 1 школа реальна. Вже з сих даних бачите Панове, що нема потреби установляти трех інспекторів, но з огляду на засаду, що інспектори мають знати дотичну мову, буде старанєм ради шкільної, щоб витворити услїва до іменованя ще двох інспекторів краєвих і тоді рада шкільна не залишить зробити відповідне предложєніє міністерїї просвіти.

А поки що я готов теперішній провізоричний стан поліпшити через розширенє обсягу чинности інспекційних органів для шкїл руских і румунських.

Що до доповненя семінарій учительских то на виносєніє інспектора краєвого рада шкільна має відповідний проект предложити міністерїї, а при тім вольєма увагу, чи історію краєву має ся преподавати на рускій і румунській мові.

Знов що до резолюції, щоб устроїти паралельні класи при низшій черновецькій гімназії на взір паралельок при гімназії сучавській мушу вказати на обставину, що румунскї і рускї паралельки при черновецьких гімназіях за короткий час ще існують, щоб мож було мислити о новій організації. Але рада шкільна не маловажить піднесених в тіє справі голосів і в властивім часї поробить відповідні кроки у центральних властий.

Що до розширеня викладової мови рускої, а згядно румунської існуючих в дотичних паралельках класах і на вишшу гімназію, то власне має ся предложити міністерїї проект преподаваня одного предмета на рускій згядно румунській мові в черновецьких гімназіях. А що дотичить гімназій в Сучаві, то даль-

ше системізованє паралельок нагустити може аж по системізованю рускої низшої гімназії, бо по системізованю паралельок в Сучаві дістали Русини паралельки в Чернівцях, отже по заведеню паралельок румунських в Чернівцях, треба знов вдоволити бажаня Русинів. Тількиж годї задля матеріальних відносин на тепер вдоволити бажанє основаня рускої гімназії в Кїдманю, або Вижицї, бо понесено значні видатки на будову середньої і нової черновецької низшої гімназії. Але жаданє Русинів є справедливе, тому по урядженю паралельок при черновецькій гімназії, як тільки буде достаточне число відповідно кваліфікованих учительских сил буде правительство старати ся о построєніє другої, для Русинів доступної гімназії.

Що до запровадженя науки рисунків, гімнастики, французької мови і степіграфії в Сучавській гімназії, то науцї гімнастики перешкадає брак відповідного локалю, а прочим предметам брак відповідно кваліфікованих учительских сил.

(Конець буде.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 7-го червня 1899.

З почти повідомляють, що оборот грошовими листами з британською колькоїєю Цейлон допущений.

Конкурс. Рада шкільна окр. в Радівцях розписує конкурс на стаду посаду підучителя при 2 кл. школі в Мелешівцях з рускою і румунською мовою викладовою, а німецькою яко предмет. Термін до 20. червня.

Клязурові іспити на кандидатів шкїл середних зачинають ся 20. с. м.

„Patria“ поздоровіла по 3 днівній недужї і вийшла вчера нечер на прохїд. Пускали їй кров-грошка здоровшя, але ще підвязала і обшита англійским плястром.

На 2 стипендії, по 50 зл. фундації цеху будівничих розписав магістрат черновецький. Стипендія призначена для учеників школи реальної або ремісничої на цілий час студій. Явсь віроісповіданє не є услївєм, тільки приналежність до Чернівців. Першенство мають сини мулярів і камінарів. Подана виносиги до 25. с. м. через дотичні дїрковцї.

Оркестрі учеників школи черновецької при ул. соймовій заборонила краєва рада шкільна грати публично. Мордкова „Buk. Post“ догадує ся, що се стало ся ізза напумунської піснї „Dum bun“, яку града ся оркестра.

Полїції військової не запровадять в Чернівцях — так ухвалила міська рада

„Patrio negru“ називає парох-Русин з Чорного-Потока се часто руске село в своїх парохіальних письмах мабуть тому, щоби принодобитись Calinescu-Калиновському, що поперехрещував в консисторскім шематизмі імена місцевостей до мерознізаня.

„Чарославная Буковина“ гніває ся на „Patrio“ за статью „Cernivschii zloghi“ і каже, що вона шкодить тим спїхьим інтересам румунізаторів і кацапів. Сим признає орган кацапів спїлність їх інтересів з румунізаторами.

На „Народний Дім“ жертвували: Іля Руснак Семенів зібрав на книжочку в Неполоківцях. Зложили слїдуючі добродїтелі: Марія Терлецка 40 кр., Ципріан Завірський двірник 1 зр., Anschel Dauber 50 кр., Herzel Eisenkraft 30 кр., Elische Dauber 1 зр., Іван Терлецкий 55 кр., Leiser Berler 50 кр., Михайло Руснак 30 кр., Іля Руснак Семенів 50 кр., Іван Олійник Андрєй 10 кр., Григорій Олійник 50 кр., Андрей Горецкий 2 зр., Стефан Продав 50 кр., Pinkas Freyer 50 кр., Sigmund Lehr, писар громадский 50 кр., Beinisch Klar 50 кр., Nathan Horowitz 1 зр., K. N. 50 кр., Schaje Berler 50 кр., Остонович урядник колейовий 50 кр., Wolf начальник двірня 1 зр., Шеліцкий урядник колейовий 50 кр., Silberbusch Berisch 20 кр., Rath 10 кр., Sruł Jablowpower 50 кр., Анна Терлецка 50 кр., Василь Жалобайло 10 кр., Николай Гажа 20 кр., Іван Наливайко з Падківців 6 кр., Галя Козаришук 1 зр. 50 кр., Ольга Козаришук 50 кр., Іван Терлецкий 2 зр.

чинки та потягнув ручку від звичайного дзвінка на дротї.

В тіє хвили показала ся на порозї молоденька жіночка, худенька, блідонька, в простім чорнім одязї.

Крюков спитав в неї чи дома Комков?

— А се ти! — розляг ся сильний голос в першій кімнатї, — пізнаю, пізнаю, давненько, як був у мене.

І на стрічу вийшов Комков, високий, кремезний в студєнськїм мундурї з розчіхраним волосєм, та вельми зміненний на лицї від часу, як не бачили ся.

— Не в пору може зайшов? — поспитав Крюков.

— Не в пору? Чомуж би? Позволь себе представити: моя дружина, Крюков товариш еше з гімназіальної давки — сказав просто.

— Я так здивував ся, почувши, що ти одружиз ся. Зовсім не надїяв ся.

— Так, так, брате: tempo mutatur et nos cum illis! А ти, говорять в свїтї пустив ся, спановив ся, танцюєш бавив ся? Що? А не думаєш менї поспїдувати.

Що? Одружити ся?

І Крюков незвїстно задля чого розсьміяв ся начеб тим сьміхом бажав показати, що ему еше геть-геть куди думати про річи так для нього неодвітні. Сей однак его сьміх показав ся просто неприродним. Комком запримитив се.

— Нічого, брате, — сказав поважно.

— Як думаєш, за вчасно, чи за тяжко?

— І одно і друге — одвітив Крюков та ввійшов з хозяїями до невеличкої та про то гарненько прибраної кімнати, де на столї кипів самовар, стояло варєне та хлїб.

В сусїдній кімнатї, віддаленї від

40 кр., Андрей Паладій 20 кр., Марія Терлеца 20 зр., Казимір рибарь Богданович дідич з Ошихліб 3 зр. Газди Неполовівські при обділі облігацій 1 зр. 55 кр., Кость Гагон 10 кр., Василь Гажа 20 кр., Михайло Зелінський ц. к. почтовий і телеграфічний акнедичент 50 кр., Симеон Зелінський 10 кр., Александер Яшек 50 кр., Агрипина Цонна 20 кр., Теодор Руснак будник 20 кр., разом 26 зр. 46 кр. Сидон Томоруг 5 зр., Н. Н. 1 зр., Георгій Ракочий 1 зр., Петро Кічул 20 кр., Василь Кічул 30 кр., Партемії Мороз 50 кр., Іван Ціганюк секретар Заставна 1 зр., Устиянович 50 кр., Н. Н. 50 кр., Н. Н. 20 кр., Dr. Neumann 50 кр., Dr. Bruner 25 кр., Ernst Willner Apotheker 20 кр., Sigmund Weissglas 20 кр., Kasi Bartosek 50 кр., нотар Соневицький 1 зр., с. Кобилянський 50 кр., Н. Н. 15 кр., Н. Н. 10 кр., п. Остропольський 50 кр., Н. Н. 50 кр., Бікалес Зигмунд 50 кр., Кость Головатий з Валиви 15 кр., Михайло Кирета з Валиви 20 кр., Дмитрій Ракочий 10 кр., Палій Басиди Грег. 25 кр., Матей Деркач 5 зр., Дмитро Павле 2 зр. разом 23 зр. 30 кр. — Сердечна подака.

У Відні помер в 74 році життя славнозвісний музикант Іван Штраус. Був він незрівняним композитором веселих оперок і вальсів, чим придбав собі назву „короля вальсів“. Тішився він європейською славою, подібно як і його отець та визначні музиканти брати его Йосиф і Едвард. З опереток Івана Штрауса найбільше у нас знана „Барон циганський“ гранний в руско-народнім театрі. З вальсів особливо знаний „An der schönen blauen Donau“. Похорон Штрауса відбувся вівторок в полудне; тіло его зложать в почеснім гробі побіч Брамса, Ціле своє майно записав „віденському товариству приятелів музики“, а его жена і дві пасербиці мають мати лиш досмертне удержане. Віденські дневники переповнені посмертними споминами про помершого композитора, „віденську дитину“, бо небіщик уродився і пережив вік у Відні.

Жіночі типи в найновішій українсько-руській літературі.

(Відчит Віри Лебедової.)

(Даліше)

І справді по селі загунали голоси невдоволення з учительки, а вона стоїть самотня, беззахистна серед ворожої юрби. Та ні! і в неї є оборонець! Як артист-малар кидає полосу світла на понурій, сумовитій краєвид, так і автор розвісив тернистий, чорний шлях молодій учительки соннім дучем. Лучем тим в її житю — любов молодого академіка Волинського, сина місцевого священика. Він один підтримує її в її змаганні, він один її заступник і дорадник. Чинник сей здавав би ся підрадним для самої ідеї твору, бож того рода лучі хіба зовсім случайно падають зпоза хмар і не кожде личко вони озаряють..., але в сій драмі важний він, позаяк любов Олександра і учительки стає жерелом нового горя для послідної. Пані Вищірська, сусідка Волинських, перша відкриває симпатію молодих людей. Се не зовсім їй на руку, у неї-ж бо свої плани що до Олександра і єї власної доньки, дуренької але багаті панни на відданю. І панство Волинські здавна плекали такі самі мрії, ще й укладали собі, що й син пані Вищірської оженисть ся з їх Олею. Та ось на дорозі сих родинних умов стає Марія! Пані Вищірська не перебирає в средствах, де ходити о довершене єї бажань, тим більше, що на заваді тільки являть там учителька, дочка львівського шевця. Сим разом приміює найцілнійше оруже, яким злоба людська володіти вміє: клеветою кинути бодотом на молодю, самотню істоту, найчистішій єї діла розмалювати чорними красками, її саму епоп'ятати — сеж річ звичайна! Тінь позору вистарчать, до зневаги, а щож доперва, коли-б справді котрій з них нога в дорозі поховала ся! Град каміня так і посилає ся на нещасну і не так за її провини, як радше за те, що ось вона поважилась ся піти своєю дорогою в власних силах, що ось вона „вчена!“ Порахувати її на тій дорозі нема кому, але повалити у грязь при першій нагоді го-

товний кожен... Удар пані Вищірської був влучний. Між знакомими в місті стають звісні відносини молодих людей, в темних, очевидно, краках змалювані, і панство Волинські про них візнають ся. Марія сама усувається і зрікається єї своїх прав, щоб не бути розстроєним елементом. Наступає пояснене батька з сином, а результатом: виїзд Олександра на дальші студія до Відня.

Надходить понура, сумовита осінь. І знов стоїть молода учителька самотня і беззахистна; погас дуч, що падало в її житю. Послідні подихи завмираючої осінньої природи невеселі думи навівають у душу. Вона чує, що здоровле, одинокий її капітал, починає нидіти; сухий кашель, що роздирає груди, не добре віщує. Що принесе їй будучність? Відповідь на се небагом і надходить. Письмо ради шкільної повідомляє її о усуненю з посади. Не дарма знали, знати, вороги, а вища власть, оцінюючи її труди, дає їй тепер доволі часу на розвене ширшої позашкільної діяльності поміж народом.

І ось вона знов в родителівським домі! Перед роком виходила з него повна сил житевих, з вірою в світ і людей, сильна ідеєю, котру йшла проповідати, — нині вернула зломана фізично, богата на досвід, бідніша на мрій..., скошений молодий цвіт! Чи і віра в ідею, в нарід в ній завмерла? Ні! Вона оглядає ся ще раз поза себе на своє коротке вчителюване і вона довольна. Праця її, хоч як тернистим ступала шляхом, такої видала плід. Вона пригадує собі, як послідними часами инше жите повіяло на селі під впливом читальні, як родичі деяких дітей з ширшою вдячністю відносили ся до неї, і вона бачить, що на нині, котру вона в поті чола засівала, на нині, в котру зложила молоді свої сили, такої виросло кілька колосків здорового зерна. Вона сповнила свою частку роботи совієтно, як слід; — чогож їй ще більше бажати? Є між народом злобні, здеморалізовані одиниці, але сам пені його здоровий і чесний, і варто для него трудити ся, варто й жите положити — каже Марія — і вмирає... Перед смертю ще раз засіяв весняний луч над нею: молодий Волинський навідує її, та се тільки хвилинка ясного щастя, луч його озарив мертве вже тіло дівчини.... Не будім її! Щаслив, хто віддасть жите своє за нарід і ідею! Велика ідея, котрої борці падають з такою вірою! Скорше чи пізніше, вона мусить побідити! Та заки етиг єї розвіє ся високо на вершніх людскости, не мало же трунів упаде в ту пропадину, що ділить людей на темних і зрячих, на покривджених і гнобителів! Байдуже! Хай падають труни, боги над ними засвітило коліє для грядущих поколінь сонце волі!

Та задля чого-ж упала героїна драми вже в почину своєї дороги? Порівнюючи її з Уляною Івановною ми добачаємо між ними деякі схожі, але й много окремих черт характеру. Обі живуть для народа, обі борються за його долю, але одна гине в сій боротьбі, друга побіджує. І не диво! Уляна Івановна вихована на селі під оком батька, також діяльного і щирого робітника на ниві народній, має за собою підготовлений вже терен, має довіре народа і точне, досвідом скріплене знане його вдачі і потреб, — вміє проте до него братись. Независима впрочім в своїм положеню, не синювана в роботі ніякою властивою, а хоч і їй приходить ся борити з ворожими обставинами, всеж таки находити спору громадку людей, що матеріально і морально посполняють їй в її цілях, додають захоти і самі стають з нею до діла.

А молода галичка учителька? Мисля дівчина не жила ще поміж селянським народом, але йде з щирим бажанем зрозуміти щось і для него поза школою, віддає йому свою любов, свої сили. І се гарно! При ласкавих обставинах вона вже своїм одушевленням зділати-б могла много, та ба! В її положеню одиниця без підмоги безсилна... А підмоги в коді їй шукати? Чи може у своєї власті, що ворожо позирає на заходи молоді Русинки? Чи може місцева інтелігенція стане за нею; інтелігенція, що на єї роботу глядить байдужно або і глумливо, се інтелігенція, що сама досі нічого не робила і другим оставляє мстити шляхи крізь непрозору тьму. Задача жегка, за важка на слабкі сили дівчини! І ось смерть єї стає гірким докором всім тим, що живучи з народа і між на-

родом стільки часу, так мало ще зробили для його національного осявідомлення і духовного просвічення!...

Робота молоді тружениці і тим же спинювана, що її саму яко учительку нехтує суспільність, як маловажає цїле учительство в загалі. А маловажить не задля особистих його прикмет, а нехтує тому, що нехтує ідею, задля котрої оно трудить ся. Відроджене кожної нації починало ся по всяк час і реформою виховання; наше руське народне шкільництво стоїть — на жалі! — попри сотні других справ ще й досі на посліднім плані, придавлене ворожими елементами, нехтоване і забуто своїми. — „Жиєте в наших дітях!“ — кликав онді Фребель до материй, щоб предпрати їх для ідеї своїх діточих городів. — „жиємо в будучім поколіню!“ — сїдувало і нині покликнути до наших руських жінок, байдужних на справу народнього виховання. Коли ось Польки, заснувавши „Товариство школи людської“, встали вже в так короткім часі закоренити ся на нашій землі, ставляють повсюди свої кріпости народньої просвіти, засилюють і руські школи польськими підручниками, винагороджують учителів за результатну працю в душі народній, — наші педагогічні товариства ледви гниають. Члени їх рекрутують ся тільки зпоміж учительства, як коли-б справи шкільні не обходили всіх материй і вітців, кожного щирого патріота, бажачого доїти своему народові.

Задля сеї то байдужности не піднірає суспільність наша учительства там, де захищене цілою руською інтелігенцією, мимо ворожих змагань деяких елементів, моглоб остаятись оно і діло своє зробити красиво і успішніше.

Без сеї моральної підмоги, під вагою невідрадних обставин упала героїна драми, заки ще вповні розновила крила до лету. Не послідна она! В великій борбі народній мусить і руська жінка лячи поруч з другими, і межи нами мусить найти ся Стасюки¹⁾, що гинуть під багнетами ворожої злоби темноти і наруги. І ми готові у бії! Встає весь нарід добувати волі, пора і нам встати! Не питаємо про свої права! Приложім і ми рук до народного відродження, а труд наш добуде нам привілеї людини, а воля народу стане і нашею волею. Не пора жаліти рож, коли ліси горять! Не пора блукати тепер по цвітистих нивах сплітаючи віні, коли ось ишениця дожидає острого серпа в полі! Скиньмо ярмо власної охлялости і байдужности, шкарлуну ліни, що навила жити з праці других, зуміймо іти самостійно своїм шляхом та і другим ще помагати, станьмо самі осявідомі сили своєї і задачі, а перестанемо бути рабниками. Будьмо горді серцем як Наташка, трауім ся для свого народа як Уляна, вміймо і вмерти за него з вірою, в його здоровий пені і красшу будучину, як Марія! Лиш не дрімаймо ні часочок, не опускаймо рук ні на хвилинку, доки кров кипить ще в жилах, док' бєть ся ще серце в грудях. Не літаймо надто високо, в кого крила не по тому, і при землі доволі в нас роботи. Одиницям оставмо верхіві гір і лазуру небес, а артисткам з божої ласки писане мудрих книг і плекане гарних шук. На се не в кожної з нас талан; навіть і образувати ся дуже широкко не кожній з нас спромога, — але вчати ся так, щоб в своїм кружку по мірі сил зробити свою частку роботи хоч і малу, а совієто, — але любити своє рідне, беречи все і всюди народну честь, але випути дуч світла поміж темних братів, подати помічну руку знемогающим борцям, але з'єдинити в гармонію розстроєні незгідні елементи, відчуті і піддержати діяльно всі змагання народні, не лиш артистично-літературні, а ще більш економічні і виховавчі, — те можемо всі і в такім душі кожда з нас трудити ся повинна. Св'яте чувство любови вітчизни вкаже по всяк час, що нам чинити треба. Химерні мрії власного „я“ зложім на жертвеннику народнім — най не звучить переважуючий одинокий його тон диссоналсом в чистім акорді — а станувши до роботи робім так, неначе ми одні лиш трудили ся, робім за стоки тих других, байдужних і дрімучих ще доньок Руси!

¹⁾ Стасюк, селянин з Чернівця під Станіславом, котрого підчас правоборів 1897 р. заколов жандарм.

Кожда з нас — по словам Франка —

„... думай, що на тобі
мільонів стая стоїть,
що за долю мільонів
маєш дати ти одвіт!
Кожда думай: тут, в тім місці,
де стою я у огні,
важить ся тепер вся доля
вельчезної війни.
Як подам ся, не достояю,
захитаю ся мов тїнь, —
пропаде кровава праця
многих, многих поколінь.
У таких думках держи ся
і дітий своїх ховай!
Коб лиш чистая ишениця,
буде паска й коровай!“ ...

(Даліше буде)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Л. Н. Вістник кн. VI. Вірші Василь Мови (з переднім словом І. Франка про покійного автора) В. Стефаника Каміний хрест. Б. Грікченка Серед бурі (драма в 5 діях) В. Лепого Стріла. — 3 Переклади Пушкіна К. Ф. Маєра Анджела Борджіа. Джерело Три в однім човні (крім неа) Франка. Латинська ода до вілосинела (переклад) — Франко. Із секретів поетичної творчости Spectator 3 російської України (донісь) Целіньського рецензия Гавитманової драми „Візник Гентшель“, Гнатюка про сербську і словацьку літературу. — За тим іде Хроїка і бібліографія. Як в книжці за май зібрав — переважно др. Франко дуже цінні нотатки з нашого суспільного життя так і ту є цікавий огляд письменства науки і суспільного життя.

Slovansky prehled ч. 9. (Махаль) Про Пушкіна, (В. Гнатюк) Про Угорських Русинів (Чеховіч). Про чесько-польські відносини. — Численні дописи з славянських країв. — Рецензия книжок, огляд театральний. — Перегляд культурної праці і життя у славянських народів В тім відділі ширій прихильний руского народа Ф. Ржегож подав деякі нотатки про галицьку і буковинську Русь шильно зібрані з наших часописей. І так потує, яку борбу мусять буковинські Русини вести з румунізаторськими замахами консисторії, котра не допускає науки реаліті на рідній мові. Вся нація в тім згляді — каже на 2 Русинів нововибраних радників консисторських. — Подає вістку про тов. будови театру ім. Котляревського у Львові, про музей Ставропільський і про новий руский банк в Тарнополі. Адрес адміністрації і редакції. Praha Knihtiskárna F. Šimáček Jeruzalémská ul. C. 11. Предплата річна 3 зр. 20 кр.

Телеграми „Буковини“.

Відень 7. червня. Передполуднем прийняв цісар президента Туна на довший авдієнції

Русини Буковинські! Не забувайте на „Народний Дім“, при кожній нагоді збирайте складки.

Видання „Видавничої Спільки“:

1. Стефан Ковалів: ДЕЗЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
2. Іван Франко: ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. Ольга Кобилянська: ПОКОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна полудити в Чернівцях

у пана

МИХАЙЛА ІВАШКА,

улиця сьв. Николая число 8 А.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

І В А Н А Д І К А,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуви для мушкетерів, жінки і дітей і то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокинчасті з ортопедичним апаратом і з обложем прирядом до вигідного порушення.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.

І В А Н Д І К,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Перворядна американська пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковчирки, манжети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, швейоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні намизельки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до прасовання з поодиноких домів.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротнішій часі.

За сумайне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявский,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дім.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гогова ч. 13.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибиланської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горілчана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Пісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Лешкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник пиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожити * * *	10 „

На пересилку треба додати 5 кр.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальшів і черевиків до гімнастичних вправ.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продаючи законно дозволених льосів. — Предложення адресувати: Ludwig Österreichischer, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Г. Файлєс

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день свіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр., **БУЛЬОН** по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лапшині пошта Бережани.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців:
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер; особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Гайбоки:
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;
з Новоселиць, Бояна, Садагурі:
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.;
З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер.
до Гайбоки, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкані); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкані), особ. 11:25 в ночі;
до Садагурі, Бояна, Новоселиць:
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;
до Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.

До Гайбоки приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карпачева:
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межиброді-Бергомет їдять потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю).
З Гайбоки відходять:
до Карпачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:
мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброді їдять потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю);
до Гадікфальфи приходять:
з Радівців:
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер.
З Гадікфальфи відходять:
до Радівців:
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродини:
міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночі.
До Гатни приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагуморі, Качики:
мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.

З Гатни відходять:
до Качики, Гурагуморі, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночі.
До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.
З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночі.
До Вами приходять:
з Драгоші:
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.
з Рус-молдавиць:
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.
З Вами відходять:
до Драгоші:
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночі;
до Рус-молдавиць:
міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.

До Карпачева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни.
З Карпачева відходять:
до Чудина н. С.:
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.
До Неполоківців приходять:
з Вапківців, Вижиць:
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни.
З Неполоківців відходять:
до Вапківців, Вижиць:
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.
До Лужан приходять:
із Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.
З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.
До Карльсбергу приходять:
З Путни:
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.
З Карльсберга відходять:
мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер.
Примітка.
Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.

Здає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під заглядом Володимира Семеновського

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи повертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
вільний від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Релігія чи політика?

Наша православна консисторія згодила ся не тільки на передрук волоских учебників релігії ба й церковних книг із кирилиці на латинську азбуку, але призвонила навіть на латинізацію всіх слов'янських слів, які находили ся до недавня у волоских богослужбових книгах, не зважаючи на те, чи уковане з латинського слово віддає докладно зміст викиненого слав'янського виразу. Так само перепроводжує консисторія всі зміни правопису, які перебула доси волоска мова вже кілька разів, без намісту в церковних і шкільних книжках, хоч і межі Волохами не устала і доси борба між етимологами і фонетиками, котрих є повно і між буковинськими Волохами. Коротко, що-до волоскої правописи зважала наша консисторія єдино на приписи шкільної влади і апробувала волоскі учебники релігійні, то в етимологічній то в фонетичній правописи без всякого опору.

Не так відносить ся консисторія до руских учебників релігії. „Великий“ Морар не хотів ніяк призволити навіть на апробату руских катехізмів замість написаних в лихій церковно-словенщині учебників Цуркановича і Тарновецького, котрих навіть сам Цуркан не розумів, не то ученики народних шкіл. Ціль „великого“ Сільвестра була приневолити руских дітей особливо в мішаних школах учити ся релігії по волоски, що й осягнено, наколи діти в руских школах оставали й остають до нині без зрозумі-

лих книжок. Коли-ж настав митрополит Аркадій і згодив ся на те, щоби учебники релігії видати в народній рускій мові, придумав ніхто иньший як Калиновський-Calinescu иньшу штучку, щоби закеринити справу в душі великого ворога Русинів і таки не допустити книжок конечних для морально-релігійного виховання руских дітей. Покриваючи свої румунізаторські цілі фарисейським „консерватизмом“, котрий нібито наказує консисторії придержуватись до теперішньої правописи етимологічної в руских катехізмах, мішає ся консисторія в не свої справи правописні, що при волоских учебниках їй і на думку не приходило. Покликаючи на консерватизм церкви, забуває консисторія, що дотеперішні учебники церковно-слов'янські друковані в цілком иньшій правописі, як видані нею на днях капітэхізм бл. пам'яті о. Єв. Івановича, котрий надрукований в фонетично-етимологічній правописі „Дѣла“, яку вживали перед фонетикою в галицьких книжках шкільних. Консисторія каже, що їй не випадає ставати по стороні котрої небудь із спорячих о правописі партій руских, а стає помімо того по стороні етимологів а проти розпоряджень найвищої ц. к. влади шкільної. Так то інтерпретують консисторські румунізатори слова Спасителя: „Дайте Богови, що Боже, а цісарю, що цісареве“. Але се ще не все. Консисторські румунізатори, бажаючи піддержувати навіть на шкоду православної церкви правописний а властиво скриваючий ся за ним політичний роздор межі Русинами на користь кількох кацапів, посунули ся так

далеко, що стали до борби з ц. к. шкільними властями і то через ко-го, через малих сім- і вісім-літніх дітей.

Ото консисторія видала друком малий катехізм для 1-го і 2-го року шкільного етимологічною правописию і наказала циркуляром з дня 19-го квітня с. р. до ч. 3127 із р. 1897, щоби душпастирі употребляли „сей катехізм для себе и для дітей при катехизації в церкві и при поученню домашньому“. В школі же душпастир повинний не допускати релігійні книги не одобренні сею Консисторією...“ Відаючи добре, що шкільна власть не може ніяк дозволити, щоби в школах були книжки в двох суперечних собі правописах, заставляє консисторія св'ященників, отже тих, що після науки навіть малого катехізма мають учити дітей повинувати ся влади, бо вона є від Бога, отже тих учителів послуху заставляє консисторія, щоби в церкві і поза школою давали дітем в руки книжки, котрі шкільна власть не апробувала, ба впрост як суперечні з прочою наукою заборонити мусить, через те, що правописи сих книжок збаламуть дітей, і заколюче науку, яку подає школа.

На підставі сего циркуляра розпочнуть загорілі румунізатори і кацапи війну проти науки учителів, яку приписує ц. к. власть шкільна, а наслідки сеї війни годі предвидіти; одно певно іменно, що вона не вийде ані школі, ані церкві на покшток. Ось до чого приложила руку наша св'ітла консисторія, що не виждавши рішення шкільної влади запалила огонь, котрий готов і

єї спалити. Не дивно пам, що на таке діло зважив ся підписаний на циркулярі автор сего помислу референт Calinescu, бо сей чоловік в своїй фанатичній вражді супроти всего, що руске, (не перебирає в средствах), але дивно нам, що таке діло ухвалив совіт консисторський, а ще дивніше, що сею ухвалою одобрих і циркуляр підписав владика Репта, о котрого такті і розвазі ми доси мали ліпше поняття. Та, що наварили, те й випють. Хоч від сеї борби консисторії супроти ц. к. властей шкільних тріщить руска шкіра, вижидаємо єї кінця спокійно, уповаючи на цісарські закони, котрі чейже положать раз кінець румунізаторско-кацапській політиці тих, до котрих належить єдино і виключно дбати тільки о моральність і релігійність на-рода.

Промова п. президента краевого бар. Бургіньона

в справах шкільних, виголошена в соїж на засіданню дня 21-го цвітня с. р.

(Конець.)

Що дотичить впровадження науки рускої мови, яко предмету згідно обов'язкового в середніх школах, то в редакційних школах сей постулат вже засвоєний, що до прочих шкіл, то ся справа є власне предметом нарад в шкільній раді краєвій. Однак з гори заявити мушу, що через брак відповідних сил учительських лиц поводи можна вводити в жите сю постанову. Сею заявою полагодив я також спеціально внесені п. Пігуляка що до науки тої мови в гімназій сучасній.

На резолюцію, щоб правительством дбало о видані книжок для руских і ру-

АЛЕКСАНДЕР СЕРГІЄВИЧ ПІЦІКІН.

IV.

Знов одвідав я
Куточок той землі, де я прожив
Одлюдником два роки непривітних.
Тже тому літ десять, і багато
Змінило ся для мене у житті,
І сам, покірний спільному закону
Я одминув; та ось ізнову тут
Минування мене поймає жваво, —
І зчора ще, здасть ся, я блукав
В отсих дібровах.

Ось низенька хатка,

Де з нянькою моєю жив я бідно.
Бабусі вже нема, вже за стіною
Не чую я її сугучних кроків,
Ні ранкових єї обходів...
А в вечері, під завивання фуги,
Казок її, що вивчив я на пам'ять
З дитячих літ та не нудних ніколи...
От горб лісний, що над ним я часто
Просижував без руху і дививсь
На плесо, споминаючи з журбою —
Ох, иньші береги і иньші хвилі...
Між нив злотистих і левад зелених
Воно, блакитне, розлилось широко:
Через його непізнаний хвилі
Пливе рибалка й тигне за собою
Убогий невід. Маячуть села
По берегах плоских, а там за ними
Скривив ся млин, що ледви-ледви крила
Переверта за вітром...

На межі

Маєтків предківських, на місці тим,

Де круто шлях здіймаєть ся у гору,
Дощами весь поритий, три сосни
Стоять: одна оддалеки, дві иньші
Близенько рядом... Тут як верхи я їх
Минав при св'ітлі місячної ночі,
Відомим гуком шелест їх верхів
Мені вітання слави. Отим шляхом
Поїхав ниньки я й перед собою
Побачив знову їх; вони ті-ж самі,
Той самий же знайомий вуху шелест;
Та біля їхніх пнів перестарілих,
Де все було колись порожня, голе,
Зросла тепер діброва молодая.
Сім'я навколо товнить ся зелена,
Як діти, під наметом їх. А подаль
Стоїть один приятель їх похмурий,
Немов старий безжениий і край нього
Скрізь пустка, як і перш.

Добрідень, племя

Незнаєє та молоде! Не я
Побачу твій могутній пізний зріст,
Коли моїх переростеш знайомих
І голову старую їх закриєш
Від погляду мандрівця... Та нехай
Онук мій гук ваш чує привітний,
Коли йдучи із бесід приятельських,
Думок веселих та приємних повний
Він помяне вас у темноті ночі
І спогада про мене.

В різні роки

Під ваш намет, Михайловські діброви,
З'являв ся я... Коли у перше ви
Побачили мене, тоді я був
Веселим юнаком. Безжурно, ласо
Я до життя лаш приступав. Роки
Пролинули — і ось ви прийняли
Утомленого зайду. Я іще
Був молодий, та вже дихав доли

В нерівній боротьбі мене підбила.
Я був огірчений. Сумуючи нераз
Я міркував про молодість свою
Загублену в безовочних змаганнях
Про прикрасі заслужених докорів,
Про приязнь, що з невагою платила
Запал душі ймовірної й чуткої, —
І почуття гіркі кипіли в серці...

V.

Шалених літ погасле раювання
Важке мені, як те похмілля зрання.

Та як вино, турбот минулих рій
Тим дужчий, чим старійш в душі моїй.

Мій шлях сумний! Пророчить працю й
горе
Мені будучини хвилясте море.

Та вмерти, друзі, не збира ще хіть!
Я хочу жити, щоб думати і терпіти.

Я певно ще скоштую насолоди
Серед скорбот, турбот і невогди...

Гармонією знов уплюсь часами,
Над вигадом весь облілюсь слізою,

І може ще мій захід хоч на мить
Усмішкою любов озолотить.

VI. Надгробок.

Надгробок я собі зробив нерукодільний;
До нього люду шлях не замете доба;
І чолом вище він здійняв ся непохильний
Олександрійського етовба.

Ні, весь я не умру! Дух в лірі заповідний
Мій прах переживе, — його уникне тлін,
І славний буду я, поки в землі й нерідний
Поет лишить ся хоч один!

Про мене поголос майне по всій моїй країні
І всяк назве мене у ній язик живий:
І гордий внук Славни і Фіно і дикий нині
Тунгуз, Калмик той степовий.

І довго буду я народу тим коханий,
Що добрі почуття я дірою будив,
Що волю славив я в вік дикий, безталан-
ний,
До слабших ласку ворухив.

Наказу Божему кори ся, Музо дужа,
Не вимагай вінця, образ же не лякаєсь;
Приймаючи хвалу й обмову, будь байдужа
І з божевільним не змагаєсь!

Переклав І. Стеценко.

мунських паралелюк при гімназіях і семінаріях заявляю, що се в великій мірі залежить від пильності і вправи цих панів, що над уложенем книжок працюють, а що до резолюцій, щоб правительством дбало о приріст руских і румунських сил учительських то заявляю, що рада шкільна краєва постарася у міністерії просьбі о креоване нових стипендій для кандидатів на учителів середніх шкіл.

Пан посол Пігуляк порушив справу руских учебників православної релігії — отже перед хвилею пояснив нам п. пос. Калінеску, які утяжлив і скомпліковав пересправи в тім напрямі ведуть ся. Я вдячний п. послови за розяснене сеї kwestії, але завважаю, що коли влада шкільна що до правописі і мови в сих книжках зробила якісь закиди і поставила певні домагання, то мала до сього певну підставу. Тількиж прихильне становище, яке до сеї справи заняв п. посол і обставина, що заведене згаданих книжок є необхідною, некучою потребою — кажуть надіяти ся вдоволячого поагодженя сеї справи. О скільки має до сього причинити ся правительством і рада шкільна — вони не занедбають того.

Наконець най вільно буде мені заявити, що державна влада шкільна є свідомо своїх обовязків, але так само знає, що тяжкі єї обовязки має винувити по совісті і розуміно і з повною безсторонністю. В кінці заявляю ще раз, що як може хто піднести в тім напрямі жалоби, як від панів послів почую, якої помочі тра в певній справі, то я з нею певно поспішу, а сконстатовані неправильности усунути постарася. (довгі оплески і оклики).

Політичний огляд.

І телеграф і телефон з Відня і з Будапешту не приносять нічо нового. Що найбільше вість про довшу або коротшу авдієнцію то гр. Туна, то президента Шеля то гр. Голуховського, або про конференції міністрів, в котрих живу. участь бере гр. Голуховський, бо непосредничить між обома габінетами.

Ту можемо хіба подати вісти, які понад заслону тайности з обрад екзекутивного комітету правийці перекрав ся до дневникарских шпальт. Отже гр. Тун промавляючи там дав до пізнання, що про димісію і гадки не має, бо наступить порозумінє з Уграми.

Ще друга справа була там на порядку деннім, а власне справа язикова. Але ту виступила дуже знатно ріжниця поглядів між Молодочехами, що зложили одну партію, а прочими членами клубів правийці.

Перші домагали ся вибору осібного субкомітету задля прокламації спільної програми правийці на взір програми опозиційних партій німецьких. А знов веї прочі на внесене Білінського зложили ініціативу і якцію в руки уряду, котрому бажання правийці добре звісні. — Се значить, що вони позвляють правительству в першій мірі занятись угорекою угодою.

Світ займає ся Фінляндією, котрої автономія не захистить від обрусеня і утисків московських. Адже і Україна і Польща мали за-присяжені права, а тепер на підставі історичних прав гнете їх Росія. Тими часами генерал-губернатор заборонив аж 5 газет фінляндських і зарозом зарядив обстрілене цензури газетярської, але зробив то з обурюючою хитростю. Він каже, що в останніх часах совість і право наказали йому завісити деякі видавництва на шкоду редакторів, співробітників, зецерів і читачів, а „між ними і самого генерал-губернатора“... А всему тут

винні цензори, що легко пропускають статі в газетах. За те потягає їх генерал-губернатор до одвічальности, грозить утратою посад і на будуче приказує їм сповняти точно свої обовязки (читай: як найбільше конфіскувати). Навіть вказує які справи йому немилі, а іменно: відносини княжества Фінляндії до російської імперії, критика сьвятої особи царя, знеохочуване до російського войска, що стоїть в Фінляндії і проживаючих там Росіяни.

Драйфус вже їде на кораблі „Сфакс“ до Франції, що зайшло в Парижі з тої нагоди — про се напишемо в найближшій числі, а ту звістимо лиш, що его ревного оборонця, полковника Пікарта пущено на волю, хоч лиш провізорично.

В нарадах екзекутивного комітету правийці взяв участь пос. Барвінський і впінув ся о права Русинів. „Руслан“ подаючи опис наради застерігає ся, що автентичних вістий ще не має, не маючи їх і ми відкладаємо ширше справозданє до найближнього нумера.

Будова руского народного театру.

Як відомо нашим читачам від давна є в Галичині фонд будови руского театру. Зразу горячо узяли ся Русини до збираня жертв на сю ціль — так у нас все буває — але з часом остиг запал, притихло і ніхто не знає, що з зібраними грішми дієть ся, кільки їх є. Та знайшли ся люди, що їм лежить на серцю справа будови народного театру і вони в столітню річницю нашого літературного відродженя завязали „Товариство для будови руского народного театру імени Котляревського“.

Комітет товариства присилає нам до напечатя отсеї відозву:

Дорогі Земляки!

Серед многих і ріжнородних заходів наших коло народного діла остаєсь у нас все ще одна не маловажна справа неполагодженою, а то справа нашого руского народного театру. Кождий певно щиро співчує розвоєви нашої українсько-руської сцени, кождий з милим вдоволенем і горячим одушевленем прикладає ся, коли на сій сцені відтворюєсь наше жите народне, коли на ній бачить горе і долю і змагання нашого народа, коли прислухуєсь ймаючим за серце звукам народної пісні, коли бачить наш народний танець. Та як має розвиватись ся сцена а з нею й наша драматична творчість, коли у нас доси ще не має постійного пристановища, своєї власної сьвятині? В сїм ми доси становимо сумну виемку ледви чи не між усіми культурними народами. Нема одного, хочби й більшого міста на всій Україні-Руси, де би можна, хочби в якій означеній порі року побачити постійні вистави нашого народного театру. Коли їх хто побачити хоче, то муєть глядати за ними по всяких не раз дуже далеких закутках нашої землі, а то хіба й на чужині...

Розумієсь, що на сїм тернить дуже і розвій самого театру; як же урядити правильне приготуване вистав, як придбати й заманувати декорації, а поперед всего — як придбати добрі сили і їх добре підготувати, як забезпечити їх долю по вистуді, — коли наш театр засуджений на вічну невідраду мандрівку, коли й існуванє его висить майже на ласці чужих?

Здавалось би, що народна сцена се може і не одна з нагячих, більших і важніших потреб. Не хочемо покликати ся на приклад других народів. Згадаємо лиш, що от саме тепер в столиці нашого краю, в городі нашого князя Льва, здвигаєсь велична сьвятиня польської драматичної штуки, здвигаєсь коштом і заходом самої столиці, а в часті і цілого нашого краю. А преці польська сцена мала й без того у Львові постійне приміщенє. Згадаймо і приклад

Чехів: вони втратили через пожежу будинок свого народного театру у Празі, та вже второті оієлі станула жертвами цілого народу нова велична будівля, з знаменним написом: *Národ sobe*. У старинних Греків був театр як би олицетвореною народною совістю а вистави творів знаменитих писателів — народними торжествами.

Найбільше муча підойма нашої праці — се одушевленє. А щож може більше одушевити, як правдива поезія і штуки красні взагалі? Штуки красні, а з ними і сцена, се як би зеркало народної душі. Щож може поставити нам живійше перед очі жите народу, его побут, его горе і долю, як не сцена? щож може більше одушевити і загріти, дати хвилю суночнику і віради, а ні — то вказати хибі і кривди, запалити сьвятий огонь любови народа? Без одушевленя народна праця сохне і ванє. Культура народа неможлива без літератури, а некультурний нарід ніколи не подвигнєсь вперед на шляху поступу, не подвигнє ся з нужди і з неволі. Без одушевленя неможлива і жива, згідна, користна, суспільна праця. Одушевленє для християнської ідеї любови відновило світ, одушевленє прикувало Марию, сестру Марти, до стіп Спасителя.

Наша письменність не має — і се може й добре для неї — можних меценатів. Вона здвигаєсь власною невмиручою силою нашого народа і нині ми єї вже не потребуємо вєтидатись. І наша драматична письменність розвиваєсь гарно. Найліпшим доказом єї живучости, краси і сили є численні, дуже численні сцени мандрівні, що зискали собі признанє навіть у чужих, в далекій Москві. Вонаж заслугує, щоб їй здвигнути постійний захист.

Дрібним але численним і при ріжних нагодах повторюваним датиками зберєсь певно в недовгим часі вистарчаючий фонд на здвигненє у Львові нашого народного театру. Ми надіємось, що і рада міста й сойм не відмовлять нам підмоги, як не відмовили єї будові польської сцени, а рада міста призначить для него місце.

Тож звертаємось снї і до Вас, Дорогі Земляки, з горичим зазивом, щоб Ви при всяких нагодах спішили із своїми жертвами. Зібрані гроші належить посилати на руки касієра Товариства „Дністер“ п. Сидора Бриттана (Ринок ч. 10.). Вкази датків будуть уміщувані щомісячно.

За Виділ „Товариства для будови руского народного театру імени Котляревського“.

У Львові 28. мая 1899.

І. Огомовский В. Коцовский
голова Товариства. член Виділу.

НОВИНКИ.

Чернівці, 9-го червня 1899.

Будова „Народного Дому“ в Чернівцях. Кривля, вої стелі і середина фронтної стіни вже зовсім розібрані; тим і закінчено все потрібне розбиранє, а на другий тиждень розічне ся мурованє, що, коли погода й на далі сирияти ме, піде скоро вперед. На днях приступило кілька нових членів-основателів, але загаль все ще не розруханий. Звертаємо ся проте до патріотів на провінції з просьбою о поміч; бо потреби більшають з кождим днем.

Конкурс розписано на місце підучителя при 2-класовій школі в Гатині з рускою викладовою мовою, а румунською і німецькою, яко предметом. Термін до кінця червня с. р.

Посол Н. Василько в „Neue Fr. Presse“ констатує, що на нараду руских послів не прошено послів буковинських, отже заявляє, що в виду того галицькі послан не є управнені до заступництва інтересів буковинських Русинів.

В черновецькій університеті доси була лиш одна руска катедра а іменно на філософичнім виділі катедра, для історії рускої літератури і мови (занимає єї др. Смал-Стоцкій). Донєра сего курсу іменовано двох нових професорів з рускою мовою викладовою на богословськім виділі, утворивши попередно відповідні катедри. На першу катедру, церковно-славянської мови, іменований о. др. Євген Козак, а на другу, пастирсько-

го богословія, о. Єрємійчук. (На черновецькій університеті викладають ще два Русини: др. Калужнякний славянську філологію і др. Милькович історію всхідної Європи, але оба по німєцки.) — Отже доси мають Русини в Австрії лєсити руских катедр університетських: 7 у Львові а 3 в Чернівцях. З того припадає на богословський виділ 4 (у Львові 2 і в Чернівцях 2), на правничий 3 (обі у Львові і на філософичний 3 (дві у Львові а 1 в Чернівцях). Надто мало!

Збори прав. сьвященників-Русинів мають відбутися в понеділок, 12. с. м. в Чернівцях.

Прогулька на Горєчу випала знаменито. Мало кого з руских родич не стало до веселого гурту. На просторій поляні серед зелених дерев ішли охочі танці. Дуже добре пішла коломийка, а ще краще кадрили — на просторі було доволі місця п. аранжерам вести складні фігури. До кадрили стали і поважні люди з старшої громади, а дуже мило було нам бачити обох наших прадняків консисторських, що своєю присутністю заявили на ново свою єдність з нами. Учасників прогульки відфотографував п. Себастьянський.

Фотографії учасників прогульки устроєної в четвер можна набути по ціні 35 кр. у правника п. Ник. Бояновського.

Через недогляд заповіджено дальший тиг скінченого вже друку студії п. Віри Лебедової.

Енцикліку видав папа римський Леа XIII; відносить ся вона до чисто церковних богослужбених справ.

Буковинська щадница Каса. Річні збори великого виділу відбули ся д. 3. с. м. під проводом над-куратора президента краю бар. Бургінгтона. По прийняттю до відомости справоздана дирекції і контрольної комісії за рік 1898 з чистого зиску розділено на добродійні цілі суму 26.563 зл. 75 кр. — З тих позичий виймаємо важливіші: на убогих 1000 зл. на одіж для вбогих учнів міськ. шкіл 1000 зл., на кухню людую 300 зл., на театр міський 300 зл. „Народному Дому“ 200 зл., польському „Товариству братньої помочі“ 100 зл., жидівському Кагалови на убрание бідних дітей 250 зл., на обнову унійської церкви 200 зл., на погорілів Гуратумори 2500 зл., на будову „Народного Дому“ 2000 зл., куратори музею краєвого 500 зл., музею промислового 300 зл., До великого виділу вибрані: президент барон Бургінгтон Бавмберг, Лунул і Відман. Надкуратором вибраний поновно п. президент бар. Бургінгтон, его заступником Помпе.

Сина книжечка коштує не 25 кр. тільки 50 кр. також для селян.

Отворенє райфайзенської наси завтра 11-го в Лукавці над Серетом.

Справозданє посольське п. Н. Василька відбуло ся в Путилові. Поки що не маємо ще близких відомостей, крім сих, що посла радо витали і величаво стрічали.

Засуд смерти видав трибунал перед судами присяжними на Отаха Іабу 21 літнього парубка за те, що задав Матвія Колотія, законного мужа своєї любовниці Катерини. Він казав перед судом, що Катерина намавляла його до убійства, але сему вона заперечила. Колодійова мала не менше, ніж більше лиш 41 літ; за співучаст в злочині присуджено їй 12 років вазниці заостреної постом.

Шевченківські роковини в Станіславові. В 38. літні роковини смерти незабутного кобзаря Руси-України Тараса Шевченка устроюють станіславівські русько-народні товариства в четвер дня 15-го червня 1899 торжественні вечерини. Програма: 1. Вступне слово. 2. Невольник, драма Шевченка-Кропивницького. — Музика М. Лисенка і О. Людкевича. (Відограє драматичний кружок станіславівського „Бояна“) 3. Гей по горі“ М. Вербицького в перерібі Ф. Колесси, відспіванє мішаний хор „Бояна“. 4. а) Тріо П. М. Вебера Оп. 39 і б) Терцет „Замовки торбани“ І. Лаврівського на фортепья, флет і віолончель, виконають пп. III. З. І. 5. „Ура убій“ Н. Вахнянина відспіванє мужеский хор „Бояна“. 6. Живий образ.

Станіславській єпископ-номінат Андрей Шептицький, вертаючи недавно до Галичини через Угорщину, вступив до

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців:
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер; особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер;
з Бурдженів, Іцкан, Гатин, Гадікальфи, Гайбоки:
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;
з Новоселиць, Воїна, Садагури:
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішан. 8:09 рано; мішан. 5:25 по полуд.;

З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер.
до Гайбоки, Гадікальфи, Гатин, Іцкан і Бурдженів:
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкан); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночи;
до Садагури, Воїна, Новоселиць:
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;
до Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішан. 7:— рано; мішан. 7:15 вечером.

До Гайбоки приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карапчева:
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межибродів-Бергомет їдять потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю).
З Гайбоки відходять:
до Карапчева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:
мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межибродів їдять потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю);

До Гадікальфи приходять:
з Радівців:
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер.
З Гадікальфи відходять:
до Радівців:
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродини:
міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночи.
До Гатин приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.

З Гатин відходять:
до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи.
До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.
З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночи.
До Вами приходять:
з Драгоші:
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.
з Рус-молдавиць:
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.
З Вами відходять:
до Драгоші:
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи;
до Рус-молдавиць:
міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

До Карапчева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни.
З Карапчева відходять:
до Чудина н. С.:
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.
До Неполоківців приходять:
з Вапківців, Вижиць:
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни.
З Неполоківців відходять:
до Вапківців, Вижиць:
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.
До Лужан приходять:
із Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.
З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.
До Карльсбергу приходять:
З Пути:
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.
З Карльсберга відходять:
мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер.
Примітка.
Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.

під золотою грушкою.

Поручення з позо міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей

(зі сукна, лляшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, рбунди, порохівники з шовку і могоу з перших віденьських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дитий,

загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи,

Менчикови, Гавельони

і всі річі входячі в той фак з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАН ДІКА

що скінчив промисловий курс в ц. к. техноложичнім промисловім музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовлюю всякого рода обуви для муниц, жєнщин і дїтий і то після найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокиччастім з ортопедичним апаратом і з обложєним прирядом до вигідного порушуваня.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє цїнних замовлень.

З поважанєм.

ІВАН ДІКА,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Перворядна американська

пральня

припорукає ся Високоповажаній П. Т. Публіці.

Приймає она до праня і прасованя сорочки, ковпирки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалєне свілякого сорта мужєску гардеробу з вовни, шевїоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужєскі дїтні камізельки з всіляких родів матерїй.

Приймає ся чисто пранє білє до прасованя з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінції виконують ся в найкоротшій часі.

За сумїйне виконанє, умірквану ціну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанєм:

Август Чернявський,

улиця Палати краєвої число 16 А., власний дїм.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з аптики Ріхтера в празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 ар.; можна купати у всіх аптиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лишє в оригінальних фляшках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з аптики Ріхтера і для остоорожности приймати лишє фляшки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

„Свідѣцтва фреквєнтаційні“

руські і німецькі суть на складі в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурьських кальшів і черевиків до гімнастичних вправ.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже танє жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гогова ч. 13.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламу неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсертати
платні в Чернівцях.

Записуйте ваших дітей тільки до руских шкіл.

Буковинські Русини! Нас тут найбільше на Буковині, як би до Волохів додав самих Німців, то прецінь ще 20 тисяч хило би їм, що би зрівняти ся з нами. Але якби хто зайшов до шкіл і став між учнями викликати Русинів, то тільки що 8-ий школяр обізвав би ся. Сумно! Не вже Русини не тра науки? Може він живе під иньшими законами суспільними ніж другі нації? Ні, як на одній землі живемо попри себе, сонце на нас всіх світить і той самий вітер нам в очи дує, то виїмкового права для нас немає. І нам треба науки і нам треба мати свою інтелігенцію. Ой треба! Чого-ж ми маємо лиш скибу перевертати і податок платити, а в школах, за наші гроші поставлених і нами утриманих, нас нема, тільки є другі. Чогож в урядах, що оплачують ся нашими податками, знов чужі люди, що нас часто не люблять, кривдять, бо вони не виїшли з під рускої стріхи — а нас там немає? Се-ж на таке виходить, якби хазяїн свій обірник вивозив та на чуже поле, замість на своє. А над нашим народом тра праці і то ревної праці, тра просвіщати його і научати, бо він мало що находит під скибою і тікає в світ за очі; а де вже видко поступ, де закладають ся читальні і каси, там треба проводу і поради, бо теперішнім нашим провідникам не стає вже рук, не стає

вже голосу, не стає вже тільки сил, кілька вимагають зростаючі потреби при поступі нашого люду. Для розвою штуки, науки, літератури — треба знов інтелігенції.

Отже давайте дітей ваших до школи, хто тільки може, а як видите родичі, що ваш синок дуже спосібний, то хочби які бідні були — дайте його в школу. Його талан допоможе йому перебити ся через перешкоди при помочи добрих людей, яких ніколи не бракує. І з такого сина діждете ся потіхи.

Щоб бідним, безпомічним хлопцям улегшити доступ до школи, „Народний Дім“ утримує бурсу, де 40 хлопцям за можливо найнижшу ціну дає ціле удержане, надзир і поміч в домашній науці, а з новим шкільним роком прийме ся до бурси ще більше питомців.

Панове громада! Воно правда, що на чужій мові і тяжко вчити ся і важко, але заведені паралелки є за порукою і початком ліпшого. Покажм як виїснюємо паралелки, заповнім їх так, щоб не поверх 100, але поверх 200 дітей там було, а тоді і можемо сьміло домагати ся дальших уступств і слухних наших прав, як будемо могли покликати ся на сю відраду появу.

Русини! таж рускі класи для нас, для Русинів в першій мірі, адже Волохи і Німці їх не заповняють; багато трудів стояло здобути сї класи — користуйте-ж ся здобутком і покажіть, що він не тільки не був злишній, але що нам тра далеко більше.

За місяць відбудуть ся вступні

іспити, отже ви панотці і ви панове учителі записуйте ваших дітей до рускої класи, а ви панове учителі маєте ще один обовязок. Виберіть найпильніших, найспосібніших ваших школярів і заохочуйте їх батьків, щоб пісхали їх до рускої класи. Заохочуйте їх, а хлопців приготуйте до вступного іспиту. В „новинках“ подаємо близші вимоги прийняті до гімназії, котрі вам впрочім мусять бути звістні — хто не поладнав би тепер, то має спримогу і по феріях, з початком вересня зголоситись до вступного іспиту, але тільки в такім разі, як буде ще місце в класах — через те і не радимо відтягати ся аж до вересня.

Робіть се — працюйте для будучности руского народа і сповняйте свій обовязок, — а ся сьвідомість дає нам грішним пів щастя на землі!...

Угорська угода.

Свого часу писало ся в нашій газеті про угоду багато і основно так, що читачі ваші виробили собі погляд на ню. Щоб мати ясний погляд на компроміс обох правительств і остаточне порішене угодової справи, поясняємо, що при новій, проєктованій угоді стратити і зискати мають обі сторони.

І так в новій угоді зискає Австрія о стільки, що позбуде ся на будуче безправного привозу угорської дешевої муки на свої торговині. Так званий *Mahlverkehr* буде знесений. Австрія позбуде ся шкідливої конкуренції нафтового мимого сирівця з Баку і американської нафти через те, що Угорщина пристала

на виспе мито від сєї посторонної нафти. Австрія обереже себе перед пошестями на худобу, яку завожено доси з Угорщини через те, що не було в давній угоді остржих ветеринарних граничних приписів. Через ті помести трагида Австрія рік-річно міліони, бо задля сих пошестей на худобу всякого рода для вивозу австрійської худоби Німеччина правильно замикала свої границі. Через нову угоду, з страху перед угорською конкуренцією фабричних виробів, мусіла Австрія постарати ся о зміну закона о акційних підприємствах, що видіне корисно на дальше двигнене фабричного і рільничого промислу в Австрії. Австрія зискає на новій організації банку 16 міліонів зр., які опускає їй австро-угорський банк з так званого „висячого“ довгу. 50 міліонів з того довгу будуть до сплати розложені на рати, платні в 50 літах. Австрія в кінці буде могла і на дальше без всякої перешкоди ввозити до Угорщини свої фабричні вироби іменно тканини всякого рода, за річну суму 254 міліонів зр.

А що зискає Угорщина? Угорщина зискає 3 міліони зр. консумційного податку, рівне право в заряді австро-угорського банку, рівний кредит в тім банку і вольний увіз своїх рільничих плодів на австрійські ринки в річній вартості 297 міліонів зр.

Крім того через організацію етатистичного спільного бюро на границях (іменно залізничних і водних шляхах) обі держави будуть на будуче докладно знати взаємний оборот ввозу і вивозу своїх продуктів.

Обі половинці монархії змисають однакові найбільше через те, що при обнові угоди Австро-Угорщина не втрапить свого велико-державного становища в Європі. На одчай розриву ані Угорщина ані Австрія сама не були би в силі в 1903 відновити у свою користь торговельні трактати з другими європейськими і позаєвропейськими державами. Голос розірвання та митово розграничених половинць не мав би

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

Фр. Л. Н. Толстого.

(Даліше.)

XIV.

Нехлюдов через те заїхав до тіток, що посипівачи за своїм полком, міг собі вибрати дорогу як раз через їхнє село і що о се вони його дуже просили, та найбільше ізза того, щоб побачити Катюшу. Може в глибокій душі були вже у його погані замисли супротив Катюшини напештані йому його рознузданим тепер звирячим чоловіком, но він не мав сьвідомости сих замислів, а йому хотіло ся просто побути в сих сторонах, де колись так мило жило ся, і побачити сьмішних троха, но милих, добрих тіток, що не показуючи сього завжди любили і одушевляли ся ним, і побачити Катюшу, що такі милі спогади по собі лишила.

Прийхав під кінець марта, в страстну п'ятницю, в саму розкаль, а доми так прав його, що прийхав до нитки промочений і ззяблий, за те жвавий і енергічний, яким в той час все чув ся. „Чи вона ще у них?“ гадав він заїжджаючи на старенький панський двір обведений муром, завалений отрученим з дахів снігом. Він очідав єї, що на його дзвоник, вибіжить вона на ганок, але на присінках, що вели в жіночі комнати, показали ся дві босі, підопняті баби, що знать змивали підлогу. Не

було єї і на парадному ганку, вийшов тільки Тихон, який в фартусі також — видко — заходив ся коло порядків. В передню вийшла Зофія Іванівна в шовковому платю, в чинці.

— Ог, я радуєсь, що ти прийхав — казала Зофія Іванівна, цілуєчи його. — Маша щось нездужає, зморилася ся в церкві. Ми причащали ся.

— Здорові були тето Зоню — вивав ся Нехлюдов цілуєчи руки Зофії Іванівни — вибачайте, я мокрий.

— Іди в свою кімнату. Ти справді цілком змок. Але-ж вуси вже у тебе!... Катюша! Подай йому каву, а скоро...

— Я зараз — промовив з коридора знаємий, милий голосок. І серце Нехлюдова радісно тьохнуло. „Тут!“ І наче сонце виглянуло зза хмар. Нехлюдов весело пішов за Тихоном в свою давню кімнатку передягнути ся.

Нехлюдову бажало ся поспитати в Тихона про Катюшу, — що вона, як їй живеть ся, чи не збирає ся за муж? Та Тихон був повний пошани і строгий, при тім так напосів ся поливати на руки „у до вимивання, що Нехлюдов не зва. — запитати про Катюшу і тільки питав ся про його онуків, про жеребця і надвірного пса Полкама. Всі були живі, здорові крім Полкана; той сказив ся тоді.

Ледви скинув мокре одіне і став передгагати, почувши ся бистрі кроки і стук. Так ходила і стукала ся тільки вона.

Він накинув на себе мокрий сюртук і підійшов до дверей.

— Вийдіть!

То була вона, Катюша. Все та са-

ма, хіба ще мидіща ніж раніш. Так само підіймала очі, ті всьміхаючі ся, наївні, трошка зизі, чорні оченята. Як колись, так і тепер була у чистій білій занасці. Вона принесла від тіток що тільки розгорнений з паперу запашаний куєник мила і два рушники: довгий російський і волохатий. І мило ще ніким неживане, з відтисками букв, і рушники і сама вона — усе те було однаково чисте, свіже, непочате, мило. Роснішні, тверді рожеві єї губи на його вид складала ся так як перше, до радісної усьмішки.

— З приїздом* Дмитре Івановичу! — ледва промовила вона і личко єї облило ся румянцем.

— Здорова була... здорові були — не знав чи „ти“, чи „ви“ до неї казати і покраснів так як вона. — Живі здорові? — Спасибі... От тіточка прислала вам ваше улюблене, рожеве мило — вказала вона владучи мило на стодилку, а рушники на спинці крісла.

— У них є своє — заступаючись за незалежність гостя сказав Тихон і вказав на розтворену з срібним віком коробочку Нехлюдова повну фляшок, щіточок, помад перфум і всяких туалетних привасів.

— Подикуйте тіточці Який же я радий, що прийхав — сказав Нехлюдов чуючи, що на дні душі у нього робить ся ясно і солодко як колись.

Вона тільки всьміхнулася в одвіт на єї слова і вийшла.

Тітки, що все любили Нехлюдова, на сей раз стрічали його з більшою втіхою, ніж звичайно. Він-же їхав

* Так витають в Росії приїзжих.

на війну, де міг бути ранений, а то і вбитий. Се їх зворушувало.

Нехлюдов уложив собі так, що не довше буде у тіток, лиш одну добу, але побачивши Катюшу пристав на те, щоб сьвяткувати у них великдень, бо і так всего два дні до великдень. От і післав зараз телеграму своєму приятелєві і товаришу Шейбоку, що не з'їде ся з ним в Одесі, як було умовлено, тільки запрошує його до своїх тіток.

І від першого дня, як тільки побачив Катюшу, збудило ся в ній давнє чувство до неї. Як перше він не міг не зворушитись дивлячись на єї біду занаску, не радуватись чуючи єї кроки, єї голос, єї сьміх, не міг без ніжности гланути в єї чорні як терен, вогні, очі особливо як вона усьміхала ся, а ще більше як вона при стрічі з ним падала. Він чув, що влюблений в ній, та не так, як перше, коли ся любов була для нього тайною і він сам не важив ся сказати собі, що єї любить і коли вірив, що раз тільки можна любити; тепер він був влюблений знаючи се і радуєчись сим, знав на жаль, хоч і не хотів признати ся, в чім ся любов полагала, тай що з неї може вийти.

В Нехлюдові, як у всіх людях були два чоловіки: один — душевний, шукаючий для себе лиш такого щастя, котре булоби щастем і для других, а другий — звирячий чоловік, що побивав ся за своїм тільки щастем і для того щастя готов був жертвувати щасте усього сьвіта. В часі його божевілья, егоїзму, викликаного в ній через петербургське і військове життя, звирячий чоловік цілком володів в ній прогнавши душевного. Та

великої ваги при обнови згаданих торговельних трактатів.

Одна лише квотова справа повисне в воздуху. Квотові комісії не довели своїх переговорів до результату. А причина невдачі та, що жадна держава не була в силі докладно контролювати о скільки економічне положення тут або там подучало. Австрія не посідала доси граничної статистики, а дані з угорської статистики (вивозу) не були певні. По заведенню спільних статистичних комор непевність та відпаде. По 10 літах (чи 5 літах) будемо вже знати, о скільки Угорщина заобогатилася і вслід за тим обов'язана є підвищити квоту. Тепер високість квоти рішить мабуть сам цісар.

Політичний огляд.

В попереднім числі в „телеграмах“ подались вісті, що між угорським і австрійським урядом прийшло до компромісу. Сталося се завдяки інтервенції самого цісара. Змісту компромісу не оголосять скорше, аж Шель верне до Будапешту і в угорським соймі забере в сій справі голос. Через те і ми різнородних здогадів повторяти не станемо, радше займемося наразі виконанням комітету правниці, з дня 6. с. м., бо з фактами, які там зайшли може взяти ся відмінне від дотеперішнього угруповане парламентарних сторонниць. В попереднім числі згадали ми що полагожене справи мовної спрчинило ся до витворення двох груп правниці. І так посли чеські, словінські, хорватські і рускі домагали ся від теперішнього правительства і від правниці яко парламентарної більшості, щоби вже в найближшій часі управити мовні відносини у всіх коронних краях о мішаним населенню і то рівночасно, то посли польські і заступник католицьких людювців, др. Катрайн, хотіли взяти ся лише за управити мовні відносини в самійже Чехії, а може в найлучшій разі і на Мораві.

До осушення першого проекту поставили чеські посли, др. Пацак і др. Дегель позитивне внесене, щоби комітет правниці вибрав з посеред себе субкомітет і поручив ему

виробити програму, котра би обняла подрібні постулати поодиноких народів у всіх коронних австрійських краях. А пос. Барвінський і пос. Повше піддержали конечність вироблення такої програми тим, що указали на не відрядне національне та політичне положення як Русинів в Галичині та на Буковині, так і Словінців та Хорватів в Стирії, Крайні, Каринтії, Горичях, Істрії і Триесті.

Щоби спинити переведення національної та політичної рівноправності у всіх австрійських краях рівночасно, заявили польські посли Білінський і Яворський, що уважають вибір субкомітету ад нос злишнім, позаяк правительством знає головний напрям програми правниці, а спеціальні постулати поодиноких народів були вже в своїй часі представлені гр. Тунови. Погляд сей на справу мовну піддержав і др. Катрайн в імені католицьких Німців.

Така ріжниця гадок може навіть потягнути за собою розрив правниці, як Чехи схотять при своїм стояти. Щоб сему зарадити, гр. Тун забрав голос і ані не супротивив ся Чехам, але і не заявив ся виразно за Полякам. Очевидно, що якби ті дві групи, які витворили ся, схотіли тепер при своїм стояти, то прийшло би до альянсу Німців з Поляками, а Чехи пішли би в опозицію. Німцям ходить о гегемонію над славянами і щоб зняти теперішнє місце Чехів при Поляках (бо Поляки прецінь не перейдуть ніколи в опозицію), вони дадуть вільну руку Полякам на їхнім терені що, правду сказавши ні болять їх ні свербить.

Що Полякам легко прийшло ся обнови союз з Німцями — не тра сомнівати ся. З разу була би буцім опозиція, але потім — всі партії польські одобрили би сей крок. „Słowo polskie“ пише вже тепер, що Полякам нема чого пукати в союзі з Слов'янами, бо їх місце при Німцях. Полякам — каже сей орган демократів — тра бути автономістами в горі, а у себе дома централістами. А далі каже „Слово польське“, що тішить його, що і Білінський голосував

уже против Чехів порозумівши, що значать слова посла Барвінського: „В Галичині ще не управити мовні відносини мовно“.

Чи справді прийде до розпаду правниці, а затім до иншого угруповання парламентарних сторонниць; се — як сказано — залежить від Чехів. Що правда — посол Енгель сказав, що Чехи не приймають одностороннього полагоження мовної справи задля славянської взаємності. Але ми знаємо здорові, що як інтерес накаже Чехам тримати ся правниці, як не випають їх відтам Німці, то Чехи занадто мудрі, щоб мали вязати ся такими мало-значними скрупулами.

НОВИНКИ.

Чернівці, 13-го червня 1899.

Русини Буковинські! Не забувайте на „Народний Дім“, при кожній нагоді збирайте складки.

Вписи до вступних іспитів до 1. кл. в першій термін відбудуть ся 15. і 16. липня, в другій термін 1. есентуально, як буде місце на більше учеників і 2. жовтня с. р. між 8. а 10. год. рано. Родичі, або онікуни кандидатів мають в назначеній речинці предложити метрику, свідоцтво шкільне з IV. класу народної школи і такеу (3 зр. 60 кр.) Хто в біжучім році не ходить до школи, має при вишій подати, які приготували науки побирає. Самі іспити відбудуть ся в вище означених днях, а то від 10. до 1. рано письменні, а від 3. до 6. сполудня устні, по чім зараз подасть ся результат іспиту. Хаюнеу має мати скінчених, або в сій році календаровим скінчити 10. літ. Замість свідоцтва з 4. кл. (Frequent-Zeugnis) можна предложити повідомлене, але на ній повинна бути збірна нота і примітка, що зарад школи повідомлений про перехід хлопця в гімназію. З 3-го року шк. не приймає ся до гімназії. Матерню мову подають родичі. Уміти тра з релігії те, чого вчать в 3. і 4. класі, з рускої і німецької мови вправно читати і писати, знати основи словотвору, розбирати положення, деклінацію і конюгацію, правила орфографії (диктат), з рахунків чотири діляна рахунків. Вступаючі до рускої паралелки мають мати потрібний запас слів з підручника Рот-Гайбівічкй.

Науку рускої прав. релігії при тутешній вишній гімназії на місце імено-

ваного університетским професором Д. Еремійчука учити буде катехит народних шкіл Е. Воробкевич.

Інспекцію в тут. вишній гімназії зробив вчера президент бар. Бургітон в товаристві інспектора Д-ра Тумліржа і прислухував ся науці в кількох класах. Гершко Чіл гадає, що причину до сего дали статі в „Buckow. Rundschau“ де говорено про непорядки в сій гімназії і відразу приставляє стільця директоруви Кляззерови.

Тов. Буковинських шкіл середніх відбуло д. 10. с. м. (в суботу) свої 61. збори в будинку тут. вишньої гімназії.

Почтовою експедиторкою в Ябло-ниці іменована адміністраторка з Довгополя Марія Маєр.

Нова руска газета, радикальний двотижневик „Будучність“ має виходити у Львові від 15. с. м. під редакцією дра Евгена Левіцького і Волод. Охримовича.

Пишуть нам з Онути: Перед кількома днями розбирали тутешній парохіальний дім під проводом будівничого Чернепкого, але так незручно, що цілий верх будинка впав на кількох робітників. На щасте лиш один робітник з Вікна ранений, а прочі не ушкоджені.

Виділ філії тов. „Руска Школа“ в Сереті уюностатував ся дня 2. лат. червня с. р. вибравши вч. отця Кліма Зленка головою, п. Альбіна Носевича заступником головою, п. Олександра Одовійчука касиром, п. Михайла Роніуша контролером, а п. Ілю Лакусту секретарем. По сій відбуду виділ засідане, на котрім ухвалено: 1. щоби що місяці зараз по першій відбували ся засідання виділу. 2. щоби протокол засідань обіймаючий важні справи був в газеті „Буковині“ оповіщуваний. 3. щоби перейти листу членів і писемно завізвати довжиків до сплачування залогостий як і до точнішого вилачування членських виладок. 4. щоби до ради шк. кр. на руки високоп. п. посла Ер. Пігуляка виготовити петицію в справі скорого і повного отворення рускої школи на серетським горішній куті „Руснаки“.

Конкурс доповняючий (Ч. 660. з дня 28. мая 1899.) на вісім учительських посад розписує тут. магістрат і так: 1) на дві посади учительок при міській школі дівочій при ул. соймовій; одна з рускою і німецькою мовою викладовою, польська мова яко предмет, друга з німецькою і польською мовою викладовою, також тра преподавати науку співу; 2) на одну посаду учительки при міській школі дівочій при ул. семігородській з німецькою і рускою мовою викладовою, тра преподавати науку співу; 3) на посаду учителя при міській школі мужевій при ул. соймовій з німецькою і рускою мовою викладовою, тра преподавати науку співу і гімнастики; 4) на

побачивши Катюшу і відчувши на ново те, що чув колись до неї, душевний чоловік підняв голову і ввімнув ся о свої права. І в Нехлюдові через сї два дні до великоддя без перерви ішла внутрішня боротьба, з котрої він не здавав собі ясно справи.

В глибині душі він знав, що тра йому їхати, що нічого тепер лишати ся у тіток, знав, що з сего нічо доброго не вийде, але притім, якое так любо, так мило було йому, що він не доводив того до своєї свідомості.

Вечером в суботу, в передодень Воскресення піл з дяком і дячком, як казали, на силу пройхавши на саних по калюжах і землі сї три веретві, які ділили церков від тітчиного дворика, приїхали відправити утренью.

Нехлюдов з тітками і прислугою, безперестанно споглядаючи на Катюшу, що стояла в дверех і підносила кадило, був на цілій утрені, похристосовав ся з сьвященником і з тітками і хотів уже іти стати, як в тім почув, що Матрена Павлівна, стара горнична Марії Іванівни wraz з Катюшею збираєть ся іти в церкву. „Пойду і я“ — подумав він.

Чи возом, чи саньми, однако тяжко було дістатися до церкви, тому Нехлюдов казав собі осідлати верхівця прозваного „братанок жеребець“ і замість лягти спати, одів ся в блискучий мундір, поверх надар плащ і поїхав на випасенім, тяжкім коні у пільмі, по баярах і світу к церкві.

(Дальше буде.)

Черч

Бізна.

Сумні, похмурі стіни старинної сьвятині людськи набилась від краю до краю. Над їх головами дим пахучого тмину і глухий шепіт молитви. Під стелею, між луками та склепіннями, дріжить сіренька, тонка павутина.

Аж ту вона зависла. Дальше сї мури не пустять; ті тверді мури. І висіти буде довго і довго, між небом а землею, поки нужденним пороком не сяде. —

Дріжить високий, тихий голос сьвященника, що біля вівтаря стоїть і править. У него лице повне, навіть рожеве, але німе і бездушне, як у зимового цвітю.

А голос его високий та без звука, крізь ніс виходить, до склепінь доходить, а потім паде і розбиває ся у дрібні атоми, по всім усюдам, по цілій сьвятині.

А за ним у слід кидають ся органи. Зразу лиш кілька тонів, високих і пронизливих, як крик німого чоловіка, як той шалений плач.

А там виступає їх що раз більше і більше, цілі фаланги плубами скочують ся з старезного готичкого хору і бурливими, крикливими, гнівливими філями котять ся в низ, все в низ. — — —

Просто на голови тих людей, що до землі припали як осикові листе і дріжать і ячать і плачуть. А філі йдуть та йдуть, як грізна нетерпима лавіна. — — —

Мій Боже! Боже! Вони їх заллють заглушать, приголомшать тих людей, що у покорі до землі припали. . . .

Як сумно, прикро, страшно!

І мала, зворушена дитина, чіпає ся матері за пшю і крізь слези молить єї, благає.

— Ходімо звідси. Ходімо чим скорше. Я хочу сьвітла, воздуха і неба. — — —

Коли то було? — га, давно. . . Не тямлю. . . .

А прецінь нині, кажу, навіть нині, як переходжу попри стару готичку фару, серцем тріпочусь з поневільного жаху. —

І виглядає вона мені, як то велике а кам'яне трумно, в землю заперте, шторцом до неба вбите, велике трумно, що в ньому живцем замкнута, в дуби закута, частина людського духа. . . .

І нині, як переходжу попри єї стіни, чую стони німі і зітхання і на дрібоньких шпихах у вікнах виджу лица бліді, від болю викривлені і очи чорні, містичними огнями горючі. А як почую ті грізні, нетерпимі звуки органів, як добувають ся насильно з поміж тих мурів грубих, то здаєсь мені, що на нашій голови суне ся якась грізна, неволима лавіна. . . . Сунесь і сунесь. . . .

І в таку хвилю я рад припасти до землі, обняти єї руками своїми як дитина матір і з всеї груди і з усього серця підняти протест. . . . не дам, не дам!

місце учителя при міській школі мужеській при ул. залізничній з німецькою мовою викладовою, тра преподавати науку співу і гімнастики; 5) на місце учителя і учительки при школі в Клокучці; для учителя німецька і румунська мова викладова, спів і гімнастика, для учительки німецька і руска мова викладова, наука співу. 6) На два місця учителів при школі на Калічанці для одної посади німецька і румунська мова викладова, спів і гімнастика, для другого німецька і руска мова викладова, польська як предмет, при тім наука співу і гімнастика 7) на місце учительки при школі в Манастирисках з німецькою і рускою мовою викладовою, спів і гімнастика, 8 на місце учительки при школі на передмісті Рош з німецькою мовою викладовою, тра знати руску і румунську мову. Далі на три посади підручельок в міській окрузі шкільній і так: до одної привязане устівє німецької мови викладової і наука гімнастики, до другої ще і наука співу, а до третьої німецька і руска мова викладова, а польська як предмет. Подання вносити до міської ради шкільної, термін до 30 червня с. р. Подання внесені на конкурс з д. 21 априля с. р. Ч. 660 є важні і до сего конкурсу.

Приватисти записані на сей курс в тут, низній гімназії можуть найдалі до 4. липня перед 8. рано зложити таку (12 зр.) і зголосити ся до іспитів, котрі відбудуть ся 4. і 5. липня.

Старі фрахти залізничні вищепані в обігу затримують на підставі постанови ц. к. міністерії залізниць, свою вартість до кінця жовтня с. р. і до того часу можна буде їх уживати.

Яка буде погода в червні? До 7. на перемену, хмарно, дощі та бурі, тепло; від 8. до 12. гарно, та тепло; від 13. до 16. хмарно, дощі, бурі, тепло; 17—18 зимно, хмарно, дощ, обнижене температура; 19—21 хмарно та дощ; 22—26 гарно та тепло; 27—30 зимно та хмарно. — Поживемо, побачимо!

Отворене каси райфайзенської відбуло ся в присутності посла д-ра Стоцького д. 11. с. м. в Лукавці над Серетом. Ще 10. вибрав ся др. Стоцький до Лукавця; вночі на бергемейській станції прийняв гостя посла Н. Васильо і заступ селян, що з'організували на привіт сотню бандері з факлами і приймали гостя хлібом-сіллю і промовами Цілий похід рушив до Лукавця, де на другий день наступило само відкриття каси. Докладне справоздане від тамошнього дописувателя буде поміщене в „Рускій Раді“, а ми тут завважимо лише, що в Лукавці було багато селян з околиці і вислухали промови і поучення ц. посла, значить що такі поїздки як отся мають ширше значення: не тільки для одного села, а відтак поводи для цілого повіта, але ту відразу люде кількох сіл видять добрий приклад і чують шире слово і забирають ся відтак до праці над собою.

Іспит зрілості в ц. к. академічній (руській) гімназії у Львові відбув ся в днях від 28-го мая до 2-го червня під проводом краевого інспектора Ів. Левицького. Приступило до іспиту 25 абітурієнтів. Узнані зрілими отсі абітурієнти: Велічковський Євгеній, Вильчинський Ярослав, Ганушак Стефан (з відзначенням), Глуховецький Василь, Головацький Стефан, Гузар Всеволод (з відзначенням), Гуль Теодор, Гуменюк Роман, Кордасевич Євгеній, Кулицький Николай, Курдилик Петро, Курилів Михайло (з відзначенням), Левицький Спиридон, Привісесь Стефан, Савицький Іван, Савчак Володимир, Скрипчук Іван, Соболта Модест, Цедорх Ілля, Чайковський Йосиф і Чарнецкий Александр. Двом абітурієнтам дозволено посправити іспит з фізики по фериях, а два відступили від іспиту.

В суботу, 3-го червня, відбуло ся торжественне вручене абітурієнтам свідоства зрілості. Насамперед промовив директор Е. Харкевич і іменем інспектора, своїм і екзамінаційної комісії, похвалив абітурієнтів за совістне сповнюване обов'язків та примірне поведене в часі гімназійних студій і висказав надії, які в будучности покладає на абітурієнтів заведе, котре опускають, і руска суспільність. Відтак господар класи проф. Кокорудз подав в своїй промові ради абітурієнтам для будучих їх студій і цілого життя, щоб осягнувши почесні становища стали ся пожиточними

ми членами свого народу. Вкінці по промові абітурієнта Стефана Ганушак, звернений до директора, господаря класи, професорів і своїх колегів, наступила роздача свідоств.

Прелюдія Шопена.

Оповідане Льва Львовича гр. Толстого.

Переклав

ВОЛОДИМИР ГЕРАСИМОВИЧ.

(Дальше.)

— На се вже ніхто не зважить ся — сказав Крюков — кому ж схоже ся ризикувати чимось певним для непевного та опинитись на улиці з дружиною і то без шельога при душі? Коби то бодай можна увпевнитись на підмогу родини, своїхів...

— Довго пождем на се брате, — перебив ему грізно Комков, — підмоги можна надіятись лиш від себе самого. Де спустиш ся сам на себе, там ти пан, а особливо в справах подружжя. Зовсім природно, годі плисти самому против води, против суспільности, родини, традиції, а якжеж може бути инанше, коли другого виходу нема. Я прийшов до заклочення, що нема людей, щоб нас менче розуміли, або нам менче спочували, чим своїяки, нема і самолюбів понад них. Сумне се і неправильне, але правдиве. Всюди те саме добачу в нашій суспільности. Коли-б вони хотіли за нас старати ся, уладити нас в своїм часі, в своїм часі уженити, як се роблять селяни, та наші родичі, як бачиш, позицають нам цілковиту свободу а самі найспокійніше грають віста, на що ти і сам часто жалуси ся. — Се для них вигідніше, спокійніше. А по справедливості повинніб удержувати нас і наших жінок до певного часу, нас підмогати, поки не наберемо настільки сил, щоб стати на свої ноги, а тоді всякому прийшлиби легко одружитись в своїй часі. Знаєш, маю стареньку добру матір вона не знає чому, так обурилась, коли почувла, що наміряю одружити ся.

Просто порозуміти не могла. З початку не хотіла і чути про се, — завчасу — мовляла —, де де тобі еще синку до подружжя — а відтак змякла. А тепер і підмогає нам і ось се мешкане дає нам і еще місяця по 25 рублів.

— Еге, бач, а всеж таки помогають тобі — сказав Крюков — кількож то буде таких, що й сего мати не будуть.

— Поможуть всякому. Всі люди людьми — сказав Комков — думаєш, не змякне серце в чоловіці, коли два молоді ества, що сполучили ся в ім'я святої справи продовження та виховання роду людського, терпіти муть голод і злидні? Не треба надто боятись будучности, прийде час, прийде рада. Перед всім треба рішити питання, що суть на часі і то сьміло, без довгого роздумування.

VI.

— Щоби одружити ся треба еще перід усього полюбити гарну дівчину — сказав Крюков — а ти так, начеб цілком забув на се.

— Полюбити? — усміхнув ся Комков та віддихнув глибоко. — Раз-у-раз зачінаєм якісь дивовижні питання. А щож се значить „любити“? Можеб був ласкав мій се пояснити? Зовсім природно, не полюбити якого безногого урода, се всякому зрозуміле. Без сумніву лише, наколи вибереш собі дівчину одвітну що до віку, навичок, виховання. Але і се Бог один знає! Повторяю тобі, всі вони в приближенню такі самі, так зверху як і внутрі. А окрім сего в тім і з тим нема ніколи клопоту тай не буде. Всякий і всяка кожної години в своїм житю має на оці жінку або чоловіка з яким або з якою бажав би або бажалаб получити ся. Се взаємний потяг, більш нічого. Та пощож називати его гарним слівцями як: любов, кохання і т. и.? Справді вже би час се все покинути! Чи ти думаєш, що любов справді істнує на світі? Для простодумних, може й бути — та й се лиш в уяві.

— Ні, ні товаришу, таки на мою думку істнує любов — завважав Крюков несьміливо.

— Істнує? — смітав Комков. І ненадійно замовк та задумав ся. А відтак задуманий, поволи, вдивляючись

в покрасіле лице Крюкова тягнув дальше:

— Ну і щож то звичайно називають любовію? Що се таке, ся (як то кажуть) сильна, шалена, пристрастна любов? Ти став мужчиною, дозрів, потрібно тобі жінки, що доповнилаб твоє я. Шукаєш її і сейже час бачиш їх міліони докруги себе. Але люди на світі завели такий плігавий порядок, що тобі не легко зійти ся з жінкою, що впала тобі в око, а на се в тисячі всяких причин. Перша причина, хочби ся, що жінка, яка принала тобі до вдоволи... одягнена. Ну і залюблений ся в ся одягнену в жіночі убори, тужиш за нею, просто з ума сходили, мрієш, щоб можна до неї зблизити ся, коротко сказавши ти вже залюблений а степеня сего залюбленія вже від тебе зависить. Звичайно буває так, що чим більше перепони, тим сильніша твоя любов. Відсеунь перепони, цезне і любов. На її місце приходить подружжя, себ-то спільне пожитє мужчини з жінкою, щоб взаємно доповняти себе. А коли почало ся се спільне пожитє, аж тоді може почати ся справдішна любов.

(Дальше буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Руска Рада ч. 11. — Робота кишить (при розпочатій будові „Народного Дому“). Пояснено ту значіне сего огнища для буковинської Руси в котрім містять ся рускі товариства, каса і редакції, візвано до складок на будову. — Чи кукурудза чи бураки. З ухвали сойму має на Буковині стати фабрика цукру. До того треба мати бураки з 6.000 моргів,

а запевнено доси плоди з 3.000 моргів — до другої половини можуть і повинні зголосити ся хлібороби. До сего власне звизає ся усіх хліборобів, бо будуть мати кращі доходи ніж з кукурудзи, котрою Бессарабія і Румунія засинають Буковину так, що годі з ними видержати конкуренцію, а під управу бураків наша земля, особливо між Дністром а Прутом дуже добре надає ся. Поучено, у кого як тра зголошувати ся і тим, що хотять управляти бураки для фабрики цукру, при тім пояснено велике значіне фабрики для добробиту краю і його населення. — В чім жеба, допис з Гайбоки про справи громадські така глибока і замінна, що ми з нею познакомимо наших читачів, беручи її за субстрат до осібної статі. (Відповідне до того пояснене і поучене від редакції.) За тім ідуть дописи і „всечина“. Адрес редакції ул. Петровича ч. 16, предплата річна 1 зр. 50 кр. Газета виходить 2 рази в місяць.

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих,

а на 6½%

від уділюваних позичок знижило

Товариство

„Руска Каса для ощадн. і позичок“

Стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою

почавши від 1. липня 1899 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5½% від вкладок щадничих, а бере від позичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

В Товаристві взаїмних обезпечень „Дністер“

прибуло в місяці маю с. р. 6.179 важних поліс на суму 3,229.968 зр. обезпеченої вартості з премією 28.861 зр. 45 кр.

Разом від 1. січня до кінця мая видано 23.529 важних поліс на суму 13,525.573 зр. з премією 113.474 зр. 95 кр.; попередного року за той сам час було 19.136 важних поліс з премією 94.329 зр. 95 кр. на 11,359.857 зр. обезпеченої вартості.

Шкід в маю с. р. було 46 случаїв; разом всіх від початку року до кінця мая було 199 шкід, з котрих 188 вже виплачено, 1 находит ся в ліквідації а виплату 10 відшкодовано в сумі 5.250 зр. на разі з причин правних вздержано.

Сума всіх тих шкід разом з коштами ліквідації виносить brutto 59.320 зр. 22 кр., а по потрученню часті реасекурованої лишаєсь на власний рахунок 29.611 зр. 74 кр.

Фонд резервовий з днем 31. мая с. р. виносить 105.626 зр. 33 кр. і зложений в цінних паперах.

На жите заклучило обезпечення в Товаристві Краківськім через „Дністер“ с. р. до кінця мая 41 осіб на суму 56.700 зр. З даявйших обезпечень оплатило в маю 112 сторін 1652 зр. 15 кр премій.

Звертаємо увагу наших членів, щоби обезпечали ся на жите тільки через Товариство „Дністер“. Потрібні інформації до обезпечень уділит „Дністер“ радо кождому на жадане.

Львів, дня 9. червня 1899.

„Дністер“ Товариство взаїмних обезпечень.

Рахунок Товариства взаїмного кредиту „Дністер“ у Львові, стоваришене зареєстроване з обмеженою порукою за місяць май 1899.

I. Стан довжний: Кор. сот.

1. Уділи членів . . .	61380-08
2. Фонд резервовий . . .	4617-50
3. Спеціальна резерва . . .	433-16
4. Вкладки: а) стан на початку кор. 593.216 с. 56	
б) вл. в маю „ 40.961 „ 26	
разом . . .	634.177 „ 82
в) винято . . .	28.582 „ 10
позістає з кінцем мая „ 605.595 „ 72	605.595-72
5. Сальдо процентів [побраних] 24460-03	
6. Непіднята дивід. за р. 1897 529-55	
7. „ „ „ 1898 1498-63	
8. Кошта спору . . .	144-50
9. Льокацій сторін . . .	52-50
Сума пасивів . . .	698711-67

II. Стан чинний: Кор. сот.

1. Позички уділені:	
а) стан на початку місяця кор. 542.521 с. 79	
б) уділ. в маю 43.115 „ —	
разом . . .	585.636 „ 79
в) спл. в маю 17.284 „ 66	
Стан з кінцем 568.352 „ 13	568.352-13
2. Готівка в касі з днем 31. мая 1899 . . .	551-51
3. Цінні папери фонду резер. 3.597.—	
4. „ „ „ 70.972-50	
5. В щадничці поштової [оборот чековий] . . .	7.650-95
6. В інших тов. і банках . . .	45.008-10
7. Сальдо коптів адміністрації . . .	2.579-48
Сума активів . . .	698.711-67

Членів прибуло в маю 55, убуло 10, оставало з кінцем мая 1899 р. 1578 членів з 1620 декларованими уділами в сумі 81.000 кор.

Стопа процентова від вкладок почавши від 1. липня 1899 р. 4%, від позичок уділюваних з провізиею на кошта адміністрації 6½%.

Львів, дня 31. мая 1899.

Товариство взаїмного кредиту

„Дністер“

стоваришене зар. з обмеженою порукою.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейського.

До Чернівців приходять: з Відня, Снятина, Неполоківців: посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер; особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер; з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікальфи, Глібокої: посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер; з Новоселиць, Бояна, Садагури: мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер; з Чорткова, Заліщик, Лужан: мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.; З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Відня: посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер. до Глібокої, Гадікальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів: посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкан); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночи; до Садагури, Бояна, Новоселиць: мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером; до Лужан, Заліщик, Чорткова: мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.	До Глібокої приходять: з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карачева: мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їдять потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки п'ятниці). З Глібокої відходять: до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів: мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їдять потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятниці); До Гадікальфи приходять: з Радівців: мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд. з Бродини: мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер. З Гадікальфи відходять: до Радівців: міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 10:30 рано; мішан. 8:50 в ночи. До Гатни приходять: з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качки: мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.	З Гатни відходять: до Качки, Гурагумори, Вами, Кімполунгу: мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи. До Іцкан приходять: з Сучави: мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано. З Іцкан відходять: до Сучави: мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночи. До Вами приходять: з Драгоші: мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано. з Рус-молдавиць: мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер. З Вами відходять: до Драгоші: мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи; до Рус-молдавиць: міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.	До Карачева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни. З Карачева відходять: до Чудина н. С. мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер. До Неполоківців приходять: з Вашківців, Вижиць: мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни. З Неполоківців відходять: до Вашківців, Вижиць: мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер. До Лужан приходять: з Чорткова, Заліщик: мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд. З Лужан відходять: до Чорткова, Заліщик: мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер. До Карльсбергу приходять: З Путни: міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд. З Карльсберга відходять: мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер. Примітка. Час середно-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.
--	--	--	--

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів

в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15. під золотою грушкою.

Поручення зноса міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей

(зі сукна, плюшу, Кримських бар. і ватовані)

жакети, мантильки, ретунди, порохівники з шовку і могогару з перших віденських і берлінських робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей, загортки, шлафроки, футра міські і до подорожи.

Менчикови, Гавельони

і всі річі входячі в той фак з перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Перша буковинська

спеціальна робітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановний П. Т. Публиці, що виготовлюю всякого рода обуви для мушкет, женьшин і дітей і то після найновіших фасонів як: черевики гладкі, та в виді острокичасті з ортопедичним апаратом і з обоженим прирядом до вигідного порушування.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволеня цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевики виготовляю ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Перворядна американська пральня

припорукає ся Високоповажаний П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковпирки, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камизельки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисто пране біле до прасовання в поодиноких домів.

Поодинокі замовлення з провінцій виконують ся в найкоротшім часі.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявський,

улиця Памати кравчої число 16 А., власний дім.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

всє лишє в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лишє флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

„Свідчення фреквентацийні“ рускі і німецькі суть на складі в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшопів і черевиків до гімнастичних вправ.

Гавчукові печатки

і

гавчукові черенки до друку

продає по найтаньших цінах

Лев Киїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середі, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіції неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буквину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Подинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерати
платні в Чернівцях.

Свято Пушкіна.

Сими днями святкує Росія 100-літню річницю найбільшого свого генія, Александра Пушкіна, і то не лиш урядова Росія, але весь народ російський. А як цілий народ святкує генія свого, то мимовіть почуває ся симпатією для сих чувств, що пливають з замишування ідеалів чи національних, чи загально-людських. Тому то ми прилучаємо ся до всеславянського свята і віддаємо честь поетови, що розбудив в душі російського народу почуття ідеалів правдивої цивілізації, розбудив тугу за волею народів за свободою одиниці, за справедливою, що перший пригадував ся над закріпощеним мужем („Дума про село“). Ми Русини України почитаємо великого Пушкіна і в сю святоточну хвилю не хочемо навіть застановити ся над сим, чи він через ціле життя зівстав вірний гололобим ідеалам. Але на инші справи звернемо нашу увагу.

Ми стаємо побіч урядової Русії хвилюю, перед лицем великого поета забуваємо на ту пропасть, яка нас ділить, на ті рани, задані нам російським урядом не прихлі ще на наших тіл. Але сама помимовільна свідомість будить ся в нас і пригадує нам, що ми нарід культурний, маючий свою історію, що ми нарід самостійний, з ідеями будучности, хоч нас зломлено і здавлено — а власне офіційна Росія не визнає нас народом, вимазала наше імя з карти Європи і сотворила якусь „Малу Росію“, 66 р. оголосила засуд смерті на нашу „хахлацку“ літературу, Росія кладе понад Збручем хінський мур і відділяє від нас наших закордонних братів, силе мільйонів в руках наших відстунників на те, щоб ми розкладали ся і прийняли до відомости виданий нею на нас засуд смерті, а на наших братів закордонних за кожний позір національної праці кує вона кайдани і сибірські тачки готувать.

А сю мимовільну свідомість у нас будять наші відстунники, що поповнають

тяжку зраду своєї вітчизни і нуби в імені свідомого галицького Русина кажуть: „мій Шевченко, мій Пушкін“, кажуть, що повне видане творів Пушкіна є настільною книжкою в домі кожного інтелігентного Русина галицького. Не схиждо до сеї мерзоти, не станемо полемізувати з насильною неправдою тільки конституємо, що отся, в своїм роді одинока під сонцем поява не дає нам „отложити печаль“ і віддати великому генієви честь без застереження. Ми мусимо застерігати ся, що Пушкін не наш, що в ній починаємо великого поета братнього нам слов'янського народу.

Справа Дрейфуса.

(Чому Дрейфусом интересуємо ся.
— Засуд Дрейфуса. — Касаційний трибунал. — Перегони в Отелі і Люншан. — Димісія лабінету Дінуї.)

Що нас обходить „l'affaire Dreyfus“ (афера Дрейфуса) справа, що від трьох літ безпокоить будь що будь далеку від нас Францію, і длячого єї рішене держити в напруженню весь світ — можна сказати — не лише Францію, ми зараз розкажемо, а се пояснене буде разом оправданем для нас, чому в нашій газеті даємо багато місця на опис сеї справи. Отже в сій справі утворили ся дві великі партії. Одна („ревізійністи“) казала, що Дрейфус засуджений несправедливо і домагала ся ревізії процесу, а друга була сій ревізії противна. Ревізійністи мали до розпорядимости жидівські капітали, закупили кілька днівників, уміли зиска-

ти для своєї справи впливових людей з світа політичного, літературного, навіть в армії (Шікарта). Так кажуть противники ревізії і ми сї факти прийнемо навіть без застереження; добре — жиди давали гроші, але чому ж антисеміти в злуці з клерикалами і війсьними кругами так завзято противили ся ревізії проклянувши нетикальність засуду військового, чому голосили такі фрази як „ту загрожена повага армії, ревізія то є велика небезпека для держави...“? А вже коли засуд виданий на Дрейфуса справедливий — нічого тут бити ся, бо ревізія тільки признала б його важним. Між тим виходило на яв що раз більше фактів, які вказували, що засуд на Дрейфуса виданий був — скажимо — страшною поспіхом суду. Реакція боролась далі против ревізії і власне дуже сумно що до оборони правди треба було аж жидівських капіталів звісної жидівської солідарности і такої довгої боротьби. Оттому то Дрейфус, а властиво його справа і його оборонці стають для нас симпатичними яко поборники правди, а по крайній мірі домагаючі ся прилюдного поясненя справи проти тим, що за велику ціну хотіли в добрій, або в злій вірі недопустити до виясненя, хоч бачили, що головні в процесі свідки (військові) все засланяли ся „тайною“.

Альфреда Дрейфуса, капітана артилерії при генеральному штабі приарештовано 1. надоліста 1894 р. закладаючи йому головну зраду по тайних докоханях заряджених з тої причини, що в однім бюрі ге-

нерального штабу від довшого часу завважали непевні мавіпуляції, а тайна поліція доложила, що посторонним державам видано багато французьких військових документів і підозріне упало на Дрейфуса. Слудство вів полковник du Paty de Clam, а доказами Дрейфусової вини були для військового суду тайні рапорти агентів поліційних і т. зв. бордро т. е. картка паперу, а на ній списані ріжні документи військові. Однак не всі члени військового суду признали Дрейфуса автором бордра, а тоді міністер війни генерал Мерсієр сам прийняв судням картку писану через аташе італійського посольства. На сій картці стоять слова: cette canaille de D... Мерсієр дістав його від майора штабу Естергазого, а сему знов принесла і віддала картку вечер якась завоальована дама і зараз утікла. І так 22. грудня 1895 засуджено Дрейфуса на досмертну депортацію на Чортівський острів недалеко французької Гуяни в південній Америці. Се острів цілком пустий і малий: 50 метрів довгий, 50—100 широкий а до того скалістий.

Про Дрейфуса забули. Аж з початком 1897 р. Бернард Лизар написав брошуру, в котрій доказує невинність Дрейфуса. Ось почав ся рух, зложив ся особний синдикат під проводом сенатора Шаєра-Кестнера і енергично працював не зражений таким неповідженем, як депортація Пікарда до Альжіру і т. д. Мільйони букв порівнували і сказали в кінці, що бордро писав штабовий майор Естергазі, дот-

10

ВІДРОДЖЕНЕ.

ПОВІСТЬ

Гр. Л. Н. Толстого.

(Дальше.)

XV.

Ся утрена лишила ся для Нехлюдова на ціле життя одним з живіщих і найкращих споминів.

Як він серед чорної пітьми, серед котрої лиш десь не десь світив ся світ чалапачючий по воді в'їхав на коні, що при виді засвічених довкола церкви каганців стриг вухами — служба вже зачала ся.

Мужики пізнавши сестрича Марію Івановну, провели його на сухе місце, щоб зліз з коня, а коня узали привязати і повели Нехлюдова в церкву. Церква була набита святоточно вбраним народом.

Праворуч — мужики: старі в кафтанях домашньої роботи, в личаках і чистих, білих онучах і молоді в нових сукняних кафтанях підперезаних кодіровими поясами, в чоботях. Ліворуч — баби в червоних шовкових хустках, плюшових юбках з яркими кольоровими рукавами: синіми, зеленими, пестрими, в черевиках з підвісками. Скронні старенькі баби в білих платках і сїрих каштанях і стародавніх юбках, в черевиках або нових ходаках стояли позаду них; між одними і другими стояли причещурені, з помазаними головами дітваци. Мужики хрестили ся і віддавали

поясони телешаючи волосем, жінки, особливо старі — вдявлені полинялими очима в одну ікону обставлену свічками кріпко притискали зложені пальці до платка на голові, до рамен, до живота і пошипуючи переминали ся, то падали на коліна. Діти за старими і собі молили ся швидко, як на них дивили ся. Золотий іконостас цілий горів від свічок обставлених докола золочених грубих поставників. Павук*) весь обставлений свічками, на крилосах сїявали дим і охотники ревуцим басом то тонким хлопачим димкантом.

Нехлюдов протиснувся на перед. В середині стояла аристократія: дідич з жінкою і сином в курті матроза, становий, телеграфіст, купець в чоботях, старшина з медалями і праворуч від амвона, позаду за дідичкою, Матрена Павлівна в селезинстві, дільовій сукні і в білім шалику з ляміною і Катюша в білому платку з збілочками в стану, з голубим поясом і червоною биндою на чорній головці.

Усе було святоточне, торжественне, веселе і прекрасне: і священники в яєних, сріблених з золотими хрестами ризах і дідичи в святоточних сріблених то злотих стихарях і прибрані охотники-сїпівани з вимашеним волосем і веселі, посковні мелодії празничних пісень і безперестанне благословлене народа священниками трираменними свічками, прибраними квітами і раз в раз повтаряючі ся оканки: Христос воскрес! Христос воскрес! Усе було прекрасне, та краща від всего бу-

ла Катюша в білому платку, подубому поясочку, з червоною биндою на чорній головці і блискучими від звернумені очима.

Нехлюдов чув, що вона бачила його не обзираючись. Се пізнав він коли близько біли неї переходив перед вівтар. Властиво не мав йї що сказати, та йому хотілось будь що заговорити і він шепнув.

— Казала тітка, що розговієть ся після пізної служби божої.

Молода кров, як все від його погляду залила усе мило личко і чорні очі; весміхавчись радісно, найвно підіймаючи в гору очі, спинила їх на Нехлюдові.

— Я знаю, — сказала вона усміхавчись далі.

В ту хвилю дідич з мідниною цукною пробіраючись поміж народ минаючи Катюшу, торкнув єї невважно по долоу етихари. Він очевидно з пошани до Нехлюдова обминав його, а Катюшу торкнув. Та Нехлюдову дивно було, чому сей дідич не розуміє, що все що ту є і скрізь на цілім світі — є тільки для Катюши, що всего можна не цінити, тільки не Катюшу, бо вона — центр усього. Для неї блесіло золото іконостаса, горіли всі єї свічки на павуці і в свічниках, для неї то були єї радісні сльози: „Пасха Господня, радуйте ся людіє“. І все, що тільки гарного було на світі, усе було для неї. Так гадав Нехлюдов споглядаючи на єї гнучкий стан, на білу сукню з збілочками, на безгранично радісне єї личко, котре йому просто казало: що звенить у твоїй душі, те саме і в моїй.

В нерерві між ранньою, а пізною службою божою Нехлюдов виїшов із

церкви. Народ розстунив ся перед ним і влянав ся йому. Дехто пізнав його, а другі питали: хто се такий? В притворі задержав ся. Старці обетунили його, він роздав дрібні гроші, які мав при собі і зійшов по сходах.

Розсвітало ся вже на стілько що було видно, але сонце не сходило ще. На могилках довкола церкви розсїв ся народ. Катюша лишила ся в церкві, а Нехлюдов дожидав єї.

Народ все виходив, стукаючи гвіздками по плечах, сходили по сходах і розсинали ся по цвинтару.

Старий, старезний цукорник Марію Іванівну, триголова пристав коло Нехлюдова, похристовував ся, а його подруга, старушка з поморченим підбородком з шовковим шаликом на шиї, виняла з хустини жовте, шафраном крашене яйце і подала Нехлюдову. А тут підійшов молодий, усміхнений мускулярний мужик в новому жупані і зеленому чересі.

— Христос воскрес — промовив сьміючись очима і прихиливши ся до Нехлюдова дихнув на нього тим особливим мужичим задухом і ласкотаючи його своєю нелехатою борідкою, тричі поцідував його в самі уста своїми твердими, здоровими губами.

В сю хвилю, як Нехлюдов цілував ся з мужиком і брав від нього темну цинамонову крашанку, показала ся селезинста сукня Матрони Павлівни і мила, чорна головка з червоною биндою.

Катюша зараз горою понад голови прохажив заглянула його і він бачив, як єї личко засіяло.

Виїшли обі з Матреною Павлівною на поріг притвора і пристали, щоб роз-

*) Свѣчник завішений на середині церкви.

слідили, доки не пересвідчилися, що завоальованою дамою був полковник Анрі а слова: *cette canaille ed D....* відносили ся до Дібоа, звісного в Парижі шпіона. В обороні Дрейфуса стає тепер ще Золя і виписав публичний лист до президента Фора, в котрім скритикував військовий суд і обидив президента. Приходить великий заколот, бо військові влади і державна справедливість мусять реагувати на такі закиди, отже Золю засуджено заочно (бо він виїхав з Парижа). Пікарта вислано до Альжіру в Африці за те, що поміг відкрити властивого явтора бордро, Естергазого ув'язнено. Між тим синдикат працював без впливу, в парламенті поставлено до міністра війни інтерпеляцію: на якій підставі засуджено Дрейфуса? Міністер Кавеняк покликав ся на названі вже два документи і на третій тайний, котрого однак не назвав. Але назвав сей документ Пікарт (що вернув з Африки) а був то ніби лист одного заграничного аташе, котрий писав про Дрейфуса: „Не говоріть, що я мав зносини з сим жидом.“ Се було 8. липня, а вже 30-го заявив Анрі, що він був автором сего листа. Скомпромітований Кавеняк уступив. Пікарта за зраду тайного документа ув'язнено (і аж перед тижнем пущено на волю провізори чно). Ув'язнено також Анріого, та він в в'язниці — підрізав ся і на щасте військових властей взяв з собою всі тайни на той світ, а Естергази хоч станув перед судом, був увільнений, бо умів відповідно заховуватись перед судом, але ще більший доказ розуму дав по відбутім суді: він не чекаючи судби Анріого волів втечи до Англії і зраджувати по одній тайні — аж от перед тижнем признав ся до авторства бордро. Грізна справа не уступала вже тепер з парламенту, за Кавеняком упав Цурлінден і доперва габінет Діпуа підняв ся допровадити до ревізії процесу.

І справді допровадив, але що Діпуї був за мало постійний, нерішучий то і він упав враз з габінетом. Се найновіші вісті, але поки що тра нам розглянути засуд касацийного трибуналу.

Засуд касацийного трибуналу признав засуд 22/12 1894 неважним, Дрейфуса наказав ставити другий раз перед війсьним судом, а сей має рішити: чи Драйфус навязав зносини з посторонною державою і видав їй документа вичислені в бордро. Засуд касацийного трибуналу є широко умотивований, а між иньшими сказано, „що лист з словами *cette canaille...* не був предложений ані обжалованому, ані його адвокату, що сим письмом естероризовано судів, що не було згоди між знатоками письма, чи бордро писане рукою Дрейфуса, виказало ся, що він такого паперу не уживав, а уживав його Естергазі і навіть письмо бордра є схоже з деякими письмами Естергазого, а впрочім Дрейфус до вини ніколи не признав ся.“ — Прочитавши се оречення, кождий припускає, що тепер Дрейфуса увільнять.

По сім сасуді вернув до Парижа Золя і виписав новий лист до президента. А тепер обернув ся грубший кінець против махерів: *Du Paty Clam*, котрого Золя називає чорним духом — арештований, пороблено якісь судові кроки против генералів. Але серед замішання, яке з того вишло треба було мужа постійних сасад і енергічного, а таким не був Діпуї. Сей кар'єрист перекладав ся від найскрайніших еляменів до уміркованих, переслідував Мерсієра, але коли проводирі радикальних груп т. зв. „ліва республіканська“ зажадала від нього рішучих кроків против Мерсієра і Боасдефра, Цурліндена (ген. Парижа) і Рожета, а далі зміни суді слідчого в доходженнях против *Du Paty de Clam* — він відмовив. І тепер вибила остатня година його кабінетови, а за позір послужили авантури в Льоншан. Очевидно що роялісти (бажаючи замінити республіку французку на королівство) використовували напружене внутрішнє положення до своїх агітацій і демонстрацій, а подражнені ще процесом їх одностунця Дерулєда і приїздом орлеанського князя (кандидата на короля), найбільше ж поводженням справи Дрейфуса і поворотом генерала Маршанда, викликали великий скандал. Тільки ж

пішли за далеко, бо аж до чинної зневаги президента республіки.

На перегонах в Отелі булає рік річно кождий президент, отже і Любет явив ся дня 4. с. м. з жінкою, міністрами і посторонніми послами. Але аристократична молодіж в білих краватках і з білими звоздниками в бутоньєрках привітала його окликами: Панама! Проч з Любетом! Віват армія!...

І довгий час демонструвала на майдані до перегонів. Аж один з них, барон Христіані вибіг на трибуну президента і крикнувши: Димісія, Панама! замахнувся на президента ліскою. Любет подав ся на бік, але Христіані махнув другим раз ліскою, а тепер вже ударив президента по голові — заломив йому циліндер. Сейчас його арештовано, але почала ся бійка, прийшло військо і арештовано 140 осіб, між тим цвіт аристократії. На другий день всі партії в парламенті і всі знаменитости Парижа заявили ся за Любетом, але Діпуї хотів на найблизших перегонах в Льоншан (11. с. м.) устроїти „тріумф президента і республіки французкої“. Та незручно взяв ся до справи: змобілізував за багато війська, так, що перегони подавали на дефіляду, а аристократія відтягнула ся. Лунали оклики „Віват Любет!“ але се кричали звербовані банди і аєнти поліційні, а як вечер вже по перегонах зайшла бійка, тоді поліція, що прецінь мусіла „щось зробити“ за остро, навіть брутально поступила собі. Президента через те виставлено на сміх, а всі партії використали сей блуд міністра Діпуї і не прийнявши ставленого ним порядку денного, висказали йому недовіре і змусили до димісії.

НОВИНКИ.

Чернівці, 15-го червня 1899.

Русини Буковинські! Не забудьте на „Народний Дім“, при кождій нагоді збирайте складки.

Товариство подпомочи для бідної молодіжи при ц. к. низшій гімназії в

Чернівцях відбуде свої загальні збори в суботу д. 17. с. м. о 12 год. вполудне в будинку тут. низшої гімназії. Виділ запрошує члени до численної участі.

Новий уряд поштовий отворено в Шпиготі нов. радовецький — в жителі не війшов ше.

Збори прав. священників-Русинів відбули ся 12. с. м. при участі 32 панотців. Головною точкою нарад зборів було пропамятне письмо, котрим священники домагались ся рівноправности Русинів в православній церкві. Текст пропамятного письма ухвалено. Жаль лиш, що при такій важній і поважній справі особиста заїлась маленької капанської групи, або радше сямійної кліки взяли верх понад рештою уміркованих еліментів і затьмила справедливий погляд на довголітні старання пос. Пігуляка в тім напрямі. Та про ці збори напишемо ще обширніше, коли розвідаємося про подробиці. Який відрадний сам факт, що вже й руске духовенство займає ся справами загальної ваги, так з другого боку сумно, що кількох зневірених в живучість руского народу капанників і в сїм, як у кождім ділі, не могли повздержати деструктивної своєї роботи, і перешкодили тому, щоб при такій важній нагоді виявилась єдність і згода всіх руских священників і щоб ті збори стали були початком якоїсь ліпшої організації православно руского духовенства на Буковині.

Гр. кат. діти народної школи в Заставній остають, як нам доносить або без всякої науки реалії, або побирають еї у лат. ксьондза на шкоду рускості; бо твердо-руській патріот Устиянович не має на такі „мелочи“ часу. Що на те о. декан, а що консистория?

Справозданє посла Васильяна так ми сновішали вже, відбуло ся в Путилові. По дорозі витали його оваційно, а само справозданє відбуло в убіканіях „Вижницько-Путилівської ради“ при нагоді зборів того політичного товариства. Зібрані вислухали з увагою справозданє п. посла, а коли сей представив, яку борбу мусять вести Русини з Волохами і як православна церков терпить від волоского шовінізму, збори вислали до н. президента телеграфічну заяву, що визнають і дякують правительству за його ролю в церковних справах Русинів.

Празник румунізаторський відбуде ся в зелений понеділок в Сторожинці, а то з нагоди авансу звісного в повіті румунізатора надкомісарі Маковєя, що став старостою. Щоби й учителі-Русини, котрим солєнізант дав ся пераз в знаки, взяли участь в сїм торжестві, заборонила нов. рада шкільна, а властиво сторожинський інспектор шкільний Јон Рєговісі урядити в школі в Драчинцях вечерок з танцями, який мав там відбутися в

дати милостиню. Жебрак з червоною, загоєною болячкою замість носа, підійшов до Катюши. Вона виняла для нього щось там з платка, подала йому і підійшла до нього без найменшого обридженя, навпаки: еї очі сяїли радістю і вона тричі поцілувала ся з ним. І в сю хвилию, як вона цілувала ся з жебраком, еї очі стрінули ся з поглядом Нехлюдова і наче запитали: добре вона робить?

„Так, так любя, усе гарно, прекрасно, мило.“

Вони зійшли по східцях і він прибілизив ся до нї. Не хотів христосувати ся, тільки бажало ся йому бути близько до неї.

— Христос воскрес! — сказала Матрена Павлівна, нахилиючи голову і всміхаючись в такім тоні, що говорив, ще сьогодні усі рівні, і обтерши губи винятим злід пахи платком, протягла їх до поцілу.

— Во істину, — відповів Нехлюдов цілуясь.

Він оглянувся за Катюшею. Вона спалєвіла і в ту же хвилию прибілизилась до нього.

— Христос воскрес, Дмитре Івановичу.

Воістину воскрес — відповів. Поцілували ся двічі і наче призадумались, чи треба і третій раз цілуватись, і наче порішивши, що треба, поцілували ся в третє і осміхнулись ся.

Ви не підете до євьяченика? спитав Нехлюдов.

— Ні, Дмитре Івановичу, ми тут посидимо — сказала Катюша тяжко,

наче по приймній праці усею грудю зітхаючи і заглядаючи йому прямо в очі своїми покірними, дівчими, залюбленими, трошечки зисими очима.

В любови між мужчиною, а жінкою приходить все одна хвиля, коли ся любов досягає зеніта, а тоді нема в ній свідомости, розсудку, змисливости. Такою хвилею була для Нехлюдова ся ніч Христового Воскресєня. Як він тепер згадував Катюшу, то з всіх моментів, ся одна хвиля прислонювала йому всі иньші спомини. Чорна, глєка, лєсочка, головка, біле платє з збірками, що так легко обіймало еї стан, і еї дівочі, невисокі груди і румянець і ті м'які, палкі, чорні очі і в цілім еї єстві дві головні риси: дівоча неперорочність і любов не тільки до нього — він знав се — але любов до всіх і до усею не лиш гарного, кільки його є на світі, але і до того жебрака, що з ним вона поцілувала ся.

Він знав, що в ній була ся любов, бо відчував еї він самий тої ночі, того ранка і відчував, що у сій любові він зливав ся з нею в одно.

Ах, як би то усе було спинило ся на сьому чувстві, яке було в ту ніч. „Так, уся та страшна подія скоїлась вже після сєї ночі Світлого Воскресєня Христового“ — думав він тепер, сидючи при вікні в кімнаті присяжних.

(Дальше буде.)

Н. Стефанік.

Поети і інтелігенція.

Наші нові поети і письменники черпали темї для своїх творів з традицій козацких і з життя простонародного. Інтелігенція була спольщена або змосковцєна і з неї що небудь зачерпнути не було можна. Творене молодію нашою інтелігенції було наслідком діяльности наших письменників. Цілком природно, що і серед молоденької інтелігенції поети не могли найти ще нї вироблених ідеалів, нї суцільних житєвих форм, а тимсамим не могли переймати ся нею і житє її малювати в артистичних творах.

Інтелігенція наша і до нині не виробила собі нї ідеалів, нї житєвих форм характеристичних для неї; і до нині поети і письменники не можуть сотворити нічого тривкішого з її життя. Як з початку так і тепер звертають ся до життя простого люду, бо там находять більше интересного і вартного. Інте-

лігенція є homo novus в нашім житю, доробкевич, котрий своїм положенєм мусить бути трохи демократ, трохи аристократ і не сьміє мати характеру. Такий відомок суспільности для поетів не може бути принадним, і не диво, що хоть як інтелігенція благає для себе хоть маленького Крашевського, таки не може вимолити його. Своім житєм і ідеалами не годна вона заповнити кількадесяти томів повістей, ані захопити таланту, аби писав ті повісти.

Але інтелігенція без поетів не може обійти ся, хоч би і для доброго тону. Отже присвоює собі з наших поетів те, що підпадає під її артистичний смак і що не противить ся її интересам доробкевича. Декламує поетів — декламує до загину. Великого Шевченка так роздекламувала, що з него майже нічого не лишило ся лиш деклямація. Руські панни, як русалки, зацілували батька, і тепер наново треба би віднаходити і прояснювати Шевченка. Федьковича завернули з дороги, що вела в село і заставили компонувати деклямації на лад згаличеного Шевченка. Його мужицкі новелі видав Драгоманов

той сам день заходом станівської філії „Рускої Школи“, що дуже коле в очі і Роріві-а і Масовеї-а. Є однак надія, що вечірні такі відбудуться, а хоч би й ні, то певно ні один свідомий учитель-Русин не возьме участі в румунізаторській бенкеті, хоч який вірадіний факт відходу румунізатора з повіту.

Вечірні станівської філії „Рускої Школи“ відбудуться, як власне довідуємося, напевно в зелений понеділок в Драчинцях.

Patria сидить на покуті в жалобі по Бранешті. У неї босини, вона роздерла одяг свою, здерла з свого дому табличку з номером і назвою вулиці і від кількох днів не виходить на світ з замкнутою на ключ комірці.

Московські ренегати, що поїхали до Петербурга на „честованіє“ Пушкіна відморозили нос, бо там сніги і морози, а вони приїхали з під льгидного неба. Так хоч пише „Галичан“ в Нр. 121. Що там справді зимно муштує бути, що на сей раз не збрехав Манчаловський, се бачимо з його пізньої дописи, він іменно понаписував, що в Галичині і Буковині нема інтелігентного чоловіка, котрий би творив Пушкіна не мав у себе на столі, і т. д. Ой, видно, що замерзло Мончаловському в голові.

До учителів-патріотів відзиваєся один із пп. учителів через нас ось, як: Панове товариші! „Народний Дім“ в Чернівцях буде дійсно, хто не вірить, най приїде й переконєся. За місяць вже, як завіряє будівничий, буде дім під дахом. Все йде скоро й прекрасно, тільки це треба багато гроша, через що будівничий комітет у великій клопоті. Ануко, братя, покажім і сего разу, що учителі найсильніший чинник національного життя буковинських Русинів: Хоч мало в нас гроша, то багато жертвованості. Ото сими днями, (я звідуював ся), виплатять нам ремунерації за повторительну науку. Правда не один рахунок жде на сі гроші, та най ще пожде трохи, бо „Народному Дому“ годі тепер ждати. Доповнім же членську вкладку цілком сею ремунерацією! А хто з нас ще не вступив в члени-основателі, нехай приступає сейчас, але не з 1 К, а з як найбільшим уділом. Покажімо, що нема на Буковині патріотів-Русинів понадучителів!

Від товариства руских академіків гірничих в Леобен дістались до оповіщення: Товариші Русини, що опускаєте сего року лавку шкільну і хочете посвятити гірничу зголошуйтеся до нас, сн хочете чогось близького довідатися, а по приїзді до Прішбразу записуйтеся до товариства руских академіків гірничих „Ватра“. Знайдете у нас пирих товаришів, що по братньому будуть Вам помагати, знайдете гарну бібліотеку з численними фаховими підручниками, часописи свої, німецькі і заграничні, зарезервоване помешканє і т. д. До того у нас досить дешево можна удержатися,

аж у Києві, бо в нас їх не було треба.

Інтелігенція наша все чула певний антагонізм до наших письменників і поетів. Те грубе незрозуміле поетів, брак тепла і заохоти до праці, а то й явна ненависть до своїх письменників — се головна ціха нашої освіченої суспільности. Той антагонізм між поетами і нашою інтелігенцією тягне ся, як червона нитка, в цілій нашій літературі.

В новітніх часах той антагонізм дійшов до великих розмірів. Франко і інтелігенція руська! Се значить тільки, як борба мужицьких інтересів ві всіх найідеальніших обаявах з інтересами інтелігенції, того нового доробкевича, котрий хоче видобути ся на верх і запанувати.

Тота борба поетів і письменників наших не лагідна, але заостре ся. В остатнім часі Ольга Кобилянська в своїй фантазі „Поети“ сказала, що в нашій краю поети, се жебраки. Се е також визов і руська інтелігенція хита не ехоче ігнорувати сего голосу, бо се

бо і 25 зр. вистарчать цілкомито. Тож не лякайтесь чужини і прибувайте громадо, а поки що зголошуйтеся по інформації під адресою „Verein Vatra, Prishram, Böhmen“. На час ферий подамо пізніше адресу одного у товаришів. — Щастя Боже! — Прішбрам дня 7. червня 1899. За Виділ: *Володимир Дутка*, голова. *Р. Мотилничий*, касієр.

Наші народні пісні. Львівський композитор і директор польського співачкого товариства „Echo“, п. Галь, згармонізував 22 рускі народні пісні. З того десяти пісень на мужеский хор з німецьким текстом, а дванадцять на мішаний хор з супроводом фортепіано. Д. Галь має намір познакомити ширшу публіку зі своїми композиціями і дати концерти у Львові, Стрию і Самборі. Д. Галь гармонізував вже і давнітше кілька руских народних пісень, та сі мають бути далеко краще виконані від попередних.

Прелюдія Шопена.

Оповіданє Льва Львовича „р. Толстого.

Переклад

ВОЛОДИМИР ГЕРАСИМОВИЧ.

(Дальше.)

Любов до дружини, як будучої матери твоїх дітей, як друга і товарища твого життя — таку любов розумій і така ти повинна істнувати та і істнує. А иньша любов, закоханє, се під розпустників, людий на пів недужих і слабих на тілі і душі, яких лічити треба а не наслідувати.

І ось коли здучеш ся з дівчиною, яку собі вибрав, і яку, як я вже казав, завжди сама судьба відхвалі твоєї зрілості пхає тобі в руки, говориш до себе, до цілого світа та до сеї дівчини:

— беру собі тебе за дружину та прирікаю: тобі ніколи не сходиться з иншою жінкою, лиш з тобою. Прирікаю про тебе дбати та про твої будучі діти та домагаюся від тебе такого самого приречення в відносинах до мене.

Ось тобі і редіція подружжя. Проста і ясна. І видаєся мені, що чим вчаснійше чоловік порозуміє конечність того, щоб займати правильне становище перед світом, тим сильнішим стане. Чим ми заховали себе непорочними до подружжя, тим щасливіше буде наше життя.

Комков почав заналюватися, а его суворі великі очі засяли. Говорив дальше, завваживши, що і Крюков і дружина слухають его тепер з увагою.

— Не понимаю, як наші дружини зважують ся еще виходити замуж за нас замараних, заболочених, зіпсованих. Як вони можуть не домагатися від нас непорочности, коли ми єї від них домагаємо ся. Як вони непорочні, сьвіжі рішають ся стати нашими дружинами, що вже половину сил та здоров'я втрапили. За мало кричати про сю бруталь-

ність! За легко вони самі, вони молоді дівчата карають нас, за мало домагають ся від нас!

— Справді так, і я про те саме часто роздумую — втрутив — Крюков.

— Тож, то, то — підхопив Комков — славити Бога, приходять вже по трошки люди до сьвідомости, але то еще далеко до практичної дійстности. А я виображаю собі, що би то було, якби ціла молодіж, як би ми всі подружжались! Колиб так подружжались бодай всі наші московські студенти? Подумай лиш, наскільки би то прибуло розуму, непорочности, енергії. Думаю, що не лиш самі студенти відновили би ся та оживили але і ціла людськість завдяки тому відсвіжила би ся. Пречіж треба собі уявити, що ми всі (себто тих 4000 московських студентів) здорові, молоді, найкращі сьогочасні люди, як загалом говорять ся, всі з малими виїмами живемо не рішаючи питань, про які бєсїда або рішаючи їх в найиллюзавішій спосіб. Ходимо по брудних норах, денервуємо ся, віддаємо ся розпусті, запиваємо, гуляємо, в карти граємо, придумуємо навіть машини до роздавання карт, на конець стріляємо ся, занедажуємо, мучимо ся — часто з самої нудьги та сего внутрішнього невдоволення, якого жерелом фізичне питанє, яким погорджуємо або яке фальшиво рішаємо. Думаю, що всі сі студентські історії, розрухи, засьвіщенє в різних ідеях, що сейчас звичайно в порохи розсипують ся, як лиш з життя зійнуть ся, все се зникне би, бодай через половину, наробив єї, що їх творять, були одружені а тим самим тверезі, діяльні. Кілько зберігло ся сил, сьвіжости, моралі в нашого простолудія виключно з сеї причини, що там люди молодими дружать ся. Я сильно пересвідчений, що до того самого прийшло би і в нашій веретві, колиб люди єї зпінали вагу вчасного подружжя. Пізніці покоління дивувати-муться над ним пошом мучили ся, задля чого нівечили найкращі літа нашого життя в нудзі та бездіястві, коли на се істнує такий простий лік. Чимже пояснити ті всі муки, нудьгу, невдоволенє, шуканє чогось, голенє за чимось і т. п. у молодіж в звітній порі їхнього життя? Найпростішим, найматеріальнішим із матеріальних законів людської природи. А сього не хотять порозуміти люди за нічо в сьвітї. Видумують всьлякого рода сьвіця, писателі романів будують на єїм екомплікованя та ідеальні романи, якими туманять глуду людськість, коли наспраки повинно би ся іти за вказівками матери-природи або фізіології, як се має місє в сьвітї зьвірячїм та простого люду, що завжди стоїть ближше правди, чим ми.

Комков тепер встав та ходив геть і назад по однім свободнім кускови кімнати. Запавив ся та почав первозно потрасати головою і відкидати взад волю, що лізло ему до очей.

— Колиб люди менше річий повторювали — перемелювали — говорив дальше а в голос єго звучав якийсь хоробливий тон, — колиб люди більше працювали, більше учили ся, більше досьвіджували! Колиб простійше, а передовсім ретельнійше занимали ся жизненними питаннями та їх розв'язували а не віддаювались від них, не скривались по найглубших пропастях або по недоступних шпильях, де і жите кінчить ся... Оскількиж людськість стала би тоді щасливішою, оскількиби вона порозумійшала та поступила наперед!

— Але ми на се люди цивілізовані — говорив дальше Комков з пересвідченням, — щоб думали тверезо і розумно, а не щоб стали глупими фанатиками. На се сьвідимо закони природи, щоб знати, що жите не кінчить ся, як се голосять Будда, Шопенгауер, Гартман, але навпаки воно вічне, як вічна матерія, як безмежно вічне в минувшину і в будучність сьвітло сонця та цілий сьвіт. Ми люди живі, і тому поклони бити мемо не перед смертю, але перед уродженням. Не зимному, мертвічому безженству, але чистому, честному подружжю. Можна говорити, що ми не непорочні, неправильно задивляємо ся на фізичні питання, що ми розпустники, можна і повинно ся говорити об єїм всім, але, що подружжє річ противна, що сей найвищий Божий закон противний, що его знести треба, щоб враз із ним зівечити і цілу людськість, того не вільно і не належить говорити. Не можна, еще раз кажу, бо лиш подружжєм можна рішити питанє фізичне. І не

полігамією*), або подіандрією**), або вольною любовю, се само з себе розуміє ся, але строгим і сьвідомим подружжєм. Я довго не понимав сего та довго думав після нашої російської слабости, але славити Бога сподобалось судьбі мене освітити і научити. Як звісно вам торік їздив я за границю. Комков замове, званив папіроску і сів на своєму давньому місці на софії. Здавалось що тепер виповів вже все, що особливе зворушувало его а очі і лице очевидно успокоїли ся.

*) Чоловік має кілька жінок, — **) жінка має кілька мужів.

(Дальше буде.)

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukovina! 1848—1865 von Bischof Hakman in einem Sendschreiben dargestellt. Herausgegeben von Dr. Stefan Smal-Stocki. — et. 212 + VIII. ціна оправної книжки в гарні позотно 1.50 зл. а з пошлюкою 1.60 зл. Се посланіє виписав єпископ Евгеній до тих 61, мужа що в р. 1864 внесли до нього пропамятне письмо, котрим домагали ся скликання синода буковинської дієцезії з свободним доступом для сьвітських. Видавець, що додав від себе старанно уложений дуже маркантний зміст — поділя посланя і деякі уваги наткнув ся на єї рукопис підчас студій до своєї культурно-історичної розправи „Буковинська Русь“, а набув єї від от. Андрійчука і отже оголосив єї друком з огляду на єї велику вартість. В своїй часі познакомимо читачів ближше з змістом сеї книжки. Замовляти можна в „Друкарні Руської Ради ул. Петрови-ча ч. 4.

Виданя „Видавничої Спільки“:

1. Стефан Ковалів: ДЕЗЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
2. Іван Франко: ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. Ольга Кобилянська: ПОБОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна получить в Чернівцях у пана
МИХАЙЛА ІВАШКА,
улиця сьв. Николая ч. 8 А.

На 5%.

відсотків від вкладок щадничих,
а на 6 1/2 %
від удільованих позичок знижило

Товариство

„Руска Каса для ощади і позичок“

Стоваришенє зареєстрованє з ограниченою порукою

почавши від 1. липня 1899 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5 1/2 % від вкладок щадничих, а бере від позичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Складайте ся
на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середньо-європейського.

До Чернівців приходять:
з Відня, Снятина, Неполоківців:
посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер; особ. 6:50 рано, особ. 8:05 вечер;
з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікальфи Глібокої:
посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер;
з Новоселиці, Бояна, Садагури:
мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер;
з Чорткова, Заліщик, Лужан:
мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.;

З Чернівців відходять:
до Неполоківців, Снятина, Відня:
посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер.
до Глібоки, Гадікальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів:
посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкан); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночи;
до Садагури, Бояна, Новоселиці:
мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером;
до Лужан, Заліщик, Чорткова:
мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.

До Глібокої приходять:
з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карачева:
мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю).
З Глібоки відходять:
до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів:
мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю);

До Гадікальфи приходять:
з Радівців:
мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд.
з Бродини:
мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер.
З Гадікальфи відходять:
до Радівців:
міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер.
до Бродини:
міш. 10:30 рано; мішан. 8:50 в ночи.
До Гатни приходять:
з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики:
мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.

З Гатни відходять:
до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу:
мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи.

До Іцкан приходять:
з Сучави:
мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано.
З Іцкан відходять:
до Сучави:
мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночи.

До Вами приходять:
з Драгоші:
мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано.
з Рус-молдавиці:
мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер.

З Вами відходять:
до Драгоші:
мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи;
до Рус-молдавиці:
міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станціях Вама, Драгоша і обох Молдавицях.

До Карачева приходять:
з Чудина н. С.:
мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни.
З Карачева відходять:
до Чудина н. С.:
мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер.

До Неполоківців приходять:
з Вапківців, Вижиці:
мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни.
З Неполоківців відходять:
до Вапківців, Вижиці:
мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер.

До Лужан приходять:
із Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд.
З Лужан відходять:
до Чорткова, Заліщик:
мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер.

До Карльсбергу приходять:
З Пути:
міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд.
З Карльсберга відходять:
мішан. 1:20 в полуд., мішан. 7:00 вечер.
Примітка.
Час середньо-європейський іде о 46 минут пізніше від черновецького часу.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення поза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезоні
найновіші плащі
жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)
жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могоару
з перших віденьських і берлін-
ських робітень.

Одяги
для
панів, хлопців і дітей,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,
Менчикова, Гавельони
і всі річі входячі в той фак з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН ДІКА,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всякого рода обуве для мушин, женьщин і дітей і те після найновіших фасонів як: черевки гладкі, та в виді острокінчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушування.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і селідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевки виготовляює ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Перворядна американська пральня

припоруцає ся Високоповажаній П. Т. Публиці.

Приймає она до прання і прасованя сорочки, ковнірики, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портіери, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотно; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з всіляких родів матерій.

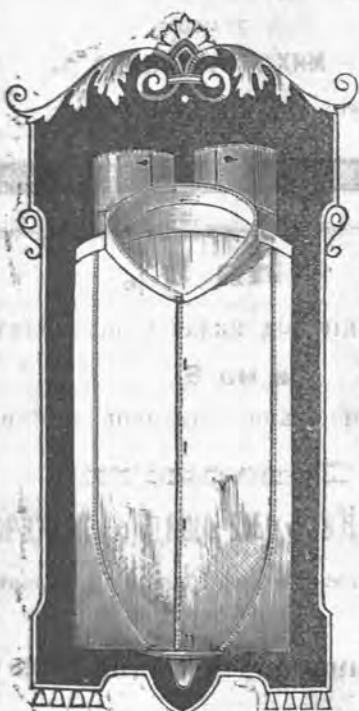
Приймає ся чисто пране біле до прасованя в поодиноких домі.

Поодинокі замовлення з провінції виконують ся в найкоротнім часі.

За сумішнє виконане, умірковану ціну і скору услугу ручить давна фірма:

З високим поважанем:

Август Чернявский,
улиця Палати краєвої число 16 А.,
власний дім.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 вр.; можна купити у всіх антиках. Просимо ждати сей

Загально улюблений лік

всє лишє в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для остророжності приймати лишє флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера

під золотим львом у Празі.

„Свѣдоцтва фреквентациі“
руські і німецкі суть на складі в друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях ул. Петровича ч. 4.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Варбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальонів і черевиків до гімнастичних вправ.

Кавчукові печатки

і кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секерського.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламічні неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належитість за інсерата
платні в Чернівцях.

Чернівці 22. червня.

Галицький намістник подав гадку скликати збори в цілі завязання товариства, котрого метою була боротьба проти азартної гри в карти і гри на гилді між урядниками.

Се справа така важна, що мовчки поминути її годі. Хто-б не дав ініціативу до доброго діла, то її тра радо приймати.

У нас на порядку деннім справи публичні, політична агітація і реформи так займають і проводирів наших і загаль, який не стратив ще інтересу для публичних справ, що про нас самих думати нема часу. А варто пригадати ся над словами одного мужа: Зачинаймо не від реформи краєвих законів, але від реформи наших обичаїв, бо ся реформа від нас залежить.

Не згадуючи вже про дефракції, які викрили ся в Галичині, і що за них не потягнуто винуватків до відповідальности, ми запитаємо лише, чому у нас брак людей з характером, на яких числити, яким вірити можна хочби і в справах публичних, чому нема у нас людей здібних і способних до великих задач, на важні становиска? Адже ми як раз в теїй розвитку просвіти і цивілізації; відкриття, винаходи, удішнення, розвій техніки, популяризація наук, розширене просвіти є, іде, а солідности, моральности, характерів нема. Число шкіл росте, росте число людей з

університетским образованием, але сама школа не сотворює людей, їх атмосфера формує.

Вимоги життя у всіх сферах ростуть і такі вимагають а злі привички і норви такі намістні, що виписують виспі гадки про загальне добро і совісне сповнюване обовязків.

Правда, що життя понад стан, строї і прийоми і мода руйнують нас і убивають інтелектуальне життя, але найбільшою здаєсь лавою попри алкогольїзм є картярство.

Які будь товариські збори і забави без карт не обійдуть ся. Як є музика, то товариство ділить ся на хляпаючих і плясуючих, нема музики то на хляпаючих і позіхаючих, а навіть веселі „кнайпи“ не то кінчать ся картами, але підчас охочої забави моргне один на другого і в середині тоасту тихцем викрадаєть ся благородна чвірка до сусідньої кімнати на „короткого“. А два рази вже бачив хтось ту, в Чернівцях щось такого цікавого, що треба і про се сказати. В свята-точних день під вечір віз фіякир кількох людей певно до тихого передміського ресторану. І щож робило ся на повозці?—нетерпеливі люди грали в карти вже по дорожї.

Гра в карти хочби не азартна, забирала гроші відбирає час поважнішим заняттям, нищить здоров'я, перешкаджає сповнюванню служби і обовязків, деморалізує інших, підшпиряє цїнянство, вчить маловажати грош. Колись у нас нарікало ся на посторонні касина, але тепер і в наших руских містах (бодай галицьких) свїтїть ся в касині до раня, а за зеленими столиками блїді, позеленїлі грачі.

Нема сумніву, що зайїніцована агітація проти карт сягне поза сфери урядничі, заходім-же ся і ми коло її скріплення так з матеріальних як етичних зглядів, бо тут публичні закони — як показала практика — безсилні...

Заграниця.

В Франції габінетова криза ще не поладжена, Поанкар, анї Вальдек-Руссо не змогли сповнити місії зложені габінету. Вина того по стороні монархістів і антирєвизионістів; рєпубліканські дєвники найбільше винують Мелїна, що при останніх виборах був кандидатом Дрейфус на президента рєпубліки. або приїхав вже до Брест, або сими днями приїде. Як звїсно деградация його уневажнена, тож він вже надяг мундур капітана. З Брєс, до Рєнне поїде особним потягом зложеним з машини і воза першої класи і то має їхати вночі, а ніхто не знає місця, до якого підпливе судно з корабля „Сфакс“ і ніхто не знає дня її години. — Розійшла ся чутка, що по процесі має Дрейфус закупити собі вілію в Дальмачії і замешкати в нїй.

На границі сербско-турецкій прийшло до бійки між пограничними сторожами. За таке не тяжко на сїй границі, але тепер трєвала бійка 3 дні (четвер, п'ятниця, субота) і турецкій сторожі прийшло до помочі війська 2.000 мужа. Се власне надає сим бійкам характер кровавої війни і без сум-

ніву вина усього по стороні індо-лентної і варварскої турецкої адміністрації; сербске військо вийшло вправді з Бєльграду і посунуло ся до границі, але не перейшло граничних стовпів. От тому сербска нота має острій тон, на турецку ноту повну неправди відповіла Сербія знов остріще і дєхто заповідав кровавий суд. Але всі мусять заспокоїти ся, коли прем'єр міністер сербський Гіоргевиц поїхав собі спокійно до Марїєнбаду і тільки по дорожї зайхав до гр. Голуховського і просив о інтервенцію.

В Німєччині радить тепер парламент. 20. с. м. стояв на порядку деннім закон „Zuchthausgesetz“, котрого цілю прикоротити штрєйки і змови робітничі відселанєм штрєйкуючих до дому поправи (Zuchthaus). Проект закона упав і не дістав ся навіть до комісії. — Знов пруский сойм занятий був недавно дискусією, чи задержати кару битя в школах? Коло польске поставило було внесене, щоб ся кару прикоротити, але внесене упало і то майже одногласно. Видко, як в прускій психології під впливом мілітаризму „капральський бук“ займає почетне місце. Є се може несвідомий вплив військових кошар на суспільність. В дискусії над сею справою цікаво і дотепно промовляли два бесідники-учителі. Один з них критикував розпорядженє міністра, яке домагає ся, щоб перед приміненєм кару учителі відбули нараду. „Я пропоную—казав—щоб і тотичного смаркача також кликати на конференцію. Пан міністер, як відвідає яку школу, то побачить, що прутик не шкодить; нам вєім ту присутним не шкодив.“—

ВІКИ і НАРОДИ.

Поєзії Я. Г. Пшукіна

в перекладах Н. Цісрата.

I.

Мені не жаль вас вже, весняні дні,
що упали посеред мрій любовних;
мені не жаль вас, ночі чарівні,
освітлені на струнах миломовних;

Мені други невірні, й вас не жаль,
ні вас, вітці бенкетів, чаші спільні,
ні вас, красавиці у зрадї сильні,
з задумою з гучних втікаю саль.

Однак де ви, відрадні, яснї хвилі
надїй весняних, серця тишнини?
Де давний чар, де мрій натхнїня милі?
Прийдїть, прийдїть, вернїть ся дні весни!...

II.

У тишнї садів, весною, в мглї нічній,
над рожею ллїть-спїває соловїй.
Однак не слухає пісень байдужа рожа,
у снї колишеть ся під гимн любови рожа.

Не так спїваєш все красї холоднїй ти?
Поєте, схаменись! куди йдеш без мети?
Вона й не слухає поєта гордовита:
глядиш — вона цвїте; зовеш — нема одвіта.

III.

Вершини Грузії стоять у мглї нічній,
шумить Араґва під мною.
І тужно й радісно, бо ясний смуток мій;
мій смуток повен лиш тобою,
Тобою повен лиш!.. На душу сні па-
дуть
і не трівожить їх ніщо ні хвилі.
Палає серце знов і любить — бо мабуть,
що не любити вже не в силі.

IV. Ангел.

При райській брамі ангел смирний
чолом похиленим сив,
а демон гордий, непокірний
над пекла безвістю стояв.

Дух заперечень, дух погорди
на духа правди споглядав
і жар смирення в серце горде
він в перше мимохіть приймав.

Прости, сказав, був на приміті
ти все й не даром ти сив:
не все не навидів я в свїті,
не вєім я в свїті погорджав.

V. Євгїя.

Чи ти простиш мені тривогу мрій,
любви неоправдану обаву?
Ти вірна!.. і чому-ж ти неспокій

вносити любиш все в мою уяву?
Чому в товпі поклонників віних
ти вічно хочеш вабити всіх чаром?
Чому твій сумно-віжний погляд в них
яксь пусті надії будить даром?
В неволю взявши і мене й мій ум,
мою любов мов видерипи вже зрадї,
не бачиш, як в тїй пристрастній гро-
маді
сиджу самотний, мовчки, повен дум,
як серце в мене їсть досада скрита, —
ти-ж ні слівця, жорстока, ні привіта!
А хочу йти, — очима ти слїдком
не йдеш за мною з просьбою, страхом.
А дам втягти себе а до розмови
двозначної красавиці якій, —
спокійна ти; веселий насміх твій
ранить мене, без відтїни любови.
Скажи еше: чому як раз тоді,
коли застане нас на самоті,
соперник мій всміхаєть ся лукаво?...
Що-же він тобі? І відки в него право
байдїти й заздрим бути? І чого?...
Або що се за обовязок в тебе,
щоб ти напів-одїта, без потреби,
смерком, одна приймала все его?
Однак я люблений!.. Сама зі мною
Так віжна ти! Цїлуєш — так напкі
ті поцїлу! А слова такі
любви повні з щиростю одною!
Сьмїшні тобі ті муки всі важкі,
однак я люблений, на вєім вже знаєсь,
не муч мене, єдина, молю:
не знаєш ти, як сильно я люблю,
не знаєш ти, як тяжко я караєсь.

VI. Пророк.

Зі спрагою душі в пустім
стецу скитав ся я безспий,
і на розпугтї сєрафїм
мені явив ся шєстокрилий;
і з легка пальцями як в снї
зїгнїць дїткнув ся він мені:
відкривсь вітнїй зїгнїць
як у трївожнїй орлицї.
Моїх ушїй дїткнув ся він,
і дав ся чути шум і дзїн:
і вчув я дрож небес холодних,
і полєт ангельських дружин,
і тихий хїд звїрат підводних,
і рїєт лєзи з іїмїх низин.
І він дїткнув ся уст моїх,
яких мій грїшний вирвав з них,
язик осквернений хулою,
і мудрої змїи жало
в уста замершїй давно
вложив кровавою рукою.
І груди він розсїк мечем,
і серце видобув тремтяче,
і угля тїлює огнем
на місце серця дав горяче.
Як труп в пустини я лежав,
аж божий голос враз візав:
„Пророче, встань, гляди і слухай,
моїм будь рєчником землї,
Моря і землї всі розрухай,
і словом всі серця пали!“

Другий бесідник закінчив свої ельо-кубрації словами: Der Weg zum Herzen geht oft hinten herum.

В Росії панує голод. Про се напишемо опісля. А згадаємо ту про розрухи студентів, які розширилися свого часу (в місяцях від лютого до кінця мая) на всі російські університети і перервали правильну науку другого курсу (в Росії другий курс починає ся з новим роком, треває до перших днів червня.) Отже відомо, що цар казав собі здавати рапорти про хід справи, а ось перед кількома днями „Правительственный вестник“ оповістив височайшу нагаву царя для 1) учителів всіх шкіл в яких розрухи розширили ся за те, що вони не всновоїли студентів 2) поліції за нетактовне і провокуюче поведене 3) студентів повисше наведені точки не звільняють від великої вини, тому міністри „по батьківськи“ покарають всіх провідників і учасників бунту, оскільки вони не бавили ся в політику. (Бо сих вже покарала власть адміністративна засилаючи їх без суду в Сибір, або хоч в далекі провінції. Була ту добра нагода до нагінки за „неблагонадійними“. (Пр. ред.)

Про хліборобські спілки (синдикати) у Франції.

Французькі синдикати (les syndicats professionnels) — се заводські спілки, зложені з людей того самого заводу (фаху), для студіювання і оборони спільних економічних інтересів. Ті синдикати є двої: міські або промислові і сільські або хліборобські (les syndicats agricoles). Промислові синдикати є знов двої: робітничі (і тих є найбільше) і синдикати майстрів та фабрикантів.

Так промислові як хліборобські синдикати у Франції — се річ дуже не давня: їх початок не сягає далше як 15—16 літ назад.

До 1884 року не було у Франції майже ніяких заводських спілок, бо французькі закони в інтересі „вільної конкуренції“, в інтересі економічного лібералізму строго заборонювали завязувати такі спілки.

Передом зробив донерва закон о заводських синдикатах з 21. марта 1884

р., котрим скасовано дотичні постанови права карного і дозволено завязувати заводські спілки без ніяких перешкод і без великих заходів.

Тим законом постановлено, що до завязання синдикату не потрібно призводу влади, вимагає ся лише, щоб новозавязаний синдикат зложив в громадським начальстві (в мерівстві) примірник свого статута і подав спис тих осіб, що стоять на чолі синдикату: зрештою ніяких більше формальностей притім нема.

Дальше постановлено тимже законом, що синдикати мають право набувати двохімий маєток, з членських вкладок творити капітали і орудувати ними; мають право заключати умови з третіми особами і ставати перед судами; можуть без окремої концесії засновувати між своїми членами каси взаємної помочи і забезпечення на старість, устроювати і вести бюро інформаційні для пониту і подажі праці і видавати урядову, фахову опінію у всіх справах, які входять в обсяг дотичного заводу.

Той сам закон дозволив також, щобі поодинокі синдикати дучили ся між собою для своїх спільних інтересів економічних в т. зв. союзи синдикатів (unions); однак такі союзи синдикатів не можуть заключати умов ані ставати перед судами а тим самим не можуть робити ніяких інтересів і тим власне ріжняться ся союзи від поодиноких синдикатів.

Зрештою рамки того закона дуже широкі, бо о тім, яка має бути організація синдикату, і якими інтересами мають синдикати займатися, о тім всім закон не постановляє нічого: се покинено до волі тим людям, що звязали ся в синдикат.

На підставі того закона, виданого так для міста як і для села, почали організувати ся французькі хлібороби в заводські спілки — синдикати. Зразу нешло то так легко, бо ані французькі мужики не є такі дуже просвічені ані дідичі тамошні не є такі дуже солідні і дбали о публичне добро — а зрештою французький мужик є майже так само недовірчивий консервативний і так само неохочий до спілок, до асоціацій — як і наш руский мужик.

Та проте біда, яка постигла європейське хліборобство в останніх десятиліттях, навчила французьких мужиків розуму. Загранична конкуренція, котра дуже обнижувала ціну збіжжя і інших різнних продуктів; визиск і гнет зі сторони економічно сильніших фабрикантів і гандлярів-посередників, дороговизна робітничка, котрий емігрував з села до міста за длішим заробком а виници великий зріст тягарів публичних, все те підконало французьке рільництво і зневодило французьких хліборобів стремити до того, щоб зменшити кошта рільничої продукції а збільшити її ви-

датність. А що в поодинокі трудно було се досягнути, — тож французькі хлібороби швидко зрозуміли, яку вагу і силу має в тій справі ідея економічної асоціацій.

І дійсно, почавши від р. 1884 росте число хліборобських синдикатів у Франції і число їх членів з року на рік в дуже скорій прогресії, а рівночасно росте також число синдикатських союзів.

Ось таблиця, що показує, кілько було у Франції

року:	синдикатів:	союзів:
1884	5	—
1885	39	—
1886	93	2
1887	214	7
1888	461	9
1889	557	8
1890	648	9
1891	750	9
1892	863	14
1893	952	16
1894	1.063	15
1895	1.188	17
1896	1.275	19
1897	1.371	20

А хліборобів, зорганізованих з синдикатах, було

в році:	
1890	234.234
1893	353.883
1897	438.596

Повисші числа, враховані на підставі урядових даних зібраних Французьким торговлі, хоч далеко не повні, показують, що у Франції завязує ся що року пересічно по сто нових синдикатів і що число хліборобів звязаних в синдикати, зростає з року на рік пересічно о 30.000 членів. Після тих урядових дат було отже в 1897 р. — у Франції 1371 хліборобських синдикатів, котрі разом числили 438.596 членів; пересічно отже внадало на один синдикат менше більше по 320 членів. Однак, як сказано, ті офіційальні дані суть далеко неповні — а спеціалісти і знатоки в справах синдикатських як граф Рокіні, Еміль Дюпор і інші обчислюють, що в 1897 р. було в цілій Франції більше як 1700 хліборобських синдикатів і що в тих синдикатах було з'єднаних більше як 680.000 хліборобів рільників, а се число по дочисленю родин і челяди звязаних синдикатами членів означає, що хліборобські синдикати у Франції обіймали вже більше як половину усеї сільської людности.

Вже те одно, що хліборобські синдикати в так короткім часі зросли до такого великого числа і приєднали таку величезну масу людности, вже те одно свідчить про їх велику хосенність і живучість. Та ще дліше свідчить про се їх організація і їх діяльність.

Основи хліборобсько-синдикатської організації становлять поодинокі синдикати. Ті єуть що до численности своїх членів і що до територіяльного обсягу дуже ріжнородні. Переважають синдикати дрібні комунальні, парафіяльні і кантональні, що обмежують свою діяльність лише на одну комуна (громаду), на одну парафію або на один кантон і числять по кількадесять або по пару сот членів. Але єуть і більші синдикати, що обіймають по кілька громад або кантонів а не рідко простягають ся на цілий департамент або і кілька департаментів і числять по кілька або кільканайцять тисяч членів.

Такі більші департаментальні синдикати ділять ся звичайно для успішнішого переведення своїх задач на кілька кільканайцять або і кількадесять секцій локальних.

Таку саму ріжнородність бачимо також в класовім і заводовім характері поодиноких синдикатів. Є синдикати, що складають ся лиш з господарів — власників землі і фермерів посесорів політників) як приміром хліборобський синдикат департаменту Аверон; є знов синдикати, що складають ся з самих лісових робітників як приміром синдикати лісових дереворубів в Cher (Шер) або синдикати хліборобських робітників в центральних департаментах. Найбільше однак є таких синдикатів, що обіймають всі верстви сільського населення і мужиків і дідичів; і власників і посесорів; і господарів і робітників.

Звичайно кождий хліборобський синдикат розширяє свою діяльність на всі галузі сільського господарства: стрічає ся однак не мало також таких синдикатів, що звертають свою діяльність лише на якусь поодинокі, спеціальну галузь сільсько-господарської культури: так приміром в Провансі позавязували ся синдикати продуцентів хмелю; у Франш-Комте синдикати для спілкової продукції сира; в ріжних околицях окремі синдикати садівничі, лісові і так далі.

Більша часть всіх тих ріжнородних синдикатів дучить ся між собою в організації висної категорії, в т. зв. Союзи або унії синдикатів (Unions), про котрі ми вше згадували. Ті союзи мають понайбільшій части характер областний, територіяльний, значить, з'єднують в собі синдикати положені в границях якогось департаменту (т. зв. союзи департаментальні) або в границях якоїсь цілої провінції (т. зв. союзи регіональні — unions regionales; — однак єуть також синдикатські союзи з характером професіональним; тих останніх союзів поки що є лише три, а іменно: союз синдикатів продуцентів шовку, такий сам союз продуцентів вина і такийже союз садівників; всі ті професіональні союзи мають свій осідок в Парижі, розширюють свою діяльність на цілу Фран-

14 ВІДРОДЖЕНЕ.

ПОВІСТЬ

г-р Л. Н. Толстого.

(Дальше.)

XVIII.

Завтраго дня бласкучий, веселий Шенбок, заїхав по Нехлюдова до тіток і вчарував їх своїм поведенем, ввічливістю, гумором щедрістю і любовю до Дмитра. Щедрість, хоч сподобала ся тіткам, але вони не могли її зрозуміти. Як прийшли сліпці, він дав їм рубля, людям на чай роздав 15 рублів а як Сюзетка, песик Зофія Іванівна зранила собі до крові ногу, то він сказавши, що зробити їй перевязку, ані хвилини не вагував ся лиш роздер свою батистову, обмережану, хустину (Зофія Іванівна відала, що хустини такі платять ся не дешевше, як по 15 рублів) і перевязав нею ніжку Сюзетки. Тітки не знали, що у сього Шенбока 200 тисяч довгу, якого — він знав се — ніколи не сплатить ся, отже 25 рублів більше, чи менше — не робить йому ріжниць.

В душі Нехлюдова, в ту останну прожити у тіток днину, коли ще свіжі і живі були спогади ночі, підіймались і бороли ся два чувства: одно — жалі, сердечні спомини любови, котра — що правда далеко не тільки дала, кілько він обіцявав собі, при тім якесь вдоволення,

що прецінь достиг своєї цілі; а друге чувство, то була свідомість поганого преподаного вчинку, який тра було поправити не задля неї, але задля себе самого.

В тім стані бездумного егоїзму, в яким він находив ся, тамив тільки за себе, думав тільки, чи осудять його і як осудять, коли дізнають ся, що він їй заподіяв, а не дбав за те, що вона відчуває і що з нею буде.

Він пізнавав, що Шенбок догадуєт ся його відносин до Катюші і се піддещувало його самолюбю.

— От бач, ти так нагло полюбив тіток — сказав йому Шенбок, побачивши Катюшу — що вже тиждень живеш у них. Ну, і я на твоїм місці не покидав би їх. Чудо...

Тамив він і се, що хотів і жалі від'їжджати не сповнивши до дна чаші любови, то з другої сторони виїзд і коначний і вигідний тим, що в зарані розриває звязи, які піддержувати, було би годі. Тамив і се, що тра їй дати гроший, не задля неї, не задля того, що вони їй будуть може потрібні, але задля того, що так завжди робить ся. Він і дав їй стільки гроший, скільки вимагав його ї ї стан.

В день від'їзду після обіду він підїждав її в сінях. Вона скипіла, побачивши його і хотіла перейти мимо, а йому вказувала очима на відчинені двері дівочої, але він задержав її.

— Я хотів попрацювати ся — зачав і мняв в руці куверту з сторублевим банкнотом. — Ось я...

Вона догадалась, сахмурила ся, потрясла головою і відіхнула його руку.

— Ні, ти возьми, — закибонів він і всунув їй куверту за пазуху і наче попарив ся, постогнувши, нахмурений пішов похвально в свою кімнату.

І довго після сього він безпереривно ходив по своїй кімнаті і кілько рази епімнував сю сцену корчив ся, а то і підкидав ся і голосно стогнав, достоту від фізичного болю.

Ну, щож робити, воно так водить ся. Так от стало ся з Шенбоком і гувернанткою, сам він йому розказував, так було з дядьком Ірішею, так було з батьком, як той жив на селі і йому вродив ся від мужички той незаконний син Мітенька, що і тепер ще жив. А коли всі так роблять, значить і йому так треба. Так він заспокоював себе, але потішити ся не міг. Сі спогади мучили його совість.

В глибині, в самій глибині душі він знав, що зробив так погано, підло, жестоко, що йому тямлячи сей вчинок, не то не слід кого небудь осуджувати, але просто не може людям в очи глянути, а не то, щоб вважати себе хорошим, благородним, великодушним молодим чоловіком, за якого він вважав себе. А йому тра було вважати себе за такого, щоб і далі бундючно, весело жити. На се була одна лиш рада: не думати про се. І так він зробив.

Се життя, в яке він вступав, нові краї, товариші, війна — допомогли йому. І чим далі — тим більше забував, аж викици справді цілком забув.

Тільки одиникий раз коли після війни з думкою побачити її заїхав до тіток і дізнав ся, що Катюші уже не має, бо незабаром після його від'їзду відійшла від них з таких то причин, що деє там вона привела на світ дитинку, і — як кажуть — зійшла на нінащо — у нього зацемило серце. По часі беручи, то він міг бути батьком дитяти — але-ж міг і не бути ним. Тітки казали, що вона зіпсована і неморальна, таж, як її мати. І сей осуд тіток був йому полекшою, бо наче оправдував його. Зразу він думав об сїм, щоб відшукати і її і дитинку, але опісля, іменно через те, що в глибині душі прикро і стидно було йому гадати про се, він не доложив потрібного труду для пошукування і повали забув свій гріх і не думав об нїм.

Та ось тепер, сей дивний случай пригадав йому все і домагав ся від нього признання великого немилосердя, жостокости, підлоти, що позволили йому прожити з таким гріхом на совісті. Але від такого признання він був ще далекий, тепер він думав тільки об сїм, щобі тепер не викрило ся усе, і вона сама або її адвокат не розказали усе-го, не завдали йому сорому перед всіма.

(Дальше буде.)

цію, але очевидно лише в обсягу своєї професії.

На чолі тих всіх різнорідних організацій стоїть Центральний Союз хліборобських синдикатів в Парижі.

НОВИНКИ.

Чернівці, 22-го червня 1899.

Русини Буковинські! Не забувайте на „Народний Дім“, при кожній нагоді збирайте складки.

Є. В. цісар здоровий, лежати в ліжку не потребує, вчера приймав на аудієнції.

Міністер судівництва др. Рубер в сім тижнях має прибути до Львова а відтак звідти декотрі гаїшні суди. Відтіл приїде на Буковину, в Чернівцях надіють ся повітати 28. с. м., а по 3 днів побуті має міністер удати ся до Сучави.

Прекоізація еп. Куїловського на львівського митрополита і еп. Шентіцького на станіславський престол відбула ся в Римі на консисторії дня 19. с. м.

Отворене читальні в Оршівцях відбуде ся в неділю 25. Оба посли др. Стоцький і п. Пігуляк виїдуть туди.

Збори волосних послів на сойм і Раду державну, про які ми згадали в попередньому числі відбули ся. Обряди були тайні так, що можемо лиш подати ухвалені комунікат. Отже волоскі послів з „становиски краєвих автономістів“ домагають ся від краєвого правительства рівного трактування їх з всіми народностями в краю, бо се запорукує їм конституція. (Читай: хочуть привілейованого панованія і тероризованія всіх неволонів, а за те, що правительству на се рівнодушно дивити ся не може, то вони) „вискакують“ правительству своє невдоволене і грозять, що найдуть на те раду. Вибрали езекутивний комітет зложений з Гормузаго, Мустаці, Лупула, Поповічі і Янку Фьондора. Повне засіданє ради заповіли на 3. липня с. р. Нам приїде ся про сю справу більше сказати.

В пам'ять IV. роковин смерті Михайла П. Драгоманова відбудуть ся заходом українсько-руської академічної молодіжки вечірниця дня 26. червня н. ст. в локалі товариства „Руска Бесіда“ у Львові. Вступ безплатний за запрошеннями. Подрібна програма подана на запрошеннях.

Виділ фільм „Руска Школа“ (Черновецького повіту) складає на суботу 1. л. Липня с. р. загальні збори на 4. годину по обіді до Старої-Жучки. Того самого дня о 8. год. веч. устроює се товариство вечорки з танцями. Чистий дохід з вечерки призначений на будову Народного Дому. Запрошення розсилають ся, по вразі якби через яку будь причину хтось сего не получив — запрошає ся всіх, рускій справі щиро прихильних в. пов. осіб, в сій дорож. Дарій Пігуляк голова. — Від себе горячо поручаємо отсю відозву і надіємо ся, що нікого з околиці не бракне на зборах — Ред.

Перебудова черновецького залізничного двірця була предметом дискусії ради державних залізниць. П. Трегор вказав на потребу перебудови, бо теперішні почекальні негодні, перон вузький, а також вохкість через нагромаджене води в пивницях пеує мури. Ніхто тим доказам не заперечав, але — як догадує ся Вук. Post — „для браку фондів“ рішати ся радше затати теперішню дрян, хоч вложені в напругу 70.000 нічого не допомогли.

Товариство гімнастичне „Руский Соки у Львові“ складає снм прикладну подяку передовсім Вп. проф. Др. Смалю Стоцькому в Чернівцях за вихлопотане присутіюних усмілий при видрукованню календаря виданого товариством на рік 1889, відтак тим Вп. Дობодіям, котрі закупили більше число примірників сего календаря, а іменю: Вп. Загайкевич Володимир 30 примірників, Пак Іван 20 пр., Головка Григорій 15 пр., Косович Грицько 10 пр., Товариство ім. Шевченка 10 пр., (в розпродаж), а 2 пр. за готівку, по 10 пр. Ганкевич Юстин і Фе-

дорчук Ярослав, Демчина 8 пр., Фліс Федько 5 пр., Лаврук Михайло 4 пр., по 3 пр. о. Мисик Василь і Шленко Юрко, по 2 пр. Пак Ільво, Будзінський Петро і Дроздяк Іван, дальше дякує тим Вп. Дობодіям, котрі прислали наддадки за календар, а іменю: Пребєсвиц. Епископ Чехович 3 зр. в. а. по 2 зр. пралат о. Подошньський, нотар Гордінський з Нового Села і лікар Др. Терлецький з Рогатина, по 1 зр. професори: др. Пулей, Грушівський, др. Борискевич і Дубравський, адвокати доктори: Окуєвський Дорундак Дембицький і Озаркевич, лікарі доктори: Воевідка, Брилинський, Морвах і Литвинський, нотарі: Левицький з Вини, Жуківський, Равлин і Китотинський, ад'юнкт судовий Масляк, бурмістр Паар, антикар Височанський, крилошанин о. Билинський, катихит о. Сосєвицький, парокси о. Івановський, Скородинський, Сікевич Анастоль, агент Дієстра Глиньський; 50 кр. в. а. агент Дієстра Лециньський, вінци дякує всім тим 465 Вп. Дობодіям, котрі прислали належитість за календар і світлим редакціям Лтг. Наук. Вістника, Громадського Голосу, Народної Часописи, Діла Руслана і Буковини за поміщене оновіщенє в справі календаря і просить тих 1001 Вп. Дობодіїв, котрі отримали сей календар, по дотепер не замилити, щоби зволіли чим скорше прислати належитість, позаяк хочемо замкнути рахунки. Гроші просимо вислати переказом, котрий був залучений до косячого календаря. — За товариство Гім. „Руский Соки“ Василь Мороз за голову. Володимир Лаврівський справник.

Всіх тих 800 Вп. Дობодіїв, котрі одержали виданий через мене календар „Соки“ на рік 1897, по до тепер не заплатили прощу, щоби зволіли прислати належитість під адресою Львів Хорунжина Ч. 7. Володимир Лаврівський.

Ювілей сотного поданя о парохію. В конкурсовій речинці о убігательство парохій розписаним Високопреподобною і Всесвятійшою гр.-кат. консисторією в Перемишлі дня 31. мая 1899 н. ст. до ч. 1957 виїє я сотне поданє о парохію. Мимо всьлякого рода інстанцій і старань, о котрих цілі томи цілавих романів можна би писати, не судило ся мені на сего поданє ні у одного колятора з'єднати собі „względ“ і вихлопотати підписане презенті. Перед моїми очима обходять ся різні ювілей, чому-ж би і мені не узнати сотного поданя о парохію за богатирський подвиг і достопамятну мого п'ятдесятлітнього життя подію? Тому, щоби увіковічнити так важну для моєї родини хвилю, задумав я на моїй вікарівці в кружку моїх приятелів і знайомих обходити в місяці серпня с. р. торжественний ювілей сотного поданя о парохію. На се торжество запрашаю всіх добромислящих людей і тих собратій по чину низшого і висшого степеня, що яким будь способом стали ся чинником нинішнього торжества, як не менши Р. Т. коляторів, а передовсім Его Вбл. гр. Людвіка Дембицького, колятора ключа Яворівського, і Его Вбл. гр. Івана Шентіцького, колятора дїбр Прилбиць і Маршала повіта Яворівського, мого знаомого еще з молодих літ. Прибувайте Брати в Христі, а у порога мого дому стрітять Вас чемне, хотай скромне прийняте і — весела усмішка дрібних діточок. — Володимир Насальський, 21-літній гр.-кат. сотр. самот. церкви Мало-Передміської в Яворові. (Всі часописи, так рускі як і польські, просить ся о передрук сего запрошенія).

Звертаємо увагу на поміщений в нинішнім числі нашої газети анонс купельового закладу в Дорні.

Міжнародний з'їзд географів, семий з ряду відбуде ся сего року в Берліні. Реферати будуть читати ся в мовах англійській, французькій, італійській і німецькій. Славянські мови не допущені до відчитів.

Прелюдія Шопена.

Оповіданє Льва Львовича гр. Толстого.

Переклав

ВОЛОДИМИР ГЕРАСИМОВИЧ.

(Дальше.)

— Завтра треба еще прочитати десять аркушів языкознанства і про-

ковтнути половину римської історії — подумав Крюков.

Горнична Матрона зачалапала по камінних сходах. Ішла в мягких тихолазах, що доказувало, що гості роз'їхались, та що всі вже поклялись спати.

Заскрипіла довга залізна засувка та Матрона вступившись на бік впустила Крюкова у холодні сїня. На ній був якийсь білий, короткий та розп'яятий кафтаник, що не міг очіпитись на єї повній груді. Єї блискуче лице все сїяло, а червої губи усміхали ся. По одягу можна було гадати, що саме лагодилась до снана.

— Вже покляли ся? Так вчасно? — поспитав Крюков.

— А так, перша година.

— Крюков вибіг на гору до тїсної передної, кинув загортку на крісло і скоренько перейшов темним коридором до себе. Сів при столику і отворив першу книжку, яка в руки попала. Був се Тацит. Із нього випадало також приготувити до іспиту цілу пропасть глав. На що єму сего та по що?

Тацит гнівав Крюкова та вельми мучив останніми часами.

Показало ся, що і на університеті, хоч вибрав собі відділ языковий виділу філльоґічного, а не класичний, таки прийшло ся вернути до латини. І приходилось не лиш читати римських авторів але і писати виправи, ті самісїнькі ектемпоґалія, від яких думав висвободитись уже на ціле жите після іспиту зрілости.

Сон геть відлетів єго. Добре перейшов ся по здоровім воздуху, надихав ся ним тож почув духоту в хаті. Ветав та відчинив віконце. Свіжий нічний воздух, пахучий весною та олійними красками овів єго. Віддихнувшись повною грудю, знов приєв при столику але книжку відкинув геть від себе.

IX.

В цїлій хаті була тишина, лиш на коридорі годинник голосно тикав на стїні.

В улиці заторохтіла нічна дорожка, і наближала ся поволи. Деся далеко загудів залізничний потяг а тоді прикре почуте самоти еще сильніше заволоділо душею Крюкова. Сей туркіт колес на улиці, сей воздух, сей свист потягу деся далеко, далеко і ся тишина довкола, все се разом зворушувало єго непонятно.

Що з ним робить ся?

Чого єму так тужно, так прикро?

Нараз почуло ся те саме тихе чапанє мягких тихолазів Матрони за дверми коридора і в сїй же хвилі вїйшла в кімнату сама Матрона та примкнула за собою двері.

— Я забула вам води принести — сказала просто.

Перейшла зовсім повз крісло Крюкова, так, що єї кафтаник діткнув єго рамени, на хвилю почув запах єї теплої тіла а вона підійшла до єго ліжка та поставила на нічнім столичку карафку з водою.

— Ви відчинили віконце, буде холодно.

— Ні, тут душно чомусь.

Матрона почала поправляти постіль, підєувала покривало, хоч се було цілком злишне.

Відтак зрівнювала подушки.

— Вся сьвіжісїнька постіль.

— Гаразд, спасибі!

Крюков сидів неподвижно та глядів в темні шибки вікна, де відбїгалась лампа, що горїла на столі. Та нагле почув, що від хвилі, як вїйшла Матрона та двері заперла, від сеї секунди, як нечаянно заглянув її в очі та зрозумів з їх погляду те, чого вона від него так пристрасно всім своїм єством домагала ся — порумилась в ньому якась непонятна внутрішня тривога, що горі корінєм вивертала всі єго бажаня, думки, мрії.

— Звідкіляж вона, ся тривога в нього брала ся? Якже він міг призволяти, щоб в ньому збудило ся се страшне, недозволене чутство? Що з ним робило ся? Господи, чиж він уже так низько впав, чи вже дійшов до сего часу, до тієї точки, про яку балакав Комков, що не в силі побороти своїх звірячих інстинктів?

— А Зоня? А любов до неї?

Та після сього роздумуваня, якась внутрішня гроза овїяла душу Крюкова. Єго долоні покрили ся холодним потом, колїна задрожали, як би хто єго по них ударив. Перелякав ся здорово. Якжеж він огидний, підлий міг допустити до того, щоб у ньому появилась хоч тїнь сего грїшного бажаня. Звідкіля посїмїла ся чортівська покуска єго тривожати?

Вікном напливав сильний, весняний воздух, помінаний з запахом олійних красок, і сей запах найприкрїйше дразнив Крюкова.

Матрона засєдно стояла похилена і трїпала подушку, раз-у-раз єї на всі боки перевертаючи.

(Дальше буде.)

На 5%.

відсотків від вкладок щадних, а на 6½%

від удільованих позичок знижило

Товариство

„Руска Каса для ощадн. і позичок“

Стоваришене зарєєстроване з ограниче-ною порукою

почавши від 1. липня 1899 р.

Ще до першого липня дає Товариство 5½% від вкладок щадних, а бере від позичок 7%.

Єрот. Пігуляк.

Атан. Руснак.

Виданя „Видавничої Спїлки“:

1. Стефан Ковалів: ДЕЗЕРТИР; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
2. Іван Фрашко: ПОЕМИ; ціна 60 кр., в оправі 80 кр.
3. Ольга Кобилянська: ПОКОРА; ціна 50 кр., в оправі 70 кр.

можна получить в Чернівцях

у пана

МИХАЙЛА ІВАШКА,

улиця сьв. Николая число 8 А.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Прогулку з танцями устроює руско-академічне Товариство „Союз“ в неділю дня 25 с. м. на „Горичу“. Місце збору: рондо кодо реставрації точно о годині 3 по полудні. З огляду на короткий час запрошень не висилаєм але звертаємось в сій дорозі до Ви. гостей прибути на сю нашу прогулку, що вже від тепер заповідаєсь прехорошо. Надіємось побачити всіх наших сталих гостей враз з своїми приятелями і знайомими в повнім числі тим більше, що зближають ся вакації — час довшої розлуки і велика павза в наших забавах. Для наших красавиць і молодців трапляєсь одже як раз послідна спосібність до полагодження справ серцевих, — а щоб використати сю послідну нагоду упрощає комітет Ви. гостей поминути так званий висший тон (а радше рутенство) і явитись точно о годині 3 з полудня. Вступ від особи 1 корона, поворот в товаристві приштучних огнях і музиці.
Комітет.

Найсильніща, а найвисше на континенті східної Європи
положена, найраціональніща

зелізна купіль мулова (Moorbad)

на місці зливу Дорни і золотої Бистриці.

Сезон від 1. червня до 30. вересня. Догідний доїзд від залізничної станції в Кімполонгу підводами, що ожидають кожного поїзду. — Театр, концерти, ляви—теніс і крокет. Прогулки в околиці возом, верхом, човнами.

ДОРНА БУКОВИНА

В монументальнім закладі купелевім подає ся купелі по найновішим системам, також гідронатичні купелі, а обелуга випрактикована Курації молочні, жентицею і з захованем діети. В ново збудованім домі кураційнім є нишні ресторани, кофейні, концертна саля, салі білярдові і музичні. Гірські водопроводи, каналізація. На замовлення ц. к. заряд купелевий резервує комнати в купелевім готелю. Лікарської поради уділяє лікар ц. к. купелевого закладу цісарський радник др. Артур Лебель.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestellungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отої шкільні друки на складі:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversammlungsprotokoll, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейских усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і дешево як де инде.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день сьвіжа, фаска 5-кілова по 2 зр. 28 кр.

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр., 7 зр. 50 кр. продає Двір в Ланшині пошта Бережани.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отої видання:

Людина, Ольги Кибилянської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковей	1.20 „
Чума горіччяга, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацьки * * *	75 „
З села, Богдан Ленний	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефанік лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба долучити 5 кр.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських калюшів і черевиків до гімнастичних вправ.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і сьвято від 9 до 11 години рано.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Кавчукові печатки

кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламний неопечатаний
випливає від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокі число коштує 16 сот.

Передплата і належність на інсертати
платні в Чернівцях.

3 польського табору.

(Пушкінські торжества. — Нове польське
товариство політичне. — Союз з Німцями.)

Останніми часами польська преса живо займалася Пушкінськими торжествами, бо частина поляків, а переважно консервативних сьвяткувала Пушкінське торжество зборами, на яких промовляли і Поляки і Росіяне. В Кракові коло сьвяткування Пушкіна заходили ся переважно університетські професори при участі звісного писателя Спасьовича, але далеко світліше випали торжества устроєні редакцією петербурского „Краю“. Особливо замітна була промова звісного письменника Арабакіна. Він зачав її від слів „Великий поет український Тарас Шевченко мрів об тім, щоб усі Славяне стали синями сонця правди“ . . . і сказав, що се сонце правди ще не прийшло, славив за що Пушкіна почитати можуть усі народи і згадав про приязні відносини, які лучили Пушкіна з Міцкевичем, згадав про один момент з життя обох поетів описаний Міцкевичем, як іменню оба поети стояли одним плечем окриті гледи і на пам'ятник Петра В. і задумали ся о будучині. Ся будучиність — казав Арабакін — і досі для нас загадкою, але я сказати мушу, що не є я за тим, щоб один пліч шито на двох людей. По моему кожний повинен мати свій одяг на свою міру шитий, хоч би і скромний. Одиний і народови тра дозволити бути своїм речником. — Очевидно, що торжества ті стоять в зв'язі з рухом угодовим, який від кількох літ займає і непокоїть Поляків. Тому всі, що є противні згоді з Росією, ліберали і псевдodemократи під проводом краківської „Нової Реформи“ дуже з'їдливо напустили ся на „Пушкінівців“, а против Росіян виступають вони так безоглядно, що викликають огірчене у кожного, в чий серцю хоч дрібка людського чуття. Польський письменник Сенкевич вівзав всіх накладців, які друкували переклади його писем і йому очевидно не платили за се, щоб всі вони якусь частку зиску віддали в жертву на голодних дітей (а в Росії голод) і від себе на початок зложив 50 рублів. Очевидно складені поспішали ся, а єпископ Попел від себе вівзав вірних

до подібних складок. Звісно, що Поляки дізнали кривди від урядової Росії (не більше як ми Українці) але так з'їдливо виступати против чисто гуманних замислів і подвигів такої не годить ся.

Дня 19. с. м. уконституовало ся в Кракові нове польське товариство політичне котре назвало себе „католицько-народовим“. Оно покляло собі за ціль оборону віри вітців і народності, піднесення економічного стану, а передовсім опіку над інтересами робітників і селян, доси найбільше занедбаними. Основателі нового товариства пояснюють его потребу тим, що сторонництво консервативне занадто задивило ся в минулість і не уміє зрозуміти духа часу, так що людські верстви не можуть в ній знайти місця; сторонництво ліберальне стратило своє значіння, від коли конституційні свободи стались загальним майном, а крім сего через свої теорії, згубні для верств робітничих, стратило також і віру. Через промови ке. Стояловського не може жаден Поляк і католик належати до его сторонництва; з соціалістами з засади не може йти польська суспільність. Для того треба було заложити нове сторонництво. Органом его є часопис „Łączność“.

„Czas“ дуже солодкими словами похваляє іривідні гадки нового товариства, але при тім зазначає, що поняття сторонництва політичного не дасть ся відділити від розділу, відрубності і суперництва, — коли не антагонізму і борби; а те все незгідне з омиками єдності, спільності і гармонії, які нове товариство виниє на своїй хоругві. „Czas“ воляв би, коли би замість нового сторонництва політичного утворити союз тих товариств і інституцій, які в краю повстали для суспільної праці в католицькій душі; такими товариствами є в Кракові „Przyjaźń“, „Łączność“ і давнійша ще „Prasa“, а у Львові „Skala“. Союз тих товариств міг би в краю розвинути широку акцію морального і економічного значіння. Нове сторонництво політичне уважає „Czas“ тим менше потрібним, що его програма на полі політики не приносить нічого нового: автономія „народова“, борба з німецькою геґемонією, внутрішня згода і суспільна єдність в католицькій душі — те все є також від

давна і в програмі консервативів. Можуть бути лише різниці в способі діляння, — і тут починають ся обави Czas-у, бо він не вдоволяє ся тим, що програма нового сторонництва не ріжнить ся від его програми; він навіть в дорогах до одної цілі, в способах діляння, не рад бачити різниці!

Ми згадували про те, що на засіданні еґзекутивного комітету правничо-польського кола своїм поведінням і власне становищем своїм супротив крестий одноцільного поладження азіякового питання в Австрії станули окунем супротив Чехів і ослабили тим теперішню більшість ради державної („правничо“). Чи прийде ізза того до иншої констеляції політичних партій то ще питане, хоч часописі нотували вість про витворене більшістю „центрум“ зложеної з уміркованих елементів і про розрив союзу полудневих Славян — але в польськй таборі заходить ся ліве крило „кола польського“ около розриву союзу Поляків з Чехами. Доси одно „Слово польське“ виступає отверго за злукою Поляків з давніми союзниками Німцями. За се поки що обрушили ся на „демократів“ инший сторонництва польскі, хоч звістно, що як „що до чого“, то їм змінити приятелів політичних прийде ся дуже легко. Яко причиною до сих промовань потуюмо появу брошури „Die Polen und die Mission des Polenclubs im Oesterreichischen Reichsrathe von einem polnischen Staatsmanne“ — Berlin und Leipzig, Verlag von Friedrich Luckhard 1899. Ся брошура вистає справу хочби тільки підз границі Галичини. Автор брошури каже, що Славянська козація є аномалією і три єї заступити польско-німецьким союзом, щоб вже раз вкортити „панованє“ Чехів, під котрих коменду пішло і „коло польське“. Чехи і полудневі Славяне — то вороги „der oesterreichischen Staatsidee“, котру підмають тільки Поляки і Німці Полякам треба вернути до „природних союзників“, щоб Німці відіскали свої народні права і здобули собі єдинно їм належне перше місце в державі. Правда, що Пруси не є приятелем для Польщі, але сему винен Баден і приязнь відіскасти не тяжко; можна на неї числити, як довго Поляки є і будуть елементом анти-російським, як довго будуть поборювати

панславянські ідеї. Місія Габсбургів є нести культуру на схід і в сїм помічництві їм може бути одно „коло польське“ затім — kochaćmy się i lączyć ся.

Польська преса, окрім консервативної, поки що не полемізує з „Staatsmann“-ом.

Тутешні Поляки заходять ся около заснованя польської бурси імені А. Міцкевича. Ц. к. правительство краве дозволило їм збирати на сю ціль жертви по всій Буковині. Все що роблять тутешні Поляки, роблять в порозумінню з галицькими Поляками і користують ся їхньою підмогою. Попри сей радісний для Поляків факт Gazeta Polska нотує, що рада міська не допустила науки польської релігії в польській мові в жіночій ліцею.

Про хліборобські спілки (синдикати) у Франції.

Так подали ми, як то в головних чертах виглядає з верха величезна будова хліборобської асоціації у Франції. А як же та будова виглядає в середині?

Яка програма і яка діяльність тих всіх ріжнородних синдикатів і союзів?

Програму діяльності сільських синдикатів найлегше можна пізнати з їх статутів; найширше і найширше сформулована таа програма в статуті синдикату для департаменту Indre — а гласить вона так:

Метою (хліборобського) синдикату є взагалі вивченє і оборона економічних сільсько-господарських (хліборобських) інтересів, а з окрема слідуючі задачі:

1) Обговорювати і предлагати відповідні, для хліборобів хосесні реформи в аграрнім законодавстві і жадати від державної влади переведеня тих реформ, особливо ж домагасти ся реформи догично ґрунторих податків і данин, залізно-дорожних тарифів, торговельних договорів, цлових оплат, міських акциз і т. д.

2) Розширювати науку сільського господарства і инчі для селян потрібні відомости а то через публичні виклади,

Богдан Лепкий.

СЪМІШЕН.

Меланхолія сірої години обняла его.

Якась утрома і безсилє обгорнули его душу і тіло.

Праця не йшла. Мав на стільки волі, що відложив пендель.

Глянув на образ і не вдоволив ся. Другий рік працював над ним. Тільки часу, тільки сил, тільки труду — і задля чого?...

Якже далеко був сей образ від того першого, що его якась давна а незбагнута сила, перед двома роками, в одній хвилині і мов від нехочу змалювала у его уяві? Якнийже і він сам був слабій та безсильний, разом з цілою своєю наукою і з усім досвідом довголітнім супротив тої дивної і незбагнutoї сили, котрої твору мимо труду такого, скопіювати не міг?... А коли так, то по що ті пориви і змаганя, по що ті сердечні муки,

серед яких родять ся его бліді, анемічні твори?...

Велікі питання і сумніви товпили ся перед ним і мов вечірні комахи їдкими крильцями били об его голову горячу домагаючись одвіту...

Взяв пову, зовсім чисту палету і наложив красок: зеленої, синьої, червоної і жовтої.

Зеленою, мов шмаратд яркою, розмалював траву. Оттак за одним розмахом, від першої руки. Над травою розвісив небо, одностайне, синє, погідне.

Потім карміну взяв і між травою кілька цвєтів кинув, кілька маків диких, що горіли як огні в полі, як тая перша любов.

А між маками яскри розсїяв, жовті заздрости цвєти.

Потім палету відложив і глянув.

То було властиво — нічо. Кілька плям ярких а невиразних, кілька потягів пензля, діло одної мінутки.

А прецінь для него і то небо, виглядало як небо, як тая глибін бездонної віри, і трава зеленіла зеленою краскою надії і мов любов

палали маки і заздрісно на них дивились яскри.

Глянув. І той малий, від руки кинений образок сильнійше вражав его і любійший для него був, від того великого, що тільки часу, тільки життя пожер.

Довго дивив ся, а потім нагло, нагло, без розваги потягнув пензлем наповдовж і наперек. Раз, другий, третій, десятый.

Цвєти опинили ся на небі, небо на цвєтах, яскри кинули ся на маки, маки сховали ся в траву; потім суміш вчинила ся велика, борба красок і хаос. Затерли ся контури, полинали краски і з неба, з цвєтів, з зеленої як надія трави остала ся одна велика пляма — сіра, безбарвна, німа. — — —

По що пориви і змаганя по що ті муки сердечні серед яких родять ся твори?

17/VI. 1899.

ВІДРОДЖЕНЄ.

повість

гр. Л. Н. Толстого.

(Далше.)

В такім то душевнім настрою був Нехлюдов, коли ввійшов з салі розправ в коинату присяжних. Він сів біля вікна і слухаючи розговорів, які йшли в округ нього, курив без перестанку.

Веселий купець видко живо переймив ся розгультим купцем Сметковим.

— Ну брате, здорово погуляв, по сибірськи. Добрий козак був, бачиш яку красуню вишукав собі.

Старший присяжний завважав, що головна річ, що скажуть судові знатоки Петро Герасимович жартував з присяжником*) — жидом і оба сьміяли ся. Нехлюдов на всі запити відповідав одним словом і бажав собі тільки, щоб його не займав ніхто.

Як судовий пристап покликав присяжних знов на салю розправ, Нехлюдов почув страх, наче не він ішов судити, але його вели під суд. В глибині душі він чув, що він поганець, якому не слід глядіти людям у вічі, а між тим він

*) Слуга до послідок.

тиколи, роздаване брошур, устроюване бібліотек і т. д.

3) Розширяти і підпомагати всякі нові винайдення і удільшення з обсягу агрономії, особливо розширяти ліпші способи управл. ліпші навози, ліпші машини і знаряди, а то все для того, щоби облекшити працю і щоби зменшити кошта продукції а збільшити її видатність.

4) Засновувати і удержувати в інтересі своїх членів хліборобів слідуючі економічні інституції:

а) товариства для удільювання сільськогосподарського кредиту — (позичкові каси);

б) взаємної помочи, і взаємного убезпечення від нещасливих випадків і забезпечення на старість;

в) консерваційні спілки для гуртової продукції;

г) товариства для сільної, гуртової продажі;

д) інформаційно-торговельні бюро для закупки і продажі збіжжя, паші, худоби, хліборобських машин, знарядів, навозів і т. д. і для справжнювання робітників.

5) Бути для своїх членів посередником при продажі збіжжя і паші хліборобських продуктів, а при закупці штучних навозів насіння, машин, знарядів і взагалі все, що для хліборобської продукції є потрібне а то все в тій цілі, щоби члени синдикатів могли все як найкористійше продавати і купувати.

6) Пильнувати і уважати, щоби продукту куповані і продавані членами були доброї якості.

7) Видавати свою опінію у всіх хліборобських справах і устанавляти суддів полюбовних і знатоків для поладження спорів між своїми членами.

Тепер пригляньмося, як хліборобські синдикати виповнюють поставлені собі задачі. Діяльність свою розпочали хліборобські синдикати від того, що старалися взяти в свої руки посередництво при закупках і продажах, роблячи через своїх членів хліборобів — і тая сторона синдикатської діяльності розвинула ся найкраще. Ходило іменню о те, щоби при тих закупках і продажах усунути посередництво несовісних і ханчивих гандлярів і спекулянтів, котрі виманюють від хліборобів їх продукту (збіжжя, худобу, сіно, яйця, птицю, овочі і т. д.) за неї гроші а за те продають хліборобам за добру ціну, під некористними умовами і в лихім гатунку штучні навози, машини, знаряди, насіння і інші товари потрібні для хліборобської продукції — спекулянтів і гандлярів, що монополізують в своїх руках обмін товарів між продуцентами і консументами визискують одних і других і тим способом збивають великі маєтки.

На сам перед взяли синдикати в свої руки доставку штучних навозів (вістих мучок, фосфатів, гуана, і т. д.) для своїх членів-хліборобів — а відтак також доставку машин і знарядів потрібних в сільськ. господарстві та насіння.

по привичці вийшов з своїми свободними рухами на підвишене і сів на своє місце поруч з старшим, заложив ногу на ногу і грав ся цвікером.

Підсудних також кудись виводили і саме перед хвилею приведено їх назад.

На салі були нові люди — свідки. Нехлюдов завважав, що Маслова час від часу споглядала, просто не могла відірвати очей від гарно прибраної в шовки і аксаміти тової жінчини, що в високім капелюсі з довгою стажкою і елегантною бранзолетою на голій по лікоть руці сиділа в першому ряді перед решіткою. Се, як він описав дізнав ся, була хазійка Маслової.

Стали питати свідків о імя, віру і т. д. А далі після запиту сторін, чи хотять, щоби свідків записано, чи ні, знов прийшов той самий старенький свідчаник з трудом підіймаючи ноги, знов поправляв золотий хрест на шовкових грудях і зтаким самим супокоем і певністю проводив присягу свідкам і знатокам. По скінченій присязі усіх свідків вивели, а лишили одну тільки іменню Китаєву, хазійку Маслової. Її запитали, що вона знає в цій справі; Китаєва з лукавою усмішкою, хитаючи головою в капелюсі при кожній фразі, мала виговір з німецьким акцентом, а розповідала докладно і гладко.

В тій справі приходять синдикати в поміч своїм членам ріжними способами. Звичайно робить ся так, що члени синдикатів потребуючі штучних навозів, машин, знарядів, насіння і т. д. — зголошують ся з тими своїми запотребованнями до заряду синдикату, а той зібравши всі ті запотребовання до купи, замовляє і спроваджує товари для своїх членів і на їх рахунок прямо з фабрики і гуртом, в великих кількостях, а часом навіть дорогою публичних оферт, в наслідок чого вилінує для своїх членів такі користи і вигоди, яких би вони не могли мати, если би купували кожний з окрема, по одиночку. Але буває і так, що синдикат прямо на свій рахунок закуповує всі ті товари в великій кількості і в найліпшій якості а по дешевій ціні, а відтак відпороде ті товари своїм членам, як кому треба, і то без ніякого зиску, а тільки за дочисленем невеличкої провізії в хосен синдикату.

Тим чином віддають синдикати хліборобам трояку прислугу: перед всім охоронюють їх перед злиством ріжних агентів, гандлярів і спекулянтів, в наслідок чого гроші, котрі би мали піти до кишені тих посередників, лишаються при хліборобах; далше охоронюють хліборобів перед ріжними обманствами яких допускають ся несовісні фабриканти або посередники на мужиках, при доставках штучних навозів, машин, знарядів, насіння і т. д., а в кінці, що також дуже важне, причиняють ся до піднесення хліборобської техніки, бо ті самі мужики, котрі перед тим в наслідок властивого їм консерватизму, не хотіли нічого чути про штучні навози, машини і взагалі про ніякі удільшення постоунової агрономії, або в наслідок ріжних обманств і злиств при закупці тих товарів були до них зражені, тепер радо горнуть ся до тих інновацій.

Не меншу прислугу віддають синдикати хліборобам тоді, коли їм ходить о те, щоби вигідно і користно продати збіжжя, худобу, сіно і інші продукти хліборобської праці. І тут знов беруть ся вони до ріжних способів, щоби охоронити хліборобів перед визиском посередників, спекулянтів, а властиво, щоби тих посередників цілком усунути. В тій цілі удержують синдикати інформаційні бюро і агенції, котрі розвідують, де і хто платить добре за збіжжя, худобу, молоко, сир і інші сільські продукти і тим способом нацитують своїм членам хліборобам на витвори їх праці добрих купів. Многі синдикати ідуть далше і попросту переймають на себе доставку збіжжя і інших ріжних продуктів для війська, шпиталів, криміналів інтернатів, реставрацій і тим подібних великих заведень — і закуповують для тих достав дотичні продукти від своїх членів, при тім очевидно синдикат платив своїм членам таку ціну, яку сам успіє для себе виторгувати, а потручує лише невеличку провізію на кошта синдикатської адміністрації. Много синдикатів не могло подужати тій роботі, тож позакладали для тих інтересів окремі

Перше всего прийхав до неї звисний Симон, коридорний з „Мавританії“, щоби взяти дівчину для якогось багатого сибірекого купця. Вона ніслася Любашу, а незадовго вернула ся Любаша враз з купцем. — Купець був вже підхмелений — казала всміхаючись злегка Китаєва — але у нас хотів доконче пити і угощати дівчат. Та на се не було вже у нього грошей, от він і післав Любу до себе, в свій номер, ту саму Любу, до котрої він чув щось, — сказала вона і глянула на підсудну.

Нехлюдов здавало ся, що при сїм Маслова всміхнулася і ся усмішка здає ся йому гидкою. Дивне, неясне чутство обридженія змішане з співчуттям, підняло ся в нїм.

— А якої ви думки були про Маслову? — паленіючи, питав несміло кандидат адвокатури назначений судом на оборону Маслової.

— Найліпшої — сказала Китаєва — се дівчина образований і шкільна. Зріє в ліпша родина, по французки знають читати. Деколи нив через міру, але не забувала ся ніколи. Добра дівчина.

Катюша зірнула на хазійку, потім нагло глянула на присяжних і вперла очі в Нехлюдова, а тоді лице її зробило ся серйозне, строгі. Одно з тих строгих очей було зисе. Доста довго

хліборобські спілки торговельні, зорганізовані на акціях, котрі провадять інтереси на велику скалю при помочи формальних складів і склепів; річний оборот грошовий тих спілок досягає в останніх часах колосальної суми двіста мільонів франків!

Посередниче в інтересі своїх членів при закупці матеріалів і знарядів хліборобської продукції і при продажі хліборобських продуктів і що за тим іде, прямий обмін товарів і грошей між продуцентом і консументом без інтервенції купця спекулянта, котрий дешево купуючи, а дорого продаючи, визискує одного і другого — се як бачимо головний напрям діяльності хліборобських синдикатів а їх діяльність в тім напрямі розвинула ся як найкраще.

Однак хліборобські синдикати поставили собі другу, не менше важну, економічну задачу — а іменню вони стремлять до того, щоби з'єдинити своїх членів в кооперативні спілки, (артелі) для сільного гуртового продуктування хліборобських продуктів, а хоч ся сторона їх діяльності не дала поки що таких величезних успіхів, як тамтота, та проте має перед собою велику будучність тим, що поступенно перемінює індивідуальну форму власності і продукції на колективну.

До тої кооперативної діяльності взяли ся синдикати більше мимоволі, як свідомо, не так діє, як скорше з практичних причин.

Привід до того дало посередництво синдикатів при спроваджуванню ріжних машин для своїх членів. Бо коли ходило о закупку дорогої машини, або такої, що потребує до обслуговування багатьох людей — то більше число господарів вязало ся в спілку, складало ся на ціну купна, купували машину на спільну власність і відтак спільно з неї користали. Декуди знов синдикати кудують такі машини на власний рахунок і виписують їх своїм членам по черзі за дуже малими оплатами, котрими сплачують новоді ціну купна. Тепер дійшло до того, що синдикати закуповують для сільного ужитку своїх членів парові молотильні а навіть закладають парові млини; в такім синдикатськ. паровім млині мусить кожний член синдикату молоти своє збіжжя, але за те має той житонок, що оплачує за мляво менше як в іншому млині, а крім того чистий зиск з такого млина розділює ся що річно між членами.

Де далі, вижуть ся французські хлібороби в синдикати для сільного древоування, осушувани або наводнюванні своїх ґрунтів, для сільного нищення філоксерів в своїх виноградниках і заціпюванне ліпших ґатунків винової лози, для сільного перероблювання молока на сир і масло і т. д. і т. д.

Взагалі обяви тої кооперативної діяльності синдикатів є дуже ріжнородні, але всі вони показують велику хосенність кооперативу. А хосен той є троякий: технічний, бо кооператив дрібним господарям дає можливість користати з добродійств контовних, великих машин

і взагалі ріжних удільшень, винаходів і способів постоунової, раціональної агрономії; економічний, бо кооператив уможливує технічний поступ значно обнижує кошта продукції, а ще значнійше збільшає її видатність; вкінці соціальний.

Коли до того додамо, що хліборобські синдикати устроюють і удержують для своїх членів каси позичкові і шадничі, читальні, товариства взаємних обезпечень членів на случай старости і від нещасливих випадків, убезпечення худоби на случай помору; бюро інформаційні, котрі вишукують робітників для господарів, а робітникам нацитують роботи; сільські шпиталі, експериментальні станції і розсадники і такі інші річі, то зрозуміємо, як всестороння і як позитивна для хліборобського стану є діяльність хліборобських синдикатів у Франції і не буде нас зовсім дивувати, чому синдикатська організація по французьких селах так сильно і так швидко росте.

(З газети „Будучність.“)

НОВИНКИ.

Чернівці, 22-го червня 1899.

Є. В. цїсар вже здоров і вернув до звичайного способу свого трудящого життя. Д. 27. с. м. особисто вручить кардинальський капелюх новоіменованому кардиналові Міссі.

Іменованс. Радник п. к. краевого правительства Помпе іменованій радником Двору.

З університету. Ректором вибраний одногласно др. Фердинанд Ціглярер, що сей рік служить вже лиш honoris causa. Деканом теологічного факультета є др. Омелян Волюцький, правничого др. Грос, філософічного др. Цінгерле, окрім ректора і деканів в склад сенату входять ще сенатори: др. Гайна від теологічного, др. Рошман від правничого, а др. Зелінка від філософічного факультета.

Регуляція плати черновецьких учителів і учительок. Дефіцитні учителі і учительки тут, міських шкіл внесли до тут. міської ради просьбу о поліпшене їхньої плати. Рада міська спонукана сею просьбою заявила свою печальність і прихильність до шкільництва і учителів і справді підвищила плату, але тільки підучителям, а учителям лишили ся при давній платі 800 зр., річно. Що се плата невелика, ніхто чей не заперечить, бо більше додатків як 3 і то скромних додатків по 50 зр., мало хто дослужить ся. Тому учительство, маючи приклад прихильності ради міської до шкільництва, і з огляду на те, що від 2. липня не лиш урядники державні, і то навіть найнижчої ранги, але і служби державні дістануть поліпшене плати — очікують і собі відповідного підвищення, іменню для дефіцитних учителів.

Прогулянка з танцями на Горочу, котру акад. тов. „Союз“ в останнім числі „Буковини“ заповів — не відбуде ся нині — а то через непогоду, яка в останнім часі настала і устроюване прогулянок в ліс зовсім унеможливила. Комітет.

Виділ фільм „Руска Школа“ (Черновецького повіту) спляне на суботу 1. липня с. р. загальні збори на 4. годину по обіді до Старої-Жучи. Того самого дня о 8. год. веч. устроює се товариство вечерок з танцями. Чистий дохід з вечерка призначений на будову „Народного Дому.“ Запрошеня розсилають ся, але які через недоглад не вислано кому запрошене — запрошенє ся всіх, рускій справі щиро прихильних в сій дорозі. Дарій Пінчук голова. — Від себе гарячо поручаємо отсю відозву і надіємо ся, що нікого з охочих не бракне на зборах — Ред.

Товариство підпомогти убогої молодіжки при п. к. виспій гімназії на відбутіх загальних зборах д. 17. с. м. вибрало головою директора В. Фавстмана, виділовими: о. Каспровича паню Кляйвехтер, проф. Лебля паню Маєр, паню Помпе і др. Райса; членами контрольної комісії директора д-ра Франка і Н. Тітінгера.

Програма подорожі міністра Рубера. Міністер справедливости др. Рубер

(Далше буде).

приїде до Львова в неділю 25. с. м. о 9. год. 21. мін. вечер. В понеділок зложити візити шефам властей у Львові, відтак уділювати-ме авдієнцій та звіджувати-ме львівські суди. Ві второк звідить карні заклади, а пополуни о 3. год. 31. мін. виїде до Щирця на зюстрацію тамошнього суду, а відтак верне до Львова. В середу зюструє суди в Холмів та Бурштині, а відтак поїде до Станіславова. В четвер рано звіджувати-ме окружний суд в Станіславові та уділювати авдієнцій, пополуни виїде до Коломиї, де звідить тамошний суд, відтак приїде до Чернівців. В п'ятницю зложити візити тутешнім властям та уділювати ме авдієнцій, зюструє суди та поїде до Садагури. В суботу зюструє повітові суди в Ватії. Кімполонзі, Горна-Ватра. В неїлю в Сучаві окружний суд. В понеділок повітові суди: в Ісканах, Гадікфальсі та Радівцах. Ві второк в Заставній та Кічмани, а пополуни о 2. год. поїде до Заліщиць. В середу зюструвати ме суд в Заліщицях, виїде відтак до Тлустого, до Чорткова, відси до Коничинець, а о 6. год. 10. мін. приїде до Тернополя. В четвер зюструвати ме окружний суд в Тернополі, о 11. год. 40. мін. виїде з Тернополя та не спляючи ся у Львові, поїде до Відня.

Освіта для селянок. Недавно урядом подтверждено устав „Общества содѣйствія женскому селянско-хозяйственному образованию“ в Петербурзі. Нове товариство, якого рада складається із 12 членів, має право заводити публичні лекції, відкривати по містах і по селах школи і курси сільського господарства.

Проти чуми. Гр. Тун видав розпорядження до всіх адміністративних властей, аби берегти ся перед заволиченем чуми, бо в Александрії лучило ся 12. с. м. чотири винажки занедужання на чуму, а один смерті.

Слідство против — сьв. Павла! Одно товариство добродійне в Константинополі урядило недавно складку. У відозві до грецької колонії наведено часті з листу сьв. Павла до Галатів. За кілька днів з'явив ся в друкарни, де друковано сею відозву, турецький поліційник і допитував ся о „місце замешканя Павла“, котрий до мешканців Галати (передмістя Константинополя) видав „нелюдяну“ відозву. Друкар, на скільки міг, старав ся пояснити „мудрому“ представителю турецької поліції, що сьв. Павло помер ще перед вісімнадцятьма століттями, але той взяв се за крутарство і завів друкаря до — в'язниці. Доперва заходами грецького патріарха визволено друкаря з рук енергичної турецької поліції.

Обезсилене очий. Люди, що мусять писати кілька годів без перерви знають, як часто обезсилюють ся їх очі. Один париский дневникар винайшов мимохіть средство, що забезпечує зір перед обезсиленем. „Раз якось — пише він — сидів я пізно в ніч над статею, яку зобов'язав ся написати на другий день до одної часониси. Коло четвертої години рано очі зажмурились так, що я не міг вже далі писати. Я відложив вже перо та нараз мій зір спинив ся на шовкових шматках різної краси, що лежали розкидані, і ось я почув, що очі вже випочали і тепер спокійно міг скінчити статю. Тепер вже маю все коло каламари табличку помальовану олійними красками та кілько разів мочу перо в чорниці, дивлю ся кілька хвилин на її пруги мальовані в різні краски. Се впливає дуже користно на очі так, що можу писати до пізна в ніч без змучення зору“.

Пригода в дорозі. Зеліницью з Відня, до Львова приїхав оногда Євген Пігуляк син нашого посла. Попливши в ждальни валзу і два пудла з річями, удав ся до реставрації. Тимчасом в ждальни скористав з того его товариш поторожи Франц Квятковский і з своїми річями забрав „через недогляд“ усі річи Пігуляка. Академик в розпуді дав сейчас знати поліції і почала ся погоня за злодієм. Серед того Квятковский заїхав собі до готелю „від медведя“ при улиці Казимірівській, а переглядаючи річи товариша подорожи, вийшов на місто. Коротко погостивши в цукорни Вербицького забрав одному з гостей „забувши ся“ літне пальто. Вернувшись до готелю і почав збиратись в дальшу дорогу, та серед того — справді „пех“! — зробив ему візити поліцій-

ний агент. При ревізії знайдено всі річи Пігуляка та й багато інших каваків. Показало ся, що той панч уже два рази сидів за крадіж в криміналі; раз два а другий раз три роки, а тепер від кількох уже місяців крав пальта по каварнях і реставраціях львівських.

Складки на „Народний Дім“ П. Георгій Паладій на книжочку з Кучурова малюго 36 зр. 89 кр., на котрі зложились: Георгій Паладій 5 зр., Яков Бурда 1 зр., Helena Schar 1 зр., Георгій Покартар 1 зр., Йосиф Безнер 10 кр., Діонізій Спинул 30 кр., Іван Омахил 9 кр., Йосиф Омахил 50 кр., Евфрозіна Продан 10 кр., Берта Безнер 20 кр., Николай Паладій 2 зр., Михайло Омелський 20 кр., Литвинович 1 зр., Gregor Kador 1 зр., Ілія Паладій 1 зр., Стефан Удодович 1 зр., Дмитро Тотоевскі 50 кр., Леонтий Гуцул 1 зр., Софія Піроновська 25 кр., Йосиф Сухер 50 кр., Кості Зулечук 50 кр., Іван Зулечук 50 кр., Леонтий Дунешка 10 кр., Григорій Бурдєнь 10 кр., Олекса Дурчак 20 кр., Георгій Каланча 20 кр., Ілія Каланча 10 кр., Тодосій Бавора 10 кр., Василь Негрич Тодора 30 кр., Ілія Каланча 30 кр., Гінди Давид 50 кр., Василь Негрич Леонтія 1 зр., Георгій Дунешка 50 кр., Георгій Загородний 50 кр., Кості Негрич Леонтія 1 зр., Іван Негрич Леонтія 50 кр., Дмитро Семенко 30 кр., Дмитро Негрич 50 кр., Іван Негрич Дмитра 50 кр., А. Якович 1 зр., Каетан Якубович 1 зр., Єрина Вашик 50 кр., Дмитро Дунешка 20 кр., Петро Семенко Івана 10 кр., Унуфрій Фудула 5 кр., Георгій Семенко 30 кр., Іван Слободян 20 кр., Тодор Луцак 50 кр., Іван Гасюк 20 кр., Николай Гудима 1 зр., Дмитро Гудима 50 кр., Тодор Катана 20 кр., Александер Масікевич 1 зр., Якиль Либиль 10 кр., Іван Петрюк 50 кр., Василь Димчук 50 кр., Jeremi Railean 50 кр., Дмитро Слободян 1 зр., Василь Радомський 1 зр., Антін Горозинський 10 кр., Іван Тодорович 1 зр. — Пан Дмитро Падур на книжочку 7 зр. 60 кр., на котрі зложились: Дмитро Падур 1 зр., Олімпія Падур 1 зр., Дмитро Зибачинський 1 зр., Василь Зелізний 20 кр., Іван Кучеравий 20 кр., Н. Н. 50 кр., Василь Коронатницький 10 кр., Онуфрій Падур 50 кр., Василь Коронатницький 50 кр., Демна Коронатницька 50 кр., Стефан Павлюк 10 кр., Параскева Падур 50 кр., Стефан Коменюк 25 кр., Сархіра Коменюк 25 кр., Василь Делікатний 50 кр., Параска Делікатна 50 кр. — Сердечна подяка.

Прелюдія Шопена.

Оповідане Льва Львовича гр. Толстого.

Переклад

ВОЛОДИМИР ГЕРАСИМОВИЧ.

(Конець.)

Матрона була замужня жінка. Але її чоловік, п'яниця і звір, ще перед трьома роками покинув її з маленькою донечкою, а сам поплентав ся Бог зна' куди. Крюкови минувої осені перебували на літнім мешканю під Москвою там взяли Матрону до себе та пригорнули її. Прийшла по трохи до себе, стала гладшою, гарнійшою. Вже давно, як лиш настала у них, завважав Крюков, що в неї незвичайно гарні рожеві ноги, коли боса мила долівку. Але сам насадував собі не звертати на се уваги.

— Всею чистеньку постіль постелила я вам — повторила вона тепер якимсь дивним уриваним голосом — хоч сьогодні і не празник.

Крюков оглянув ся на неї та еще раз очі стрінули ся з її зором вохким, нечистим, та сьмільчакувато визиваючим.

Та в сю же мить щось неповздержною хвилею ударило ему до серця. Все в ньому закипіло, розбурхалось, втратив спокій силу гамованя себе.

Скочив на рівні ноги і несвѣдомо майже вибіг мов божевільний зі своєї кімнати. Серце в нього заливалось кровю. Перебіг цілий коридор, миттю закрутив на его кінці на право до їдальні і обережно запер двері за собою.

В їдальні було майже темно, бо лиш слабе свѣтло уличної ліхтарні михтіло на стінні против вікна та на чорнім фортеп'яні.

Крюков скочив сюди та присів на табуреті біля фортеп'яна. Віддихав тяжко а очі блесіли мов в горячці.

— Що за огидь, що за погань, — повторяв в розпуді. — Як, як тут поступити собі? Ось, і трошки попустити своїй слабості, тай справа скінчена, все скінчить ся, і чоловік стане таким як Буханов! Чи я її кликав? Чи бодай на кров до неї зближив ся? Чи хоч раз споглянув на неї пристрастно. Вона тут приходить сама і майже жертвує себе. Господи, як би так Зоня про се все відала! Чиста, ідеальна Зоня! Але безумовно розкажу їй се, нехай знає на які покуси та небезпечности ми раз-у-раз наражені.

В его дупі кипіли тепер та мішались всілякі думки і чувства. Ніколи в житю не думав, не почував так рішучо, так ясно. Тепер пригадав ся ему цілий розговор з Комковим зі всіма найменшими подробицями. Та аж тепер лишень начеб піїмив правдивий змісл того, про що балакав товариш.

— Так, так, — мовив до себе Крюков сидючи неподвижно на табуреті та дивлячись широко розплющеними очима в вікно, куди впадало свѣтло з улиці. — Коли приходить пора фізичної зрілости, мусить статись так або сяк, треба справу рішити сюди або туди. Не хочу мучитись, не хочу віддаватись розпусті, або горіти в думках нечистих, не хочу терпіти, тому мушу одружитись. Се одинокое розумне рішене цілого питання. „Строго, свѣдомое подруже“ — повторяв слова Комкова.

— Лучше покинути університет, стати писарчуком, конторщиком, ліпше голод терпіти — говорив до себе горячо та рішучо — радше прогнаним від родичів жебраком тинятись по улицах, чим жити в такій непевності, в такій неопределенім положеню, в постійній самоті, тривозі та на наконєць провалити ся, упасти...

— Тай і щож, що бідні будемо? — говорив дальше Крюков сам до себе, запалюючись чим раз більше напором своїх думок — щож стане ся, як покину нудний університет, проклятого Тацита, язиковедство та всю сю непотрібну науку? Лиш-свобіднійший буду, на душі легше стане. До біса мені диплом, наколи досягну висшого щастя, висшого диплому про який ледви сьмію, а радше лишень сьмію мріти: — досягну Зоні?

— Так, одно тільки остає ся — а то, як говорити Комков зірвати зі всіма, зі всім, іти супроти утертих привятих понять і безупинно стреміти до сеї одинокії найважнійшої ціли — до подружя.

Але чи Зоня виїде за него за муж? Як пересвѣдчити її матір, її родину, як упоритись з сьми всіма перешкодами?

Та Крюков тепер почував в собі стільки сили, енергії, що нічо

не видавало ся ему під сю хвилю страшним або неможливим.

Був сего свѣдомий, що за яку небудь ціну повинен здійснити свій намір — весь сумнів, вся малодушність геть кудись пропали. Не знать чому, а однак твердо вірив, що все ему тепер поведе ся, як слід.

Зоня любить его, ему се звѣстно, тож вона і вчинить для нього все, чого забажає. Все, отже добрий вислід залежить виключно від него.

Відтак можна буде підождати рік, два або й більше, коби лиш все прояснилось та рішило ся. Тоді нічо не буде ему страшним.

Та сї послѣдні думки викликали в Крюковій душі нечувану радість. Саме так, як раз так треба ему було рішити ся. І чому ж він не понимав сего давнійше? Чого лякав ся? Чого дожидати хотів?

Не даром то Комков, балакаючи об сїм питаню, так бурив ся.

І справді, якже тут не буритись, коли се питане, від якого залежить ціле житє?

Але тепер і він буде спокійний, наколи раз рішить ся, що робити?

А як то вони обоє з Зонею жити муть, як то до праці пильно возьмуть ся, а як взаїмно дуже, дуже будуть любити ся, які щасливі будуть!

Крюков поглянув на отворений, досї еще з фортеп'яну неспрятаний зошит Шопена, і нагле забавило ся ему еще раз заграти сю бурливу пристрастну прелюдію сон фюсо, яку грав вечером по короткій розмові з батьком.

Сильні, нервові а енергичні перші акорди прелюдії вже зазвучали в его ухах рішучо і могутно.

— А коли родичі в спальні почують? Як збудять ся? — подумав Крюков.

— Ну і щож великого — одвітив ему якийсь гнівний, подразнений, та мало ему звѣстний внутрішній голос, — і щож великого стане ся, як збудить сих самолюбів! Чи ж мало надощкулювали тобі, спати не давали, учити ся, підготовлюватись до іспитів, як у них сьпівала артистка Кріментова, або як до третьої години в ночі рипів на скрипці сей Бавер? Чи вони хоч подумали про тебе, що ти вчини ся, що ти змучений, що тобі може немило се, що вони роблять? Заграй прелюдію, не лякай ся, маеш до сего повне право.

І Крюков відчинив фортеп'яна та з цілих сил ударив в клавиші.

Пристрастні, чутні звуки шопенівської прелюдії загуділи в кімнаті та все довкруги собою наповнили.

— Завтра напишу до неї — повторяв собі Крюков граючи — завтра розкажу їй все і конець буде мукам — а в літі поїду до них, хоч стара княгиня особно не запрошувала — і покину університет, полишу батька, матір рідню, хату, але одружу ся, одружу ся з Зонею, за яку небудь ціну та нехай цілий свѣт дізнає ся про мою постанову!

І грав прелюдію, як не грав її ще ніколи в житю а мурашки перебігали по нїм цілим від висків через голову вздовж хребта.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продажною законно дозволених лосів. — Предложена адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutsegasse 8, Budapest.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

!Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

бо ціна (1 зр. 60 кр. з посылкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

**Найсильніша, а найвище на континенті східної Європи
положена, найраціональніша**

зелізна купіль мулова (Moorbad)

на місці зливу Дорни і золотої Бистриці.

Сезон від 1. червня до 30. вересня. Догідний доїзд від залізничної станції в Кімполонгу підводами, що очікують кожного поїзду. — Театр, концерти, ляльковий і крокет. Прогульки в околиці возом, верхом, човнами.

ДОРНА БУКОВИНА

В монументальнім закладі купелевім подає ся купелі по найновішим системам, також гідронатичні купелі, а обелуга випрацьована. Курації молочні, жентицею і з захованем діти. В ново збудованім домі кураційнім є пишні ресторани, кофейні, концертна сая, салі білярдові і музичні. Гірські водопроводи, каналізація. На замовлення ц. к. заряд купелевий резервує комнати в купелевім готелю. Лікарської поради уділяє лікар ц. к. купелевого закладу цісарський радник **др. Артур Лебель.**

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсі шкільні друки на складі:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulnachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейських усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і дешевше як де инде.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день свіжа, фаска 5-кілова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Ланшині пошта Бережани.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отсі видання:

Людина, Ольги Кибизанської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горічана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацькі * * *	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефаник пиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба додати 5 кр.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських кальшів і черевиків до гімнастичних вправ.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо ждати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „Котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Кавчукові печатки

кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецьких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламіст неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і наклеїтиє за інсертати
платні в Чернівцях.

Чернівці 27. червня.

Се воєї domnilor? Справді чого хотять? Резолюція послів каже, що рівноправності. Отже в обороні рівноправності допустили ся вони варварської звесати найвищого достоїнства православної церкви а тим і самої церкви, диякон Бока викликав публичну соблазн, в церкві на великдень також в обороні рівноправності, а преса собі знов такий рішучий підняла голос, що уряд мусить безперестанно конфіскувати „Раг-у“ — одним словом усі несприятелі, повні засліплення демонстрації, що всякого дразнили і обурювали, отже розсвятили неспокій — усе те піднято в обороні рівноправності. Добре, що маємо в сій резолюції коментар до них і грозбу на будуче.

Румуни мусять добивати ся рівноправності, бо їм кривда. Найже приїде тут гість, що назімо зеленої Буковини не знає, то ми йому покажемо всю кривду Румунів. Він побачить всюди написі румунські на першому місці, побачить, що Волохи мають тільки 11 послів в соїмі і тільки трох (між п'ятьма) членів виділу краєвого, мають всю більшість в консисторії, бо тільки двоє місць не заняли; най же пізнає той гість шкільні відносини, а тоді без сумніву набере пересвідчення, що треба Румунам бороти ся, на смерть і жите боротись хочби і в той спосіб, що одним поборникам закон присуджує арешт, а других мусить ся проганяти з краю.

Іще найби наш гість узяв справоздане з соїму то і побачив би, чи посли ставили далше ідучі внесення нпр. в справах шкільництва, нїж референт дотичної комісії, чи правительство заняло вороже становище супротив опраданних їх постулатів, чи лишив ся може який закид з їх сторони невинуватим через правительство. І стисне він плечима. В соїмі посли не витягнули на яв своїх кривд бо їх не ма, тільки нападали на „антидинастичний“ імн „Ще не вмерла Україна“, не говорили, бо там можна їх було сиростувати, але за те заговорили демонстрації, заговорив „tricolour“, ну і в кінці самі посли в славній резолюції.

А тепер най Румуни поведуть гостя до ситих їх кривдою, до найчисленніших в краю Русинів. Покажуть йому,

що в Гоголині для 20 Румунів а 146 Русинів, в Міхалчу для 30 Румунів а 489 Русинів тримає ся утравістичну науку. Почислять 4 руских послів, одного заступника у виділі краєвим. А в консисторії? — О ні, ні, ні пане ту бомба, ту експлозія, відси пішло усе лихо. — То ви панове, хочете такої рівноправності, щоб і в консисторії і всюди впрочім не було ані одного Русина. що-би от хоч би з консисторії воп oben роблено пресію на духовенство в цілях румунізаторських.

Inde irae. Щаслива доля дала Румунам екорше розвитись, властиво не дала їм так підупасти, як Русинам і вони узяли маєток. Най буде навіть що се старший брат газдує, але як молодший брат, співвласитель підірє то елементарна засада етики і § закона кажуть віддати йому те, що належить ся. Се Румуни знають і тому такий крик підняли за марницю, за дві номінації. Але найже знають, що хто не відає добровільно, тому відбирає ся силою, що власне на те окрім етики є спеціально закла Румунів §. 1 ось вони гнівають ся на сей §, гнівають ся і ухваляють резолюцію проти правительства. А ц. к. правительство в одвіт заявило, що стоїть на засаді рівноправності всіх народів; колиж теперішня ситуація — як каже резолюція — грізна то сему винно не правительство і оно на будуче не відповідає за консеквенції з теперішнього положення.

Особово-доходовий податок а управителі шкіл народних.

(Відозва до управителів шкіл народних на Буковині).

Написав Іля Лакуста, управ. школи народ. в Балківцях.

Вже другий рік практикує ся у нас ново запровадженний закон податковий т. зв. особово-доходовий податок; однак він для управителів шкіл народних не зовсім справедливий.

Як відомо, до виміреня висоти особово-доходового податку враховують уряди податкові управителям крім всіх

сталих і не сталих приходів грошових, ще й вартість помешканя і то так високо, що кождому управителеви приходиться ся платити той особово-доходовий податок, не лише після визшої, але й багато платять его після висшої скалі. Ся неправність мусіла не одному управителеви в очи впасти, і певно не одні і жалували ся, так щож, нічо не помагає, бо уряди податкові мають з гори назначений степен процентовий, після якого кождому управителеви, не питаючи его о тоє, вже наперед за помешкане рахують.

Наколи иньшим платникам податку особово-доходового зовсім після їх факції або бодай в більше користний спосіб вартість їх помешкань враховує ся, н. пр.: заможні господарі рахують свої помешканя на 40—60 зр. лосесори дїбр і парохя 80—120 зл. — то управителям шкіл нар. рахують 120, 150, 160, 180, 200, 210 і 240 зр. і більше за помешкане; то значить 30%, взгядно 40% від 400, 500, 600 і 700 зр. річної плати (§. 33 кр. зак. з 30/1 1873 Нр. 10). Чи-ж се справедливо? Чи відповідає мешкане управителям такої вартості? Ц. к. урядникам VIII. рангі, що побірають 400 зр. лиш агитивного додатку враховує ся половину того додатку т. є 200 зр. на вартість помешканя. Отже помешканя управителів шкіл народ. на селах а п. к. урядників по містах ставити ся в ту саму категорію вартості. Урядники мешкають в просторах, спокійних, вигідних, зі всім комфортом уладжених салях, а учителя тиснуть ся по стужених, вогких, всімми грибами запечичених, закутках шкільного будинку.

Так не повинно бути. Та чей-же маємо надію, що се признають і власті шкільні й зарадять лиху наколи ми, учителя подамо до відомості наші бажання. Ми не хочемо ріжниц, право ідеареке й для нас писане, однак справедливості мусимо домагати ся. Отже домагаємо ся щоби:

1. Висока ц. к. власть шкільна краєва зволіла зарядити, аби уряди податкові управителям шкіл народних не враховували вартість помешканя після 30%-вого а взгядно 40%-вого степеня, лиш після їх фактичної вартості, бо помешканя не однакові, що до їх вигідности й доброти, тай не зладжені після одного

і того самого плану будови. Ся система враховуваня вартості помешкань і з той точки погляду не має жадної стійности, бо прецінь управителі в платні з часом аванзують з 500 на 600 і 700 зр. а помешкане з часом в доброти й вигідности упадає, бо старіє ся й виходить чим раз більше з своєї вартості.

2. Тая-ж власть зволіть розпорядити, аби помешканя управителів були таксовані, бо комісія шацункова повинна-б наглядати, не лиш зятим чи платник податку не за низько свої доходи в факсах виказує, але чи і не за високо знов уряди їх рахують, бо як перше є зі сторони платника ошукую, так то друге є кривдою для платника.

3. Треба конче домагати ся, аби §. 33. закона шк. краєвого з дня 30 січня 1873 Нр. 10 був і нам правилом, як він тепер служить урядам податковим за правило при вимірі вартості наших помешкань. Згаданий параграф каже: що если управитель не має помешканя в натурі, то належить ся ему в 1. і 2. категорії 40% а в иньших же 30% від річної плати яко належитість за помешкане, але як таксоване викаже, що помешкане не відповідає тій законом приписаній вартості, то хибуючу квоту повинно би ся управителям доплачувати грішми з кас податкових урядів. Приміром помешкане вартує фактично лиш 60 зр., то повинно би ся управителеви, побіраючому 500 зр. річної плати, ще 90 зр. доплачувати, бо ему належить ся помешкане в вартості 150 зр., побіраючому 600 зр. річно, доплатити 120 зр., бо він має право домагати ся помешканя, що вартує фактично 180 зр. і т. д.; аж тоді було би справедливо й правно враховувати вартість помешканя по змісці §. 33.

4. Та сама власть шкільна мала-би виготовити одностійний план для помешканя, в котрім би чорне на білім стояло, яке помешкане управителеви належить ся, бо дотичний параграф законний не ясно виказує ся о тім. Там стоїть, що управителеви належить ся помешкане в шкільнім будинку зложене найменше із 2 кімнат і потрібних бічних льокалів. Розмір величини кімнат, кілько їх має бути і яке уладжене они мають мати, що має ся розуміти під ви-

16

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

г-р Л. Н. Толстого.

(Дальше.)

XX.

А ту як наперикір йому справа протягла ся: після переслухання свідків і знатоків кождого з осіб після всіх з великою повагою ставлених, а цілком лишних занятих заступника прокуратора і оборонців предсідатель запросив присяжних до огляденя матеріяльних доказів іменю великого перстень з розеткою брилянтів, котрий призначений був на якийсь товстий, вказуючий палець і фільтер, на котрім розсіджувано трутину. Річи сі були опечатані, на них були наклеєні карточки з орлом. Присяжні вже забирали ся до розгядуваня сих річей, як втім товариш прокуратора приїдний ся з місця і поставив внесенє, щоб перед огляденем матеріяльних доказів прочитати протокол лікарських оглядин трупа.

Предсідатель, що посівшав з розправного як міг найкорше, хоч знав, що читане сего протоколу не придасть ся ні на що, хіба наведе нудлу і прилізнене обідю, хоч знав, що заступник прокура ставить таке внесенє тільки за-

для того що має право таке внесенє поставити — не міг відказати і сказав що згоджує ся. Секретар узяв напері а своїм смутним голосом перепутуючи букви а і р став читати.

При зверхних оглядинах показало ся, що 1) ріст Терапонта Сметкова 2 аршини 12 вершків.

— Оздоровений мушина — журливо шепнув Неклюдови до уха кунець.

2) Вік оцінити можна так на сорок років.

3) Труп набренілий.

4) По тілі железоваті сідла, місцями темні пятна.

5) Насвірок на тілі підняв ся міхурками різної величини, а місцями заліз і висить клаптиками.

6) Волосє темнорусє, гуєте і при дотику легко відстає від кожї.

7) Очи вийшли з абріт і рогова плівка померхтіла.

8) З носа з уший і рота витікає пішнста ропова тіч, рот отворений.

9) Шкіл — можна сказати — не видко знід набренілого лица.

10) і т. д. і т. д.

На чотирох сторонах по 27 точкам ішов опис всіх подробищ оглядин страшного, величезного, товстого і розкладаючого ся вже трупа кунця, що приїхав у місто забавити. Чувство гідости, то, якого зазнав Неклюдов, тепер при читаню сего опису іще змогло ся. Жите Катюши і рона що витікала з носа і очі, що вийшли з орбіт і его вина супротив неї

— все те, здавало ся йому, злило ся і його самого придавить. Як вже спінчив ся опис, предсідатель тяжко зітхнув, і підняв голову в сій думі, що буде усе му конець, але секретар взяв тепер читати протокол внутрішних оглядин.

Предсідатель знов спустив голову; опер єї на руку і заплушив очи. Кунець, що сидів поряд з Неклюдовим на силу здержував ся від сну, час до часу хитав ся; підсудні так само, як і жандарми позаду них сиділи не порушено.

Після внутрішних оглядин 1) Шкіра на черепі легко відділила ся від черепних костей, залузу крові не запримічено, 2. Кости черепа не грубі і неущкожені і т. д. і т. д.

Тут ішли імена свідків, підпис і оречене лікаря, з котрого виходило, що сконстатовані при секції, а в протоколі записані зміни в жолудку по часті і в кишках дають право сказати з більшою степеню імовірности, що смерть Сметкова прийшла від отруї, яка дістала ся до жолудка враз з вином. На підставі сконстатованих змін в жолудку і в кишках не дасть ся сказати, що се за отруя була, але що вона дістала ся там з вином — се річ певна, бо в жолудку Сметкова найдено велику скільність вина.

— Видко, що добре змів винити — знов прошептав кунець очуваюши.

Читанє протокола тривало з годину, але помічник прокуратора не був ще вдоволенний. По відчитаню сего прото-

кола, предсідатель звернув ся до нього з словами:

— Я вважало злишим читанє акту розсїду внутренности.

— Я просив би прочитати єї розсїди — суворо сказав заступник прокуратора не глядячи на предсідателя; з легка приїдний ся і в самім голосі давав пізнати, що має право домагати ся сего читаня, що сего права він не зрече ся, а якби відказали йому — то наступить касація.

Судя з довгою бородою і добрими очима, що терпів на нежит, почувачись слабо, звернув ся до предсідателя:

— По що се читати? Тільки проволікає ся. Оі нові мітли не чистіще лиш довше замігають.

Судя в золотих окулярах нічо не казав, мрачно і рішучо глядів перед себе, не ожидаючи нічого доброго ні від жинки, ні від життя.

Зачало ся читанє акту:

— 188... року дня 15 лютого я, підписаний на зазив лікарського відділу, за №. 638-им — зачав з рішучостю секретар і підніє діянозон голосу, наче хотів розіглати сон, що вїх тут присутних томив, — в присутности заступника лікарського інспектора, розсїдив внутренности:

1) Правого легкого і серця (в шість фунтовій склянній поєуді).

2) Змісту жолудка (в шість фунтовій склянній поєуді).

разом „петрібні бічні льокалі“ і т. д. се все не означено в законі.

Тому находимо помешкання різні, а то більше вузькі ніж широкі й вигідні, коло школи стоїть лиш шпичина й виходок. Керника, пивниця, стайня, піддаше на віз, хліб, будка на пса, обкладений огорож, сего нігде не найдете коло школи, такі панські забатанки мусить управитель за свої гроші поєстарати, если їх хоче мати.

Думаю, що всі ви, управителі шкіл народних мою відозву добре зрозуміли й надіюсь, що при зближаючихся конференціях учительських ся важна справа в кождім повіті буде порушена.

Нотатки політичні.

До ситуації.

Чеські дневники заповідають цілковиту зміну в ситуації. З заяв послів Енгля і Пацака Narodni Listy заключають, що в тій хвилі правницю не мож уважати за кермуюче сторонництво і що по заключеню угорського компромісу ряд лівниці став ся більше можливий, як до тепер.

Враз з тим виринула мысль о витвореню в віденським парламенті не втраляного центра. Першу вість о тім подав „Prager Tagblatt“ в дописи з Відня, відтак повторили єї „N. Tiroler Stimmen“.

Prager Tagblatt написав: „В деяких кругах порушено проект витворити в державній радї центр, котрому би припала задача, успокоїти Австрію у внутрі. Центр сей міг би зложитись з об'єктивно думаючих елементів державної ради. Теперішнє правительство має характер правительства правниці. Через те воно не в силі завести лад в державі. Лише посередня дорога змогла би успокоїти австрійські народи. Центр заняв би об'єктивне становище як супроти правниці, так і лівниці. Центр сказав би, як далеко можна іти в концесіях для Чехів, щоби не зразити Німців. Елементів до витворення центра є доста. Навіть і деякі Поляки приступили би до него, іменно ті, що чують ся не своїми в обіймах Чехів“. А головню псевдodemократи і ліберали, з поміж котрих один „Staatsmann“ написав брошуру, про

3) Самого жолудка (в шість-фунтовій скляній посуді).

4) Печінки, селезінки і пирок (в три-фунтовій скляній посуді).

5) Кишок (в шість-фунтовій скляній посуді).

Предсідатель з початку читання нахилив ся до одного з членів суду, пошепав щось, відтак до другого, дістав потакууючу відповідь і перебив читане.

— Суд вважає зашишним читане — сказав. Секретар замовк і став збирати папери, а заступник прокуратора розсерджений став щось записувати.

— Панове присяжні можуть оглянути матеріяльні докази — сказав предсідатель.

Старший і ще декотрі з присяжних приїдали ся і не знаючи, що зробити з руками, підійшли до стола і по черзі оглянули перстін і склянку. Купець навіть примітив перстін на свій палець.

— Ну і палець раз був — сказав він вернувшись на своє місце. — Як добрий огрок — додав любуючись тим образом стреного кучка, який він собі представив в уяві.

(Дальше буде).

яку ми говорили в попереднім числі нашої газети.

Органом формуючого ся нового сторонництва має бути тижневник: Volksfrieden, Organ für nationale Verständigung u. Gleichberechtigung in Oesterreich-Ungarn. Тижневник сей зачне виходити у Відні з днем 1-го липня с. р.

Проект утворення сторонництва центра знаходить в австрійській праці мало симпатій. Опозиційні часониси висказують гадку, що цілею того нового сторонництва є лише розбите опозиції. Vaterland знов і инші органи правниці пишучи о проекті утворення згаданого сторонництва, доказують, що проект не має нічого иншого на цілі, як лише відорване католицько-людового сторонництва від більшови. Заповідає, що Чехи не покинуть свого становища і з жадань своїх не попустять, а вже їр. Туна обовязком є відперти всякі замахи на правницю.

Новий габінет в Франції.

Новий французький габінет уложив загальний начерк правительственої заяви, в котрій короткими словами сказано, що габінет утворив ся головню в цілі охорони республіканських інституцій. Один з новоіменованих міністрів заявив редакторови дневника Matin: Будемо правительством сили і успокоєня, хочемо воскресити засадку поваги і привернути успокоєне умів. Matin думає, що новий міністер війни усуне теперішнього губернатора Парижа, що усуне з армії генералів Боадефра, Гонзеа і Пельє, а генерала Рожета перенесе з Парижа. Умірковані і республіканські дневники стверджують, що склад нового габінету є для них несподіванкою. Радикальні і ревізіоністичні часониси гратують Вальдекови-Русо за его відвагу. В тім самім дусі пишуть також соціалістичні часониси.

В справі IV. з'їзду архіологів в Києві.

Читаємо в „Дзвіз“: Дня 13 (1) серпня має почати ся в Києві, як відомо, IV. з'їзд архіологів — а з ним буде получена архіологічна вистава, котра потребає місяць. Поміж иншими ученими славянськими зголосили ся також декотрі львівські Русини (а з Чернівців др. Смоль-Стоцький — Ред.) з рефератами, котрі мають читати на з'їзді, — але з тим умовом, що реферати ті будуть виголошені по руски. Київській комітет з'їзду не хотів тої справи рішати сам та відіс ся до головної управи архіологічного товариства, котре має свій осідок в Москві. Відтак прийшла відповідь, що так само, як допущено до відчитів на з'їзді всі инші славянські мови, так і нема перешкоди, щоби читано на нім також і по руски чи то по українськи. Однак з сим рішенням не хоче згодити ся ректор Київського університету, в котрого будинку будуть відбувати ся засідання архіологів, та відіс ся до міністерства з протестом против читання рефератів, в хахлацькій мові. Цікава річ, як справу порішити міністерство. З одної сторони хочемо надіятися, що справа покінчиться ся користно для нашої мови, а з другої сторони не хочемо припускати, щоби в противнім разі — коли би міністерство справді прихилило ся на сторону ректора — наші київські учені, котрі переважну часть уладжували з'їзду і вистави взяли на себе, терпеливо і рівнодушно знесли таку зневагу нашого і їх рідного слова.

Правда що декотрі російські часониси — між ними „Новое Время“ — трубають в ту саму трубу, що і ректор київського університету, та моврим радном

накидають ся на нашу мову: але розумнійша часть російської печати виявляє зовсім инші погляди. Оттаг пр. „Южное Обозрѣніе“ так пише про галицьких перевертнів-обидителів і про російських загорільців: „Ті що відкинули свій рідний язык, щоби присвоїти собі російський, говорять тим сумноємішим діалектом, який захвалює львівській „Галичанин“, а задонтують в болото всіх тих, що хіба тим провинились, що боронять своєї рідної мови. Здавалось би, що дальше вже не можна йти в тій асиміляційній загорілості; а таки „Новое Время“ іде ще дальше і називуючи до того, що на проєктованім IV. з'їзді архіологів в Києві будуть читані реферати також і по малоруски, попросту денунціює ініціаторів з'їзду о сепаратистичній тенденції!“

Ну, то „Новое Время“, дневник російський, виходячий в столиці Росії, верзе про „сепаратистичні тенденції“ Українців: але як то мусіло перевернути ся в голові тутешнім „обидителем“, скоро они мають на стілько втерте чоло, що тут, в Галичині, де поки-ще ані на лїк нема „русских“, в країні, що поки-що належить ще до Австрії, сміють прозивати „сепаратистами“ тих, котрі не зійшли ще з глуздів і боронять своєї рідної мови?! Чи не краще-б їм звати себе самих! сепаратистами або ліпше — перевертнями?..

НОВИНКИ.

Чернівці, 27-го червня 1899.

Русини Буковинські! Не забувайте на „Народний Дім“, при кожній нагоді збирайте складки.

Іменована, відзначена. Є. В. Цісар рескриптом з д. 18. с. м. бувшого президента Буковини, теперішнього віцезидента найвиш. обрахункової палати Антона гр. Пачого переніс до III. ранги державних урядників. — Староста повітовий Др. Вірвель зівстав кавалером ордену Франца Йосифа. — Вість про іменованне радника Поміного, про яке ми писали в попереднім числі нашої газети вразувала ширші круги публіки, бо радник Поміне має симпатію не тільки в сфері урядників але серед населення.

На погоріліців з Гугагумори Є. В. Цісар призначив з прав. фонду релігійного 5000 зр.

Регуляція плат урядників, залізничних має вийти в жите з д. 1 жовтня с. р. на підставі § 14., замість кватирового діставати будуть активні додатки рівні, теперішньому кватировому. Плата фуніціонарів залізничних буде зрівняна з платою урядників державних. — Всі урядники залізничні мають перейти на етат державний, а в міністері торгівлі виготовлено план утворення трох стан залізничних урядників: I. правники і техніки II. урядники з укінченими середніми школами, III. з низшими ступенями.

Збори філії рускої Школи відбудуть ся в Жучіні не 1 липня с. р., як то було оновіщено в чч. 69 і 70 „Буковини“, але відложено їх аж на 16 липня.

Дарій Піулак
голова філії.

Збори товариства лікарів. Заряд товариства просить нас оповістити, що збори відбудуть ся д. 30 с. м. в пятницю о 7 вечер.

„Міцкевич та Пушкин“. Рада ієгорино-фільологічного наїду петербургського університету продовжила термін на конкурсну працю „Міцкевич та Пушкин“ до кінця грудня 1900 р.

Дня 23. с. м. між 5. і 6. годиною вечер в Мамайнях нових убив грім селянина Василя Яковичаного, що хотів скритись від дощу: Біг він до будки ч. 304 на шляху залізничнім і таки перед дверми будки зловив его грім.

Львівські москвофіли урядують „пушкинське торжество“ дня 25. с. м. (в понеділок). Торжество зачне ся богослуженням за пок. Алексе. Пушкина в православній церкві при площі Францішканській — панахидою по латурії. О 1. год. з полудня відбуде ся в комнатах „Русского Касина“ концерт („літера-

турно-музыкальное утро“), а вечером комере в кавярні Belle-voie. Вхід на „утро“ за запросинами.

Новітна реклама театральна. На які дивовижні гадки впадають директори деяких храмів муз в Англії або в Америці чи Австралії, може показати отих кілька примірів.

Одного дня, коли мала ся давати в Лондоні приміра годосної мелодрами „The Mystery of a Hansom Cab“ („Тайна одної дорожки“) представив ся прохажим на найлюдяїїших улицах західної діляниці столиці оригінальний вид: В елегантній відкритій дорожці їхав поволі, опертий на подушки, гарний молодий мужчина з мертвечки-блїдим лицем і з прижмуреними очима. На грудех его білоє сорочки червоїла велика пляма крові... Річ непа — або який злочин, або нещасте, або самоубійство. Люде ставали на улиці і жак переймав кождого, один другого питав що стало ся? Як звичайно, на вид збіговисна прибігає полісмен. І ось в тій же хвилі, як полісмен наближаєсь до дорожки, окровавлений пасажир встає, регочесь, роззелює ся публіці на всі боки і обома руками розкидає між публіку карточки з оповіщенем приміри. Відтак фінкер нігнав з хитрим актором на другу, третю і десяту улицю устроїти туди саму штуку. А у вечер усьніх був знаменитий.

Ще сензаційнішу і відважнішу штуку втяв один американський імпресаріо в Брукліні. В его театрі грали що дня страшну драму, в котрій героїня при кінці штуки тонить ся, але публіка не горнила ся на представлення. Тоді імпресаріо намовляє свою героїню на трохи небезпечну штуку. Она була доброю плавачкою, отже без вагання згодила ся на его проект: одного прекрасного попудня вийти в легкій туалеті на прохід і скочити з моста в ріку, ніби она хоче утопитись, а доки надбігне поміч з усіх сторін, она, виправивши в нурі, останеєсь під водою. І справді, на очех множества прохожих акторка удає самоубійство, а сотки строженої публіки прикладають ся з бочим серцем, як відважні мужикии видають ся в ріку і ратують молоду жінчину, що навірила собі жите. Виратувана удає велике ослаблене, а коли в кінці приходять до себе, заявляє, що она таки утопить ся, бо радше не жити, як грати що вечера перед порожніми лавками. Зворушаючу пригоду зараз описали докладно всі часониси, а наслідок впливов талий, що як довго таа драма стояла в репертуарі, люде просто товпили ся при касі, поки винци вже й білетів не ставало. Кождий хотів побачити на сцені випрапувану від смерті красну артистку...

Не менше пропорні і австралійські директори театрів, коли їде о то, щоби публіку зацікавити новою штукою. В Мельбурні по відіграній премієрі одної кримінальної комедії, котра дуже довгий час удержалась там на сцені, в перших тижнях що дня переходив по найлюдяїїших улицах міста цілий відділ кримінальців в парах під дозором двох уоружених сторожів. А щоби сензацію збільшити, то один або другий актор, перебранний за кримінальщика, пустив ся утікати. За утікачем кидали ся сторожі, синив ся заколот, люде збігали ся зі всіх сторін — а коли вмівали ся позбавити, наступали поспеша, заперени на представлення — і актори кримінальщики рушав в дальший похід. І штука, котрої найважкіїїї есван справді відігравали ся в криміналі, знаменито „робила касу“ завдяки тій оригінальній рекламі.

Невикрутив ся від війська. Один інфантерист тутешнього гарнізону часто западав на западене кости в полі. Кілька рази був в шпіталі і за кождим разом вертав до здоров'я. Але що се потюрало ся кілька рази, вже мали його пустити з війська. Лікар хотів для влєкних студій зняти фотографію западеней кости. Відомо, що сего можна докопати при помочі рентгенівських лучів. Отже заряд шпітала позичив рентгенівське апарату у тутешнього лікаря дра Гольденберга і відфотографовану ногу хорого жовїтра. Але щож показало ся! Кість ноги цілком здорова, а тільки коло неї в мясно вбито 8 голок. Отже то сиритний воєк вбивав собі голки в тіло викликав тим об'яви подібні до западеней кости. Очевидно не лиш не пущено його з війська, але ще усьміхає ся йому — холодна.

ФЕЙЛСТОН ПЕДАГОГІЧНИЙ.

Чи запроваджувати шкільні
щадниці.

Се дуже красно, що ви завели у себе в школі касу ощадности для дітей; єсть се доказом, що Ви чоловік, котрий не лякаєся труду і думає о тім, що доброго завести би в своїй школі. Мимо того дописи Вашої в с'їм напрямі не можемо помістити, позаяк не хочемо пропагувати гадки закладання по школах кас ощадности. А що Ви визнаєте нас навіть, щоби ми над сею справою застановилися, то й зараз скажемо Вам наш суд в с'їй справі опертий на досвідах зроблених у Відні, де людиність може трохи багатіша, як у нас; не кажемо вже по наших селах, але хоч би й по містах. Насамперед ми тої гадки, що педагогія не повинна ніколи переходити ані в моду ані в шпорт. Педагогія повинна бути тим чим, — що так скажемо — Бог єї створив, природним вихованем без тих, що так скажемо, штучно видуманих і придуманих способів і цілій, котрі хоч і мають якесь значіне, але остаточно в дальних наслідках доводять до зовсім чогось противного як то, чого хотіло ся досягнути. Так н. пр. уважаємо забави шкільні за щось такого, що веде до шпорту, а шпорт знов за щось такого, що руйнує людей а відтак і цілу суспільність. Не обтяжайте молодежи не кажемо наукою але системою, дайте свобідно побавити ся кожній дитині а буде се здоровіше і для самої дитини і легше на кишені родителів, громад і краю. Може хлопець менше буде знати викручувати ся, і ставити ся в позиції, але за то й менше буде єго кортіти їздити на колесах і т. п., а за то шукаючи собі забави більше в природі, буде може й більше сильного характеру. Подібно думаємо і о шкільних касах ощадности. То єсть мода, яка витворила ся у великих містах, промислових центрах, де єсть много багатих людей, котрі своїм дітям визнають місячну пенсію н. пр. по 1 або 2 зр. або що дия дають по кілька крейцарів на то, щоби вони мали за що купувати собі ласощів. Щоби же тоті діти через нерозвагу своїх родителів не хурвали, об'їдаючи ся нараз ласощів, або щоби грошей тих не уживали ще на щось гіршого, то опікуни і учителі (а треба знати, що по великих містах віддають багатіші люди своїх дітей до пансіонів або приватних шкіл хоч мешкають таки в місті, а то для того, щоби мати дома спокій і вільну голову та час на шпорт і до театру), на котрих спочиває одвічальність, заводять каси ощадности. За се спасибі і вдяка, бо то добродійство для дітей і средство против дурних та байдухних родителів. Чинати ся однакж сего способу без потреби, значить ся, робити моду. Щоби щадити, треба мати чогось недостатком, а щоби щось мати, треба щось продукувати, виробляти. Дитина не продукує нічого, отже нічого не має, а коли нічого не має, то й не має що щадити. Могла би щадити хіба лиш ті гроші, які їй дають дома, або які би сама забирала (!) О скільки ми наш край знаємо, особливо же села, то не ма звичаю, щоби родителі або опікуни давали

дітям гроші на страту, хіба дають їх до школи на потреби. Жадати же, щоби давали дітям умисно до шкільної каси, значило би ужити примусу — особливо на бідніших — або лишати одних без ощадности отже п'ятнувати їх біднотою а збирати другим ощадности і робити їх вже в школі богачами супротив других. Чи то було би педагогічно? А преці неодна бідна дитина виходить на богача, дитина-гож вже шкільною касою ощадности значить єї бідноту і викликувати з одної сторони зависть, з другої гордість? А преці школа має тисячні способи учени правдивої ощадности — не лиш самого збирання грошей, чим було би поправді складане грошей в касі ощадности. Нехай школа учить дитину шанувати н. пр. одєжину, книжку, зошит, бо то правдива ощадність, нехай учить цінити час, бо час то гроші; нехай учить дитину як собі самій поради, бо спосіб в роботі заощаджує труди і видаток. Ото правдива ощадність, котрої кінцем єсть складане гроша. Нехай школа не жадає, щоби діти купували зошити з фабрики, аж на пів міліметра однаково великі в однакових окладниках, однаково і то ще може сино або червоно поліновані. Хтось скаже може що то порядок а ми скажемо, що то неправда; то шаблон, то система, може дуже вигідна для фабрикантів, книгарів, видавців, накладців, авторів, крамарів і т. п. але не для дітей і їх родителів. То не педагогія. Нехай школа учить дитину замість за 10 кр. купувати один зошит, зробити собі за ті самі гроші два зошити власноручно. А хоч би й один навіть менше догідний і красний, то все ще буде більший хосен, бо дитина притім научить ся сама собі радити, самому собі то робити, що їй потреба а не буде опісля чекати, щоби їй все давано готове під ніс. Отсе і богато дечого иншого єсть після нашої гадки правдивою ощадністю, як раз тою, котра має правдиве значіне педагогічне і котрої школа не повинна спускати з ока. Все инше єсть модою і шпортом. А відтак, як гадаєте? чи кождому учителеви схотіло би ся записувати цілий рік ощадности н. пр. 50 дітей? А як дітей буде 80 або 100? То хіба їм держати окремого каснера. То все красно говорять ся в теорії але практика не всюди показує ся дійсно практичною, хоч би й одному як н. пр. Вам, могло щось уда-ти ся. На с'їм кінчимо сей все-таки інтересний не лиш для учителів але й для родителів темат, а Вас просимо вибачити, коли якраз із наведених повисше причин не хочемо пропагувати гадки заведення шкільних кас ощадности.

(„Нар. Часопись“.)

Галицькі „руссіє“ в Коломийщині.
(Допись.)

Від коли нас Дудивич ушасливи своєю „конторою“ чи там „амбасадю“ як єї загально називають, від того часу в Коломийщині почав ся проявляти партійний антагонізм. З початку слабо, але з часом виразнійше, з разу лише межі інтелігенцією, але відтак дежуди і межі селянами. Народна партія була за сильна, щоби міг єї Дудивич, як мовляв, розбити, але знов за слаба щоби могла провадити успішну боротьбу політичну з подвійними ворогами.

Кількох людей, трабантив „амбасад“ розпочали „на увазу“ свою де-структивну роботу на зверх висуненем кандидатури на сойм краєвий на попередню каденцію в особі тутешнього, навіть місцевим мало знаного адвоката Юрченка против д-ра Окуневського. Однак ся перша кампанія політична против народовців скінчила ся комітетним фі-яском. Др. Юрченко провалив ся отидно мимо того, що на загальне згіршене оперовано на широку скалю горівкою і ковбасами. Другим подвигом „твердих“ був неурдалий скандальний процес „Общества драматичного“ репрезентованого д-ром Юрченком против товариства „Народного Дому“ о зворот дарованого єму кошика через те общество кувника грунту під будову. (Цікаве на нашій відно-сини ще й те, що так др. Юрченко як і „Общество драматичне“ єуть і тепер членами товариства „Народного Дому“!!) Велик за тим пішли дальші безцисленні інтриги. Скрита робота, котру загально приписують амбасаді, прибирала чим раз більші розміри і перенесла ся з часом також і в околицю. Замість го-лосити слово Боже в церкві викладали свашеники „твердого (за)када“ своїм парохіянам політику. З проповідниць кидали анатему на фонетику і страшено темний нарід нанциною, котру лани хотять їм разом з фонетикою накинуги. Збирати підписи (а властиво знаки „хреста св.“) до протесту против адекої „куцухостой кривониси“ і т. д. О. Лев, мав на празнику в Кійданчи політичну проповідь в церкві на тему „адін на-род.“ С. Павлюк агітував завзято против „Діфетра“ в користь краївської „фльоріанки“ і сам дав наслідкування достайний кримір асекуруючи в „Фльоріанці“ пер-ву і прихороні будинки. „Свободу“ пре-лимеровану деякими селянами перехва-чує ся на почті, а против самих пред-платників голосять ся в церкві політичну круциату. Ся агітациа захопила і пер-ковий справи. Висилають н. пр. на за-галльї збори тутешнього „Брацтва цер-ковного завадників міщан (не належачих до Брацтва) щоби обиджали виділ про-стацкими лайками і робили коршемау бурду.

Агітує ся завзято против складаню жертв на будову „Народного Дому“ а рівномасно дає ся гроші селянам, щоби випсували ся численю до товариства „Народного Дому“ і на загальних збо-рах голосували на їх лісту. В послідних часах розіслали навіть „посланиє“ до „твердих“ свашеників і долучено до кождого по 20 до 30 зр., на закупно своїх членів до товариства. Крайня де-моралізация, якої хіба лиш наші мо-сквофіли годні допустити ся. А то, що сказано тут, то лиш маленька частина з того що ми знаємо.

Драгоманівські вечерниці
у Львові.

Вчера (26. червня) відбув ся у Львові заходом академічної молодіжи вечер в паміть четвертих роковин смерті Михайла Драгоманова. Вечер відкрив вступним словом т. Евген Косевич, ви-таючи іменем академічної молодіжи зі-браних, що прибули пом'яти великого покійника. Бесідник згадав незвичайні заслуги пок. Драгоманова, що повних 30 літ деужав невтомно руку на жив-чику умового життя України-Руси, що своєю ясною, поступовою, далекосяглою програмою, своїм бистрим критицизмом старавсь успішно вивести загальзяків з сфер новоних фраз екслюзивного, фор-мального українського націоналізму, на шлях всемодеккої правди і поступу, прав-дивої, просвіти народа, здорової та свідомої цілі громадянської роботи.

По вступнім слові відсвіднав му-жеский хор під управою т. О. Людке-вича „Починає до Славни“ (Драгоманова-Людкевича) при фортепиановім супроводі пп. Прокешівних, а відтак наступив відчит-тов. Л. Цегильскою про провідні думки і діяльність Драгоманова. Прелегент подав обширний та вірний образ велими чи-слених творів Драгоманова фолькло-ристичних, історичних, публіцистичних, критичних то популярно-наукових. Вка-зав на суспільно-політичні погляди Дро-гоманова яко соціяліста, і заравом про-пагантора вольної федерації, з против-ника централістичних стремінь соці-альної демократії. Вкінці підіє незви-чайну заслугу єго всесторонної діяль-но-

сти, що стала єдиною у нас, що ви-кликала плодоносний фермент і в австрій-ській Русі та дала почин до згуртованя поступовіших елементів до зорганізо-ваної, енергічної громадянської праці в імя вселюдського поступу і волі. —

Промовив відтак д. Мих. Павляк. Полавиши прегарну характеристику пок. Драгоманова, сего найбращого приміру всеєвітної цивілізації на нашій землі, сего вірця суспільно-політичного діяча, звернув увагу молодіжи на погубні на-слідки передчасного, молодечого полі-тикованя. Не поглубивши голошених ідей, не набувши основного фахового образования, що дало б підставу до занятя визнатійшого суспільного становища, підлягає ся легко усяким покусам, спро-невірює ся хліба ради давним ідеям. Тому ж і візав бесідник своїх молодішних товаришів до невсипуючої праці та нау-ки та здобуваня певних і незалежних становищ на кождім полі, бож видіти фалшиві свідоміх борців за голошену ідею, і то людей на усяких видних ста-новищах, було горячим бажанем пок. Драгоманова.

В кінці промовив іменем рускої те-хнічної молодіжи т. Т. Мелень, визнаючи товаришів, щоби маючи все перед очима заповіт Драгоманова, ішли неустрашимо вказаним ним шляхом і стреміли до здій-сненя єго ідей.

Промови переплітали: мужеский хор „Іван Гус“ (Шевченко-Лисенко) при пре-гарнім фортепиановім супроводі пп. Про-кешівних, та артистична гра на форте-пиані на 4 руки (Lysberg — Valse bril-lyante) пп. Прокешівних.

На торжество наслідні привітні те-леграми від черновецького „Сосоца“, тов. Ватри в Пшібамі, віденської „Січи“, від руских робітників у Відні, від ра-дикалів сянтинського повіту, від ра-дикальної організації у Відні, — від п-ї Ольги Кобиланської та п. Ден. Лукіано-вича з Чернівців, від т. Мих. Богайчука у Відні, від тт. Загайкевича і Голубо-вича в Тернополі.

Вечер винав з кождого згляду сві-тло, — одушевлені учасники розійшлись покріплені на душі при звуках народного имну „Ще не вмерла Україна“. — При-кро вражала лиш обетниця старших львівських патріотів... Роман Стефанович.

НАУКА, ШТУКА, ЛІТЕРАТУРА.

Руска Рада ч. 12. — Гро-мадські вибори. — Розказано, як Петро Геліч з Товорівців по дов-гих пересправах в третій інстанції остояв ся з своїм протестом про-тив вибору ради громадської, наве-дено мотиви з яких адміністрацій-ний трибунал у Відні протест по-твердив; а се є навчаюче для се-лян, щоби знали як поводити ся тра при виборі, чого треба до його важности. — Час іде не вертає. На Буковині окрім церковних свят повстановляли собі люди ще самі якісь свята і гайнують доро-гий час роботи. Отже ся статя ви-казує шкоду такої трактики і ра-дить єї покинути. — Допис і від-так поради і науки і цікаві для селян відомості з біжучої політики, про уроджай, про щеплене вісип, лучі Рентгена і т. д.

Конкурс на муза, штука в 5 актах Льва Лопатинського. Сего року виийшла друком драма тогож актора підзагол. До Бразилії і істо-рична трагедія „Беата і Гальліка“. Замовляти можна у автора Львів, ул. Сакраменток ч. 10.) ціи кни-жок не подано.

Товариства „Просві-ти“ книжочку 5—6 нагороджено премією Дубравського (90 зр.); заго-лодок єї: Цікаві розмови про дер-жави і народи в Європі, написав Любомир Селянський.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стану у всіх місцевостях без капіталу і ризику продажу, законно дозволених лосьвів. — Предложенія адресувати: Ludwig Österreichischer, VIII. Deutsegasse 8. Budapest.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Найсильніша, а найвище на континенті східної Європи
положена, найраціональніша

зелізна купіль мулова (Moorbad)

на місці зливу Дорни і золотої Бистриці.

Сезон від 1. червня до 30. вересня. Догідний доїзд від залізничної станції в Кімполонгу підводами, що очікують кожного поїзду. — Театр, концерти, ляви-теїс і крокет. Прогульки в околиці возом, верхом, човнами.

ДОРНА БУКОВИНА

В монументальнім закладі купелевім подає ся купелі по найновішим системам, також гідропатичні купелі, а обелуга випрактикована. Курації молочні, жентицею і з захованем дісти. В ново збудованім домі кураційнім є пишні ресторани, кофейні, концертна сая, салі білярдові і музичні. Гірські водопроводи, каналізація. На замовлення ц. к. заряд купелевий резервує комнати в купелевім готелю. Лікарської поради уділає лікар ц. к. купелевого закладу цісарський радник др. Артур Лебель.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отої шкільні друки на складі:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulschriften, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейських усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і дешевше як де инде.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день свіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лашині пошта Бережани.

ДРУКАРНЯ

„РУСКОЇ РАДИ“ в Чернівцях,

ул. Петровича ч. 4.

має на складі отої видання:

Людина, Ольги Кибилянської	40 кр.
Царівна, „	1.20 „
Некультурна „	20 „
Природа „	20 „
Покора „	70 „
Сестра Юлія, Анна Сторожівна	50 „
Твори, Юрія Федьковича I. том.	1.— „
Залісе, Осипа Маковця	1.20 „
Чума горічана, Омелян Попович	20 „
25 повісток „	10 „
Хлопці-садівники „	20 „
Цісар Франц-Йосиф I. Омелян Попович	10 „
Образки з природи, Іван Синюк I. і II. том. по	5 „
Бесіди про часи козацькі * * *	75 „
З села, Богдан Лепкий	20 „
Гадки про потреби Українців * * *	15 „
Сина книжочка, в дуже гарній оправі, В. Стефанік лиш	70 „
Приказки, книжочка для веселих людей, Ів. Данилевича	8 „
Ворожбит * * *	10 „

На пересилку треба додати 5 кр.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совісно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербурських калішів і черевиків до гімнастичних вправ.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усмирюючий лік на втиранє: по ціні 40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

всє лише в оригінальних флашках з нашим охоронним знаком „котвиця“ з антики Ріхтера і для осторожности приймати лише флашки з тим охоронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Кавчукові печатки

кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Кинїг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца

ЧЕРНІВЦІ

улиця Гоговна ч. 13.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламні неопечатані
вільні від порга.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10	—
на чверть року	5	—
на місяць	1	70

Подавніше число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інерати
платні в Чернівцях.

Чернівці 1. липня.

Русини, то собі тихий наро-
дець.

Як мати має тиху дитину, го-
сподар тихого льокатора, то мама
каже: не знаю коли воно зросло,
а от дивіт вже йде від мене, а на
льокатора кажуть сусіди і госпо-
дар, що навіть не знають, чи він
живе, не знають, що з ним діє ся.

Та навряд, чи ліпше бути кри-
куном і наливодою.

Ми Русини не маємо господа-
ря, тож нам в нікого заслугувати
ласку, а прецінь ми сидимо тихо.
Господара в нас не має, але є
в нас льокатори; правда, що се
нарід ворохобний і розібрав собі за
багато, правда, що вони нарікають
на нас і клеймуть — але не-
слухно.

А Русини тихо, тихенько. Наш
опікун може сказати: тиха дитина,
не знаю коли воно зросло, а наші
сусіди і вся Європа навіть не знає,
що у нас діє ся, ба навіть не зна-
ють, чи ми живемо.

Відкіляж мають знати? Ми по-
зволили закрасти свою історичну
минушість, місію історичну, яку
сповняли наші геройські предки по-
звляємо приписувати собі тим, що
сиділи на нашім карку, яко паразит,
ми дали вимазати себе з карти
Європи і відобразити собі наше одві-
чне імя тай мовчимо тепер завзя-
то, стогнемо чіхаючись в потилицю
і ждемо поки прийде гора до Ма-
гомеда. Ми не знаємо ще сеї тай-
ни, що Магомед видичи, що гора
не хоче прийти до нього — пішов
до гори.

Чи справді нема у нас нічо

такого, чим міг би зацікавити ся
ширший світ?

Русин тихий, але при тім леда-
чий і непорядний.

Як пішла про нас яка слава
поза границі Австрії, то хіба лиха;
от місяць не оббів ще навкода
землі від того дня, коли нікчемний
перевертень покрит нас соромом
у Петербурзі... Хвалити себе не
хочемо, ну ту ще може хтось до-
бачити скромність, але чому не
маємо пожалувати ся прилюдно?
Думайте здорові над тим, чи воно
що допоможе, але зважте, що усе так
роблять.

Прощу, таж нині під кінець
XIX. ст. на наших устах лежить
каганець, який наложив нам само-
державець 1876 року. І ми се
терпимо на сором — ганьбу нашу
і ані чичирк вдоволені тим, що
колись Драгоманов написав про се
по французки, то і доста з нас.
Ні, не доста бо європейські народи
мають свою журбу, але в догідну
хвилю треба їм пригадувати ся і
одною відмовою не знеохочувати ся.

А про наш скарб, наші народні
пісні знає що світ? Е, навіть не всі
ми Русини знаємо. Сей то той сьніває
народну думу, народну пісню і не
знає, що його уста клепчуть.

Прийшли ми на літературу. Не
ждім на сьвітових імпресарій-
кольтпортерів, на жидів (жид Бран-
дес зробив рекламу Скандинавії,
Росії, а по часті Польщі, в Гали-
чині найтяжшою компіляторскою ро-
боти над польською літературою, не-
признаною Поляками підняв ся невто-
млений жид др. Бігеляйзен) ми самі
найдемо приступ до Німців, бо ті
консеквентно стремлять до осушення
заповіту Гітго і хотять зробити,

а навіть зробили свою літературу
сьвітовим базаром для всіх літера-
тур. Яка в них сила журналів для
літературних переглядів, але на
згадку про kleinrussische Literatur
просто таки ніколи не попадаєш. А
погадати, кілька би то людей було
в можності написати хоч би такі
короткі замітки, як в зошиті за
апріль с. р. в берлінським літе-
ратурнім Еху (Das littera-
rische Echo). І пам'ятайте, що лі-
терати то люди образовані, яким
перо з рук не випадає.

Щож тоді сказати про політи-
ків і про інші прояви жити су-
сільного? Найдуше живчик того
жити бе в часі виборів — мислив
би може хто, що на той час з'ор-
ганізує ся бюро кореспонденційне, ко-
тре розкидало би хоч по австрійських
газетах дописи? — щось подібного
у нас не робило ся.

Час до часу займає ся нами
польська преса, але як вона хоче,
щоб польська суспільність про де що
не дізнала ся, легко досягнути їй
ціль — вона мовчить і все ограни-
чає ся на нашу руску пресу.

Вернім до недавних подій: мо-
лодіж сьвяткувала і то з великим
одушев'єнням пам'ять Дроманова, а
на чім справа скінчила ся? на
дрібних нотатках між „новинками“
в Дьль і Руслані.

Та сама молодіж носить ся з
плянами, про котрі ще не говорять
ей голосно, найже вони, як при-
де слушний час сховають під до-
брій замок свої резолюції і посту-
ляти.

Що Леваковський поїхав до Га-
ги представляти справу відбудованя
Польщі — се може мати комічні
моменти, як для кого — але для

нас в тім наука (можете собі очі-
стити єї від пересаді і комізму) як
тра дбати про себе і видіти поза
границі Галичини, ба і Австрії.

Перестаньмо бути тихим, скром-
ним, ледачим народцем.

Заграниця.

(Продаж Каролін. — Самоанські
острови. — З французького парла-
менту. — Мирова конференція. —
Смерть сербско-турецка.)

По нещасливій війні з Амери-
кою (Сполученими державами) Іш-
панія стратила майже всі свої ко-
лонії, лишив ся їй лиш архіпеліг:
Марокінні Маріанні і Палав на схід
від Хін. Адміністрація сих островів
для ослабленої Іспанії неможлива
і вона мусіла їх позбутися. Найохот-
ніше були би їх купли Сполучені
Держави з оглиду на сусідство сих
островів з новонабутими Філіппінами,
але Іспанія не хотіла їх за ніщо в
світ відступити своєму ворогові.
З того скористав другий купець:
Німці, а для них знов велику вагу
має архіпеліг яко центрум між Кіа-
чау і островами Самоанськими.

Звісно, що Сполучені Держави
перепиняли Німцям, але вкінці по-
ладнало ся якось і Німеччина ку-
пила вже сей архіпеліг за ціну 17
мільонів марок.

Сей архіпеліг складає ся з 500
островів більших то меньших, дуже
розкинутих; всі разом дають про-
стір 1.800 км. квадр. Населене до-
ходить до 50.000, з чого 9.000
білих.

На Палав родить ся тростина

Александр Сергієвич Пушкін.

Ся кара була правдивим добро-
дійством і щасливим случаем в
житі Пушкіна.

Тяжко було тут поетови терпі-
ти від батька, що приняв ся ролі
поліційного надзору над ним, але
по кількох авантурах і за вставле-
нем Жуковського батько виїхав ли-
шаючи надзир предводителю дво-
рянства, а релігійний старенькому
монахови; але вони цілком не стіс-
няли поета.

Тому і віджив він тут. Мав
при собі пістунку Аріну, що оди-
нока щиро його любила і їй завдя-
чує поетичного свого Руслана, і
нею розмовляв і читав їй свої тво-
ри, ту пізнав тепер знов і поезію
людову і сам люд, але вже яко до-
зрілий артист, що вмів оцінити і
вихиснувати усе єї красу. Образи
сільського життя впровадив він до
Онегіна. Ся поема зразу писан-
на без виразного плану набрала ту
в Михайловском тих цїх епопей вла-
сне через пізнанє російського життя
на селі. А дальшого матеріалу до

поеми достарчила одна родина (Осі-
пової) з сусідного села Трігор-
ское.

Тут, в Михайловском узяв ся
Пушкін за Карамзіна і як через
студіюване народної поезії, так те-
пер через заглибленє в рідній істо-
рії приходить зворот від козмопо-
літизму до народоветства — Резуль-
татом студій над історією народа
є історична трагидія Борис Го-
дунов.

Але побут в Михайловском вра-
тував жите поета. В осени 1825 р.
вмер Александр І., а в грудню
спахнув бунт; як би Пушкін був
тоді в Петербургу, без сумніву на-
лежав би був до бунту і wraz з
приятелями „декабристами“ пожив
би був смерти на шибениці або в
Сибірі. На першу вість про події
в столиці, він зараз виїхав ся ту-
ди, але по дорозі остиг його жар —
гору взяв холодний розум і він
вернув ся в Михайловское. При тім
стала йому в пригоді звісна його
забобонність; виїзджючи стрітив
пона, відтак перебіг йому дорогу
заяць — се усе віщує щось злого.

Тепер переживав поет тяжкі
часи. Неудача ліберального руху,
строга кара на „декабристів“ по-

трясла ним, а повторювані його за-
ходи, щоб видобутись з Михайлов-
ска, виїхати за границю, стрічали
ся з відмовою. Аж в липню 1826 р.
обернув ся Пушкін просто до но-
вого царя Николая. Сей казав ста-
вити його перед своє лице і розпо-
вив ся з ним. Пушкін на запит
царя відповів йому без наміслу,
що симпатії його по стороні „де-
кабристів“, що він без сумніву
взяв би участь в заговорі. Се
цареві сподобало ся. „Довольно ти
надурачілся“, сказав він Пушкіну,
„тепер, надіюсь, будеш розуміючий,
і суперечки між нами не буде“,
вернув йому волю і сказав, що
сам буде цензором його творів: По-
ет мав до вибору: примиритись з
царем і його системою, або бути
далі в неласці. Вчарований приня-
тем царя, зробив згоду не прочу-
ваючи, кілька журби і терпіння стрі-
тить на нових шляхах, що стояли
тепер отвором перед ним.

І так минула дика, але свобод-
на молодість, а надходить 10 літ
трагічної боротьби поета шляхотних
поривів хоч слабой волі з автократо-
ю і окруженем своїм. В єї борбі
упав він.

II.

(Житє в Москві і Петербурзі. —
Смерть поета.)

В Москві радо витали і прий-
мали поета, він жив по давньому —
весело, шумно, сипав грішми, грав
в карти. А при тім писав багато.
Але ізза тих п'єсьм мав багато пе-
репалок, бо не втерпів, щоб не
шпигнути якої „грубої риби“, далі
не міг дотримати зобов'язаня і не
один верш був читаний в това-
ристві, або і ходив вже з рук до
рук не перейшовши цензури. (Пе-
репалка з Уваровим і Бенкендор-
фом.) Показало ся, що його свобода
то іронія, його добре слідили. І
тому то в листах його з тих часів
вчитасмо скарги і сарказм на його
окруженє, на весь світ. Тому пе-
римінає ся характер і уособленє
поета: він став сумний і по цілих
днях мовчки лежав на софі і ку-
рив люльку, а ся душевна тоска
озвалася сумною нотою і меланхо-
лією в його ліричних віршах з сеї
періоди.

До того додучали ся грошеві
клопоти, з яких він ціле своє жи-
тя не вийшов. Правда, як переїхав

цукрова, помаранчі, банани. Близько острова є рафи коралеві. Перед 30 роками заложено тут першу католицьку місію.

Рівночасно з купном Каролін запровадила Німеччина лад на Самоанських островах, над котрими має протекторат в спілці з Англією і Сполученими Державами.

Німеччина дуже задоволена з викупна Каролінських і Марієнських островів від Іспанії, та полагождення самоанської справи з двома другими протекторами тих островів: Англією і сполученими Державами. Цар Вільгельм показав се своє задоволення наданем графського титулу міністрови заграничних справ Білову. Сума купна зрентує ся Німеччині добре задля економічної і політичної ваги тих островів.

Клопоти і задрки на самоанських островах усунено в сей спосіб, що кинено кість незгоди між самими тубольцями сих островів. З почину німецького проекту скасовано королівську гідність, поділено острови на провінції і на чолі кожної поставлено якогось місцевого бояра, що має управляти тубольцями, а від трьох протекторів буде одержував субвенцію. Очевидно такий кадик буде йти на руки своїм протекторам. До того людність тамощна є страшно байдужна і лінива, а похопна до ворохобні і бійки. Тому то тепер будуть они себе взаємно нищити, хотий дрібні війни їм заказані з огляду на економічні інтереси білих поселенців. Загибель тубольчого населення подасть можливість ширшій колонізації чужих поселенців і розвою промислу — о що лише ходить всім трем державам. Отже на разі справа полагоджена; в дальшій будучности, коли самим поселенцям стане потісно бути може, що і они, як теперішні Самоанці, возьмуть ся за зуби.

Новий габінет французький, під проводом президента міністрів Вальдека-Русо, при своїм першій виступі позискав для своїх проєктів лише дуже малу більшість, 26 голосів. На початку вчорашнього засідання палати послів Дерулед по-

ставив внесенне з жаданем ревізії конституції в тім напрямі, щоби парламентарну республіку заступлено республікою плебісцитою і зажадав нагlosti того внесення. Президент міністрів виступив против нагlosti і зажадав, щоби внесенне відіслано до комісії. Дерулед зажадав голосу, але президент палати відмовив. Коли один посол закинув президентови, що ходить крутими стежками, счинив ся крик і протести на лівниці. Кільканадцять послів говорить нараз. Президент накриває голову на знак, що засіданне перериває. По перерві настав вже спокій, отворено засіданне на ново. Остаточно нагlosti внесення Деруледа відкинуто 367 голосами против 70 і палата перейшла до порядку денного.

На мировій конференції вийшов новий проєкт в справі полюбовних судів. Проєкт полягає на тім, що в Газі має бути утворене стале бюро, але з обмеженим обсягом діланя. На случай конфлікту між двома державами, бюро мало би покликати до життя полюбовний суд, функціонуючий спеціально для даного случая, для полагодження конфлікту. Суд не був би сталою інституцією, ані не примусовою, лиш факультативною. Німецький делегат професор Цоря, котрий вийшов до Берліна, має місію позискання німецького правительства для того проєкту.

Вигляди на прийняте має внесенне англійського делегата, котрий вніс, щоби під проводом голландського міністра заграничних справ, утворити в Газі сталу колегію полюбовного суду, зложеного з акредитованих там представителів держав.

Віденський Vaterland доносить, що католицькі члени голландського союму не прийняли запросин на торжество уряджене правительством для делегатів мирової конференції, аби в той спосіб запротестувати против виключення папи з мирової конференції.

в Петербург, покликано його в камерюнкри, дістав 20.000 рублів на друк „Пугачевского бунта“ обробленого ним в 1833 році. Та се не могло потішити поета, ані зарадити його клопотам. Тяжко було йому приймати такі ласки памятаючи, що приятелі його терпіли в каторгах. Він потішає себе думками про непобідиму велич і силу Росії, думками, які найдете у кожного Росіянина і пише оду „Клеветникам Росії“. Та всеж він надто відчужений від загалу, від окруження, серед якого мусить жити. Велика амбіція його мучила, він бачив як інших шанували, властиво шанували становиско, рангу, ордер інших, а того він не мав, і не міг пережити дрібних, уросених зневаг. Біографи подають такий деталь: При роз'їздах (н. пр. з публичних прийнят і т. д.) кликали: „Кариту Пушкіна!“ — „Якого Пушкіна?“ — „Писателя.“... — Се Пушкіна обиджало.

Працював і гриз ся, а ховаючи свою матір, поряд із нею закупив для себе могилу (як добре було жити йому). Не зірвав давних дружних зв'язків, на літературні вечери ходив, але на всіх глядів нежнчли-

во, в кождім слові шукав натяків на його лихі відносини семейні і материяльні, шукав обиди для себе; — вже почав ся у нього душевний розстрій.

В таких обставинах семейне життя тільки затишало йому. Пушкін оженив ся в 1831 р. з ангельською красою, Наталією Николаєвною Гончаровою. Вона походила з багатого колись, тепер зруйнованого роду, жити привикла на велику ногу, бувала дівчиною і тепер на двірських балах, свого мужа не розуміла, хоч може любила. На всякий спосіб: вихованій строго і релігійно — як кажуть біографи — міг їй Пушкін вірити, але за багато вона кокетувала. В таким настрою духа, в яким жив Пушкін сплетням вірило ся, а сплетні про його жінку і д'Антеса ходили. Жінка не могла весь час жити в Петербурзі (на се їх не стало) отже так часто відїздила на село, що майже проживала на селі. Як дивив ся Пушкін на кокетерію, се видно з його листів. — Я не борюю тобі кокетувати — писав. Але зараз потім розказує байку Ізмайлова: Тома накормив Кузьму оселедцями і кавіором, але не хотів йому дати пи-

ти, Кузьма убив його. „З сего — каже Пушкін — така наука: Красавиці не кормить оселедцем, коли не хочете дати пити; можете наскочити на Кузьму“.

Драчинський вечерок устроений станівскою філією „Рускої Школи.“

Вечерок сей помімо всяких перепон зі сторони противників не тільки відбув ся але випав дуже світло. Зверхність шкільна заборонила в обох інстанціях в шкільнім будинку вечерок устроїти, отже мусіло ся перемінити стодола на салю до танців і то в протягу не сповня 3 днів, тому много видатків і невеликий прихід. Гості не могли надивитись на гарну декорацію, бо всі стіни і криша були оббиті селянськими келимами. Богате освітлене і хоть так на прудко, але зовсім відповідно усташена підлога перемінити стодола в хорошу салю. Хотий рознеслась була чутка, що для браку локалу вечерок не відбуде ся, хотий в той сам день і в тій годині відбував ся банкет в Сторожинцях в честь новоіменованого старости Маковей, хотий нарешті того дня від 2—7 години пополуножю лав сильний дощ то все таки прибуло близько і здалека поперх 120 осіб. Радше нас, що і видніші особи, як н. пр. Петро Войнарський совітник кр. суду, Омелян Попович ц. к. проф. і інспектор, Іларій Стратичук ц. к. інспектор і др. не погордили нашою стодолою. Дивно тільки було нам тай гостям, що тільки один одиєсенський священник явив ся. Всі гості бавились весело, до скочної коломийки стануло до 30, а до кадрили около 50 пар. Панам академікам Кобиланському і Бурачинському належить ся подяка за аранжоване. Виділа філія „Руска Школа“ в Станівцях складає в сій дорожній сердечну подяку всім Ви. гостям, що не дали ся відстрашити ані далекою дорогою і дощем ані поголоскою, що вечерок вже відкликаний але прибули численно на вечерок. — Складає з осібна подяку всім тим добродіям, котрі надвиськами, або пізнійше надісланими датками дохід вечерковий збільшили. Честь і слава сим драчинським газдинам що охоче позносили свої що найкращі келими на декорацію. Честь і слава нану Евген. Годованському учителю з Драчинців, за те, що заняв ся урядженем салі. Крім вступу на салю зложили добровільні датки слідуєчі панове: Семака Евгений, парох з Станівців 1 зр., Данчул Партеній, надучитель з Волоки н. Ч. 50 кр., Гадза Нестор, підучитель з Волоки н. Ч. 50 кр., Данчул Ксенофонт, учитель з Станівців

50 кр., Кушнірюк Николай надучитель з Барбівців 3 зр. 50 кр., Прокопович Іван, учитель з Кіцманя 25 кр., Сорочан Ол. учитель з Костинців 50 кр., Рогатинювич Юрий, надучитель з Драчинців 50 кр., др. Зейдлер, лікар з Драчинців 1 зр., Войнаровский Петро, ц. к. совітник з Станівців 1 зр., Павиел Дмитро, надучитель з Валиви 50 кр., Ілюк Онуфрий учитель з Дубівців 50 кр., Годованський Сидір, підучитель з Дукави 3 зр. Крім сего слідуєчі добродії хотий не могли на вечерок прийти, надіслали отей датки: Вайсман Іван гр. прав. парох з Глинців 2 зр., Н. Н. котрий просив, щоби його імя не писати 2 зр., Купчанко Олекс., надучитель з Станівців 2 зр., Козак Теофіл, надучитель з Жалови 1 зр. 50 кр., Лев Валюшескул секрет. громадск. з Банилова Волок. 1 зр. 50 кр., Другого дня рано по забаві зійшло ся кільканадцять селян з Драчинців, щоб оглянути місце забави. При сій нагоді зложили вони такі датки: Петро Ротар 25 кр., Матей Авраам Іванів 20 кр., Юрий Прокопєць Іванів 25 кр., Олекса Пичь Николай 20 кр., Танаско Бевек 10 кр., Юрий Пуршега 10 кр., Настася Русак 10 кр., Алеко Парашук капельмайстер з Глинців 50 кр. Отже доходу враз з датками було 88 зр. 25 кр. видатків 56 зр. 51 кр. — Чистого доходу на „Народний Дім“ 31 зр. 41 кр.

НОВИНКИ.

Чернівці, 1-го лютого 1899.

Русини Буковинські! Не забувайте на „Народний Дім“, при кожній нагоді збирайте складки.

Іменованя. Парохію requiae collationis в Кобаках видало галицьке намісництво о. Іванови Шихови, десанови і парохови з Сучави.

В нашу редакцію заслано ось яке письмо: В канцелярії дирекції товариства вз. об. „Дністер“ мали ми нагоду бачити прекрасні портрети бл. н. кардинала Сембратовича сов. Теофіла Береженицького, котрі рада надзираючи „Дністра“ рішила була справити, щоби почитати їх пам'ять яко першого почетного члена і першого президента товариства. Дирекція товариства замовила оба портрети в „товаристві“ для розвою рускої штуки, котре з своєї сторони поручило виконане портрету бл. н. кардинала Сембратовича н. Іванови Трушови, а виконане портрету бл. н. сов. Береженицького н. Юліянові Панькевичеві. Портрети зістали виконані олійними красками вповні удачно і відзначають ся незвичайною вірністю і природністю, так що кождий хто їх

ВІДРОДЖЕНЕ.

повість

гр. Л. Н. Толстого.

(Даліше.)

Після бесіди заступника прокуратора підняв ся з адвокатою лави чоловік середніх літ, у фракі і різко виглосив промову в обороні Картинкіна та Бочкової. Се був адвокат панитий ними за 300 рублів. Він оправдував їх обох, а усе винув знаходив на Маслоу.

Він цілком проігнорував всі знамення про се, мов би Бочкова і Картинкін були з нею разом, коли вона брала гроші, казав іменню, що єї знамення яко отруйний не можуть заслугувати на віру. Два тисячі п'ятсот рублів — казав адвокат — могли собі єї чесні, працюючі люди заробити, адже вони дістанали від гостей до 3 а не раз і 5 рублів денно. А гроші купна очевидно украла Маслоу і кому не будь передала на сховок, або просто розтратила, вонаж була в непорядній стані. І вона одна стріла Смелкова.

От тому він прохав присяжних судів, щоб заперечили питання що до вини Картинкіна і Бочкової в грабінні грошей, а як би і признали їх винними, то най заперечать такий намір у них і співучасті в отроєнні.

А наконєць адвокат прямою напро-

Смертельно ранений в дуелю — номер 10. лютого 1837 р.

дотепер оглядав не може досить налюбоватись гарним артистичним викінченням обох портретів. Оба артисти-малари мали тим труднішу задачу перед собою, що портрети сі виготовляли тільки з фотографій старостарчих родиною. Подаємо се з приємністю до загальної відомості, на славу нашого молодого товариства для розвитку рускої штуки і радимо кожному, хто интересуєся сим товариством і ділами руского мalarства, щоби не залишити нагоди оглянути сі портрети в льокалі товариства „Дві-стер“. Заразом поручаємо горячо всім русне товариство мalarске. Нема у нас меценатів, щоби опікувалися рускою штурою, проте нехай весь руский нарід буде меценатом і покровителем тої штуки, що вповні заслугоує на таке покровительство; нехай роботи артистичні по церквах не віддають ся чужим часто і лизим маларам — тільки нехай кожний комітет звертаєсь до „товариства для розвитку рускої штуки“ (Львів, Чарнецького 26), котре піднімає ся артистичних робіт мalarських, різьбярських, позолотничих і т. д., та ручить ся артистичне і гарне виконане. В єдності і взаємності наша сила.

Іспит зрілості в гімназії в Коломиї зложили Русини: Весоловський Ярослав, Завіцький Омелян, Заячківський Роман, Комаринський Володимир, Костецкий Володимир, Курпак Александер, Полянський Стефан (з відзначенням) і Фадиевич Йосиф.

Вписи до вступних іспитів до I. кл. в першій терміні відбудуть ся 15. і 16. липня, в другій терміні 1. евентуально, як буде місце на більше учеників і 2. жостія с. р. між 8. а 10. год. рано. Родичі, або опікуни кандидатів мають в назначенім речини предложити метрику, свідоцтво шкільне з IV. класи нагородної школи і такеу (3 зр. 60 кр.) Хто в біжучім році не ходить до школи, має при вписі подати, які приготавляючі науки побирав. Самі іспити відбудуть ся в висше означених днях, а то від 10 до 1. рано писемні, а від 3. до 6. сполудня усні, по чім зараз подаєть ся результат іспиту. Хлопець має мати скінчених, або в сїм році календаровім скінчити 10. літ. Замість свідоцтва з 4. кл., (Frequent-Zeugnis) можна предложити повідомлене, Schulnachrichten, але на нїм повинна бути збірна нота з викладової мови і примітка, що заряд школи повідомлений про перехід хлопця в гімназію. З 3-го року шк. не приймає ся до гімназії. Матерню мову подають родичі. Уміти тра з реалії те, чога вчать в 3. і 4. класі, з рускої мови вправно читати і писати, знати основи словотвору, розбирати положення, деклянацію і конюгацію, правила орфографії (диктат), з рахунків чотири діляни рахункові, з німецької мови знати засіб снів з підручника Рот-Глїбовічк и й.

ти прокуратора сказав, що свїтлі вискази пана заступника прокуратора можуть вправді роз'яснити научні kwestії з обсягу дїдичности, але тут вони як раз ні при чім, бо родителї Бочкова цілком незвістні.

Заступник прокуратора наче відгризаючи сердито, записав щось на папері і з зневажливим здивованєм здвиг плечима.

Затім устав оборонець Маслової і тревожно, загикуючись виголосив промову. Не відшпиралой співучасті Маслової в краї грошей він тільки клав натиск на те, що вона не мала гадки стріляти Смедкова, бо задала йому порошок на те, щоб він заснув. Хотів сарака підпунтити фраз вказуючи на те, що Маслова на злу дорогу звів якийсь мушкетер йому війшло ся без кари, а на ню одну упав весь тигар спільного грїха, але ся енекузія в обсяг психології йому зовсім не вдала ся, так що аж всім було совістно за нього. І коли він плутав ся говорачи про жостокість мужни і безрадність жінок, тоді предсїдатель хотїв помочи йому і візав, щоб він не відбігав від річи.

Після тої промови устав знов заступник прокуратора і взяв в оборону свої вискази про дїдичність против першому адвокату. Хоч Бочкова — назав — дочка незвістних родителїв, то наука про дїдичність нічо не терпить на тім, бо закон дїдичности на стілько доказаний наукою, що ми не тільки від злочину можемо відкликатись на дїдичність, але і навпаки: від дїдичности на

Передплатники з конечности. В статистичних відомостях стала неаполітанська поліція вилувувати шулерів, що видавали ся грї в карти в ріжких підозрілих льокалах. Один такий дїм був в галерії Умберто, що є прикрасою міста. Полїційні агенти ймили ся підступу, аби переловити грачів. Двох полїсменів перебрало ся за сдуг, що свїтять газові лампи. Дїстали ся вони по драбїні до вікон, вибили їх та війшли до ввнутра кімнати, де переймили коло 40 грачів. Грачі заскочені нечаяно, кинули ся до дверей, але на сходах застали вже урядника поліції, що списав протокол. Утіваючи перед поліцією, сховали ся до сусїдної камениці, де була редакція тижневника „Шпорт“. Аби однак оправдати свою присутність в редакції, передплатили всі сїй тижневник.

„Ich bedauere Sie!“ У висшій судї у Львові предетавляли ся міністрови Руберови судові урядники. Коли єму предетавлено прокуратора Гайдерера, міністер усміхнув ся та сказав: „Ich bedauere Sie“. Відтак упевнив єго, що буде мати іще нагоду поговорити із ним ширше, та перейшов до інших урядників. Поки що не знати єще, що значить тої висказ міністра „Ich bedauere Sie!“

Проспер Маріме.

Редста кзата.

Один війсковий, що жив зо мною в дружбі, а пару років назад помер у Греції на жовту фебру, розказав мені першу битву, в якій взяв участь. Се оповідане не сходило мені з гадки і я його списав. Ось воно:

Привстав я до рядів четвертого сентабрі під вечір. Полковник бівакував. Приняв мене перадо, але прочитавши поручаюче писмо однорала Б., помяк і перекинув ся зо мною кількома вічними словами.

Предетавив мене мому капітанови, що саме надійшов з варті. Був то рослий, хоробрый мушкетер, з суворим і відпихаючим обличчєм. З простого рядового дослужив ся він на добовищах свого хреста і ранги. Його тихий, хриплий голос дивно відбивав від його великанської постаті. Спричинилось ту — як дізнав ся я — те, що у битві під Єною був прострілений кулею на скрізь.

Коли почув, що я власне скінчив шводу в Fontainebleau, скривив ся і боркнув.

— Мій офіцер поляг вчєра.

Се значило: Ви мали-б його заступити, та куди вам. — Міг я відтїти ся, але не зробив сєго.

злочин. А що до заміту оборони, мовби то Маслову звів на злу дорогу якийсь видуманий (він дуже злосливо вимовив се слово: видуманий) мушкетер, то багато даних промовляє радше за сїм, що вона була покусеницею не одної жертви, що перейшла через єї руки. Сказавши, се певний побідї сїв.

Затім позволено підсудним сказати щось на свою оборону.

Евфїмія Бочкова повторила, що вона нічо не знала, ні до чога не приложила руки і всю вину складала на Маслову. Симон тільки повторив кілька раз.

— Ваша воля, але безвинно, безвинно.

А Маслова не сказала нічого. Як предсїдатель візав єї, щоб сказала щось на свою оборону, вона тільки підняла на нього очі і зараз їх спустила і заплакала, голосно хлипаючи.

— А ви що? — поспитав купець, що сидів поряд з Нехлюдовим, коли учув дивний голос, який видав натло Нехлюдов. Сей голос то був здержуваний плач.

Нехлюдов все ще не розумів добре теперішнього свого положення і прилисає слабим своїм нервам ледве здержаний плач і слези, що виступали у нього на очі. Він заложив цвікер, щоб їх закрити і вивяз платок, і приклав його до носа.

Страх перед соромом, яким покрив би ся тоді як би так всі присутні у сїй судовій салї дізнали ся про його вчинок, заглушив внутрішню боротьбу. Сей страх був сильніший як всі інші його чувства.

(Дальше буде).

Місяць зійшов над Шверинською редутною віддаленою від нашої варті на два арматні вистріли. Був широкий і повний, як звичайно при сходї. Але того вечера видав ся мені незвичайно великим. А чорна редута на свїтляному крузі місяця подібала на вулкан, коли викидає розпалену лаву.

Старий жовїр, що стояв біля мене завважав колір місяця.

— Дуже червоний, сказав, се знак, що редута дорогою стоять ме. Я все був забобонний, а се відчуване, і то в таку хвилию так подїдало на мене, що не міг заснути. Став і ходив довгу хвилию і гадів на довгу правницю ватр, вкриваючи горби за селом Шверино.

Коли вже свїжий воздух покривив мене, вернув я до ватри, закутав ся в бурку і занюхав очі з думкою, що отворю їх аж в день. Але сон не приходив: прийшли чорні, сумні гадки. Подумало ся мені, що серед сотки тисяч людей, якими вкрита уся долина, я не маю ні одної душі, ні одного приятеля. Як би мене ранено, пішов би до шпиталю і там неприємні хірурги мучилиб мене. Пригадалось мені усе, що чув коли про хірургічні операції. Серце забило ся мені скоро і без думки розложив я на грудех платок і ногес, наче панцир. Утома так мене дивила, що я хоч засинав, то все якась зловіща гадка наїтала і будила мене.

Війни утома взяла верх і як ранком ударили сурми, спав як вбитий. Нас поставлено в боевий ряд, прочитано наші імена, далі зложили ми зброю в козлі і дожидали сунопійно.

Коло третьої сполудня приїхав адютант з розказом. Казали нам узяти зброю, наші стрільці розсїсались по долині, а ми за ними звільна і по яких дождати хвилях побачилисьмо, що ворожа передня сторожа поїнула ся в редуту.

По нашій правій руці розетавилась батарея артелерії, по лівій друга, але обі добрий шмат поперед нас. Загнали вистріли, неприятель відповів і Шверинська редута вкрилась густим туманом.

Наш полк самим положенєм терену був заслонений від ворожих куль.

Вони всі до одної перелїтали нам понад головами, або що найбільше обкидали землею та камінцями.

Як тільки прийшов нам розказ рушити наперед, мій капітан глянув уважно на мене, а я тоді холодно, сунопійно пригладив молодий свїй вус. Впрочім не боав ся нічого і тільки неспокойний був, щоб не погадали, що бою ся. Сї нешкідливі для нас кулі піддержували ще більше мою відвагу, хоч якийсь внутрішній голос говорив мені, що грозить правдива небезпека, бо стою під вогнем батарей. Мій стан душевний радував мене і я задалегідь радував ся, як то прийдець ся мені розказувати в салї панї Б. при улиці Провансїї про занятє Шверинської редуті.

Полковник перейшов перед нашою компанією; до мене промовив: Буде на початок гарна для вас наука.

Я усміхнув ся з марсовою відвагою і стрїпав з рукава пісок: моя одїж припала пилком, як на яких трицять кроків передомною зарил ся в землю гарматна куля.

Неприятель завважав мабуть, що вистріли марнують ся, він і заступив кулі картачами, а сї могли нас лекше засягнути в наші долинці. Доста великий кусень картача зірвав мені кені і забив чоловіка біля мене.

Віншувать, сказав капітан, коли я схилив ся по кені. Маєте на сьогодні сунопій.

Знаю сїй війсковий пересуд, що аксіомат важний у судї „non bis in idem“ узнає і переносить на поле битви. Гордо вложив кені на голову.

— Кажуть кланяти ся, — шуткував я. Лихий сїй жарт на єю хвилию був дуже дотепним.

Віншувати, казав далі капітан, сьогодні нічо вже вам не трафить ся, а вечер станете на чолї компанії, бо чую добре — що буде по минї. Кілько рази був я ранений, офіцер при минї дістав слїду кулі — ту понизив голос наче засоромив ся — їх імена починали ся від букви П.

Я показував, що не віру в такі нісенїтницї; не один зробив би самож так, але і не один задумав би ся над сїм відчуванєм. Та знов рекрутви ні з ним ділити ся своїми чувствами —

се я знав і показував байдужність, навіть відвагу.

Через пів години огонь дуже ослаб; тоді ми вийшли з крївки, щоб узяти редуту.

Наш полк ділив ся на три баталїони. Другий баталїон мав обїйти редуту від ввозу, два прочі мали штурмувати. Я був в третім.

Як тільки станули ми на отвєртому полі, привтагла нас салва мушкетів. Мало нам зрештою зашкодила. Свїст куль здивував мене, часто обертав я голову і через те старші жовїари шуткували собі.

— А так річ узавши — запевнював я себе — битва не така то і страшна.

Ми побігли, стрільці за нами; а ту на раз у неприятеля трикратне гурра; трикрат, голосно, а затім тишина і ні одного вистрілу.

— Не люблю сїй мовчанки, сказав капітан, нічо доброго вона не заповідає.

Завважав я, що наші якось крикливі і не міг не порівняти сєго галаєу з імпонуючою мовчанкою ворога.

Швидко добігли ми до редуті, наші кулі вилетили єї підсаду і зрушили шанці. Жовїари кинули ся на єї звалища з окликом „Най живе цїсар!“ моцїшим нїм можна було надїятись по людях, що стілько вже напричали ся.

Підняв очі і ніколи не забуду виду, який мені предетавив ся. Густий дим підняв ся і висїв збитий наче бальдахім над редутото в горі на яких дванадцять етїл. Через синявий туман за знищеним вже на пів парканом видко було ворожих гренадирів з піднятою зброєю; не ворухнулись наче статуї. Все мені здає ся, наче бачив єще кожного жовїара з лївим оком впертим в нас, а правим захищалим за піднятою флітєю. А далі, на пару кроків від нас один чоловік держав при арматї запалений льонт.

Мурашки перебігли по минї, мені здалось, що остання моя година ударила.

— Почне ся танець! кликнув капітан. — Аж любо!

Се останні слова, які я чув.

В редутї загуркотїв бубен. Я бачив, як всі мушкети прикили. Замкнув очі і почув страшний гук, а відтак крики і стогни. Підняв новіки і дивно мені, що ще на сїм свїті. Редуту знов прислонив дим. Довкола мене ранні то повбивані. Мій капітан при моїх ногах, гарматна куля розторочила йому голову, а його кров і мозок кинуло на мою одїж. Із усеї компанії окрім мене лишило ся чоловік шість.

По сїй різні прийшла хвиля остовпіння. Полковник вішаючи свою шапку на кінці шаблі виступив на звалений паркан і крикнув: Най живе цїсар! Уєї, що були при житю, глотили ся за ним. Не тямлю вже, що було далі. Війшлим на шанець не знаю як. Борба грудь о грудь ішла серед такого диму, що нічо не було видко. Певно, що тив на всі боки, бо моя шабля вся була в крові. Війни почувли ся оклики: „Побїда!“ а як дим розступив ся, скрізь видно кров і труни; трупи, а землі не видко. Гаківниць-ж то наче загребані у стосах трунів. З дві сотні людей в французьких мундурах стояли в неадї, одні набивали мушкети, другі обтирали багнети. При них одинадцять бранців.

Полковник лежав обкєрвавлений на поторощений пушці. Кілька жовїарів пряталось біля його. Я підійшов.

— Де найстарший капітан? Спитав фельдфебєра.

Сей здвиг раменами.

— А найстарший поручник?

— Сей пан, що вчєра прийшов, сказав той спокійно і вказав на мене.

Полковник усміхнув ся гірко. — Значить ся нане, сказав мені, ви головний командуючий. Замкнїть вивіз редуті чим скорше возами, бо неприятель сильний; але однорал вскорі прише тут поміч.

— Полковнику, спитав я, чи тяжко ти ранений?

— Капут... мій милий. Але редута взята!

(Дз)

Надіслане.

Народний учитель з укінченою VI. кл. гімназіальною приїме лекцію на час фєрїї. Зголошеня просить ся надсилати до редакції „Буковини“.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша буковинська

спеціальна ро-

бітня обуви

ІВАН А ДІКА,

що скінчив промисловий курс в д. к. технологічним промисловим музею в Відні

Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважусь заявити шановній П. Т. Публіці, що виготовляю всякого рода обуви для мушин, жінщин і дитин і то пісая найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та в виді острокопчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного порушування.

Через ношене моїх черевиків зникають сейчас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволене цінних замовлень.

З поважанем.

ІВАН ДІК,

спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовляю ся тільки заграничних пісир.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокє руске товариство асекураційне, (препоручене Всеч. Духовенству і всім вірним Впреосв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріями всіх трех епархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогох і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів гваранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся безплатно. Поліція „Дністра“ приймає Банк красний при поличках гіпотечних.

На житє можна обезпечати ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як найкористийших комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотаришене зареєстроване в обмеженою порукою, уділяє полички за оплатою 6 1/2%, за інтабуляцію або порукою двох відповідних ручителів, і приймає вкладки до опроцентования по 4 1/2%, до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опроцентовані по 4%.

Зголошення о уділені агенції в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отогі шкільні друки на складі:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulsachrichten, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейських усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і дешево як де инде.

!Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посылкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Сеперського.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).

Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських калюшів і черевиків до гімнастичних вправ.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день свіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Ланшині пошта Бережани.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кожного стау у всіх місцевостях без капіталу і ризика продажною законно дозволених лосів. — Предложені адресувати: Ludwig Österreich, VIII. Deutschegasse 8. Budapest.

Дуже тане жерело

до закупки паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ

улиця Гогова ч. 13.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середи, п'ятниці і неділі.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламациї неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Поодинокое число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

„Бідна на світі пещена дитина“.

Ухвалили волоскі бояри, вислати пропам'ятне писемко до президента міністрів, бо правительство краєве так їх страшно гнобить, що жити їм не дає... Сіли писати. Але що тут писати? Говорили, говорили тай розійшли ся, нічого не написавши окрім вступу: Кривда нам!

І справді, чи не страшна кривда дє ся Волохам? Таж з Кім-полунга взяло правительство старосту Вольфарта, а поручило управу староства Волохови Мікульому! Як воно сьміло? Але вже певно нічим так не вразило правительство Волохів в саме серце, як тим, що з Сучави взяло старосту Дузінкевича! Або чи се не кривда, не страшний замах на неамул і fear-у post-и, що до Гурагумори прийшов на старосту venetici Масовеіу? Такого переслідованя Волохи не будуть більше терпіти! І все се стало ся за президента Бургіньона! Ва сему не кінець. Радника Бальмоша дають до дирекції пропінанийного фонду, аби приспорити ему матеріяльного убитку, старосту Вірфля еіломіцію виникають з президії! Ні, сего вже стерпіти годі! Як так можна? Що тепер зробить „Patria“? Що вона має писати? Або знов до Серетського повіту посилають Волоха Грібовеского на старосту, що до всіх слуг в старостві інакше не хоче говорити лиш по волоски! Що на се скажуть Русини?! Або се чи не кривда для Волохів, що ледви Русини дістали паралельки в Черновецькій гімназії зараз таки

і Волохам їх дали?!... Чому Волохи не мали чекати на ті паралельки хоть зо 25 літ, так як Русини? Се очевидне упосліджене Волохів супроти Русинів! Чому Волохам має все так легко приходити, а Русини мусять гірко на все працювати і довго чекати, нім хто над ними змилює ся? А от від нового шкільного року готово правительство дати Волохам ще і в семінарії учительській особі волоскі класи! Так далі не повинно бути, а всему тому винен лиш бр. Бургіньон. Аби-ж довершити чапу горя, мусять Волохи сими днями вчитати ще і ту просто страшну для Волохів вість, що цілому персоналові при церкві катедральній підвиснають платню. По що Волохам тільки гроший? В протягу одного року підвиснити платню для сьвященників волоских — коби то були Русини, то Волохи против того нічого-б не мали, але прецінь духовенство православне на Буковині з малими виїмками се самі Волохи — і по що їм більше гроша, пощо їх так підпирати? Підвиснають також ще і пенсії для вдів і сиріт по сьвященниках — і се все мов навмисне в протягу послідного року за бар. Бургіньона! Чи-ж можуть Волохи всім тим замірам правительства вбити в народі волоскім енергію, набиваючи его кишені грішми, спокійно приглядати ся?! Особливо кинуло правительство своє око на деяких визначних Волохів на Буковині, пр. на Івана Страшного і на Тугана-Цуркановича, першому не то що дало особистий додаток 600 зр. за те, що нічого не робить, що цілими роками не держав ані одної проповіді в ка-

тедрі, хоть є проповідником катедральним, але ще і его обом си-нам дає стипендії по 600 зр. і таким чином підвиснає сему одному чоловікові платню о 1800 зр., з котрої суми могло-б не одна родина жити! Другому бере і підвиснає і без того велику вже пенсію, хоч він і тоді, як був ще в активній службі, мало що іншого робив як процента брав і рахував, інтабулював, процесував ся, все нові доми будував, і таким чином дійшов до значного маєтку! Як таки так можна шафувати релігійним фондом! Якби вони були Русинами, то Волохи певно ніщо против того не мали-б, противно, ще навіть тішили-б ся, якби правительство так їм грішми кишені розпирало, але-ж бо Волохи видять, що з Русинами правительство зовсім інакше обходить ся, не дає нікому з них за даремно ані зломаного феника, а лиш на самих Волохів так дуже завзяло ся, що просто свиле їм грішми в горло, — і се мусить Волохів до глибини серця оборювати, бо де їх рівноправність з Русинами?

Або возьмім православну консисторію. Яким правом могло правительство так дуже покривдити Волохів, іменуючи знов таки Волоха Воюцкого асесором? Таж прецінь се місце належало ся Русинам? Чи може воно на злість Волохам раде там підтримувати геґемонію волоску над Русинами? Волохи против того протестують, бо се противить ся їх почуттю рівноправности. Правитель-ство тим більше проґресило ся против волоским почуттям рівноправности і справедливости, бо-ж прецінь мусить воно знати якими завзятуци

ми загорілицями волоскими в консисторії є Бежан і Калінескул, з котрими перевертнями порядні і справедливі Волохи не хочуть мати нічого спільного, воно мусить знати, що і Евсеїй Попович, хоч дуже масенький на слова, а все таки де лиш графить ся, то вскубне Русинів, — і до тих загорілиць воно ще додає четвертого, знов таки перевертня, Воюцкого! Чи знає п. президент міністрів, яку шкоду наніс тим чином бар. Бургіньон православній церкві і самим таки Волохам, зневажаючи їх найсвятіші почуття справедливости і рівноправности?

Або от хоть би і Гаїну, чи треба було так таки зараз імену-вати професором! Се просто сьміх собі робить правительство з Волохів!

Або по що знов Сагінови і Георгію давати якісь стипендії і лагодити їх на катедри професорські? Таж прецінь теологічний факультет повинен бути так само для Волохів як і для Русинів. Чи, може не досить там ще волоских професорів? Не була-б вже раз країна пора, щоб і одного, двох Русинів вислати на висші студії, аби і вони стали професорами? Але ні! Правительство хоче вирвати з серця Волохів всі взнеслі засади етики, воно напояжило ся їх деморалізувати, аби відтак виставити їх на посьміховиско перед цілим сьвітлом і еіломіцію заціплює в Волохів такі огидні і низкі засади, як жадоу панованя, брутальність, зухвалість, шовінізм, підпирає в них грошелюбство, викорінює цілковито сьвяте їм по дідах і прадідах уна-сліджене почуте справедливости, а

А. Лазаревич.

Нарід тобі золотом заплотить.

Уже смеркало, а прохода нема і нема. Всі, що його дожидали, стали розходити ся, виници остались на березі Сави тільки чоловік два — один у фезі і широким шараварах, другий у мундурі і з острогами. Сей у фезі то Блягой, з ремесла кітляр; він ту від рана вже вештається ся, раз враз до когось підходив з занитом і робив вражінє чоловіка, що має сверблячку в тілі, та не знає яку на те раду дати. Забігав у мегану*) то знов вибігав чим скорше і виглядав в даль позад водами Сави. При доволі мизім, поморщенім вже троха личи прикрашенім сивим вусом і такимиж заличками дивно вражав погляд його малих, ясно синіх очей, що бігали, перескакували з одної річи на другу — але при тім не тратили свого добродушного виразу.

Другий з дожидаючих, капітан, Атанас Еліпич, через усю днину стояв опертий на шаблю на тім самім місці. Його обличчє звернене в сю сторону, відкиля мав надієти парохід не знаменувало героя, але все таки пригадувало думний полудень, по котрім приходить буря і зриває дахівки з домів, і шанки з голов прохожих.

Капітан стояв спокійно, а Блягой

вертів ся на всі боки, та як по сумерку упала темна ніч, справились оба до мегани повільним, лінивим кроком.

— Нема і нема! — з серцем вимовив Блягой.

— Нема, — потакнув капітан спокійним голосом чиновника, котрого що п'ять літ не мине аванз.

— І що там, ради Бога, могло трапити ся? Хіба би... може... Турки...

Капітан мовчав.

— А когоч ви дожидаєте, пане капітан? поспитав Блягой.

— Жінки.

— А я сина, раненого сина.

Дрогнув цілий при останньому слові і став, ні з того, ні з ового витрясати сьвіжо наложено люльку, зачім єї оп'ять наложив, пакнув і говорив далі.

— Але легко ранений, як пише його друг Поле. Ту і ту ранений — і рукою зробив непевний рух на лівім рамени і здовж правої руки. — Ледво драгнула його куля. Відпускають хлопчиська з лазарету домів, щоб скорше міг прийти до себе, а тоді назад в імя Боже!... Повинен іти... Турка бити, се наш обов'язок... Щоб тільки Бог святий поміг.

— А чим був ваш син — спитав капітан розікшавлений сим оповіданєм.

— Мій син? Кітляр. Ах, щоб побачили його при роботі! Руку в с'ім місяці має губишу, ніж моя нога оту. В тяжких теперішніх часах мусів чоловік усе до чиста випродати — крім варштата. Але поки маю його руки і варштат не бракне нам обом хліба, хочби сьмо їли за десятьох.

— Звісно, звісно, — перебив капітан — але чим ваш син у войску?

— В войску? піхотинець. Ая, при піхоті. Казав я бувало: тобі хлопче, ка-нонфром би бути: галівницею обертав бись, як порцем; хіба то не мило хочби лиш слухати, як пушка гукне. Але мій малій усе рвав ся до піхоти. „Інакше — каже — бути від ворога на цілий вистріл гарматний, а інакше підойти так близько, щоб за карк його вхопити“. Аж як на нього дивити ся, коли розгніваєть ся; а де ударить, там трава не росте.

— А де його ранено?

— Не знаю, єй Богу! Дарма, що хочу нагадати — не вгадаю! Писав мені його друг Поле, але не тримав ся голови. Так якось заказано вони звуть ся ті чужі міста. Та ось вам і лист! у двох битвах, у двох!

Вийняв з кишені змятий, запачканий папір і подав капітанови, а сей зараз пішов з ним до мегани, щоб там при світлі прочитати.

Увійшли оба в кімнату з довгими брудними столами, з замащеними стінами, а на одній з них висів покрашений мухами годинник. Із стелі звисав блимаючий каганець з закопотілм склом, на середній комнати стояло крісло з надломаною ногою, але висуненою на перед, і то в такій претенсійній формі, наче-б стояло перед фотографічним апаратом.

Капітан сів на лаві під вікном і взяв ся за читанє листа. Блягой повернув тоє крісло воркнувши під носом:

„по що таке ту дранте“, а далі сів напротив капітана і хотів сперти ся ліктем на стіл, але враз дрогнув, побачивши на ньому якусь брудну, червону посяку.

— Гей хло! Сего вже за багато! Диви мало рукава чоловік не замастив собі! Зараз мені се витри, дармоїде!

З найтемнішого кута в хаті виділо якесь розчіхране сотворіне.

— Чо у вас такий нелад, драбуго!

— Се-ж мегана, пане, об'яснав ся послугач витягаючи сей найспокійніший доказ на свою оборону.

Але Блягой ще більше розгнівав ся — Ти дурню один, а мегана хіба для товару?

Помилити-б ся ви гадаючи що Блягой сварливий; ні: се довга ожиданка його роздратувала і він не знав куди д'ти зібрану енергію, щоб забути журбу. Бивби тепер або давби ся бити, щоб тільки час скоротити. Не був навіть говірливий, а як нині багато балакав, то се знов лиш для заспокоєня журби. Обернув ся знов до капітана.

— А бачили ви сего з ногою?

— Кого — з ногою?

— Алеж сего без ноги.

— Кого без ноги?

— Ах, того з кулею.

— З кулею?

— Так, з кулею. Йому лікарі ногу відтяли.

— А пощож вони втяли?

— Та на те, що бувби умер від рани, яку дістав під Явором. Операція

проти того мусять всі чесні Волохи, котрим чесне і нічим несплямлене ім'я їх нації над усе сьвяте, як один муж стати.

Або по що Волохам того, щоб декотрим з них, як от Збері і Гормузакому було дозволено носити якісь румунські ордери? І без того деякі молодики волоскі не знають вже, що мають робити з тріколюром румунським. І без того посол Янко Фльондор казав в соїмі про себе і про свого товариша Жоржа Поповича, що хочуть собі заслужити на закид ірредентизму, а бар. Бургіньон таким поступованем ще і підпирає такі тенденції. Волохи мусять проте висказати дравительству своє недовіріє і обуренє з причини, що ще доси посла Жоржа Поповича, п. к. урядника, не потягнуло за явне визнаванє таких тенденцій до відповідности. Всему тому винна нічим неоправдана поблагливість бар. Бургіньона і Волохи жадають его усунення.

Волохи мусять також ще піднести і ту скаргу на бар. Бургіньона, що несправедливо перепровадив вибори до соїму і тим знов тяжко нарушив їх почутє справедливости і рівноправности. Бо-ж прецінь кожний справедливий чоловік мусить признати, що Волохам не належить ся тільки послів в соїмі, кільки їх там силоміцю напхав бар. Бургіньон, не належить ся їм за релігійний фонд два послї лиш оден, бо другий заступник тої куриї повинен бути Русин, не належить ся їм з куриї малої посїлости 6 а лиш пять постів, бо всі прецінь знають, що Серетський повіт є переважно руский, що отже з того повіту повинен вийти послом Русин. Для того Волохи мусять жадати, аби соїм розв'язано, розписано нові вибори і направлено ту кривду, яку заподіяно Волохам на коніт Русинів, бо Волохи брідять ся всякою чужою кривдою. Волохи мусять сего тим більше жадати, бо через такі несправедливі вибори до соїму і в Виділї краєвїм дісталась цілком несправедливо і неоправдано перевага в руки Волохів, що Волохи уважають нарушенєм спокою в краю, і зневагою для знаного в

цілїм сьвітї їх почутя справедливости і рівноправности.

Аби-ж Волохів вклати в саме серце, загадав, як ходять чутка, бар. Бургіньон дати Волохам інспектора шкільного. Що-ж вони відтак почнуть в соїмі? Чого ще мають домагати ся? Як так можна відбирати Волохам всяку причину хотьби одним словом посякати ся на правительство? Хто волоских послів буде відтак мати за послів? Але правительство хитре, воно хоче здає ся таким чином, сповняючи і найменші бажання їх національні, запрячи їх до иньшої роботи, до роботи культурної для цілого краю. Против того Волохи протестують, бо Волохи від коли сьвіт сьвітом ніколи нічого не робили і тепер не будуть, вони лиш призвичаєні збирати плоди того, що другі зроблять і тим сповняють як найкраще свій патріотичний обов'язок служити краєви і державі!

Нарешті і того не можуть Волохи замовчати, що волоских урядників дають найбільше на руски повіти. Волохи протестують против того. В руских повітах, в руских парафіях повинні бути Русини урядниками, сьвященниками і т. д., бо таке протегуванє Волохів на кошт других народностей може мати дуже сумні наслідки для краю, для держави і для самих Волохів. Бо яке може бути їх урядованє там, як вони не знають рускої мови, мови тих мешканців, що з ними вони мають стикати ся! Що з тих Волохів стане ся, як вони поміж другими зісують свій волоский характер, навчать ся все плакати та просити, та всім кланятися?! Волохи видять, що таким чином наважило ся правительство зісувати волоский національний характер!

Такі і т. п. ділання правительства а особливо бар. Бургіньона викликали серед Волохів страшне недоволенє, бо Волохи хочуть зі всіма жити в згодї, в мирї, в єдності, а лиш одно правительство їх силоміцю хоче з другими націями поріжнити. Серед таких обставин не остає Волохам нічого иньшого, як звернути ся до п. президента міністрів з просьбою, аби дав для

Буковини иньшого президента краєвого, котрий постунав би по сираведливости, не вивиснав Волохів понад других, не робив їх панамі в тім краю, де живуть ще і иньші народи, і де Волохи становлять ледви третину всіх мешканців. Особливо-ж, щоб він зробив як найскорше лад в конєисторії, викурив відтам непримиримих загорільців волоских, що приносять лиш нечестє волоскому імені, зробив так, аби церков православна на Буковині стала для всіх рідною матерею. Кожного, що инакше буде поступати, що допустить пр. до того, аби голову церкви православної якісь загорільці зневажали се все є — мимоходом треба сказати, що видимі плоди того розпещення Волохів через президентів краєвих, на яке Волохи від давна вказують і нарікають, а котре потягло за собою цілковите звихненє характеру волоского, так що деякі виродні сини народу волоского забувають на сьвятї звичай волоского народу, шанувати голову церкви, затрають в своїй душі волоскій почутя справедливости і иньших чеснот — кожного, що буде працювати далї над тим, аби характер волоскої нації зісувати, Волохи викинуть, бо кривда, тяжка, кривда дїє ся Волохам.

І ми Русини наводимо тут всі ті великі і тяжкі „кривди“, які дїють ся Волохам, з просьбою, аби справді чим скорше їх усунути, бо хто як хто, а особливо Русини тяжко терплять задля тих „кривд“. Особливо просимо п. президента краєвого, щоб взяв ся з найбільшою енергією до викоріненя із кожного серця волоского виплеканої правительства жадою панованя над усіма, бо з того походить все лихо.

Допись з України.

Отже не покладїть по моїм двом оттим статтям, що з мене є людина зла до всіх, чи може, що я зневірив ся у вас добре, чи може, що я зійшов до песимізму такого, що далї вже анї куди. Ні,

право ні. Ви якось казали, що було добре, якби рядом до нас ся познайомили Галичан як найкраще з тим, що то воно робить ся в нас на Україні. Звернувши лишну увагу на ваше бажанє я отто і хотїв. Але бачу, що почав може не з того, мовить краю. Це правда, що коли глянути на все те, що дїється у нас без жадної ілюсії, чи ідеалізму, то все воно оттаке сумне, як я отто в обох статтях змалював вам. Се правда, що є і світлі бляки, чи то плями на чорному дої, але тих плям — точок світлих дуже мало в порівнянї з числом нашої людности і через те знов стане гірко і сумно і нудно.

Ті люди, які в нас роблять що небудь, або які робили, те що в нас є, то певно і нам сьвідомо се робота малих внемок, — решта-ж, велика решта, спільніє громади до краю була інертна, без краю перелякана, без краю здеморалїзована і то обставинами, які виробляє вона серед себе, один против одного. Як би вам розказати все, що у нас дїється ся межі нашими, то ви би і не повірили...

От у примір вам, є у Харкові професор університету історії Дмитро Богалій, про якого певно і ви чули. Коли-ж його поспитати раз, чому він оттак, як Антонович у Києві не прочита коли небудь публично лекції з історії України, яка була-б дуже, дуже корисною річю та для молодїжі, то він відповів отверто:

— Бачите, Антонович вже пенсію вислужив, а я ще ні, тим мені і не скучно.

Сей же Богалій є головою спілки грамотности у Харкові, яка своєю московскою школою (цілою сіткою шкіл) деморалїзує наш народ. Ся спілка відкриває читальні, з яких викинуто всі до одної українські книжки і брошури. Навіть твори видані харківським земством, Квітчині і які за турботи земства, допущені навіть у земські школи задля читання учнів в читальних спілках грамотности не існують.

А Богалій, це-ж нам дїчить ся Українець, ще із найкращих!

Богато-б було де чого можна

була коньче потрібна, ну і ходить на кулі. Хіба не знаєте його?

— Ні, я ніколи його не бачив.

— Жебрає кожний день під церквою.

— Гм.

— О Господи! — Благое нервно ворухнувся — краще було йому померти. А прецінь живе і ще люльку курить. Мабуть нічо йому не шкодить.

— Звісно, що не шкодить.

— Але то найгірше, що мусить жебрати.

— Га, мусить їсти.

— Ну так, але він стратив ногу у битві, тож повинні йому се нагородити. Буде се гарно, як би йому повіли: ну батько, честь тобі і слава, за те що ти кров за нас проливав і т. д. Чоловік прошу я вас буває рукою цілої сем'ї... а ту він тратить ногу, ходить на кулі, але прецінь їсти і пити хоче і люльку також... бо не перестає бути чоловіком.

Капітан вважав за умістне познакомити свого товариша з законом про інвалідів.

— Гарно се, — як хто проляв кров за відчину, та з другого боку годї-ж йому жадати, щоб в обмін за втрачену ногу роблено його радником. Зважте тільки: хто страждав за відчину, най вважає себе щасливим, що краще других оддичив неньці рідній, землі; усі ми єї довжниками, а вона нікому нічо не винна.

— Ет, знаю я ті ваші філософські теорії, знаю! Чув також про се, „що земля єси і в землю обернеш ся.“ Добре, філософуйте собі здорові, але не забу-

вайте на голодну губу. Се-ж ясне — як же вам сказати... Се-ж страшний вид! Обляли чоловіка поти, а голод дре йому кишки. Затім має жебрати? Мусить!

Не може орати, не може конати, а часто милостиня не допине. Ех, як би мав власть, знаю, щоб зробив. Ходив би від хати до хати, переступаю поріг, бачу — господар їсть яєчницю. — „А, їсте яєчницю?“ — „Ім“ — „А що їсть сей нещасний без ноги?“ — „Що ж мене се обходить?“ — „А, не обходить тебе?“ — Кличу лікарів. Одного, двоє, п'ятьох... Кілько треба. Ану ріжте! Не питаю, чи потрібна операція, чи ні, тільки: ріжте. Так! А тепер знаєш, як солодко тамтому бідакови? Га синочку!

Капітан вважав, що Благое не піймає абстракцій, трібував знизитись до його рівня.

— А певно, — притакнувся — і най тільки скінчить ся війна, то скаж за певнитє усім приличне удержанє.

— Ей пане! дають того тільки хіба, щоб не жебрати під церквою, або по армарках. Коли-б так для мене тільки палець хто стравив, аби йому... а тут-же ціла держава, гей? — А чуєте? свисток.

— Прочуло ся вам.

— О ні, бігме!

І Благое вибіг з мегани як вітер, а по хвилі вернув.

— Хтось кликав шпаків. Буває часом, що хлопчиська в кулак свистять... Але через що парохід спізнів ся так. Буває таке частїше коли? Не знаєте? — Гей хло ходи сюди.

Розчїхраний послугач висунув ся з кута.

— Чи парохід спізняв ся коли так, як сьогодні?

— Не знаю.

— Не знаєш, дурню! А що ж ти знаєш? Кажі но, маєш чим горло пополокати?

— Усе — засміяв ся, ніби дотепно послугач.

— Пете ви ракію? — звернувся до капітана.

— Ні.

— І я єї не дуже вживаю, але сьогодні... Слухайте, слухайте, не свисток се?

Умовк і вслухував ся в тишину.

— Е не! Дай по сивухи. Не можу вже навіть курити, від диму обкопотило, счорніло вже серце. Ов, що ж се за по-мий, а тепле, бр... бр...

Але як спорожнив квартиру, очі блиснули живим огнем і лице насупило ся.

— От вам парохід! Він же повинен скорше плисти ніж віз їде, а прецінь яким сїв хоч би на лиху кандиду, то де би вже був тепер. Що ж доперва про верхівця казати! — Кілько так годив треба на те, щоб добрим конем переїхав той шмат дороги?

Кавалерист радо вам говорити стане про коні навіть з милосердними сестрами. І капітан заїсхнув оком на згадку про коней, а думав певно про араба чистої крові, коли відповів:

*) горляка

— Вісім годин.

— Вісім годин! мій Боже! — кликнув кітляр. — А се вже доба минула. Як би був знав... Та все таки на ніз годї його узяти. Поле пише, що він легко, дуже легко ранений, але рано раною, неправда? А я мавив його на віз накувати!... А, яку хто коняку мав колись мій майстер! Гей хлопче, дай по сивухи, драбуго один!... Кобила, кажу, була як серпа. А голову несла...

І Благое витягнув руку, а відтак зігнув єї, щоб показати, як він несе голову.

— Що ж там нема у тебе горілки? хлїстину ти. Скажи Давидови, що хочуть пити. Скажи, щоб дав гарної; скажи: кітляр Блягої просить... Як вигне карі! Тра було добрих рук, щоб вдержати уздечку. А як пустить ся гальон і голову межі ноги встромити, то тільки держи, держи а вона жене по каміню, через рови, жене... Дзвінок, чуєте? дзвінок! Платити!

І знов вибіг з мегани. А як вернувшись, на лиці вже не було нетерпеливості, лиш якась безжурна радість пробивала ся з очей, з котрих вже починала линути сльоза.

— Що то була за кобила! А, верховаць, чудо не верховаць. Раз запряг єї майстер до сиринї з товарами, а сам сїв на коня. Але ще не виїхав за ворота, а вже лежав на землі, паки на нім, а ми... ми... Чо ті сирини лежать ту? вони ж вже цілком моїрі.

(Даліше буде.)

росказати, але бачу, що ви і не повірите...

Звичайно, що можна-б було де що проказати, кажу-ж, і про сяке-такі радисті, але на мою думку, є так, що годі і про них мовчати.

Ми би то всі робили так, як слід не піклуючи ся тільки більше всего про себе, то ого-го-ого, тогоч у нас вже не було тільки на Українці. Далекоб ми перегнали вас через одно вже те, що нас вже в 5—6 разів більше. Але бачите, що в нас і досі сливе нічого немає, а у нас ось ось вже і академія наукова не видно як буде існувати. Ми тепер тільки і живемо вами; Ви тепер ба для нас відживляючий прімінь.

Ви не повірите, але наші ту-тешні Українці Л. Н. Вістника (який тільки і маємо) не виписують через те, що боять ся, аби хто ко-со не глянув на них за те. Он як! нащо вже і краще. (З „Руслана“.)

ВІДОЗВА.

У Львові 3. липня 1899.

Хвальна Редакційо!

Простимо Хвальну Редакцію передрукувати нашу відозву поміщену в „Ділі“ в нинішнім числі. Най знає і буковинська Україна, що ми своїх „роздольний та постулатів не хочемо ховати під добрий замок“, бо наші плани суть того роду, що власне найголосніше треба говорити про них не лиш нашим але і чужим людям.

Товариші!

Деятнацяті столітє минає, се стоїтє, що дивнуло людского духа до не досягних досі вершин, що пхнуло знає людске сильно наперед. Стоїтє се принесло свободу думки та слова, зрівняло поодинокі нації зі собою, признало майже всім мовам європейским та націям право горожанства. Але право се існує для деяких, мов лише на папері, а до тепер на сором всім тим, що бачать свою силу в негованню і насилуванню прав сусіда. Така судба давить в першій мірі руско-українську мову, якою володіє двайцять мільонів мільонів нарід. Там царський кнут, тут славетна система „krajowego gżdzi“ старає ся всіма силами спинити природний розвій українсько-рускої народности. Там українська мова витиснена зі всіх урядів, висших та середних шкіл, зіпхана до ряду локального наріччя; тут признано їй виправді право горожанства, але в практиці всякі закони заперуваючі їй рівні права з другими мовами далеко ще не виконують ся. Коли другі народи, чисельно менші, що зістають під кормигою конституційної Австрії, осягають те, що для розвитку кожної мови і піднесення значіння цілої нації конечно потрібне, висші та середні школи розмірно до числа населення, ми Русини на звиш три мільони душ маємо мікроскопічне число середних шкіл і ані одної висшої школи. Всякі старани Русинів в цьому напрямі розбивали ся о шовінізм та ігноранцію пануючих сфер, що уважають сповнене жадань Русинів, жадань опертих на основних законах державних як укорочене їх привілеїв, інше садисо набутих, за якийсь бунт, за стремління до анархізму.

Час би був уже виділити наших непростених опікунів з їх засильлення, яке їм не позваляє призадумати ся, що упосліджене нашої мови по всіх державних та автономічних інституцій повинно уже раз перестати, а руско-українська мова повинна вже раз осягнути ту рівноправність, яка їй належить ся по закону, а якої в дійсности не мала від початку конституційної ери.

Лише та нація може осягнути висший ступінь культури, яка розвиваєть ся на питомому ґрунті образує молоде покоління в рідній мові. Тому ми Русини-Українці мусимо різко домагатися, щоб ми за жертви майна і крови склада-

ні для держави мали те, що повинні мати: середні і висші школи в числі відоміючим руско-українському населенню. Заходи наших політичних та просвітних Товариств, як також поодиноких осіб, щоби виведати приетупи руско-українській мові до ший середних та висших осягнути незначні результати з причин висше наведених.

Але ми не опускаймо рук, не дивім ся байдужно на ті неудалі заходи, але заберім голос в тій так важкій справі для цілого руско-українського народу. Відпрім ті безпідставні закиди наших противників, будьто би не було для кого заводити рускі школи, покажім, що ми здібні до культури, що не вдоволяємо ся леда якими дрібничками, але свідомі своєї сили хочемо стати на рівні з иншими культурними народами і в рівній мірі причинити ся до загального поступу.

Щоби дати вираз своїм бажанням, українська молодіж академічна скликає на день 13-го липня н. ст. 1899 до Львова віче Русинів академіків із всіх висших шкіл Долитавщини. На тім вічу будемо домагатися утворення руско-українського університету у Львові. Ані один Русин академік, що має в собі ще хоч дрібку рускості, для кого дорога честь і слава руско-українського народу, хто не спроневірив ся нашим народним ідеалам, не повинен відтягнути ся від того віча. Тільки одна недуга може оправдати неприємного, тут не може бути вимірки, бо справа так важна, що її лековажити не можна. Всі до одного повинні ми явити ся на вічу і показати світові, що є для кого основою шкіл, бо лише числом зможемо уарґументувати наші жаданя.

Тому кличемо до Вас Товариші, прибувайте всі на віче, не зважаєте на жадні перешкоди, бо обовязок зглядом вітчизни є перший зі всіх обовязків.

До милого побачення на вічу.

У Львові 3. липня 1899.

За комітет:

Мис. Галуциский, Мис. Крушельницький,
студ. філь. студ. філь.
(Всі рускі часониси просимо сю відозву передрукувати.)

НОВИНКИ.

Чернівці, 5-го липня 1899.

Русини Буковинські! Не забувайте на „Народний Дім“, при кожній нагоді збирайте складки.

Іменоване. П. Антін Клім провіз. учитель при учит. семінарії в Чернівцях іменованій старим учителем при рускій паралельній тут. низшій німецькій гімназії. — Суплент Адольф Міхневич перенесений з тут. висшої гімназії до тут. низшій гімназії.

Збори товариства лікарів відбудуть ся 7. липня о 7 год. вечер.

Місця купелів в Пруті по вимірах докопаних комісією вже визначені.

Іспит зрілости в рускій гімназії в Перемишлях відбув ся в днях 17.—24. червня с. р. під проводом інспектора краєвого Івана Левицького. До іспиту приступило 29 абітурієнтів. З відзначенем здали: Блюй Назар і Цюк Александер; з добрим поступом: Борило Іван, Гуркевич Володимир, Дзюбинський Леонтій, Дуб Володимир, Журавецкий Михайло, Івановський Григорій, Іванчук Іван, Карманський Петро, Карняк Михайло, Кобилецкий Іван, Котис Алексій, Лисак Роман, Ольшанський Роман, Павлюк Емануїл, Піх Теодор, Пристан Юліан, Рейнарович Александер, Серенко Михайло, Стрийський Корніло, Тисовський Александер, Фединський Григорій, Штайнер Михайло, Березинський Роман. Поправок в 1 предметі по фєриях 3, репробований всего на всего 1.

Чужі лікарі в Угорщині. Угорське міністерство справ внутрішних видало важне розпоряджене, котрим управились осідане для постійної практики і лиш тоді єї дозволяє, коли лікар осягнув диплом на однім з угорських університетів (в Будапешті або Клязєнбурзі), або заграничний диплом пострімував в котрімсь із тих університетів. Таким

чином заведено рогачку між обома половинами держави. Студенти з Угорщини, що дотепер учились у Відні, остануть ся в краю. В Будапешті було тепер лише 700 а в Клязєнбурзі всего 112 слухачів медицини; тепер число медиків там зростає. З другої знов сторони зменшилось ся в стілько число студентів медицини у Відні, але се вийде тільки на користь, бо перенесенне медичного факультету впливає некористно на саму науку. Найгірше на сїм розпорядженю угорського міністерства вийдуть Хорвати, котрі досі учились у Відні, а тепер коли бан хорватський згодив ся на згадаєне розпоряджене, они будуть мусіти студіювати медицину в університетах мадарєких.

В Вікні, як зачуваємо від сторонських людей, панотєць Петрашко дуже люто воєє против Народного Дому в Чернівцях і против нашої бурєи, вигадує такі брехні, що се унія, обидує болотом наших поєє, а нашу газету „Руску Раду“ радить солити. Єї панотчику! Ми вас досі не зачінали. Але як зачнем ми Вас солити, то побачите, чи Вам тогоч вийде на добре. Чи Ви може гадаєте, що ми саїні і не видючі і вже такі зовсім не знаєм, який н. пр. у Вас лад і порядок з церковними грїшми?!

Вороги не сплять, а в ночі з 15-го на 16-го с. м. вибили вікна п. учителя Сидорови Годованському в Лукавці очевидно за то, що він щиро дбає о просвіту народу, завів в Лукавці читальню, склеп і касу позичкову і таким чином прогнївив всіх павок людєких на себе. Оттак терплять приятелі народу, але Бог їм сторицею заплатить за їх щирі труди для народу.

В суді повітовім карнім в Чернівцях була перед кількома днями розправа у п. секретаря Кібіча. На термін була якась дівчина. Як звичайно з початку питають єї, як ся називає і т. д. „А

якої ти віри? — питає п. секретар Кібіч. — „Я рускої віри“ — дала дівчина відповідь. „А до котрого пона належиш, з бородов чи без бороди“ — питає далі п. секретар Кібіч, аби переконати ся, чи дівчина православна, чи уніатка. Дівчина відповіла, що до пона з бородов. „Ну, то ти Волошка“ — каже п. секретар Кібіч. — „Нї, я Русинка“ — каже дівчина. Така відповідь дівчини дуже, видко, не припала п. Кібічови до смаку, бо він в тій хвилі забув ся, що він секретар суду, що він судя і находить ся в суді а не в кормії, і сказав на дівчину: „Худоба сама не знає, що говорить“. На се п. Кібічови ми можемо поставити свідків, якби він того схотів випрати ся, що так не казав. А п. президента просимо, аби він научив п. секретаря Кібіча, що він не сміє нікого називати в суді худобою, тай не сміє робити з суду румунізаторского варєтату, а также ще і то, щоби знав, що інструкція судової присяги, аби судия говорив до партії ви а не ти. А люди нехай также уважають на свою честь, і нехай не дають себе зневажати, хоть би то був не знати хто. Тоді людей будуть мати всі за людей і ніхто не буде до нас так відзивати ся, як п. Кібіч. Нехай би оден або другий, кому таке стало-б ся як тій дівчині, поскаржив ся у висшого, тоді певно всі будуть обходити ся з нами по людєки. Не тернім ніякої зневаги.

(З „Рускої Ради“.)

Надісланє.

Народний учитель з укінченою VI. кл. гімназіальною прийме лекцію на час фєрий. Зголошеня просить ся надсилати до редакції „Буковини“.

Справозданє касове „Рускої Каси“

за місяць червень 1899 року.

А) Приходи.

На початку місяця		в протязі місяця прибуло		З кінцем місяця	
зр.	кр.	зр.	кр.	зр.	кр.
44	79	1. На фонд резерв. загальний	6	—	50
186	21	2. „ „ „ товариства	—	—	186
1458	83	3. Вложено пав	45	—	1503
13942	63	4. Вложено вкладок щадн.	1062	85	15005
3256	43	5. Звернено позичок на скрипти	500	25	3756
1732	50	6. „ „ на векєлі	360	—	2092
934	99	7. Побрано відєотків	106	36	1041
—	—	8. Кошта спору	—	—	—
1700	—	9. З банку гіпотєчи, вибрано	1500	—	3200
165	87	10. На адміністрацію побрано	23	24	189
23422	25		3603	70	27025
1335	40	11. Готівка	163	81	1335
24757	65		3767	51	28361

Б) Розходи.

На початку місяця		в протязі місяця убуло		З кінцем місяця	
зр.	кр.	зр.	кр.	зр.	кр.
41	29	1. На фонд резервовий загальний	—	—	41
186	21	2. „ „ „ товариства	—	—	186
592	09	3. Виплачено пав	51	—	643
4709	27	4. Виплачено вкладок щадн.	2381	20	7090
11455	21	5. Дано позичок на скрипти	417	42	11872
4705	10	6. „ „ на векєлі	295	—	5000
38	01	7. Виплачено відєотків	400	12	438
1700	—	8. Вложено до банку гіп.	50	—	1750
12	—	9. Виплачено коштів спору	—	—	12
170	17	10. Виплачено коштів адм.	12	66	182
357	30	11. Виплачено коштів основ.	—	—	357
6	47	12. Оплати скарбові	—	—	6
620	72	13. Розділ чистого зиску	—	—	620
24593	84		3607	40	28201
163	81	14. Готівка (Сальдо)	160	11	160
24757	65		3767	51	28361

В місяць цвітний вступило 3 нових членів з паями декларованими на суму 60 зр., вилаченими на суму 45 зр. — кр. Виступив 1 член з паями вилаченими на суму 51 зр.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

І В А Н А Д І К А,

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує зайняти шановний П. Т. Публиць, що виготовляю всякого рода обуви для мушкетерів, жінок і дітей і то після найновіших фасонів як: черевиків гладких, та в виді острокинчатим з ортопедичним апаратом і з облягненим приладом до вигідного порушування.

Через ношені моїх черевиків зникають сечас нагнітки та всякі нарости на ногах. Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволені цінних замовлень.

З поважанем.
І В А Н Д І К,
спеціальна робітня обуви.

Поодинокі черевиків виготовляю ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Товариство взаїмних обезпечень

„ДНІСТЕР“

у Львові в домі „Просвіти“ Ринок 10.

перше і одинокі руске товариство асекураційне, (препоручене Всес. Духовенству і всім вірним Випросьв. Митроп. і Преосв. Еп. Ординаріатами всіх трьох єпархій) обезпечає будинки, уряджене домашнє, скот, господарські знаряди, збіжжє в зерні і соломі, сіно в стогах і будинках против шкід пожарних.

„Дністер“ вступив в 6-ий рік своєї діяльності з днем 31-го грудня 1897.

Стан фондів і гаранційних з днем 31. грудня 1898 виносить:

Фонд резервовий	96.775 зр. 05 кр.	} гов. 880 зр. 57 кр.
Резерва премій	64.263 „ 12 „	
Фонд основний	45.000 „ — „	
Резерва спеціальна	842 „ 40 „	

Визначені шкоди до кінця 1898 627.790 зр. 67 кр.

Шкоди ліквідують ся **безпозволено**. Поліси „Дністра“ приймає Банк **красвий** при позичках гіпотечних.

На жите можна обезпечити ся через „Дністер“ в Товаристві взаїмних обезпечень в Кракові в як **найкористийших** комбінаціях.

Товариство взаїмного кредиту „Дністер“

стотаришене зареєстроване з обмеженою порукою, уділяє **позички** за оплатою 6 1/2 % за інтабуляцією або порукою двох відповідних ручителів, і приймає **вкладки** до опроцентования по 4 1/2 %, до 1. липня 1899, від 1. липня 1899 будуть вкладки опроцентовані по 4 %.

Зголошення о уділені **агенції** в окрестностях, где нема близько агенції „Дністра“ приймають ся.

Друкарня „РУСКОЇ РАДИ“

в Чернівцях, ул. Петровича ч. 4

має отсі шкільні друки на складі:

Каталоги, Classen-Buch, Wochenbuch, Повідомлення шкільні, Schulschriften, Lehrerkataster, Schulkataster, Inspectionsbericht, Jahresausweis, Schulversäumnissausweis, Свідоцтва відхідні, Gestionsprotokoll, Quittungen також друки і книги для кас райфайзейських усе викінчене на добрім папері дуже гарним друком і *дешевше як де инде.*

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestrebungen der Rumänen in der Bukowina.

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою, оправна) дуже уміркована, а наклад невеликий.

Г. Файлес

оператор нагніток

Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володимира Сегерського.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Поручення з поза міста виконує ся сечас.

В кождім сезоні

найновіші плащі

жіночі, для дівчат і дітей
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)

жакети, мантильки, ретунди, по-
рохівники з шовку і могару
з перших віденських і берлінсь-
ких робітень.

Одяги

для

панів, хлопців і дітей,
загорти, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,

Менчикова, Гавельоки

і всі річи входячі в той фаш з
перших найславніших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Перворядна американська

пральня

припоручає ся Високоповажаній П. Т. Публиць.

Приймає она до прання і прасовання сорочки, ковпирики, маншети, фіранки і то в всяких красках, як кремова, біла, червона, зелена, сива і т. д., також приймає портієри, біле не крохмалене свілякого сорта мужеску гардеробу з вовни, шевйоту і піки, далі виправи весільні, всілякі ручні роботи з шовку, вовни, атласу, полотна; коронкові хусточки на голову та мужескі літні камізельки з всіляких родів матерій.

Приймає ся чисте пранє біле до прасовання з поодиноких домів.

Поодинокі замовленя з провінцій виконують ся в найкоротішій часі.

За сумлінне виконанє, умірковану ціну і скору услугу ручить давня фірма:

З високом поважанем:

Август Чернявський,
улиця Палати красної число 16 А.,
власний дім.

Сезон зимовий і літний.

Перший карльсбадський склеп обуви

М. ТІРСТ

Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.

Спеціальний склад елегантних, совістно виконаних, відповідаючих всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.

Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних черевиків та чобіт до ловів і їзди на конях.

Склад правдивих петербургських кальшів і черевиків до гімнастичних виправ.

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА

що день свіжа, фаска 5-кілова по 2 зр. 28 кр.,

БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лапшині
почта Бережани.

100—300 зр. місячно

можуть заробити певно і чесно особи кождого стану у всіх місцевостях без капіталу і ризика продажию законно дозволенних лосів. —
Предложеня адресувати: Ludwig Österreich, VII. Deutsegasse 8. Budapest.

Дуже тане жерело

до закупна паперів, приборів шкільних, книжок купецких, та знарядів бюрових є в

Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ
улиця Гогова ч. 13.

За редакцію відповідає **Іван Созанський.**

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністрація і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламациї неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор.	— сот.
на пів року	10 „	— „
на чверть року	5 „	— „
на місяць	1 „	70 „

Подинокне число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерати
платні в Чернівцях.

Дещо про рускі учебники православної релігії.

(Дуже радо поміщаємо одну з дописей надісланих нам в справі руских учебників православної релігії; в сій справі ми впрочім забирали вже голос (в ч. 64. нашої часописі). Надходячі тепер в нашу редакцію дописі від п. учителів найкращим доказом ваги цілої справи і правдивості виводів в згаданій ч. „Буковині“. Нигде на світі нема такої аномалії, як тут на Буковині під варварским гнетом. Шовіністи, що засіли на кріслах консисторських радників в своїм засліпленню не дивлять ся на те, що тут не ходить о інтерес якоїсь партії, але о релігійне виховане молодіж. Добре — перепишіть релігійно моральному вихованню дитворі — побачите!

Тільки тут консистория станула до борби з радою шкільною краєвою — тож мабуть скрутить карк).

Читав я в „Буковині“ що на зборах „Рускої школи“ в Кіцмани говорено про потребу нових катехізмів православних.

Порушена справа дуже важна, бо придивившись обставинам в ухваленню науки релігії і порівнявши успіхи в сій науці з успіхами в інших предметах мусимо з огірченням сказати, що наука релігії далеко лишилась по заді.

А сему причиною лихі підручники (катехізми).

Перша загальна хвиля уже те, що катехізми не уложені в питомій рускій мові, але писані цілком незрозумілим для дітей старославянсько-руско-московським язичієм. Подумайте над словом „как“!

Се-ж не противне правилам педагогічним? Не встид-ганьба консисторії, що з її причини діє ся щось такого? — Друга головна похибка в наших катехізмах є уживане виразів, підкопуючих навіть моральність у наших дітей. Ось — приміром — таке в катехізмі приписаному, для першого і другого шкільного року

В главі IV. находимо: „Богъ обѣщаль, что родъ і т. д.“ Вираз „обѣщаль“ подібний до теперішнього иншого, про котрий уже можуть вп. учителі погодити, як се пояснюють малі діти. Або те: „Осьмаго дня Ісусъ былъ „обрѣзанъ“ і т. п. В який же спосіб се дітям розяснити? — А не розясниш по люд-

ськи дитині, як тебе про се запитає, супротивиш ся знов педагогічній засаді, бо даш тим перший почин до підкопання охоти до знаня.

Дальше говорить ся в малому катехізмі про Єгипет, Ханаанську землю і так далі.

Пощо дітям з першого шк. року, що мають багато иншого учити ся, оповідати про річи, о яких вони задля малого розвитку сили представлюваня, не в стані ще виробити собі понятя. А врешті, коли возьмеш усе в першому шк. році, то що лишить ся нам на пізніші роки? Що остане ся для науки у вищих класах?

Бачилисьмо отже такі похибки в малому катехізмі, до великого навіть не йдём!

Час, щоби пороблено інші порядки, дотично уложеня наших релігійних книжок.

Ходить чутка що о. Єрміїчук уложив відповідні катехізми, тільки не знати, що дієть ся з сею дуже важною і необхідною для шкільництва справою.*)

Але тут я ще щось иншого придумав.

Чи ж не можна-би науки релігії уділяти без помочі катехізмів так, як се — приміром — в інших предметах наукових діє ся?

От, придумати таке:

„Для I. шк. року не потрібно ніяких катехізмів, учитель сам буде учити молитов, а оповіданнями з історії біблійної, повинен він зацікавлювати дітей і додавати їм охоти до науки релігії.

Для учеників з 2. шк. року уложило би ся молитвенник в українсько-руській мові, діти вучували би ся молитов, а учитель поясняв би їх.

*) От. професор Єрміїчук справді спорудив катехізми написані народною мовою і правописом шкільною. Але як се дійшло до відомости консисторії, сейчас вона надрукувала учебники бл. п. о. Ев. Івановича, що ще перед кілька роками були подані їй до цензури. Оі підручники написані вправді народною мовою, але не шкільною правописом. Рада шк. кр. не може їх з тої причини апробувати, знов на учебники о. Єрміїчука консистория поки що не хоче дати апробати.

Від III. до VI. шкільного року уділяло би ся, побіч науки молитов з приписаного для II. шкільного року молитвенника і поясненя на тлі тих молитов, (а сї поясненя заступили би нинішній катехізм,) також науки з історії біблійної, уложеної також в питомій рускій мові.

Учитель.

КОНКУРСИ.

Сторожинецька рада шкільна окружна розписує конкурси на обсяду сїдаючих посад з рускою мовою викладовою, а німецкою яко предмет:

1) підучителя або підучительки при 2 кл. шк. в Барбівцях і при 3 кл. шк. в Бросківцях Старих,

2) дві посади підучителя або підучительки при 4 кл. шк. в Глинцях,

3) підучителя або підучительки при 2 кл. шк. в Кабінї при 4 кл. шк. в Костинцях і при 2 шк. в Панцї. А на посаду підучителя при однокласовій шк. філіяльній в Станівцях дол. (н. Ч.)

На посади з рускою і румунською мовою викладовою, а німецкою яко предметом:

Підучителя або підучительки при 2 кл. шк. в Бросківцях нових і при 2 кл. шк. в Корчештах, а при 6 кл. шк. мужескій в Сторожинцях на посаду підучительську з рускою, румунською і німецкою мовою викладовою. Термін до 20. липня с. р.

НОВИНКИ.

Чернівці, 8-го липня 1899.

Русини Буковинські! Не забувайте на „Народний Дім“, при кожній нагоді збирайте складки.

„Буковинський Боян“ устроює в середу, 12 с. м. в Вижницї, а в п'ятницю 14. с. м. в Кіцмани в тамошній касиновій салї концерт з бага-

тою програмою співів сольових, квартетів та хорів мужеских і мішаних. Ціна крісел в перших рядах 1 зр., в дальших 80 кр., вступ на салю 50 кр., для селян 20 кр. Початок о 8. годині вечером. Чистий дохід призначений на будову „Народного Дому“. Належить надіяти ся, що вже сама ціла концерт збере всіх ширих Русинів з околиці на концерт, що судячи після проб, задовольнить кожного. По концерті устроюють філії „Рускої Школи“ у Вижницї і в Кіцмани товариські сходини в касиновім огороді. Осібних запрошень не розсилає ся в надії, що ширим патріотам виетане се завідомлене.

Іменоване. Начальник тут. дирекції залізниць Михайл Калмуцкий з титул. інспектора іменований дійсним старшим інспектором.

При II і III державнім іспиті правничім від тепер можна буде репробувати на 4 місяці.

Матура в тут. правосл. школі релігійної починає ся д. 7. с. м. під провідом дир. Фаветмана.

Будова „Народного Дому“ в Чернівцях поступає швидко вперед. Крило, де буде друкарня, вже готове й під дахом. На головнім будинку ставляють вже поверх, що за дві неділі буде під дахом. Робота йде скоро і дуже солідно, тільки датки дуже повільно і скупо. Ну-мо Русини, приїжджайте на Петра до Чернівців на ярмарок, погляньте на хороший і величавий будинок та дайте й вашу лепшу на народну сьвятиню!

Was faul im Staate Mustiaca. Можна було предвидіти, що як Румуни посунули ся до демонстрацій заколючючих супокій і потягаючих за собою гризнь, непевне положене в краю (як се признали послані в своїй резолюції), то більше умірковані елементи не підуть за загорілими ватажками. Так і стало ся. І от краєвий маршалок Лунул вибраний до екзекутиви румунсь, послів — зрік ся вибору. — Прийшов другий акт справедливости: при іменованю секундарійв при тут. шпиталях не вправ вбір на Волоха і от загорілі Румуни стали нападати на маршала, чому він не випускав доконьче яких Волохів на сї місця? Розлад ішов далі. На перекир нотації „Bukow. Post“ кажуть, що на зібраню послів З. с. м. не уложено пропамятного

Я. Лазаревич.

Нарід твої золотом заплатить.

(Конець.)

Капітан вже давно його не слухав. Гадки його полинули далеко аж до Княжівця, де його дружина дожидаючи цілковитого видужання, була в домі своєї мамі. Та тепер шибали ся в тамтих сторонах шайки Черкесів і страшні здогади стали гризти мозок капітана. Усякі варварства, яких допускають ся сї любий Європи, станули перед очима, а непевність давила його серце. З того часу, як почала ся кампанія, дістав від жінки усього два листи. В обох писала, що як тільки дитя прийде на світ, а вона сама подужає, поєдніть до нього. Але від останнього листа минуло вже п'ять неділі. Турки дійшли уже до Тресібаби. І ось бачить він в своїх горячючих мріях, як Черкеси руйнують його дім, підпалюють постіль, що на ній лежить хора дружина... а він тут дожидає сї! В грудях чоловіка тремтить струна зрадлива як slučaj, вона зове ся прочутем. Хтє ставити на лотерію, перед тягненням завжди має прочуте, що виграє, але по тягненню цілком йому не

дивно, як щасте обмине його. А як вже і на нього впаде сльпий жереб судьби, тоді старає ся він весь сьвіт перекопати, що з гори все знав, бо усе складало ся йому ніякне, ніж звичайно.

Так і капітан Атаназій, уоч командант дуже нерадо дає дозвілля, вже третій раз прийшов до пристані виглядати парохода, бо все гадав, що аж тепер прочуте не здурить. Попадає в стан горячючого роздрознення, в яким Блягоє від рана вже був і дає волю гадкам, а довше задержуєть ся на найсумніших. Бачить себе в рідному городі, в Казівці, стоїть вже перед дверима, сїдає в тіні оріха засаженного в той сам день, як він на сьвіт прийшов. Тут лежать його батьки, ту він, незважаючи на всі перешкоди, узав собі за жінку свою дівчину. Усе те дороге, миле його серцю. Любить він старі памятки, давні спомини, та вони гаснуть перед гарним личком молодої жени і несмілюю надією, що може він вже батьком... і... Алеж ні, не може бути! Адже і Бісур-мени люди.

— Ех, то то майстер радував ся-б був, як би так кобила була жеребна — повідав своє Блягоє — ей Богу, бо се було чудо не кобила. Ех, але бо і...

Капітан стільки вважав на його слова, що і на ритмічне тикане стінного годинника: ні одно, ні друге не пере-

бывало його гадок, що снували що раз нові образи.

Тепер ось бачить дім в огні і вулицю засипану дорогими памятками.

Вже було зовнівочи, як вкінці упав на лаву під вікном глигнувши в останне на лямпу, що щораз темніше сьвітїла а більше копотїла і на Блягоє, що хронів звисавши голову і простягнувши руки, начеб сидів на візку і держав віжки.

Але заснути не міг, Черкеси зганяли сон з очей. Аж над ранком зморила його дрімка, а тут враз почув ся рівний плюскіт колїс і оклики матрозів, що стоячи на покладі міряли глибину ріки — в слід за сим острій свисток розбудив заспану службу у пристані.

Капітан скочив на рівні ноги, шабля відперезала ся йому від боку і впа-ла з брязкотом на землю.

Блягоє рухнув ся неспокійно. — Ще не час брате, боркнув і порухав рукою, наче сїнав віжки, але зараз опять заснув сном праведного.

Капітан митю вибіг на двір. Віддиху йому не ставало в грудях, пров у жилах стигла, полетів як міг найскорше з пристані, черний вхопив ливу кінчену на беріг з надпливаючого парохода, але що тільки став сї навивати довкола стовпа вбитого в землю, як очі його побачили в натовпі жінку, що високо понад голову підняла дитячко в пеленках. Тоді капітан кинув ливу

здивованій службі, а сам скочив наперед, але так поквально, що мало не екунав ся. А як жінка серед метушні і галасу упала в його убійми, а відтак подала сина, наперед слези, а затим цілу вкрили пухнатеньке личко дитинки, що і в гадїї не мала скривитись на таке сьмільве привитане доси незнайомого їй батька.

Плакала і дружина — се розуміє ся само собою, заплакала і друга вже немолода жінка, а вкінці заплакала і дитя.

Щасливе подружжє минуло міст і відхилило ся на бік лишаючи вільний перехід пасажирам.

Тисяч запитів тиєнуло ся капітанови на уста, але мовчав, не знаючи від чого зачати.

— Так ти жива — закликав вкінці узавши сї за руку. І сей малий! Ах, ти, ти воляку! А які страшні мисли приходили мені до голови. Боже мій Боже!

Обтер лице рукавом і не випускаючи дитяти з обіймів, говорив далі:

— Знав я, знав цілком певно, що приїдеш. А мати?

Тепер доперва задрів стару жєнщину і підійшов звитати ся з нею.

— Добре, що ви живі і здорові вернула ся, усе щасливо складаєть ся для нас.

Стара жінка заплакала.

писма до президента міністрів, (бо і щож мали в с'їм писемі писати?) Але стало ся на сих зборах щось важніше: — як читаємо в „N. fr. Presse“ — верховодства над Румунами зрік ся маршалок Лукул і Румуни вибрали собі таких символічних ватажків, що не задрожать ні тепер чим, не вляжуть ся нічим, а вже найменше засадами справедливости і етики. Ось сей тріумвірат: Гермусаки, Calinescu-Калиновский і Янку Фльдндор.

Результат устної матури, що на днях відбула ся в тут. вишій гімназії: Допущено 41 абітурієнтів, з того 5 здало з відзначенням (між ними Русини п. Ковалюк.) 17 признано дозрілими, 3 репробовано на рік, 6 на час есерий.

Атентат на екс-короля Міліана в Бельграді. Доконав його босняк Юра Кнезевич. Він стрілив з револьвера до Міліана, як той в отвертій повозі їхав через улицю; Міліана зранив в крижі другим вистрілом зранив адютанта в руку. — Ширять ся вісті про нещасну в Сербії; з тої нагоди узявено там 14 радикалів, між ними бувшого презид. міністрів Танчановича.

Кс. Стояловский, предтеча польських людювців, голова християнських соціалів при виборах посла в Саноцкім поручає своїй партії голосувати на руского кандидата, а якби Русини не ставили кандидата, то здержатись від голосовання (Русини поставили кандидатуру от. Калужняцького, польські людювці по абдикації масона Леваковського, прокламували бронзовника Пеха).

На відпусті в Сучаві мало бути більше як 10.000 паломників.

Вступні іспити до І. кл. ново сформованої низшої гімназії імені Франц Йосифа в Сереті відбудуть ся д. 15, 16 і 17 с. м.

П. Наталька Петровска з Вашківців над Черемошом збрала на „Руский Народний Дім“ 4 зр. 50 кр. на тое зложилась: Х. У. 1 зр. 50 кр., о. Лаза 1 зр., п. Яверский 1 зр., п. Петер 1 зр.

Віче в сиріві заложена укр.-русского університету скликана русько-українською академічною молодіжю на д. 18 с. м. до Львова заповідає ся дуже гарно. Прийдуть відпоручники нашого „Союза“ (чоловік 10) з „Січі“ (до 15) з Кракова п. Стефанік, Шмідтський і инь.; товариства академіків гірників в Леобен („Чорногора“) і Пшібраті („Ватра“) виспалють по 2 відпоручників. Відпоручник кожного академічного товариства буде промовляти. На вічу промовлять ся меморіал до правительства, аби їм буде умотивоване кончею потреби заложити українсько-русского університету у Львові і жадане до правительства заложити сей університет. На доказ, що вся Русь Україна симпатизує

з заходами патріотичної академічної молодіжї — повинні напіти на віче сотні телеграм. Не сумніваємо ся, що всі наші народні товариства, всі філії руської школи, кружки п. учителів і всі видніші наші патріоти вишлять денешні на руки „Академічної Громади“ Львів, ринок. Телеграм треба висилати як найбільше, бо хоч добре є як на одній телеграмі багато підписів, але також добре, як багато телеграм напіє. — Для розмішування всіх гостей завязав ся з раменівського комітета особний „комітет кватирниковий“.

Матура в тут. семінарії учительської почала ся вчора (7.) під проводом ректора Ціглауера і потриває через 9 днів.

Наспіла вість, що Краснопуца згоріла. Стара, величава та деревляна церква з XVII. віку враз з іконостаєм вартости 100 тисячів, якому рівного на цілій Руси не було, пішли з димом; кажуть, що згоріла і дзвіниця з дзвонами литими із турецьких гармат, здобутих під Віднем. Нічого не уратовано. Один з найкращих пам'ятників нашої різби, маллярства і архітектури пішов з димом. Тяжкий і заслужений докір мусить загаль зробити оо. Василіянам, а іменню їх зарядови, що маючи у себе таку цінну річ, не уміли її шанувати, не дали їй забезпечення, якого она потребувала. Такий дорогий іконостає був поміщений в дерев'яній церкві!...

Численна родина. Найчисленніша на світі є мабуть родина Веб, що мешкає в землях Думберлянд в Кентуки. Найстарший представитель сей родини Язон Веб числить тепер 80 літ; має він 19 дітей, 175 внуків та 100 правнуків. Найближша его родина складає ся з 444 осіб. Его брат Мілес Веб умер був в 78. році життя, та лишив 400 представителів роду, а в їх числі 105 внуків і 150 правнуків. Пеллі Веб мав лише 10 дітей, але его нащадки зросли тепер до числа 230 осіб. Другий з ряду син Саллі Веб, що числив 75 років, мав 13 дітей, 80 внуків, 65 правнуків та 50 праправнуків. Трета донька Летті Веб мала 11 дітей, а родина її складає ся з 201 осіб. Послідне обчислене всіх нащадків в протей ліній і осіб, споріднених з родиною Вебів виказує, що числить она 12.000 осіб. Один французкий гуморист радить, щоби французьке правительство спровадило кількох представителів сего роду та закліматизувало его у Франції в ціли піднесення зросту французького населення.

Членські вкладки на „Нар. Дім“ зложили далше: п. Николай Купишук 10 зр., Петро Павлюк 2 зр., о. Емануїл Воробкевич 2 зр., п. Андрей Зугаєвич з Заставної 1 зр., Іваніцкый 2 зр., Николай Гелка 1 зр., Іван Сичук 1 зр., п. надучитель з Суховерхова 10 зр., Ви. п-ї Емілья Смаль-Стоцка 20 зр., пр. Іван Тіроп 10 зр., о. Веренка 1 зр., Юрій

Кирілович 3 зр., Володислав Кувелка 1 зр., Іван Бажанський 2 зр., п-ї Іванна Ільїїчна 2 зр., Іва Бойчук 2 зр., Василь Стефан 3 зр., Николай Гавришук 5 зр., Степан Ціганюк 5 зр., Омелян Кувелка 5 зр. Разом 1595 зр. 50 кр. — Дятки і жертви зложили Ви. Іван Брага 1 зр., зібрані дрібними датками, п. Іван Бойчук 50 кр., п. Партеній Данчук 31 зр., 34 (книжочка) о. й. Іван Ших 3 зр., 32 кр., п-а Наталія Окуневска, бльок 5 зр., п. Іван Дроздовский бльок 5 зр. Разом 5609 зр. 65 кр. Сердечна подяка.

Вибори посла з IV. куриї в окрузі Сянік-Лісько відбули ся вчора т. е. 7. Там, на пограниччю з західною Галичиною приходить ся Русинам найтяжшу борбу вести. Людові польські дуже хвалять ся, що виїде їх кандидат послом, але він дістав лиш 91 голосів, руский кандидат дістав 225 голосів а кандидат польск. центрального комітету 303 голосів. Прийшло до тісного вибору між от. Калужняцьким і гр. Потопкым, але поки що нема ще вістий, бо вибір тягнув ся до пізна вночі.

Письмо з Ішля.

Ішль в липню 1899.

(Ішль і його окресність. — Хорі і здорові пацієнти. — Політика в місці курортів. — Німецький політик о Русинах, Славянах і о Росії. — Чи довію нам ще грати роль безборонних інвалідів? — Народ і реклама.)

Ішль, се прегарне містечко, що так своїми закладами кураційними як і своїм положенням приналежне рік річно підчас літнього сезону тисячі чужинців, стоїть справді сего, щоб пригланяти ся йому ближше. Розтягаєсь воно в долині Травни та Ішлю (500 метрів понад ур. моря), поміж чудовими альпійськими горами, вкритими шпильковим лісом, що дають Ішлеви захист перед вітрами, та запевнюють лагідну клімату. Ішль єсть осередком т. зв. „Зальцкамергуту“. З відеи найдогідніше підприємати всякі прогульки до принадних доохресних місцевостей та озер як: Traunsee, Gmunden, Langbathsee, Attersee, Wolfgangsee, Schafberg-om, Mondsee, Salzburg, Altauseer See, Grundlsee, Halstätter See, на гору Dachstein,

Gosaueen і т. д. Тут то й єсть проте фахові провідники по горах, що тим живуть весь рік, що в літі зароблять. Суть і склади усяких приборів потрібних для туристів. По всім усюдам ведуть вигідні хідники, нігде не даєть ся чути недостача реставрацій або готелю. Хто хоче проте пізнати чарівний „Зальцкамергут“ не потребує заосмотрювати ся ні в які провіяні ані прибори подорожні — одного тільки средства не повинен забути в хаті, — себто грубої монети. Грубої кажу, найкраще в паперах, бо дрібняки тяжко носити по горах, і вони не мають ту такої вартости як в Галичині, тутки культура висна, отже прийшло вже в певній мірі до „регуляції валюти“. Розуміє ся льогічним наслідком сего єсть дуже скоро „регуляція“ кишень... Така гарна прогулька на Шафберг, що вимагає одного дня (вчисливши в се догогу туди й назад) коштує навіть нашого чоловіка, що привик ошадно жити, найменше 10 зр. Сам провідник на гору Дахштайн бере 15 зр. За фляшку пива, що у Відні коштує 15 кр. платить ся на Шафбергу 80 кр. Розуміє ся сї ціни змінюють ся відповідно до сезону і до сего, чи такий турист зайде в реставрацію або готель сам, чи в товаристві других. Зазначити годить ся, що гості мають тут спеціальні привілеї все оплачувати значно дорожше чим тубольці. Се право звичаєве розтягає ся на весь „Зальцкамергут“. Увійшло воно вже в пословицю. Гості неначе чванять ся сим, що мовляв „платимо за гарний воздух“. В Імундеві на електричній залізниці запрямитив я, що мій сусід заплатив за ту саму дорогу о половинну менше, чим я. Хотя я й знав причину сего ріжниці, звернув ся я до кондуктора з запитом: „а з відки-ж ви знаєте що я не тутешний?“ На се відказав він мені добродушно: „ми вже знаємо своїх людей“. Розуміє ся проти такої поведінки ніхто не протестує: сюди з'їжджають ся з усього світа капіталісти, біржевики, поміщики і т. д. а для них є се „шпортом“ платити за те саме більше, чим другі. Зі становища тубильців се зовсім спра-

— Далеко нам до щастя синку, — закликав. — Ми-ж лишені стріхи, нема нашого дому!

Каштана наче стиснула холодна рука за серце. Стиснула і нагле пустилася, бо побачив, як через міст тягнув ся чоловік в одику простого рядового. Чоловік сей мав втрату ліву руку і праву ногу.

— Цитьте, — закликав зворушений і віддавши скоро дитину жінці, підбіг до нещасливого, хопив його під рамя і номіг переступити відірвану від моста дошку.

— Не є ти сином мігяра Блягоє? — Так, пане капітане — відповів запитаний простуючись на кулі і салютуючи по військовому. Але куля зрадила його і сердега, щоб не впасти, хопив ся якоїсь паві з песиком на руках, але ся відскочила з острахом на бік.

— Батько твій дожидає тебе! Піді сказати йому, що ти приїхав.

Але вже світ розсвітав ся, отже все, що зайшло, звернуло на себе загальну увагу пасажирів. І як капітан пустив ся до мегані, щоб збудити Блягоє, присутні розступили ся враз перед казною, гарним, вродливим молодцем з мужеским лицем і смутним усміхом на лиці. Усе мав: силу, здоров'я, вроду, а пречінь — нещасливіший від нуждара, подібний до чаші з дорогоцінного кришталю неуважно розбитої.

Поволи сунув ся наперед, за ним ішла жінка капітана з дитиною і матір'ю, а далі прочі подорожні ішли мовчки наче ідуть з процесією.

В сю хвилину вибіг з мегани Блягоє. Був без шапки, а капітан підбіг до нього, схопив його за руки і крикнув:

— Стій. — Тяжко ранений, дуже тяжко.

— Що тяжко? як то тяжко? Яж маю лист... його друг Поле...

Розглядаючись неспокійно довкола, минув казку і задержавшись перед громадою подорожних поспитав:

— Де-ж він?

— Тату, — застогнав жалібно молодець обертаючись на одній нозі і підпиралою кулею — тату, таж я ту!

Блягоє похнув ся взад скорше ніж лисавка перебігає, станув перед сином вдвляв ся, вдвляв ся і нагле унав на землю, наче від грому.

Присутні підбігли на поміч, хлюпнули на нього водою, дама з песиком дала йому понюхати якусь воду з фляжкою. Блягоє скоро вернув до памяти, схопив ся з землі стрінув з себе воду, прискочив до сина, притиснув його до грудей, давив, притискав його, на те бояв ся другий раз його потерати.

Довгу хвилину не пускав його з обіймів, а потім вдвляючись в очи, наче боячись, щоб не загланути відрубаної руки, або ноги, говорив:

— Славти Бога, що ти живий, все проче — дурниця. А се — вказав на кулю — се золотом тобі нарід заплатити. Так братя?

Присутні підступили до нього близько і голосно потакували.

— Ось, я перший даю — закликав капітан і став шукати по кишнях, а

що найшов в них лише пару шагів, докінчив: — я перший даю годинник з ланцюжком. Возьми, брате!

— Спасибі пане капітане! — подякував жовнір, салютуючи по військовому. — Держи батьку, я не маю руки.

— Від мене прийми люльку з бурштином. Коштувала два дукати — кликнув хтось з публіки.

— Дякувати, брате! Возьми тату.

— А ту маєш на тютюні! — закликав хтось другий і подав йому кілька дукатів.

Жовнір опершися на кулю, ледви зміг зняти шапку і надставити її тому, що подавав:

— Дякувати брате! — держи тату. І так по черзі кожний з присутних підходив і кидав до шапки свою ленту.

Казка повторяв: „Дякувати, брате! Дякувати, брате!“ — але голос його знизав ся все більше, і в грудях губив ся. Стереотипні слова подяки набирали в його устах акценту, з яким їх вимовляють сайні діди, що волочать ся по ярмарках і тут він сам у перве зачав ясно піймати, що від тепер є він лиш жуждарем і жебраком. І з очей молодця поплили тихі, рясні слези, наче густий дощ маєвий...

— Бачите, бачите! — закликав Блягоє. Через таку марницю плаче. Великі річи нога! Таж вона тобі знов... — мало не знавав „відросте“, але вчас опам'ятав ся — все тобі знов... А! кажу тобі що усе тобі нарід золотом заплащать!

І нагле сам заклавав ревно, де міг здержати плачу.

— На що мені се все — закликав і кинув шапку з датками на землю і підняв покірний, майже непритомний вид до неба, наче дожидав відтам відповіди.

— Ходім відой! — просив капітанова. — Ту нещасте, а ми... — ту глинула на здорові ноги мужа і кругле личко дитинки — ми хвалити Бога є щасливі, дуже щасливі!

Блягоє з сином і дочками відважи до міста повозом. Якийсь час добросердні люди обдаровували його щедро, але усе на світі має свій кінець, все з часом стигне, гасне: жар, почуття обов'язку, милість, співчуття!...

Капітан по скінченій війні виставив собі новий дім на давньому місці в Княжівці. Не виглядав він дуже пишного, але його хазайка завди весела, а сї синок здоров росте і зміє вже торгати батька за вує.

Блягоє ще якийсь час цюварив: „Золотом тобі нарід заплащать“ — далі змінив се та „Бог тобі усе заплащать!“ — а вкінці рознив ся і помер. Син його бере „запомогу“ з фонду інвалідів і — жебрає.

Можете йому — як ваша ласка — також щось оферувати.

Моє милостиню для нього най буде отсе оновдане.

(Далі)

ведливо: вони удержують весь рік всякі локалі, інституції і т. д. з котрих можуть мати якусь користь тільки в літній сезоні, бо через інші три пори року цілий „Зальцкамергут“ пустий, все неначе вмирає.

Але своїм прегарним положенням, лагідною кліматом, здоровим воздухом, манить Ішль не тільки охочих туристів, но й хорих, що шукають тутки підмоги для занепадаючих легких, або для роздражених нервів. Тут єть розличні заклади купелів, інгаляційні, водолічничі і т. д. що стягають тисячі пацієнтів. Тим то Ішль, що числять ледви півдев'ятого тисяча постійних жителів, є справді досить великим (хоч надто може розкинутим) містом. Від станції Лавфен до Міттервайсенбаху тягнуться прекрасні вільні з великими огородами, що надають Ішлеви вид препиної літньої дачі. Розумієся все те, як сказано, через три пори року порожнє. В літній сезоні (червень, липень, серпень, а по часті і вересень) проживає тут пересічно 22 тисячі туристів і пацієнтів. Одні з них живуть в вільнях та поза огородами не вказують носа, хіба виїжджають від часу до часу повозками на прогулянку, другі знов вживають весь день свіжого воздуха по тутешніх місцях до проходу, довжених променадах, хороших алеях, яких тут багато. Ішль подає також своїм гостям чимало розривок: прегарний „Curgahaus“ з парком, в ньому касино, читальня, саля для забав і т. д. Спеціально для гостей грає чотири рази денно музикант (крім сего мають музиканти й деякі рестаурації). Що дия дає вистави віденський „Josefstädter Theater“, що приїжджає сюди кожного року на літній сезон. Тим то до Ішлю виїжджає багато на літо для самої розривки. Однак єсть тут чимало справді хорих — одні як сказано криють ся по вільнях, інших можна часто стрічати в „Кургавзі“, парку, в салях інгаляційних і т. д. Як раз тому, що велика часта приїжджих се маючі люди, що хочуть тутки тільки погуляти, більше впадають у вічі люди дійсно хорі. Се справді неприємний контраст: з одного боку люди повні життєвої сили, що мають спроможу доволі нажити ся, що можуть цілим своїм еством уживати сего світа; з другого боку хорі, що не в силі навіть повною груддю по черпнути сего принадного воздуха, котрий так дорого оплачують.

А тут так всміхається ся жите, ся чарівна природа так і манить на своє відро — запрошує, щоб забути про всякі журби та радити разом з нею розкішним її життєм. Тут справді хочеть ся жити. І се відчувають перед усім хорі, вони раді би від часу до часу крадькома пеначе втягнути своїми вичученими легкими бодай крихітку сего оживляючого воздуха, украсти природі бодай брібочку життєвої сили. Але годі! Їх легкі не в силі уже набрати в себе доволі альпійського подуву, на піснім їх організмі не приймєть ся вже ніяке нове жите. На лицах молодих пацієнтів можна читати сю розпучливу боротьбу з варварською недугою, що неначе на їх очах вириває їм поволи жите з молодечих грудий. Вони зрікають ся уже надії на здорове, но хотіли б бодай якийсь час ще жити, бачити своїми очима змагання й успіхи людскости, свого народу... вони зрікають ся вже своїм принадною для

кожного молодечого серця гадки брати участь в сих змаганнях... тільки... тільки бачити... Але безсвідомий час стуває скорою ходою без вини вперед, а збирає в свою краватицю, що звєсь історією, тільки події шумного життя, а на зітхання тихих страдальців кидає не прозору опону забути. — Інакше воно й не мислимо: се вже споконвічне право природи, що сильніший завжди опанує опойнію, ним інтересує ся світ, слабшою нищать самі обставини. Тим то Ішль радше славний з гучних забав, що заглушують все проче.

Але се місто звєсь й в політичній світлі. Сюди з'їжджають ся рік річно могуті світа сего та нераз рішають не одно важне питання. Тут єсть й літня резиденція австрійського цесаря. В Ішлю відбували ся звісні пунктації між австрійським правительством а бароном Банфі в справі угоди з Угорщиною, що опісля напсували тільки крови обом кабінетам. Сюди приїжджає багато послів німецьких для відлиху, обговорюють тут положення політичне та вивозять з Ішлю не оден новий плян агітації, або акції парламентарної. Пробирає тут також чимало німецьких журналістів.

Мені лучила ся нагода говорити з одним визначним членом німецької лівниці в австрійському парламенті. Гадаю, що не від речі буде подати тут хід розговорів з німецьким політиком, котрі закладають в собі багато інтересного і поучаючого. З горі запримітити годить ся, що се чоловік незвичайно інтелігентний та звисний в ширших кругах політичних. Імени його оголошити не маю поки що права, з уваги на се, що німецькі шовіністи (Шенерерянци) — котрі й так уже ворожо виступають проти сего посла — взяли б всяку гадку висказану уміреним політиком за признаку зради і оружжя проти него. Ми заговорили про найновішу програму німецької лівниці та про становище Німців проти Галичини.

— Кажете, що становище Німців — говорив посол — проти Галичини, а спеціально проти Русинів, було і єсть несправедливо. Я не перечу, що видати Русинів на ласку і неласку Полякам, запевнити Галичині автономію в теперішнім її виді, се фатальна політика, се була найбільша похибка ліберальної тактики. Що більш, я певний, що се похибка не раз ще відібєть ся тяжко на нашій державі. Ну але як приходить ся мати діло з наслідками старих похибок, то мусимо перед усім охоронити себе самих перед сими наслідками. Проте мусимо Поляків з'ізолювати, мусимо всіма силами старати ся відобрати їм вплив на справи державні. Шенерерянци, як звисно домагають ся відокремлення Галичини або заведення в тім краю адміністрації військової, знесення всякої автономії. Розумієть ся сего другого проекту ніхто не трактує серйозно, але перший може ще мати вигляди на будучність. Ми знаємо, що шляхта має в краю величезну могутність, та що проти неї веде опозицію тільки мала частина Русинів, і то опозицію дуже плятонічну. В парламенті ведуть ваші опозиційні посли чудну політику — бувало при голосуванні проти найбільшого вашого противника Баденського прямо утікали із салі, щоб не віддати голосу — тим то ми вважаємо їх лиш опози-

цію для форми та ніколи на них не числимо. В самій жеж Галичині опозиції вашої зовсім не чути. А з сим фактом мусимо числити ся. Рік минув, як оден, після моєї гадки найталановитіший з ваших послів, Др. Окуневський, виголосив в парламенті справді гарну і різку бесіду, котра здавалось закінчала програму парламентарної діяльності ваших опозиційних послів. Бесіда ся зробила дуже добре вражіння на цілій лівниці. Но щож, посли ваші і після сєї бесіди не залишили своєї виключно плятонічної опозиції. — От як ми лагодились зложити нашу програму національну багато з нас було би вставило замість проєктованого „Los von Galizien“ — „Zweiteilung Galiziens“. Ми були певні, що в хвилі, коли всі народи нашої держави пропалують свої постулати, то й Русини виступять з проєктом поділу Галичини та заманіфестують се у відповідний спосіб. Але щож, Русини своєю мовчанкою дали пізнати, що їм добре під шляхоцким правлінням. Тим то ми поступили собі вже й так льобально не прийнявши в свою програму шенерерівського „Los von Galizien“.

Я завважав, що в нас рух трохи живіший, та що ми ставимо свої постулати енергійніше чим шановний посол думає, но нашим життєм світ цивілізований зовсім не інтересує ся.

Якжеж може інтересувати ся — підхопив посол — тим чого не знає. Чи ви даєте знати про себе? Мені звисний тільки один ваш письменник Др. Франко, що від часу до часу подаєть західній Європі якусь інформацію про свій народ. Вирочім ніхто у нас не задає собі труда в сїм напрямі. Адажеж ми живем в цивілізованім світі, в віці широченної реклами. А реклама панує сьогодні не лише в торгівлі, але в кожній галузі життя: в красній літературі, науці а перед усім в політиці. Реклама робить опінію, хто єї має на услуги по того бої право. Глядіть на другий народ, так само невеличкий як ваш, на Фінляндців, як вони знаменито інформують Европу про всяку дрібницю в їхньому краю.

Я замітив, що наш народ значно більший, бо двадцять кілька мільонів його живе в Росії під офіційною назвою Малоросів.

Так — крикнув з зачудуванням мій інтерлокатор — я вважав Малоросів Росіянами... ну але се нічо... се один аргумент більше проти вас. Ви ж повинні виробити собі в Європі одно ім'я, як вчинили се інші народи, що мають багато локальних назв. Після мого погляду ім'я „Ruthenen“ було би для вас користі більше, бо вже більше звисне; або „Kleinrussen“ завжди мішати муть вас з Росіянами, бож не кожний обізнаний так з обставинами, щоб міг розрізняти „Russen“ від „Kleinrussen“. Щож до вашого становища проти других славянських народів, то ви не є в тім щасливим положенню, щоб що не будь зділати в користь славянства. Проте мусите всі свої сили звернути на скріплення свого власного становища. Після моєї гадки в сїй спосіб прислужитесь не аби як усе славянству, бож сила його не в панславистичних фразах та уданім братерстві Поляків і Чехів, але в численних, хоч поки що не зовсім ще розвинутих племенах. Вирочім

роля маніфестувати славянську ідею перед цивілізованим світом припала наймогутнішій між вами: Росії. Глядіть на розумну єї політику, вона не бавить ся в пусті фрази, но намагає ся всіма силами скріпити свою власну позицію, котра сьогодні Європі імпонує. Зовсім інакше виглядали б противні відносини: наколиб панславистичні фрази і оклики (після рецепти австрійських Славян) були між Славянами дуже розповсюджені, а кожний народ про себе, під кожним взглядом слабій, нерозвинений. Зрештою Росія не потребує в своїй славянській місії таких помічників як Поляки і Чехи, а прочі Славяни не мають потреби забувати на свої народні інтереси та грати ролю польських або чеських прислужників. Поляки се типові єзуїти, Чехи се здеморалізовані Німці. Одні і другі далекі славянству так по ідеям як і по інтересам. Кажете добродію: минувшість належала до народів романських, теперішність до германської а будучність до славянської раси. Се гарно, алеж не забувайте, що Германія переняла свою задачу не яко одна неділіма, а все таки гетерогенна маса, але яко поодинокі, сильно розвинені індивідуальності національні. Тим то й Славяни зможуть стати на висоті своєї задачі лиш тоді, наколи кожде поодиноке племя розвене ся у сильну індивідуальність національну. Тим то після моєї гадки Русини повинні передовсім намагати ся запевнити своєму народови право свободного розвитку, працювати в сїм напрямі, ну і виробити собі опінію не тільки в Австрії но й в Європі.

Хоч не з усіма поглядами, висказаними німецьким послом, годив би ся дехто з наших земляків, в однім мусить кожний признати слушність: нам годі уже бути далше тихими страдальцями, сли не хочемо, щоб історія над нами перейшла до порядку денного; годі обмежуватись на плятонічним ставленню постулатів, але треба їх з залізною консеквенцією переподати в діло, треба у відповідний спосіб маніфестувати їх перед світом; треба прийти уже раз до сего переконання, що сьогодні так народ як і всі прояви його духового життя потребують широкої реклами.

Роман Сембратович.

Надіслане.

Народний учитель з укінченою VI кл. гімназіальною прийме лекцію на час ферій. Зголошена просить ся надіслати до редакції „Буковини“.

Складайте ся

на будову

„Народного Дому“

в Чернівцях.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесення по 30 сот. від стрічки.

Сим повідомляю Вп. Публику, що дня 8. липня отворив я КАРЛЬСБАДСКУ пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14,
в котрій печу хліб правдивий жит-
ний два рази денно, всілякого рода
булки і т. п.

За сумлінне виконане, умірковану ціну і услугу ручить

Антоні Горещий, пекар
при улии Камінній (Steingasse) Ч. 14.

С. Еберсон

спеціальна торгівля мінераль-
них вод.

Дрібна продаж ул. Руска ч. 6. —
Гуртова продаж ул. Руска ч. 13.

Склад всіх уживаних мінеральних
вод свіжо наливаних і продуктів
жереляних свіжо приготуваних.

Води спроваджує ся вирост з же-
рела.

Знаменито висортований склад вод
столових:

**Крондорфський кисливець — Бі-
лінський Кисливець (Krondorfer Sau-
erbrunn — Biliner Sauerbrunn)**

Склад отворений цілий рік.

Кавчукові печатки

і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах

Лев Киніг

гандель паперу

в Чернівцях, Ринок ч. 6.

! Купуйте книжку!

Nationale und kirchliche Bestre-
bungen der Rumänen in der
Bukowina.

60 цїна (1 зр. 60 кр. з посилкою,
оправна) дуже уміркована, а наклад
невеликий.

Котвиця.

Linim. Capsici comp.

з антики Ріхтера в Празі,

загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втирані: по ціні
40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
антиках. Просимо жадати сей

Загально улюблений лік

все лише в оригінальних флашках з на-
шим охоронним знаком „котвиця“
з антики Ріхтера і для остерожности
приймати лише флашки з тим охо-
ронним знаком яко правдиві.

Антика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Перша буковинська

спеціальна ро- бітня обуви

ІВАН А ДІКА

що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.

Відважує заявити шановний П. Т. Публіці, що виготовлюю всякого рода обуви
для мушин, жєнщин і дїтий і то після найновїших фасонів як: черевиків гладких, та
в видї острокінчастїм з ортопедичним апаратом і з обложеним приладом до вигідного
поручування.

Черезь ношенє моїх черевиків зникають сейчас нагїтки та всякі нарости на ногах.
Доброю і солїдною працею, таною обслугою буду старати ся адобути собі задоволенє
цїнних замовленї.

З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робїтня обуви.

Поодинокі черевиків виготовлює ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в недїлю і свята від 9 до 11 години рано.

Гарне, добре і дешево!

Ул. ратушева 15.

Ул. ратушева 15.

Перед тим

Маркус Фурер

Магазин одїжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.

Порученя зноза міста виконує ся сейчас.

В кождім сезонї
найновїші плащі
жіночі, для дївчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватованї)

жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохївники з шовку і могоуру
з перших відєньських і берлін-
ських робїтєнь.

Одяги
для
панїв, хлопцїв і дїтий,
загортки, шлафроки, футра мі-
ські і до подорожи,
Менчикови, Гавельони
і всі річї входячі в той фаш з
перших найславнїйших фабрик.

Гарне, добре і дешево!

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА
що день свіжа, фаска 5-кілова по 2 зр. 28 кр.,
БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає Двір в Лапшинї
почта Бережани.

Г. Файлес
оператор нагїток
Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже танє жерело
до закупна паперів, приборів шкіль-
них, книжок купецких, та знарядїв
бюрових є в
Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ
улиця Гоговна ч. 13.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейского.

До Чернівців приходять: з Відня, Снятина, Неполоківців посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер; особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер; з Бурдужєнів, Іцкан, Гатни, Гадікфальфи Гадібокої: посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер; з Новоселиць, Бояна, Садагури: мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер; з Чорткова, Залїщик, Лужан: мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.; З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Відня: посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер. до Гадібокої, Гадікфальфи, Гатни, Іцкан і Бурдужєнів: посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкан); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночи; до Садагури, Бояна, Новоселиць: мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером; до Лужан, Залїщик, Чорткова: мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.	До Гадібокої приходять: з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карачева: мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межиброди-Бергомет їдуть потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вїтїрки пїтницю). З Гадібокої відходять: до Карачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів: мішан. 9:40 рано, мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межиброди їдуть потяги лиш в часї від 1-го липня до 15-го вересня в вїтїрки та пїтницю); До Гадікфальфи приходять: з Радівців: мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд. з Бродини: мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер. З Гадікфальфи відходять: до Радівців: міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночи. До Гатни приходять: з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.	З Гатни відходять: до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу: мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи. До Іцкан приходять: з Сучави: мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано. З Іцкан відходять: до Сучави: мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер, мішан. 4:15 в ночи. До Вами приходять: з Драгоші: мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано. з Рус-молдавиць: мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер. З Вами відходять: до Драгоші: мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи; до Рус-молдавиць: міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на станицях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.	До Карачева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни. З Карачева відходять: до Чудина н. С.: мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер. До Неполоківців приходять: з Вашківців, Вишнів: мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни. З Неполоківців відходять: до Вашківців, Вишнів: мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер. До Лужан приходять: із Чорткова, Залїщик: мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд. З Лужан відходять: до Чорткова, Залїщик: мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер. До Карльсбергу приходять: з Путин: міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд. З Карльсберга відходять: мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер. Примїтка. Час середно-європейский їде о 46 минут піз нїйше від черновецкого часу.
---	---	---	--

Видає товариство „Руска Рада“ в Чернівцях.

З друкарні „Рускої Ради“ в Чернівцях під зарядом Володислава Секереного.

За редакцію відповідає Іван Созанський.

Виходить в Чернівцях
що середа, п'ятниця і неділя.

Редакція, адміністр. і експедиція:
улиця Петровича ч. 16.

Рукописи звертає ся лише на попереднє
застереження. — Рекламаций неопечатані
вільні від порта.

БУКОВИНА

Передплата на „Буковину“

на цілий рік	20 Кор. — сот.
на пів року	10 „ — „
на чверть року	5 „ — „
на місяць	1 „ 70 „

Подинокне число коштує 16 сот.

Передплата і належність за інсерації
платні в Чернівцях.

Чернівці 10. липня.

Щоб кожний нарід у своїй вітчині міг в життю публичним послугувати своєю питомою мовою, щоб молодіж на всіх і найнижших і найвищих школах учила ся в своїй рідній мові — сего домагає ся природне право. — Основні закони австрійської конституції признають нам сі природжені права, але стан фактичний у нас далеко незгідний з станом правним. Що нам належить ся по Божим і людським законам, — се ми мусимо виборювати собі в боротьбі далеко не легкій.

Витривалі змагання і безперестанна боротьба наша увінчала ся сакими результатами на полі шкільництва: маємо чотири (не повні ще) рускі гімназії в Галичині і одні паралельки в Чернівцях, але що до шкіл висших то маємо лише чотири єврейські катедри на львівському а одним одну на черновецькому університеті.

Гімназисти, що кінчать науку на руских гімназіях, вступаючи на університет, мусять учини ся на чужій мові.

Наша праця на науковому полі, дарма, що — найпаче останніми часами здобула собі широке признане не тільки на Руси-Україні, але і у посторонніх — не має так як у інших народів свого натурального огнища около університетів, сих євятинь науки, тільки мусить концентрувати ся коло приватної інституції, товариства імени Шевченка, ся обставина сприяє успішній розвитку нашої культурної праці, бо товариство імени Шевченка яко приватна і небогата інституція з

своїх скромних засобів не може відповідно підперти робітників, не може їм дати доволі жерел і матеріалу до студій, не може розвинути потрібної діяльності в кожній галузі наук.

Щоб сю аномалію усунути, до громадських змагань і заходів прилучила ся також уся українсько-руська молодіж, яка концентрує ся в академічних товариствах; Академічна Громада, Січ, Союз, Основа, Ватра і Чорногора.

Патріотична наша молодіж стремлячи до зреалізованія прислугуючих рускому народови прав, заохочена гарним розвитком наукового товариства імени Шевченка і чуючи в собі охоту і спосібності до праці на полі науки*), заохочена результатом першої боротьби через штрайковане чесного впрочім і шанованого професора — Поляка посадженого на руску катедру правничу — підносить нині сьмисливий голос в обороні загарантованих нам конституцією права: в четвер т. е. 13. с. м. скликає до Львова студентське віче, на котрім виготовить ся до правительства пропамятне письмо доказуюче потребу українсько-руського університету і домагаюче ся його заснованія у Львові.

Честь за те молодіжці, честь нашим руским соколам, честь і признане, що беруть ся за сю справу.

Прибувайте на назначений день до Львова, з'їзжайте ся з усіх університетів, своєю громадною уча-

*) Отворіть „Записки“ тов. ім. Шевченка, а найдете там студії і розправи: д-ра В. Шурата, д-ра Корозби І. Конача, О. Макаруши, В. Гнатюка, Томашівського, Сидоряка; в правничій часописі Здирковського, Весоловського і так далі.

стю, своїм числом дайте перший доказ потреби руского університету, і будьте певні, що вся Русь Україна духом з вами, що кожне слово висказане на сїм зборі вашими устами в оборону наших слущних прав — що воно виняте з душі, з серця кожного щирого сина України Руси.

Чи оправдане є жадане руско-українського університету у Львові?

Відповідею на сей запит є і наша попередня стаття, але в „Дѣлѣ“ находимо відправу для противників наших домагань.

Поляки — каже „Дѣло“ — вступають з питаннями: чи „справдішня потреба“ вимагає руского університету? чи руска наука і література станули вже на тїм ступені, щоби були можливі рускі виклади на всіх катедрах університетських? чи найдуть ся учені Русини, котрі були би годні засісти на цих катедрах?

Отже на ті питання найліпшу відповідь дасть нам історія польських університетів в краю. Адже тоді, коли в тих університетах викладано по німецьки, польська молодіж цілком добре користалась з німецьких викладів і, коли-би хто хотів совістно сказати, зовсім не почувала потреби зміни тих викладів на польські; ті студенти, що в середніх школах кіпчили науки в німецькій мові, з певністю далеко лекше учили ся і в університеті по німецьки, ніж по польски. Тямимо ще добре ті часи і знаємо се з власного досвіду. А таки на щось до-

магали ся Поляки — і певно, що слушно — викладів польських. Оттак на те саме і ми домагаємо ся викладів руских. Та сама „справдішня потреба“, яка тоді веліла Полякам домагати ся польських викладів, велить і нам домагати ся руских.

А польська література і наука чи стояла в 1870-их роках на тїм ступені, щоби заспокоїти всі потреби університетських наук? Чи ще і сьогодні професори на польських університетських катедрах не потребують далеко більше послугувати ся німецькими, французькими, ба навіть — особливо на лікарським відділі — російськими книжками, ніж польськими? Перегляньмо лише вистави і полиці книгарекі: Як же там мало найдемо строго наукових книг польських! Як зникаючо мало в прирівнанню з числом таких книг німецьких! Але польські професори якось давали собі раду на університетських катедрах і згодом чим раз ліпше дають собі раду та й самі писали і пишуть і збогачують польську літературу. Адже-ж література наукова може повставати і розвивати ся, як слід, аж тоді, коли стане управляти ся і розвиватись наука. А де-ж розвиватись наука, як не передовсім на університеті? Отже і у нас наукова література, хоч ще в початках, все-ж таки на стільки поступила, що рускі професори на університетських катедрах певно не найшлись би в більшому клопоті, як були польські професори в 1870-их роках.

Так само річ має ся і з кандидатами до катедр університетських. В 1870-их роках обсаджувало польські катедри або професора-

ВІДРОДЖЕНЄ.

ПОВІСТЬ

ГР. Л. Н. ТОЛСТОГО.

(Дальше.)

XXIII.

Предсідатель скінчив свою промову і граціозним рухом подав старшому присяжному листок, на якому були списані питання. Присяжні підняли ся раді, що можуть вже вийти і не знаючи, що почати з своїми руками, наче стидяючись чого, шнурком пішли в комнату обряд. Як лиш двері за ними зачинили ся, жандар підійшов до сих дверей, виняв шаблю з піхви поклав її на плече і станув на варті.

Суді піднялись і вийшли. Підсудних також вивели.

Присяжні, як тільки нашли ся в комнаті обряд, зараз взяли папіроски тай закурили. Там в салі розправ було їм ніяково, але як тільки вийшли в комнату обряд, як закурили папіроски спав з них тягар примусу пезла фальш їх положенія: з чувством пілги розійшлись по світлиці і підняла ся свободна балячка.

— Дівка не виновата, замотала ся — сказав добрячий купець — треба вибачним бути.

— Над сим то ми і порадимо ся по правді — сказав старшина. — Не слід потуряти особистим почуттям.

— Гарне було резіме предсідателя — замітив полковник.

— Ой гарне, я трохи не вснув.

— А в тїм річ — сказав приказчик, що прислуга не могла була ніщо знати про гроші, якби Маслова не була з ними у змові.

— Так щож, по вашому значить, вона украла? — запитав один з присяжних.

— Ні за що в євїті не їму віри, — крикнув добросердечний купець — але все то поробила ся червоноока шельма.

— Всі вони добрі — сказав полковник.

— Адже вона каже, що і не заходила в номер.

— Ну, ну, вірте ви їй; такому стерву я ніколи в євїті віри не дам.

— Та що ви не вірили-б се ще не значить ніщо — сказав приказчик.

— Ключ-же був у неї.

— Та що з того, що був — відрубав купець.

— А перстень.

— А хибя-ж вона не розказувала? — закричав знов купець — купчик і так був здоровий, а ще як випив, то і побив її. Ну, а відтак, звісно, жаль йому зробило ся. На, мовляв, не плач. Се-ж чоловік не аби який, чув же я: вершків 12 на зріст, а 8 пудів ваги.

— Не в сьому діло — перебив Петро Гарасимович — нам важно знати, чи то єї підмова, чи се вона підняла усе діло, чи прислуга?

— Прислуга сама не могла ніщо зробити, бо у Маслової був ключ.

Такий розговор без звязи протягав ся довго.

— Але позвольте-ж панове — сказав старший присяжний. — Сідаймо за стіл тай порадимо ся. Прошу — сказав він, засідаючи на предсідательському кріслі.

— Але-ж погань єї дівки — сказав приказчик і на доказ своєї гадки, що виновницею у всьім є Маслова, розказав, як то одна така украла у його товарища годинник.

При тій нагоді розказав полковник ще влучніший примір крадіжки срібного самовара.

— Мої панове, прошу по запитам — закликав старший стукаючи каламарем в стіл.

Усі замовкли. Питання були:

1. Чи винуватий мужик з села Боркова, Кропивеньського уїзда, Симон Петров Картінін 33 літний в тїм, що 17-го січня 188*** року в місті Н. в ціли грабіжі у змові з спільниками задумуючи купця Смелкова позбавити життя подав йому в коняку отрую, від чого й наступила смерть Смелкова, а тоді забрав у нього Картінін гроша около 2500 рублів і брильянтовий перстень?

2. Чи в злочині описаному в першій питанню виновата міщанка Евфимія Іванова Бочкова — 43 літна?

3. Чи винувата в злочині описаном в першій питанню Катерина Михайлова Маслова — 27 літна?

4. Коли підсудна Евфимія Бочкова не винувата по першому запитанню, то чи не винувата вона в сьому, що 17-го січня 188*** року в місті Н. зістаючи на послугах в гостинниці „Мавританія“ потайно украла 2500 рублів приїзжого тойж гостинниці купця Смелкова, з запертою чемодана, що стояв в комнаті купця і в тій ціли відчинила там на чемодан принесеним, підібраним ключем?

Старший прочитав перше питання.

— Ну щож, панове?

На се питанє усі відповіли дуже скоро. Усі згодили ся відповісти: „так, винуватий“ признаючи його спільником отроєня і крадіжки. Не згодив ся пристати Картініна винуваним тільки один старший артельщик*), але той на усі запити відповідав так, щоб увільнити підсудних.

Старший гадав, що сей не порозумів чого і обяснив його, що Картінін і Бачкова без сумніву виноваті, але артельщик відповів, що він розуміє добре всю справу, та все такої ліпше змилуватись. „Ми самі не без гріха,“ — сказав і до кінця лишив ся при своїй думці.

(Дальше буде.)

*) Артельщики є або звязані в артілі, спілку, гурт (чи при власности ґрунтовой, чи в підприємствах) — н. пр. в Москві велика спілка желізнична розсажає по веім стациям своїх артельщиків (прислугу же літничу).

ми спроваджуваними з інших закордонних країн польських, або силами домашніми, але такими, на які мабуть тепер ніхто і не дивився би; ба ще й тепер по тільки роках, коли було вже доволі часу виплекати достаточне число краєвих учених, все ще спроваджують Поляки професорів з-за кордонів. Отже і у нас найдуться потрібні сили такі в краю або по інших краях австрійських, а по часті також за кордоном, і з певністю не найшлися би ми в клопоті, хоч би прийшлося навіть відразу замінити всі університетські катедри рускими ученими, а замістивши їх, певно не потребували би ми вистидати за тих, котрих би на ті катедри покликало.

Вкінці коли-б ходило о те, чи буде на руській університеті достаточне число слухачів, то — поминувши вже се, що навіть в Австрії є університети, де нема більше слухачів, як в тепер Русинів у львівській університеті — чей-же вистане пригадати, що в р. 1869/70 було у львівській університеті всіх слухачів-Поляків разом з жидами 444, а в р. 1897/8 було слухачів-Русинів 510, — значить: тепер Русинів є у львівській університеті більше, ніж було Поляків в перших часах заведення польських викладів.

Письмо з Канади.

Думаю, що цікава річ буде, не так може для нас Канадійців, як для наших людей в Сполуч. Державах та самих Галичан та Буковинців, довідатись про сегорічну нашу еміграцію. Отже не від річи, думаю, буде, если дещо про туюж скажу, наколи маю дані під рукою. Ряд канадійський, не маючи поняття о наших відносинах краєвих, був з початку дуже прихильний тійже, однак тепер, наколи переконався, що наших людей до Канади дуже легко дістати, став призадумуватись, що ему почати з масами Галичан та Буковинців. Число емігрантів наших до кінця 1898 р. виносило 12.000. Сего-же року до червня прибула спора порція, бо 5.000 нашого народу. Дальше доносять газети, що число дійде до 50.000, що розуміє ся, єсть сильно пересаджене, однак в кождім разі до кінця року належить ся сподівати других 5.000.

Се називає ся масова еміграція, над котрою, як кажу, ряд канадійський став призадумуватись, що ему почати. Треба знати, що ряд тутешний, аби придбати поселенців, офірує кождому агенту приморському за дорослу особу 5 доларів, а за малу 2 дол.

Тим способом агенти певно краєвий грін вхопили, перевозачи наших людей до Канади. Тепер ряд побачивши таку масову нашу еміграцію з днем 1. червня с. р. зніс так звані бонус-и, будучи того переконання, що еміграція зменшиться. Я думаю, що тоє цілковито не зменшить нашої еміграції, бо хоть можна признати, що надморські агенти позабиравши адреси від їдучих до Канади, пустили много листів заохочуючих до їзди, до їх знайомих та кривних, то всеж таки ті кривні та знакомі очікують листів

від них самих і аж по прихильних писаннях порівнюючи з листами агентів пускають ся в дорогу. Може бути, що дехто пускає ся на письма агентів, однак єсьм певний, що таких дуже мало. Отже значить, що ряд канадійський, зносячи бонус від Галичан та Буковинців не в силі зменшити еміграції наших людей.

Так що-ж може статись в будучности? То одно, що вскорі ряд постановить дуже трудні умови для наших людей, як приміром може ряд постановити, що лише письменну родину пускає ся, або з певною квотою гроший. Если до того прийде, годі сумніватись — то дорога буде замкнена до Канади. Щоби була дорога отворена для наших людей, певно, що ми не маємо права жадати, бо наколи в своїй рідній землі не знаходимо опіки, так годі сего надїятись від чужого ряду.

Така велика сила народу стала рушатись з краю, що певно вскорі може заселити великі простори канадійські, на що, розуміє ся, ряд рівнодушно не буде дивитись. Може еще зо три літа ряд буде прихильно дивив ся на нас, але наколи при виборах теперішній ряд би упав, тоді противна партія віднесє до нас неприхильно.

Так і се благодать, що десь куттик для того бідного народу найшов ся, що хоть якась часточка так великого як рівно нещасливого народу знайде легше житє.

Сумно дуже, що наші Галичани дивлять ся на нужду свого народу, а не бачать, слухають, а не чують стонів голодних своїх братів. Так щож, ситий голодного не знає. Бавлять ся, політикують, Русь підносять, а брати з голоду пухнуть. Нарід плонувши на інтелігенцію, прорубав собі сам дорогу і пустив ся в Канаду сильною струєю, а тут певно не загине, лише по парку літах стане чоловіком.

Однз з видних проводирів наших пише до мене письмо, що грїх непростимий, що я покинув край. Бідняга не розуміє, що говорить. Він сего не хоче знати, що через мої руки 17.000 народу перейшло, котрому, яко єня того народу, вірно служу. Належало би коньче прозріти, а грїх могла би інтелігенція поправити. Еміграція нам не пошкодила; поселенці підносять ся, а найлучший доказ є, що кождий кривного та знакового стягає.

До нині є наших 17.000, котрі майже всі суть на землі і кожда доросла особа бере 160 акрів. Нині уже наш чоловік не боїть ся землі, як бувало, але бере як найбільше, бо в Галичині всего навчив ся! Дуже мала часть осталась в Винїнегу та троха по зарібках. Сегорічні всі виїхали на землю тай всі, з винятком послїдньої партії, поселились. Помимо, що сего року велика сила прибуває народу, то між ними стрінемі людей з більшим капіталом, як минувших двох літ, то значить, що оєїї пишуть, що конче треба до землі і гроша. Так оно є нині, а що буде на будуче, то як поживем то і побачим.

Гешик.

Для чого видав я „Записки сумашедшого?“

(Отвертий лист до бажаючих дізнати ся правду.)

Майже кождого дня стрічаю ся з запитаннями, як я відношу ся до змісту, вираженого в опублікованих мною перед 4 літами „Записках сумашедшого“, становлячих нині пригідну точку зачіпки для де-яких людей. Хотий я нині не маю часу ані охоти займатись сею справою, і не бажаю вести полеміку, а вже найменше з людьми, котрим ходить не о переконанє, але о расову ненависть і шовіністичну безвідставну клевету: то все таки з огляду на тих, що не читали „Зап. сум.“, а, є баламучені пристрасною шовіністичною пресою моїх противників, і не знають, що в сій справі властиво держати за правду, — хочу передати прилюдному осудови отей мої слова.

Надїюсь твердо, що вони розженуть весь туман і всю мрак, яка обняла густою пеленою розум збаламучених.

Передоєм мушу з гори зазначити, що я ніяк з автором „Зап. сум.“ не солідаризую ся, не стою цілком і твердо на становищу догматичним сьв. православно-соборної церкви, віруючи і приймаючи за правду все те, що вона вірує і нам вірувати приказує, засуджуючи все те, що вона засуджує і відкидає. Рівно-ж ніяк не можу і не хочу перечити, що де-які гадки, виражені в „Зап. сум.“ в самих дїях чужі науці правосл. церкви, хоть з другої сторони не цілком згоджую ся з тими, що в авторі багато формального еретика.

Я хочу тут перше всего доказати, що я яко сьвященник міг опублікувати „Зап. сум.“ мимо релативних іновірець, містячих ся в них, і що формальна провиня самого навіть автора (Полноумова) проти науки церкви православної є мінімальною.

Я і кождий інший сьвященник православний міг сьміло опублікувати „Зап. сум.“ мимо містячих ся в них гадок нецерковних. Се легко доказати з змісту науки православної церкви як і з змісту самих „Зап. сум.“

Перше жерело Божого обявлення, із котрого завжди черпала і нині черпає правосл. церковь свою науку і формулує свої догми, є сьвяте письмо. А в сьвятім писемі находимо слїдуючі слова: „Духа не угашайте... Вся же пекушающа: добра и держите; отъ всякія вещи злыя отгребайтеся“ (1. Солун. V., 19, 21, 22). До сего місця находимо відповідні слова в самих „Зап. сум.“, іменно автор говорить: „Кто-то сказалъ мнѣ однажды что мы какъ христіане не должны въ подобныя размышленія впускаться. Но это не вѣрно. Ибо мы не только христіане, но и люди. Какъ христіане мы должны церковному ученію вѣрить, какъ люди же мы можемъ сомнѣваться. Недопускать послѣднее, можетъ развѣ только тупоумный“.

Гадку єю Полноумова приймаю цілковито тільки з тим застереженєм, що під словами „какъ люди же мы можемъ сомнѣваться“ треба розуміти, що христіане яко люди, в наслідок первородного грїха виставлені на ріжного рода покуси, можуть сумніватись і дїйсно нераз сумнівають ся що-до істин, котрі кождий член церкви Христової повинен приймати на підставі віри, не могучи їх поняти власним розумом. Не від річи буде тут примітити, що церковь мимо-вільні сумніви навіть не уважає грїхом, і то так довго, доки сумніваючий ся рішенєм своєї волі не дає їм першєнства перед церковними догмами. — Що Полноумов в своїх Зап. нігде не виступає формально проти церкви, о тім мусять бути переконані, хто читав уважно єї записки.

Але для передачі якої духової праці в руки загалу — я се радо признаю — ніяк не вистарчає, щоби видавець був переконаний о браку причин, зборюючи єму сей врок, но він мусять вказатись зверх сего також якоюсь додатною ціллю. Ся ціль є річ най-

важнїша: після неї повинно ся оправдувати, зглядно засуджувати автора, чи видавця кождого твору.

Справа виданя „Зап. сум.“ мала ся так:

При читаню в „Правосл. Буковині“ і в інших газетах дуже слабеньких що до змісту фейлетонів, прийшла мені гадка подати читаючій публіці в „Зап. сум.“ якийсь лінійний духовий норм. Тоді то (в січні 1895) приступив я до виданя першої часті сего твору, а се мені було тим легше, що в сій часті нічого не містить ся такого, що би противилось науці церковній.

Сю часть „Зап. сум.“ приняла руска читаюча публіка дуже прихильно, і се додало мені відваги пустити в сьвіт і другу часть. Однак з огляду на нецерковні погляди, які, хоть з значними застереженнями, але все таки находять ся в сій другій часті, треба було побояватись, щоби хто-небудь задля браку відповідної уважності або недостаточного образования не згрішив ся сям моїм поступком. Проти сїї можливости попередив я всі можливі міри осторожности.

Передоєм рішив ся я на початку другої часті помістити знов кілька слів, котрі тут наводжу в дословнім перекладі. Ось они:

„Передаючи публіці єю другу часть „Зап. сум.“ я не можу здержати ся від примітки, що вона подібна як „другі часті“ інших творів находить ся зі своєю першою частию в певного рода противорічю. Подібно як в „другій часті“ Фауста Гетеого жидеє ся і тут читателєви в очі якась туманна таємничність, а часом навіть неначе єуперечність. Що-ж робити? Коли вже такі гєніальні поєсти, як велит Гете, випадають в туманні таємничности, або такі незрівняні в остроті розуму і глибокоумности філософи, як Кант, в своїх творах не відали часом від суперечности, — то певно вибагливий читач не зовсім строго осудить імого Полноумова — і то, надїюсь, тим менше, що уважав ся він своїм сучасним окруженєм за божєвільного. Ся моя примітка відносить ся особливо до перших сторін слїдуючого тут дневника, де автор занімає ся дуже дражливыми питаннями, не рішеними ще до єї пори кінцево сучасною наукою. Зрєнтою хто із смертних був в протакі цього житя далекий від всякої суперечности і помилности?“

Чи міг я еще яснїйше заявити, що я не поділяю мислїй автора, а передоєм тих, що поміщені на перших сторонах єї часті, в котрих як-раз виражені нецерковні гадки божєвільного? Чи зрєнтою сам заголовок „Записки божєвільного“, вибраний мною, допускає, щоби я годив ся з тим, що тут противить ся науці моєї церкви, котру боронити і ширити я повинен, а се я завжди по умозї моїх сил ділав і нині ділаю?

Мені можуть що-найбільше закинути, що я яко православний сьвященник повисшими словами не досить горячо заступав інтереси своєї церкви, але відношу ся до них з певною рівнодушностію. Проти сего я операв ся на обставину, що ціла ся статя (так перша як і друга часть) носить на собі ціху праці белетристично-філософської, а ніяк научної — богословської, є отже призначений передоєм для розривки читача, а не для єго поученя, а найменше для поученя релігійно-догматичного.

„Записки сумашедшого“ писані мовто науочно, а до того ще мовою російською, приступною тільки для кількох найінтелігентнїйших одинок зпомежи читачів „Правосл. Буковини“ — отже для людей, від котрих кождий має повне право сподівати ся, що вони не зможуть і не схочуть брати белетристичну балаканину за неоспориму правду. Вирочім сам автор того не вимагає, ані сам від себе, ані від других. І я не поминув ся, бо от від часу виданя „Зап. сум.“ не тільки що ніхто не спроневерив ся православної церкві в наслідок моєї публікації, ані не підїє проти неї жадного голосу противно: многи за нею. А преді чотири роки здає ся час троха більше як достаточний, щоби природний круг читачів якогось журналу міг собі виробити осуд о якийсь статї поміщений в єїм журналі.

Коли-б я був ще написав до того коментаря зі становища богословско-догматичного, — (де хто каже, що я повинен був це зробити) то ця моя праця причинилася до „Зап. сум.“ легко могла випередити смак і осяд читачів, чого в белетристичній трагедії не можна вважати за помилку. Але не в тому, що я вважав читачів „Прав. Буков.“ за таких простеньких, що вони не можуть повести байки, як при ній нема обясненя.

Що я мав слушність, на це доказом обставина, що редакція „Прав. Буков.“ не тільки — що не відмовила мені поміщення пересланих мною „Зап. сум.“ але навіть не додала зі своєї сторони жадних приміток. А прецінь була редакція газети призначеною „для правого славного буковинського народу“ на случай якогось небезпеченства булаб до того не тільки управлена але просто обов'язана.

Що тут однак найважливіше, то обставина, що сам автор (Полноумов) не хоче, щоб хто его роздумуване вважав за щось більше, як він їх сам а він сам назвав їх „разсужденія“, маючи на цілі, спробувати довести „единственню посредствомъ человеческого разума“, що душа є безсмертна. (Ми мусимо допустити, що є супроти тих, що не вірять в безсмертність душі і в доказуючу силу обьявлення, є єдина можлива дорога.) При сїм він ніяк і нігде не ставить силу розуму понад сьв. обьявлене, як то сказав якийсь румунський Athanasius на якимсь зібранні священиків навіть протівно: додаючи можливість заблудження зі своєї сторони, причиняє ся посередню до тим більшого опінене сего одинокого жерела неомилності.

Я хотів отже подати читаючій рускій публіці будь що будь більше як звичайну белетристичну річ, се була, як я вже сказав, моя перша ціль при виданні „Зап. сум.“, але не одинока. Я мав ще другу, поважнішу і дуже шляхотну ціль. Сї очівидні протіворічя, в які Полноумов мимоволі впадає, виказана через мене в передмові до II-ї частини на мою думку повинні допровадити читача до пізнання, що для вислідження таких правд, як безсмертність нашої душі наш розум сам по собі не вистарчає. Всі безчисленні системи філософії, протіворіччя одні другим стверджують сю правду наглядно, еще наглядніше — по моему — виходить се з такої прояви, що один і той самий дух чоловічий (Полноумов) протіворічить собі виключаючи одини одно друге розумованям (твердження 1. і 2. в 22 ч. Прав. Буков. з 15. (27.) листопада 1895). З огляду на се міг я сказати: „рѣшалось сообщить его (твір Полноумова) публичности съ цѣлю, раскрыть хотя бы крошечную засть на неоспоримомъ морѣ возможныхъ дѣйствій нашей столь мало еще изслѣдованной души“. І я вважав читачів за спосібних пізнати се, що є „возможні дѣйствія“ є субективні і мильні.

Сказавши цими словами, „Зап. сум.“ були видані мною зі щирою, надією, що удасть ся мені бодай по частині заставити тих, котрі тільки імя християн носять, а в дійсності є грубими матеріалістами, переконати ся о неправдивості їх поглядів, в котрі они сліпо вірять, причім сподівався я зробити їх посередню уважними на те, що треба непоколебимої правди десь поза філософією шукати. Знаючи яка у сих людей відраза до священиків і їх поученя, я вже хотів би тільки по сій причині не міг додати ніяких догматичних коментарів, і таким чином здержав ся я від „всякого впливу на читателя“ (І. Фелет. Зап. с. Пр. Буков. Ч. 4 з 15 (27.) лютого 1895).

На всякий случай я був готовий кожної хвили неперорозуміння, які могли-б з причини „Зап. сум.“ зродитись, сейчас відперти усеїм силами, якби того вимагали інтереси нашої сьв. церкви. Та до сего не прийшло і ся власне обставина як раз показує, що я видаючи „Зап. сум.“ поступив цілком правильно і справедаливо.

Чернівці, 28. мая (9. червня) 1899.

Декис Єврейчук.

НОВИНКИ.

Чернівці, 8-го липня 1899.

Русини Буковинські! Не забувайте на „Народний Дім“, при кожній нагоді збирайте складки.

Митрополит Чуперкович вернув з Відня в суботу 8. с. м. На дворці повітвали митрополиту: президент гр. Буряк, і єпископ др. Репта і бурмістр барон Кохановський.

Пригадуємо що д. 16 с. м. черновецька філія „Рускої Школи“ устроює вечорю з танцями. Вступ від особи 80 кр., від родини 1 зр. 50 кр.

Заряд „Народного Дому“ має на продаж дубові футрини до вікон і віконниць зроблені на спосіб жалюзій, отже їх крилиця можна спускати і підтягати в гору. — Близна відомість у п. ад'юнкта Ол. Манастирського (управа книг ґрунтових при ц. к. суді краєвим в Чернівцях).

Вписи до вступних іспитів до І. кл. в першій терміні відбудуть ся 15. і 16. липня, в другій терміні 1. евернуально, як буде місце на більше учеників то і 2. жовтня с. р. між 8. а 10. год. рано. Родичі, або опікуни кандидатів мають в назначеній речини предложити метрику, сьвідчення шкільне з IV. класу народної школи і такеу (3 зр. 60 кр.) Хто в біжучім році не ходить до школи, має при вписі подати, які приготавляють науки побирав. Самі іспити відбудуть ся в висше означених днях, а то від 10 до 1. рано писемні, а від 3. до 6. сполудня устні, по чім зараз подасть ся результат іспиту. Хлопець має мати скінчених, або в сїм році календаровим скінчити 10. літ. Замість сьвідчення з 4. кл., (Frequent-Zeugnis) можна предложити повідомлене, Schulnachrichten, але на нїм повинна бути збірна нота з викладової мови і примітка, що заряд школи повідомлений про перехід хлопця в гімназію. З 3-го року шк. не приймає ся до гімназії. Матерню мову подають родичі. Уміти тра з релігії те, чого вчать в 3. і 4. класі, з рускої мови вправно читати і писати, знати основні словотвору, розбирати положення, деклянацію і конюгацію, правила орфографії (диктат), з рахунків чотири ділання рахункові, з німецької мови знати засіб слів з підручника Рот-Глібовіцький.

Руска соціально-демократична партія, що повстала з рускої радикальної партії, з якої виступили деякі молодші люди по причині ріжнїх в поглядах, уконституувала ся у Львові. О сїм доносить соціально-демократичний „Narodni“: В склад тимчасового заряду увійшли: Ганкевич, Вітик, Новаковський, Бачинський і посол Яросевич. Секретарем вибрано Ганкевича. Орган партії значне виходити від вересня сего року у Львові. Загальна езекутива австрійської соціальної демократії принала до відомості уконституоване рускої соціально-демократичної партії, котру в езекутиві заступати буде посол др. Яросевич. Рівночасно вступив др. Яросевич до соціально-демократичного зв'язку (в радї держави) яко член, де був досі лише ґоспітантом.

Семань Грицуляк, селянин з Квітчинна під Станіславовом, купив від нп. Щепаньського і Солов'я (адвоката львівського) решту спарцельованого села Микитинця під Станіславовом повністю 80 моргів за суму 27.000 зр., з правом патронату і з двором. Поля було там кількості моргів, а власителі спарцельовали по частині межі Мазурів, а по частині межі тутешніх селян. П. Семань Грицуляк то молодий і підприємчивий господар патриот; свою реальність в Квітчинні в частині спродає і вибирає ся до Микитинця. От така еміґрація нам подобає ся. Дай Боже, щоб така еміґрація розпочала ся у нас на великі розміри, позаяк весь, що до Америки їде, то для нас по частині пропаще!

П-на Саломія Крушельницка прибула до Львова, відвідати родину. Про єї працальний виступ в Варшаві з дня 1. липня с. р. нині Kurjer. Warsz.: Вчерашнє 43 з ряду

(в сегорічній сезоні) представлени „Графінї“ Монюшка було неперервним рядом овайці для представителки титулової партії п. Саломії Крушельницкої, яку перед виїздом на довшу відпустку за границю горячо пращала численно зібрана публіка. Появу примадонни на сцені в І. актї привитано довготривалою бурєю оплесків. Після арії в II. актї (в уборі Діани) серед оплесків внесено на сцену два копії живих цвітїв, а з ложїв, крісел і згорішних поверхів поспівав ся на зворушену співачку справжній дощ цвітїв та китиць. Після III. акту цвітїні овайці повторили ся знов; межі другим подано п-ні Крушельницкій величавий кїш цвітїв від дирекції правительственных театрів.

Сьвято Пушкіна, яке устроїло в ондї „наші поклінники московского гнута“ відбуло ся при невеликій участі „общерусских“ людїв. Було там рано коло 100 осіб враз із жінками та дїтьми, а один селянин: з полудня було їх коло 50 осіб. Промовляли, як звичайно ті, що крутять ся коло „Народного Дому“ та „Старороссійського Інститута“ та живуть коштом гірко заграцьованих галицьким селянством грошей. Ідеї їх промов мали бути такі, що коли би їх проголошено в Росії, вся чесна публіка висвистала би бесідників та вишла би із сая. Тут не міг протестувати ніхто, бо учасники, що прийшли за запрошеннями, підходили цілком під лад бесідникам. Предсїдателем був др. Дудикевич з Коломиї.

Ювілей Сенкевича. Перед двома роками виринула в кругах польської суспільности татка сьвяткована 25-літнього ювілею Сенкевича, який однак на бажане ювіляне відложено по причині ювілею Мікєвича тенер завязав ся комітет, що має заняти ся ювілеем Сенкевича.

Жінки адвокатами. Палата депутатів в Парижі ухвалила допускати жінки, що мають диплом до адвокатури.

Лічене туберкули (сухіт) при помочи азотового кнасу винайдене доктором Мурфі в Чикаго дає дуже добрі наслідки. Доктор Лемке та інші спеціалісти догадують ся, що сесе средство помагає навіть в другій та третій фазі розвою сухіт. Спосіб ліченя є дуже простий, бо лежить в сему, що азотовий кнас впускаєть ся до тіла при помочи спеціальної голки. Таким чином усуваєть ся заатаковану частину тіла, а здоровле вертає.

Король Менелїс наміряє подорожувати. Абсінський король Менелїс наміряє на слїдуочий рік пуститись в подорож по Європі і спершу заїде до Парижа на виставу. Щоб два вазалї не опроневірїлись державі підчас его неприємности, возьме їх також з собою.

Залитий циганський табір. Дня 23. с. м. прибула до Самбора банда з 21 циганів під проводом Ів. Керпача з 4 возами і 16 кінями. Цигани розтабурили ся під Радловцями над берегом Дністра. За-для дощів вода нагале прибула в нощі, коли цигани спали, і залитиши нощі і дуги відгала циганів від берега. Рано коло 9 години всі вози етоголи під водою і тільки завдяки зацухам, котрими були прикріплені до землі, могли устоятись. Циганя з дїтьми ледви держали ся на возах. Дано знати жандармерії, візвано людей до помочи і енушено травити. Однак всі старани доплати на тратвах до циганів були даремні; вода уносила травити, одна навіть перевернула ся, а люди, що були на нїй, мало не потонули. Донерва по полудни, коли вода опала, перевезено циганів на берег. Не потерпіли они ніякої шкоди. Циган все викрутить ся!

Виховане дїтий яко предмет викладу в женських школах. Товариство німецьких учительок порушило на загальних зборах важну справу приготавлення женщини до єї будучої ролї в родині. Особливо конечною річю є ознакомити дївчата з найважйшими засадами фізичного вихованя малих дїтий. Діє ся се вже в Монахові, де в т. зв. доповнюючих школах існує трилітній курс для старших дївчат (по укїнченню народної школи), на котрім розбирає ся усїля життя і здоровля в дитячій віці. В обсяг науки входить: віддихане, природне і штучне кормлене, травлене, зубковане і

дбане про зуби в дитинстві; даліше нормальне тепло тіла, охорона шкіри, гартоване, раціональне одягане дїтий, вкінці догляд дїтий недужих. Крім того звертає ся увагу на психічну сторону дитини: змисли і їх діяльність, виображення, чувства і побуди, засади вихованя в передшкільній віці. Ся наука повинна бути елементарна і не запускати ся в надто спеціальні подробиці; деякі виклади треба обясняти покладово, в інших повинна теорія дучити ся з практичними вправами, пр. з надзором над дїтьми в захоронках і фребльських городках. Також лекції читаня і писемних виробів можна би визискати в тій цілі, аби женщину зпоміж народу зробити здібною до сповнення задач, котрі Пестальгонці головню поручив єї опіці.

Видобуване затоплених скарбів. На дні моря коло Смирни відкрито, що російські і турецькі кораблі, затоплені в великій морській битві в 1770 році криють в собі великі багатства. Ціле дно моря якби вибрусоване монетами. З огляду на ті багатства пошукуваня сконцентровано коло російського адмірального корабля, котрий лежить яких 50 метрів під водою. Денно добувають з него до 10.000 монет. До Царгороду привезено вже 20.000 золотих монет, що ваять по одному до дев'ять грамів. Коли будуть видобуті вже всі золоті монети, прийде черга на срібні, на носаді, прикраси і т. п. Загальна вартість видобутих вже предметів перевищає мільон франків.

Аикта в справі ляльок. Звістний труженник на полі дитячої психології, Стенлі Галль, перевів в послїдних часах дослїди над ляльками і спосібом ужити їх дїтьми. Около 1000 дїтий в віці 3—12 літ висказало свій густ в тїй мірі; з їх відповідей показало ся, що 191 любить найбільше ляльки воскові, 173 наперові, 158 порцелянові, 144 ляльки з платків. Найліпше бавлять ся діти ляльками, котрі самі роблять. Родю ляльок грають у них також часто полудни, крісла і всілякі предмети, котрі їм навинуть ся під руку. Лялькам приписують всякі людські прикмети, а навіть релігійні і політичні переконаня. Ляльки бувають добрі і злі, можуть також мати змінний характер. Они мерзнуть і голодніють, мучать ся і хорують. Бувають заздрісні, склонні до ненависті, однак частіше любачі і люблені. Ляльки умирають і бувають предметом дуже скромної похоронної церемонії. Їх складають в ріжнородних гробах, закопують в землю, звідки часом добувають їх назад, або полишають на все і говорять, що лялька пішла до неба. Уподобане в ляльках не уважає др. Галль обьявом материнського інстинкту; він припускає радше певну звязь між лялькою а етишем. Він уважає також, що не належало би усувати ляльки з програми забав і занять в дитячих городках.

„Тисяч і одна ніч“. Париска Revue Blanche взяли ся за видавництво комплетного та вірного перекладу „Казок з тисяча і одної ночі“, якого іще досі нема. Сей твір обіймати ме 16 томів. Кожного року виходити муть 3 томи. Перекладає сей твір із арабської мови учений др. І. Мардрус.

На „Народний Дім“ зібрав п. Іван Брага 1 зр. 6 кр., на зложили: Іван Брага 20 кр., п-ї Мінодора Брага 10 кр., п-а Сидонія Брага 10 кр., п-ї А. Брага 10 кр., п. Мільтіат Брага 15 кр., Sruł Ranch 5 кр., Jankel Ritter 5 кр., Параска Мицкан 5 кр., Тимофій Кочерган 5 кр., Николай Клим 4 кр., Елена Чорний 5 кр., Яків Фівчук 5 кр., Яків Дарій 2 кр., і Олекса Місяевич 5 кр. Також зложив Іван Брага 1 зр. яко членську (основ.) вкладку на „Народний Дім.“ Підучитель Стефан Зота 50 кр., Гли Волошинюк 10 кр., Паладія Волошинюк 5 кр., Настасія Пичонек 5 кр., Семен Романюк 10 кр., Параска Романюк 5 кр., Георгій Романюк 5 кр., Яків Романюк 5 кр., Георгій Мицкан 5 кр.

Надіслане.

Народний учитель з укїнченою VI. кл. гімназіальною прийме левцю на час ферий. Згодошеня просить ся надіслати до редакції „Буковини“.

Оголошення звичайні приймають ся по ціні 20 сот. від стрічки, а в „Надісланім“ 40 сот. від стрічки. Подяки і приватні донесеня по 30 сот. від стрічки.

Сим повідомляю Вп. Публику, що дня 8. липня отворив я КАРЛЬСБАДСКУ пекарню

в Чернівцях, при ул. Камінній, ч. 14,
в котрій печу хліб правдивий жит-
ний два рази денно, всілякого рода
булки і т. п.

За сумлінне виконане, умір-
ковану ціну і услугу ручить

Антоні Горещкий, пекар
при улици Камінній (Steingasse) Ч. 14.

С. Еберсон

спеціальна торгівля мінераль-
них вод.

Дрібна продаж ул. Руска ч. 6. —
Гуртова продаж ул. Руска ч. 13.

Склад всіх уживаних мінеральних
вод свіжо наливаних і продуктів
жерелянних свіжо приготованих.

Води спроваджує ся впрост з же-
рела.

Знаменито висортований склад вод
столових:

**Крондорфський кисливець — Бі-
лінський Кисливець (Krondorfer Sau-
erbrunn — Biliner Sauerbrunn)**

Склад отворений цілий рік.

Кавчукові печатки
і
кавчукові черенки до друку
продає по найтаньших цінах
Лев Киніг
гандель паперу
в Чернівцях, Ринок ч. 6.

! Купуйте книжку!

**Nationale und kirchliche Bestre-
bungen der Rumänen in der
Bukowina.**

60 ціна (1 зр. 60 кр. з посилкою,
оправна) дуже уміркована, а наклад
невеликий.

Котвиця.
Linim. Capsici comp.
з аптики Ріхтера в празі,
загально признаний знаменитий усми-
рюючий лік на втиранє: по ціні
40 кр., 70 кр. і 1 зр.; можна купити у всіх
антиках. Просимо жадати сєй
Загально улюблений лік
вєє лише в оригінальних флашках з на-
шим охоронним знаком „КОТВИЦА“
з аптики Ріхтера і для осторожности
приймати лише флашки з тим охо-
ронним знаком яко правдиві.
Аптика Ріхтера
під золотим львом у Празі.

Перша буковинська
спеціальна ро- бітня обуви
ІВАН ДІКА,
що скінчив промисловий курс в ц. к. технологічним промисловим музею в Відні
Улиця руска ч. 11. Чернівці Улиця руска ч. 11.
Відважує ся зявити шановній П. Т. Публиці, що виготовляю всьакого рода обуви
для муштин, женщин і дїтий і то цієла найновіших фасонів як: черевиків гладкі, та
в виді острокивчастім з ортопедичним апаратом і з обложеним прирядом до вигідного
порухування.
Черезь ношенє моїх черевиків зникають сєйчас нагнітки та всьака нарости на ногах.
Доброю і солідною працею, такою обслугою буду старати ся здобути собі задоволенє
цінних замовлень.
З поважанєм.
ІВАН ДІК,
спеціальна робітня обуви.
Поодинокі черевиків виготовляю ся тільки заграничних шкір.

Друкарня „Рускої Ради“ в Чернівцях

отворена в неділю і свята від 9 до 11 години рано.

Сезон зимовий і літний.
Перший карльсбадський склеп обуви
М. ТІРСТ
Чернівці, Ринок ч. 11. (В домі Барбера).
Ціни сталі, фабричні.
Спеціальний склад елегантних, совістно вигонаних, відповідаючих
всім вимогам правдиво карльсбадських дамських і дитячих черевиків.
Випробований спеціальний склеп в виборі вигідних і вільних чере-
виків та чобіт до ловів і їзди на конях.
Склад правдивих петербургських кальонів і черевиків до
гімнастичних вправ.

Гарне, добре і дешево!
Ул. ратушева 15. **Маркус Фурер** Ул. ратушева 15.
Перед тим
Магазин одіжи для дам і панів
в Чернівцях, ул. Ратушева, ч. 15.
під золотою грушкою.
Порученя з поза міста виконуює ся сєйчас.
В кожнім сезоні
найновіші плащі
жіночі, для дівчат і дїтий
(зі сукна, плюшу, Кримських бар.
і ватовані)
жакети, мантильки, рбтунди, по-
рохівники з шовку і могоару
з перших віденьських і берлін-
ських робітень.
Одяги
для
панів, хлопців і дїтий,
загортки, шафроки, футра мі-
ські і до подорожи,
Менчикови, Гавельони
і всї річи входячі в той фак з
перших найславніших фабрик.
Гарне, добре і дешево!

Дуже добра ГІРСКА БРИНДЗА
що день свіжа, фаска 5-кільова по 2 зр. 28 кр.,
БУЛЬОН по 5 зр., 6 зр. 7 зр. 50 кр. продає **Двір в Лапшині**
почта Бережани.

Г. Файлєс
оператор нагніток
Чернівці, ул. Руска ч. 6.

Дуже тане жерело
до закупна паперів, приборів шкіль-
них, книжок купецких, та знарядів
бюрових є в
Йосифа Горовіца
ЧЕРНІВЦІ
улиця Гоговна ч. 13.

Рух поїздів залізничних

від 1-го мая 1899 після часу середно-європейского.

До Чернівців приходять: з Відня, Снятина, Неполоківців посп. 7:19 рано, посп. 8:02 вечер; особ. 6:50 рано, особ. 6:05 вечер; з Бурдуженів, Іцкан, Гатни, Гадікальфи Гайбокої: посп. 6:56 вечер, посп. 7:52 рано; особ. 9:31 рано, 1:40 в полудне, особ. 9:22 вечер; з Новоселиць, Бояна, Садагури: мішан. 11:50 в полуд.; мішан. 9:55 вечер; з Чорткова, Заліщик, Лужан: мішаний 8:09 рано; мішаний 5:25 по полуд.; З Чернівців відходять: до Неполоківців, Снятина, Відня: посп. 7:06 вечер, посп. 8:10 рано; особ. 9:40 рано, особ. 1:55 в полудне, особ. 9:42 вечер. до Гайбоки, Гадікальфи, Гатни, Іцкан і Бурдуженів: посп. 7:28 рано, посп. 8:10 вечер; (лиш до Іцкани); особ. 7:53 рано, особ. 4:35 по полуд. (лиш до Іцкан), особ. 11:25 в ночи; до Садагури, Бояна, Новоселиць: мішан. 7:57 рано; мішан. 5:50 вечером; до Лужан, Заліщик, Чорткова: мішаний 7:— рано; мішаний 7:15 вечером.	До Гайбокої приходять: з Межибродів, Бергомету, Сторожинця і Карпачева: мішан. 8:— рано, (лиш до Бергомету), мішан. 5:20 по полудни. (На просторі Межиброди- Бергомет їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки п'ятницю). З Гайбоки відходять: до Карпачева, Сторожинця, Бергомету, Межибродів: мішан. 9:40 рано. мішан. 6:20 вечером, (лиш до Бергомету). (На шляху Бергомет, Межи- броди їдуть потяги лиш в часі від 1-го липня до 15-го вересня в вівторки та п'ятницю); До Гадікальфи приходять: з Радівців: мішан. 6:05 рано; мішан. 5:15 по полуд. з Бродини: мішан. 7:05 рано, мішан. 6:40 вечер. З Гадікальфи відходять: до Радівців: міш. 9:12 рано; міш. 7:20 вечер. до Бродини: міш. 10:30 рано; мішан. 3:50 в ночи. До Гатни приходять: з Кімполунгу, Вами, Гурагумори, Качики: мішан. 10:15 рано, мішан. 5:45 по полудне.	З Гатни відходять: до Качики, Гурагумори, Вами, Кімполунгу: мішан. 11:20 в полуд., мішан. 3:00 в ночи. До Іцкан приходять: з Сучави: мішан. 9:20 рано, мішан. 4:25 по полуд., міш. 5:50 по пол., мішан. 9:30 вечер, мішан. 5:30 рано. З Іцкан відходять: до Сучави: мішан. 6:30 рано, мішан. 11:30 в полуд., 4:40 по полудни, мішан. 8:10 вечер. мішан. 4:15 в ночи. До Вами приходять: з Драгоші: мішан. 9:25 рано, мішан. 4:35 по полуд. міш. 5:30 по полуд., міш. 5:50 рано. з Рус-молдавиць: мішан. 1:30 в полудне, мішан. 8:05 вечер. З Вами відходять: до Драгоші: мішан. 10:55 рано, мішан. 5:20 по пол., міш. 3:20 в ночи; до Рус-молдавиць: міш. 6:50 рано, мішан. 2:05 по пол., мішан. 3:20 по пол., поїзди їдуть від часу, до часу. Довідати можна на естаціях Вами, Драгоша і обох Молдавицях.	До Карпачева приходять: з Чудина н. С.: мішан. 7:15 рано; мішан. 4:35 по полудни. З Карпачева відходять: до Чудина н. С.: мішан. 10:25 рано; мішан. 7:05 вечер. До Неполоківців приходять: з Вашківців, Вижилиць: мішан. 8:20 рано; мішан. 5:15 по полудни. З Неполоківців відходять: до Вашківців, Вижилиць: мішан. 9:00 рано; мішан. 7:50 вечер. До Лужан приходять: із Чорткова, Заліщик: мішан. 7:41 рано; мішан. 5:00 по полуд. З Лужан відходять: до Чорткова, Заліщик: мішан. 7:50 рано; мішан. 8:00 вечер. До Карльсбергу приходять: З Путки: міш. 12:41 в полуд., мішан. 4:10 по полуд. З Карльсберга відходять: мішан. 1:20 в полуд. мішан. 7:00 вечер. Примітка. Час середно-європейский іде о 46 минут піз- нійше від черновецького часу.
--	---	---	---